ગુજરાત રોજગાર સમાચાર

કારકિર્દી માર્ગદર્શન વિશેષાંક-૨૦૨૦

છેલ્લામાં છેલ્લી વાત
લઈને આવે છે
આપના સુધી...

ઘટનાઓની વણઝાર
વચ્ચે નિયમિત પહોંચે છે
આપના સુધી...

સત્ય અને નિષ્ઠાના
માર્ગે કર્તવ્ય નિભાવે છે
આપના સુધી...

ગુજરાત

ગુજરાતીઓનું
વિશ્વસનીય સામયિક

મીડિયાની સકારાત્મક ભૂમિકા ભજવતું

- ગુજરાત પહોંચ્યું ગામડે ગામડે...
- ગુજરાત વસ્યું લોકહૈયે...

કારણ કે,

- સામયિકની લોકાભિમુખ નીતિ,
- સરકારનું નહિ, છ કરોડ ગુજરાતીઓનું પાક્ષિક...

જેમાં,

- નવી દિશા, નવી કલમ, નવા વિચાર,
- અધિકૃત માહિતી અને સતત સત્ય સમાચાર...

એનુ પરિણામ છે...

- લોકોનો અદમ્ય ઉત્સાહ,
- વાચકોનો અસરકારક પ્રતિભાવ,
- વિવેચકોનો ઉમદા અભિપ્રાય...

અને ફેલાવામાં અગ્રહરોળમાં...

- ગુજરાતી ભાષામાં પ્રસિધ્ધ થતાં સામયિકોમાં અગ્રેસર ફેલાવો...!
- સમસ્યા અને સંવેદનાની વાતો...
- જનકલ્યાણની યોજનાની વાતો...
- લોકોની અપેક્ષાઓ અને સરકારના નિર્ણયોની વાતો...
- કાર્યસિદ્ધિઓ અને અવનવી અનેક વાતો...

ગુજરાત પાક્ષિક કાર્યાલય
માહિતી નિયામકની કચેરી,
ગુજરાત રાજ્ય,
બ્લોક નં. ૧૯/૧,
ડૉ. જીવરાજ મહેતા ભવન,
ગાંધીનગર-૩૮૨૦૧૦.
ફોન : ૦૭૯-૨૩૨૫૪૪૧૨
ફેક્સ : ૦૭૯-૨૩૨૫૪૪૧૫
ઈ-મેઈલ :
gujaratmagazine@gmail.com
વેબસાઈટ :
www.gujaratinformation.net

● લવાજમ ●

કોઈપણ કોમ્પ્યુટરાઈઝ્ડ પોસ્ટ ઓફિસમાં અથવા જિલ્લા માહિતી કચેરીઓ ખાતે ભરી શકાશે

વાર્ષિક લવાજમ

રૂ. ૫૦-૦૦

ગુજરાત પાક્ષિક પ્રતિ પખવાડિયે લઈને આવે છે લોકકલ્યાણની વાત, આમ જનતાને ઉપયોગી જાણકારીની વાત, સરકારી યોજનાઓની વાત અને ગુજરાતના વણથંભ્યા વિકાસની વાત

ગુજરાત રોજગાર સમાચાર

કારકિર્દી માર્ગદર્શન વિશેષાંક-૨૦૨૦

ગુજરાત રોજગાર સમાચાર

કારકિર્દી માર્ગદર્શન વિશેષાંક-૨૦૨૦

તંત્રી	:	અશોક કાલરીયા
સહતંત્રી	:	અરવિંદ પટેલ
કાર્યવાહક તંત્રી	:	પુલક ત્રિવેદી
સંપાદક	:	જગદીશ આચાર્ય
ઉપસંપાદક	:	ઉર્વિ રાવલ, શિરીન સૈયદ, બેલા મહેતા
વિતરણ વ્યવસ્થા	:	ઈશ્વર ઠાકોર, જયેશ દવે, કીર્તિ પરમાર, જે. બી. મુનિયા, ગીતાબહેન દેસાઈ પ્રકાશન શાખા, ગાંધીનગર તથા જિલ્લા કચેરીઓ
પ્રકાશક	:	માહિતી નિયામક, બ્લોક નં. ૧૯/૧, ડૉ. જીવરાજ મહેતા ભવન, જૂના સચિવાલય, ગાંધીનગર-૩૮૨૦૧૦, ગુજરાત રાજ્ય
પ્રોસેસિંગ અને મુદ્રણ	:	સરકારી ફોટો લિથો પ્રેસ, અમદાવાદ-૩૮૦૦૦૪

કિંમત : ₹ ૨૦-૦૦

વિદ્યાર્થીઓને કારકિર્દી અંગેની જાણકારી અને માર્ગદર્શન મળી રહે એ આશયથી કારકિર્દી માર્ગદર્શન વિશેષાંક પ્રસિદ્ધ કરવામાં આવ્યો છે. અનુભવી અને વ્યવસાયિક તજજ્ઞો દ્વારા સંપૂર્ણ ચોકસાઈ રાખીને વિગતો પ્રસ્તુત કરવામાં આવી છે. આમ છતાં વિદ્યાર્થી મિત્રો કે વાલી મિત્રોને તેમાં કોઈ હકીકત અંગે વધુ જાણકારી પ્રાપ્ત કરવી હોય તો સંબંધિત લેખક / સંસ્થાનો સંપર્ક કરવા વિનંતી છે.

આ વિશેષાંકમાં પ્રસિધ્ધ થયેલા લેખોનાં પુનઃ મુદ્રણ માટે માહિતી નિયામકશ્રીની પૂર્વ મંજૂરી મેળવવી આવશ્યક છે.

सत्यमेव जयते

''આજની મહેનત એ આવતીકાલનું પરિણામ છે''

ધોરણ-૧૦ અને ધોરણ-૧૨ની પરીક્ષાઓ સફળતાપૂર્વક પસાર કર્યા બાદ કારકિર્દી અંગે યોગ્ય નિર્ણય લેવા માટે યોગ્ય માર્ગદર્શન અતિ મહત્ત્વની બાબત છે. સમજી વિચારીને લીધેલો યોગ્ય નિર્ણય, સફળતાના શિખરો સર કરાવે છે.

ગુજરાતની વિકાસયાત્રાના પાયામાં રાજ્યના યુવાનોનું મહત્ત્વનું યોગદાન છે. અદ્યતન ટેકનોલોજી અને બદલાતા વૈશ્વિક પરિપ્રેક્ષ્યમાં રોજગારીના ક્ષેત્રે ઘણી નવી તકો અને સંભાવના વિકસી છે ત્યારે વિદ્યાર્થીઓ અને વાલીઓ યોગ્ય વિકલ્પ પસંદ કરી શકે તે માટેનો આ સુવર્ણ અવસર છે.

યુવા વયે જોયેલાં સ્વપ્નાઓ અને મહત્ત્વાકાંક્ષાઓ આવનારા સમયમાં દેશના વિકાસને નવી ઊંચાઈએ લઈ જવામાં સહાયક બનશે. કારકિર્દીની યોગ્ય દિશા નક્કી કરવામાં **'ગુજરાત રોજગાર સમાચાર કારકિર્દી માર્ગદર્શન વિશેષાંક-૨૦૨૦'** અંક દિવાદાંડીરૂપ બની વિદ્યાર્થી અને વાલીઓની મૂંઝવણ દૂર કરવામાં સહાયભૂત બનશે. અનુભવી લેખકોની નીવડેલી કલમે લખાયેલા માર્ગદર્શક લેખો કારકિર્દીનો માર્ગ પસંદ કરવામાં સહાયરૂપ બનશે. આ વિશેષાંક તૈયાર કરવામાં સહાયભૂત એવા માહિતી ખાતાના સર્વ કર્મયોગીઓને અભિનંદન પાઠવું છું.

મને સંપૂર્ણ વિશ્વાસ છે કે, ગુજરાતના ઉજ્જવળ ભવિષ્યના નિર્માતા સૌ વિદ્યાર્થીઓ અને વાલીઓ માટે આ વિશેષાંક સહાયભૂત થશે.

આપનો,

(વિજય રૂપાણી)
મુખ્યમંત્રી, ગુજરાત રાજ્ય

सत्यमेव जयते

સંદેશ

યુવાન એટલે નવું જોશ, નવી વિચારધારા અને શક્તિનો અખૂટ ભંડાર. ગુજરાત યુવાધનની બાબતમાં ખૂબ જ ભાગ્યશાળી છે. ગુજરાત પાસે કૌશલ્યવાન, ઊર્જાવાન અને યશસ્વી યુવાનો છે. આજના સ્પર્ધાત્મક યુગમાં પોતાની યોગ્યતા અને અભિરુચિ મુજબ વ્યવસાય કે સેવા પસંદ કરે તો તેમાં યુવાવર્ગને આગળ આવવાની વિશાળ તકો ઉપલબ્ધ છે.

કારકિર્દીના એવા તબક્કામાં તમે આવી ગયાં છો કે જ્યાં ઉચ્ચ અભ્યાસ માટેની સાચી દિશા નક્કી કરવી જરૂરી છે. તમારા રસ, રૂચિને ધ્યાનમાં રાખી એવી કારકિર્દી પસંદ કરવાની છે, જેના થકી આગળ જતાં આપ ઉચ્ચ શિખરો સર કરી શકો. જીવનના મહત્ત્વપૂર્ણ તબક્કે યોગ્ય નિર્ણય લેવામાં માહિતી ખાતા દ્વારા પ્રકાશિત **'ગુજરાત રોજગાર સમાચાર કારકિર્દી માર્ગદર્શન વિશેષાંક - ૨૦૨૦'** આપના માટે પથદર્શક નીવડશે.

નવતર શોધ – સંશોધનો અને પહેલ કરનારા યુવાનોના વિચારોને વિશ્વ સમક્ષ મૂકવા રાજ્ય સરકારે અનેક અવસરો પ્રદાન કર્યા છે. ગુજરાતમાં દરેક મહત્ત્વના વિષય અને ઉજ્જવળ કારકિર્દીને અનુલક્ષીને વિવિધ યુનિવર્સિટીઓનું નિર્માણ કરાયું છે. જેમાં યુવાનો નવતર વિષયોનો અભ્યાસ કરી અલગ જ ક્ષેત્રમાં કારકિર્દીનું નિર્માણ કરે છે.

આપ સૌ ઉત્કૃષ્ટ કારકિર્દી પસંદ કરી પુરુષાર્થના બળે સુખી અને ઉજ્જવળ ભવિષ્ય બનાવો તેવી અંતઃકરણપૂર્વક શુભેચ્છા પાઠવું છું.

(નીતિનભાઈ પટેલ)
નાયબ મુખ્યમંત્રી, ગુજરાત રાજ્ય

सत्यमेव जयते

સંદેશ

આજનો યુવાવર્ગ આપણું ઉજ્જવળ ભવિષ્ય છે. શિક્ષણ અને જ્ઞાન વચ્ચે સમજણનો સીધો જ સેતુ છે. રસ, રૂચિ અને આવડતનો સુમેળ સાધી રાજ્યના યુવક-યુવતીઓ પોતાના અર્થ ઉપાર્જનના ક્ષેત્રની પસંદગી કરે અને ગુજરાતની અવિરત વિકાસયાત્રામાં પોતાનું યોગદાન આપે તે સ્વર્ણિમ ગુજરાતની યશગાથા ગણાય. કારકિર્દી ઘડતરમાં વિદ્યાર્થી સમુદાયને અનુભવાતી મુઝવણ દૂર કરવા તેમજ યોગ્ય દિશાની પસંદગી કરવા તજજ્ઞો સાથે ચર્ચા – મુલાકાત અને કારકિર્દી પસંદગી વિદ્યાર્થીઓ માટે ફાયદાકારક નીવડે છે.

કૌશલ્ય અને શિક્ષણ ગુજરાતના અંતરિયાળ વિસ્તારો સુધી પહોંચાડવામાં સફળ થયા છે ત્યારે આદિવાસી યુવાવર્ગ પણ રમત-ગમત ક્ષેત્રે વૈશ્વિક નામના મેળવી રહ્યો છે. ધ્યેય સુનિશ્ચિત કરતા પહેલા કારકિર્દી ઘડતર પ્રક્રિયામાં ખોટી ઉતાવળ, ઓછી જાણકારી તેમજ એક જ પાસા તરફનું આકર્ષણ જેવી બાબતોને સમજવામાં યોગ્ય સમય ફાળવી નિર્ણય કરવો જરૂરી બને છે. પસંદગી કરેલા ક્ષેત્ર પર અંતિમ નિર્ણય લેતા પહેલા યુવાવર્ગ માતા-પિતાના સ્વપ્નોને પ્રાથમિકતા આપવા વિશે ક્યારેક દબાણ અનુભવતા હોય છે, ક્યારેક મિત્રએ કરેલી પસંદગીને જ યોગ્ય ગણી તેમના ચીલે ચાલવાનું પસંદ કરતા હોય છે. સમગ્ર જીવન જે નિર્ણયના કારણે અસર પામવાનું છે તે નિર્ણય તમામ પાસાઓથી ચકાસાયેલા હોય તે આવશ્યક છે. આવડત, રસ, રૂચિ, શોખ તેમજ પ્રાથમિકતાઓને ધ્યાનમાં રાખી કારકિર્દી ઘડતર થવું જોઈએ.

માહિતી વિભાગ દ્વારા ધોરણ ૧૦, ૧૨ના વિદ્યાર્થીઓ તેમજ વિજ્ઞાન- વિનિયન અને વાણિજ્ય પ્રવાહના સ્નાતક – અનુસ્નાતક કક્ષાના વિદ્યાર્થીગણ અને પ્રોફેશનલ કોર્સમાં આગળ વધવાની મહત્વકાંક્ષા ધરાવતા અભ્યાસુઓ માટે **'ગુજરાત રોજગાર સમાચાર કારકિર્દી માર્ગદર્શન વિશેષાંક-૨૦૨૦'** પુસ્તિકા તૈયાર કરવામાં આવી છે. વ્યક્તિગત પ્રગતિને વ્યવસાય, ભણતર થકી તેમજ યોગ્ય જાણકારી થકી આગળ ધપાવવાની અભિલાષા ધરાવનાર તમામ જિજ્ઞાસુ વર્ગને આ રોજગાર કારકિર્દી પુસ્તિકા થકી જરૂરી માર્ગદર્શન પૂરું પાડવામાં સફળ રહેશે તેવી પૂર્ણ શ્રદ્ધા ધરાવું છું.

(ભૂપેન્દ્રસિંહ ચુડાસમા)

શિક્ષણ મંત્રી, ગુજરાત રાજ્ય

સંદેશ

ગુજરાત એ ગૌરવવંતુ રાજ્ય છે, જેને ગૌરવવંતુ બનાવવામાં ગુજરાતીઓનો મોટો મહત્ત્વનો ફાળો છે. ગુજરાતના ગુજરાતીઓ આપત્તિને અવસરમાં ફેરવવાની તાકાત ધરાવે છે. કોઈપણ મુશ્કેલી હોય તેમાંથી માર્ગ કાઢવો એ ગુજરાતીઓના લોહીમાં ભળેલું છે. ગુજરાતીઓ શિક્ષણ મેળવે છે અને સાથે સાથે રોજગારલક્ષી તાલીમ પણ મેળવે તેવો અદ્‌ભુત સમન્વય ગુજરાત સરકાર આજના વડાપ્રધાન જેઓ ગુજરાતનું નેતૃત્વ કરી ચૂક્યા છે તે શ્રી નરેન્દ્રભાઈ મોદીથી આજના સંવેદનશીલ મુખ્યમંત્રી શ્રી વિજયભાઈ રૂપાણી દ્વારા કરવામાં આવે છે.

ગુજરાતના શ્રમ અને રોજગાર વિભાગ રોજગાર વાંચ્છુઓને યોગ્ય રોજગાર મળે તે માટે પ્રયત્નશીલ હોય છે, પરંતુ ગુજરાતનો ઉચ્ચ શિક્ષણ વિભાગ પણ ''પ્લેસમેન્ટ'' આયોજન કરે અને શિક્ષણ દરમિયાન રોજગાર પ્રાપ્તિની તકો ઉપલબ્ધ કરાવે છે જેથી ગુજરાત સૌથી વધુ રોજગારી આપતું રાજ્ય બની શક્યું છે.

ગુજરાતના ગુજરાતીઓ જ નહીં અન્ય રાજ્યના લોકોને પણ ગુજરાત રોજગાર આપે છે. જે બાબતે કોવીડ-૧૯ કોરોના સમયે ગુજરાતમાં રોજગાર પામનાર પરપ્રાંતીઓ પોતાના રાજ્યમાં મોકલનાર સૌથી મોટી (લાખોની) સંખ્યામાં ગુજરાત રહ્યું છે.

ગુજરાતીઓ માત્ર નોકરીને જ નહીં સ્વરોજગારને પણ મહત્ત્વ આપે છે, પોતે ''જોબ સીકર નહીં જોબ ગીવર'' બનવા કટીબદ્ધ બને છે.

ગુજરાતના માહિતી વિભાગ દ્વારા દર વર્ષની જેમ આ વર્ષે પણ ગુજરાત રોજગાર સમાચાર ''કારકિર્દી માર્ગદર્શન વિશેષાંક-૨૦૨૦'' પ્રસિદ્ધ થાય છે ત્યારે આ વિશેષાંક આપ સર્વેને વિશેષ રીતે રોજગારી પ્રાપ્ત કરાવવામાં સફળ બને અને ગુજરાતનો એક યુવાન આજે દેશનું નેતૃત્વ કરે છે. તેમ આપ પણ રાષ્ટ્ર ભાવના સાથે આપની રોજગારી પ્રાપ્ત કરો. રાજ્ય અને રાષ્ટ્રના હિતમાં યોગદાન આપો તેવી શુભેચ્છા સાથે.

(વિભાવરીબહેન દવે)
શિક્ષણ રાજ્ય મંત્રી, ગુજરાત રાજ્ય

सत्यमेव जयते

સંદેશ

મનુષ્યના વિકાસમાં શિક્ષણ અત્યંત આવશ્યક પરિબળ છે. આપણા ભવ્ય ભૂતકાળમાં વૈદિક શિક્ષણ વ્યવસ્થા એક મહત્ત્વનું પરિબળ રહ્યું છે. ભારત સાંપ્રત સમયમાં સૌથી યુવાન દેશ છે. ભારતનું ભવિષ્ય યુવાનોના હાથમાં છે. આપણા ભવ્ય ભૂતકાળને નજર સમક્ષ રાખી દિવ્ય વર્તમાનમાં પ્રયત્નો કરીને સર્વોત્તમ ભવિષ્ય માટે યુવાવર્ગને શિક્ષિત અને દિક્ષિત બનાવવા માટેના પરિણામલક્ષી પગલાં લેવાઈ રહ્યા છે.

ધોરણ ૧૦, ૧૨ અને સ્નાતક કક્ષાના વિદ્યાર્થીઓ માટે યોગ્ય કારકિર્દીનું ઘડતર અને પ્રાપ્ત વિકલ્પોમાંથી મનપસંદ ક્ષેત્રની પસંદગી એ ખૂબ જ અગત્યનો નિર્ણય બની રહે છે. પસંદગીની પ્રક્રિયામાં અનુભવ, માર્ગદર્શન અને દિશાસૂચન અગત્યનું બની રહે છે. નવું આકાશ નવી ઉડાનોની રાહ જોઈ રહ્યું છે. ભરપૂર આત્મવિશ્વાસથી પાંખો પ્રસારી આકાશમાં ઉડાન ભરવા સજ્જ થઈ ગુજરાતનો વિદ્યાર્થી ભારતની વિકાસયાત્રામાં પોતાનું આગવું યોગદાન આપશે.

યુવાનોને રોજગાર અને કારકિર્દીક્ષેત્રે માર્ગદર્શન મળી રહે તે હેતુથી માહિતી ખાતા દ્વારા પ્રતિવર્ષની પરંપરા અનુસાર પ્રસિદ્ધ કરવામાં આવતો ‘ગુજરાત રોજગાર સમાચાર કારકિર્દી માર્ગદર્શન વિશેષાંક’ વિદ્યાર્થીઓ માટે રાહબર પૂરવાર થતો હોય છે. **‘ગુજરાત રોજગાર સમાચાર કારકિર્દી માર્ગદર્શક વિશેષાંક-૨૦૨૦’** પરંપરા મુજબ આ વર્ષે પણ વાલીઓ, શિક્ષકો તેમજ વિદ્યાર્થીઓને સહયોગી નીવડશે તેવી શુભેચ્છા પાઠવું છું.

ઉજ્જવળ ભવિષ્ય માટે શુભેચ્છાઓ સહ...

(અશ્વિની કુમાર આઈ.એ.એસ.)
અગ્રસચિવ, માહિતી અને પ્રસારણ વિભાગ

सत्यमेव जयते

સંદેશ

ધોરણ-૧૦ અને ધોરણ-૧૨ની બોર્ડની પરીક્ષાઓ વિદ્યાર્થીઓની કારકિર્દી ઘડતર માટે ખૂબ અગત્યની હોય છે. આજના આધુનિક સમયમાં કારકિર્દી ઘડતર માટે અનેક નવા ક્ષેત્રો ઉપલબ્ધ છે. પરંપરાગત અભ્યાસક્રમની સાથે નવા વિકસતા ક્ષેત્રોમાં કારકિર્દી ઘડતર કરવાથી ઉજ્જવળ ભવિષ્યનું નિર્માણ સરળ બન્યું છે. ધોરણ-૧૦ અને ધોરણ-૧૨ પછી પ્રાપ્ત અભ્યાસક્રમો અને વિવિધ ક્ષેત્રોમાં રોજગારીની અનેક તકો ઉપલબ્ધ છે તે માટે પ્રસિદ્ધ થઈ રહેલો **'ગુજરાત રોજગાર સમાચાર કારકિર્દી માર્ગદર્શક વિશેષાંક-૨૦૨૦'** ખરા અર્થમાં પથદર્શક બની રહેશે એવી મને આશા છે.

જ્યારે વિદ્યાર્થીઓ સામે અનેક વિકલ્પો હોય ત્યારે કયો વિકલ્પ પસંદ કરવો તે ક્યારેક મુઝવણનો વિષય બની રહેતો હોય છે. વિદ્યાર્થીઓની આવી મુઝવણને દૂર કરવા તેમજ ઉપલબ્ધ તમામ વિકલ્પોની સરળ સમજૂતી તેમજ સંલગ્ન કારકિર્દી ઘડતરના વિવિધ ક્ષેત્રોની વિગતો વિદ્યાર્થીઓને એક જ સ્થાને સરળતાથી મળી રહે તેવી વ્યવસ્થા ચોક્કસપણે આવકાર્ય ગણાય. હવે વિદ્યાર્થીઓ પોતાની રસ, રૂચિ અને આવડતને ધ્યાનમાં રાખી ઉચ્ચ અભ્યાસ માટેના ક્ષેત્રો પસંદ કરતા થયા છે જેમાં વાલીઓનો સાથ સહકાર પ્રેરકબળ બની રહે છે.

પોતાની આવડત અને રસરૂચિ અનુસાર શ્રેષ્ઠ કારકિર્દીનું ઘડતર કરવાની ઇચ્છા ધરાવતા વિદ્યાર્થીઓ, તેમના વાલીઓ તેમજ વિવિધ શૈક્ષણિક સંસ્થાઓ માટે આ વિશેષાંક ઉપયોગી બની રહેશે તેવી મને શ્રદ્ધા છે.

અશોક કાલરીયા

(અશોક કાલરીયા આઈ.એ.એસ.)
માહિતી નિયામક

અનુક્રમણિકા

મોટીવેશનલ લેખ

ક્રમ	વિષય	લેખક	પેજ નં.
૧	કરિઅર : એક રાસ્તા હૈ જીંદગી, જો થમ ગયે... તો કુછ નહીં !	– જય વસાવડા	૩
૨	પરીક્ષાની મોસમમાં 'આઉટ ઓફ બોક્સ' એટલે જરા હટકે વિચારો...	– પુલક ત્રિવેદી	૫
૩	અભ્યાસ કે કારકિર્દીઃ સંતાનની પસંદગી પહેલી !	– રમેશ તન્ના	૮
૪	જીવનમાં કોઈપણ ક્ષેત્રમાં સફળતા મેળવવાનું રહસ્ય... હકારાત્મક અભિગમ	– મૌલિક સોની	૧૦

ધોરણ-૧૦ પછી કારકિર્દીના વિકલ્પો

ક્રમ	વિષય	લેખક	પેજ નં.
૧	ધોરણ-૧૦ પછીના વિકલ્પો	– કુલસુમ ઘાંચી	૧૫
૨	આઈ.ટી.આઈ.ના રોજગારલક્ષી વિવિધ અભ્યાસક્રમો	– એસ. આર. વિજયવર્ગીય	૧૯
૩	જેમ્સ એન્ડ જ્વેલરી ક્ષેત્રે ઝળહળતી કારકિર્દી	– લીનાબહેન એમ. ચૌહાણ	૩૨
૪	ફાયર ટેક્નોલોજી અભ્યાસક્રમમાં કારકિર્દીની ઉજ્જવળ તકો	– ડો. એચ.એલ. રાઠવા	૩૪
૫	સી-ડેકના ડિજિટલ માર્કેટિંગ કોર્સ દ્વારા કારકિર્દી બનાવવાની ઉજ્જવળ તકો	– જગદીશ પટેલ	૩૬
૬	નીટ એટલે "નેશનલ એલિજિબિલિટી કમ એન્ટ્રસ ટેસ્ટ"	– એસ. આર. વિજયવર્ગીય	૩૮
૭	વિદ્યાર્થીઓ માટે વિદેશમાં અભ્યાસની ઉજ્જવળ તકો	– એસ. આર. વિજયવર્ગીય	૪૦
૮	શું તમે વિદેશમાં MBBS કરવાનું વિચારી રહ્યા છો?	– ચાંદની રાયઠઠ્ઠા	૪૪

ધોરણ-૧૨ પછી કારકિર્દીના વિકલ્પો

ક્રમ	વિષય	લેખક	પેજ નં.
૧	ધોરણ : ૧૨ સામાન્ય પ્રવાહ બાદ કારકિર્દીની તકો	– રાજેન્દ્ર ઉપાધ્યાય	૪૭
૨	પરફોર્મિંગ આર્ટ્સ ક્ષેત્રે કારકિર્દીની તક	– દ્રોણિક શ્રીમાળી	૫૪
૩	ધોરણ ૧૨ વિજ્ઞાન પ્રવાહ પછી શું ?	– પી. આઇ. રબારી	૫૭
૪	ધો.-૧૨ વિજ્ઞાન પ્રવાહ પછી ગુજરાત ખાતે ઉપલબ્ધ ડિગ્રી એન્જિનિયરિંગ, ડિગ્રી/ડિપ્લોમા ફાર્મસીના અભ્યાસક્રમો	– પ્રો. (ડો.) રાજુલ ગજ્જર	૬૧

ક્રમ	વિષય	લેખક	પેજ નં.
૫	એન્જિનિયરિંગ ડિગ્રી/ડિપ્લોમા અને ફાર્મસીના અભ્યાસક્રમનું કટ ઓફ લિસ્ટ	–	૬૪
૬	એન્જિનિયરિંગ એડમિશનની પ્રક્રિયા અને તેના નિયમો	– પ્રકાશભાઈ ગોકાણી	૮૨
૭	મેડિકલ અને પેરામેડિકલ	– જીતુભાઈ મહેતા	૮૯
૮	મેડિકલ અભ્યાસક્રમોનું કટ ઓફ લિસ્ટ	–	૯૬
૯	ફેશન ડિઝાઈનિંગ	– લીનાબહેન ચૌહાણ	૧૦૩
૧૦	ધોરણ ૧૨ સાયન્સમાં ઓછા ટકા આવે તો....	– પી. આઇ. રબારી	૧૦૮
૧૧	માત્ર આયુર્વેદને સમર્પિત વિશ્વની સૌ પ્રથમ યુનિવર્સિટી : ગુજરાત આયુર્વેદ યુનિવર્સિટી	– વૈદ્ય ધનંજય પટેલ	૧૧૧
૧૨	કૃષિ, પશુપાલન અને સમાજસેવા - પરંપરાગત ક્ષેત્રોમાં ઉજ્જવળ કારકિર્દી	– જીતુભાઈ મહેતા	૧૧૭
૧૩	હોટલ મેનેજમેન્ટ-કેટરિંગ-ટ્રાવેલ અને ટૂરિઝમ સેવા ક્ષેત્રે કારકિર્દીની સુવર્ણ તકો	– ધવલભાઈ ગોકાણી	૧૨૪
૧૪	ગુજરાત ફોરેન્સિક સાયન્સીસ યુનિવર્સિટીના આગવા અભ્યાસક્રમો	– હિતેશ સંઘવી	૧૨૯
૧૫	રક્ષાશક્તિ યુનિવર્સિટીમાં ચાલતા રોજગારલક્ષી અભ્યાસક્રમો	– પવન સોની	૧૩૩
૧૬	સ્વર્ણિમ ગુજરાત સ્પોર્ટ્સ યુનિવર્સિટી : ગાંધીનગર શારીરિક શિક્ષણ અને રમત ક્ષેત્રે કારકિર્દીની તકો	– દીપ મહેતા	૧૩૭
૧૭	કામધેનુ યુનિવર્સિટી દ્વારા ચલાવવામાં આવતા વિવિધ અભ્યાસક્રમોની માહિતી	– એમ. જે. દવે	૧૪૨
૧૮	માર્કેટિંગની દિશા બદલતું ક્ષેત્ર અને એક સારો કરીઅર વિકલ્પ એટલે : Social Media	– કિશન જોષી	૧૪૮
૧૯	વૈશ્વિક કક્ષાએ શિક્ષક તરીકે પ્રસ્થાપિત થવાય તેવું પ્રશિક્ષણ આપતી સંસ્થા : ઇન્ડિયન ઇન્સ્ટિટયૂટ ઓફ ટીચર એજ્યુકેશન	– પારસ જહા	૧૫૧
૨૦	બાળ ઘડતર ક્ષેત્રે નાવીન્યસભર અભ્યાસક્રમો ચલાવતી ચિલ્ડ્રન યુનિવર્સિટી	– હર્ષદ પ્ર. શાહ	૧૫૪
૨૧	પ્રોફેશનલ અભ્યાસક્રમો - ICWA/CA/CSમાં શ્રેષ્ઠ કારકિર્દી	– ડો. એચ. એલ. રાઠવા	૧૫૭

ક્રમ	વિષય	લેખક	પેજ નં.
૨૨	વિજ્ઞાનીક તરીકેની શ્રેષ્ઠ કારકિર્દીનું ઘડતર વૈશ્વિક સ્તરના વિજ્ઞાન શિક્ષણ-સંશોધનની શ્રેષ્ઠ સંસ્થા - IISER	– નિસર્ગ દેસાઈ	૧૬૦
૨૩	કમ્પ્યૂટર સોફ્ટવેર ડેવલપમેન્ટમાં વિશાળ તકો	– વિકાસ વર્તુળ ટ્રસ્ટ	૧૬૨
૨૪	બાયો ટેક્નોલોજી - નેનો ટેક્નોલોજી	– વિકાસ વર્તુળ ટ્રસ્ટ	૧૬૫
૨૫	દૂરવર્તી શિક્ષણ પદ્ધતિ (ડિસ્ટન્સ લર્નિંગ)	– તુષાર કરેલકર	૧૬૯
૨૬	રેલ વિશ્વવિદ્યાલયમાં ઉપલબ્ધ અભ્યાસક્રમો	– પ્રશાંત કે. ત્રિવેદી	૧૭૫
૨૭	શ્રી સોમનાથ સંસ્કૃત યુનિવર્સિટી, વેરાવળ	– રજિસ્ટ્રારશ્રી	૧૭૭
૨૮	જનસંપર્કના સંદર્ભે ગ્રામ વ્યવસ્થાપન ક્ષેત્રે રોજગારીના અવસરો	– ડો. પુનિતા હર્ણે	૧૮૦
૨૯	એનીમેશન–ગ્રાફિક્સ–ફિલ્મ–વીડિઓ એડિટિંગના કોર્સ અને કોલેજ	– ધવલ ગોકાણી	૧૮૩
૩૦	હોટેલ મેનેજમેન્ટમાં પણ કારકિર્દી બનાવી શકાય	– વિકાસ વર્તુળ ટ્રસ્ટ	૧૮૮
૩૧	જળ સામુદ્રિક વિજ્ઞાન (મરીન સાયન્સ) ક્ષેત્રે ઉચ્ચ અભ્યાસની તકો	– રમેશચંદ્ર ભાયાણી	૧૯૩
૩૨	ક્રિએટિવ કરીઅર એટલે ગ્રાફિક્સ ડિઝાઈનિંગ	– કિશન જોષી	૧૯૭
૩૩	ફિલ્મ અને ડોક્યુમેન્ટરી મેકિંગ – ઉજ્જવળ ભવિષ્યની તકો	– યોગેશ પંડ્યા	૨૦૦
૩૪	TOP ENGINEERING COLLEGES ALL OVER INDIA	–	૨૦૩
૩૫	સપનું : સરકારી નોકરી	– જયેશ વાઘેલા	૨૦૮
૩૬	બોર્ડના પરિણામો બાદ મહત્ત્વની વેબસાઈટ્સ	–	૨૧૧
૩૭	અગત્યની વેબસાઈટ્સ	–	૨૧૨

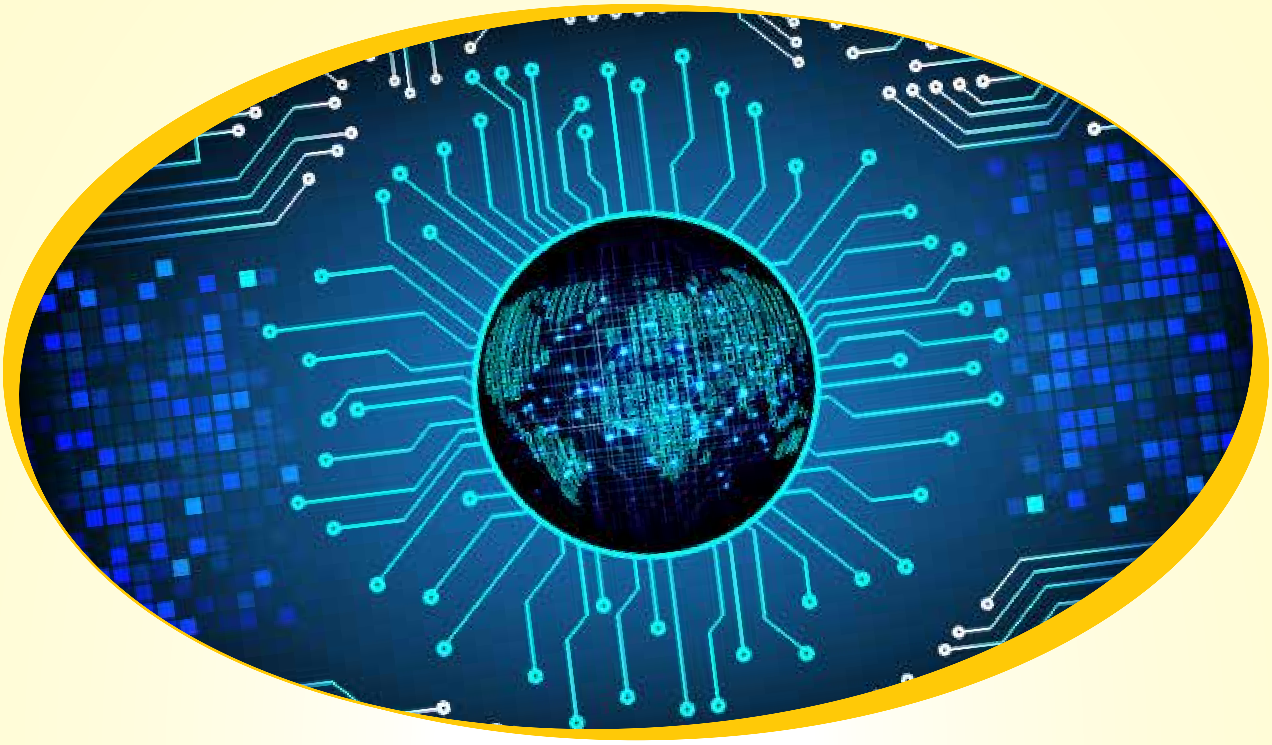

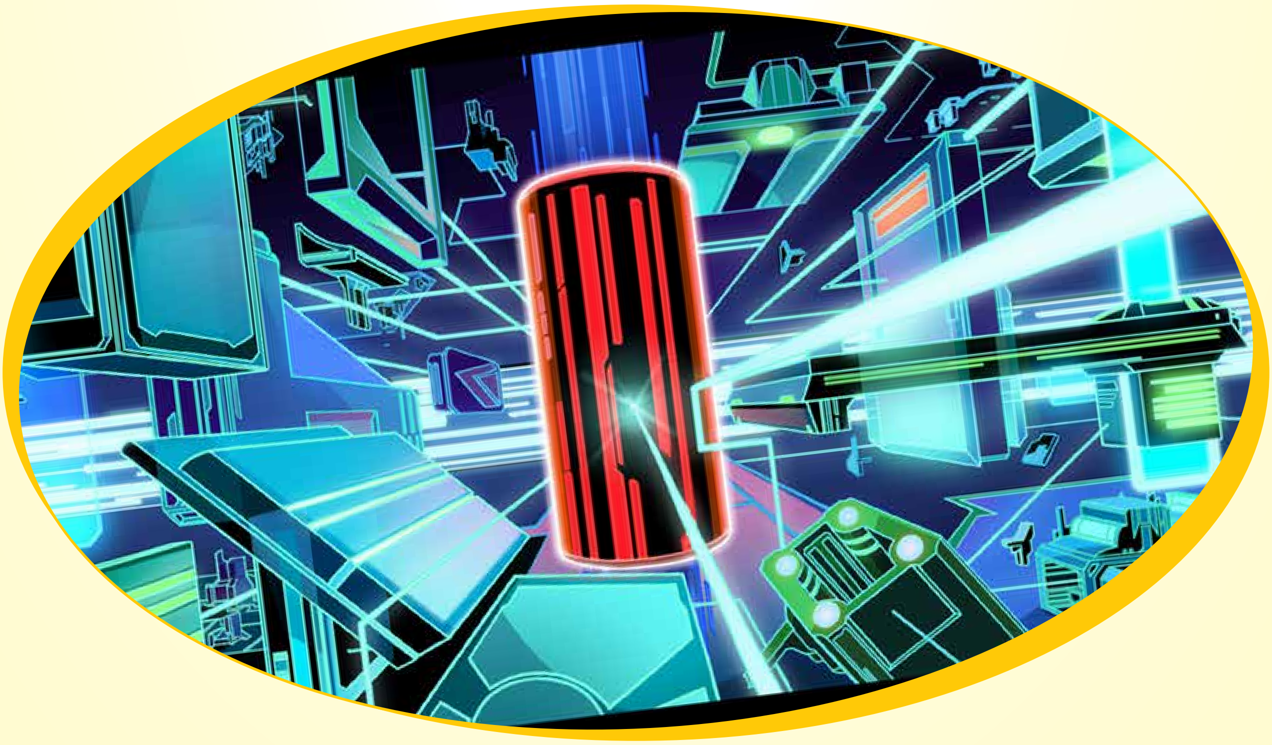

મોટિવેશનલ લેખ

- કારકિર્દી ઘડતર સમજણ સાથે વધુ બહેતર

- સુવર્ણ ભવિષ્યનો આવ્યો છે અવસર,
  સપના થશે સાકાર મળશે જીવનને આકાર

- સપનાંઓને મળી છે પાંખ,
  યુવાનીએ દીધો છે સાદ
  ચાલને સર્જીએ વિશ્વ નવું,
  ઉજ્જવળ વિકાસથી છલકતું

- મુઝવણ, હતાશાને આપો વિદાય,
  ગમતા ક્ષેત્રે આગળ વધી જીવનને કહો હલ્લો હાઈ

- નવી દિશા, નવા છે અરમાન,
  યુવાનીમાં હોય થનગનાટ, કરીએ સપના સાકાર....

અનુક્રમણિકા

ક્રમ	વિષય	લેખક	પેજ નં.
૧	કરિઅર : એક રાસ્તા હે જીંદગી, જો થમ ગયે... તો કુછ નહીં !	– જય વસાવડા	૩
૨	પરીક્ષાની મોસમમાં 'આઉટ ઓફ બોક્સ' એટલે જરા હટકે વિચારો...	– પુલક ત્રિવેદી	૫
૩	અભ્યાસ કે કારકિર્દીઃ સંતાનની પસંદગી પહેલી !	– રમેશ તન્ના	૮
૪	જીવનમાં કોઈપણ ક્ષેત્રમાં સફળતા મેળવવાનું રહસ્ય... હકારાત્મક અભિગમ	– મૌલિક સોની	૧૦

૧ કરિઅર : એક રાસ્તા હૈ જીંદગી, જો થમ ગયે... તો કુછ નહીં!

– જય વસાવડા

એક મુસાફર બરફીલા પર્વતના શિખરે ચડવા માટે યાત્રા કરતો હતો. રસ્તામાં બરફનું તોફાન હતું. મુસાફર થાક્યો હતો, વસ્ત્રો ફાટ્યા હતા. ખોરાક ઓછો હતો, અને જોખમ વધુ હતું. રસ્તામાં એક વિરામ સ્થળે એ રોકાયો, એને પૂછવામાં આવ્યું કે, આ બધી વિપત્તિઓ વચ્ચે એ પર્વતની ટોચે કઈ રીતે પહોંચશે ?

''હું પહોંચીશ.'' મુસાફરે ખુમારીથી જવાબ આપ્યો, ''કારણ કે મારું હૃદય તો મારી મંઝિલે પહેલાં જ પહોંચી ગયું છે. હવે બાકીના શરીરે તો એને અનુસરવાનું છે.''

★ ★ ★

કરિઅર એટલે કારકિર્દી અને એમ્પ્લોયમેન્ટ એટલે રોજગાર. બંનેમાં ફરક શો ? અત્યારે તો જેમાં વધુ કમાણી એ કરિઅર, એવું સાદું સમીકરણ બેસી ગયું છે પણ વાત આટલી સીધી સાદી નથી. આ તો રોજગારની વ્યાખ્યા થઈ કામ કરો ને દામ મેળવો. કરિઅરમાં આ બંને ઉપરાંત પણ એક ચીજ છે એ છે નામ. રેપ્યુટેશન. આ ગીત તો સોનું નિગમ સિવાય બીજું કોઈ ગાઇ જ શકે નહિ - એવું જ્યારે કહેવાય, ત્યારે સોનુની કરિઅર બની કહેવાય ! કરિઅર સેલ્ફ આઈડેન્ટિટીનું રિફ્લેક્શન છે. એમાં શ્રેષ્ઠ પ્રયત્નો અને શ્રેષ્ઠ પરિણામોની સાધના છે. કરિઅરમાં પાસિંગ માર્કસ હોતા નથી, આ 'ધ બેસ્ટ' લોકોની ક્લબ છે. જ્યાં ૧૦૦% નહિ, ૧૧૦%, ૧૫૦% પરફોર્મન્સ આપવું પડે છે. નહિ તો પબ્લિક શાહરૂખખાનથી લઈને મહેન્દ્રસિંહ ધોનીને દરવાજો બતાવી શકે છે !

પરિણામોની રાહ જોયા વિના જ પરીક્ષાઓ પૂરી થાય કે વાલીઓ ઊંચાનીચા થાય છે. ઊંચા પરિણામને કારણે 'ચિત્રકૂટ કે ઘાટ પે ભઈ ભક્તન કી ભીડ' જેવો ઘાટ સર્જાયો છે. પેરન્ટસ એમના સંતાનોને લઈને એડમિશન માટે રેસ લગાવે છે વેકેશનમાં જ કોર્સીઝ અને ઇન્સ્ટિટયૂટ્સના પ્રોસ્પેક્ટસ મંગાવે છે. તગડી ફી ચૂપચાપ ચૂકવી દે છે. 'અહીંથી ભણ્યા પછી નોકરી મળી જશે ?', 'કેટલો પગાર મળશે ?' એવા સવાલો સ્કૂલ- કોલેજના કાર્યાલયોમાં પૂછવામાં આવે છે પણ કેટલા સ્ટુડન્ટ્સ કે પેરન્ટસ પોતે જે કોર્સ કરવા માંગે છે એનો ત્રણ- ચાર- પાંચ વર્ષનો કરિક્યુલમ (અભ્યાસક્રમ) મેળવીને રજાઓમાં વાંચે છે ?

એમાનું શું સહેલું કે અઘરું લાગે છે - એનું સેલ્ફ એનાલિસિસ કરે છે, અને પછી જે- તે કોર્સ કરવાનો નિર્ણય લે છે ? તેજસ્વી વિદ્યાર્થીના પ્રત્યક્ષ કે પરોક્ષ ઇન્ટરવ્યૂઝ લેવાય છે પણ તેજસ્વી તારલાઓ કેમ એવી માંગ નથી કરતા કે, 'અમને જે ભણાવવાના છે, એ શિક્ષકોને અમારે મળવું છે. એમની ગુણવત્તા પારખવી છે. અમારે ટ્રાયલ માટે કેટલાક લેક્ચર્સ ભરીને ડિસિશન લેવું છે !' ધક્કામુક્કીમાં બધાને પૈસા ચૂકવી દેવા છે, પણ સંગઠિત બનીને આવી વાજબી માંગણીઓ કરવી નથી, બેગર્સ આર નો ચૂઝર્સ ! કરિઅર શિયાળવાની લાળીથી નથી બનતી, સિંહની ડણકથી બને છે !

કરિઅર પસંદ કરવાના આપણા કારણો અને તારણો વિચિત્ર છે. શેરબજારની માફક આજના પગાર અને તકોના આધારે કોર્સનો નિર્ણય લેવાઈ જાય છે. પાંચ વર્ષ પછીની સ્થિતિનો કોઈ અંદાજ મૂકતું નથી. બહેનપણી કે ભાઈબંધને પૂછીને એની પાછળ- પાછળ એ જ કોર્સ કે સંસ્થામાં દાખલ થવાના નિર્ણય લેવાઈ જાય છે. (એ બહેનપણી કે ભાઈબંધે વળી વડીલોના આંગળી ચિંધામણથી બીજા કોઈને પૂછ્યું હોય છે !) કોઈ જાગૃત માતા-પિતા વળી સાહેબ લોકોને પૂછીને સર્વેક્ષણ કરે છે. પોતે ધારેલા અનુમાન પર એમને બીજા લોકોનો સ્ટેમ્પ મરાવવો હોય છે, જેથી ભવિષ્યમાં પ્રોબ્લેમ્સ થાય તો એમની કશી જવાબદારી જ નહિ ! સવાલ એ થાય તો વળી કરિઅર ચોઇસ માટે કોને પૂછવું ?

એને, જેને આપણે સૌથી ઓછી સાંભળીએ છીએ! મતલબ, જાતને ! જેલમાં જન્મટીપ હોય તો ૧૪ વર્ષે બહાર આવી શકાય છે. કરિઅરમાં જીવો ત્યાં સુધીનો સમય વીતાવવાનો રહે છે. આપણી સ્ટ્રેન્થ અને વિકનેસને ઓળખો. પ્લે ઑન યોર સ્ટ્રેન્થ તમારા પ્લસ પોઇન્ટ મુજબ સપનાઓ સિલેક્ટ કરો !

બેસ્ટ કરિઅર ચોઇસ માટે બંદાની 'ફોર-ટી' ફોર્મ્યુલા છે. 'ફોર ટી' યાને ટાઇમ, ટેસ્ટ, ટ્રેઝર, ટેલેન્ટ. જે તે કરિઅર જમાવવા માટે જેટલો સમય આપવો પડે એ આપણી પાસે છે કે નહિ ? એટલી ધીરજ છે ? બીજા કશા પરિબળો નડે એમ નથી ને ? ભવિષ્યમાં કંટાળો નહિ આવે ને ? ભવિષ્યનો સમય આ કરિઅરમાં આનંદમાં જશે ને ? પાછળથી સમયની

'તાણ' મનનો સ્ટ્રેસ નહિ વધારે ને ?

બીજી અને સૌથી મહત્ત્વની વાત. ટેસ્ટ. એટલે પરીક્ષાની વાત નથી. આ વાત છે ટેસ્ટ યાને સ્વાદની. આપણા રસ અને રૂચિની. ન ગમતા ક્ષેત્રમાં રસ ન પડે. રસ ન પડે તો સમય ન અપાય. સમય ન અપાય તો ગુણવત્તા ન જળવાય. ગુણવત્તા ન હોય તો કશું યાદ ન રહે. યાદ ન રહે તો નિષ્ણાત ન બનાય. નિષ્ણાત ન બનો તો કરિઅર ન બને! અને તમને ગમતું કામ કરો, તો થાક ન લાગે !

ત્રીજું, ટ્રેઝર. યાને ખજાનો. જે- તે કારકિર્દી ઘડવા માટે કેટલા રૂપિયા રોકી શકાય તેમ છે ? કરિઅર રિસોર્સીસ વિના બનતી નથી. બૂક્સ, સીડી, કોમ્પ્યુટર, ટ્રાવેલિંગ... આ બધો બેસ્ટ કરિઅર માટેનો ખર્ચ નથી. રોકાણ છે, જેટલું વધુ ઇન્વેસ્ટમેન્ટ એટલું સારું રિટર્ન અને વધુ વળતર જોઈએ, તો રોકાણ ટૂંકા ગાળાનું નહિ, પણ લાંબા ગાળાનું જોઈએ. સદ્નસીબે, ટેલેન્ટેડ વ્યક્તિ પૈસાના અભાવે ભણી ન શકે એ યુગ ગાડાઓ અને ફાનસોની સાથે જ આથમી ગયો છે.

ચોથું, ટેલેન્ટ. સિંગર બનવું હોય તો નેચરલ વોકલ કોડ્સ જોઈએ. સોલ્જર બનવું હોય તો ફિટનેસ. ચિત્રકાર બનવા માટે કલ્પનાના રંગો અને એક્ટર બનવા માટે મિમિક્રીની આવડત. ચેક કરી લો. ફિલ્મ ડાયરેક્ટર બનવું હોય તો મોબાઈલમાં મૂવી ઉતારી જૂઓ અને ક્રિકેટર બનવા માટે સીઝન બોલથી રમવા જાવ. લિમિટ ખબર પડે તો ખ્યાલ આવે કે સપના જેટલી ક્ષમતા છે કે નહિ !

તો યારો, પૂછો તમારી જાતને ! તમે આજથી ૧૦ વર્ષ પછી તમારી જાતને ક્યાં જોવા માંગો છો ? આંખો મીચો અને વિચારો ! તમારી અવસાન નોંધમાં તમે શું કરી ગયા, એવું લખાય તો તમને સંતોષ થાય ? બધા પાસે ફક્ત એક જ જિંદગી હોય છે. એમાં તમને મજા પણ આવે અને કંઈક જગત નોંધ લે એવું કરી બતાવો એવો ઉપયોગ કેમ કરી શકાય ? જે જવાબ મળે, એમાં કરિઅર શોધવાનો પ્રયત્ન કરો !

કરિઅર ખોળામાં ટપકી પડતું પાકું ફળ નથી. એનું વાવેતર કરી એને ઉછેરવું પડે છે, પકાવવું પડે છે. 'આઈ એમ ધ બેસ્ટ'ના ગીતો ગાવાથી શાહરૂખખાનની પણ કેરિયર બની શકે ટોપ ઉપર જગ્યા હંમેશા ખાલી હોય છે. શિખર હોવું જોઈએ ! અને શિખર પર પહોંચવા માટે એક- એક પગથિયાં ચડવા પડે.

૨૧મી સદીનો કરિઅર મંત્ર ૨૫ વર્ષ અગાઉ વિચાર્યો હતો : અર્ન ફાસ્ટ, લર્ન ફાસ્ટ ! બધાને ઝટપટ અર્નિંગ (કમાણી) જોઈએ છે, પણ કોઇને લર્નિંગ (શીખવા) માટે સ્પીડ પકડવી નથી ! લાગવગની ચિઠ્ઠીઓ કે નસીબના જોરે તક મળે છે, પણ તક જાળવી શકાતી નથી. ઈનામમાં મળેલી કારને પણ ચલાવવા માટે ડ્રાઈવિંગ શીખવું પડે છે. કાર મફત મળી શકે, ડ્રાઈવિંગની સ્કિલ અર્થાત્ આવડત નહિ !

દુનિયામાં 'ધ બેસ્ટ કરિઅર' જેવી કોઈ ચીજ નથી, હોય છે 'ધ બેસ્ટ' માણસો. એ જે કરિઅરમાં - ઝુકાવે, તેને નવી ઊંચાઈએ લઈ જાય છે. કુદરતે ગુલાબ અને ગલગોટા બંને બનાવ્યા છે. કોયલ અને કાગડા બંનેનું એને મન મહત્ત્વ છે. પરાણે કોઈ ગલગોટો ગુલાબ થવા જાય કે કાગડો કોયલ થવા જાય તો... યસ, યુ નો ઈટ. બાવાના બેઉ બગડે. એટલે જ આસપાસ બીજાઓ સાથે સરખામણી કરવાને બદલે સ્પર્ધા જાત સાથે કરો. આપણે ગઈકાલે હતા, એનાથી આજે વધુ બહેતર બન્યા ? ગયા વર્ષ કરતાં આ વર્ષે આપણા બાયોડેટામાં કશું ઉમેર્યું ? આપણી પાસે ગયા મહિના કરતા આ મહિને થોડા નવા વિચારો આવ્યા ? ઈફ યસ, યુ આર ઓન રાઈટ ટ્રેક.

'મૈ ખિલાડી, તુ અનાડી' ફિલ્મમાં અક્ષયકુમારનો એક ડાઈલોગ બહુ ગાજ્યો હતો, જેમાં શુટિંગમાં રિહર્સલ કરી, રિટેક આપી આપી એક્ટિંગ કરતા હીરો સૈફ અલીને એ રિયલ ઈન્સ્પેક્ટર કહે છે. આ જિંદગી છે, ફિલ્મનું શુટિંગ નથી. યહાં પે હમે સિર્ફ એક ટેક મિલતા હૈ !

પહેલા કરતા આજે કરિઅર સ્વીચઓવર બેશક વધુ આસાન છે. ડોક્ટર સિંગર બની શકે છે, અને એન્જિનિયર પોલિટિશિયન. ટીચર ઈન્ડસ્ટ્રિયાલીસ્ટ બને અને એકાઉન્ટન્ટ એજ્યુકેશનીસ્ટ ! પણ અગેઈન ફિલ્મી ડાયલોગ ફટકારીએ તો સૈફ અલી 'રેસ'માં બોલે છે તેમ, 'મૈ સૌચ કર ફૈંસલા કરતા હૂં, ફૈસલા કર કે સૌચતા નહીં !'

રજાઓમાં મજા કરતા કરતા દિમાગની બત્તી જલાવતા જાવ. કયો કોર્સ સારો ! કઈ ઈન્સ્ટિટયૂટમાં પ્લેસમેન્ટ મળશે? કઈ કરિઅરનું ફ્યુચર બ્રાઈટ છે - આવું બધુ પૂછવાને બદલે એક લિસ્ટ બનાવો. જે આવડે છે જેમાં રસ છે એ બાબતો પ્લસ સાઈડમાં, જે નથી આવડતું, નથી ફાવતું એ માઈનસ સાઈડમાં. કમ્પેર કરી નક્કી કરો કે થોડી મહેનત, માર્ગદર્શન, મુદત પછી કેટલા ઉધાર પાસાઓ જમા બાજુએ આવી શકશે ? અને પછી જે કરિઅર ગમતી હોય એના લાંબા ગાળાના ફિચર્સ વિચારો. આપણી કેટલી એસેટ્સ (પ્લસ પોઈન્ટ્સ) એમાં ફિટ થશે, અને કેટલી નબળાઈઓ સ્પીડબ્રેકર બનશે, એ નક્કી કરો. વન્સ યુ મેઈક ડિસિશન... જસ્ટ ગો ફોર ઈટ...! ઓલ ધ બેસ્ટ !

૨ પરીક્ષાની મોસમમાં 'આઉટ ઓફ બોક્સ' એટલે જરા હટકે વિચારો...

–પુલક ત્રિવેદી

આખા વર્ષમાં માર્ચ અને એપ્રિલ, આ બે મહિના એટલે પરીક્ષાના મહિના. વર્ષ દરમિયાન જેટલું પણ વાંચ્યું, લખ્યું અને વિચાર્યું હોય એને પુરબહારમાં પ્રૉપર્લી પ્રેઝન્ટ કરીને ખીલવવાની મોસમ. માર્ચ મહિનાની ૧૪મીને 'જીનિયસ ડે' તરીકે દુનિયા ઉજવે છે. માર્ચ મહિનો પરીક્ષાનો મહિનો છે અને એના મધ્યમાં આવતો ચૌદમો દિવસ એટલે એને 'જીનિયસ ડે' તરીકે ઉજવવામાં આવે છે એવું નથી. દુનિયાના મહાન વિજ્ઞાનીઓમાં જેની ગણના થાય છે એવા આલ્બર્ટ આઈન્સ્ટાઈનના જન્મદિવસને આખું વિશ્વ 'જીનિયસ ડે' તરીકે ઉજવે છે.

- **સમસ્યાના સમાધાનના પ્રયત્નો છોડીને એની આજુબાજુ ચકરાવા મારવામાં સમય ન બગાડાય...**
- **જ્યારે શીખવાનું અટકે ત્યારે સમજી લેવું કે મૃત્યુ આવી રહ્યું છે**
- **લગન, ધૈર્ય અને નિયમિતતા જ્ઞાનના પાયાના ત્રણ પીલર છે**
- **ઈશ્વરે દરેક મનુષ્યના મસ્તિષ્કમાં એક સરખી ક્ષમતાવાળું હજારો હોર્સપાવરનું મન આપ્યું છે**

પરીક્ષાઓના માહોલમાં જો એવું લાગે કે, મારું મગજ બરાબર કામ નથી કરતું, ચોપડીમાં લખેલી વાત યાદ નથી રહેતી, બીજા લોકો જેટલી ઝડપથી યાદ રાખી શકે છે એટલું ઝડપથી યાદ રહેતું નથી, યાદ રાખવા માટે વારંવાર વાંચવું પડે છે વગેરે વગેરે... આવા વિચારો આવે તો બિલકુલ નાસીપાસ થયા વગર વટથી વિચારવું કે, તમારું મગજ બીજાઓથી અલગ પ્રકારનું જ છે. તમે દુનિયાને કંઈક અલગ આપવા સર્જાયા છો. આવા સમયે યાદ કરવા પડે અસાધારણ પ્રતિભા ધરાવતા આલ્બર્ટ આઈન્સ્ટાઈનને.

હર્મન આઈન્સ્ટાઈન નામનો એક સેલ્સમેન જર્મનીના યુમ શહેરમાં રહે. મૂળ ઈજનેર એવા હર્મન આઈન્સ્ટાઈનને ત્યાં ૧૪ માર્ચ, ૧૮૭૯માં પુત્ર અવતર્યો. એનું નામ આલ્બર્ટ. જન્મ વખતે આલ્બર્ટનું માથું શરીરના પ્રમાણમાં ઘણું મોટું હતું. ચાર વર્ષે માંડ એ બોલતા શીખ્યો અને નવ વર્ષ સુધી તો આલ્બર્ટ બરાબર બોલી પણ શકતો ન હતો. બાળપણમાં આલ્બર્ટ બીજા બાળકોની માફક ધમાલ-મસ્તી કરતો ન હતો. એક ખૂણામાં શાંત બેસી રહી હંમેશાં એ કંઈકને કાંઈક વિચારતો રહેતો. એની શારીરિક તકલીફોના કારણે એને શાળામાં પણ સામાન્ય બાળકો કરતાં મોડો દાખલ કરવામાં આવ્યો. પિતા હર્મન અને એની પત્નીને આલ્બર્ટની ચિંતા થતી હતી.

માર્ચ-એપ્રિલમાં ગરમીના ઉકળાટ કરતાં પરીક્ષાઓના કકળાટમાં અજંપો અને ડર રાખતા વિદ્યાર્થીઓ માટે આઈન્સ્ટાઈનની લાઈફ આઈકોનિક છે. મેધાવી બુદ્ધિના માલિક જીનિયસ આલ્બર્ટ આઈન્સ્ટાઈનની શાળાજીવનની કેટલીક રોચક વાતો જ્યાં નિરાશા હશે ત્યાં આશાનું કિરણ બનશે અને જ્યાં અજંપો હશે ત્યાં રાજીપો રેલાવશે. વિદ્યાર્થી આલ્બર્ટને પહેલેથી જ શાળા જેલ જેવી લાગતી. એ હંમેશાં રવિવારના દિવસનો ઈન્તેજાર કરતો. રવિવારે પિતા હર્મન આલ્બર્ટને શહેરની શાંત જગ્યાએ ફરવા લઈ જતા. એ ત્યાં બેસી ઝાડ-પાન અને કુદરતી વાતાવરણ કલાકો સુધી જોઈ રહેતો. બ્રહ્માંડની ઉત્પત્તિના વિચારો કરતાં રહેતા એના બાળમાનસમાં સતત ગડમથલ ચાલતી કે આ વિશ્વ કેવી રીતે ચાલે છે ?

વિદ્યાર્થીકાળમાં આલ્બર્ટ આઈન્સ્ટાઈનને સતત એવું લાગતું કે, એ શિક્ષકો પાસેથી જે અભ્યાસ કરી રહ્યો છે તેમાં કંઈક ખૂટે છે. એ હંમેશાં ટીચરને અલગ અલગ એન્ગલથી પ્રશ્નો પૂછતો રહેતો. શિક્ષકોને આના પરિણામે ખૂબ કંટાળો આવતો. શાળાના શિક્ષકોએ એને મંદબુદ્ધિના બાળક તરીકે સંબોધતા. વારંવાર મંદબુદ્ધિનો બાળક કહેવાના કારણે બાળ આલ્બર્ટ પણ સમજવા લાગ્યો કે એની બુદ્ધિ ક્ષમતા કમજોર છે. એકવાર એણે શિક્ષકને પૂછ્યું કે, 'મારી બુદ્ધિનો વિકાસ કેવી રીતે હું કરી શકું ?' શિક્ષકે એક લીટીમાં જવાબ આપ્યો કે, 'કોઈપણ બાબતમાં સફળતા મેળવવા માટે સતત નિષ્ઠાપૂર્વક અભ્યાસ જ મૂળ મંત્ર છે.' ટીચરની આ વાત આલ્બર્ટના મનમાં ચોંટી ગઈ. અભ્યાસની તાકાતથી સૌથી આગળ આવવાનું એણે મનોમન નક્કી કરી દીધું.

બાળપણમાં મંદબુદ્ધિનો કહેવાતો બાળક મહેનત, લગન અને હિંમતથી મેથ્સ અને ફિઝિક્સના વિષયોનો મહારથી બન્યો. એકવાર ગણિતના શિક્ષકે જે છોકરાને

'આળસુનો પીર' કહ્યો હતો એ આલ્બર્ટ આઇન્સ્ટાઇન $e=mc^2$ પુંજ અને તુલ્ય ઉપર શોધ નિબંધ રજૂ કર્યો ત્યારે આખી દુનિયા મોંમાં આંગળા નાખી ગઈ હતી. જાપાન ઉપર અમેરિકા દ્વારા ઝીંકાયેલા અણુબોમ્બની બેઝિક ફોર્મ્યુલા આઈન્સ્ટાઈનની આજ શોધ નિબંધ ઉપર આધારિત હતી. જોકે જાપાન ઉપર નાખવામાં આવેલા અણુ બોમ્બના કારણે આઇન્સ્ટાઇન જીવ્યા ત્યાં સુધી વ્યથિત રહ્યા હતા.

એકવાર આલ્બર્ટ આઇન્સ્ટાઇન પાસે એના સાથીએ ટેલિફોન નંબર માંગ્યો. આઇન્સ્ટાઇને બાજુમાં પડેલી ટેલિફોન ડિરેક્ટરી ઉપાડી તેમાંથી નંબર જોઈને મિત્રને આપ્યો. પેલો મિત્ર આશ્ચર્યચકિત થઈને પૂછવા લાગ્યો, 'તમને તમારો ટેલિફોન નંબર પણ ખબર નથી.' ત્યારે આલ્બર્ટ આઈન્સ્ટાઈને કહ્યું, 'દોસ્ત, મને જે વાત બે મિનિટમાં શોધવાથી મળી જાય એને યાદ રાખવા માટે મહેનત નથી કરતો.' આલ્બર્ટ આઇન્સ્ટાઇનની ભૂલી જવાની વાતો પણ અજીબ છે. એકવાર કૉલેજથી ઘરે જતી વખતે એ ઘરનો રસ્તો જ ભૂલી ગયા. એમણે રિક્ષા ડ્રાઈવરને કહ્યું, 'હું આલ્બર્ટ આઇન્સ્ટાઇન છું, તમને મારા ઘરનો રસ્તો ખબર હોય તો મારા ઘરે લઇ જાવ.' રિક્ષા-ડ્રાઇવરને આલ્બર્ટ આઇન્સ્ટાઇનના ઘરની ખબર હતી પણ તેણે આઇન્સ્ટાઇનને ક્યારેય જોયા ન હતા. આઇન્સ્ટાઇનને મળીને એ રિક્ષા ડ્રાઈવર રાજી થઇ ગયો. રિક્ષા-ડ્રાઇવરે તેમને ઘરે પહોંચાડી દીધા. નાની-નાની વાતોમાં ભૂલક્કડ લાગતા આલ્બર્ટ આઈન્સ્ટાઈને સાપેક્ષવાદ દૃશ્યમાન ઊર્જાના અદ્ભુત સમીકરણો આપીને આજના વિકસિત અને ડિજિટલ લાગતા યુગનો મજબૂત પાયો નાખ્યો. એમના ફિઝિક્સનાં સંશોધનોને વિશ્વવિખ્યાત નોબેલ પારિતોષિકથી નવાજાયા. આઇન્સ્ટાઇન સરસ વાયોલિન વગાડતા. એમને નાવિક બની હોડી હંકારવી ગમતી. જોકે એમને તરતાં નહોતું આવડતું.

બાળપણમાં તેમના મોટા માથાને કારણે એમની માતાને એમ લાગતું કે, મારું બાળક વિકૃત બનશે. પરંતુ આજ બાળક મોટો થઈને વિશ્વવિખ્યાત વિજ્ઞાની આલ્બર્ટ આઇન્સ્ટાઇન બનતા એમના મગજને લેબોરેટરીમાં સાચવવામાં આવ્યું. અજીબ વાત તો એ છે કે, એક નોર્મલ માણસના મગજ કરતાં આઇન્સ્ટાઇનના મગજનું વજન ઘણું ઓછું હતું. એક સામાન્ય માણસના મગજનું વજન ચૌદસો ગ્રામની આસપાસ હોય છે જ્યારે આઇન્સ્ટાઇનના મગજનું વજન ૧૨૩૦ ગ્રામ હતું. હિટલરને કારણે આલ્બર્ટ આઈન્સ્ટાઈને જર્મનીને અલવિદા કરી. આઇન્સ્ટાઇન અમેરિકા આવીને વસ્યા. આઈન્સ્ટાઈનની પ્રતિભાને કારણે અમેરિકાની જાસૂસી કંપની સી.આઇ.એ.ના એજન્ટો એમની ઉપર સતત નજર રાખતા.

આઇન્સ્ટાઇન કહેતા કે, જ્યારે શીખવાનું અટકે ત્યારે સમજી લેવું કે મૃત્યુ આવી રહ્યું છે. એ જીવ્યા ત્યાં સુધી પ્રશ્નો પૂછ્યા કરતા. જાણકારી અને માહિતી કોઈ પણ મૂર્ખ માણસ મેળવી લે, પણ જરૂર હોય છે આલ્બર્ટ આઇન્સ્ટાઇનની જેમ સાચી સમજ વિકસાવવાની. એ કહેતા કે, ત્રીજું વિશ્વ યુદ્ધ શેનાથી લડાશે એ ખબર નથી પણ ચોથું વિશ્વયુદ્ધ લાઠીઓ અને પથ્થરથી જ લડાશે. આઇન્સ્ટાઇનના આ વિચાર ઉપરથી વિશ્વની વરવી વાસ્તવિકતાનો આબેહૂબ ચિતાર સ્પષ્ટ થાય છે. એમના આ વિચાર ઉપર અનેક પુસ્તકો લખાયાં અને પરિસંવાદોમાં કલાકો સુધી પ્રબુદ્ધોએ ચર્ચાઓ કરી છે. આ જિનિયસ સાયન્ટિસ્ટને ૧૯૫૨માં અમેરિકાએ ઈઝરાયેલના રાષ્ટ્રપતિ બનવાની ઓફર કરેલી. 'હું રાજકારણ માટે નથી સર્જાયો' કહીને નમ્રતાપૂર્વક આ ઓફરને એમણે નકારી દીધી હતી. વિશ્વના દાદુ બ્રેઈન આઈન્સ્ટાઈનની આ રોચક વાતો પરીક્ષાની મોસમમાં મમળાવીને વિદ્યાર્થીઓ આઉટ ઓફ બોક્સ... જરા હટકે વિચારે તો ઘણું.

જીવનના પ્રત્યેક પડાવ ઉપર એક નવી સમસ્યા જડબું ફાડીને ઊભી જ હોય. સમસ્યાનું સ્વરૂપ મનઃસ્થિતિ ઉપર અવલંબિત હોય છે. કોઇ વાર મોટી સમસ્યા ગુડ મૂડમાં ખૂબ નાની લાગે અને કોઇ વાર નાની અમથી મુશ્કેલી પહાડ જેવી ભાસે. નાની કે મોટી સમસ્યાનો સામનો માણસ એની કલ્પનાશક્તિ, અંદરની તાકાત અને દૃઢનિશ્ચયથી કરતો હોય છે. ક્યારેક તો ખૂબ મોટી સમસ્યાઓ વિચાર્યું ન હોય એવા નાના અને સરળ માર્ગે હલ થઈ જતી હોય છે. સમસ્યાથી ડરી જઈને સંતાઈ જવાનો સૌથી આસાન માર્ગ છે. સમસ્યાથી ડરનારાના હાથ હંમેશાં ખાલી રહે છે. મુશ્કેલી સામે બાથ ભીડનારાને માર્ગ મળે છે.

મુશ્કેલી એ કેવળ સક્ષમ અને યોગ્ય વ્યક્તિઓના દ્વારે જ દસ્તક દેતી હોય છે કારણ એને ખબર હોય છે કે, આ મજબૂત લોકો જ સમસ્યાનું ઉત્તમ રીતે સમાધાન મેળવી શકતા હોય છે. આમ પણ સમસ્યાઓનું કોઈ માપ કે કદ હોતું નથી. સમસ્યા તો હલ કરવાની ક્ષમતા ઉપરથી તે નાની કે મોટી પુરવાર થતી હોય છે. તત્ત્વચિંતક રોબર્ટ

કિઓસ્કીના મતે પ્રત્યેક સમસ્યા પાછળ એક અવસર પડેલો હોય છે. સમસ્યાના પડદાને ચીરીને અવસરને ઝડપવાનો હોય છે. જીવનમાં મુશ્કેલીઓની જરૂર છે. જો મુશ્કેલી છે તો તેને હલ કરીને સફળતા મેળવવાનો આનંદ છે. કાળી ડિબાંગ રાત્રી છે, તો સવારના સોનેરી કિરણોની કિંમત છે. જો સમસ્યાનો હલ આવે એમ છે તો ચિંતા કરવાની જરૂર જ નથી અને જો સમસ્યાનો કોઈ હલ તમારી પાસે છે જ નહીં તો નકામી ચિંતા કરવાનો કોઈ અર્થ જ નથી. મોટા ભાગના લોકો સમસ્યાના સમાધાન મેળવવાના પ્રયત્નો કરતા સમસ્યાની આજુબાજુ ચકરાવા મારવામાં સમય વધુ બગાડતા હોય છે.

ફ્રાન્સિસ બેકનનાં લખાણો યુરોપિયન દેશોમાં લોકો ખૂબ રસપૂર્વક વાંચે છે. આમ તો બેકન એક ચિંતક હોવા ઉપરાંત રાજનીતિજ્ઞ પણ હતા. એ કહે છે કે, ‘જ્ઞાન એ જ સાચી શક્તિ છે.’ બેકનની વાતમાં દમ છે. જ્ઞાની વ્યક્તિ જ સાચા અર્થમાં શક્તિશાળી હોય છે. પોતાની દરેક સમસ્યા અને સમાજની આસપાસના લોકોની સમસ્યાઓ જ્ઞાનના બળથી ઉકેલી શકાય છે. જ્ઞાન એક એવો પ્રકાશ છે કે, જેને પૃથ્વી પરના કોઈપણ પ્રગાઢ અંધકારથી દબાવી શકાતો નથી. જ્ઞાનની શક્તિને ડિગ્રીઓથી ક્યારેય તોળી શકાતી નથી. જ્ઞાનને અભ્યાસની જુદી જુદી ડિગ્રીઓ સાથે બહુ સંબંધ હોતો નથી.

જ્ઞાન એટલે અનુભવ અને અધ્યયન બન્નેનો સમન્વય. વિશ્વના મહાન વિજ્ઞાની આઇઝેક ન્યુટન તેના શાળાકીય અભ્યાસકાળમાં હંમેશાં નપાસ થયા કરતા. ન્યુટનને ક્યારેય ૩૦-૩૫ ટકાથી વધુ માર્ક્સ મળ્યા જ નથી. શાળાના શિક્ષકોએ કંટાળીને એમને સ્કૂલમાંથી રૂખસદ આપી દીધી. શાળાના દરવાજા બંધ થયા, એ પછી ન્યુટનના દિમાગના દરવાજા ખૂલી ગયા. એણે ઝાડ ઉપરથી પડતું સફરજન જોયું અને વિશ્વને ગુરુત્ત્વાકર્ષણનો પાયાનો સિદ્ધાંત મળ્યો. જે વ્યક્તિને સ્કૂલમાંથી કાઢી મૂકવામાં આવ્યો હતો એ વ્યક્તિના જ્ઞાન અને વિજ્ઞાન ઉપર આજે દુનિયામાં સેંકડો પ્રબુદ્ધો પીએચડીનો અભ્યાસ કરી રહ્યા છે. અભ્યાસમાં ફેલ થવું કે સારા માર્ક્સ મેળવવા ઉપર જ્ઞાનની પરિભાષાને ઝાઝો સંબંધ નથી.

ભારતના ધીરુભાઈ અંબાણીની વાત પણ અજાણી નથી. નવમી ચોપડી પાસ ધીરુભાઈએ તરુણ અવસ્થામાં પેટ્રોલ પંપ પર નોકરીથી જીવનની શરૂઆત કરી. સમય જતાં સાડા ચાર લાખ કરોડનું રિલાયન્સ એમ્પાયર ઊભું કરીને પાવરફુલ વ્યક્તિ તરીકે દુનિયામાંથી વિદાય થયા. ભારતના એક બીજા વિરલા ઘનશ્યામદાસ બિરલાની કથા પણ એવી જ છે. ચાર ચોપડી પાસ બિરલા ગામ અને શાળા છોડીને દોરી-લોટો લઈ કલકત્તા પહોંચી ગયા હતા. ત્યાં નવા ખ્યાલો સાથે બિઝનેસ શરૂ કર્યો. એમણે બિરલા બિઝનેસ એમ્પાયર ઊભું કર્યું. ઘનશ્યામદાસ બિરલા કહેતા કે, ‘જીવનની સફળતામાં શાળા-કોલેજની ડિગ્રીઓનું ખાસ મહત્ત્વ નથી હોતુ.’ ડિગ્રીઓ કરતાં જ્ઞાનનું મહત્ત્વ વિશેષ હોય. પરીક્ષાનું મહત્ત્વ ન હોય. મહત્ત્વ તો શીખવાનું હોય. જેમાંથી જીવનને જીવવાનો અર્થ અને માર્ગ મળે એ સાચું શિક્ષણ.

મનુષ્ય પાસે જ્ઞાનથી ભરેલું મસ્તિષ્ક છે. એટલે જ એ પૃથ્વી પરના અન્ય પ્રાણીઓ કરતાં વિશિષ્ટ અને શક્તિશાળી છે. જ્ઞાન જ મનુષ્યને જીવનના ઉતાર-ચઢાવમાં સફળ બનાવે છે. જ્ઞાન પ્રાપ્ત કરવા માટે વય કે ઉંમરના કોઈ સીમાડા હોતા નથી. લગન, ધૈર્ય અને નિયમિતતા જ્ઞાનના પાયાના ત્રણ પીલર છે. ઈશ્વરે દરેક મનુષ્યના મસ્તિષ્કમાં એક સરખી ક્ષમતાવાળું હજારો હોર્સપાવરનું મન આપ્યું છે. પૃથ્વી પર જન્મ લેતાંની સાથે જ આ પાવરહાઉસ એક્ટિવેટ થઈ જાય છે. કહેવાનું તાત્પર્ય એ નથી કે શિક્ષણ અને ડિગ્રી મેળવવા નિરર્થક છે અને શાળા કોલેજમાં જવાનો કોઇ અર્થ નથી. શિક્ષણ અને ડિગ્રી તેના સ્થાને યોગ્ય જ છે. જરૂર છે ડિગ્રી અને શિક્ષણ સાથે તેનાથી પણ ઉપર ઊઠીને અનુભવ, વાંચન અને શ્રવણના આધારે કંઈક વિશેષ કરવાની. જ્યારે આ વિશેષ શોધ સાર્થક થાય ત્યારે એ જ્ઞાનનો પ્રકાશ બની જતો હોય છે.

3 અભ્યાસ કે કારકિર્દી: સંતાનની પસંદગી પહેલી !

– રમેશ તન્ના

બે સત્યઘટનાઓ સાથે આ લેખનો પ્રારંભ કરીએ.

પહેલી વાત અમદાવાદની છે.

એક દીકરી ધોરણ ૧૨માં પાસ થઈ. તેમના ઘરમાં દાદીમાએ જીદ કરી કે હવે તેને અંગ્રેજી મીડિયમમાં જ ભણાવો. દીકરી પોતે, તેનાં માતા-પિતા કહેતાં હતાં કે તેને અંગ્રેજી માધ્યમમાં નહીં ફાવે. અલબત્ત, દાદીમા અડગ રહ્યાં અને છેવટે એ દીકરીને અમદાવાદની એક કૉલેજમાં અંગ્રેજી માધ્યમમાં પ્રવેશ અપાવાયો. તેને કૉલેજમાં અંગ્રેજી માધ્યમ ના ફાવ્યું. માંડ-માંડ પાસ થઈ. તેની કારકિર્દીની દિશા જ ફંટાઈ ગઈ. દાદીમાને એવું હતું કે, જમાનો અંગ્રેજી ભાષાનો છે તો છોકરીની કેરિયર બની જશે.

છોકરીને આજે પણ અફસોસ છે કે તેણે શા માટે માધ્યમ બદલ્યું ? એ માંડ માંડ કારકિર્દી બનાવી શકી છે. તેનું કહેવું હતું કે તેને ગુજરાતી માધ્યમમાં ભણવા દીધી હોત તો તે પોતાના મનગમતા ક્ષેત્રમાં આગળ વધી શકી હોત.

હવે જોઈએ બીજી સત્ય ઘટના :

એક વિદ્યાર્થી અમેરિકા જઈને ચોક્કસ અભ્યાસક્રમ કરવા માગતો હતો. તેના પિતા સાથે વિગતવાર ચર્ચા કરવાનું પણ તેને યોગ્ય ના લાગ્યું. એણે તો પ્રોસિઝર શરૂ કરી દીધી. તેના પિતા પરિપક્વ અને શાણા હતા. તેમણે જોઈ લીધું કે દીકરો મિત્રો સાથેની દેખાદેખીમાં આ ગંભીર ભૂલ કરી રહ્યો છે. ધોરણ-૧૨ પછી વિદેશ ભણવા જવાને બદલે ગ્રેજ્યુએશન કર્યા પછી અમેરિકા ભણવા જવું હિતાવહ હતું તેવું તેમને લાગ્યું.

તેમણે દીકરાને બરાબર સમજાવ્યો. બે-ત્રણ વીઝા કન્સલ્ટન્સીની ઑફિસે લઈ ગયા. કયાં અને કેવા અભ્યાસક્રમો ચાલે છે, તેની ફી, અને એ કોર્સ કર્યા પછી નોકરી/રોજગારીની શક્યતાઓ વગેરે વિશે ચર્ચા કરી-કરાવી. ધોરણ-૧૨ પછી કેટલાક છોકરાઓ અમદાવાદ પરત આવ્યા હતા. તેમાંથી એક છોકરાને ત્યાં મળવા પણ ગયા. દીકરાને લાગ્યું કે મારે ઉતાવળ કરીને જવાની જરૂર નથી. તેણે ગ્રેજ્યુએશન ભારતમાં કર્યું અને અત્યારે તે અમેરિકામાં ભણી રહ્યો છે. યોગ્ય નિર્ણય કરવામાં મદદ કરવા બદલ તે પોતાના પિતાનો આભાર માને છે.

આમ તો 'પસંદગી' કરવાની ભૂમિ દરેક ક્ષેત્રમાં જોખમી, નાજૂક અને લપસણી હોય છે, પરંતુ તેમાંય જ્યારે કારકિર્દીની વાત આવે ત્યારે તો વાત ગંભીર થઈ જતી હોય છે. તમે કોઈ એક માર્ગ પર ચાલતાં-ચાલતાં કે વાહન લઈને જતા હો અને અચાનક એ રસ્તામાંથી દસ-બાર રસ્તા ફૂટે ત્યારે તમને થાય કે હવે જવું કયા રસ્તે? ક્યાં જવું છે એ નક્કી હોય તો પસંદગી કરવામાં સરળતા રહે, પણ ખાલી એટલી જ ખબર હોય કે 'કોઈ સારી જગ્યાએ જવું છે' તો પસંદગીમાં તકલીફ પડે. આગળ વધતાં રસ્તો કેવો હશે, એ રસ્તા પર આપણું વાહન બરાબર ચાલી શકશે કે નહીં, સફર કરીને ત્યાં પહોંચીશું ત્યારે ત્યાં ફાવશે કે નહીં... આવા અનેક પ્રશ્નો થાય.

કારકિર્દીની પસંદગીમાં લગભગ આવું જ બનતું હોય છે. ધોરણ-૧૦ અને ધોરણ-૧૨ પછી એટલા બધા વિકલ્પો હોય છે કે કઈ લાઈનમાં જવું એ માટે મોટી દ્વિધા થાય.

આ દ્વિધામાં પાછી એક સ્થિતિ ઉમેરો કરે. એ કઈ સ્થિતિ ?

માતા-પિતા અને સંતાનનો જુદો જુદો મત. સંતાનને જે ભણવું હોય તેના કરતાં પિતા જુદી વાત કરતા હોય

અને માતાની ઈચ્છા વળી ત્રીજી જ હોય. હવે, એક સાથે ત્રણ સ્ટ્રીમમાં ભણી શકાય તેવું તો હોય નહીં ! કરવું શું ?

બધાં પોતપોતાના મતને વળગી જ રહે. સમાજમાં એવા અનેક દાખલા જોવા મળે છે કે માતા-પિતા આગ્રહ કરીને સંતાનને, પોતાની પસંદગીની લાઈન લેવડાવે અને સંતાન નિષ્ફળ જાય. જ્યારે સંતાનને ભણવા માટે કોઈ સ્ટ્રીમ લેવાની નિર્ણાયક ઘડી આવે ત્યારે નીચેની આચાર સંહિતાનું પાલન કરવું જોઈએ.

૧. પહેલી તક સંતાનને જ મળે, કારણકે ભણવાનું સંતાનને છે. સંતાન જે ક્ષેત્રમાં કારકિર્દી બનાવવા ઈચ્છુક હોય તે લાઈનમાં જવા દેવું યોગ્ય ગણાશે.

૨. મોટા ભાગે ઘણાં માતા-પિતા પોતાનાં અધૂરાં રહી ગયેલા સ્વપ્નને સંતાનો દ્વારા પૂરાં કરવા માગતાં હોય છે. આ સ્થિતિ અત્યંત જોખમી છે. ભૂલે-ચૂકે પણ આવું ના થવું જોઈએ.

૩. સંતાને જે ક્ષેત્રમાં આગળ વધવાનો નિર્ણય કર્યો હોય તેની બરાબર ચકાસણી કરવાનો માતા-પિતાને પૂરો હક્ક છે. હક્ક કરતાં પણ ફરજ છે. સ્માર્ટ ફોન વાપરતી આજની નવી પેઢી આમ તો ‘સ્માર્ટ’ છે જ, પણ શિક્ષણ ક્ષેત્રમાં એટલું બધું ખોટું ચાલી રહ્યું છે કે ગમે તેટલી કાળજી રાખો તો પણ છેતરાઈ જવાના ચાન્સ હોય છે. અમારા એક મિત્રના દીકરાને દ.ભારતની કોઈ યુનિવર્સિટીમાં પ્રવેશ મળ્યો. છ મહિનામાં માલૂમ પડ્યું કે કાયદેસર નથી. સમય અને પૈસા બન્ને ગયા. ગુજરાત બહાર કે ભારત બહાર સંતાન ભણવા જતું હોય ત્યારે પાકી તપાસ કરવી જોઈએ. જરૂર પડે તો એકવાર પિતા કે માતાએ રૂબરૂ જઈને તપાસ કરવી જોઈએ. ઘણાં માતા-પિતા આવું કરે છે. અમારા એક મિત્ર પોતાના સંતાન માટે મુંબઈ-હૈદરાબાદ અને બેંગ્લોર જાતે ગયા. જુદી જુદી યુનિવર્સિટી અને શૈક્ષણિક સંસ્થાઓમાં પુત્ર સાથે ફરીને તપાસ કરી. ક્યા ક્યા અભ્યાસક્રમો છે? તેની ગુણવત્તા કેવી છે? ફેકલ્ટી કેવી છે? ભવિષ્યમાં તેની તક કેવી છે? આ બધાનો અભ્યાસ કર્યો. એક અઠવાડિયું અને ૪૦-૫૦ હજારનો ખર્ચ થયો પણ એ જરૂરી હતું.

૪. જો સંતાન મિત્રોની દેખાદેખીમાં, ઉતાવળમાં, ઉત્સાહમાં કારકિર્દી બનાવવાનો નિર્ણય કરતું હોય તેવું માતા-પિતાને લાગે તો તેમણે ધીરજ અને શાંતિથી સ્થિતિને બદલવી જોઈએ. બિનજરૂરી દલીલોને બદલે તર્કબદ્ધ માહિતી સાથે ચર્ચા કરવી જોઈએ.

૫. આપણે ત્યાં તકલીફ એક જ છે કે કારકિર્દી પસંદગીના નાજુક મોડ પર સંતાનો અને માતા-પિતા સજાગતા અને સક્રિયતા બતાવતાં નથી. કારર્કિદી પસંદગી વખતે સતર્ક રહીને જુદા જુદા પ્રવાહો અને શૈક્ષણિક સંસ્થાઓનો તુલનાત્મક અભ્યાસ કરવો જોઈએ.

૬. આપણે ત્યાં યોગ્ય રીતે કાઉન્સેલિંગ પણ થતું નથી. એવી સંસ્થાઓ પણ નથી. યોગ્ય વ્યક્તિને મળીને કાઉન્સેલિંગનો લાભ લેવો જોઈએ.

૭. ઓનલાઈન યુનિવર્સિટીમાં પ્રવેશ લેતી વખતે સતર્ક રહેવું જોઈએ. જેમ ‘પીળું એટલું સોનું નથી હોતું, બિલકુલ એ જ રીતે ઓનલાઈન બધુ સાચું નથી હોતું.

આખી ચર્ચાનો સાર એટલો જ કે સંતાનનાં રુચિ-પસંદગીને પ્રથમ ક્રમ આપવો. પણ હા, તેની સાથે સંબંધિત તમામ મુદ્દાઓ તટસ્થ રીતે તપાસવા. તેમાં મોડા કે મોળા પડો તો મોટું નુકસાન થઈ શકે.

૩૦૨ યશ એકવા.
વિજય ચાર રસ્તા,
નવરંગપુરા, અમદાવાદ-૯
મો-૯૮૨૪૦૩૪૪૧૫

૪ જીવનમાં કોઈપણ ક્ષેત્રમાં સફળતા મેળવવાનું રહસ્ય... હકારાત્મક અભિગમ

– મૌલિક સોની

જ્યારે મને આ રહસ્ય સમજાયું ત્યારે હું માત્ર એક જ શબ્દ બોલ્યો હતો.. વાઉવ..! તે રહસ્ય હતું, કે જીવનમાં કોઈપણ ક્ષેત્રમાં સફળતા મેળવવા માટે મુખ્ય ત્રણ બાબતો જ ઉપયોગી હોય છેઃ જ્ઞાન, આવડત અને વલણ.

૧. જ્ઞાન એટલે તમારે શું મેળવવું છે, કેમ મેળવવું છે અને ક્યારે મેળવવું છે..? તેનું ચોક્કસ જ્ઞાન.

૨. આવડત એટલે જે મેળવવું છે તે કેવી રીતે મળે અને તે માટે કઈ આવડતો કેળવવી..? અને

૩. વલણ એટલે ચોક્કસ જ્ઞાન દ્વારા જરૂરી આવડતને અમલમાં મૂકીને પોતાના ધ્યેયની પ્રાપ્તિ માટેની તીવ્ર ઇચ્છા.. જો આ ત્રણ બાબતોને લઈને એક ત્રિકોણની કલ્પના કરીએ તો **સફળતાનો ત્રિકોણ** બને, જે નીચે મુજબ છેઃ

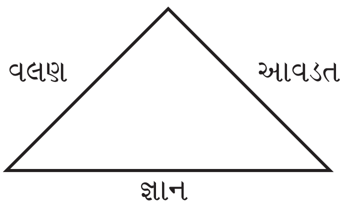

જરા વિચારી જુઓ કે જો ત્રિકોણનો પાયો એટલે કે માત્ર જ્ઞાન વધારવામાં આવે તો શું સફળતાનો ત્રિકોણ મોટો થાય ? ‘ના’ જ થાય. યુ આર રાઇટ ! એટલે કે માત્ર જ્ઞાન વધારવાથી ક્યારેય સફળતા મળતી જ નથી. સફળતા મેળવવા માટે જ્ઞાનની સાથે-સાથે યોગ્ય આવડત અને હકારાત્મક વલણ પણ કેળવવાની જરૂર હોય છે. આ માટેનું એક સુંદર ઉદાહરણ મને યાદ આવે છે..:

રમેશ એક કરિયાણાની દુકાનમાં નોકરી કરતો યુવાન છે. તે ખૂબ જ લગન અને મહેનતથી કરિયાણાની દુકાનમાં બે વર્ષથી નોકરી કરી રહ્યો છે. આ દરમ્યાન તેનામાં કરિયાણાની દુકાનને સફળતાપૂર્વક ચલાવવાનું જ્ઞાન અને આવડત પૂરતા પ્રમાણમાં આવી ગયાં છે. હવે તેના પિતાજી તેને પોતાની કરિયાણાની દુકાન શરૂ કરવાનું કહે છે. રમેશને તો નોકરી કરવામાં જ રસ છે, પોતાની કરિયાણાની દુકાન શરૂ કરવામાં જરાય રસ નથી. આમ છતાં તેના પિતાજી તેને કરિયાણાની દુકાન કરી આપે છે. શું આપને લાગે છે, કે રમેશ પોતાની દુકાન સફળતાપૂર્વક સંભાળી શક્યો હશે ? ‘ના’, કારણ કે તેનામાં દુકાન સંભાળવાનું સંપૂર્ણ જ્ઞાન અને આવડત તો હતાં જ, પરંતુ તેની આંતરિક ઇચ્છા એટલે કે તે માટેનું હકારાત્મક વલણ ન હતું. પરિણામે સફળતા મળવાના ચાન્સ ખૂબ જ ઓછા થઈ જાય છે.

જ્યારે બીજી તરફ, મહેશ એક ખૂબ જ ઉત્સાહી અને હકારાત્મક વિચારસરણીવાળો યુવાન છે. તેને પોતાની એક કરિયાણાની દુકાન શરૂ કરવાની તીવ્ર ઇચ્છા છે. આ માટેનું જ્ઞાન અને આવડત તેનામાં સામાન્ય જ છે. તે પોતાની કરિયાણાની દુકાન શરૂ કરે છે. શું આપને લાગે છે કે મહેશ પોતાની દુકાન સફળતાપૂર્વક સંભાળી શક્યો હશે ? યસ, યુ આર રાઇટ ! એ દુકાન સંભાળી જ શક્યો અને સફળ પણ રહ્યો, કારણ કે એક મનોવિજ્ઞાનિક તારણ અનુસાર જો હકારાત્મક વલણ સાથે કોઈ નવું કામ શરૂ કરવામાં આવે તો તે કામને લગતું જ્ઞાન અને જરૂરી આવડતો આપણામાં આપોઆપ જ આવી જાય છે.

શું તમે ક્યારેય કોઈના માટે, એ પછી તમારો દીકરો હોય કે અન્ય કોઈ, એવું બોલ્યા છો કે “આનામાં ખૂબ જ જ્ઞાન છે, ખૂબ જ આવડત છે, પરંતુ ઉપયોગ કરે તો સફળ થાય.” હું જાણું છું તમે અત્યારે વિચારી રહ્યા હશો, કે આવું તો તમે ઘણી વખત બોલ્યા હશો. આપણે જો આ વાક્યને સફળતાના ત્રિકોણ સાથે સરખાવીએ તો ખ્યાલ આવશે કે મોટા ભાગની વ્યક્તિઓમાં જ્ઞાન અને આવડતની કમી હોતી જ નથી. કમી હોય છે, તો માત્ર ‘હકારાત્મક વલણ’ની ! જો ફક્ત હકારાત્મક વલણ કેળવવામાં આવે તો સફળતા મેળવવા માટેનું ચોક્કસ જ્ઞાન અને જરૂરી આવડત આપણામાં આપોઆપ જ વધી જતુ હોય છે.

હાર્વર્ડ યુનિવર્સિટીમાં હાથ ધરાયેલા એક સર્વે અનુસાર, જ્યારે કોઈ યુવાન ગ્રેજ્યુએટ થઈને નોકરી મેળવે છે ત્યારે તેમાં ૮૫ % મહત્ત્વ તો માત્ર વલણ અને આવડતનું હોય છે. જ્યારે માત્ર ૧૫ % જ મહત્ત્વ તેનામાં રહેલા જ્ઞાનનું હોય છે, મોટા ભાગે આપણે કૉલેજ સુધીના અભ્યાસમાં બધો જ સમય અને પૈસા ફક્ત ‘જ્ઞાન’ મેળવવા પાછળ ખર્ચ્યા હોય છે, જે સફળતામાં માત્ર ૧૫

% જ મહત્ત્વ ધરાવે છે. જ્યારે જીવનમાં સફળતા મેળવવા માટે 'હકારાત્મક વલણ' એ સૌથી અગત્યની બાબત છે. તે અંગત અને વ્યાવસાયિક ક્ષેત્રે પણ ખૂબ જ મહત્ત્વ ધરાવે છે. આ બાબતને વધુ સ્પષ્ટ કરતું ઉદાહરણ આ પ્રમાણે છેઃ

એક વખત એક વિદ્યાર્થીએ વિજ્ઞાની બ્લેઇઝ પાસ્કલ (૧૬૨૩ - ૧૬૬૨)ને પૂછ્યું, "સર, જો હું તમારા જેટલું સારું જ્ઞાન અને સારી આવડતો ધરાવતો હોત તો હું પણ સારો માણસ હોત." ત્યારે બ્લેઇઝ પાસ્કલે હસતાં હસતાં ખૂબ જ શાંતિથી જવાબ આપ્યો, કે જો દીકરા, તું પહેલાં સારો માણસ બની જા, ત્યારબાદ તારામાં પણ મારા જેટલું જ્ઞાન અને આવડત આપોઆપ જ આવી જશે!

આ ઉદાહરણ પરથી સ્પષ્ટ રીતે સમજાય છે, કે જો આપણું વલણ હકારાત્મક હોય તો જ્ઞાન અને આવડત મેળવવાં કે કેળવવાં પડતાં જ નથી. તે તો આપોઆપ જ કેળવાઈ અને મેળવાઈ જાય છે.

જરા કલ્પના કરી જુઓ કે...

શું કોઈ વિદ્યાર્થી હકારાત્મક વલણ સિવાય સફળ અને સારો વિદ્યાર્થી હોઈ શકે?

- શું કોઈ કર્મચારી કે અધિકારી હકારાત્મક વલણ સિવાય સફળ અને સારો કર્મચારી કે અધિકારી હોઈ શકે?

- શું કોઈ બિઝનેસમેન હકારાત્મક વલણ સિવાય સફળ અને સારો બિઝનેસમેન બની શકે?

- શું કોઈ પરિવારનો સભ્ય, શિક્ષક, ડૉક્ટર કે પાડોશી હકારાત્મક વલણ ધરાવતા ન હોય તો તેઓ પોતે સારી વ્યક્તિ તરીકેની છાપ પાડી શકે? આપનો જવાબ ચોક્કસ 'ના' જ હશે. તો શું દરેક વ્યક્તિએ પોતાના વલણમાં જરૂરી પરિવર્તન લાવવું જોઈએ?

'હા'..! તો આ રહ્યા તેના બે ઉકેલ..

૧. રોજ સવારે જાગતાં સાથે જ માઈન્ડને હકારાત્મક સૂચનો આપો. જેવાં કે,

- આજે મારો દિવસ ખૂબ જ સારો જશે.

- ગઈકાલ કરતાં આજે હું વધારે સારું પર્ફોર્મ કરી શકીશ.

- દિવસે ને દિવસે મારી આધ્યાત્મિક, માનસિક અને આર્થિક પ્રગતિ થઈ રહી છે.

- જીવન ખૂબ જ સુંદર છે અને મને જીવનમાં ખૂબ જ મજા આવે છે.

- હું દિવસે ને દિવસે જીવનમાં સુખ, શાંતિ, સમૃદ્ધિ, સફળતા અને તંદુરસ્તી મેળવી રહ્યો છું.

આવા શક્તિશાળી હકારાત્મક સૂચનો પોતાના મનને વારંવાર અને નિયમિત આપવાથી તમે જોશો કે તમારાં વિચારો અને વલણ હકારાત્મક થતાં જ જશે.

૨. આ ઉપરાંત આ **'સાત દિવસની ચેલેન્જ'** પણ આપને ખૂબ જ હકારાત્મક કરી દેશે.

સાત દિવસની ચેલેન્જઃ આજથી સાત દિવસ સુધી તમે દરેક પરિસ્થિતિમાં, દરેક વ્યક્તિમાં અને પોતાનામાં માત્ર હકારાત્મક બાજુઓ જ જોવાનું શરૂ કરી દો. આ ઉપરાંત તમે જેને પણ મળો તેની સાથે માત્ર સુખ, શાંતિ, સમૃદ્ધિ અને તંદુરસ્તીની જ વાતો કરો. ધીમે-ધીમે તમારાં વિચારો અને વલણ હકારાત્મક થતાં જશે, પરિણામે આમ કરવું એ તમારી મજબૂત ટેવ બની જશે. આમ કરવાથી તમારા જીવનમાં એક જબરદસ્ત હકારાત્મક પરિવર્તન આવી જશે. જે દ્વારા તમે જીવનમાં કોઈપણ ક્ષેત્રમાં સફળતા મેળવી જ શકશો.

(માસ્ટર ટ્રેનર, માઈન્ડ પાવર કોચ,
લેખક અને મોટિવેશનલ સ્પીકર)
E-mail: mauliksoni8@yahoo.co.in

ધોરણ-૧૦ પછી કારકિર્દીના વિકલ્પો

વિદ્યાર્થી જીવનનો મહત્ત્વનો પડાવ એટલે ધોરણ-૧૦. ઉન્નત ભવિષ્ય તરફ પ્રયાણ કરવા અહીંથી જ યાત્રા શરૂ થાય છે. આગળ વધવાના માર્ગો તો અનેક છે. લક્ષ્ય નક્કી છે, માત્ર સચોટ રસ્તો જ પસંદ કરવાનો બાકી છે.

આ તબક્કે કોઈની દેખાદેખીમાં ભૂલ-ભૂલામણી વાળો માર્ગ પસંદ ન થઈ જાય તે ખાસ જોવું પડે. આ માટે કોઈ અભ્યાસુ ભોમિયાની સલાહ લેવી યોગ્ય છે. આધુનિક ટેકનોલોજીવાળા આજના ઝડપી યુગમાં વિષય તજજ્ઞો આપને માર્ગદર્શન આપવા તૈયાર છે. તમારે માત્ર આત્મસૂઝ અને દૃઢનિશ્ચય સાથે કારકિર્દીની મંઝિલ પ્રશસ્ત કરવાની છે.

અનુક્રમણિકા

ક્રમ	વિષય	લેખક	પેજ નં.
૧	ધોરણ-૧૦ પછીના વિકલ્પો	– કુલસુમ ઘાંચી	૧૫
૨	આઈ.ટી.આઈ.ના રોજગારલક્ષી વિવિધ અભ્યાસક્રમો	– એસ. આર. વિજયવર્ગીય	૧૯
૩	જેમ્સ એન્ડ જ્વેલરી ક્ષેત્રે ઝળહળતી કારકિર્દી	– લીનાબહેન એમ. ચૌહાણ	૩૨
૪	ફાયર ટેકનોલોજી અભ્યાસક્રમમાં કારકિર્દીની ઉજ્જવળ તકો	– ડો. એચ.એલ. રાઠવા	૩૪
૫	સી-ડેકના ડિજિટલ માર્કેટિંગ કોર્સ દ્વારા કારકિર્દી બનાવવાની ઉજ્જવળ તકો	– જગદીશ પટેલ	૩૬
૬	નીટ એટલે "નેશનલ એલિજિબિલિટી કમ એન્ટ્રસ ટેસ્ટ"	– એસ. આર. વિજયવર્ગીય	૩૮
૭	વિદ્યાર્થીઓ માટે વિદેશમાં અભ્યાસની ઉજ્જવળ તકો	– એસ. આર. વિજયવર્ગીય	૪૦
૮	શું તમે વિદેશમાં MBBS કરવાનું વિચારી રહ્યા છો?	– ચાંદની રાયઠઠ્ઠા	૪૪

૧ ધોરણ-૧૦ પછીના વિકલ્પો

– કુલસુમ ઘાંચી

ધોરણ – ૧૦ પછી શું કરવું? આ પ્રશ્નના જવાબમાં ઘણા વિકલ્પો છે. બધા વિકલ્પોને જાણી સમજી તેની વિસ્તૃત જાણકારી મેળવી વિવિધ વિકલ્પોની ભવિષ્યના સંદર્ભમાં તુલના કરી તજજ્ઞોનું માર્ગદર્શન મેળવી અને પોતાના સંદર્ભમાં ક્ષમતા પ્રમાણે પસંદ નાપસંદગીની સ્પષ્ટતા ઊભી કરી સ્વયં નિર્ણય કરવો અતિ આવશ્યક છે

ધોરણ-૧૦ પછીના મુખ્ય વિકલ્પો

- ધોરણ-૧૧ અને ૧૨માં અભ્યાસ
- ડિપ્લોમા અભ્યાસક્રમ
- ITI અભ્યાસક્રમ
- કૃષિ વિષયક અભ્યાસક્રમ
- અન્ય અભ્યાસક્રમો
- સંરક્ષણ દળ ક્ષેત્રે કારકિર્દી

ધોરણ-૧૧ અને ૧૨માં અભ્યાસ :

ધોરણ ૧૦ પછી ધો. ૧૧, ૧૨ માં પ્રવેશ લઈ શકાય છે. તેમાં વિજ્ઞાન પ્રવાહમાં A GROUP, B GROUP, AB GROUP, મેડિકલ, પેરા મેડિકલ, એન્જિનિયરિંગ, બી.એસ.સી. વગેરે અભ્યાસક્રમ ઉપલબ્ધ છે.

સામાન્ય પ્રવાહમાં B.A., B.COM, C.A., વગેરે અભ્યાસક્રમ ઉપલબ્ધ છે.સ્નાતક થઈને G.P.S.C. તથા અન્ય સ્પર્ધાત્મક પરીક્ષાઓ આપી શકાય છે.

ડિપ્લોમા અભ્યાસક્રમો :

ધોરણ ૧૦ પછીના વ્યવસાયિક અભ્યાસક્રમોમા ડિપ્લોમા એન્જિનિયરિંગ મોખરે છે ડિપ્લોમા સરકારી કોલેજમાં અને સ્વનિર્ભર કોલેજોમાં ઉપલબ્ધ અભ્યાસક્રમ છે. રેગ્યુલર આશરે ૩૧ જેટલા અભ્યાસક્રમો છે જ્યારે ડિસ્ટન્સ લર્નિંગમાં સિવિલ ઈલેક્ટ્રિકલ અને મિકેનિકલ અભ્યાસક્રમોમાં જ ઉપલબ્ધ છે

વધુ માહિતી માટે સંપર્ક કરો

એડમિશન કમિટી ફોર પ્રોફેશનલ ડિપ્લોમા કોર્સીસ, એડ્મિશન બિલ્ડિંગ, સરકારી પોલિટેકનિક, પાંજરાપોળ પાસે,આંબાવાડી, અમદાવાદ-૩૮૦૦૧૫ અથવા GTU ગાંધીનગર હાઈવે અમદાવાદ.

વેબસાઈટઃ- www.cdacgujarat.org/ www.gujacpc.nic.in

ફાઈન આર્ટ્સ ડિપ્લોમા અને મલ્ટિમીડિયાના અભ્યાસક્રમો :

- ડિઝાઈનનું ફિલ્ડ
- જાહેરાતની દુનિયા
- ફાઈન આર્ટ ડિપ્લોમા
- ડ્રોઈંગ એન્ડ પેઈન્ટિંગ
- સ્કલ્પચર એન્ડ મોડેલિંગ
- એપ્લાઈડ/કોમર્શિયલ આર્ટ

I.T.I. કક્ષાના અભ્યાસક્રમો :

આજના ટેકનિકલ યુગમાં તાલીમ પામેલા ટેકનિશિયનોની ડીમાન્ડ હોય એ સ્વાભાવિક છે. આ પ્રકારની કારકિર્દી ઘડવા માટે I.T.I.ના અભ્યાસક્રમો ઉપલબ્ધ છે.આ અભ્યાસક્રમોને મુખ્યત્વે બે પ્રકારમાં વહેંચી શકાય.

૧. N.C.V.T.ના રાષ્ટ્રીય કક્ષાના અભ્યાસક્રમો.

૨. G.C.V.T. પેટર્નના રાજ્ય કક્ષાના અભ્યાસક્રમો

ઉપરોક્ત અભ્યાસક્રમો પૈકી N.C.V.T. પેટર્નનો અભ્યાસક્રમ સફળતાપૂર્વક પાસ કરનારને નેશનલ ટ્રેડ સર્ટિફિકેટ અને G.C.V.T. પેટર્નનો અભ્યાસક્રમ સફળતાપૂર્વક પાસ કરનારને સ્ટેટ સર્ટિફિકેટ આપવામાં આવે છે.અત્યારે આપણા રાજ્યમાં દરેક તાલુકા મથકે I.T.I.ની સંસ્થા છે. સરકારી અને ગ્રાન્ટેડ સંસ્થાઓ છે. આ I.T.I. સંસ્થામાં ઘણા લાંબા અને ટૂંકા ગાળાના અભ્યાસક્રમો ચાલે છે. સરકારી ધારા-ધોરણ મુજબ તેમાં પ્રવેશ અપાય છે. I.T.I.માં લગભગ ૧૨૫ પ્રકારના કોર્સ ચાલે છે. રોજગાર મેળવવા માગતા યુવાનો માટે I.T.I. આશીર્વાદરૂપ છે.

વધુ માહિતી માટે સંપર્ક કરો. રોજગાર તાલીમ નિયામકશ્રીની કચેરી, ૧/૩ ડૉ. જીવરાજ મહેતા ભવન, સેક્ટર-૧૦, ગાંધીનગર. www.talimrojgar.org www.itiadmission.guj.nic.in

કૃષિ વિષયક અભ્યાસક્રમો :

આપણા દેશમાં કૃષિ અને પશુપાલન સૌથી વધુ મહત્ત્વ ધરાવે છે. પશુપાલન ક્ષેત્રે તો ગુજરાત કદાચ સૌથી મોખરે છે.

ડિપ્લોમા અભ્યાસક્રમો	સર્ટિફિકેટ અભ્યાસક્રમો
• કૃષિ ડિપ્લોમા	• પશુધન નિરીક્ષક તાલીમ
• બાગાયત ડિપ્લોમા	• ગૃહવિજ્ઞાન તાલીમ
• કૃષિ ઈજનેરી	• બેકરી તાલીમ
• કૃષિ સહાકાર, બેન્કિંગ અને માર્કેટિંગ	• બેકિંગ ટેક્નોલોજી
• ગૃહ વિજ્ઞાન (બહેનો માટે)	• મરઘા ઉછેર તાલીમ
• ચિકિત્સા અને પશુપાલન	• ગ્રામ્ય કારીગર તાલીમ
• ન્યુટ્રિશન એન્ડ ડાયટેટિક્સ	• માળી તાલીમ

- કામધેનુ યુનિવર્સિટી – ગાંધીનગર- www.ku_guj.org
- સરદાર પટેલ કૃષિ યુનિવર્સિટી દાંતીવાડા - www.sdau.edu.in
- આણંદ કૃષિ યુનિવર્સિટી- www.aau.in
- જૂનાગઢ કૃષિ યુનિવર્સિટી- www.jau.in
- નવસારી કૃષિ યુનિવર્સિટી- www.nau.in

સર્ટિફિકેટ અભ્યાસક્રમો:

● પશુધન નિરીક્ષકઃ (લાઈવ સ્ટોક ઈન્સ્પેક્ટર)

લાયકાતઃ-ધોરણ ૧૦ પાસ અંગ્રેજી સાથે. ખેડૂત પુત્રને ૫% વેઈટેજ આપવામાં આવે છે.

● ગૃહ વિજ્ઞાન તાલીમઃ ધોરણ ૧૦ પાસ. બે વર્ષનો પ્રમાણપત્ર અભ્યાસક્રમ.

● બેકરી તાલીમઃ

ધોરણ ૧૦ પાસ. બેકરી સંસ્થામાંથી બે વર્ષનો બેકરી ઉદ્યોગનો અનુભવ ધરાવનાર માટે ધોરણ-૯ પાસ. ઉંમર - ૧૫ થી ૩૫ વર્ષ

મુદતઃ-૨૦ અઠવાડિયાનો કોર્સ

● બેકિંગ ટેક્નોલોજીઃ-

મુદતઃ- ૨૦ અઠવાડિયા (૨૫ બેઠકો)

પ્રવેશ લાયકાતઃ- ધોરણ-૧૦ પાસ

● મરઘા ઉછેર તાલીમઃ-ધોરણ-૭ પાસ

મુદતઃ- ૧૦ અઠવાડિયાનો કોર્સ

● ગ્રામ્ય કારીગર તાલીમઃ- ધોરણ-૭ પાસ

મુદતઃ- ૯ માસ

ખેતીવાડીમાં વપરાતાં ઓજારો બનાવવા, રિપેર કરવા અંગેનો ધંધો શરૂ કરી સ્વરોજગારી મેળવી શકાય છે.

● માળી તાલીમઃ- ધોરણ- ૭ પાસ

મુદતઃ- છ માસનો પ્રમાણપત્ર કોર્સ

બાગ-બગીચા, ફાર્મ તેમજ પાર્કમાં સુપરવાઈઝરની જોબ મળે. ઈચ્છુક સ્વતંત્ર કામ કરી શકાય છે.

ડિપ્લોમા અભ્યાસક્રમોઃ-

અંગ્રેજી વિષય સાથે ધોરણ ૧૦ પાસ. અથવા માન્ય સમકક્ષ બોર્ડની પરીક્ષા સાથે પાસ કરેલ હોય તેવા ઉમેદવારો આ કોર્સ માટે અરજી કરી શકે છે.

● કૃષિ ડિપ્લોમા :- અંગ્રેજી વિષય સાથે ધોરણ -૧૦ પાસ

મુદતઃ- ૩ વર્ષ (છ સેમેસ્ટર)

● બાગાયત ડિપ્લોમાઃ-ધોરણ -૧૦ પાસ

મુદતઃ- ૩ વર્ષ (છ સેમેસ્ટર)

● કૃષિ ઈજનેરી :-ધોરણ -૧૦ પાસ

મુદતઃ- ૩ વર્ષ (છ સેમેસ્ટર)

● કૃષિ સહકાર, બેન્કિંગ અને માર્કેટિંગઃ-

અંગ્રેજી વિષય સાથે ધોરણ-૧૦ પાસ

● ગૃહ વિજ્ઞાન ડિપ્લોમા (બહેનો માટે)

અંગ્રેજી વિષય સાથે ધોરણઃ-૧૦ પાસ

મુદતઃ- ૩ વર્ષ (છ સેમેસ્ટર)

● ચિકિત્સા અને પશુપાલન :-

અંગ્રેજી વિષય સાથે ધોરણઃ-૧૦ પાસ

મુદતઃ- ૩ વર્ષ (છ સેમેસ્ટર)

● ન્યુટ્રિશન એન્ડ ડાયટેટિક્સઃ-

અંગેજી વિષય સાથે ધોરણ-૧૦ પાસ

મુદતઃ- ૩ વર્ષ (છ સેમેસ્ટર)

સંસ્થાઃ- ઈન ફૂડ સાયન્સ એન્ડ હોમ ઈકોનોમિક્સ, આણંદ.

સ્વરોજગારીની તકો :

કૃષિક્ષેત્રે નિપુણ ઉમેદવારો પોતાની આવડત, કુશળતા અને અનુભવના આધારે ખેતીવાડી ક્ષેત્રે સ્વ-રોજગારી ઊભી કરી શકે છે. જેવી કે જંતુ નાશક દવાઓ બનાવવી અને ખેતીવાડીમાં વપરાતા ઓજારો બનાવવા તેમજ જથ્થાબંધ અને છૂટક વેચાણ કરી સ્વ-રોજગારી ઊભી કરી શકે છે. વેટરનરી તથા ડેરી ઉદ્યોગ શરૂ કરીને

સ્વ-રોજગારી મેળવી શકે છે.

ગુજરાતમાં કૃષિ ક્ષેત્રે મળતા અભ્યાસક્રમોનો સમાવેશ કરવામાં આવેલો છે. જે અંગે વધુ વિગતો તેમજ અદ્યતન માહિતી માટે જે-તે કૃષિ યુનિવર્સિટીનો સંપર્ક સાધવા વિનંતી.

IGNOU (ઇન્દિરા ગાંધી નેશનલ ઓપન યુનિવર્સિટી)ના અભ્યાસક્રમો :

ઇન્દિરા ગાંધી નેશનલ ઓપન યુનિવર્સિટીમાં સર્ટીફિકેટ તેમજ અન્ય અભ્યાસક્રમો ઉપલબ્ધ છે. આ અભ્યાસક્રમોનું માધ્યમ હિંદી અથવા અંગ્રેજી રહે છે.

વધુ માહિતી માટે સંપર્ક કરો :

S. G. હાઈવે, છારોડી- અમદાવાદ

વેબસાઈટઃ- www.ignou.ac.in

BAOU (ડો. બાબાસાહેબ આંબેડકર ઓપન યુનિવર્સિટી)ના અભ્યાસક્રમો :

ધોરણ-૧૦ પછી જે વિદ્યાર્થીઓ ધોરણ-૧૧ તેમજ ૧૨ની પરીક્ષા આપી શક્યા નથી અથવા અભ્યાસ છોડી દીધેલ હોય તેવા વિદ્યાર્થીઓ જો વધુ અભ્યાસ કરવા માંગતા હોય તે વિદ્યાર્થીઓએ BPEની પરીક્ષા પાસ કરી ડૉ. બાબાસાહેબ આંબેડકર યુનિવર્સિટીમાં સીધો સ્નાતક કક્ષાના અભ્યાસક્રમોમાં પ્રવેશ મેળવી શકે છે. આ ઉપરાંત અન્ય અભ્યાસક્રમો પણ ઉપલબ્ધ છે.

માહિતી માટે સંપર્ક કરો : નિરમા યુનિવર્સિટીની બાજુમાં, S. G. હાઈવે, છારોડી- અમદાવાદ

વેબસાઈટઃ-www.baou.org

અન્ય અભ્યાસક્રમો :

ઈન્ડો-જર્મન ટૂલ રૂમના જોબ ઓરિએન્ટેડ કોર્સ

ઈન્ડો-જર્મન ટુલરૂમ નામની સંસ્થા અમદાવાદમાં વટવા જી.આઈ.ડી.સી. ખાતે આવેલ છે. ભારત સરકારની Ministry Of Small.. ISO ૯૦૦૧-૨૦૦૦ સર્ટિફાઈડ ટ્રેનિંગ સેન્ટર છે. આ સંસ્થાના પ્રોફેશનલ અભ્યાસક્રમોની Industryમાં ડિમાન્ડ સારી છે. Indo-German Tool Room-IGTR ખાતે ઉપલબ્ધ છે.

- ડિપ્લોમા ઈન ટૂલરૂમ એન્ડ ડાયમેકિંગ -(DMT)
- સર્ટિફિકેટ ઈન ટૂલરૂમ એન્ડ ડાયમેકિંગ
- પોસ્ટ ડિપ્લોમા ઈન CAD/CAM વગેરે અભ્યાસક્રમો ઉપલબ્ધ છે.

મુદતઃ- ૩ માસથી ૪ વર્ષ- કોર્સ મુજબ ફુલ ટાઈમ

વધુ માહિતી માટે સંપર્ક કરો : ઈન્ડો-જર્મન ટૂલ રૂમ, ૫૦૦૩, ફેઝ-૪, GIDC-વટવા, અમદાવાદ વેબ સાઈટ www.igtrahd.com

ડી-ફાર્મસી (આયુર્વેદ) :

મુદતઃ- બે વર્ષ

સંસ્થાઃ- IPS (INSTITUTE OF PHARMACEUTICAL SCIENCE)

C/O ગુજરાત આયુર્વેદિક યુનિવર્સિટી, એ. કે. જમાલ બિલ્ડિંગ, ગુરુ નાનક રોડ, જામનગર.

વેબસાઈટઃ ayurveduniversity.com

ફિમેલ હેલ્થ વર્કર :

વિવિધ જિલ્લાઓમાં આવેલી જિલ્લા પંચાયત હેઠળની સરકારી હોસ્પિટલોમાં ફિમેલ હેલ્થ વર્કરનો અભ્યાસ ચાલતો હોય છે.

મુદતઃ- ૧૮ માસ, વયઃ- ૨૫ થી ૩૫ વર્ષની બહેનો માટે.

વધુ માહિતી માટે સંપર્ક કરો.

આ અંગે જિલ્લા પંચાયત દ્વારા જાહેરાત બહાર પાડવામાં આવે છે. આ માટે જિલ્લાના મુખ્ય આરોગ્ય અધિકારી જિલ્લા પંચાયતનો સંપર્ક કરવો.

આયુર્વેદ કમ્પાઉન્ડર :

સંસ્કૃત વિષય સાથે ધોરણઃ- ૧૦ પાસ.

મુદતઃ- એક વર્ષ

વયઃ- ૧૬ થી ૨૩ વર્ષ

સરકારી આયુર્વેદ મહાવિદ્યાલય, આજવા રોડ, વડોદરા.

સેનેટરી ઇન્સ્પેક્ટર ડિપ્લોમા :

ઓલ ઈન્ડિયા ઈન્સ્ટિટ્યૂટ ઓફ લોકલ સેલ્ફ ગવર્નમેન્ટ (LSG) રાજકોટ, સુરત, વડોદરા, અમદાવાદ ખાતે સેનેટરી ઈન્સ્પેક્ટર ડિપ્લોમા અભ્યાસક્રમ ચાલે છે.

ધોરણઃ- ૧૦ પાસ. મુદતઃ- ૧૮ માસ

સંસ્થાઃ- ઓલ ઈન્ડિયા ઈન્સ્ટિટ્યૂટ ઓફ સેલ્ફ ગવર્નમેન્ટ, બરફીવાલા ભવન, કામા હોટેલની સામે, ખાનપુર, અમદાવાદ. વેબસાઈટઃ www.aiilsg.org

ફાયરમેન કોર્સ :

ધોરણઃ- ૧૦ પાસ.

મુદતઃ- ૧ વર્ષ

જે ઉમેદવારમાં સાહસિક વૃતિ, શારીરિક ક્ષમતા હોય અને રોમાંચક કારકિર્દી બનાવવી હોય તેવા લોકો આ અભ્યાસક્રમ પસંદ કરે છે.

સંસ્થાઃ- ગુજરાત સરકારના શ્રમ અને રોજગાર વિભાગ દ્વારા G.C.V.T. માન્ય ઔદ્યોગિક તાલીમ

સંસ્થા. વેબ સાઈટઃ.www.talimrojgar.org/ www.itiadmission.guj.nic.in

રોજગારીની તકો : સરકારી ક્ષેત્રોમાં, મ્યુનિસિપાલિટી તેમજ જિલ્લા અને તાલુકા પંચાયતનાં ફાયર સ્ટેશન, સંરક્ષણ ક્ષેત્રે, રેલવે, એરપોર્ટ, જીઈબી વગેરેમાં નોકરીની સારી તકો છે.

સંરક્ષણદળ

સ્પર્ધાત્મક પરીક્ષાઓ : ભારતીય ભૂમિદળમાં જોડાવવાની સ્પર્ધાત્મક પરીક્ષાઓ સુવર્ણ તક પૂરી પાડે છે. આ ભરતી પ્રક્રિયા ગુજરાતમાં લશ્કરી ભરતી કાર્યાલય દ્વારા જિલ્લા અથવા તાલુકા મથકોએ થાય છે. તેમાં જિલ્લાની રોજગાર કચેરીઓ મદદરૂપ બને છે. વધુ માહિતી માટે સંપર્ક કરોઃ-

૧. આર્મી રિક્રુટમેન્ટ કચેરી, કેમ્પના હનુમાન મંદિરની સામે, કેન્ટોન્મેન્ટ, ડફનાળા, શાહીબાગ, અમદાવાદ.

૨. આર્મી રિક્રુટમેન્ટ કાર્યાલય, સેનેટોરિયમ પાસે, જી.જી. હોસ્પિટલ રોડ, જામનગર

વેબસાઈટઃ-www.joinindianarmy.nic.in

વિવિધ જગ્યાઓ માટે યુવાનોની ભરતીઃ-

૧. સોલ્જર જનરલ ડ્યૂટીઃ-

ધોરણઃ- ૧૦ પાસ.

સોલ્જર ટેકનિકલ અને નર્સિંગ આસિસ્ટન્ટ

ધોરણઃ- ૧૦ પાસ. ગણિત, વિજ્ઞાન, અંગ્રેજી સાથે.

૨. સોલ્જર (ટ્રેડ્સ મેન):- લાયકાતઃ- નોન મેટ્રિક.

ઈન્ડિયન એરફોર્સ :

ઈન્ડિયન એરફોર્સમાં એરમેનઈન ડ્રાઈવર મિકેનિકલ ટ્રાન્સપોર્ટ (MTD) ટ્રેડ, એરમેન નોન ટેક્નિકલ ટ્રેડ વગેરેની સ્પર્ધાત્મક પરીક્ષાઓ તેમજ ભરતી પ્રક્રિયા ગુજરાતમાં લશ્કરી ભરતી કાર્યાલય દ્વારા જિલ્લા અથવા તાલુકા મથકોએ થાય છે. તેમાં જિલ્લાની રોજગાર કચેરીઓ મદદરૂપ બને છે. તેથી જે-તે જિલ્લામાં આ કચેરીનો સંપર્ક કરવાથી માહિતી અને માર્ગદર્શન મળે છે.

સંપર્ક સ્થાનઃ- એરમેન ભરતી કાર્યાલય (પશ્ચિમ વિભાગ) મુંબઈ

કમાન્ડિંગ ઓફિસર-૬, એરમેન સિલેક્સન સેન્ટર, કોટન ગ્રીન એરફોર્સ સ્ટેશન, મુંબઈ-૪૦૦ ૦૩૩. ફોનઃ (૦૨૨) ૨૩૭૧૪૯૮૨ (એક્સટેન્શન ૩૧૬)

વધુ માહિતી માટે સંપર્ક :

www.airmenselection.gov.in

ઈન્ડિયન નેવીમાં સેઈલર

ભારતીય નૌકાદળમાં સેઈલરનું સ્થાન મહત્ત્વનું છે. નૌકાદળની મશીનરી, શસ્ત્રો, વીજાણુ ''સેન્સર્સ'' અને જહાજ પરના સાધનોને કાર્યાન્વિત કરવાનું અને યોગ્ય રીતે જાળવવાનું કાર્ય સેઈલર દ્વારા થાય છે. વળી નાવિકોને નૌકાદળમાંથી છૂટા કરતા પહેલાં તેમને પ્રિ-રીલીઝ અભ્યાસ દ્વારા નાગરિક જીવનમાં ગોઠવાઈ શકે તેની તાલીમ પણ આપવામાં આવે છે. ફક્ત અપરિણીત ભારતીય પુરુષ નાગરિક જ અરજીપાત્ર છે.

વધુ માહિતી માટે સંપર્ક કરોઃ-

ઈન્ડિયન નેવી, C/O INS, વાલસુરા- જામનગર

વેબસાઈટઃ-www.indiannavy.nic.in

સંરક્ષણ દળ ક્ષેત્રે ભરતી અને તાલીમ માટે સંબંધિત ક્ષેત્રની વેબસાઈટ,રોજગાર સમાચાર,એમ્પ્લોયમેન્ટ ન્યૂઝ, વર્તમાનપત્રો વગેરેમાં લાયકાત, વય અને ફિઝિકલ ટેસ્ટ અંગેની વિગતે માહિતી આવે છે.

CRPF માં કોન્સ્ટેબલ (જનરલ ડ્યૂટી) અને BSF (બોર્ડર સિક્યોરિટી ફોર્સ) માં કોન્સ્ટેબલ (જનરલ ડ્યૂટી)

ઉપરોક્ત પોસ્ટ માટે ભરતી અને તાલીમ માટે સંબંધિત ક્ષેત્રની વેબસાઈટ, રોજગાર સમાચાર, એમ્પ્લોયમેન્ટ ન્યૂઝ, વર્તમાનપત્રો વગેરેમાં વિગતે માહિતી આવે છે.

રેલવે રિક્રુટમેન્ટ બોર્ડ :

રેલવે સુરક્ષા દળમાં વોટર કેરિયર, સફાઈ વાળા, માળી, ધોબી, દરજી, મોચી જેવા ગૌણ કર્મચારીઓની ભરતી પણ થાય છે. આ પદો માટે ઓછામાં ઓછી શૈક્ષણિક લાયકાત ધોરણ-૮ પાસ છે. અને વય મર્યાદાઃ- ૧૮ થી ૨૫ વર્ષ છે. ફિઝિકલ ફિટનેસ ટેસ્ટ તથા લેખિત કસોટી અને મૌખિક કસોટીમાં પાસ થવું ફરજિયાત છે.

રેલવેમાં ગ્રૂપ ''ડી'' પોસ્ટ અંતર્ગત ગેંગમેન, ટ્રેકમેન, ખલાસી, પ્લેટફોર્મ પોર્ટર, પાર્સલ પોર્ટર, સફાઈ વાલા જેવી પોસ્ટ પર પણ ભરતી થાય છે. લેખિત પરીક્ષા અને શારીરિક ક્ષમતા કસોટી ફરજિયાત છે. તો વિદ્યાર્થીમિત્રો, આ રીતે ધો. ૧૦ પછી યોગ્ય અભ્યાસક્રમ પસંદ કરીને સમયના યોગ્ય આયોજન દ્વારા કારકિર્દીની ગાડી સફળતાના ટ્રેક પર પૂરપાટ ઝડપથી દોડાવી શકાય છે.

નોંધઃ- પ્રસ્તુત લેખમાં આપેલ વિગતો જાણકારી અને દિશાસૂચન માટે છે. તેને આખરી ન ગણતા ચોક્કસ અને આખરી માહિતી માટે જે તે સંસ્થાનો સંપર્ક સાધવો તેમજ પ્રવેશ ફોર્મ સાથે અપાતી માહિતીપુસ્તિકા તથા ફોર્મ સાથેની સૂચનાનો અભ્યાસ કરવો.

વ્યવસાયી માર્ગદર્શન સંસ્થા
રાયખડ,
અમદાવાદ.

૨ આઈ.ટી.આઈ.ના રોજગારલક્ષી વિવિધ અભ્યાસક્રમો

– એસ. આર. વિજયવર્ગીય

આઈ.ટી.આઈની તુલના વડાપ્રધાન શ્રી નરેન્દ્રભાઈ મોદીએ આઈ.આઈ.ટી એટલે કે, ઈન્ડિયન ઈન્સ્ટિટયૂટ ઓફ ટેક્નોલોજીસ સાથે કરી છે. વડાપ્રધાન શ્રી નરેન્દ્રભાઈ મોદીનું દીર્ઘદ્રષ્ટિનું પરિણામ ઈન્ડસ્ટ્રિઅલ ટ્રેનિંગ ઈન્સ્ટિટયૂટને આઈ.ટી.આઈના થ્રી ટાયર સિસ્ટમથી મહત્ત્વની બનાવી છે. જેમાં હર હાથ કો કામ ને સાકાર કરવા માટે હર હાથ કો હુન્નર એટલે કે કૌશલ્ય આપવાનું કાર્ય ઔદ્યોગિક તાલીમ સંસ્થાને કૌશલ્ય આપવાનું પહેલું ટાયર, એપ્રેન્ટિસશીપ કરવાનું બીજું ટાયર અને ત્યારબાદ કંપનીમાં કૌશલ્યનાં આધારે રોજગારીનું ત્રીજું ટાયર આમ, ગ્રેજ્યુએટની તુલનામાં ધોરણ ૧૦ પાસ થયા પછી બે વર્ષનો કે ત્રણ વર્ષનો આઈ.ટી.આઈ. સર્ટિફિકેટનો કોર્સ કરવાથી રોજગારી સરળતાથી મળી શકે છે. ગુજરાતમાં દરેક તાલુકામાં સરકારી આઈ.ટી.આઈ ની સ્થાપના કરવામાં આવી છે.

ગુજરાત રાજ્યમાં ઔદ્યોગિક તાલીમ સંસ્થા થકી શિક્ષણ મેળવ્યા બાદ તેમજ પોતે ધરાવતું કૌશલ્ય પ્રમાણિત કર્યા બાદ રોજગાર અને સ્વ-રોજગાર થકી આત્મનિર્ભર બની શકાય છે. મલ્ટી નેશનલ કંપની તેમજ મધ્યમ કદના એકમો બી.ઈ કે ડિપ્લોમા કરતા આઈ.ટી.આઈ. થયેલ યુવાનોને રોજગારી આપવા માટે પ્રથમ પસંદગી કરે છે, વર્તમાન સમયમાં આઈ.ટી.આઈ થયેલ યુવાનને ખૂબજ ઝડપથી રોજગારી મળી રહે છે. તો આવો આપણે સૌ રાજ્યના અને રાષ્ટ્રના કૌશલ્યને માર્ગદર્શિત કરીએ.

5Gના શરૂ થવા અને ફૂડ ડિલિવરીમાં ડ્રોન્સનો ઉપયોગ કરવાના સમાચારો આવી રહ્યા છે જે ક્રિએટિવ સ્કીલ અને વર્તમાન જરૂરિયાતનાં અંતરને દૂર કરી શકે છે. આવો આપણે કૌશલ્યથી સરકારી ખાનગી અને કોર્પોરેટ ક્ષેત્રમાં રોજગારીની ઝડપથી તક મેળવવા આઈ.ટી.આઈના અભ્યાસક્રમો વિશે માહિતગાર થઈએ.

વર્તમાન સમયમાં ગુજરાત રાજ્યમાં આઈ.ટી.આઈની લાયકાત ધરાવતા યુવાનોને ડિગ્રી કે ડિપ્લોમાની શૈક્ષણિક લાયકાતની સરખામણીએ રોજગારનો અવસર ખૂબ જ ઝડપથી પ્રાપ્ત થાય છે. આઈ.ટી.આઈ એટલે ઈન્ડસ્ટ્રિયલ ટ્રેનિંગ ઈન્સ્ટિટ્યૂટના હુલામણા નામથી ઓળખાતી ઔદ્યોગિક તાલીમ સંસ્થાના નેજા હેઠળ ધો. ૧૦ અથવા ધો. ૧૨ અથવા અમુક કોર્સીસ એવા છે કે જેમાં ધો. ૧૦ થી ઓછું ભણેલા પણ કૌશલ્ય પ્રાપ્ત કરી આઈ.ટી.આઈનું પ્રમાણપત્ર જે-તે ટ્રેડના કોર્સની મુદત પ્રમાણે એક વર્ષ, બે વર્ષની યોગ્યતા પ્રાપ્ત કરી કૌશલમ્ બલમ્‌ના સિદ્ધાંતને ચરિતાર્થ કરવામાં સફળ નીવડ્યા છે. આઈ.ટી.આઈમાં એન.સી.વી.ટી અને જી.સી.વી.ટી એમ બે પ્રકારના તાલીમ સર્ટિફિકેટ કોર્સ ઉપલબ્ધ છે. એન.સી.વી.ટી એટલે નેશનલ કાઉન્સિલ ઓફ વોકેશનલ ટ્રેનિંગ જે ભારત સરકાર દ્વારા ઓલ ઈન્ડિયા લેવલે માન્યતા પ્રાપ્ત હોય છે. જી.સી.વી.ટી એટલે ગુજરાત કાઉન્સિલ ઓફ વોકેશનલ ટ્રેનિંગ જે ગુજરાત સરકાર દ્વારા પ્રમાણિત કરવામાં આવે છે. બન્ને પ્રકારના સર્ટિફિકેટ

કોર્સમાં તફાવત એ છે કે એન.સી.વી.ટી કોર્સ ભારત સરકાર દ્વારા ઓલ ઈન્ડિયા લેવલનો કોર્સ હોઈ અંગ્રેજીમાં પ્રશ્નપત્ર આપવામાં આવે છે અને માન્યતા ભારતની તમામ સંસ્થાઓ જયા રોજગાર ઉપલબ્ધ છે ત્યાં પ્રાથમિક્તા અપાય છે. જી.સી.વી.ટી પેટર્નનાં કોર્સીસ પણ એટલી જ યોગ્યતા ધરાવે છે પરંતુ ગુજરાત રાજ્યમાં આવા કોર્સીસના માધ્યમથી રોજગાર/સ્વરોજગાર પ્રાપ્ત કરવામાં સરળતા રહે છે. ગુજરાતમાં આઈ.ટી.આઈ એ રોજગાર મેળવવા માટે સૌથી લોકપ્રિય સર્ટિફિકેટ કોર્સ બનવા પામ્યું છે. ગુજરાત રાજ્ય ઔદ્યોગિક ક્ષેત્રે હરણફાળ ભરી રહ્યું છે તેને ધ્યાનમાં લેતા આઈ.ટી.આઈના ટ્રેડ જેવા કે ફીટર, ટર્નર, વેલ્ડર, મશીનીસ્ટ, ડીઝલ મિકેનિક, કોપા, ઈલેક્ટ્રિશિયન, વાયરમેન,આર.એફ.એમ તેમજ અન્ય કેટલાંક ટ્રેડ જેવા કે ઈન્સ્ટ્રુમેન્ટ મિકેનિક, કોમ્પ્યૂટર પ્રોગામિંગ, સ્ટેનોગ્રાફીની લાયકાતવાળા અસંખ્ય કોર્સીસ ખૂબ જ લોકપ્રિય બન્યા છે.

ઝડપથી બદલાઈ રહેલી ટેકનોલોજી અને કોર્પોરેટ વર્લ્ડની જરૂરિયાતોને જોતાં એ મહત્ત્વપૂર્ણ છે કે, તમે જે કામ કરી રહ્યા છો તેની સાથે નવી સ્કીલ શીખો એક તરફ અનેક કંપનીઓ પોતાના એમ્પ્લોઇઝની ફોર્મલ ટ્રેનિંગની સુવિધા ઊભી કરે છે, સરકારી ઇન્ડસ્ટ્રિયલ ટ્રેઈનિંગ ઈન્સ્ટિટયૂટ રોજગાર આપવા માટેની સ્કીલ આપે છે. જે આજના ઉચ્ચ શિક્ષણના યુગમાં ઈન્ડિયન ઈન્સ્ટિટયૂટ ઓફ ટેકનોલોજી જેને ટૂંકમાં આઈ.આઈ.ટી. (IIT) કહેવામાં આવે છે તેના બદલે આઈ.ટી.આઈ. (ITI) ઈન્ડસ્ટ્રિયલ ટ્રેનિંગ ઈન્સ્ટિટયૂટની જરૂરિયાત મધ્યમવર્ગના પરિવારો તેમજ રોજગારની તલાશમાં ઝડપથી રોજગારી મેળવવા માટે યુવાનોને આકર્ષી રહી છે, જે સમયની સાથે જયાં ઝડપથી સર્ટિફિકેટ કોર્સ રોજગાર અને સ્વ-રોજગાર પ્રાપ્ત કરવાના સબંધ સાથે ઝડપથી આગળ વધી રહ્યું છે તેવા ઓટોમેશન, રોબોટીક્સ અને આર્ટિફિશિયલ ઈન્ટેલીજન્સના ટ્રેન્ડ(પ્રવાહ)ને જોતા એવું લાગે છે કે, વિશ્વકક્ષાએ આપણે આપણી જોબને સુરક્ષિત કરવા અથવા કોઈક ખાસ વિષયના ક્ષેત્રનો અભ્યાસ કરવા માટે વોકેશનલ કોર્સીસ અથવા આઈ.ટી.આઈના કોર્સીસ કેરિયરની યોગ્ય દિશા નક્કી કરવા મહત્ત્વના છે.

વાઈબ્રન્ટ ગુજરાત ગ્લોબલ ઈન્વેસ્ટર્સ સમીટની અપ્રતિમ સફળતાએ સિદ્ધ કર્યુ છે કે, ગુજરાતે આરંભેલી વિકાસકૂચને વિશ્વભરના પ્રતિષ્ઠિત ઉદ્યોગોએ શ્રદ્ધા અને સન્માન સહિત વધાવી લીધી છે. ગુજરાતમાં ઠલવાઈ રહેલા નાણાકીય રોકાણો આ વધામણીની ઝળહળતી શાખ પૂરી કરી રહ્યા છે. રાજ્ય વિકાસની પ્રતિતિ હવે જનસાધારણને પણ થઈ રહી છે. સર્વાંગી વિકાસની આ અનુભૂતિએ રાજ્યમાં વસતા દરેક માનવીને પોતાની પ્રભાવક અસર તળે આવરી લીધો છે. રાજ્યના આ સર્વાંગી વિકાસની સાથોસાથ વ્યક્તિ વિકાસની સમીક્ષા થાય એ પણ જરૂરી છે. આપણે આપણી કેળવણી વ્યવસ્થામાં યુવાનોની સમસ્યાઓના ઉકેલોને આવરી લઈને કૌશલ્ય વિકાસ દ્વારા વ્યક્તિ વિકાસની નવી વ્યાખ્યાનું નિર્માણ કર્યુ છે અને તેમાં વિકાસના ચાર મૂળભૂત પરિમાણો એટલે કે શારીરિક વિકાસ (ફિઝિકલ ક્વોશન્ટ), ચૈતસિક વિકાસ (ઈન્ટેલીજન્ટ ક્વોશન્ટ), ભાવનાત્મક વિકાસ (ઈમોશનલ ક્વોશન્ટ) તથા આધ્યાત્મિક વિકાસ (સ્પિરિચ્યુઅલ ક્વોશન્ટ)ને આવરી લેવામાં આવ્યા છે.

સાંપ્રત સમયગાળામાં રાજ્ય તથા રાષ્ટ્રમાં વિવિધ ક્ષેત્રોના ઔદ્યોગિકિકરણનો વ્યાપ વધી રહ્યો છે. આંતરરાષ્ટ્રીય કંપનીઓ પણ દેશમાં ઉદ્યોગો સ્થાપી રહી છે, નવાં નવાં ક્ષેત્રો ઊભરી રહ્યા છે તે સંજોગોમાં વ્યવસાયલક્ષી શિક્ષણ મેળવી વ્યવસાયિક કૌશલ્ય પ્રાપ્ત કરનાર ઉમેદવાર માટે રોજગારી/સ્વરોજગારી મેળવવાની વધુ ઉજળી તકો રહેલી છે, તેવું ચોક્કસપણે કહી શકાય. રાજ્યમાં ઔદ્યોગિક તાલીમ સંસ્થાઓ મારફતે અપાતી વ્યવસાયલક્ષી તાલીમ દ્વારા કૌશલ્ય પ્રાપ્ત કરનાર ઘણા ઉમેદવારો આજે માત્ર રાષ્ટ્રમાં જ નહી પણ વિદેશમાં પણ સારી એવી રોજગારી મેળવી રહ્યા છે. આથી સરળતાથી રોજગારી/સ્વરોજગારી પ્રાપ્ત કરવા માટે વ્યવસાયલક્ષી શિક્ષણ અપનાવવું એ જ શ્રેષ્ઠ છે. ગુજરાત રાજ્યની પ્રજાના સદભાગ્યે રાજ્ય સરકારના શ્રમ અને રોજગાર વિભાગના નેજા હેઠળ રોજગાર અને તાલીમ ખાતાના નિયંત્રણ હેઠળ રાજ્યના તમામ તાલુકાઓમાં/અંતરિયાળ વિસ્તારો સુધી સરકારી/ગ્રાન્ટ-ઈન-એઈડ/સ્વનિર્ભર ઔદ્યોગિક તાલીમ સંસ્થાઓ (આઈ.ટી.આઈ.) કાર્યરત છે. આમ, રાજ્યમાં વ્યવસાયલક્ષી તાલીમ ઉપલબ્ધ કરાવવા માટે વિસ્તૃત અને વ્યાપક તાલીમી સુવિધાઓ ઉપલબ્ધ છે, જેનો પરિચય નીચે મુજબ છે.

ગુજરાત રાજ્યમાં દરેક તાલુકામાં સરકારી આઈ.ટી.આઈ ઉપલબ્ધ છે. આઈ.ટી.આઈમાં મેરીટનાં ધોરણે પ્રવેશ અપાય છે. મધ્યમ વર્ગના તેમજ અભ્યાસ સાથે રોજગાર મેળવવા માંગતા યુવાનો માટે આઈ.ટી.આઈ આશીર્વાદરૂપ છે. પ્લમ્બિંગ, કારપેન્ટ્રી, બ્લેકસ્મિથ તેમજ

કોમ્પ્યૂટરનું કૌશલ્ય ધરાવતાં યુવાનો ડિજિટલ ઈન્ડિયા, સ્ટાર્ટઅપ ઈન્ડિયા તેમજ મેક ઈન ઈન્ડિયામાં મહત્ત્વનો ભાગ ભજવી રહ્યાં છે. આવો આઈ.ટી.આઈ વિશે વિવિધ પ્રકારના તાલીમ કૌશલ્ય વિશે માહિતી મેળવીએ.

એન.સી.વી.ટી. પેટર્નના અભ્યાસક્રમો :

વ્યવસાયનો ક્રમ નં.	વ્યવસાયનું નામ	ન્યૂનતમ શૈક્ષણિક લાયકાત	અભ્યાસક્રમની મુદત અને પ્રકાર
ધોરણ : ૧૦ની લાયકાતવાળા અભ્યાસક્મો			
૦૧	મશીનીસ્ટ ગ્રાઈન્ડર	વ્યવસાય ક્રમ નં. ૦૧ થી ૨૪ માટે ન્યૂનતમ શૈક્ષણિક લાયકાત ધોરણ: ૧૦+૨ની પદ્ધતિમાં ધોરણ: ૧૦ પાસ (ગણિત અને વિજ્ઞાન વિષય સાથે)	૨ વર્ષ (એન્જિ.)
૦૨	મિકેનિક (રેફ્રિજરેશન એન્ડ એરકન્ડિશનર)		૨ વર્ષ (એન્જિ.)
૦૩	ડ્રાફ્ટસમેન મિકેનિક		૨ વર્ષ (એન્જિ.)
૦૪	ડ્રાફ્ટસમેન સિવિલ		૨ વર્ષ (એન્જિ.)
૦૫	ઈલેક્ટ્રોનિક્સ મિકેનિક		૨ વર્ષ (એન્જિ.)
૦૬	સર્વેયર		૧ વર્ષ (એન્જિ.)
૦૭	મરીન ફીટર		૧ વર્ષ (એન્જિ.)
૦૮	ઈન્સ્ટ્રુમેન્ટ મિકેનિક (કેમિકલ પ્લાન્ટ)		૨ વર્ષ (એન્જિ.)
૦૯	એટેન્ડેન્ટ ઓપરેટર (કેમિકલ પ્લાન્ટ)		૨ વર્ષ (એન્જિ.)
૧૦	લેબોરેટરી આસિસ્ટન્ટ (કેમિકલ પ્લાન્ટ)		૨ વર્ષ (એન્જિ.)
૧૧	મેન્ટેનન્સ મિકેનિક (કેમિકલ પ્લાન્ટ)		૨ વર્ષ (એન્જિ.)
૧૨	ઈલેક્ટ્રિશિયન		૨ વર્ષ (એન્જિ.)
૧૩	ઈન્સ્ટ્રુમેન્ટ મિકેનિક		૨ વર્ષ (એન્જિ.)
૧૪	ટુલ એન્ડ ડાઈ મેકર(પ્રેસ ટુલ્સ,જીગ્સ એન્ડ ફિક્ચરર્સ)		૨ વર્ષ (એન્જિ.)
૧૫	ઈન્ફોરમેશન કોમ્યુનિકેશન ટેક્નોલોજી સિસ્ટિમ મેન્ટેનન્સ		૨ વર્ષ (એન્જિ.)
૧૬	મિકેનિક મોટર વ્હીકલ		૨ વર્ષ (એન્જિ.)
૧૭	પ્લાસ્ટિક પ્રોસેસિંગ ઓપરેટર		૧ વર્ષ (એન્જિ.)
૧૮	મિકેનિક ડીઝલ એન્જિ.ન		૧ વર્ષ (એન્જિ.)
૧૯	ફીટર		૨ વર્ષ (એન્જિ.)
૨૦	ટર્નર		૨ વર્ષ (એન્જિ.)
૨૧	મશીનીસ્ટ		૨ વર્ષ (એન્જિ.)
૨૨	લીફ્ટ એન્ડ એસ્કલેટર મિકેનિક		૨ વર્ષ (એન્જિ.)
૨૩	ઈન્ટિરીયર ડેકોરેશન એન્ડ ડિઝાઈન		૧ વર્ષ (એન્જિ.)

૨૪	મિકેનિક ઓટો ઈલેક્ટ્રિકલ એન્ડ ઈલેક્ટ્રોનિક્સ		૧ વર્ષ (એન્જિ.)
૨૫	ફિઝિયોથેરાપી ટેકનિશિયન	વ્યવસાય ક્રમ નં. ૨૫ થી ૪૪ માટે ન્યૂનતમ શૈક્ષણિક લાયકાત ધોરણઃ ૧૦+૨ની પદ્ધતિમાં ધોરણઃ ૧૦ પાસ	૧ વર્ષ (એન્જિ.)
૨૬	ફાયનાન્સ એક્ઝિક્યુટિવ		૧ વર્ષ (નોન એન્જિ.)
૨૭	મલ્ટીમીડિયા એનિમેશન એન્ડ સ્પેશિયલ ઈફેક્ટ		૧ વર્ષ (નોન એન્જિ.)
૨૮	સ્ટેનોગ્રાફર સેક્રેટરીયલ આસિસ્ટન્ટ		૧ વર્ષ (નોન એન્જિ.)
૨૯	ડેસ્ક ટોપ પબ્લિશિંગ ઓપરેટર		૧ વર્ષ (નોન એન્જિ.)
૩૦	હોર્ટીકલ્ચર		૧ વર્ષ (નોન એન્જિ.)
૩૧	હોસ્પિટલ હાઉસ કીપિંગ		૧ વર્ષ (નોન એન્જિ.)
૩૨	હેલ્થ સેનેટરી ઈન્સપેક્ટર		૧ વર્ષ (નોન એન્જિ.)
૩૩	આસિસ્ટન્ટ ટુરીસ્ટ ગાઈડ		૧ વર્ષ (નોન એન્જિ.)
૩૪	કોમ્પ્યૂટર ઓપરેટર કમ પ્રોગ્રામિંગ આસિસ્ટન્ટ		૧ વર્ષ (નોન એન્જિ.)
૩૫	ડ્રેસ મેકિંગ		૧ વર્ષ (નોન એન્જિ.)
૩૬	બેઝિક કોસ્મોટોલોજી		૧ વર્ષ (નોન એન્જિ.)
૩૭	ફ્રન્ટ ઓફિસ આસિસ્ટન્ટ		૧ વર્ષ (નોન એન્જિ.)
૩૮	પ્રિ-પ્રિપેટરી સ્કૂલ મેનેજમેન્ટ આસિસ્ટન્ટ		૧ વર્ષ (નોન એન્જિ.)
૩૯	ડેરીગ		૧ વર્ષ (નોન એન્જિ.)
૪૦	ફેશન ડિઝાઈન ટેક્નોલોજી		૧ વર્ષ (નોન એન્જિ.)
૪૧	ડેન્ટલ લેબોરેટરી ટેક્નિશિયન		૨ વર્ષ (નોન એન્જિ.)
૪૨	ફ્રુટ એન્ડ વેજીટેબલ પ્રોસેસિંગ		૧ વર્ષ (નોન એન્જિ.)
૪૩	હેલ્થ સેફ્ટી એન્ડ એન્વાયરમેન્ટ	ઊંચાઈ-૧૬૫ સેમી, છાતી-૮૧ સે.મી, ફુલાવીને-૮૫ સે.મી., વજન-૫૨ કિ.ગ્રા, MBBS ડૉક્ટરનું મેડિકલ ફીટનેસ સર્ટિફિકેટ	૧ વર્ષ (નોન એન્જિ.)
૪૪	હોસ્પિટાલિટી મેનેજમેન્ટ બેઝિક ટ્રેનિંગ (HMBT) (હોટલ મેનેજમેન્ટ કોર્સીસ)		૧ વર્ષ (નોન એન્જિ.)
૪૫	ફાયર ટેક્નોલોજી એન્ડ ઈન્ડસ્ટ્રિયલ સેફ્ટી મેનેજમેન્ટ	ધોરણઃ ૧૦+૨ની પદ્ધતિમાં ધોરણઃ ૧૨ પાસ ઊંચાઈ-૧૬૫ સેમી, છાતી-૮૧ સે.મી, ફુલાવીને-૮૫ સે.મી., વજન-૫૨ કિ.ગ્રા, MBBS ડૉકટરનું મેડિકલ ફીટનેસ સર્ટિફિકેટ	૧ વર્ષ (નોન એન્જિ.)

૪૬	પ્લમ્બર	ધોરણઃ ૧૦+૨ની પદ્ધતિમાં ધોરણઃ ૧૦ પાસ	૧ વર્ષ (એન્જિ.)
૪૭	સ્યુઈંગ ટેક્નોલોજી	ધોરણઃ ૧૦+૨ની પદ્ધતિમાં ધોરણઃ ૧૦ પાસ	૧ વર્ષ (નોન એન્જિ.)
ધોરણઃ ૮ની લાયકાતવાળા અભ્યાસક્રમો			
૪૮	ફાઉન્ડ્રીમેન ટેક્નિશિયન	ધોરણઃ ૧૦+૨ની પદ્ધતિમાં ધોરણઃ ૮ પાસ	૧ વર્ષ (એન્જિ.)
૪૯	વાયરમેન	ધોરણઃ ૧૦+૨ની પદ્ધતિમાં ધોરણઃ ૮ પાસ	૨ વર્ષ (એન્જિ.)
૫૦	મિકેનિક ટ્રેક્ટર	ધોરણઃ ૧૦+૨ની પદ્ધતિમાં ધોરણઃ ૮ પાસ	૧ વર્ષ (એન્જિ.)
૫૧	સરફેસ ઓરનામેન્ટેશન ટેક્નિ.(એમ્બ્રોયડરી)	ધોરણઃ ૧૦+૨ની પદ્ધતિમાં ધોરણઃ ૮ પાસ	૧ વર્ષ (નોન એન્જિ.)
૫૨	પેન્ટર જનરલ	ધોરણઃ ૧૦+૨ની પદ્ધતિમાં ધોરણઃ ૮ પાસ	૨ વર્ષ (એન્જિ.)
૫૩	ઓલ્ડ એઈજ કેર આસિસ્ટન્ટ	ધોરણઃ ૧૦+૨ની પદ્ધતિમાં ધોરણઃ ૮ પાસ	૧ વર્ષ (નોન એન્જિ.)
૫૪	શીટ મેટલ વર્કર	ધોરણઃ ૧૦+૨ની પદ્ધતિમાં ધોરણઃ ૮ પાસ	૧ વર્ષ (એન્જિ.)
૫૫	જનરલ કારપેન્ટર	ધોરણઃ ૧૦+૨ની પદ્ધતિમાં ધોરણઃ ૮ પાસ	૧ વર્ષ (એન્જિ.)
૫૬	વેલ્ડર	ધોરણઃ ૧૦+૨ની પદ્ધતિમાં ધોરણઃ ૮ પાસ	૧ વર્ષ (એન્જિ.)
૫૭	મેશન	ધોરણઃ ૧૦+૨ની પદ્ધતિમાં ધોરણઃ ૮ પાસ	૧ વર્ષ (એન્જિ.)

જી.સી.વી.ટી. પેટર્નના (રાજ્ય કક્ષા) અભ્યાસક્રમો

ધોરણઃ ૧૦ ની લાયકાતવાળા અભ્યાસક્રમો			
ક્રમ	વ્યવસાયનું નામ	ન્યૂનતમ શૈક્ષણિક લાયકાત	અભ્યાસક્રમની મુદત અને પ્રકાર
૫૮	સર્ટિફિકેટ કોર્સ ઈન લેબોરેટરી આસિસ્ટન્ટ (પેથોલોજી)	ધોરણઃ ૧૦+૨ની પદ્ધતિમાં ધોરણઃ ૧૦ પાસ (સાયન્સ અંગ્રેજી વિષય સાથે)	૬ માસ (નોન એન્જિ.)
૫૯	સર્ટિફિકેટ કોર્સ ઈન મેડિકલ લેબોરેટરી ટેક્નોલોજી(પેથોલોજી)	B.sc. (Chemistry/Micro Biology/ Bio chemistry / zoology/Botony)	૧ વર્ષ

૬૦	સર્ટિફિકેટ કોર્સ ઈન બિલ્ડીગ એન્ડ આર્કિટેક્ચર ડિઝાઈન	ધોરણઃ ૧૦+૨ની પદ્ધતિમાં ધોરણઃ ૧૦ પાસ (ગણિત અને વિજ્ઞાન વિષય સાથે)	૧ વર્ષ
૬૧	સર્ટિફિકેટ કોર્સ ઈન સિવિલ પ્લાનીગ એન્ડ ડ્રાફ્ટિંગ	ધોરણઃ ૧૦+૨ની પદ્ધતિમાં ધોરણઃ ૧૦ પાસ (ગણિત અને વિજ્ઞાન વિષય સાથે)	૨ વર્ષ
૬૨	મિકેનિક રેડીયો એન્ડ ટી.વી.	ધોરણઃ ૧૦+૨ની પદ્ધતિમાં ધોરણઃ ૧૦ પાસ (ગણિત અને વિજ્ઞાન વિષય સાથે)	૨ વર્ષ (એન્જિ.)
૬૩	સર્ટિફિકેટ કોર્સ ઈન કોમ્પ્યૂટર ટીચર્સ ટ્રેનિંગ	ધોરણઃ ૧૦+૨ની પદ્ધતિમાં ધોરણઃ ૧૦ પાસ	૬ માસ (નોન એન્જિ.)
૬૪	સર્ટિફિકેટ કોર્સ ઈન ઈ-કોમર્સ	ધોરણઃ ૧૦+૨ની પદ્ધતિમાં ધોરણઃ ૧૦ પાસ	૧ વર્ષ (નોન એન્જિ.)
૬૫	સર્ટિફિકેટ કોર્સ ઈન વેબ ડિઝાઈન	ધોરણઃ ૧૦+૨ની પદ્ધતિમાં ધોરણઃ ૧૦ પાસ	૧ વર્ષ (નોન એન્જિ.)
૬૬	સર્ટિફિકેટ કોર્સ ઈન મલ્ટીમીડિયા ટેક્નોલોજી એન્ડ ડી.ટી.પી	ધોરણઃ ૧૦+૨ની પદ્ધતિમાં ધોરણઃ ૧૦ પાસ અથવા ધો. ૧૦ પછીનો AICTE માન્ય ઈજનેરી ડિપ્લોમા અથવા ડિપ્લોમા ઈન ફાઈન આર્ટ્સ	૧ વર્ષ (નોન એન્જિ.)
૬૭	સર્ટિફિકેટ કોર્સ ઈન હાર્ડવેર ટેક્નો. નેટવર્ક એન્ડ એડમિનિસ્ટ્રેશન	ધોરણઃ ૧૦+૨ની પદ્ધતિમાં ધોરણઃ ૧૦ પાસ	૧ વર્ષ (એન્જિ.)
૬૮	સર્ટિફિકેટ કોર્સ ઈન કોમ્પ્યૂ. એડેડ ડિઝાઈન એન્ડ ઓટો કેડ-૨૦૦૦	ધોરણઃ ૧૦+૨ની પદ્ધતિમાં ધોરણઃ ૧૦ પાસ (સાયન્સ) અથવા I.T.I /D.C/ D.M.ટ્રેડ અથવા AICTE માન્ય ઈજનેરી ડિપ્લોમા	૭ માસ
૬૯	સર્ટિફિકેટ કોર્સ ઈન સોફ્ટવેર પ્રોગ્રામિંગ	ધોરણઃ ૧૦+૨ની પદ્ધતિમાં ધોરણઃ ૧૦ પાસ	૧ વર્ષ (નોન એન્જિ.)
૭૦	સર્ટિફિકેટ કોર્સ ઈન ફાઈનાન્સિયલ એડવાઈઝિંગ	ધોરણઃ ૧૦+૨ની પદ્ધતિમાં ધોરણઃ ૧૦ પાસ અથવા પોલિટેકનિક ડીપ્લોમા પાસ	૧ વર્ષ (નોન એન્જિ.)
૭૧	સર્ટિફિકેટ કોર્સ ઈન ટૂલ ટેક્નોલોજી	ધોરણઃ ૧૦+૨ની પદ્ધતિમાં ધોરણઃ ૧૦ પાસ	૨ વર્ષ (એન્જિ.)
૭૨	ટેલિફોન મોબાઈલ ફોન રિપેરિંગ	ધોરણઃ ૧૦+૨ની પદ્ધતિમાં ધોરણઃ ૧૦ પાસ	૭ માસ (એન્જિ.)
૭૩	ઓફસેટ પ્રિન્ટર	ધોરણઃ ૧૦+૨ની પદ્ધતિમાં ધોરણઃ ૧૦ પાસ	૧ વર્ષ (નોન એન્જિ.)
૭૪	સ્ટેનો કમ કોમ્પ્યૂ. ઓપરેટર (અંગ્રેજી)	ધોરણઃ ૧૦+૨ની પદ્ધતિમાં ધોરણઃ ૧૦ પાસ (અંગ્રેજી વિષય સાથે)	૧ વર્ષ (નોન એન્જિ.)
૭૫	પ્લેટ મેકર	ધોરણઃ ૧૦+૨ની પદ્ધતિમાં ધોરણઃ ૧૦ પાસ (ગણિત અને વિજ્ઞાન વિષય સાથે)	૧ વર્ષ (નોન એન્જિ.)

૭૬	સ્ટેનો કમ કોમ્પ્યૂ. ઓપરેટર (ગુજરાતી)	ધોરણઃ ૧૦+૨ની પદ્ધતિમાં ધોરણઃ ૧૦ પાસ (ગુજરાતી વિષય સાથે)	૧ વર્ષ (નોન એન્જિ.)
૭૭	કોમ્પ્યૂ. એડેડ ક્વાર્ટઝ વોચ કમ મોબાઈલ ફોન મીકે.	ધોરણઃ ૧૦+૨ની પદ્ધતિમાં ધોરણઃ ૧૦ પાસ	૧ વર્ષ (નોન એન્જિ.)
૭૮	કોમ્પ્યૂ. એડેડ ડ્રેસ મેકિંગ એન્ડ ડ્રેસ ડિઝાઈન	ધોરણઃ ૧૦+૨ની પદ્ધતિમાં ધોરણઃ ૧૦ પાસ	૧ વર્ષ (નોન એન્જિ.)
૭૯	મેડિકલ ઈક્વીપમેન્ટ મિકેનિક	ધોરણઃ ૧૦+૨ની પદ્ધતિમાં ધોરણઃ ૧૦ પાસ તથા N.C.V.T. પેટર્નના R.M.T.V/ELECTRO. MECH./ELECTRICIAN ટ્રેડ પૈકી કોઈપણ એક ટ્રેડ પાસ	૧ વર્ષ (એન્જિ.)
૮૦	સ્ટેનોગ્રાફી ગુજરાતી	ધોરણઃ ૧૦+૨ની પદ્ધતિમાં ધોરણઃ ૧૦ પાસ (ગુજરાતી વિષય સાથે)	૧ વર્ષ
૮૧	ફૂડ એન્ડ બેવરેજીસ	ધોરણઃ ૧૦+૨ની પદ્ધતિમાં ધોરણઃ ૧૦ પાસ (અંગ્રેજી વિષય સાથે) અથવા તેની સમકક્ષ	૦૭ માસ
૮૨	ફૂડ પ્રોડક્શન(કોન્ટીનેન્ટલ/ઈન્ડિયન/ પંજાબી/ચાઈનીઝ	ધોરણઃ ૧૦+૨ની પદ્ધતિમાં ધોરણઃ ૧૦ પાસ (અંગ્રેજી વિષય સાથે)અથવા તેની સમકક્ષ	૦૭ માસ
૮૩	હાઉસ કીપિંગ એન્ડ બેકરી	ધોરણઃ ૧૦+૨ની પદ્ધતિમાં ધોરણઃ ૧૦ પાસ (અંગ્રેજી વિષય સાથે)અથવા તેની સમકક્ષ	૦૭ માસ
૮૪	સર્ટિફિકેટ કોર્સ ઈન મશીન ટૂલરૂમ	ધોરણઃ ૧૦+૨ની પદ્ધતિમાં ધોરણઃ ૧૦ પાસ (ગણિત, વિજ્ઞાન, અંગ્રેજી વિષય સાથે)(૫૦ ટકા ગુણ આવશ્યક અને અનામત કેટેગરી માટે ૪૦ ટકા ગુણ)	૨ વર્ષ (એન્જિ.)
૮૮	ઓફસેટ પ્રિન્ટર એન્ડ પેકેજર્સ	ધોરણઃ ૧૦+૨ની પદ્ધતિમાં ધોરણઃ ૧૦ પાસ	૧ વર્ષ (નોન એન્જિ.)
૮૯	ઈલેક્ટ્રિકલ એપ્લાયન્સીસ રીપેરર	ધોરણઃ ૧૦+૨ની પદ્ધતિમાં ધોરણઃ ૧૦ પાસ	૧ વર્ષ (એન્જિ.)
૯૦	કોમ્યૂનિકેશન એન્ડ સ્પોકન ઈંગ્લિશ	ધોરણઃ ૧૦+૨ની પદ્ધતિમાં ધોરણઃ ૧૦ પાસ	૩ માસ
૯૧	ઓટોમાઈલ બોડી રિપેરર	ધોરણઃ ૧૦+૨ની પદ્ધતિમાં ધોરણઃ ૧૦ પાસ	૧ વર્ષ (એન્જિ.)
૯૨	ઓટોમાઈલ પેઈન્ટ રિપેરર	ધોરણઃ ૧૦+૨ની પદ્ધતિમાં ધોરણઃ ૧૦ પાસ	૧ વર્ષ (એન્જિ.)

૯૩	સેલ્સ આસિસ્ટન્ટ(રીટેઈલ)	ધોરણઃ ૧૦+૨ની પદ્ધતિમાં ધોરણઃ ૧૦ પાસ	૧ વર્ષ (નોન એન્જિ.)
૯૪	શીપ બિલ્ડિંગ ટેકનિશિયન	ધો. ૧૦ પાસ+ITI વેલ્ડર, ફીટર પાસ	છ માસ
૯૫	મરીન ઈલેક્ટ્રિશિયન એડવાન્સ	ધો. ૧૦ પાસ+ITI ઈલેક્ટ્રિશિયન, વાયરમેન પાસ	છ માસ
૯૬	પાઈપ ફીટર મરીન	ધો. ૧૦ પાસ+ITI ફીટર, પ્લમ્બર પાસ	છ માસ
૯૭	સ્પેશ્યલ પરપઝ વ્હીકલ એન્ડ ક્રેઈન ઓપરેટર	ધો. ૧૦ પાસ+ITI મોટર મિકે., મિકે. ડીઝલ પાસ	છ માસ
૯૮	શીટ મેટલ ટેકનિશિયન	ધો. ૧૦ પાસ+ITI શીટ મેટલ પાસ	છ માસ
૯૯	કાર પેન્ટર એન્ડ જોઈનર	ધો. ૧૦ પાસ+ITI કાર પેન્ટર પાસ	છ માસ
૧૦૦	શીપ બિલ્ડિંગ ટેકનિશિયન એડવાન્સ	ધો. ૧૦ પાસ+ITI વેલ્ડર, ફીટર પાસ	છ માસ
૧૦૧	ઈન્સ્ટ્રુમેન્ટ મિકેનિક પાવર પ્લાન્ટ	ધોરણઃ ૧૦+૨ની પદ્ધતિમાં ધોરણઃ ૧૦ પાસ	૨ વર્ષ (એન્જિ.)
૧૦૨	ઈલેક્ટ્રિશિયન પાવર પ્લાન્ટ	ધોરણઃ ૧૦+૨ની પદ્ધતિમાં ધોરણઃ ૧૦ પાસ	૨ વર્ષ (એન્જિ.)
૧૦૩	ફાર્માસ્યુટિકલ મશીનરી મિકેનિક	ધોરણઃ ૧૦ પાસ+ITI FT/ET/RFM/IM પાસ	છ માસ (એન્જિ.)
૧૦૪	ડોમેસ્ટિક હોમ એપ્લાયન્સ રિપેરિંગ	ધોરણઃ ૧૦+૨ની પદ્ધતિમાં ધોરણઃ૧૦ પાસ	૧વર્ષ(નોન એન્જિ.)
ધોરણઃ૭ તથા ૮ ની લાયકાતવાળા અભ્યાસક્રમો			
૧૦૫	પ્લમ્બિંગ આસિસ્ટન્ટ	ધોરણઃ ૧૦+૨ની પદ્ધતિમાં ધોરણઃ૮ પાસ	૧ વર્ષ (એન્જિ.)
૧૦૬	મરીન એન્જિનિયરીંગ ટેક્નિશિયન	ધોરણઃ ૧૦+૨ની પદ્ધતિમાં ધોરણઃ૮ પાસ	૧ વર્ષ (એન્જિ.)
૧૦૭	ટુ વ્હીલર ઓટો રિપેરર	ધોરણઃ ૧૦+૨ની પદ્ધતિમાં ધોરણઃ૮ પાસ	૧ વર્ષ (એન્જિ.)
૧૦૮	સ્યુઈંગ મશીન ઓપરેટર	ધોરણઃ ૧૦+૨ની પદ્ધતિમાં ધોરણઃ૮ પાસ	૩ માસ
૧૦૯	આર્મેચર મોટર રિવાઈન્ડિંગ	ધોરણઃ ૧૦+૨ની પદ્ધતિમાં ધોરણઃ૭ પાસ	૧ વર્ષ (એન્જિ.)
૧૧૦	મેન્સ એન્ડ વુમન ગારમેન્ટ મેકિંગ	ધોરણઃ ૧૦+૨ની પદ્ધતિમાં ધોરણઃ૭ પાસ	૧ વર્ષ(નોન એન્જિ.)
૧૧૧	જનરલ મિકેનિક	ધોરણઃ ૧૦+૨ની પદ્ધતિમાં ધોરણઃ૭ પાસ	૨ વર્ષ (એન્જિ.)
૧૧૨	વેલ્ડર કમ ફેબ્રિકેટર	ધોરણઃ ૧૦+૨ની પદ્ધતિમાં ધોરણઃ૭ પાસ	૧ વર્ષ (એન્જિ.)
૧૧૩	સર્ટિ કોર્સ ઈન ડાયમન્ડ ગ્રેડિંગ	ધોરણઃ ૧૦+૨ની પદ્ધતિમાં ધોરણઃ૭ પાસ	૩ માસ

૧૧૩-એ	કન્સ્ટ્રકશન ટેકનિશિયન	ધોરણ: ૧૦+૨ની પદ્ધતિમાં ધોરણ:૮ પાસ	૧ વર્ષ(નોન એન્જિ.)
અંધ અપંગ ઉમેદવારો માટે વિશિષ્ટ અભ્યાસક્રમો			
૧૧૪	કોમ્પ્યૂટર ઓપરેટર	ધોરણ: ૧૦+૨ની પદ્ધતિમાં ધોરણ:૧૦ પાસ	૧ વર્ષ
૧૧૫	સ્ટેનોગ્રાફી અંગ્રેજી	ધોરણ: ૧૦+૨ની પદ્ધતિમાં ધોરણ:૧૦ પાસ(અંગ્રેજી વિષય સાથે)	૧ વર્ષ
૧૧૬	ઓફસેટ પ્રિન્ટર	ધોરણ: ૧૦+૨ની પદ્ધતિમાં ધોરણ:૧૦ પાસ	૧ વર્ષ
૧૧૭	એમ્બ્રોડયરી એન્ડ નીડલ વર્ક	ધોરણ: ૧૦+૨ની પદ્ધતિમાં ધોરણ:૮ પાસ	૧ વર્ષ
૧૧૮	કટિંગ એન્ડ ટેલરિંગ	ધોરણ: ૧૦+૨ની પદ્ધતિમાં ધોરણ:૮ પાસ	૧ વર્ષ
૧૧૯	ઓફસેટ પ્રિન્ટિંગ એન્ડ બુક બાઈન્ડિંગ	ધોરણ: ૧૦+૨ની પદ્ધતિમાં ધોરણ:૮ પાસ	૧ વર્ષ
૧૨૦	આર્મેચર મોટર રિવાઈન્ડિંગ	ધોરણ: ૧૦+૨ની પદ્ધતિમાં ધોરણ:૭ પાસ (સૂચિત)	૧ વર્ષ
૧૨૧	ડેસ્ક ટોપ પબ્લીશીંગ ઓપરેટર (ડીટીપી)	ધોરણ: ૧૦+૨ની પદ્ધતિમાં ધોરણ:૮ પાસ	૧ વર્ષ
૧૨૨	પ્લમ્બિંગ આસિસ્ટન્ટ	ધોરણ: ૧૦+૨ની પદ્ધતિમાં ધોરણ:૮ પાસ	૧ વર્ષ
૧૨૩	ટુ વ્હીલર ઓટો રિપેરર	ધોરણ: ૧૦+૨ની પદ્ધતિમાં ધોરણ:૮ પાસ	૧ વર્ષ
૧૨૪	હેર એન્ડ સ્કીનકેર	ધોરણ: ૧૦+૨ની પદ્ધતિમાં ધોરણ:૮ પાસ	૧ વર્ષ
૧૨૫	ટેલિફોન ઓપરેટર કમ રિસેપ્સનીસ્ટ	ધોરણ: ૧૦ (અંગ્રેજી વિષય સાથે)	૬ માસ

કૌશલ્ય તાલીમને મુખ્ય શિક્ષણ ધારા સાથે જોડાણ અંગેની નીતિ:

શિક્ષણ વિભાગના તારીખ: ૨/૬/૨૦૧૧ના ઠરાવ ક્રમાંક: મશબ/૧૨૧૧/૫૯૦/છ થી જે વિદ્યાર્થીઓએ ધોરણ:૮ પછી ઔદ્યોગિક તાલીમ સંસ્થા (ITI)નો બે વર્ષ કે તેથી વધુ સમયગાળાનો માન્યતા પ્રાપ્ત કોર્સ કરેલ હોય અને તે માટેની નેશનલ કાઉન્સિલ ફોર વોકેશનલ ટ્રેનિંગ (એન.સી.વી.ટી) અથવા ગુજરાત કાઉન્સિલ ઓફ વોકેશનલ ટ્રેનિંગ (જી.સી.વી.ટી)ની પરીક્ષા પાસ કરેલ હોય અને જો તેઓ પોતાની પસંદગી અનુસાર ગુજરાત માધ્યમિક અને ઉચ્ચતર માધ્યમિક શિક્ષણ બોર્ડની ધોરણ-૧૦ની અથવા ગુજરાત ઓપન સ્કૂલ એક્ઝામિનેશનની ગુજરાતી તેમજ અંગ્રેજી વિષયની પરીક્ષા પાસ કરે તો તે વિદ્યાર્થીઓને માધ્યમિક શિક્ષણ પછીના અભ્યાસક્રમોમાં પ્રવેશના હેતુસર ધોરણ:૧૦ની સમકક્ષ ગણવા ઠરાવ કરવામાં આવ્યા છે.

જે વિદ્યાર્થીઓએ ધોરણ-૧૦ પાસ કર્યા પછી ઔદ્યોગિક તાલીમ સંસ્થા (I.T.I)નો બે વર્ષ કે તેથી વધુ સમયગાળાનો માન્યતા પ્રાપ્ત કોર્સ કરેલ હોય અને તે માટેની નેશનલ કાઉન્સિલ ફોર વોકેશનલ ટ્રેનિંગ (એન. સી.વી.ટી) અથવા ગુજરાત કાઉન્સિલ ઓફ વોકેશનલ ટ્રેનિંગ (જી.સી.વી.ટી)ની પરીક્ષા પાસ કરેલ હોય અને જો તેઓ પોતાની પસંદગી અનુસાર ગુજરાત માધ્યમિક અને ઉચ્ચતર માધ્યમિક શિક્ષણ બોર્ડની ધોરણ-૧૨ની

અથવા ગુજરાત ઓપન સ્કૂલ એક્ઝામિનેશનની અંગ્રેજી વિષયની પરીક્ષા પાસ કરે તો તે વિદ્યાર્થીઓને ઉચ્ચતર માધ્યમિક શિક્ષણ પછીના અભ્યાસક્રમોમાં પ્રવેશના હેતુસર ધોરણ-૧૨ની સમકક્ષ ગણવા ઠરાવ કરવામાં આવ્યો છે.

શિક્ષણ વિભાગના તારીખઃ ૩/૫/૨૦૧૨ના ઠરાવ ક્માંક : પરચ/૧૦૨૦૧૨/યુઓઆર-૧/સ તથા તારીખઃ ૧૦/૫/૨૦૧૨ના સુધારા ઠરાવમાં જણાવ્યા મુજબ ધોરણ-૧૦ પછીના આઈ.ટી.આઈ. પેટર્નના અભ્યાસક્રમો પાસ કરેલ તાલીમાર્થીઓને ડિપ્લોમા એન્જિનિયરીગના અભ્યાસક્રમોમાં ત્રીજા સેમેસ્ટરમાં પ્રવેશ આપવા ઠરાવ કરવામાં આવ્યો છે. પ્રવેશ અંગેનો કાર્યક્રમ તથા પ્રવેશ અંગેની માહિતી www.acpdc.in પરથી મળી શકશે.

સામાન્ય વહીવટ વિભાગના તારીખઃ ૧૫/૦૫/૨૦૧૨ના ઠરાવ ક્રમાંકઃ રવભ/૧૦૨૦૧૧/યુ.ઓ./૧૯૦/કથી જે વિદ્યાર્થીઓએ ધોરણઃ૮ પછી ઔદ્યોગિક તાલીમ સંસ્થા (I.T.I)નો બે વર્ષ કે તેથી વધુ સમયગાળાનો માન્યતા પ્રાપ્ત કોર્સ કરેલ હોય અને તે માટેની નેશનલ કાઉન્સિલ ફોર વોકેશનલ ટ્રેનિંગ (એન.સી.વી.ટી) અથવા ગુજરાત કાઉન્સિલ ઓફ વોકેશનલ ટ્રેનિંગ (જી.સી.વી.ટી)ની પરીક્ષા પાસ કરેલ હોય અને જો તેઓએ પોતાની પસંદગી અનુસાર ગુજરાત માધ્યમિક અને ઉચ્ચતર માધ્યમિક શિક્ષણ બોર્ડની ધોરણ-૧૦ની અથવા ગુજરાત ઓપન સ્કૂલ એક્ઝામિનેશનની ગુજરાતી તેમજ અંગ્રેજી વિષયની પરીક્ષા પાસ કરેલ હોય તો તેવા ઉમેદવારોને સરકારી નોકરીના હેતુસર ધોરણઃ૧૦ની શૈક્ષણિક લાયકાત ધરાવતા હોવાના ગણવા ઠરાવ કરવામાં આવ્યો છે.

જે વિદ્યાર્થીઓએ ધોરણઃ૧૦ પાસ કર્યા પછી ઔદ્યોગિક તાલીમ સંસ્થા (I.T.I)નો બે વર્ષ કે તેથી વધુ સમયગાળાનો માન્યતા પ્રાપ્ત કરેલ હોય અને તે માટેની નેશનલ કાઉન્સિલ ફોર વોકેશનલ ટ્રેનિંગ (એન.સી.વી.ટી) અથવા ગુજરાત કાઉન્સિલ ઓફ વોકેશનલ ટ્રેનિંગ (જી.સી.વી.ટી)ની પરીક્ષા પાસ કરેલ હોય અને જો તેઓએ પોતાની પસંદગી અનુસાર ગુજરાત માધ્યમિક અને ઉચ્ચત્તર માધ્યમિક શિક્ષણ બોર્ડની ધોરણ-૧૨ની અથવા ગુજરાત ઓપન સ્કૂલ એક્ઝામિનેશનની ગુજરાતી તેમજ અંગ્રેજી વિષયની પરીક્ષા પાસ કરેલ હોય તો તેવા ઉમેદવારોને સરકારી નોકરીના હેતુસર ધોરણઃ૧૨ની શૈક્ષણિક લાયકાત ધરાવતા હોવાના ગણવા ઠરાવ કરવામાં આવ્યો છે.

ભારત સરકારના શ્રમ અને રોજગાર વિભાગના નેજા હેઠળ, ગુજરાત રાજ્યના શ્રમ અને રોજગાર વિભાગના રોજગાર અને તાલીમ ખાતાની ઔદ્યોગિક તાલીમ સંસ્થાઓ મારફતે રાજ્યના યુવાધનને વિવિધ વ્યવસાયોને લગતા કૌશલ્યની તાલીમ આપવાની પ્રવૃત્તિ કરવામાં આવે છે. રાજ્યના ઉદ્યોગગૃહોની કુશળ માનવબળની વધતી જતી જરૂરિયાતોને ધ્યાને લઈને ગુણવત્તાસભર અને જરૂરિયાતલક્ષી તાલીમી પ્રશિક્ષણ રાજ્યના યુવાધનને મળી રહે તે માટે રોજગાર અને તાલીમ ખાતાએ બહુઆયામી યોજનાઓ અમલમાં મૂકીને

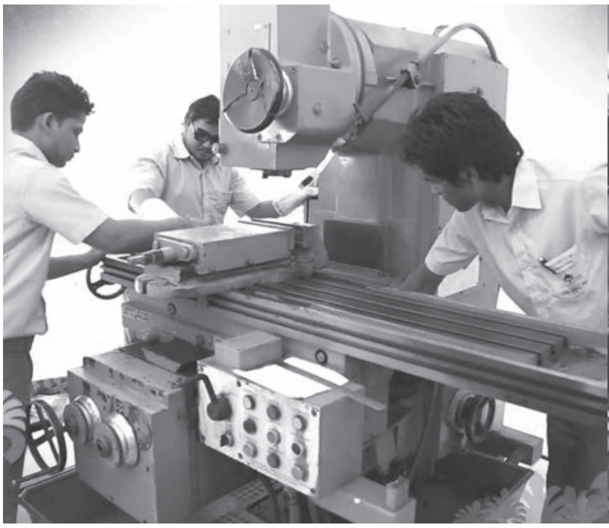

જનસાધારણ માટે રોજગારી અને સ્વરોજગારીના દ્વાર ખોલી આપ્યા છે. જેની રૂપરેખા નીચે મુજબ છે.

(૧) ઔદ્યોગિક તાલીમ કેન્દ્રો (ગ્રાન્ટ ઈન એઈડ) સંસ્થાઓ :

રાજ્ય સરકાર હસ્તકની ઔદ્યોગિક તાલીમ સંસ્થાઓમાં ચાલતા વ્યવસાયોમાં પ્રવેશ મેળવવા માંગતા ઉમેદવારોના ધસારાને ધ્યાનમાં લઈ તથા સરકારી સંસ્થાઓમાંની હાલની મર્યાદિત પ્રવેશ ક્ષમતાને ધ્યાનમાં લઈ રાજ્ય સરકારે સહાયક અનુદાનના ધોરણે ઔદ્યોગિક તાલીમ કેન્દ્રો ચલાવવાની યોજના અમલમાં મૂકી છે. તે અન્વયે જે ખાનગી સંસ્થા, ટ્રસ્ટ વગેરેને આ કારીગર તાલીમ યોજના હેઠળના અભ્યાસક્રમો ચલાવવાની મંજૂરી આપવામાં આવે છે અને આવી સંસ્થાઓને આવર્તક ખર્ચના ૧૦૦ ટકા પ્રમાણે ગ્રાન્ટ આપવામાં આવે છે. હાલ, રાજ્યમાં ૧૧૩ ગ્રાન્ટ ઈન એઈડ ઔદ્યોગિક તાલીમ કેન્દ્રો કાર્યરત છે. જેમાં ૧૩૮૪૪ બેઠકો ઉપર તાલીમ સુવિધાઓ ઉપલબ્ધ કરવામાં આવેલ છે.

(૨) સુપિરિયર ટેક્નોલોજીના અભ્યાસક્રમો :

રાજ્યના નવયુવાનોને અદ્યતન ટેક્નોલોજીથી તાલીમબદ્ધ કરવા માટે અને ઉદ્યોગ ગૃહોની માંગ અનુસાર આધુનિક ટેક્નોલોજીના સુપિરિયર ટેક્નોલોજીના નવા અભ્યાસક્રમો નિરંતર બદલાતી ટેક્નોલોજીને ધ્યાને લઈ નવીન ટેક્નોલોજીને અનુરૂપ માનવબળની જરૂરિયાત ઉપસ્થિત થયેલ છે જે માટે આ ખાતા દ્વારા ઓટોમોબાઈલ ક્ષેત્રે, સી.એન.સી. ટેક્નોલોજી, સોલાર ટેક્નોલોજી, કેમિકલ, એન્વાયરમેન્ટ વગેરે સેક્ટરોમાં કુલ ૨૯ સંસ્થાઓ ખાતે નવીન સુપિરિયર ટેક્નોલોજીના વિવિધ સેક્ટરોમાં કુલ ૯૮૪૦ ઉમેદવારોને તાલીમ આપવામાં આવેલ છે.

(૩) વ્યવસાયલક્ષી શિક્ષણ અને તાલીમનું મહત્ત્વઃ

રાષ્ટ્ર તથા રાજ્યનું યુવાધન રોજગારી, સ્વરોજગારી મેળવવા માટે પગભર થાય અને ગૌરવપૂર્ણ આજીવિકા મેળવી શકે તે માટે પર્યાપ્ત શિક્ષણની આવશ્યકતા છે. જેમાં સાહજિક રીતે યુવાધન એસ.એસ.સી, એચ.એસ.સી. અને ત્યારબાદ મહદઅંશે વિનયન, વાણિજ્ય, વિજ્ઞાન અથવા અન્ય વિદ્યાશાખાના સ્નાતક/અનુસ્નાતકની લાયકાત હાંસલ કરી સરકારી, ખાનગી ક્ષેત્રમાં નોકરી/રોજગારી મેળવવાની અપેક્ષા રાખતું હોય છે. પરંતુ, આ પ્રકારની રાબેતા મુજબની શૈક્ષણિક લાયકાતોના સહારે રોજગારી મેળવવાની તકો મર્યાદિત છે અથવા તો ઉચ્ચાંક સાથે ઉચ્ચ લાયકાતો મેળવ્યા બાદ પણ રોજગારીની સિમિત તકોનું નિર્માણ થાય છે. જ્યારે બીજી બાજુ ઓછી લાયકાત ધરાવતા, અર્ધશિક્ષિત, સ્કૂલડ્રોપ આઉટ, સામાન્ય શિક્ષણમાં સરેરાશ દેખાવ કરનારા, ટેકનિકલ જ્ઞાનમાં રુચિ ધરાવતા તેમજ વ્યવસાયિક કૌશલ્ય પ્રાપ્ત કરી ઉદ્યોગ જગતમાં, જીવન જરૂરી વ્યવસાયોમાં, કૌશલ્ય દ્વારા રોજગારી/સ્વરોજગારી મેળવવાની અપેક્ષા સેવતો વર્ગ પણ છે અને જે ગતિએ વિશ્વમાં ઔદ્યોગિકીકરણનો વ્યાપ વધી રહેલ છે, ટેક્નોલોજીમાં પરિવર્તન આવી રહેલ છે તે જોતાં આવા કૌશલ્યબદ્ધ વર્ગની/ કુશળ માનવબળની રાજ્ય, રાષ્ટ્રીય તેમજ વૈશ્વિક સ્તરે પણ વિપુલ પ્રમાણમાં માંગ/જરૂરિયાત ઉપસ્થિત થાય છે. આ તમામ બાબતોની સમતુલા અને સમન્વય રૂપે કૌશલ્ય તાલીમનું અનોખું મહત્ત્વ છે.

(૪) કારીગર તાલીમ યોજના (સરકારી ઔદ્યોગિક તાલીમ સંસ્થા) :

આ યોજનાનો મુખ્ય ઉદ્દેશ વિવિધ ઉદ્યોગો અને સેવા ક્ષેત્રને કુશળ માનવબળ ઉપલબ્ધ કરાવવાનો તેમજ જુદા જુદા ક્ષેત્રે વિકસતી જતી ટેક્નોલોજી અંગે ઉમેદવારોને તાલીમ આપી, રોજગારી/ સ્વરોજગારી મેળવવામાં સહાયભૂત થવાનો છે. આ યોજનાના નિયમન માટે રાષ્ટ્રીય કક્ષાએ ભારત સરકારની નેશનલ કાઉન્સિલ ફોર વોકેશનલ ટ્રેનિંગ (એન.સી.વી.ટી) કાર્યરત છે.

મુખ્યત્વે ભારત સરકારના શ્રમ મંત્રાલયની કારીગર તાલીમ યોજના હેઠળ, ગુજરાત રાજ્યની વિવિધ સરકારી/ગ્રાન્ટ ઈન એઈડ/સ્વનિર્ભર ઔદ્યોગિક તાલીમ સંસ્થાઓમાં છ માસ, એક વર્ષ, બે વર્ષ કે ત્રણ વર્ષ સુધીની, લાંબા ગાળાની મુદતના વિવિધ વ્યવસાયના અભ્યાસક્રમોની તાલીમ આપવામાં આવે છે.

રાજ્યમાં વ્યવસાયિક તાલીમ માટે વ્યાપક સુવિધાનું નિર્માણ કરવામાં આવેલ છે. જેના ભાગ રૂપે હાલમાં, ૨૮૨ સરકારી ઔદ્યોગિક તાલીમ સંસ્થાઓ (૧૩૦૭૭૨ બેઠકો), ૧૧૩ ગ્રાન્ટ ઈન એઈડ ઔદ્યોગિક તાલીમ કેન્દ્રો (૧૩૮૪૪ બેઠકો) તથા ૩૮૪ સ્વનિર્ભર ઔદ્યોગિક તાલીમ કેન્દ્રો (૨૬૭૧૫ બેઠકો) મળી કુલ ૭૭૯ સંસ્થાઓમાં કુલ ૧,૭૧,૩૩૧ બેઠકો પ્રાપ્ય છે.

આ યોજના હેઠળ ૧૧૧ એન.સી.વી.ટી. પેટર્નના વ્યવસાયોની તેમજ રાજ્ય કક્ષાની ગુજરાત કાઉન્સિલ ઓફ વોકેશનલ ટ્રેનિંગ (જી.સી.વી.ટી.) પેટર્ન હેઠળના ૬૫ વ્યવસાયોની તાલીમ સરકારી ઔદ્યોગિક તાલીમ સંસ્થાઓ (આઈ.ટી.આઈ.), ગ્રાન્ટ ઈન એઈડ/ સ્વનિર્ભર ઔદ્યોગિક તાલીમ સંસ્થાઓ, સરકારી ટેકનિકલ હાઈસ્કૂલો વગેરે સંસ્થાઓ ખાતે આપવામાં આવે છે.

આ યોજના અન્વયે એન.સી.વી.ટી. પેટર્નના તેમજ જી.સી.વી.ટી. પેટર્નના ઉપલબ્ધ વ્યવસાયો અને તેના ટ્રેડ કોડ તથા જરૂરી ન્યૂનતમ શૈક્ષણિક લાયકાત, તાલીમનો સમયગાળો વગેરેની વિગતો વેબસાઈટ ઉપર દર્શાવેલ છે. તદઅનુસાર, ઓછામાં ઓછી ૧૪ વર્ષની વય ધરાવતો કોઈપણ ઉમેદવાર કે જે ધો. ૭ થી ૧૨ સુધીની લાયકાત ધરાવતો હોય તે લાયકાત અનુસારના વ્યવસાયમાં મેરિટના આધારે પ્રવેશ મેળવી ઔદ્યોગિક તાલીમ સંસ્થાઓમાં વ્યવસાયિક તાલીમ પ્રાપ્ત કરી શકે છે.

સામાન્ય રીતે ઔદ્યોગિક તાલીમ સંસ્થાઓનું પ્રવેશ સત્ર ઓગસ્ટ માસથી શરૂ થતું હોય છે. જે અંતર્ગત, રોજગાર અને તાલીમ ખાતા દ્વારા દર વર્ષના મે-જૂન માસમાં એસ.એસ.સી.ના પરિણામના એકાદ સપ્તાહમાં વર્તમાનપત્રોમાં પ્રવેશ અંગેની જાહેરાત પ્રસિદ્ધ કરવામાં આવે છે. સંબંધિત પ્રવેશ સત્રમાં વિવિધ વ્યવસાયમાં ભરવાપાત્ર બેઠકો, સંસ્થાઓ તેમજ વ્યવસાયોની યાદી, પ્રવેશ લાયકાત તેમજ વ્યવસાયિક તાલીમ સંબંધિત અન્ય બાબતોની વિગતવાર માહિતી સંબંધિત માહિતી પુસ્તિકા રોજગાર અને તાલીમ ખાતા દ્વારા પ્રસિદ્ધ કરવામાં આવે છે. રોજગાર અને તાલીમ ખાતાની વેબસાઈટ (૧) http://www.talimrojgar.org (2) http://itiadmission.guj.nic.in (૩) http://itiadmission1.guj.nic.in ઉપર ઓનલાઈન એપ્લિકેશન માંગવામાં આવે છે, આવેલ એપ્લીકેશનનું પૃથક્કરણ કરી મેરિટ તૈયાર કરવામાં આવે છે. મેરિટના આધારે પ્રવેશ મેળવવાપાત્ર ઉમેદવારોને રૂબરૂ મુલાકાત માટે બોલાવવામાં આવે છે અને મેરિટના આધારે મળવાપાત્ર વ્યવસાયની ઉપલબ્ધ ખાલી બેઠક ઉપર પ્રવેશ આપવામાં આવે છે.

અપંગ ઉમેદવારો, મહિલાઓ, અનુસૂચિત જાતિ, અનુસૂચિત જનજાતિના ઉમેદવારોને ટ્યૂશન ફી ભરવામાં મુક્તિ આપવામાં આવે છે. તદઉપરાંત આવક મર્યાદાને ધ્યાને લઈને સંસ્થા ખાતે મંજૂર બેઠકોના ૩૩.૦૩ ટકા તાલીમાર્થીઓને પ્રવર્તમાન નિયમોનુસાર વૃત્તિકા (સ્ટાઈપેન્ડ) પણ આપવામાં આવે છે. તેમજ અ.જ.જા/ અ.જા/સા.શૈ.પ. વગેરે કેટેગરીના તાલીમાર્થીઓને રાજ્ય સરકારના સામાજિક ન્યાય અને અધિકારિતા વિભાગ/ આદિજાતિ વિકાસ વિભાગ હેઠળ કાર્યરત અનુક્રમે અનુસૂચિત જાતિ કલ્યાણ/વિ.જા. કલ્યાણ/અનુ. જનજાતિ કલ્યાણ ખાતાઓ દ્વારા પણ નિયત દરે શિષ્યવૃત્તિ આપવામાં આવે છે.

છાત્રાલયની સુવિધાઓ :

રાજ્યની ૪૮ સરકારી ઔદ્યોગિક તાલીમ સંસ્થાઓ ખાતે છાત્રાલયની સગવડ છે. જેમાં રૂ. ૨૫૦/- અનામત રકમ તથા રૂ. ૫૦/- છ માસિક સર્વિસ ચાર્જ સાથે તાલીમાર્થીને પ્રવેશ આપવામાં આવે છે. અનામતની રકમ તાલીમાર્થીઓ હોસ્ટેલ છોડી જાય ત્યારે પરત કરવામાં આવે છે.

તાલીમ અને સલામતી :

ઔદ્યોગિક તાલીમ સંસ્થાઓ ખાતે મુખ્યત્વે, એન.સી.વી.ટી/ જી.સી.વી.ટી માન્ય અભ્યાસક્રમોમાં નિયત કર્યા અનુસાર સૈદ્ધાંતિક અને પ્રાયોગિક તાલીમ આપવામાં આવે છે. જે પૈકી વિવિધ વ્યવસાયોની પ્રાયોગિક તાલીમ દરમ્યાન તાલીમાર્થીઓને વિવિધ યંત્રો તથા ઉપકરણો સાથે કામ કરવું પડે છે. જે દરમ્યાન અકસ્માતની સંભાવના વધી જતી હોય છે. જેના કારણે તાલીમાર્થીને જીવ ગુમાવવો પડે અથવા તો સમગ્ર જીવન અપંગ/અશક્ત તરીકે વિતાવવું પડે. આવા સંજોગોમાં ઉપરોક્ત જોખમ સામે રક્ષણ આપવા અને યોગ્ય વીમા કવચ પૂરું પાડવા માટે ગુજરાત સામૂહિક જૂથ (જનતા) અકસ્માત વીમા યોજના રૂપિયા એક લાખની મર્યાદામાં ૧લી એપ્રિલ, ૨૦૦૮થી સરકારશ્રી દ્વારા દાખલ કરવામાં આવેલ છે. સરકારી ઔદ્યોગિક તાલીમ સંસ્થાઓ ખાતે આપવામાં આવતી વિવિધ વ્યવસાયોની પ્રાયોગિક તાલીમ દરમ્યાન તાલીમાર્થીઓને કાચો માલ-સામાન પૂરો પાડવામાં આવે છે. તાલીમ દરમ્યાન જરૂરી સાધનો તાલીમાર્થીઓને આપવામાં આવે છે. જે તાલીમ પૂર્ણ થયે સંસ્થામાં પરત જમા કરાવવાના રહે છે.

(૫) બાંધકામ ક્ષેત્રની તાલીમ :

બાંધકામ વ્યવસાય સાથે સંકળાયેલા અસંગઠિત ક્ષેત્રના કામદારોને તાલીમ માટે કુલ ૨૫ સંસ્થાઓમાં કન્સ્ટ્રક્શન સ્કીલ તાલીમ કેન્દ્રો સ્થાપવામાં આવેલો છે. જેમાં આ પ્રકારના ટૂંકાગાળાના વ્યવસાયોમાં તાલીમ આપવામાં આવે છે. જે (૧) બાર બેન્ડિંગ (૨) સ્કે ફોલ્ડિંગ (૩) પ્લમ્બિંગ અને સેનિટેશન (૪) ફોર્મ વર્ક કારપેન્ટરી (૫) કન્સ્ટ્રક્શન ઈલેક્ટ્રિશિયન અને વાયરમેનના વ્યવસાયોમાં અસંગઠિત ક્ષેત્રના કામદારોને અદ્યતન તાલીમ આપવા માટેની સુવિધા ઉપલબ્ધ કરવામાં આવેલ છે.

(૬) સ્વનિર્ભર તાલીમ સંસ્થાઓ માટેની યોજના :

રાજ્યમાં વ્યવસાયિક તાલીમની સુવિધાઓનું વિસ્તૃતીકરણ કરવા સારુ સ્વરોકાણથી એન.સી.વી.ટી./જી.સી.વી.ટી. અભ્યાસક્રમો સ્વનિર્ભર ધોરણે ચલાવવા જાહેર ટ્રસ્ટો/પબ્લિક લિ. કંપનીઓને વર્ષ ૧૯૯૯-૨૦૦૦ના વર્ષથી માન્યતા આપવાનું શરૂ કરેલ છે. હાલમાં ૩૮૪ સંસ્થાઓમાં સ્વનિર્ભર ધોરણે ૨૬૭૧૫ બેઠકો ઉપર તાલીમ સુવિધા મંજૂર થયેલ છે.

(૭) મોડ્યુલ એમ્પ્લોયેબલ સ્કીમ MES :

ભારત સરકારના શ્રમ અને રોજગાર મંત્રાલય (DGET) , નવી દિલ્હી દ્વારા કૌશલ્ય વિકાસ પહેલ શક્તિ યોજના (SDIS) આધારિત મોડ્યુલર એમ્પ્લોયેબલ સ્કીલ (MES) યોજના વર્ષ ૨૦૦૭-૦૮ થી શરૂ કરેલ છે. રાજ્યમાં અસંગઠિત ક્ષેત્રમાં રોકાયેલ કામદારો, શાળાકીય શિક્ષણ અધવચ્ચે છોડી જનાર કારખાનામાં કામ કરતા કામદારો કે જેઓ તે પૂરતું કૌશલ્ય ધરાવતા નથી તેવા ઉમેદવારો આ યોજના હેઠળ તાલીમ મેળવી એન.સી.વી.ટી. પ્રમાણપત્ર મેળવી શકે. આ માટે ગુજરાતમાં હાલમાં ૭૬૮ વોકેશનલ ટ્રેનિંગ પ્રોવાઈડર (VTP)ને માન્યતા આપવામાં આવેલ છે. હાલમાં આ યોજના માટે ગુજરાત ખાતે ડીજીઈટી, નવી દિલ્હી દ્વારા પ્રમાણિત કરેલ ૬૧ સેક્ટર અને ૫૭૮ વ્યવસાયોમાં તાલીમ આપવામાં આવેલ છે.

(૮) મોટર ડ્રાઈવિંગ સ્કૂલઃ

રાજ્યની ૪૪ સરકારી ઔદ્યોગિક તાલીમ સંસ્થાઓમાં સરકારી મોટર ડ્રાઈવિંગ સ્કૂલની સ્થાપના કરવામાં આવેલી છે. તદ્દુપરાંત ૪૫ કૌશલ્યવર્ધન તાલીમ કેન્દ્રોમાં પણ મોટર ડ્રાઈવિંગ સ્કૂલની સ્થાપના કરવામાં આવેલ છે. આમ કુલ ૮૯ મોટર ડ્રાઈવિંગ સ્કૂલોમાં યોગ્ય, સલામત અને પદ્ધતિસરનું મોટર ડ્રાઈવિંગ શીખવવામાં આવે છે.

જાપાનીઝ ટેક્નોલોજી, કોરિયન ટેક્નોલોજી,જર્મન ટેક્નોલોજીનો ઉપયોગ કરવા માટે ડિગ્રી કે ડિપ્લોમા હોલ્ડર્સ કરતા આઈ.ટી.આઈ.નો કોર્સ કરેલા યુવાનો મલ્ટી નેશનલ કંપનીમાં જેવી કે, સુઝુકી મોટર્સ, હોન્ડા મોટર સાયકલ, ફોર્ડ, હીનોલ્ટ મોટર્સ અને અન્ય ટેક્નોલોજી ધરાવતી બહુ રાષ્ટ્રીય કંપનીઓ અભ્યાસ દરમિયાન આઈ.ટી.આઈ.ના યુવાનોને ઓન ટ્રેનિંગ જોબના ભાગરૂપે અભ્યાસ દરમિયાન ટ્રેનિંગ આપવાની પ્રવૃત્તિ કરતી થઈ છે. જેથી આવા યુવાનો સરળતાથી રોજગારી માટે તે જ કંપનીમાં ગોઠવાઈ જતા હોય છે. જેથી આઈ.ટી.આઈનું મહત્ત્વ વધવા લાગ્યું છે.

ઈ/ચા મદદનીશ નિયામક (રોજગાર)
અમદાવાદ.

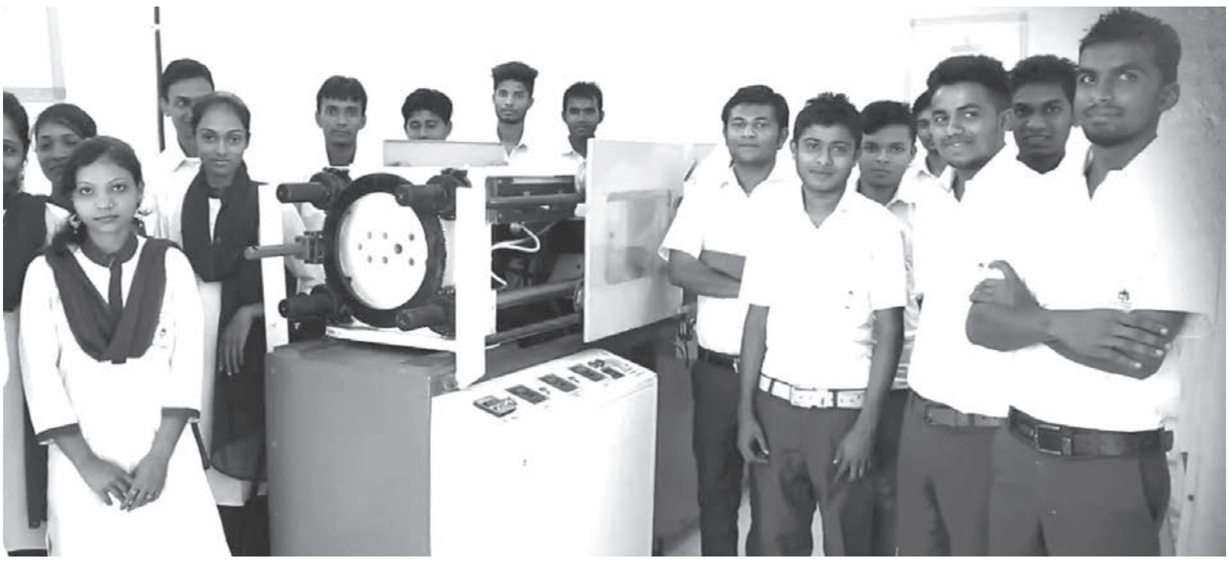

3 જેમ્સ એન્ડ જ્વેલરી ક્ષેત્રે ઝળહળતી કારકિર્દી

– લીનાબહેન એમ. ચૌહાણ

રત્નો અને ઝવેરાત સાથે ભારતનું આકર્ષણ સિંધુ ખીણની સંસ્કૃતિના સમયનું છે. પરંપરાગત રીતે ભારત હીરા, અર્ધકિમતી પથ્થરો અને સોનાનું ઘર છે. ભારતીય ઘરોમાં રત્ન અને સોનાને સામાજિક અને આર્થિક સુરક્ષા પૂરી પાડવા માટે હજુ પણ આવશ્યક માનવામાં આવે છે. જેનું મૂલ્ય ક્યારેય ઘટી શકે નહિ. સદીઓ પૂર્વેથી હીરા અને તેમાંથી બનતા ઘરેણાં મહિલાઓને આકર્ષતા આવ્યા છે. રાજા-મહારાજાઓ પણ હીરાના આભૂષણોના શોખીન હતા. બદલાતા સમયની સાથે હવે ડાયમંડ ઉદ્યોગ ફૂલ્યો ફાલ્યો છે.

ભારત ઉપરાંત રત્ન અને આભૂષણો વિશ્વની અન્ય ઘણી સંસ્કૃતિઓ અને રિવાજોનો ભાગ છે. સૌંદર્યલક્ષી તેમજ રોકાણના હેતુઓ માટે તેઓ એક મહત્ત્વપૂર્ણ ભાગ રહ્યા છે. જેમ્સ અને જ્વેલરી ઉદ્યોગ ધીરે ધીરે ભારતીય અર્થતંત્ર માટે મહત્ત્વપૂર્ણ બની ગયો છે.

જ્વેલરી ડિઝાઈનર બનવા માટે આવશ્યક જ્ઞાન હોવું જરૂરી છે. આ રીતે આ ક્ષેત્રમાં સફળ થવા માટે ઉમેદવારો પાસેની કેટલીક લાક્ષણિકતાઓ હોવી જોઈએ.

સારી વાતચીત, કુશળતા, સર્જનાત્મકતા, વિઝ્યુઅલ કલ્પના, નવીનતા, હાલના બજારના વલણોનું પૂરતું જ્ઞાન, વિવિધ ધાતુઓ અને રત્નોનું જતન જેવા કૌશલ્ય હોવા જોઈએ.

મિત્રો, આપ સૌ જાણતા જ હશો કે સુરત આજે ડાયમંડ ઈન્ડસ્ટ્રીઝનું વૈશ્વિક હબ બન્યું છે. ટૂંક સમયમાં અહીં વિશ્વકક્ષાનું વિશાળ ડાયમંડ બુર્સ આકાર લેવા જઈ રહ્યું છે. તેથી સ્વાભાવિક રીતે તેને આનુષંગિક ડાયમંડ ઈન્ડસ્ટ્રીઝને પ્રોફેશનલોની જરૂર પડવાની છે. તેથી જેમ્સ અને જ્વેલરી ક્ષેત્રે કારકિર્દીની ઉજળી શક્યતાઓ રહેલી છે.

જેમ્સ અને જ્વલેરીમાં ઝળહળતી કારકિર્દી :

- ઈન્ડિયન ડાયમંડ ઈન્સ્ટિટ્યૂટ - સુરત :

ધ જેમ્સ એન્ડ જ્વેલરી એક્સપોર્ટ પ્રમોશન કાઉન્સિલ (JIEPC) દ્વારા સુરત ખાતે ૧૯૭૮માં સ્થાપિત ઈન્ડિયન ડાયમંડ ઈન્સ્ટિટ્યૂટને કેન્દ્ર સરકારનાં વાણિજ્ય અને ઉદ્યોગ મંત્રાલય દ્વારા સ્પોન્સર્ડ કરવામાં આવી છે. અહીં જેમ્સ અને જ્વેલરી ક્ષેત્રે મહત્ત્વના અભ્યાસક્રમો ઓફર કરવામાં આવે છે. અહીં હોસ્ટેલની પણ સુવિધા ઉપલબ્ધ છે.

- કોર્સની વિગતો :

ડાયમંડ ક્ષેત્રે : ડિપ્લોમા ઈન પ્રોફેશનલ ડાયમંડ મેન્યુફેક્ચર (૨૪ સપ્તાહ)

પાત્રતા : ૧૦+૨

ડિપ્લોમા ઈન પ્રોફેશનલ ડાયમંડ ગ્રેડર (૨૦ સપ્તાહ)

પાત્રતા : ૧૦+૨

જ્વેલરી ક્ષેત્રે : ગ્રેજ્યુએટ જ્વેલરી પ્રોફેશનલ (૩ વર્ષ)

પાત્રતા : સ્નાતક અથવા તેને સમકક્ષ

હાયર ડિપ્લોમા ઈન જ્વેલરી ડિઝાઈન એન્ડ મેન્યુફેક્ચરિંગ (૩ વર્ષ - ૬ સેમેસ્ટર)

પાત્રતા : ધો. ૧૨ અથવા તેને સમકક્ષ

ડિપ્લોમા ઈન જ્વેલરી ડિઝાઈન પ્રોફેશનલ (૨૦ સપ્તાહ)

પાત્રતા : ૧૦+૨ અથવા તેને સમકક્ષ

પ્રમાણપત્ર અભ્યાસક્રમો

- ફાઉન્ડેશન કોર્સ :

૧. **જ્વેલરી ડિઝાઈન (૬ સપ્તાહ)**
પ્રવેશ લાયકાત : ધો. ૧૦ પાસ

૨ **CAD જ્વેલરી ડિઝાઈન (૮ સપ્તાહ)**
પ્રવેશ લાયકાત : ધો. ૧૦ પાસ

૩ **જ્વેલરી મેકિંગ : (૪ સપ્તાહ)**
પ્રવેશ લાયકાત : ધો. ૧૦ પાસ

૪ **જ્વેલરી કાસ્ટિંગ : (૪ સપ્તાહ)**
પ્રવેશ લાયકાત : ધો. ૧૦ પાસ

૫ **સ્ટોન સેટિંગ (૪ સપ્તાહ)**
પ્રવેશ લાયકાત : ધો. ૧૦ પાસ

જેમોલોજીને લગતા અભ્યાસક્રમો :

૧. ડિપ્લોમા ઈન જેમોલોજી પ્રોફેશનલ(૧૬ સપ્તાહ)
પ્રવેશ લાયકાત : ૧૦+૨ અથવા તેને સમકક્ષ

૨. ફાઉન્ડેશન કોર્સ ઈન જેમોલોજી (૮ સપ્તાહ)
પ્રવેશ લાયકાત : ધો. ૧૦ પાસ

૩ પત્રાચાર દ્વારા ડિપ્લોમા ઈન જેમોલોજી (૩૬ સપ્તાહ)
પ્રવેશ લાયકાત : ધો. ૧૨

- ઈન્ડિયન ઈન્સ્ટિટ્યૂટ ઓફ જેમ્સ એન્ડ જ્વેલરી : જયપુર

આ સંસ્થા દ્વારા જેમ્સ એન્ડ જ્વેલરી તથા જેમોલોજી ક્ષેત્રમાં વિવિધ અભ્યાસક્રમો ઓફર કરવામાં આવે છે.

ટૂંકાગાળાના અભ્યાસક્રમો :

કોર્સ	મુદત
સર્ટિફિકેટ ઈન ડિઝાઈન ઈન્ટરપ્રિટેશન ફોર જ્વેલરી મેન્યુફેકચર્સ	૧ માસ
પ્રોફેશનલ સર્ટિફિકેટ ઈન જ્વેલરી ડિઝાઈ	૧ વર્ષ
ડિપ્લોમા ઈન જ્વેલરી ડિઝાઈન	૨ વર્ષ
ગ્રેજ્યુએટ ડિપ્લોમા ઈન જ્વેલરી ડિઝાઈન	૩ વર્ષ
પ્રોફેશનલ સર્ટિફિકેટ ઈન એડવાન્સ જ્વેલરી રેન્ડરીંગ એન્ડ પ્રેઝન્ટેશન મેથડ	૨ માસ

ટેકનોલોજી જેમોલોજી, જેમ્સ સ્ટોન પૉલિશિંગ એન્ડ કટિંગને લગતા ટૂંકાગાળાના અભ્યાસક્રમ ચાલે છે.

ડિગ્રી કક્ષાના અભ્યાસક્રમો :

કોર્સ	મુદત
જેમ્સ એન્ડ જ્વેલરી ડિગ્રી ફેઝ (ઓનર્સ)	૩ વર્ષ
ડિપ્લોમા ઈન જેમ્સ એન્ડ જ્વેલરી સ્ટડીઝ	૨ વર્ષ
પ્રોફેશનલ સર્ટિફિકેટ ઈન જેમ્સ એન્ડ જ્વેલરી ફાઉન્ડેશન સ્ટડીઝ	૧ વર્ષ
જેમ્સ એન્ડ જ્વેલરી ટેકનોલોજી ફેઝ	૪ વર્ષ
ગ્રેજ્યુએટ ડિપ્લોમા ઈન જેમ્સ એન્ડ જ્વેલરી ટેકનોલોજી ૩ વર્ષ	
ડિપ્લોમા ઈન જેમ્સ એન્ડ જ્વેલરી ટેકનોલોજી	૨ વર્ષ
ઈન્ટિગ્રેટેડ પી.જી. રિસર્ચ ઈનિશિએટીવ ઈન જેમ્સ એન્ડ જ્વેલરી	૪ વર્ષ
માસ્ટર ઈન જેમ્સ એન્ડ જ્વેલરી સ્ટડીઝ	૩ વર્ષ
પી.જી. ડિપ્લોમા ઈન જેમ્સ એન્ડ જ્વેલરી સ્ટડીઝ	૨ વર્ષ
પીએચ.ડી/ ડૉક્ટરલ ઈન જેમ્સ એન્ડ જ્વેલરી સેક્ટર	૩ વર્ષ

સરનામુ : મુખ્ય કેમ્પસ, ઈન્ડિયન ઈન્સ્ટિટ્યૂટ ઓફ જેમ્સ એન્ડ જ્વેલરી, આર.કે. ડેરેવાલા ટાવર, KGK કેમ્પસ, સીતાપુરા ઈન્ડસ્ટ્રિયલ એરિયા, જયપુર, રાજસ્થાન

વેબસાઈટ : www.iigjjaipur.com

ગુજરાત ડાયમંડ એન્ડ ટ્રેનિંગ ઈન્સ્ટિટ્યૂટ :

અમદાવાદમાં રખિયાલ ખાતે નિયામક રોજગાર અને તાલીમ વિભાગ, ગાંધીનગર દ્વારા સંચાલિત સંસ્થામાં હીરા ઉદ્યોગ અને જ્વેલરી ડિઝાઈનિંગની તાલીમ આપવામાં આવે છે.

અભ્યાસક્રમ :

૧ રફ ડાયમંડ એસોર્ટમેન્ટ
૨ રફ ડાયમંડ પ્લાનિંગ અને માર્કિંગ (કોમ્પ્યૂટર પર)
૩ પોલિશ ડાયમંડ ગ્રેડિંગ
૪ જ્વેલરી ડિઝાઈનિંગ (મેન્યુઅલ અને કોમ્પ્યૂટર પર)
૫ ઘાટ વિભાગ
૬ પૉલિશિંગ

શૈક્ષણિક લાયકાત

અભ્યાસક્રમ નં ૧થી ૪ માટે ધો. ૮ પાસ
અભ્યાસક્રમ નં ૫,૬ માટે ધો. ૪ પાસ

તાલીમનો સમયગાળો

અભ્યાસક્રમ ૧ થી ૪ માટે - ૩ માસ
૫-૬ માટે ૪ માસ
વયમર્યાદા - ૧૪ થી ૪૦ વર્ષ

સંપર્ક : ગુજરાત ડાયમંડ ઈન્ડસ્ટ્રીઝ ટ્રેનિંગ ઈન્સ્ટિટ્યૂટ.
રખિયાલ પોલીસ સ્ટેશન સામે, રખિયાલ, અમદાવાદ-૨૩

આ ઉપરાંત ભાવનગર, મહુવા અને પાલનપુર ખાતે પણ ટ્રેનિંગ આપવામાં આવે છે.

મદદનીશ.
વ્યવસાયી માર્ગદર્શન સંસ્થા,
રાયખડ, અમદાવાદ.

૪ ફાયર ટેકનોલોજી અભ્યાસક્રમમાં કારકિર્દીની ઉજ્જવળ તકો

– ડૉ. એચ.એલ. રાઠવા

કોઈ પણ કુદરતી કે માનવસર્જીત આફત વખતે સૌ પ્રથમ આપણને મદદ કરવા આવતું કોઈ તંત્ર હોય તો તે છે ફાયરબ્રિગેડનું. અતિવૃષ્ટિ હોય, ધરતીકંપ હોય - આ પ્રકારની આફતોમાં બચાવની કામગીરીમાં ફાયરબ્રિગેડ મોખરે જ હોય. વળી પ્રગતિ અને વિકાસના આડ પરિણામ રૂપે કે માનવસર્જિત ભૂલોના કારણે આગના ભયસ્થાનો વધ્યાં છે. ઈલેક્ટ્રિકલ સાધનોનો ઉપયોગ આપણા ઘરો-ઓફિસોમાં વધવાની સાથે સાથે આ ભયસ્થાનો વધ્યાં છે. આપણી ઓફિસોનું આધુનિકીકરણ, Cooling systems અને આગ લાગી શકે તેવાં સાધનોનો બેજવાબદારીપૂર્વક ઉપયોગ આ બધું જ આગ નામની આફત ત્રાટકવાની શક્યતાઓમાં વધારો કરે છે. આથી સ્વાભાવિક રીતે જ 'આફત વ્યવસ્થાપન' (Disaster Management) નું મહત્ત્વ આપણે વધુ સારી રીતે સ્વીકારતા થયા છીએ.

આજના યુગમાં સુરક્ષા અને સલામતીની જરૂરિયાતોને લક્ષ્યમાં લઈ ફાયર ટેકનોલોજી ક્ષેત્રને અપગ્રેડ કરવામાં આવી રહ્યું છે.

ગુજરાતની કોલેજ ઓફ ફાયર ટેકનોલોજી (સી.એફ.ટી.) દેશની એવી પ્રથમ ટ્રેનિંગ ઈન્સ્ટિટ્યૂટ છે. જે ફાયરમાં બી.એસસી.નો કોર્સ ચલાવે છે. આ ઈન્સ્ટિટ્યૂટ ફાયરમેન સેફ્ટી સિક્યુરિટીમાં સ્પેશિયલાઈઝ્ડ કોર્સ પણ ચલાવે છે. ફાયરમાં ત્રણ વર્ષનો બી.એસસી. કોર્સ ગુજરાત યુનિવર્સિટી દ્વારા માન્યતા પ્રાપ્ત છે. આ કોર્સ દરમિયાન વિદ્યાર્થીઓને ફાયર ટેકનોલોજી તેમજ ઈક્વિપમેન્ટમાં નવીનતમ વસ્તુઓ શીખવવામાં આવે છે.

(૧) સેફ્ટી એન્ડ સિક્યુરિટી કોર્સ (ITI)

લાયકાત : એસ.એસ.સી. કે તેની સમકક્ષ

મુદત : ૧ વર્ષ

સંસ્થાનું નામ : ચંપાબેન ભગત એજ્યુકેશન ટ્રસ્ટ સંચાલિત કોલેજ ઓફ ફાયર ટેકનોલોજી

સરનામું : ૮૬, ખોડા ગામ, સાણંદ-વિરમગામ હાઈવે, અમદાવાદ (અમદાવાદથી ૩૦ કિ.મિ.)

મો. ૯૮૭૯૫૫૪૮૪૭, ૯૪૨૮૭૩૫૦૩૪

ફોન નં-(૦૨૭૧૭)૨૭૩૨૦૬

વેબસાઈટ : www.collegeoffire.co.in

ઈ-મેઈલ : info@collegeoffiretechnology.com

(૨) આઈ.ટી.આઈ. ફાયરમેન :

લાયકાત- ધો. ૧૦ પાસ

શારીરિક રીતે સશક્ત તેમજ જરૂરી શારીરિક ક્ષમતા ધરાવનાર ૧૭થી ૨૮ વર્ષના ઉમેદવાર આ અભ્યાસક્રમમાં પ્રવેશ મેળવી શકે છે.

ગુજરાતી માધ્યમમમાં ચાલતા ૦૧ વર્ષના આ અભ્યાસક્રમમાં ૨૫% થિયરી અને ૭૫% પ્રેક્ટિકલ શિક્ષણ અપાય છે. જેમાં ૯ માસ સંસ્થાની ટ્રેનિંગ અને ત્રણ(૩) માસ પ્રેક્ટિકલ એટેચમેન્ટ અલગ અલગ ફાયર સ્ટેશનની અંદર કરવામાં આવે છે. ૪૦ પ્રકારની તાલીમ અપાય છે.

(૩) એન્ટી ફાયર એન્ડ ડિઝાસ્ટર રિસ્પોન્સ કોર્સ :

આ કોર્સની કામગીરીમાં અલગ અલગ સ્થળે જઈને ડિઝાસ્ટર મેનેજમેન્ટની પ્રાથમિક તાલીમ અપાય છે. એકથી માંડીને પાંચ દિવસ સુધીનો ટ્રેનિંગ પ્રોગ્રામ હોય છે.

સરનામું : ઉમા ઈન્સ્ટિટ્યૂટ ઓફ ફાયર ટેકનોલોજી બાવળા-બગોદરા હાઈ-વે રોડ, રામનગર, બાવળા, જિ. અમદાવાદ

ફોન નં. (૦૨૭૧૪) ૨૩૦૧૬૫

નેશનલ ફાયર એકેડેમી : (ઓલ ઈન્ડિયા ઈન્સ્ટિટ્યૂટ ઓફ લોકલ સેલ્ફ ગવર્નમેન્ટ)

(૪) ફાયરમેન ટ્રેનિંગ કોર્સ :

લાયકાત : ધોરણ ૧૦ પાસ (SSC)

આ કોર્સ માટે ૧૮ વર્ષની ઉપરથી વય અને શારીરિક ક્ષમતા ધરાવતા ઉમેદવારને પ્રવેશ મળે છે. ૦૬(છ) માસ ફાયર મેનેજમેન્ટનો થિયરી, પ્રેક્ટિકલ, ડેમોન્સ્ટ્રેશન અને પ્રેક્ટિકલ એટેચમેન્ટની ટ્રેનિંગ અપાય છે. કોર્સ પૂર્ણ થયા પછી ડ્રાઈવર કમ ઓપરેટર કોર્સની ટ્રેનિંગ પણ અપાય છે. જાન્યુ.થી જૂન અને જુલાઈથી ડિસેમ્બર એમ બે મુદતમાં ચાલે છે.

(૫) સબ ફાયર ઓફિસર કોર્સ :

લાયકાત : ધો. ૧૨ પાસ(સાયન્સ-અંગ્રેજી પાસ)

આ કોર્સ માટે ૧૮ વર્ષથી ઉપરની વય અને શારીરિક ક્ષમતા ધરાવતા ઉમેદવારને પ્રવેશ મળે છે. ૯ માસના કોર્સમાં થિયરી-પ્રેક્ટિકલ ઉપરાંત પ્રેક્ટિકલ એટેચમેન્ટ તેમજ ડ્રાઈવર કમ ઓપરેટર ટ્રેનિંગ પણ અપાય છે. કોર્સ સફળતાપૂર્વક પૂરો કરનારને ઈન્ડસ્ટ્રિયલ, હાઉસિંગ કોમ્પ્લેક્સ, એરપોર્ટ, નેવલ અને ઘણાં બધા સેકટરોમાં નોકરી મળી શકે છે.

(૬) સિક્યુરિટી ગાર્ડ કોર્સ :

નેશનલ ઈન્સ્ટિટ્યૂટ ઓફ ઓપન સ્કૂલિંગ (NIOS) (મિનિસ્ટ્રી ઓફ હ્યુમન રિસોર્સ ડેવલપમેન્ટ, ગવર્નમેન્ટ ઓફ ઈન્ડિયા) દ્વારા ચાલતા ૩(ત્રણ) માસના આ કોર્સમાં ધોરણ-૮ પાસ કોઈપણ ઉમેદવારને પ્રવેશ અપાય છે.

રાજકોટ : માત્ર ફાયરમેન ટ્રેનિંગ કોર્સ ચાલે છે.

સંપર્ક : મહુડી ફાયર ઈન્સ્ટિટ્યૂટ (નેશનલ ફાયર એકેડેમી) મેઈન રોડ, રાજકોટ.

મો. ૯૨૨૭૬૦૩૭૧૫, ૯૭૧૪૭૦૩૭૧૫.

વડોદરા : વડોદરા ખાતે ત્રણેય અભ્યાસક્રમ ચલાવવામાં આવે છે.

સંપર્ક : નેશનલ ફાયર એકેડેમી, સરદાર પટેલ એસ્ટેટ પાસે, આજવા, વાઘોડિયા રિંગ રોડ, વડોદરા.

(૭) ફાયર ટેકનોલોજી B.Sc.નો કોર્સ :

લાયકાત : (૧) ધોરણ -૧૨ સાયન્સ પાસ

(૨) એન્જિનિયરિંગનો કોઈપણ બ્રાંચનો ડિપ્લોમા કોર્સ પાસ કરેલ હોય.

સમયગાળો : (૦૩) ત્રણ વર્ષ

સંસ્થાનું નામ : કોલેજ ઓફ ફાયર ટેકનોલોજી

એ-૫, જયમંગલ હાઉસ, ગાંધીગ્રામ રેલવે સ્ટેશનની પાસે, આશ્રમ રોડ, અમદાવાદ-૩૮૦૦૦૯.

ફોન નં. ૦૭૯-૨૬૫૮૪૦૮૦

(૮) નેશનલ ફાયર સર્વિસ કોલેજ :

નેશનલ ફાયર સર્વિસ કોલેજ (નાગપુર) અને મિનિસ્ટ્રી ઓફ હોમ ગવર્નમેન્ટ ઓફ ઈન્ડિયાના સંયુક્ત ઉપક્રમે સબ ઓફિસર કોર્સ ચલાવાય છે.

લાયકાત : ધોરણ -૧૨ પાસ, ૨૦ થી ૪૫ વર્ષની વય, ૫૦ કિ.ગ્રા. વજન, ૧૬૫ ઊંચાઈ અને ૭૬ સે.મી. છાતી (૫'' સે.મી. ફૂલેલી) ધરાવનારને પ્રવેશ પરીક્ષાને આધારે પ્રવેશ અપાય છે. વર્ષમાં બે વાર પ્રવેશ અપાય છે.

સંપર્ક :

National Fire Service College,
Nr. GPO, Civil Lines, Palm Road.
Nagpur-440001,(Maharashtra)
Ph. (0712) 2565074 / 2560476

અન્ય સંસ્થાઓ :

- ઈન્સ્ટિટ્યૂટ ઓફ ફાયર એન્ડ ડિઝાસ્ટર મેનેજમેન્ટ, ગોત્રી રોડ, વડોદરા.
- ઈન્સ્ટિટ્યૂટ ઓફ ફાયર એન્ડ ડિઝાસ્ટર મેનેજમેન્ટ, પોર, વડોદરા.
- ફાયર એકેડેમી, નંદેસરી, ગોધરા.

રોજગારીની તકો :

વધતી જતી વસ્તી, ઔદ્યોગિકીકરણ અને શહેરીકરણને લીધે આગ લાગવાનાં જોખમો વધતા જાય છે. આ ક્ષેત્રે અભ્યાસ કર્યા પછી વિદ્યાર્થીને સંરક્ષણ ક્ષેત્રે, રેલવે, એરપોર્ટ ઓથોરિટી જુદા જુદા રાજ્યોમાં વિદ્યુત બોર્ડ તેમજ ઈલેક્ટ્રિક કંપનીઓ, ઓ.એન.જી.સી., તમામ મ્યુ. કોર્પોરેશન, નગરપાલિકાઓ તેમજ જિલ્લા પંચાયતો, ખાણ ખનિજ ક્ષેત્રે, રિફાઈનરી ક્ષેત્રે, ગેસ પ્લાન્ટ, સરકારી નિગમો વગેરેમાં નોકરીની તકો ઉપલબ્ધ બને છે.

આગ અકસ્માતથી થયેલા નુકસાનનો અંદાજ મેળવવા તજજ્ઞોની જરૂર પડે છે. ભારતમાં સંરક્ષણ રેલવે, એરપોર્ટ, પેટ્રોકેમિકલ્સ સંકુલો, ઓઈલ કંપનીઓ, ઓ.એન.જી.સી., કેન્દ્રિય ઈન્ડસ્ટ્રિયલ ફોર્સ વગેરેમાં અગ્નિશમનની પદવી ધરાવતા યુવાનોને આકર્ષક પગારથી નોકરી મળી શકે છે. ફાયર સર્વેયર તરીકે ફાયર કન્સલટન્સી, પેટ્રોલિયમ કંપનીઓમાં લાયઝન ઓફિસર તરીકે તેમજ ફાયર ફાઈટિંગ ઉપકરણોનાં ઉત્પાદન ક્ષેત્રે પણ પ્રેક્ટિસ કરીને વિપુલ આવક ઊભી કરી શકાય છે.

મદદનીશ, વ્યવસાયી માર્ગદર્શન સંસ્થા,
સરકારી કન્યાશાળાના મકાનમાં,
રાયખડ, અમદાવાદ-૩૮૦૦૦૧

૫ સી-ડેકના ડિજિટલ માર્કેટિંગ કોર્સ દ્વારા કારકિર્દી બનાવવાની ઉજ્જવળ તકો

– જગદીશ પટેલ

વાલીગણ તથા વિદ્યાર્થી મિત્રો, આપ સર્વેને સી-ડેક ભારત સરકારની વિજ્ઞાનિક સંસ્થાનો પરિચય અને તેમાં ચાલતા કોમ્પ્યૂટરના કોર્સની સઘન માહિતી આપીશું.

સી-ડેકની સ્થાપના ૧૯૮૮ માં સુપર કોમ્પ્યૂટર બનાવવા માટે કરવામાં આવી હતી. સી-ડેકના વિજ્ઞાનિકો એન્જિનિયરોએ પરમ સુપર કોમ્પ્યૂટરની સિરીઝ બનાવી દેશનું નામ દુનિયામાં રોશન કર્યુ છે. સી-ડેકની મુખ્ય પ્રવૃત્તિઓ જેવી કે હાઇ પરફોર્મિંગ કોમ્પ્યુટિંગ, ગ્રીડ કોમ્પ્યુટિંગ, લેંગ્વેજ ટેકનોલોજી, સાયબર સિક્યોરિટી ઇ-ગવર્નન્સ અને એડવાન્સ એજ્યુકેશન છે.

સી-ડેકના પેસ પ્રોગ્રામ અંતર્ગત સમગ્ર ભારતમાં કોમ્પ્યૂટરના કારકિર્દીલક્ષી વિવિધ કોર્સ ચલાવવામાં આવે છે. સમગ્ર ભારતમાં સી-ડેક ના ૩૦૦ થી વધારે કેન્દ્રો આવેલાં છે અને ગુજરાતમાં ૮૦ થી વધારે કેન્દ્રો ઉપર કોમ્પ્યૂટરનું પ્રશિક્ષણ આપવામાં આવે છે. સી-ડેક દ્વારા સર્ટિફિકેટ, ડિપ્લોમા, એડવાન્સ ડિપ્લોમા અને પોસ્ટ ગ્રેજ્યુએટ લેવલના અલગ અલગ કોર્સની તાલીમ આપવામાં આવે છે.

સી-ડેકના ડિજિટલ માર્કેટિંગ કોર્સની વધુમાં વધુ માહિતી આપવા પ્રયત્ન કર્યો છે. જેના દ્વારા આપને ડિજિટલ માર્કેટિંગના ક્ષેત્રમાં કારકિર્દી બનાવવામાં ઉપયોગી થશે.

આપ સૌ જાણો છો કે, આપણા વડાપ્રધાનશ્રીએ ડિજિટલ અને ઇ-ગવર્નન્સ જેવી પોલિસીને ખૂબ જ મહત્ત્વ આપ્યું છે અને તે દિશામાં નોકરીની પણ વધુ તકો સર્જાયેલ છે.

આજે નવી ટેકનોલોજી અને ઇલેક્ટ્રોનિક ગેજેટ્સના ધસારાના કારણે આખું વિશ્વ આજે ડિજિટલ બની ગયું છે. અત્યારના આ આધુનિક સમયમાં બધા જ ધંધાકીય એકમો અને વેપારીઓ પોતાના ધંધાના બ્રાન્ડિંગ માટે ઇન્ટરનેટ દ્વારા થતી ડિજિટલ સેવાઓનો વપરાશ કરતા થયા છે.

ડિજિટલ માર્કેટિંગ એ કોઇપણ પ્રોડક્ટ અથવા સર્વિસીસના માર્કેટિંગ માટે મહત્ત્વનો સ્રોત છે. જેમાં ડિજિટલ ટેકનોલોજીનો ઉપયોગ થાય છે અને ઇન્ટરનેટ તેમાં મહત્ત્વની ભૂમિકા ભજવે છે, પરંતુ સાથે સાથે મોબાઇલ ફોન, ડીસ્પ્લે જાહેરાતો, અને અન્ય ડિજિટલ માધ્યમોનું પણ એટલુ જ યોગદાન છે. ૧૯૯૦ અને ૨૦૦૦ ના દાયકાથી જેમ જેમ ડિજિટલ માર્કેટિંગનો વિકાસ થયો છે તેમ તેમ બ્રાન્ડ અને વ્યવસાયોએ પણ તેમના માર્કેટિંગ માટે ડિજિટલ માર્કેટિંગની વિશિષ્ટ ટેકનિકનો ઉપયોગ અમલમાં મૂક્યો છે. દિવસે ને દિવસે ડિજિટલ પ્લેટફોર્મર્સનો ઉપયોગ વધવાને કારણે લોકો દ્વારા ડિજિટલ ઉપકરણોનો ઉપયોગ પણ વધ્યો છે અને લોકો ખરીદી માટે પણ માર્કેટમાં ફરવાની જગ્યાએ આવાં ઉપકરણોનો ઉપયોગ કરતા થયા છે તેથી ડિજિટલ માર્કેટિંગ પણ વધારે પ્રચલિત થતું ગયું છે.

ડિજિટલ માર્કેટિંગ પ્રવૃત્તિઓમાં સર્ચ એન્જિન ઓપ્ટિમાઇઝેશન (એસઇઓ), સર્ચ એન્જિન માર્કેટિંગ (એસઇએમ), કન્ટેન્ટ માર્કેટિંગ, પ્રભાવશાળી માર્કેટિંગ, કન્ટેન્ટ ઓટોમેશન, કેમ્પેઇન માર્કેટિંગ, ઇ-કોમર્સ માર્કેટિંગ, સોશિયલ મીડિયા માર્કેટિંગ, સોશિયલ મીડિયા ઓપ્ટિમાઇઝેશન, ડાયરેક્ટ ઇ-મેલ માર્કેટિંગ, ડિસ્પલે એડવર્ટાઇઝિંગ, ઇ-બુક, ઓપ્ટિક્લ ડિસ્ક્સ અને ગેમ્સ તથા ડિજિટલ મીડિયાના અન્ય કોઇપણ સ્વરૂપોનો સમાવેશ થાય છે. મોબાઇલ ફોન્સ(એસએમએસ અને એમએમએસ), કૉલબૅક અને ઑન-હોલ્ડ મોબાઇલ રિંગ ટોન જેવાં બિન-ઇન્ટરનેટ ઉપકરણોમાં પણ વિસ્તરી રહ્યું છે જે ડિજિટલ મીડિયાનો ઉપયોગ કરે છે.

શા માટે ડિજિટલ માર્કેટિંગ જરૂરી છે?

- વિશ્વની કુલ ૬૦% વસતી ઑનલાઈન છે અને તેથી કોઇ આશ્ચર્ય નથી કે મોટાભાગની કંપનીઓએ તેમના માર્કેટિંગ પ્રયાસ માટે ડિજિટલ સ્થાનને અપનાવ્યું છે.
- છેલ્લાં ૫ વર્ષોમાં, માર્કેટિંગ બજેટની ડિજિટલ સ્પેસમાં વિકાસ થયો છે. આ સંજોગોમાં ગુણવત્તાયુક્ત ડિજિટલ માર્કેટિંગ વ્યાવસાયિકોની અચાનક જરૂરિયાત ઊભી થઇ છે.
- પરંપરાગત માર્કેટિંગ કરતાં ડિજિટલ માર્કેટિંગ વધુ સસ્તું છે.
- ડિજિટલ માર્કેટિંગ એ ન્યૂ માર્કેટિંગ ટ્રેન્ડ્સનું ભાવિ છે જે સીધા જ યોગ્ય પ્રેક્ષકો સાથે જોડાય છે, વિશ્વભરમાં ગમે ત્યાં યોગ્ય સમયે યોગ્ય સંદેશ પહોંચાડે છે.
- ડિજિટલ માર્કેટિંગ એ અધિકારીઓ માટે લઘુતમ ખર્ચે યોગ્ય લક્ષ્ય જૂથને તેમની તકોનું પ્રદર્શન કરવા માટે એક સરસ રીત છે.
- ડિજિટલ માર્કેટિંગ એ નવા ઉદ્યોગ સાહસિકો માટે લઘુતમ ખર્ચે ટાર્ગેટેડ ઓડિયન્સ સુધી પહોંચવાનો ઉત્તમ ઉપાય છે.
- સારી ડિજિટલ માર્કેટિંગ વ્યૂહરચનાને અમલમાં મૂક્વા માટે તેની સાથે સંકળાયેલા કોન્સેપ્ટ્સનું વ્યાપક જ્ઞાન જરૂરી છે.

સી-ડેક દ્વારા ડિજિટલ માર્કેટિંગનો ડિપ્લોમા લેવલનો કોર્સ શરૂ કરવામાં આવ્યો છે. જેમાં ૬ માસ સુધી થીયરી અને પ્રેક્ટિક્લની ટ્રેનિંગ આપવામા આવે છે. તાલીમ પૂર્ણ થયા બાદ સી-ડેક દ્વારા પરીક્ષા લેવામાં આવે છે અને પાસ થયેલ વિદ્યાર્થીને સર્ટિફિકેટ એનાયત ક્વામાં આવે છે. સી-ડેક ના સર્ટિફિકેટની આંતરરાષ્ટ્રીય સ્તરે માંગ ઘણી સારી છે જેથી દેશ કે વિદેશમાં નોકરી મેળવવાની તક ઘણી વધી જાય છે. તેમજ સી-ડેકના ઓથોરાઇઝ્ડ ટ્રેનિંગ સેન્ટર દ્વારા પણ ઘણી વખત પ્લેસમેન્ટ આપવામાં આવતું હોય છે. આ કોર્સમાં નીચે જણાવેલ વિષયનો અભ્યાસ કરાવવામાં આવે છે.

DIPLOMA IN DIGITAL MARKETING (DDM)

Course Contents

- Introduction to Digital Marketing
- Search Engine Optimization
- Fundamentals of Search
- Advanced Search Engine Marketing
- Advanced Digital Display Marketing (Paid Advertising)
- Social Media Marketing
- Mobile Marketing
- Email Marketing
- Digital Analysis
- Internship Program in Android

ડિજિટલ માર્કેટિંગ નોકરી વિષયક ભરતી અને કારકિર્દીની ઉજ્જવળ તકોનો મહાસાગર ઊભો કરવામાં મહત્ત્વનો ભાગ ભજવે છે.

આ ઉપરાંત સી-ડેક દ્વારા “CCC”ના કોર્સની તાલીમ પણ આપવામાં આવે છે. ગુજરાત સરકારની ભરતી સમયે સી-ડેક નું “CCC”નું પ્રમાણપત્ર માન્ય રાખવામાં આવે છે, આ ઉપરાંત સી-ડેક દ્વારા Tally ERP9 with GST, ગ્રાફિક્સ, એકાઉન્ટિંગ, મલ્ટીમીડિયા એનિમેશન, વેબ ડિઝાઇનિંગ, હાર્ડવેર નેટવર્કિંગ અને પ્રોગ્રામિંગના કોર્સની તાલીમ પણ આપવામાં આવે છે.

સી-ડેક PACE પ્રોગ્રામ અંતર્ગત ચાલતા માન્યતા પ્રાપ્ત સેન્ટરો ગુજરાતના બધા જ જિલ્લા અને તાલુકામાં ચાલે છે. જેની વધુ માહિતી મેળવવા માટે નીચે જણાવેલ સરનામે સંપર્ક કરવો.

૪૦૨, સમાન કોમ્પલેક્ષ, સત્યમ મોલની સામે,
કામેશ્વર સ્કૂલ નજીક, સેટેલાઇટ,
અમદાવાદ - ૩૮૦૦૧૫
મો-૯૮૨૪૦૨૫૭૪૫

૬ નીટ એટલે "નેશનલ એલિજિબિલિટી કમ એન્ટ્રસ ટેસ્ટ"

– એસ. આર. વિજયવર્ગીય

NATIONAL ELIGIBILITY CUM ENTERANCE TEST "NEET" તરીકે ઓળખાય છે. જે રાષ્ટ્રીય સ્તરે યોજવામાં આવે છે, આ પરીક્ષા ૨૦૧૨થી અંડર ગ્રેજ્યુએટ માટે શરૂ કરવામાં આવી હતી જેનો આંધ્રપ્રદેશ, કર્ણાટક, વેસ્ટ બંગાળ, અને તમિલનાડુ દ્વારા ભાષાના કારણે તેમજ જે અભ્યાસક્રમ મેડિકલ કાઉન્સિલ ઓફ ઈન્ડિયા દ્વારા પ્રપોઝ કરવામાં આવ્યો છે. તે પ્રમાણે સિલેબસ ઈંગ્લિશ અથવા હિન્દીમાં જ પરીક્ષા આપી શકાતી હતી. જે વિવિધ રાજ્ય સરકારોના વિરોધ બાદ વર્ષ ૨૦૧૬થી અંગ્રેજી, હિન્દી ઉપરાંત વર્ષ ૨૦૧૭થી આ પરીક્ષાનું માધ્યમ તમિલ, તેલુગુ, મરાઠી, બંગાળી, આસામી અને ગુજરાતી ભાષા ઉપરાંત કન્નડ અને ઉડિયામાં પરીક્ષા આપી શકાય તેવી વ્યવસ્થા ગોઠવી છે.

સેન્ટ્રલ બોર્ડ ઓફ સેકન્ડરી એજ્યુકેશન દ્વારા ઓલ ઈન્ડિયા મેરિટ લીસ્ટ અંડર ગ્રેજ્યુએટનું લીસ્ટ જાહેર કરવામાં આવ્યું હતું ત્યારબાદ સુપ્રીમ કોર્ટમાં થયેલ પિટિશન અન્વયે મેરિટ લીસ્ટ અને વેઈટિંગ લીસ્ટ ૨૦૧૩માં ગેરબંધારણીય જાહેર કરવામાં આવ્યું હતું. ૧૧ એપ્રિલ ૨૦૧૬માં ૫ જજોની બંધારણીય બેન્ચે ઓલ ઈન્ડિયા મેડિકલ કાઉન્સિલ અને ભારત સરકારને કોમન એન્ટ્રેસ ટેસ્ટ લેવા અંગે સૂચવ્યું હતું.

ઓલ ઈન્ડિયા પ્રિ મેડિકલ ટેસ્ટ (AIPMT) ને NEETના પહેલા ભાગ તરીકે સ્વીકારવામાં આવી હતી. આમાં ફિઝિક્સ, કેમેસ્ટ્રી, ઝુઓલોજી, બોટનીના પ્રશ્નપત્રો ઉપર દરેક સેક્શનમાં ૪૫ પ્રશ્નો રાખવામાં આવ્યા હતા અને સાચા ઉત્તરના ૧ પ્રશ્નના ચાર માર્ક્સ અને ખોટા જવાબ માટે ૧ માર્કસ કટ કરવાનું મૂલ્યાંકન કરવા સૂચવ્યું હતું. જે પ્રશ્નનો જવાબ ન આપ્યો હોય તેના કોઈ માર્ક્સ કપાશે નહિ તેવી પદ્ધતિ હેઠળ NEETની શરૂઆત કરવામાં આવી હતી.

NEET-૨૦૨૦ની પરામર્શ એક ઓનલાઈન પ્રક્રિયા છે અને તે બે રાઉન્ડમાં લેવામાં આવશે. નીટ ૨૦૨૦ પરામર્શનું સમયપત્ર બહાર પાડવામાં આવશે. પરામર્શના બીજા રાઉન્ડ પછી ખાલી રહેલી બેઠકો મોપ-અપ રાઉન્ડમાં ભરાશે. NEET પરામર્શનો છેલ્લો રાઉન્ડ અથવા મોપ-રાઉન્ડ ઓફ લાઇન લેવામાં આવે છે.

આવો, નીટની વિગતવાર માહિતી જાણીએ

વ્યવસાયિક અંડરગ્રેજ્યુએટ મેડિકલ શૈક્ષણિક અભ્યાસક્રમો માટે પ્રવેશ સમિતિ દ્વારા નીટ કાઉન્સલિંગ ૨૦૨૦ હાથ ધરવામાં આવશે. નીટ ૨૦૨૦ની પરામર્શથી અન્ય રાજ્યના ઉમેદવારોને આ રાજ્યમાં યુનિવર્સિટીઓ દ્વારા આપવામાં આવતા અંડરગ્રેજ્યુએટ મેડિકલ અભ્યાસક્રમોમાં પ્રવેશ લેવાની તક મળશે. આ પરામર્શ ઉમેદવારો દ્વારા રાષ્ટ્રીય પાત્રતા કમ પ્રવેશ પરીક્ષણ (NEET ૨૦૨૦)માં મેળવેલા રેન્કના આધારે થશે.

મેડિકલ / ડેન્ટલ કોર્સમાં સરકારી, મેનેજમેન્ટ અને એનઆરઆઈ બેઠકોમાં પ્રવેશ માટે કાઉન્સલિંગ કરવામાં આવશે. એમબીબીએસ / બીડીએસ / બીએએમએસ / બીએચએમએસ અભ્યાસક્રમોમાં પ્રવેશ કેન્દ્રીયકૃત સિંગલ વિંડો સ્ટેટ કોમન કાઉન્સલિંગ દ્વારા આપવામાં આવશે. બિન-સરકારી કોલેજો તેમના પ્રતિનિધિને પરામર્શ સ્થળ પર મોકલશે.

પરામર્શના ૨ રાઉન્ડ થશે. પરામર્શ પ્રવેશ સમિતિ

દ્વારા કરવામાં આવશે અને જો બેઠકો કાઉન્સિલિંગના ૨ રાઉન્ડ બાદ બાકી હોય તો બેઠક સમિતિ દ્વારા બનાવવામાં આવેલા મેરિટ લિસ્ટના આધારે ભરવામાં આવશે. ઉમેદવારોએ એમબીબીએસ / બીડીએસ કોર્સમાં પ્રવેશ માટે પાત્ર થવા માટે બોર્ડ, સીબીએસઇ અને આઈસીએસઈ બોર્ડમાંથી પીસીબી અને પીસીએમબી વિષયો સાથે ૧૨ મા ધોરણની પરીક્ષા ક્લીઅર કરવાની રહેશે.

NEET **પરામર્શ ૨૦૨૦ દ્વારા પ્રશિક્ષિત અભ્યાસક્રમો**

- બેચલર ઓફ મેડિસિન અને બેચલર ઓફ સર્જરી (MBBS)
- ડેન્ટલ સર્જરી સ્નાતક (બીડીએસ)
- આયુર્વેદ, મેડિસિન અને સર્જરી (બીએએમએસ) ના સ્નાતક
- હોમિયોપેથિક મેડિસિન અને સર્જરી (બીએચએમએસ) ના સ્નાતક
- ફિઝિયોથેરાપી સ્નાતક (બીપીટી)
- નર્સિંગમાં વિજ્ઞાન સ્નાતક (બી.એસસી.નર્સિંગ)
- ઓર્થોટિક્સ અને પ્રોસ્થેટિક્સ (બી.ઓ.પી.) ના સ્નાતક
- ઓપ્ટોમેટ્રી (BO)
- ઓક્યુપેશનલ થેરેપી (BOT)ની સ્નાતક
- નેચરોપથીના સ્નાતક (બીએનએટી)
- બેચલર ઓડિઓલોજી અને સ્પીચ-લેંગ્વેજ પેથોલોજી (બીએએસએલપી)

NEET **પરામર્શ માટે વર્ષ ૨૦૨૦ની મહત્ત્વપૂર્ણ તારીખો માટે સરકાર દ્વારા વર્તમાનપત્રો અને વેબસાઈટ ઉપર અપાતી વિગતો જોતા રહેવું.**

નીટ કાઉન્સેલિંગ ૨૦૨૦ માટેની પસંદગી અને પ્રવેશ પ્રક્રિયા

● **પિન મેળવો :** ઉમેદવારોએ ફી ભરવા અને અરજી ફોર્મનો પિન મેળવવા માટે એક્સિસ બેંક શાખામાં જવાની જરૂર છે. પિન registration ઓનલાઇન નોંધણી માટે છે અને તે કામના સમય દરમિયાન સત્તા દ્વારા માન્ય એક્સિસ બેંકની શાખાઓ પર ઉપલબ્ધ છે.

● **ઓનલાઇન નોંધણી :** એકવાર ઉમેદવારના પિન આવે, ત્યારે તેમણે રાજ્ય સરકારના અધિકારીઓ દ્વારા આપવામાં આવેલું અરજી ફોર્મ ભરવું પડશે. રાજ્ય ક્વોટા પરામર્શમાં ભાગ લેવા, ઉમેદવારોએ ઓનલાઇન મોડ દ્વારા અરજી ફોર્મ ભરવું આવશ્યક છે.

● **ચોઇસ ફિલિંગ :** નોંધણી સમયે ઉમેદવારોએ college કોલેજની પસંદગીઓ અને અભ્યાસક્રમો ભરવાના હોય છે, તેઓ બેઠક મેળવવાની તકો વધારવા માટે ઘણી પસંદગીઓ ભરી શકે છે. ઉમેદવારોને અરજીપત્રક અને ભરેલી પસંદગીઓનું પ્રિન્ટઆઉટ લેવાની સલાહ આપવામાં આવે છે.

● **દસ્તાવેજ ચકાસણી :** ફોર્મ ભર્યા પછી ઉમેદવારોને દસ્તાવેજ ચકાસણી માટે સહાય કેન્દ્ર પર બોલાવવામાં આવશે. ઉમેદવારના દસ્તાવેજોની સત્તા દ્વારા ચકાસણી કરવામાં આવશે. જો કોઈ દસ્તાવેજો ખોટા જોવા મળે છે તો ઉમેદવારનું પ્રવેશ રદ કરવામાં આવશે.

● **મેરિટ લિસ્ટ :** એકવાર દસ્તાવેજોની ચકાસણી થઈ જાય પછી પ્રવેશ માટે અરજી કરનારા ઉમેદવારો માટે ઓથોરિટી દ્વારા મેરિટ લિસ્ટ તૈયાર કરવામાં આવશે. મેરિટ લિસ્ટ, ઉમેદવારની NEETમાં ક્વોલિફાઇ થયેલ, ઓલ ઇન્ડિયા ઓવરઓલ રેન્કના આધારે તૈયાર કરવામાં આવે છે.

● **અંતિમ બેઠક ફાળવણી :** ઓથોરિટી વેબસાઇટ પર સીટ ફાળવણીની સૂચના પ્રકાશિત કરાશે. આ બેઠક ઉમેદવારોને ઓલ ઈન્ડિયા મેરિટ, કેટેગરી અને સીટ ઉપલબ્ધતાના આધારે ફાળવવામાં આવશે.

● **રિપોર્ટિંગ :** જેમને બેઠક મળે છે, તેઓએ તેમના પ્રવેશની પુષ્ટિ કરવા માટે ફાળવેલી કોલેજમાં જાણ કરવાની રહેશે. સંબંધિત કોલેજમાં ટ્યૂશન ફી ચૂકવવા પર પ્રવેશની પુષ્ટિ કરવામાં આવશે. જો ઉમેદવાર નિર્ધારિત સમયગાળામાં ફી ચૂકવવામાં નિષ્ફળ જાય, તો ઉમેદવારને ફાળવવામાં આવેલી બેઠકો સત્તા દ્વારા રદ કરવામાં આવશે.

મદદનીશ નિયામક, રોજગાર
અમદાવાદ

૭ વિદ્યાર્થીઓ માટે વિદેશમાં અભ્યાસની ઉજ્જવળ તકો

– એસ. આર. વિજયવર્ગીય

ગુજરાત સરકારના શ્રમ રોજગાર વિભાગ દ્વારા ઓવરસીસ એજ્યુકેશન સેન્ટર હેઠળ ૪ ઝોનમાં વહેચાયેલું છે.(૧) અમદાવાદ,(૨) બરોડા,(૩) રાજકોટ,(૪) સુરત ઝોનમાં ઓવરસીસ એમ્પ્લોયમેન્ટ અને કરિયર ઈન્ફોર્મેશન સેન્ટર જે નિયામક શ્રી રોજગાર અને તાલીમ, શ્રમ રોજગાર વિભાગ ગુજરાત સરકાર દ્વારા કાર્યરત છે.

વિદેશમાં મુખ્યત્વે ત્રણ પ્રકારના લોકો જવાની ઈચ્છા ધરાવે છે. એક છે વિદ્યાભ્યાસ કરીને વિદેશમાં સ્થાયી થવા માંગતા વિદ્યાર્થીઓ, સીધા પી.આર. પ્રક્રિયા દ્વારા વિદેશમાં સેટલ થવા માંગતા નાગરિકો અને બિઝનેસના ઈરાદા માટે ઈન્ટરકોન્ટિનલ ટ્રાવેલિંગ કરતા બિઝનેસ એક્ઝિક્યુટિવ. આ ત્રણેય બાબતો માટે સમગ્ર દુનિયામાં લોકપ્રિય દેશો છે યુ.કે., સિંગાપુર, કેનેડા, ઓસ્ટ્રેલિયા, ન્યુઝીલેન્ડ અને યુ.એસ.એ. વિદેશમાં અભ્યાસ અને વસવાટ કરવા માટે દેશના ઘણા વિદ્યાર્થીઓ ઉત્સુક હોય છે. જો કે વિદેશમાં અભ્યાસ કરવા જવું આટલું નક્કી કરી લેવું પૂરતું નથી. વિદેશમાં કયો દેશ, કઈ યુનિવર્સિટી અને કયા બિઝનેસ સ્ટ્રીમમાં જોડાવું તેનું વિશ્લેષણ જરૂરી છે. અલગ અલગ દેશમાં અભ્યાસ કરવાની અને સ્થાયી થવાની ફી પણ અલગ અલગ હોય છે. આ ફી માટેના રૂલ્સ અને રેગ્યુલેશન પણ અલગ હોય છે. જે તે દેશની ફોરેન એમ્બસીમાં બીજા દેશના નાગરિકોને પ્રવેશવા દેવા માટેના ક્રાયટેરિયાને પણ ધ્યાનમાં લેવામાં આવે છે. વિદેશમાં અભ્યાસ કરતાં-કરતાં વિદ્યાર્થી નાની ઉમરમાં કમાતો પણ થઇ જાય છે. જેથી તે જીવનમાં નાની ઉમરે જલ્દીથી સેટલ પણ થઇ શકે છે.

વિદેશમાં અભ્યાસ કરવા માટે આજના યુગમાં મુંઝવતા પ્રશ્નો ઘણા છે.

● પાસપોર્ટ એટલે શું ?

પાસપોર્ટ એ એક મુસાફરી દસ્તાવેજ છે, જે સામાન્ય રીતે દેશની સરકાર તેના નાગરિકોને જારી કરે છે, જે આંતરરાષ્ટ્રીય મુસાફરીના હેતુસર તેના ધારકની ઓળખ અને રાષ્ટ્રીયતાને પ્રમાણિત કરે છે.

● પાસપોર્ટ કઢાવવા માટે શું કરવું?

પગલું ૧: પાસપોર્ટ સેવા લોગ ઈન.

● પાસપોર્ટ સેવાની સત્તાવાર વેબસાઇટની મુલાકાત લો WWW.PASSPORTINDIA.GOV.IN અને 'અરજી કરો' વિભાગ પર ક્લિક કરો.

● જો તમે હાલના વપરાશકર્તા છો, તો તમે વપરાશકર્તા ID અને પાસવર્ડનો ઉપયોગ કરીને લોગ ઈન કરી શકો છો.

● જો તમે પ્રથમ વખતના વપરાશકર્તા છો, તો તમારે રજિસ્ટર કરીને એકાઉન્ટ બનાવવું પડશે. રજિસ્ટર કરવા માટે નીચે આપેલાં પગલાંને અનુસરોઃ

● REGISTER NOW પર ક્લિક કરો.

● લોગ ઈન આઈ ડી અને પાસવર્ડ દાખલ કરો. કેપ્ચા કોડ દાખલ કરો અને 'નોંધણી' પર ક્લિક કરો.

● એપ્લિકેશનના પ્રકાર પસંદ કરો

● લોગ ઈન કર્યા પછી, તમારે પૂરા પાડવામાં આવેલા વિકલ્પોમાંથી સંબંધિત સેવા પસંદ કરવી પડશે. તમે આ માટે અરજી કરવાનું પસંદ કરી શકો છોઃ

- તાજા પાસપોર્ટ / પાસપોર્ટ ફરીથી કઢાવો
- રાજદ્વારી પાસપોર્ટ / સત્તાવાર પાસપોર્ટ
- પોલીસ ક્લિયરન્સ સર્ટિફિકેટ (પીસીસી)
- ઓળખ પ્રમાણપત્ર

● એપ્લિકેશન ફોર્મ ભરવું

● એપોઇન્ટમેન્ટનું શેડ્યુલ, પે અને એપોઇન્ટમેન્ટ બુક કરો

● વિદેશમાં અભ્યાસ કરવા માટે કેમ જવું ?

મોટા ભાગના યુવાનો વિદેશી હુંડિયામણ કમાવાના હેતુથી વિદેશ જવાનું વિચારે છે. વિદેશમાં અભ્યાસ કરવાથી નોકરી સરળતાથી મળે છે એવું નથી પરંતુ જે તે દેશમાં રોજગારી હેતુથી સ્થાયી થવામાં ત્યાં મળેલું શિક્ષણ ઉપયોગી થાય છે. ભારતની ડિગ્રી વિદેશમાં બહુ ઉપયોગી થતી નથી. તેથી આજનો યુવા ધોરણ ૧૨ પછી ગ્રેજ્યુએટ થવા વિદેશ અભ્યાસ કરવા પ્રેરાય છે. પરંતુ ધોરણ ૧૨માં અભ્યાસ કરતો યુવાન માનસિક રીતે અને શારીરિક રીતે પરિપક્વ ન હોવાના કારણે વાલીને વિદેશની ધરતી પર મોકલવા માટે ખચકાટ થાય છે. તેથી મોટાભાગના યુવાનો ગ્રેજ્યુએશન કરીને વિદેશ જવાનું વિચારતા હોય છે.

- સામાન્ય રીતે એજ્યુકેશનના વિઝા મેળવવામાં સરળતા રહે છે.

ઓસ્ટ્રેલિયા, ન્યુઝીલેન્ડ, કેનેડા, યુ.કે, યુ.એસ.એ. જેવા દેશોમાં અભ્યાસ માટે IELTSની પરીક્ષા અગત્યની હોય છે. ઈમિગ્રેશન માટે ભાષા બહુ મહત્ત્વનો ભાગ ભજવે છે. વિદેશમાં અભ્યાસ કરવાથી વિદેશમાં સેલ્ફ-એમ્પ્લોયમેન્ટ, ઈન્વેસ્ટર વિઝા, તેમજ ત્યાંની ડિગ્રી મેળવ્યા પછી તે જ દેશમાં રોજગારના અવસર મેળવવા ઉપરાંત દર અઠવાડિયે ૨૦ કલાક યુવાનોને રોજગાર કરવાની છૂટ હોય છે.તેથી પાર્ટ-ટાઈમ જોબ કરીને ઉચ્ચ અભ્યાસની ફીનો ખર્ચ યુવાનો જે તે દેશમાં અનુભવ મેળવી અભ્યાસનું આર્થિક ભારણ ઘટાડવામાં મહત્ત્વનો ભાગ ભજવે છે.

વિદેશમાં અભ્યાસ કરવા માટે જુદી જુદી કેટેગરીમાં IELTS ઉપરાંત, TOEFL, GRE, GMAT, SAT અને PTEની પરીક્ષા ઉત્તીર્ણ કરવાની જરૂર જણાય છે. અંગ્રેજી ભાષાની ૬ થી વધુ બેન્ડ વાળા યુવાનોને સારી યુનિવર્સિટીમાં એજ્યુકેશન માટે પ્રવેશ મળતો હોય છે.

ગુજરાતના યુવાનો વિદેશમાં અભ્યાસ કરવા ઉપરાંત કૌશલ્યને આધીન નાણાકીય ઉપાર્જન કરવાની ગજબની શક્તિ ધરાવે છે. તેથી જ USAમાં NEW JERSEY, WEMBLEY, CALIFORNIA, જેવાં શહેરોમાં આપણે ગુજરાતમાં ફરતા હોય તેવું લાગે છે.

કેનેડા, ન્યુઝીલેન્ડ, ઓસ્ટ્રેલિયા, એજ્યુકેશન માટે મોખરે છે. કારણકે ત્યાં સરળતાથી એજ્યુકેશનના બીજા વિઝા મળી રહે છે.

● વિદેશમાં અભ્યાસ કરવા માટે કઈ કઈ માનસિક તૈયારી કરવી જોઈએ ?

(અ) વિદેશમાં જુદા-જુદા વિષય માટે અલગ-અલગ યુનિવર્સિટીઓ પ્રખ્યાત છે જેમ કે કાયદાશાસ્ત્ર અને બિઝનેસ મેનેજમેન્ટ માટે લંડન મોખરે છે. કમ્પ્યૂટર માટે યુ.એસ.એ, કેનેડા, ન્યુઝીલેન્ડ અને આયર્લેન્ડ મોખરે છે. કૃષિ અને હોસ્પિટાલિટી માટે ઓસ્ટ્રેલિયા અને ન્યુઝીલેન્ડ ઉચિત દેશો છે. ઓટોમોબાઈલ માટે જર્મની અને જાપાન, હેલ્થ સાયન્સ માટે યુએસએ અને કેનેડા જાણીતા દેશો છે. આ દર્શાવેલ દેશોમાં સામાન્ય રીતે ભારત દેશના લોકો ઓછામાં ઓછું ૧૨ પાસ કે ડિપ્લોમા પાસ કર્યા પછી બેચલર ડિગ્રી કરવા માટે વિદેશ અભ્યાસ અર્થે જતા હોય છે.

(બ) જે યુવાનોએ ભારતીય બેચલર ડિગ્રી પ્રાપ્ત કરી હોય તેવો માસ્ટર ડિગ્રી માટે વિદેશમાં જઈ ટેકનોલોજી અને ત્યાંની શૈક્ષણિક સવલતોને આધીન પોતાની કારકિર્દી ઘડતર કરતા હોય છે. તેથી શહેર દેશની પસંદગી તેમજ યુનિવર્સિટી પસંદગી અતિ મહત્ત્વની ગણાય છે. વિદેશમાં અભ્યાસ કરવા માટે ફાઈનાન્સિયલ સ્ટેટસ મહત્ત્વનું છે. મધ્યમવર્ગના પરિવારના લોકો ૧૦ થી ૧૫ લાખ રૂપિયા ખર્ચ માટે બેંકની લોન લેવાનું વિચારતા હોય છે .પરંતુ આવી લોન સરળતાથી મળતી નથી તેથી ગુજરાત સરકાર વિદેશ અભ્યાસ માટે બિન અનામત લોકો માટે પંદર લાખ રૂપિયા સુધીની લોન આપે છે.

બિનઅનામત વિદ્યાર્થીઓને વિદેશ અભ્યાસ માટે ૧૫ લાખ અને દેશમાં ૧૦ લાખની લોન યોજના

ગુજરાત બિનઅનામત શૈક્ષણિક અને આર્થિક વિકાસ નિગમ દ્વારા બિનઅનામત જ્ઞાતિઓના વિદ્યાર્થીઓ અને ધંધો-રોજગાર કરવા માંગતા લોકો માટે વિવિધ યોજનાઓ લોન અને સહાય સાથે જાહેર કરાઈ છે. વિદ્યાર્થીઓને સૌથી વધુ ૧૫ લાખ રૂપિયાની લોન ધોરણ-૧૨ પછી વિદેશમાં અભ્યાસ કરવા માટે જવું હોય તો આપવાની મહત્ત્વની જાહેરાત કરાઈ છે. તે માટે વાર્ષિક આવક મર્યાદા પણ ૬ લાખ રૂપિયા સુધીની રાખવામાં આવી છે. બિનઅનામત વિદ્યાર્થી અને તેમના કુટુંબને સેલ્ફ ફાઈનાન્સમાં ઉચ્ચ અભ્યાસક્રમનો પણ મોટો આર્થિક બોજો પડતો હોય, તેને ધ્યાનમાં રાખીને મેડિકલ/ઇજનેરી વગેરેમાં ૧૦ લાખ સુધીની ટ્યૂશન ફીની લોન ચાર ટકાના સાદા વ્યાજ દરે આપવાની પણ જાહેરાત કરવામાં આવી છે.

શૈક્ષણિક યોજનાઓની પાત્રતા અને ધિરાણના માપદંડ નક્કી કરાયા છે. જેમાં પાંચ લાખ સુધીની કુલ લોનના

કિસ્સામાં અભ્યાસ પૂર્ણ કર્યાના એક વર્ષ પછી પાંચ વર્ષના એક સરખા માસિક હપ્તા ભરવાના રહેશે. જ્યારે નાના વ્યવસાય લોન મેળવવાના ત્રણ માસ પછી પાંચ વર્ષના એક સરખા હપ્તામાં લોનની વસૂલાત કરવાની રહેશે.

શૈક્ષણિક અને સ્વરોજગારલક્ષી યોજનાની કુલ રકમ ૭.૫૦ લાખ રૂપિયા કે તેથી ઓછી હોય તો તેટલી રકમ ભરી શકે તેવા બે સદ્ધર જામીનનું જામીનખત રજૂ કરવાનું રહેશે. તે સાથે ૭.૫૦ લાખથી વધુ હોય તો તે તેટલી રકમની પોતાના કે સગા-સંબંધીની સ્થાવર મિલકત નિગમની તરફેણમાં ગીરો કરવી પડશે. જે લોન ભરપાઈ થશે તેના નાણાં પહેલા વ્યાજ પેટે જમા ગણાશે તેમજ અગાઉથી પણ પરત ચૂકવણી થઈ શકશે.

તાજેતરમાં ગુજરાત બિનઅનામત શૈક્ષણિક અને આર્થિક વિકાસ નિગમ ગાંધીનગર દ્વારા ગુજરાત રાજ્યના વતની હોય તેવા બિનઅનામત વર્ગના વિદ્યાર્થીઓ/લાભાર્થીઓ માટે અગત્યની જાહેરાત કરવામાં આવી છે જે નીચે મુજબ છે.

ગુજરાત રાજ્યના વતની હોય તેવા બિન અનામત વર્ગના વિદ્યાર્થીઓ/લાભાર્થીઓ માટે ગુજરાત બિનઅનામત શૈક્ષણિક અને આર્થિક વિકાસ નિગમ નીચે મુજબની સહાય/લોન યોજનાઓના અન્વયે અરજીઓ મંગાવવામાં આવે છે નીચેની યોજનાઓ માટે કુટુંબની વાર્ષિક આવક મર્યાદા અનુ. ૧ થી ૪ (સહાય માટે) રૂપિયા ૪.૫૦ લાખ અને અનુ. ૫ થી ૬ ની યોજનાઓ માટે રૂપિયા ૬ લાખની રાખવામાં આવી છે

ક્રમ	યોજનાનું નામ	સહાયનું ધોરણ	પાત્રતા
૧	ભોજન બીલ સહાય	માસિક રૂ. ૧૨૦૦ લેખે ૧૦ મહિના માટે	સ્નાતક કક્ષાના મેડિકલ, ડેન્ટલ, ટેકનિકલ, પેરા મેડિકલ જેવા અભ્યાસક્રમમાં અભ્યાસ કરતા સરકારી-અનુદાનિત છાત્રાલય સિવાયનાં છાત્રાલયમાં રહીને ભણતા વિદ્યાર્થીઓ માટે
૨	ટ્યૂશન	વાર્ષિક રૂ. ૧૫૦૦૦ લેખે ૧૦ મહિના માટે	ધો.૧૦ માં ૭૦% થી વધુ હોય તેવા ધો.૧૧, ૧૨ ના વિજ્ઞાન પ્રવાહના વિદ્યાર્થીઓ માટે
૩	JEE, GUJCET, NEET પરીક્ષા માટે કોચિંગ સહાય	વાર્ષિક રૂ.૨૦૦૦૦	ધો.૧૦ માં ૭૦% થી વધુ હોય તેવા ધો.૧૨ ના વિજ્ઞાન પ્રવાહના વિદ્યાર્થીઓ માટે
૪	સ્પર્ધાત્મક પરીક્ષા માટે તાલીમ સહાય	રૂ.૨૦૦૦૦ સુધી	સરકારશ્રીની સ્પર્ધાત્મક પરીક્ષાઓ માટે
૫	શૈક્ષણિક અભ્યાસ યોજના (લોન) (ધો.૧૨ માં ૬૦% કે તેથી વધુ)	રૂ. ૧૦ લાખ સુધીની લોન (૪ ટકા વ્યાજ)	રાજ્યમાં ચાલતા મેડિકલ, ઈજનેરી, ટેકનોલોજી, ફાર્મસી, આર્કિટેક્ચર, આયુર્વેદ, હોમિયોપેથી,વેટરીનરી અને ફિઝિયોથેરાપી જેવા સ્વનિર્ભર સ્નાતક કક્ષાના અભ્યાસક્રમો માટે
૬	વિદેશ અભ્યાસ લોન (ધો.૧૨ માં ૬૦% કે તેથી વધુ)	રૂ. ૧૫ લાખ સુધીની લોન (૪ ટકા વ્યાજ)	ધો.૧૨ પછી MBBS માટે અનુસ્નાતક માટે (રિસર્ચ,ટેકનિકલ,પેરા મેડિકલ અને પ્રોફેશનલ પ્રકારના) વિદેશમાં ઉચ્ચ અભ્યાસ માટે
૭	તબીબ, સ્નાતક, વકીલ, ટેકનિકલ સ્નાતક માટે બેંક ધિરાણ સામે વ્યાજ સહાય	બેંક પાસેથી લીધેલી ૧૦ લાખ સુધીની લોન પર ૫ ટકા વ્યાજ સહાય	તબીબ, સ્નાતક,વકીલ, ટેકનિકલ સ્નાતક થયેલ લાભાર્થીને પોતાનું કિલનિક, લેબોરેટરી, રેડિયોલોજી કિલનિક કે ઓફીસ ખોલવા.

લાભાર્થીઓને નિગમની વેબસાઈટ www.gueedc.gujarat.gov.in ઉપર ઓનલાઈન અરજી કરવાની રહેશે. ત્યારબાદ લાભાર્થીઓએ ઓનલાઈન અરજી કર્યા બાદ અરજીની પ્રિન્ટ કાઢીને અપલોડ કરેલા જરૂરી ડોક્યુમેન્ટની પ્રમાણિત કરેલ (નોટરી, આચાર્ય, ગેઝેટેડ અધિકારી દ્વારા) નકલો સાથે સંબંધિત જિલ્લાના જિલ્લા મેનેજરશ્રીની કચેરીમાં રૂબરૂ અથવા ટપાલ કે કુરિયરથી મોકલી આપવાની રહેશે જિલ્લા મેનેજરશ્રીની કચેરીના સરનામા વેબસાઈટ પર ઉપલબ્ધ છે.

બિનઅનામત વર્ગમાં જુદી-જુદી સહાય અને લોન શૈક્ષણિક અને આર્થિક બિનઅનામત વર્ગના ઉમેદવારોને રાજ્ય સરકાર દ્વારા સત્તાનું વિકેન્દ્રીકરણ કરીને નિર્ણયો લેવાની સત્તા અને સહાય આપવાની કામગીરી જિલ્લા સ્તરે સમાજ કલ્યાણ અધિકારીને આ કામગીરી સોંપવામાં આવી છે. સામાજિક ન્યાય અધિકારિતા વિભાગ દ્વારા ગુજરાત રાજ્યના ૩૩ જિલ્લાઓનો તાજેતરમાં એક મહત્ત્વનો નિર્ણય લઈ જિલ્લા સમાજ કલ્યાણ અધિકારીને નિગમની સત્તા બિનઅનામત વર્ગના વિવિધ સમાજના છાત્રાલયમાં રહી અભ્યાસ કરતા વિદ્યાર્થીઓને ભોજન બિલ સહાય, ઉચ્ચ અભ્યાસ માટે કોચિંગની સહાય, JEE, GUJCET, NEET માટે કોચિંગ સહાય અને UPSC સહિતની સ્પર્ધાત્મક પરીક્ષાઓ માટે તાલીમ સહાયની અરજીઓ મંજૂર કરવા માટેની સત્તાની વહેંચણી જે તે જિલ્લાના સમાજ કલ્યાણ અધિકારીને સોંપવામાં આવી છે. જેથી લાભાર્થીઓએ ગાંધીનગર સુધી અરજી કરવા કે લાભ લેવા લાંબુ નહીં થવું પડે. જે ગુજરાતના યુવકો માટે લાભદાયક છે.

વિદેશમાં અભ્યાસ માટે ખૂબ જ તેજસ્વી યુવાનોને સ્કોલરશીપ આપતી સંસ્થાઓ.

- Fulbright-Nehru Fellowships
- Tata Scholarship
- Commonwealth Scholarship and Fellowship
- Vice Chancellor's International Scholarships
- Chevening Scholarships
- Inlaks Scholarship
- Erasmus Mundus Scholarships for International Students
- UBC International Leader of Tomrorow Award

વિદેશમાં અભ્યાસ બાદ રોજગારી ક્યાં મળી શકે છે?

વિદેશમાં અભ્યાસ બાદ યુવાન એક વર્ષથી ત્રણ વર્ષ સુધી આર્થિક ઉપાર્જન કરી શકે છે. ત્યાંની સ્થાનિક સરકાર પરવાનગી આપે તો વિદ્યાર્થી પોતાના ક્ષેત્રમાં ૧ વર્ષથી વધારે સમયનો અનુભવ મેળવ્યા બાદ સ્થાનિક અને દેશના નીતિ નિયમને આધીન PR (permenant resident) મેળવી શકે છે.

ભારત દેશમાં રાષ્ટ્રપિતા મહાત્મા ગાંધી, સરદાર વલ્લભભાઈ પટેલ, જવાહરલાલ નેહરુ, ડૉ. બાબા સાહેબ આંબેડકર જેવા નામાંકિત વ્યક્તિઓ, મુકેશ અંબાણી, અનિલ અંબાણી, રતન તાતા જેવા અગ્રણી ઉદ્યોગપતિ વિદેશમાં અભ્યાસ કરી ભારત દેશમાં વિશ્વ કક્ષાના નામાંકિત વ્યક્તિ બન્યા છે.

આપણા દેશના જાણીતા એન્જિનિયર, વિજ્ઞાની, ડૉક્ટર, કલાકારો , ધારાશાસ્ત્રી, જાહેર જીવનની ઉચ્ચ હોદ્દા પર કાર્ય કરતી વ્યક્તિઓ વિદેશમાં અભ્યાસ કરીને વૈશ્વિક દષ્ટિકોણ સાથે કારકિર્દીનું ઘડતર કરે છે. આપણા દેશનું શિક્ષણ સારું છે. પણ વિદેશમાં શિક્ષણ મેળવવાથી વિશ્વ કક્ષાની વૈશ્વિક માનસિકતા, કાર્યપ્રણાલી, અને આર્થિક ઉપાર્જનના સ્રોત ઉત્પન થાય છે. પૂજ્ય મહાત્મા ગાંધી અને સરદાર વલ્લભભાઈ પટેલ બેરિસ્ટર ડિગ્રી લેવા લંડન ગયા હતા. સ્વામી વિવેકાનંદ વિદેશની ધરતી પર યુવા નેતા તરીકે વિદેશમાં તેમના વકતવ્ય દ્વારા ખ્યાતિ પામ્યા. વિદેશ વૈશ્વિક વાતાવરણના પરિણામે આપણા યુવાનોમાં જીવન માટેના દર્ષ્ટિકોણ અને અભિગમ બદલાય છે. વિદેશના યુવાનો ગુજરાતમાં યોગ, પ્રાણાયામ, અને ઉચ્ચ અભ્યાસ માટે આવે છે. પરંતુ વિકસિત દેશોની સરખામણીમાં ભારતને વિદેશ ટેકનોલોજી, ઉચ્ચ સ્કીલ, મેન પાવરની તાલીમ માટે અમેરિકા, ન્યુઝીલેન્ડ, યુકે, યુરોપ તથા ઓસ્ટ્રેલિયા જેવા દેશોમાં વિદેશી હુંડિયામણ ઉપરાંત વર્લ્ડ લીડર બનવા માટે સમયની સાથે ટેકનોલોજીના તાલે શિક્ષણ માટેની તાતી જરૂરિયાત છે. વિદેશમાં ઓટોમોબાઈલ, હેલ્થ સાયન્સ, એન્વાયરમેન્ટ, મેનેજમેન્ટ, સાયન્સ અને ટેકનોલોજી તથા કોમ્પ્યૂટર ટેકનોલોજીનો વિકાસ થયો છે. જેને પ્રાપ્ત કરીને આપણા દેશના યુવાનો માતૃભૂમિનું ઋણ અદા કરી શકે છે. સાથે સાથે વર્લ્ડ લેવલે ભારતનું નામ રોશન કરી શકે છે. તેથી જ વિદેશમાં અભ્યાસ માટે જવું જોઈએ.

ઈ/ચા મદદનીશ નિયામક (રોજગાર),
અમદાવાદ.

૮ શું તમે વિદેશમાં MBBS કરવાનું વિચારી રહ્યા છો?

– ચાંદની રાયઠઠ્ઠા

MCI SCREENING TEST

જે વિદ્યાર્થીઓ MBBSના અભ્યાસ માટે વિદેશ જવાની ઈચ્છા રાખે છે તેઓએ એ જાણવું જરૂરી છે કે જો તમે વિદેશથી MBBSની ડિગ્રી લઈને ભારતમાં આવશો તો પ્રેક્ટિસ કરવા માટે તમારે (MEDICAL COUNCIL OF INDIA) MCI SCREENING TEST, જે FOREIGN MEDICAL GRADUATES EXAMINATION (FMGE) તરીકે પણ ઓળખાય છે, પાસ કરવી ફરજિયાત છે.

સમસ્યા એ છે કે આ પરીક્ષાનું રિઝલ્ટ ફક્ત ૧૦-૨૦% જ આવે છે. વિદેશમાં MBBS થયેલા ૧૦૦૦ વિદ્યાર્થીઓમાંથી સરેરાશ ૧૦૦-૨૦૦ વિદ્યાર્થી પરીક્ષા પાસ કરી શકે છે; તો બાકીના વિદ્યાર્થીઓનું શું?

બીજી વખત પરીક્ષા આવે તેની રાહ જોવાની અને ફરીથી તે ટેસ્ટ આપવાની...!!!

તેથી જો તમે વિદેશમાં જ જે-તે દેશમાં પ્રેક્ટિસ કરવા ઈચ્છતા હો તો જ ત્યાં MBBS કરવાનો નિર્ણય લો. અહીં પરત થઈ ભારત દેશમાં તમારે કોઈ પણ જગ્યાએ પ્રેક્ટિસ કરવી હોય તો પહેલાં MCIની પરીક્ષા પાસ કરીને જ તમે તેનું લાઈસન્સ મેળવી શકશો.

નોંધ : ગુજરાત તથા સમગ્ર ભારતમાં હાલ તેવો કોઈ નિયમ નથી કે અહીં ભારતમાં MBBS પૂરું કરેલું હોય તે વિદ્યાર્થીએ પણ MCIની સ્ક્રીનિંગ ટેસ્ટ આપવી પડશે. ઘણાં લોકો તેવી વાત કરીને અહીંના વિદ્યાર્થીઓને ગેરમાર્ગે દોરે છે કે હવે અહીં MBBS કરેલ વિદ્યાર્થીએ પણ તે પરીક્ષા આપવી જ પડશે; પણ હાલ તેઓ કોઈ નિયમ નથી અને તે લાગુ કરવામાં આવે તેની શક્યતા નહીવત છે. આ પ્રકારની વાત કરતી એજન્સી પાસે તેનો પુરાવો અથવા દસ્તાવેજ માંગવો જે સરકાર દ્વારા બહાર પડયો હોય.

તો પછી મેડિકલ ક્ષેત્રમાં કારકિર્દી બનાવવા ઈચ્છતા વિદ્યાર્થીઓએ MBBSમાં એડમિશન ન મળે તો શું કરવું ?

એક વાતની ખાસ નોંધ લેવી કે વર્તમાન સમયમાં લોકો એલોપથીની દવાઓને (જે MBBS ડૉક્ટર આપે છે) ની જગ્યાએ હોમિયોપથી અને આયુર્વેદિક દવાઓ (જે અનુક્રમે BHMS અને BAMS ડૉક્ટર આપે છે) મહત્ત્વ આપવા લાગ્યા છે. જેથી મેડિકલ ક્ષેત્રમાં BHMS અને BAMSની માંગમાં નોંધપાત્ર વધારો થયો છે.

ગુજરાતના વિદ્યાર્થીઓ માટે ગુજરાત સિવાયના બધા જ રાજ્યોમાં ૧૫% સીટ નિયમ મુજબ પસંદ કરેલ કોલેજમાં મેડિકલ કોર્સમાં એડમિશન માટે હોય છે. તો તમે NEETના માર્ક્સના આધાર પરથી ભારતભરમાં મેડિકલ કોલેજમાં ચાલતાં કોર્સમાં ભણી શકો છો.

All over India Medical Colleges Admission Website ->https://www.mcc.nic.in

Gujarat Medical Colleges Admission Website ->www.medadmgujarat.org

એ-૧૦૦૬, ટિટેનિયમ સિટી સેન્ટર,
સીમા હોલ સામે,
શ્યામલ ક્રોસ રોડ,
અમદાવાદ.
મો-૭૭૭૯૦૫૭૫૪૧

ધોરણ-૧૨ પછી કારકિર્દીના વિકલ્પો

ધો.૧૨ પછી યુવાઓને કારકિર્દીમાં નવો ચીલો ચાતરવાની એક તક મળે છે. જેના પર ભાવિ જીવનનો અને જીવનની સફળતાનો બહુ મોટો આધાર રહેલો છે. સ્વયંના સ્વપ્નો, લક્ષ્યો અને ક્ષમતા પ્રમાણે સામે ઉપલબ્ધ વિકલ્પોનું સમગ્રતયા અધ્યયન-મૂલ્યાંકન એ પણ એક પરીક્ષા છે. સંપૂર્ણ સજાગતા, સાવધાની અને સમજદારીપૂર્વક આગળ વધવાનું છે. વિદ્યાર્થીઓને તેમના જીવનના મહત્ત્વપૂર્ણ તબક્કામાં પ્રવેશના સમયે તેમને ઉપયોગી એવી માહિતી આપવાનો અહીં નમ્ર પ્રયાસ કર્યો છે.

અનુક્રમણિકા

ક્રમ	વિષય	લેખક	પેજ નં.
૧	ધોરણ : ૧૨ સામાન્ય પ્રવાહ બાદ કારકિર્દીની તકો	– રાજેન્દ્ર ઉપાધ્યાય	૪૭
૨	પરફોર્મિંગ આર્ટ્સ ક્ષેત્રે કારકિર્દીની તક	– દ્રોણિક શ્રીમાળી	૫૪
૩	ધોરણ ૧૨ વિજ્ઞાન પ્રવાહ પછી શું ?	– પી. આઇ. રબારી	૫૭
૪	ધો.-૧૨ વિજ્ઞાન પ્રવાહ પછી ગુજરાત ખાતે ઉપલબ્ધ ડિગ્રી એન્જિનિયરિંગ, ડિગ્રી/ડિપ્લોમા ફાર્મસીના અભ્યાસક્રમો	– પ્રો. (ડો.) રાજુલ ગજ્જર	૬૧
૫	એન્જિનિયરિંગ ડિગ્રી/ડિપ્લોમા અને ફાર્મસીના અભ્યાસક્રમનું કટ ઓફ લિસ્ટ	–	૬૪
૬	એન્જિનિયરિંગ એડ્મિશનની પ્રક્રિયા અને તેના નિયમો	– પ્રકાશભાઈ ગોકાણી	૮૨
૭	મેડિકલ અને પેરામેડિકલ	– જીતુભાઈ મહેતા	૮૯
૮	મેડિકલ અભ્યાસક્રમોનું કટ ઓફ લિસ્ટ	–	૯૬
૯	ફેશન ડિઝાઈનિંગ	– લીનાબહેન ચૌહાણ	૧૦૩

ક્રમ	વિષય	લેખક	પેજ નં.
૧૦	ધોરણ ૧૨ સાયન્સમાં ઓછા ટકા આવે તો....	– પી. આઇ. રબારી	૧૦૮
૧૧	માત્ર આયુર્વેદને સમર્પિત વિશ્વની સૌ પ્રથમ યુનિવર્સિટી : ગુજરાત આયુર્વેદ યુનિવર્સિટી	– વૈદ્ય ધનંજય પટેલ	૧૧૧
૧૨	કૃષિ, પશુપાલન અને સમાજસેવા - પરંપરાગત ક્ષેત્રોમાં ઉજ્જવળ કારકિર્દી	– જીતુભાઈ મહેતા	૧૧૭
૧૩	હોટલ મેનેજમેન્ટ-કેટરિંગ-ટ્રાવેલ અને ટૂરિઝમ સેવા ક્ષેત્રે કારકિર્દીની સુવર્ણ તકો	– ધવલભાઈ ગોકાણી	૧૨૪
૧૪	ગુજરાત ફોરેન્સિક સાયન્સીસ યુનિવર્સિટીના આગવા અભ્યાસક્રમો	– હિતેશ સંઘવી	૧૨૯
૧૫	રક્ષાશક્તિ યુનિવર્સિટીમાં ચાલતા રોજગારલક્ષી અભ્યાસક્રમો	– પવન સોની	૧૩૩
૧૬	સ્વર્ણિમ ગુજરાત સ્પોર્ટ્સ યુનિવર્સિટી, ગાંધીનગર શારીરિક શિક્ષણ અને રમત ક્ષેત્રે કારકિર્દીની તકો	– દીપ મહેતા	૧૩૭
૧૭	કામધેનુ યુનિવર્સિટીના વિવિધ અભ્યાસક્રમોની માહિતી	– એમ. જે. દવે	૧૪૨
૧૮	માર્કેટિંગની દિશા બદલતું ક્ષેત્ર અને એક સારો કરીઅર વિકલ્પ એટલે : Social Media	– કિશન જોષી	૧૪૮
૧૯	વૈશ્વિક કક્ષાએ શિક્ષક તરીકે પ્રસ્થાપિત થવાય તેવું પ્રશિક્ષણ આપતી સંસ્થા : ઇન્ડિયન ઇન્સ્ટિટ્યૂટ ઓફ ટીચર એજ્યુકેશન	– પારસ જહા	૧૫૧
૨૦	બાળ ઘડતર ક્ષેત્રે નાવીન્યસભર અભ્યાસક્રમો ચલાવતી ચિલ્ડ્રન યુનિવર્સિટી	– હર્ષદ પ્ર. શાહ	૧૫૪
૨૧	પ્રોફેશનલ અભ્યાસક્રમો - ICWA/CA/CSમાં શ્રેષ્ઠ કારકિર્દી	– ડો. એચ. એલ. રાઠવા	૧૫૭
૨૨	વિજ્ઞાનીક તરીકેની શ્રેષ્ઠ કારકિર્દીનું ઘડતર વૈશ્વિક સ્તરના વિજ્ઞાન શિક્ષણ-સંશોધનની શ્રેષ્ઠ સંસ્થા IISER	– નિસર્ગ દેસાઈ	૧૬૦
૨૩	કમ્પ્યૂટર સોફ્ટવેર ડેવલપમેન્ટમાં વિશાળ તકો	– વિકાસ વર્તુળ ટ્રસ્ટ	૧૬૨
૨૪	બાયો ટેકનોલોજી - નેનો ટેકનોલોજી	– વિકાસ વર્તુળ ટ્રસ્ટ	૧૬૫
૨૫	દૂરવર્તી શિક્ષણ પદ્ધતિ (ડિસ્ટન્સ લર્નિંગ)	– તુષાર કરેલકર	૧૬૯
૨૬	રેલ વિશ્વવિદ્યાલયમાં ઉપલબ્ધ અભ્યાસક્રમો	– પ્રશાંત કે. ત્રિવેદી	૧૭૫
૨૭	શ્રી સોમનાથ સંસ્કૃત યુનિવર્સિટી, વેરાવળ	– રજિસ્ટ્રારશ્રી	૧૭૭
૨૮	જનસંપર્કના સંદર્ભે ગ્રામ વ્યવસ્થાપન ક્ષેત્રે રોજગારીના અવસરો	– ડો. પુનિતા હર્ણે	૧૮૦
૨૯	એનીમેશન–ગ્રાફિક્સ–ફિલ્મ–વીડિઓ એડિટિંગના કોર્સ અને કોલેજ	– ધવલ ગોકાણી	૧૮૩
૩૦	હોટેલ મેનેજમેન્ટમાં પણ કારકિર્દી બનાવી શકાય	– વિકાસ વર્તુળ ટ્રસ્ટ	૧૮૮
૩૧	જળ સામુદ્રિક વિજ્ઞાન (મરીન સાયન્સ) ક્ષેત્રે ઉચ્ચ અભ્યાસની તકો	– રમેશચંદ્ર ભાયાણી	૧૯૩
૩૨	ક્રિએટિવ કરીઅર એટલે ગ્રાફિક્સ ડિઝાઈનિંગ	– કિશન જોષી	૧૯૭
૩૩	ફિલ્મ અને ડોક્યુમેન્ટરી મેકિંગ – ઉજ્જવળ ભવિષ્યની તકો	– યોગેશ પંડ્યા	૨૦૦
૩૪	TOP ENGINEERING COLLEGES ALL OVER INDIA	–	૨૦૩
૩૫	સપનું : સરકારી નોકરી	– જયેશ વાઘેલા	૨૦૮
૩૬	બોર્ડના પરિણામો બાદ મહત્ત્વની વેબસાઇટ્સ	–	૨૧૧
૩૭	અગત્યની વેબસાઇટ્સ	–	૨૧૨

૧

ધોરણ : ૧૨ સામાન્ય પ્રવાહ બાદ કારકિર્દીની તકો

– રાજેન્દ્ર ઉપાધ્યાય

ધોરણ : ૧૨ સામાન્ય પ્રવાહ બાદ ઘણા વિદ્યાર્થી મિત્રો 'હવે શું કરવું ?'ની મીઠી મુંઝવણ અનુભવતા હોય છે, આશા છે, કે આ લેખ તેમની મીઠી મુંઝવણનો ઉકેલ આપશે.

સૌ પ્રથમ તો ધોરણ : ૧૨ સામાન્ય પ્રવાહના વિદ્યાર્થીઓને I. વાણિજ્ય પ્રવાહ (કોમર્સ સ્ટ્રીમ)

II. વિનયન પ્રવાહ (આર્ટ્સ સ્ટ્રીમ) એમ મુખ્યત્વે બે પ્રકારમાં વહેંચી શકાય. બન્ને પ્રકારના વિદ્યાર્થીઓને સ્નાતક કક્ષાના (ગ્રેજ્યુએશન) અભ્યાસક્રમો, ઈન્ટિગ્રેટેડ (પોસ્ટ ગ્રેજ્યુએશન / ડબલ ગ્રેજ્યુએશન) અભ્યાસક્રમો, ડિપ્લોમા અભ્યાસક્રમો, તેમજ સર્ટિફિકેટ અભ્યાસક્રમોના વિકલ્પો પ્રાપ્ત થતા હોય છે.

I. વાણિજ્ય પ્રવાહ (કોમર્સ સ્ટ્રીમ) :

ધોરણ : ૧૨ વાણિજ્ય પ્રવાહ (કોમર્સ સ્ટ્રીમ) બાદ પ્રાપ્ત થતા અભ્યાસક્રમોને નીચે મુજબ પેટા પ્રકારમાં વહેંચી શકાય.

A. સ્નાતક કક્ષાના (ગ્રેજ્યુએશન) અભ્યાસક્રમો

B. ઈન્ટિગ્રેટેડ (પોસ્ટ ગ્રેજ્યુએશન / ડબલ ગ્રેજ્યુએશન) અભ્યાસક્રમો

C. પ્રોફેશનલ / વ્યાવસાયિક અભ્યાસક્રમો

D. અન્ય પ્રકારના અભ્યાસક્રમો

(૧) ડિપ્લોમા અભ્યાસક્રમો

(૨) ITI ના રોજગારલક્ષી અભ્યાસક્રમો

(૩) સર્ટિફિકેટ અભ્યાસક્રમો

A. સ્નાતક કક્ષાના (ગ્રેજ્યુએશન) અભ્યાસક્રમો

૧. B.Com. (બેચલર ઓફ કોમર્સ) :

આ અભ્યાસક્રમ વાણિજ્ય / કોમર્સ સ્ટ્રીમનો સૌથી વધુ સંખ્યા ધરાવતો સૌથી વધુ લોકપ્રિય અભ્યાસક્રમ છે. આ અભ્યાસક્રમ કર્યા બાદ વાણિજ્ય / કોમર્સ સ્ટ્રીમની મોટાભાગની કારકિર્દીના વિકલ્પો ખુલ્લા રહે છે. સામાન્ય રીતે ૩ વર્ષની મુદત ધરાવતો આ અભ્યાસક્રમ ઓનર્સ (Hons.) ની પદવી સાથે કેટલીક યુનિવર્સિટીમાં ૪ વર્ષની મુદત પણ ધરાવે છે.

કોના માટે ઉપયોગી : ભવિષ્યમાં કે ગ્રેજ્યુએશનની સાથોસાથ C.A., C.S., C.M.A. કરવા ઇચ્છુક વિદ્યાર્થી માટે ★ બેન્ક, ઈન્સ્યોરન્સ, ફાઈનાન્સ, કોર્પોરેટ સેક્ટરમાં કારકિર્દી બનાવવા ઈચ્છતા યુવકો માટે ★ ગ્રેજ્યુએશન બાદ સ્પર્ધાત્મક પરીક્ષા આપીને સરકારી નોકરી કરવા ઈચ્છતા યુવકો માટે

સંપર્ક : પ્રણાલિકાગત અભ્યાસક્રમો ચલાવતી સરકારી તેમજ ખાનગી યુનિવર્સિટીઓની ગ્રાન્ટેડ તેમજ સેલ્ફ ફાઈનાન્સ કોલેજો.

૨. B.B.A. (બેચલર ઓફ બિઝનેસ મેનેજમેન્ટ) :

આ અભ્યાસક્રમમાં ફાઈનાન્સ, માર્કેટિંગ, H.R., પ્રોડક્શન જેવા પ્રણાલિકાગત વિષયો ઉપરાંત બેન્કિંગ, ઈન્સ્યોરન્સ, ઈન્ટરનેશનલ માર્કેટિંગ, ટૂર્સ ટ્રાવેલ્સ, ઈન્ટરપ્રિનીયોરશીપ જેવા વિષયોનો સમાવેશ થાય છે.

કોના માટે ઉપયોગી : ભવિષ્યમાં M.B.A. કરવા ઈચ્છતા યુવકો માટે ★ કોર્પોરેટ હાઉસમાં રાજગારીની તકો મેળવવાની ઈચ્છા ધરાવનારાઓ માટે ★ ભવિષ્યમાં સ્વતંત્ર રોજગાર કરવા ઈચ્છતા યુવકો માટે ★ પોતાનો કૌટુંબિક ધંધો કરવા ઈચ્છૂકો માટે

સંપર્ક : ગુજરાત રાજ્યની સરકારી / ખાનગી યુનિવર્સિટીઓની કોલેજોમાં મેરિટને આધારે / પ્રવેશ પરીક્ષાના આધારે આ અભ્યાસક્રમમાં પ્રવેશ મળી શકે છે.

૩. B.C.A. (બેચલર ઓફ કમ્પ્યૂટર એપ્લિકેશન) :

આ અભ્યાસક્રમ રોજગારલક્ષી હોવા ઉપરાંત આધુનિક જમાનાની માંગ ધરાવતો પણ છે.

કોના માટે ઉપયોગી : કમ્પ્યૂટર ક્ષેત્રમાં કારકિર્દી બનાવવા ઈચ્છતા વિદ્યાર્થીઓ માટે ★ કમ્પ્યૂટર ક્ષેત્રમાં રસ ધરાવનારાઓ માટે ★ ઝડપથી રોજગારી મેળવવા માટે

સંપર્ક : રાજ્યની ઘણી ખરી મોટી અને જાણીતી યુનિવર્સિટીઓમાં આ અભ્યાસક્રમ ચલાવવામાં આવતો હોવાથી તેનો સંપર્ક કરવો.

૪. B.Sc. (I.T.) (બેચલર ઓફ સાયન્સ - ઈન્ફર્મેશન ટેક્નોલોજી) :

'ડિજિટલ ઈન્ડિયા' તેમજ 'સ્ટાર્ટ અપ ઈન્ડિયા'ના આ યુગમાં આ અભ્યાસક્રમ મહત્ત્વનો બન્યો છે.

કોના માટે ઉપયોગી : ભવિષ્યમાં કમ્પ્યૂટર કે ઈન્ફોર્મેશન ટેકનોલોજીના ક્ષેત્રમાં કારકિર્દી બનાવવા માટે ★ હાર્ડવેર / સોફ્ટવેર/ એથીકલ હેકિંગ / સાઈબર ક્રાઈમ જેવા વિષયોમાં કારકિર્દી બનાવવા માટે.

સંપર્ક : સૌરાષ્ટ્ર યુનિવર્સિટીની રાજકોટ, જૂનાગઢ, સુરેન્દ્રનગર ખાતે આવેલી કોલેજો વિવિધ યુનિવર્સિટીના ૫ વર્ષીય ઈન્ટિગ્રેટેડ અભ્યાસક્રમમાં M.Sc. (C.A. & I.T.) ચલાવતી વિવિધ કોલેજો

૫. B.Sc. (યોગા) (બેચલર ઓફ સાયન્સ ઈન યોગા) :

આ પ્રકારનો અભ્યાસક્રમ કર્યા બાદ શાળા, કોલેજો, હોટલ – રિસોર્ટ, જીમ્નેશિયમ વગેરેમાં કામ મળી શકે છે. વિદેશોમાં યોગ નિષ્ણાતોની ખાસ્સી માંગ રહે છે.

કોના માટે ઉપયોગી : યોગમાં રસ ધરાવનારાઓ માટે ★ ભવિષ્યમાં યોગ શિક્ષક / ઈન્સ્ટ્રક્ટર /

કો-ઓર્ડિનેટર કે યોગ થેરાપીસ્ટ બનવા ઈચ્છૂકો માટે.

સંપર્ક : લકુલીશ યોગ યુનિવર્સિટી, છારોડી, એસ.જી.હાઈવે, અમદાવાદ ★ શ્રી સોમનાથ સંસ્કૃત યુનિવર્સિટી ★ ગુજરાત આયુર્વેદ યુનિવર્સિટી, જામનગર ★ મહર્ષિ પતંજલિ ઈન્સ્ટિટ્યૂટ (MPIYNER)

૬. B.J.M.C. (બેચલર ઈન જર્નાલિઝમ એન્ડ માસ કમ્યુનિકેશન) : અને

૭. B.A. (એડવાન્સ જર્નાલિઝમ એન્ડ માસ કમ્યુનિકેશન) :

ઉપરોક્ત બન્ને અભ્યાસક્રમો મહદ્અંશે સરખુ મહત્ત્વ ધરાવે છે. આ અભ્યાસક્રમ કર્યા બાદ ઝડપથી રોજગારી મળવાની તક રહે છે. અહીં પ્રિન્ટ મીડીયા, ઈલેટ્રોનિકમીડિયા, પબ્લિક રિલેશન્સ, વેબ પોર્ટલ વગેરે પેટા પ્રકારનો સમાવેશ થાય છે.

કોના માટે ઉપયોગી : રેડિયો, T.V., ન્યૂઝ પેપર્સ ડિજિટલ મીડિયામાં કામ કરવાની ઈચ્છા ધરાવનારાઓ માટે અને સર્જનાત્મકતા ધરાવતા વિદ્યાર્થીઓ માટે.

સંપર્ક : પ્રેસિડેન્ટ ઈન્સ્ટિટ્યૂટ ઓફ જર્નાલિઝમ, શાયોના કેમ્પસ, R.C. ટેકનિકલ રોડ, ઘાટલોડિયા, અમદાવાદ. ★ નેશનલ ઈન્ટિટ્યૂટ ઓફ માસ કમ્યુનિકેશન એન્ડ જર્નાલિઝમ (NIMCJ), ચોથોમાળ, શપથ -૧, રાજપથ કલબ સામે, એસ.જી. હાઈવે, અમદાવાદ (www.nimcj.org) ★ ઈન્ટિટ્યૂટ ઓફ જર્નાલિઝમ એન્ડ કમ્યુનિકેશન, કર્ણાવતી કલબની સામે, પ્રહલાદનગર, અમદાવાદ. ★ એમ.એસ. યુનિવર્સિટી, વડોદરા. ★ ઓરો યુનિવર્સિટી, સુરત.

★ વીર નર્મદ દક્ષિણ ગુજરાત યુનિવર્સિટી, સુરત ★ ILSASS, સરદાર પટેલ યુનિવર્સિટી, વલ્લભવિદ્યાનગર. (આ સિવાય અન્ય માન્ય સંસ્થાઓ અને યુનિવર્સિટીઓમાં આ અભ્યાસક્રમ ચાલે છે.)

૮. B.R.S. (બેચલર ઓફ રૂરલ સ્ટડીઝ) : અને

૯. B.S.W. (બેચલર ઓફ સોશિયલ વર્ક):

સામાન્ય રીતે ગ્રામીણ કક્ષાએ કારકિર્દી બનાવવા માંગતા વિદ્યાર્થીઓ ઉપરોક્ત બન્ને પ્રકારના અભ્યાસક્રમોની પસંદગી કરતા હોય છે.

કોના માટે ઉપયોગી : ભવિષ્યમાં સમાજ સેવાનો વ્યવસાય કરવા ઈચ્છતા વિદ્યાર્થીઓ માટે

★ NGO ના ક્ષેત્રમાં કારકિર્દી બનાવવા ઈચ્છુકો માટે ★ ગ્રામીણ જીવન જીવવામાં રસ ધરાવનારાઓ માટે

સંપર્ક : ગૂજરાત વિદ્યાપીઠ ★ ગુજરાત યુનિવર્સિટી ★ હેમચંદ્રાચાર્ય ઉત્તર ગુજરાત યુનિવર્સિટી

★ વીર નર્મદ દક્ષિણ ગુજરાત યુનિવર્સિટી ★ સરદાર પટેલ યુનિવર્સિટી (આણંદ) ★ ગ્રામ ભારતી વિદ્યાપીઠ ★ લોક ભારતી (આ સિવાય અન્ય માન્ય સંસ્થાઓ અને યુનિવર્સિટીઓમાં આ અભ્યાસક્રમ ચાલે છે.)

૧૦. B.B.A. (હોટલ મેનેજમેન્ટ) : અને

૧૧. B.Sc. (ટૂર્સ એન્ડ ટ્રાવેલ્સ મેનેજમેન્ટ) :

હોટલ મેનેજમેન્ટ તેમજ ટૂર્સ એન્ડ ટ્રાવેલ્સ મેનેજમેન્ટના અભ્યાસક્રમોનું ભાવિ સરકારી નીતિ ઉપર આધારિત છે. ઘણા વિદ્યાર્થીઓ આવા અભ્યાસક્રમો તરફ ખેંચાઈ રહ્યા છે.

કોના માટે ઉપયોગી : ભવિષ્યમાં હોટલ ઈન્ડસ્ટ્રીઝમાં રોજગારી મેળવવા ઈચ્છુકો માટે

★ ભવિષ્યમાં સ્વતંત્ર રીતે હોટલ કે ટૂર્સ ટ્રાવેલ્સનો વ્યવસાય કરવા ઈચ્છુકો માટે

સંપર્ક : IHM (ઈન્ડિયન ઈન્સ્ટિટ્યૂટ ઓફ હોટલ મેનેજમેન્ટ) (JEE પાસ કરવી જરૂરી) ★ ધ તાજ ગ્રૂપની હોટલ્સ (IHM-A પાસ કરવી જરૂરી) ★

ઓબેરોય ગ્રૂપની હોટેલ્સ (STEP પાસ કરવી જરૂરી) ★ સીમ્બાયોસીસ (SET – GEN પાસ કરવી જરૂરી) ★ ગુજરાત યુનિવર્સિટી, અમદાવાદ. ડૉ. બાબાસાહેબ આંબેડકર ઓપન યુનિવર્સિટી, અમદાવાદ. ★ ઓરો યુનિવરર્સિટી, સુરત. ★ રાય યુનિવર્સિટી, ધોળકા

૧૨. B.P.A. (બેચલર ઈન પરફોર્મિંગ આર્ટ્સ) અને

૧૩. B.Music (બેચલર ઈન મ્યુઝિક) :

ઉપરોક્ત બન્ને અભ્યાસક્રમો વિશેની જાણકારીના અભાવે કલાના નિષ્ણાત એવા ઘણા વિદ્યાર્થીઓ પરંપરાગત અભ્યાસક્રમો તરફ ખેંચાઈ જાય છે.

કોના માટે ઉપયોગી : ભવિષ્યમાં સંગીત, ગાયન, નૃત્ય, અભિનય જેવી કલાઓમાં કારકિર્દી બનાવવા માટે પરફોર્મિંગ આર્ટમાં રસ ધરાવતા વિદ્યાર્થીઓ માટે

સંપર્ક : ઉપાસના સ્કૂલ ઓફ પરફોર્મિંગ આર્ટ, GIET કેમ્પસ, હેલ્મેટ ચાર રસ્તા પાસે અમદાવાદ (ગુજરાત યુનિવર્સિટી) ★ જે.જી.કોલેજ ઓફ પરફોર્મિંગ આર્ટ્સ, અમદાવાદ ★ ફેકલ્ટી ઓફ પરફોર્મિંગ આર્ટ, વડોદરા (એમ.એસ. યુનિવર્સિટી) ★ ધોળકિયા મ્યુઝિક કોલેજ, શિહોર, ભાવનગર યુનિવર્સિટી ★ અર્જુનલાલ હિરાણી કોલેજ, રાજકોટ (સૌરાષ્ટ યુનિવર્સિટી) ★ વલ્લભ વિદ્યાનગર (સરદાર પટેલ યુનિવર્સિટી) (આ સિવાય અન્ય માન્ય સંસ્થાઓ અને યુનિવર્સિટીઓમાં આ અભ્યાસક્રમ ચાલે છે.)

૧૪. B.P.Ed. / B.P.E.S (બેચલર ઈન ફિઝિકલ એજ્યુકેશન એન્ડ સ્પોર્ટ્સ) : અને

૧૫. B.Sc. (સ્પોર્ટ્સ કોચિંગ / સ્પોર્ટ્સ ન્યૂટ્રિશિયન): તથા

૧૬. B.B.A. (સ્પોર્ટ્સ ઈવેન્ટ મેનેજમેન્ટ) :

શારીરિક શિક્ષણ તેમજ રમત – ગમતના ક્ષેત્રના ઉપરોક્ત ત્રણેય અભ્યાસક્રમો ઝડપથી લોકપ્રિય બની રહ્યા છે.

કોના માટે ઉપયોગી ? : ભવિષ્યમાં વિવિધ રમતોમાં ખેલાડી, કોચ, ટ્રેનર, કોમેન્ટેટર, એમ્પાયર, રેફરી, સ્પોર્ટ્સ જર્નાલિસ્ટ બનવા ઈચ્છુક વિદ્યાર્થીઓ માટે ★ શારિરીક શિક્ષણના શિક્ષક કે અધ્યાપક બનવા ઈચ્છુકો માટે ★ શારીરિક શિક્ષણ / રમતોમાં રિસર્ચ કરવા ઈચ્છુકો માટે

સંપર્ક : સ્વર્ણિમ ગુજરાત સ્પોર્ટ્સ યુનિવર્સિટી, મહાત્મા મંદિર પાસે, યુથ હોસ્ટેલ સામે, ગ -૪, સેક્ટર -૧૫, ગાંધીનગર (www.sgsu.edu.in)

૧૭. B.Com / B.A. (ઓનર્સ) / B.B.A. (લિબરલ સ્ટડીઝ) : અને

૧૮. B.B.A. (લિબરલ આર્ટ્સ):

કોના માટે ઉપયોગી : ક્રિએટીવ તેમજ મલ્ટીટેલેન્ટેડ વિદ્યાર્થીઓ માટે

સંપર્ક : પંડિત દીનદયાળ પેટ્રોલિયમ યુનિવર્સિટી (PDPU), ગાંધીનગર (www.sls.pdpu.ac.in)

★ ઓરો યુનિવર્સિટી, સુરત. ★ કર્ણાવતી યુનિવર્સિટી, ઉવારસદ. (આ સિવાય અન્ય માન્ય સંસ્થાઓ અને યુનિવર્સિટીઓમાં આ અભ્યાસક્રમ ચાલે છે.)

૧૯. B.B.A. (ઓનર્સ) (I.T. + મેનેજમેન્ટ) :

કોના માટે ઉપયોગી : ઈ-કોમર્સ તેમજ ITમાં રસ ધરાવતા અને તેમાં કારકિર્દી બનાવવાર્ણ ઈચ્છુક વિદ્યાર્થીઓ માટે સંપર્ક : SEMCOM, વલ્લભ વિદ્યાનગર (www.semcom.ac.in)

૨૦. B.I.D. (બેચરલ ઓફ ઈન્ટિરિયર ડિઝાઈનિંગ): અને

૨૧. B.Sc. (ફેશન કમ્યુનિટી) : તથા

૨૨. B.Design (બેચલર ઓફ ડિઝાઈન) :

કોના માટે ઉપયોગી : એપ્લાઈડ આર્ટ્સ કે ડિઝાઈનિંગ ફિલ્ડમાં કારકિર્દી બનાવવા માટે.

સંપર્ક : સ્કૂલ ઓફ ઈન્ટિરિયર ડિઝાઈન, CEPT, અમદાવાદ. ★ એમ.એસ. યુનિવર્સિટી, વડોદરા. ★ વીર નર્મદ દક્ષિણ ગુજરાત યુનિવર્સિટી, સુરત. ★ ઓરો

યુનિવર્સિટી, સુરત. ★ ગણપત યુનિવર્સિટી, ખેરવા. ★ સ્વર્ણિમ સ્ટાર્ટ-અપ ઈનોવેશન યુનિવર્સિટી. (આ સિવાય અન્ય માન્ય સંસ્થાઓ અને યુનિવર્સિટીઓમાં આ અભ્યાસક્રમ ચાલે છે.)

૨૩. B.Sc. (F.C. Sci.) (ફેમેલી એન્ડ કમ્યુનિકેશન સાયન્સ) : અને

૨૪. B.Sc. (F. & N.) (ફૂડ એન્ડ ન્યૂટ્રિશિયન) :

ઉપરોક્ત બન્ને પ્રકારના અભ્યાસક્રમો ડિપ્લોમાથી Ph.D. સુધી કરવા માટે સંપર્ક : એમ.એસ. યુનિવર્સિટી, ફતેહગંજ, વડોદરા. (www.msubaroda.ac.in)

૨૫. B.F.A. (બેચલર ઓફ ફાઈન આર્ટ્સ) :

૪ થી ૫ વર્ષની મુદત ધરાવતો આ અભ્યાસક્રમ કરવા માટે સંપર્ક : સી.એન. કોલેજ ઓફ ફાઈન આર્ટ્સ, આંબાવાડી, અમદાવાદ. ★ એસ.પી. યુનિવર્સિટી, વલ્લભવિદ્યાનગર.

★ એમ.એસ. યુનિવર્સિટી, વડોદરા. ★ વીર નર્મદ દક્ષિણ ગુજરાત યુનિવર્સિટી, સુરત.

★ ભાવનગર યુનિવર્સિટી, ભાવનગર. (આ સિવાય અન્ય માન્ય સંસ્થાઓ અને યુનિવર્સિટીઓમાં આ અભ્યાસક્રમ ચાલે છે.)

૨૬. B.L.I.S. (બેચલર ઓફ લાયબ્રેરી એન્ડ ઈનફોર્મેશન સાયન્સ) :

સંપર્ક : એમ.એસ. યુનિવર્સિટી, વડોદરા. (www.msubaroda.ac.in) તથા સરકારમાન્ય અન્ય યુનિવર્સિટીઓનો સંપર્ક કરવો.

૨૭. B.Voc. (બેચલર ઓફ વોકેશનલ) :

ઝડપથી વ્યવસાયલક્ષી રોજગારી મેળવવા માટે આ અભ્યાસક્રમ કરવા માટે સંપર્ક : UGC માન્ય કમ્યુનિટી કોલેજો. (www.ugc.ac.in) ★ ટાટા ઈન્સ્ટિટ્યૂટ ઓફ સોશિયલ સાયન્સ (TISS)ની સ્કૂલ ઓફ વોકેશનલ એજ્યુકેશન (www.sev.tiss.edu)

૨૮. B.A. (ફિલ્મ સ્ટડીઝ / પબ્લિક પૉલિસી) :

સંપર્ક : ઓરો યુનિવર્સિટી, સુરત.

૨૯. B.A. (એપ્લાઈડ ઈકોનોમિક્સ) : અને

૩૦. B.A. (પોલિટિકલ એન્ડ ઈન્ટરનેશનલ રિલેશન્સ)

સંપર્ક : ILSASS (ઈન્સ્ટિટ્યૂટ ઓફ લેંગ્વેજ સ્ટડીઝ એન્ડ એપ્લાઈડ સોશિયલ સાયન્સ), વલ્લભવિદ્યાનગર.

૩૧. B.A. (ફોરેન લેંગ્વેજીસ) :

જર્મન, રશિયન, પર્શિયન જેવી વિદેશી ભાષાઓમાં ડિપ્લોમાંથી શરૂ કરીને Ph.D. સુધી તેમજ ફ્રેન્ચ ભાષામાં ડિપ્લોમાંથી શરૂ કરીને માસ્ટર ડિગ્રી સુધીના અભ્યાસક્રમો કરવા માટે સંપર્ક : એમ.એસ. યુનિવર્સિટી, વડોદરા.

૩૨. B.A. (સિક્યુરિટી મેનેજમેન્ટ) :

ભવિષ્યમાં પોલિસ બનવા ઈચ્છતા વિદ્યાર્થીઓએ આ અભ્યાસક્રમ કરવા માટે સંપર્ક : રક્ષાશક્તિ યુનિવર્સિટી, પોસ્ટ : લવાડ, તા. દહેગામ, જિ. ગાંધીનગર. (www.rsu.ac.in)

૩૩. B.E.M. (બેચલર ઈન ઈવેન્ટ મેનેજમેન્ટ) :

સંપર્ક : સ્વર્ણિમ સ્ટાર્ટઅપ એન્ડ ઈનોવેશન યુનિવર્સિટી, ગાંધીનગર.

૩૪. B.Sc. (નર્સિંગ) :

સંપર્ક : સ્વર્ણિમ સ્ટાર્ટઅપ એન્ડ ઈનોવેશન યુનિવર્સિટી, ગાંધીનગર. ★ માન્યતા પ્રાપ્ત ખાનગી નર્સિંગ કોલેજો.

૩૫. ઓપન યુનિવર્સિટીના અભ્યાસક્રમો :

(૧) IGNOU (ઈન્દિરા ગાંધી નેશનલ ઓપન યુનિવર્સિટી) :

IGNOU દ્વારા ૧૦ જેટલા ડિગ્રી કોર્સીસ ચલાવવામાં આવે છે, જે માટે સંપર્ક : ઈન્દિરા ગાંધી નેશનલ ઓપન યુનિવર્સિટી (IGNOU), નિરમા ઈન્સ્ટિટ્યૂટ ઓફ ટેકનોલોજીની સામે, એસ.જી. હાઈ-વે, છારોડી, અમદાવાદ.

(૨) BAOU (ડૉ. બાબાસાહેબ આંબેડકર ઓપન યુનિવર્સિટી) :

BAOU દ્વારા ૧૩ જેટલા ડિગ્રી કોર્સીસ ચલાવવામાં આવે છે, જે માટે સંપર્ક :

ડૉ. બાબાસાહેબ આંબેડકર ઓપન યુનિવર્સિટી (BAOU), બાલાજી મંદિરની સામે, એસ.જી. હાઈ-વે, છારોડી, અમદાવાદ.

B. **ઈન્ટિગ્રેટેડ (પોસ્ટ ગ્રેજ્યુએશન / ડબલ ગ્રેજ્યુએશન) અભ્યાસક્રમો :**

૧. M.B.A. (માસ્ટર ઓફ બિઝનેસ એડ્મિનિસ્ટ્રેશન) :

ધોરણ : ૧૨ / HSC પછી સીધા જ ૫ વર્ષમાં M.B.A. બનવા માટે સંપર્ક : કે.એસ. સ્કૂલ ઓફ મેનેજમેન્ટ, ગુજરાત યુનિવર્સિટી, અમદાવાદ ★ GLS યુનિવર્સિટી, અમદાવાદ. ★ ગણપત યુનિવર્સિટી, ખેરવા ★ એસ.પી. યુનિવર્સિટી, વલ્લભવિદ્યાનગર. ★ એમ.

એસ. યુનિવર્સિટી, વડોદરા. ★ નિરમા યુનિવર્સિટી, અમદાવાદ. ★ અમદાવાદ યુનિવર્સિટી (આ સિવાય અન્ય માન્ય સંસ્થાઓ અને યુનિવર્સિટીઓમાં આ અભ્યાસક્રમ ચાલે છે.)

૨. M.Sc. (C.A.I.T.) (M.Sc. ઈન કમ્પ્યૂટર એપ્લિકેશન એન્ડ ઈન્ફર્મેશન ટેકનોલોજી) :

M.Sc. (I.T.) ના નામે ઓળખાતો આ અભ્યાસક્રમ કરવા માટે સંપર્ક : કે.એસ. સ્કૂલ ઓફ મેનેજમેન્ટ, ગુજરાત યુનિવર્સિટી, અમદાવાદ ★ GLS યુનિવર્સિટી, અમદાવાદ. ★ ઈન્ડસ યુનિવર્સિટી, રાંચરડા ★ નિરમા યુનિવર્સિટી, અમદાવાદ. ★ એમ.એસ. યુનિવર્સિટી, વડોદરા ★ ગણપત યુનિવર્સિટી, ખેરવા, (આ સિવાય અન્ય માન્ય સંસ્થાઓ અને યુનિવર્સિટીઓમાં આ અભ્યાસક્રમ ચાલે છે.)

૩. B.Com. + LL.B : અને

૪. B.A. + LL.B. : તથા

૫. B.B.A. + LL.B. :

ઉપરોક્ત અભ્યાસક્રમમાં પ્રવેશ મેળવવા માટે CLAT ની એન્ટ્રસ ટેસ્ટ પાસ કરવી પડે છે. જોકે કેટલીક ખાનગી યુનિવર્સિટીઓ CLAT વગર પણ એડમિશન આપતી હોય છે. સંપર્ક : નેશનલ લૉ યુનિવર્સિટી ★ ગુજરાત નેશનલ લૉ યુનિવર્સિટી ★ એમ. એસ. યુનિવર્સિટી ★ નિરમા યુનિવર્સિટી ★ GLS યુનિવર્સિટી ★ ઓરો યુનિવર્સિટી ★ કર્ણાવતી યુનિવર્સિટી. (આ સિવાય અન્ય માન્ય સંસ્થાઓ અને યુનિવર્સિટીઓમાં આ અભ્યાસક્રમ ચાલે છે.)

૬. B.B.A. / B.Com. (Hons.) + M.B.A. (માસ્ટર ઓફ બિઝનેસ એડમિનિસ્ટ્રેશન) :

આ અભ્યાસક્રમના કુલ ૫ વર્ષ પૈકી ૩ વર્ષ ભારતમાં (B.B.A./B.Com.) અને બાકીના ૨ વર્ષ (MBA) વિદેશમાં ભણવાનું હોય છે. સંપર્ક : ગણપત યુનિવર્સિટી, ખેરવા.

૭. M.Com. (માસ્ટર ઓફ કોમર્સ) :

સંપર્ક : સેન્ટ્રલ યુનિવર્સિટી, ગાંધીનગર. ★ ગુજરાત યુનિવર્સિટી, અમદાવાદ

૮. M.C.A. (માસ્ટર ઈન કમ્પ્યૂટર એપ્લિકેશન)

સંપર્ક : ગણપત યુનિવર્સિટી

૯. M.Sc. (A.S.), ૧૦. M.Sc. (A.I.) અને ૧૧. M.Sc. (D.S.) (માસ્ટર ઓફ સાયન્સ ઈન એકચ્યુરિયલ સાયન્સ / આર્ટિફિશિયલ ઈન્ટેલિજન્સ / ડેટા સાયન્સ) :

સંપર્ક : ગુજરાત યુનિવર્સિટી, અમદાવાદ.

૧૨. M.Sc. - I.T. (સાયબર સિક્યોરિટી): &

૧૩. M.Sc. - I.T. (IMS) (ઈન્ફ્રાસ્ટ્રક્ચર મેનેજમેન્ટ સર્વિસ) :

ઉપરોક્ત બન્ને અભ્યાસક્રમો માટે સંપર્ક : ગણપત યુનિવર્સિટી, ખેરવા.

૧૪. M.P.A. (માસ્ટર ઓફ પરફોર્મિંગ આર્ટ્સ) :

સંપર્ક : ઉપાસના સ્કૂલ ઓફ પરફોર્મિંગ આર્ટ્સ, GIET કેમ્પસ, હેલ્મેટ ચાર રસ્તા, અમદાવાદ.

૧૫. M.Sc. (Hospitality) (હોસ્પિટાલિટી મેનેજમેન્ટ) :

૧૬. M.S.W. (માસ્ટર ઓફ સોશિયલ વેલફેર) :

ગણપત યુનિવર્સિટી, ખેરવામાં ધોરણ : ૧૨ / HSC બાદ ડાયરેક્ટ ૫ વર્ષના ઉપરોક્ત બન્ને અભ્યાસક્રમો ઉપલબ્ધ છે.

૧૭. M.Design (માસ્ટર ઈન ડિઝાઈન) :

સંપર્ક : ઓરો યુનિવર્સિટી, સુરત

C. **પ્રોફેશનલ અભ્યાસક્રમો :**

૧. C.A. (ચાર્ટર્ડ એકાઉન્ટન્ટ) : અભ્યાસક્રમની વિગતો : આ અભ્યાસક્રમના મુખ્યત્વે ત્રણ તબક્કા ૧. C.A Foundation,

૨. CA Inter અને ૩. C.A. ફાઈનલ છે. દરેક તબક્કાઓની પરીક્ષા ક્રમશઃ અઘરી બનતી જાય છે. વધુ માહિતી માટે સંપર્ક : ICAI 'અન્વેક્ષક' ૨૭, કફ પરેડ, મુંબઈ - ૪૦૦૦૦૫ અથવા ICAI, ૧૨૩, સરદાર પટેલ કોલોની, સરદાર પટેલ સ્ટેડિયમ રોડ, અમદાવાદ-૩૮૦૦૧૪, વેબસાઈટ : www.icai.rog

૨. C.S. (કંપની સેક્રેટરી) :

આ અભ્યાસક્રમના મુખ્યત્વે ત્રણ તબક્કા ૧) C.S. ફાઉન્ડેશન ૨) ઈન્ટર અથવા એક્ઝિક્યુટિવ અને ૩) ફાઈનલ અથવા પ્રોફેશનલ હતા. જ્યારે હવે તાજેતરમાં આવેલા અદ્યતન સુધારા મુજબ હવે ધોરણ :૧૨ / HSC બાદ C.S.E.E.T.ની ૪ વિષયોની M.C.Q. બેઈઝ્ડ પરીક્ષા આપીને સીધા જ C.S. ના બીજા તબક્કા (C.S. એક્ઝિક્યૂટિવ)માં પહોંચી શકાય છે. વધુ માહિતી માટે સંપર્ક : ICSI હાઉસ, ૨૨, ઈન્સ્ટિટ્યૂશનલ એરિયા, લોદી રોડ, નવી દિલ્હી-૧૧૦૦૦૩, વેબસાઈટ : www.icsi.org

૩. C.M.A. (કોસ્ટ એન્ડ મેનેજમેન્ટ એકાઉન્ટન્ટ):

અગાઉ I.C.W.A. તરીકે ઓળખાતો આ પ્રોફેશનલ અભ્યાસક્રમ હવે C.M.A. તરીકે ઓળખાય છે. આ અભ્યાસક્રમના મુખ્યત્વે ત્રણ તબક્કા છે. ૧) ફાઉન્ડેશન, ૨) ઈન્ટરમીડિયેટ અને ૩) ફાઈનલ છે. વધુ માહિતી માટે સંપર્ક : ICAI, ૩૦૩, સાર૫, ગૂજરાત વિદ્યાપીઠ પાછળ, આશ્રમ રોડ, અમદાવાદ-૩૮૦૦૧૩. વેબસાઈટ : www.icmai.in

૪. C.F.A. (ચાર્ટડ ફાઈનાન્સિયલ એનાલિસ્ટ) :

અમેરિકાના ચાર્ટડ એકાઉન્ટન્ટ પ્રકારના આ અભ્યાસક્રમના ત્રણ લેવલ છે. CFAની રજિસ્ટ્રેશન ફી $ ૪૫૦ અને લેવલ દીઠ ફી $ ૯૫૦ છે. વધુ માહિતી માટે સંપર્ક : www.cfainstitute.org

૫. C.I.M.A. (ચાર્ટડ ઈન્સ્ટિટ્યૂટ ઓફ મેનેજમેન્ટ એકાઉન્ટસ) :

યુ.કે.ના એકાઉન્ટિંગ અને મેનેજમેન્ટ પ્રકારના આ અભ્યાસક્રમના ચાર લેવલ છે. CIMA, U.K.નું જોડાણ USAની AICPA સાથે થયું હોવાથી CIMA પાસ કરનાર વિદ્યાર્થીઓને CGMAની ડિગ્રી પણ મળશે. CIMA ના કોર્સની કુલ ફી આશરે ૩ લાખની છે. વધુ માહિતી માટે સંપર્ક : www.cimaglobal.com

૬. A.C.C.A. (એસોસિએશન ઓફ ચાર્ટર્ડ સર્ટિફાઈડ એકાઉન્ટસ) :

U.K. ના ચાર્ટર્ડ સર્ટિફાઈડ એકાઉન્ટસ કોર્સની કુલ ફી આશરે ૩ લાખની છે. વધુ માહિતી માટે સંપર્ક : www. accaglobal.com.

૭. B.Com. (Hons.) + A.C.C.A. (U.K.) :

સંપર્ક : ઈન્ડસ યુનિવર્સિટી, રાંચરડા, અમદાવાદ.

૮. C.P.A. (સર્ટિફાઈડ પબ્લિક એકાઉન્ટન્ટ) :

અમેરિકાની AICPA (અમેરિકન ઈન્સ્ટિટ્યૂટ ઓફ સર્ટિફાઈડ પબ્લિક એકાઉન્ટસ) દ્વારા ચલાવાતા વૈશ્વિક એકાઉન્ટસી અભ્યાસક્રમની વધુ માહિતી માટે સંપર્ક : www.aicpa.org

૯. C.F.P. (સર્ટિફાઈડ ફાઈનાન્સીયલ પ્લાનર) :

ભારતનો આ કોર્સ FPSB (ફાઈનાન્સિયલ પ્લાનિંગ સ્ટાન્ડર્ડ બોર્ડ) દ્વારા ચલાવવામાં આવે છે. જેનું જોડાણ FPSB – USA સાથે થયેલ છે. વિશ્વના ૨૮ દેશોની માન્યતા પ્રાપ્ત આ અભ્યાસક્રમની વધુ માહિતી માટે સંપર્ક : http://India.fpsh.org

૧૦. એક્ચ્યૂરિયલ સાયન્સ :

ભારતમાં આ અભ્યાસક્રમ IAI (ઈન્સ્ટિટ્યૂટ ઓફ એક્ચ્યૂરિઝ ઓફ ઈન્ડિયા) તેમજ IFOA (ઈન્સ્ટિટ્યૂટ એન્ડ ફેકલ્ટી ઓફ એક્ચ્યૂરિઝ) U.K. દ્વારા ચલાવવામાં આવે છે. પ્રમાણમાં કઠિન એવા આ અભ્યાસક્રમનું પરિણામ માંડ ૫% થી ૧૦% આવે છે.

D. **અન્ય કક્ષાના અભ્યાસક્રમો :**

૧. ડિપ્લોમા પ્રકારના અભ્યાસક્રમો :

વિવિધ પ્રકારના ૨૦૦ થી વધુ ડિપ્લોમા અભ્યાસક્રમો પૈકી (૧) DIPS (ડિપ્લોમા ઈન પોલીસ સાયન્સ) સંપર્કઃ રક્ષા શક્તિ યુનિવર્સિટી (૨) ડિપ્લોમા ઈન એપ્લાઈડ આર્ટ – ડાન્સ, ડ્રામા

સંપર્ક : ગુજરાત યુનિવર્સિટી, એમ.એસ. યુનિવર્સિટી, (૩) A.T.D. (આર્ટ ટીચર ડિપ્લોમા)

સંપર્ક : એમ.એસ. યુનિવર્સિટી, ભાવનગર યુનિવર્સિટી, (૪) ડિપ્લોમા ઈન ડાયમંડ એન્ડ જ્વેલેરીઝ સંપર્ક : ઈન્ડિયન ડાયમંડ ઈન્સ્ટિટ્યૂટ, સુરત, નેશનલ ઈન્સ્ટિટ્યૂટ ઓફ જ્વેલરી ડિઝાઈન, અમદાવાદ. (૫) IGNOUના ૧૦થી વધુ ડિપ્લોમા કોર્સીસ, (૬) BAOUના ૧૧ થી વધુ ડિપ્લોમા કોર્સીસ વગેરે મુખ્ય છે.

૨. ITI ના રોજગારલક્ષી અભ્યાસક્રમો :

NCVT તેમજ GCVT પેટર્નના ITI કોર્સીસની માહિતી માટે સંપર્ક : http://itiadmission.guj.in અને www.talimrojgar.org

૩. સર્ટિફાઈડ અભ્યાસક્રમ :

અનેક સર્ટિફિકેશન અભ્યાસક્રમો પૈકી રક્ષાશક્તિ યુનિવર્સિટીના પ્રિવેન્શન એન્ડ ઈન્વેસ્ટીગેશન ફોટોગ્રાફી, NSE સર્ટિફિકેશન (www.nseindia.com), BSE સર્ટિફિકેશન (www.bseindia.com), CSB સર્ટિફાઈડ સ્ટોક બ્રોકર, CIB સર્ટિફાઈડ ઈન્વેસ્ટમેન્ટ બેંન્કર, સર્ટિફાઈડ એક્ચ્યૂરિઝ, IGNOUના ૨૧ થી વધુ સર્ટિફિકેટ કોર્સીસ તેમજ BAOUના ૧૯થી વધુ સર્ટિફિકેટ કોર્સીસ વગેરેનો સમાવેશ થાય છે.

II. **વિનયન પ્રવાહ (આર્ટ્સ) બાદના અભ્યાસક્રમો :**

ધોરણ : ૧૨ વિનયન પ્રવાહ (આર્ટ્સ સ્ટ્રીમ) બાદ પ્રાપ્ત થતા અભ્યાસક્રમોને નીચે મુજબ પેટા પ્રકારમાં વહેંચી શકાય.

A. સ્નાતક કક્ષાના (ગ્રેજ્યુએશન) અભ્યાસક્રમો

B. ઈન્ટિગ્રેટેડ કક્ષાના (પોસ્ટ ગ્રેજ્યુએશન / ડબલ ગ્રેજ્યુએશન) અભ્યાસક્રમો

C. અન્ય કક્ષાના અભ્યાસક્રમો

A. સ્નાતક કક્ષાના (ગ્રેજ્યુએશન) અભ્યાસક્રમો :

૧. B.A. (બેચરલ ઓફ આર્ટ્સ) :

આ અભ્યાસક્રમ વિનયન / આર્ટ્સ સ્ટ્રીમનો સૌથી વધુ સંખ્યા ધરાવતો, સૌથી વધુ લોકપ્રિય અભ્યાસક્રમ છે. સામાન્ય રીતે ૩ વર્ષની મુદત ધરાવતો આ અભ્યાસક્રમ ઓનર્સ (Hons.)ની પદવી સાથે કેટલીક યુનિવર્સિટીમાં ૪ વર્ષની મુદત પણ ધરાવે છે. આ અભ્યાસક્રમમાં વિવિધ વિષયોરૂપી અનેક વિકલ્પો મળી શકે છે.

કોના માટે ઉપયોગી ? : ભવિષ્યમાં કે ગ્રેજ્યુએશન બાદ સ્પર્ધાત્મક પરીક્ષા આપીને સરકારી / અર્ધસરકારી નોકરી મેળવવા ઈચ્છતા વિદ્યાર્થીઓ માટે ★ શાળા / કોલેજ / યુનિવર્સિટી કક્ષાએ શૈક્ષણિક - બિન શૈક્ષણિક કર્મચારી તરીકે રોજગારી મેળવવા માટે

આ અભ્યાસક્રમમાં મળતા વિવિધ વિષયો પૈકી અંગ્રેજી, અર્થશાસ્ત્ર, મનોવિજ્ઞાન જેવા વિષયો ઈન ડિમાન્ડ છે.

સંપર્ક : પ્રણાલિકાગત અભ્યાસક્રમો ચલાવતી સરકારી તેમજ ખાનગી યુનિવર્સિટીઓની ગ્રાન્ટેડ તેમજ સેલ્ફ ફાઈનાન્સ કોલેજો.

૨. B.A. /B.Sc. (હોમ સાયન્સ) :

આ અભ્યાસક્રમ 'ભણતર'ને બદલે 'ગણતર' પર ભાર મૂકે છે. આ અભ્યાસક્રમ કરનારાઓ આદર્શ ગૃહિણી બની શકે છે.

સંપર્ક : બી.ડી. આર્ટ્સ કોલેજ, અમદાવાદ. ★ S.L.U. કોલેજ ફોર વીમેન, અમદાવાદ. ★ ફેકલ્ટી ઓફ હોમ સાયન્સ, એમ.એસ. યુનિવર્સિટી, વડોદરા. ★ શેઠ પી.ટી. મહિલા કોલેજ, વનિતા આશ્રમ, અઠવા લાઈન્સ, સુરત. ★ Z.F. વિમેન્સ કોલેજ, સુરત. ★ શામળદાસ કોલેજ, ભાવનગર. ★ A.K. દોશી કોલેજ, જામનગર. ★ કોલેજ ઓફ હોમ સાયન્સ, ફૂડ એન્ડ ન્યુટ્રિશન, સરદાર કૃષિનગર, દાંતીવાડા (આ સિવાય અન્ય માન્ય સંસ્થાઓ અને યુનિવર્સિટીઓમાં આ અભ્યાસક્રમ ચાલે છે.)

૩. B.B.A., ૪. B.C.A., ૫. B.Sc. (I.T.), ૬. B.Sc. (યોગા), 7. B.J.M.C. / B.A. (જર્નાલિઝમ), ૮. B.R.S. અને B.S.W., 9. B.B.A. / B.Sc. (હોટલ મેનેજમેન્ટ / ટૂર્સ એન્ડ ટ્રાવેલ્સ), ૧૦. B.P.A. / B. Music, ૧૧. B.P.Ed. / B.P.E.S., ૧૨. B.Sc. / B.B.A. (સ્પોર્ટ્સ મેનેજમેન્ટ), ૧૩. B.A. (ઓનર્સ) (લિબરલ સ્ટડીઝ / લિબરલ આર્ટ્સ), ૧૪. B.I.D. (ફેશન કમ્યૂનિટી), ૧૫. B.Sc. (F. & N.), ૧૬. B.L.I.S., ૧૭. B.F.A., ૧૮. B.Voc., ૧૯. B.A. (ફિલ્મ સ્ટડીઝ / પબ્લિક પોલિસી / એપ્લાઈડ ઈકોનોમિક્સ / પોલિટીક્સ એન્ડ I.R. / સિક્યોરિટી મેનેજમેન્ટ), ૨૦. B.Sc. નર્સિંગ), ૨૧. ઓપન યુનિવર્સિટી - IGNOU અને B.A.O.U.ના ડિગ્રી અભ્યાસક્રમો વગેરે.

(અભ્યાસક્રમ ૩ થી ૨૦ની વિગતો વાણિજ્ય પ્રવાહમાં આપેલ છે.)

B. **ઈન્ટિગ્રેટેડ કક્ષાના (પોસ્ટ ગ્રેજ્યુએશન / ડબલ ગ્રેજ્યુએશન) અભ્યાસક્રમો :**

૧. M.A. (માસ્ટર ઓફ આર્ટ્સ) અને ૨. M.A. (સોસાયટી એન્ડ ડેવલપમેન્ટ પોલિટિક્સ) :

સંપર્ક : સેન્ટ્રલ યુનિવર્સિટી ઓફ ગુજરાત, સેક્ટર - ૩૦, ગાંધીનગર.

૩. B.A. + B.Ed. : (બેચલર ઓફ આર્ટ્સ એન્ડ બેચલર ઓફ એજ્યુકેશન) :

સંપર્ક : ઈન્ડિયન ઈન્સ્ટિટ્યૂટ ઓફ ટીચર એજ્યુકેશન (ITTE), સેક્ટર -૧૫, મહાત્મા મંદિર પાસે, ગાંધીનગર - ૩૮૨૦૧૬. ★ કેલોરેક્સ ટીચર્સ યુનિવર્સિટી, બોપલ, અમદાવાદ. ★ રિજીયોનલ કોલેજ (એજ્યુકેશન) ભોપાલ, મધ્યપ્રદેશ (યાદી અપૂર્ણ છે.)

૪. M.Sc. (C.A. & I.T.), 5. B.A. + LL.B. /B.B.A. + LL.B., 6. M.P.A. : ૭. ઓપન યુનિવર્સિટીના અભ્યાસક્રમો : (અભ્યાસક્રમ નંબર ૪ થી ૭ ની વિગતો આગળ વાણિજ્ય પ્રવાહમાં આપેલ છે.)

C. **અન્ય કક્ષાના અભ્યાસક્રમો :**

૧. ડિપ્લોમા પ્રકારના અભ્યાસક્રમ (અગાઉ વાણિજ્ય પ્રવાહમાં કરેલ ચર્ચા મુજબ)
૨. રોજગારલક્ષી અભ્યાસક્રમ (અગાઉ વાણિજ્ય પ્રવાહમાં કરેલ ચર્ચા મુજબ)
૩. સર્ટિફિકેશન અભ્યાસક્રમ (અગાઉ વાણિજ્ય પ્રવાહમાં કરેલ ચર્ચા મુજબ)

૩-બી, જીવન સ્મૃતિ સોસાયટી, મીરામ્બિકા માર્ગ,
નારણપુરા, અમદાવાદ-૩૮૦૦૧૩
મોબાઈલ નં. ૯૩૨૭૦૧૪૦૭૭)

૨ પરફોર્મિંગ આર્ટ્સ ક્ષેત્રે કારકિર્દીની તક

– દ્રોણિક શ્રીમાળી

જે ક્ષેત્રમાં રસ હોય તે ક્ષેત્રમાં કારકિર્દી બનાવવી તે સારી વાત છે પણ આવા કિસ્સા આપણને જૂજ જોવા મળે છે. આજના સમયમાં યુવાનોને રોજગારી મેળવવા પોતાના શોખ સાથે સમાધાન કરી ના ગમતી નોકરી પણ સ્વીકારવી પડતી હોય છે. એવું જરૂરી નથી કે જે ક્ષેત્રમાં રસ હોય તે જ ક્ષેત્રમાંથી રોજગારી પણ મળી શકે.

ઘણા યુવાનોને ભણવાની સાથે સાથે અભિનય, ગાયન અને નૃત્ય કરવાનો શોખ હોય છે. કેટલીક વખત સ્કૂલ કોલેજમાં યોજાતી હરિફાઈમાં તેઓ ભાગ પણ લે છે અને નંબર પણ લાવે છે. તે જ વિદ્યાર્થીઓને અમુક સમય બાદ આ પ્રકારની ઈતર પ્રવૃત્તિઓમાંથી બાજુ પર હટી જઈ સંપૂર્ણ સમય ભણવા પાછળ ખર્ચવો પડતો હોય છે. ઈચ્છા કંઈક અલગ કરવાની હોય છે પણ પરિસ્થિતિને વશ થઈ કરવું કંઈક અલગ પડે છે. આ સમય હોય છે જીવનના એવા વળાંક પરનો કે ત્યારબાદ લોકો આજ યુવાનોની રાહ જોવાના છે સમાજના ભણેલાગણેલા અને કમાતા સભ્ય વ્યક્તિ તરીકે. પરિવારના સભ્યો ઘરના યુવાન પાસે અમુક ઉંમર પછી સારી નોકરી અને સ્થાયી જીવનની અપેક્ષા રાખીને બેસે તે વાત પણ સહજ છે.

રસ, રુચિ હોવી અને તે જ ક્ષેત્રમાં નોકરી મળવી તે નસીબની વાત છે. હા પણ દરેક વાત માત્ર નસીબ પર છોડી દેવાથી નહીં ચાલે. કારણ કે દુનિયામાં કોઈ જ વસ્તુ અશક્ય નથી. યોગ્ય માર્ગદર્શન, પૂરતી મહેનત અને જાત સાથેની વફાદારી હશે તો જરૂર ઈચ્છિત મંજિલ સુધી પહોંચી શકાય છે. અને વર્ષોનું રોકાણ કરીને રસ ધરાવતા વિષયમાં પ્રાપ્ત કરેલી તાલીમ અને શૈક્ષણિક યોગ્યતા વાળી ડિગ્રીના આધાર પર રોજગારી પણ મેળવી શકાય છે.

આપણે અહીં જે વાત કરવાની છે તે છે મનોરંજન ક્ષેત્રે શૈક્ષણિક કારકિર્દી બનાવવા અંગેની. વર્તમાન સમયમાં ગીત-સંગીત અને ફિલ્મોની દુનિયા ખૂબજ આકર્ષક રીતે આગળ વધી રહી છે. બોલિવુડની ફિલ્મો બોક્સ ઓફિસ પર કરોડોનો નફો કરે છે. તો સંગીતની દુનિયામાં એક પછી એક અવનવા સીંગર લોન્ચ થાય છે. આ ઉપરાંત મહાનગરોમાં નવા વિષયો સાથે નાટકો આવે છે અને પ્રેક્ષકો તેને પણ હાઉસફૂલની દાદ આપે છે. ટૂંકમાં કહીએ તો મનોરંજન ક્ષેત્ર આજે પુરબહારમાં અને સોળે કળાએ ખીલ્યું છે.

રૂપેરી પડદે દેખાતા હીરો - હીરોઈન અને તેમને મળતી સવલતો તથા તેમના ચાહકોને જોતાં દરેકને તેમના જેવા બનવાનું મન થાય તે સ્વાભાવિક છે. અથાગ પરિશ્રમ અને ચોક્કસ દિશામાં કરેલી મહેનત દરેક વ્યક્તિને યોગ્ય ફળ જરૂર આપે છે.

ફિલ્મ અને સંગીતની દુનિયામાં આજે પહેલાની સરખામણીએ ઘણી તક રહેલી છે. આપ પણ આ ક્ષેત્રમાં પદ્ધતિસરનું શિક્ષણ મેળવી કારકિર્દી બનાવી શકો છો.આ ક્ષેત્ર આપનામાં રહેલી સુષુપ્ત કળાની રજૂઆતનું ક્ષેત્ર છે. આપની રજૂઆત જેટલી સારી અને હૃદયસ્પર્શી હશે તેટલી જ વધુ લોકચાહના તમે આ ક્ષેત્રમાં મેળવી શકશો. આપણે વાત કરી રહ્યા છીએ બેચલર ઓફ પરફોર્મિંગ આર્ટ્સની ડિગ્રી અંગેની.

બેચલર ઓફ પરફોર્મિંગ આર્ટ્સની ડિગ્રી મુખ્યત્વે મનોરંજનના ક્ષેત્રમાં શિક્ષણ મેળવવા ઈચ્છતા લોકો માટે છે. જેમાં ઝાકઝમાવટ અને ભવ્યતા છે. જો તમે આ ભવ્યતાને પચાવી શકો તો સમાજમાં અને જાહેર ક્ષેત્રે ખૂબ માન સન્માન કમાઈ શકો છો.

મ્યુઝિકલ ટેલેન્ટ હંટ શૉ, RJ-VJ (રેડિયો જોકી અને વીડિયો જોકી) તથા ફિલ્મ ક્ષેત્રે કલાકારોનો અભિનય જોઈ ઘણા યુવાનો હવે આ ક્ષેત્રને કરીયરના રૂપમાં જોવા લાગ્યા છે. આ ક્ષેત્રમાં ભણવાનું શરૂ કર્યા બાદ અભિનેતા, દિગ્દર્શક, નૃત્યકાર અને પાર્શ્વગાયકની સાથે-સાથે, રીધમીસ્ટ, પ્લેરાઈટર, સાઉન્ડ રેકોર્ડિસ્ટ, ડ્રામા થેરાપીસ્ટ, એન્કર, ટેકનિશિયન, પ્રોડક્શન, લાઈન પ્રોડ્યુસર, આર્ટ ડિરેક્ટર, લાઈટ ઓપરેટર, ફ્લોર મેનેજર વગેરે જેવા સર્જનાત્મક ક્ષેત્રમાં આગળ વધી શકાય છે.

પરફોર્મિંગ આર્ટ્સ એક એવો વિષય છે કે જેમાં ગાયન, વાદન, નર્તન અને ડ્રામાનો સમાવેશ થાય છે. આ ક્ષેત્રમાં મળતી ડિગ્રીને બેચલર ઓફ પરફોર્મિંગ આર્ટ્સ કહેવામાં આવે છે. આ કોર્સ કરવાથી તમને ડાન્સ, ડ્રામા અને મ્યુઝિકમાં બી.પી.એ. (બેચલર ઓફ પરફોર્મિંગ આર્ટ્સ)ની ડિગ્રી મળે છે. ક્ષેત્ર તમારે નક્કી કરવાનું છે કે તમારે કયા ક્ષેત્રમાં આગળ વધવું છે. કારણ કે દરેક ક્ષેત્રમાં ભણવાના વિષયો અલગ અલગ હશે. પણ તમારા કોર્સને કહેવાશે પરફોર્મિંગ આર્ટ્સ. સરળ ભાષામાં સમજીએ તો ડિગ્રીનું નામ (બેચલર ઓફ પરફોર્મિંગ આર્ટ્સ) છે. જેમાં સંગીત, ગાયન, નૃત્ય અને ડ્રામા એટલેકે નાટ્યના વિષયોની અલગ અલગ પ્રકારે તાલીમ મેળવી શકાશે. તમારા રસ પ્રમાણે તમે નક્કી કરી જે ક્ષેત્રમાં આગળ વધશો તે વિષય અંગેની ડિગ્રી તમે પ્રાપ્ત કરી શકશો. ઉપરાંત જો તમે આજ ક્ષેત્રમાં વધારે અભ્યાસ કરવા ઈચ્છતા હો તો તેમાં માસ્ટર ડિગ્રી અને પીએચ.ડી.નો પણ અવકાશ છે.

પરફોર્મિંગ આર્ટ્સની ડિગ્રી અંતર્ગત મુખ્યત્વે પ્રેક્ટિકલ અને થિયરી એમ બન્ને પ્રકારે ભણાવવામાં આવે છે. જે અંતર્ગત અભ્યાસક્રમમાં આવતા દરેક વિષયની ઊંડી સમજ આપવામાં આવે છે. આ સમજને પરીક્ષા દરમ્યાન તમારે પ્રેક્ટીકલ અને થિયરી રૂપે રજૂઆત કરવાની હોય છે. જેમાં મુખ્યત્વે

- સંગીત ક્ષેત્રે– તબલાં, સીતાર, વીણા, વાયોલિન, હાર્મોનિયમ, વાંસળી વગેરે જેવા વાદ્યો
- ગાયન ક્ષેત્રે – ઈન્ડિયન ક્લાસિકલ વોકલ(સ્વર, રાગ, તાલ,સપ્તક વગેરેની સમજ)
- નૃત્ય ક્ષેત્રે – કથ્થક, ભરત નાટ્યમ (પ્રેક્ટિકલ અને થિયરી)
- ડ્રામા ક્ષેત્રે– અભિનય, નાટ્ય નિર્માણ,રંગમંચ વ્યવસ્થાપન, ભારતનો સાંસ્કૃતિક વારસો, પ્રકાશ આયોજન, સૌંદર્ય શાસ્ત્ર વગેરે વિષયો ભણાવવામાં આવે છે.

સામાન્ય રીતે પરફોર્મિંગ આર્ટ્સનો કોર્સ ત્રણ વર્ષનો ડિગ્રી કોર્સ છે. પરંતુ ઘણી જગ્યાએ કોર્સની અલગ પ્રકારે તૈયાર કરવામાં આવેલી ડિઝાઈનને કારણે આ કોર્સ ચાર વર્ષનો પણ હોય છે. આ કોર્સ ગુજરાત અને દેશની વિવિધ યુનિવર્સિટી ઉપરાંત વિદેશની કેટલીક નામાંકિત યુનિવર્સિટીમાં પણ ચાલે છે. આ કોર્સમાં પરીક્ષા મુખ્યત્વે સેમેસ્ટર પ્રમાણે લેવામાં આવે છે. સામાન્ય રીતે કોઈપણ પ્રવાહમાં ધોરણ ૧૨ પાસ કર્યા બાદ તેમાં પ્રવેશ મેળવી શકાય છે. પ્રવેશ મેળવવા પ્રવેશ પરીક્ષા ફરજિયાત પાસ કરવી પડતી હોય છે. જોકે પ્રવેશ આપવાની રીત દરેક કોલેજની અલગ અલગ હોય છે. પરંતુ સામાન્ય રીતે તમે જે ક્ષેત્રમાં આગળ વધવા માંગતા હો તે ક્ષેત્રની પાયાની અને પ્રાથમિક માહિતી તથા તમારું ટેલેન્ટ બન્નેનું આકલન પ્રવેશ પરીક્ષા આપવા માટે મહત્ત્વનું અને પૂરતું છે.

આ ક્ષેત્રમાં જોડાવા માંગતા લોકો માટે મોટા શહેરોમાં વિવિધ ઈન્સ્ટિટ્યૂટ દ્વારા શોર્ટ ટર્મ, ડિપ્લોમા અને સર્ટિફિકેટ કોર્સ પણ ચાલાવવામાં આવતા હોય છે. પરંતુ જો ડિગ્રી કોર્સ કરવામાં આવશે તો તેની ઉપયોગિતા ડિપ્લોમા કરતા વધુ થશે. તેથી ડિગ્રી કોર્સ કરવો તે વધુ સારું અને સમજણભર્યું ગણાશે.

ડિગ્રી કોર્સ કરવાથી મુખ્ય ફાયદો એ થશે કે જો તમે ઈન્ડસ્ટ્રીમાં ચાલતી હરિફાઈના કારણે ભવિષ્યમાં આ ક્ષેત્રમાંથી વ્યાવસાયિક રીતે આગળ વધવાનું માંડી

વાળી સરકારી નોકરી અથવા સ્કૂલ કોલેજમાં શિક્ષક કે પ્રાધ્યાપક તરીકે જોડાવા ઈચ્છતા હશો તો તમે મેળવેલી ડિગ્રી તમને ઉપયોગી થશે. આ ઉપરાંત જાહેર ક્ષેત્રમાં સ્પર્ધાત્મક પરીક્ષા આપી નોકરી મેળવવાની તક તો ઊભી જ રહેશે.

વર્ષ ૨૦૧૬-૧૭માં યુવક સેવા અને સાંસ્કૃતિક પ્રવૃત્તિઓના વિભાગ માટે જીપીએસસી દ્વારા લેવાયેલી જિલ્લા યુવા વિકાસ અધિકારી વર્ગ-૨ ની જગ્યા માટે દર્શાવાયેલા ધારાધોરણમાં પરફોર્મિંગ આર્ટ્સને પણ એક ધોરણ તરીકે નક્કી કરવામાં આવ્યું હતું. આ ભરતીમાં ઉત્તીર્ણ થઈ ઘણા યુવાનો રાજ્યના વિવિધ જિલ્લામાં આજે ફરજ બજાવે છે.

ગુજરાતમાં આ કોર્સ

- એમ.એસ.યુનિવર્સિટી, પ્રતાપગંજ, વડોદરા
- ગુજરાત આર્ટ્સ એન્ડ સાયન્સ કોલેજ, એલિસબ્રીજ, અમદાવાદ.
- ઉપાસના સ્કૂલ ઓફ પરફોર્મિંગ આર્ટ્સ –GIET કેમ્પસ, હેલમેટ ચાર રસ્તા, અમદાવાદ.
- જે.જી. કોલેજ ઓફ પરફોર્મિંગ આર્ટ્સ, એશિયા કોમ્પલેક્સ, અમદાવાદ.
- સાર્વજનીક કોલેજ ઓફ પરફોર્મિંગ આર્ટ્સ (સ્કોપા), નાનપુરા હાઈસ્કૂલ પરિસર, સુરત.
- અર્જુનલાલ હિરાણી કોલેજ, હેમુ ગઢવી હોલની સામે, ટાગોર માર્ગ, રાજકોટ.
- એમ.એ.પરીખ ફાઈન આર્ટ્સ એન્ડ આર્ટ્સ કોલેજ, પાલનપુર ખાતેથી કરી શકાય છે.

જ્યારે ભારતમાં આ કોર્સ

- નેશનલ સ્કૂલ ઓફ ડ્રામા, નવી દિલ્હી
- ભાતખંડે મ્યુઝિક ડીમ્ડ યુનિવર્સિટી, લખનઉ, ઉત્તર પ્રદેશ
- કોલેજ ઓફ પરફોર્મિંગ આર્ટ્સ, મહારાષ્ટ્ર એજ્યુકેશન સોસાયટી (સાવિત્રીબાઈ ફૂલે, પુણે યુનિવર્સિટીની માન્યતા પ્રાપ્ત)
- ડિપાર્ટમેન્ટ ઓફ મ્યુઝિક (દિલ્હી યુનિવર્સિટી)
- ઈન્દિરા કલા સંગીત વિશ્વ વિદ્યાલય, ખેરાગઢ, - છત્તીસગઢ
- બનારસ હિન્દુ યુનિવર્સિટી, વારાણસી, ઉત્તર પ્રદેશ ખાતે કરી શકાય છે.

આ ઉપરાંત રાજ્ય અને દેશમાં વિવિધ યુનિવર્સિટી અને ખાનગી કોલેજોએ યુજીસીની માન્યતા લઈને આ કોર્સ શરૂ કર્યા છે. ભારતમાં મોટા ભાગના શહેરોમાં આવેલી યુનિવર્સિટીઓમાં આ કોર્સ ઉપલબ્ધ છે. તેમ છતા આ ક્ષેત્ર અંગેની વધુ જાણકારી માટે તમે ગુગલમાં જઈ ડિગ્રી કોર્સ ઓફ પરફોર્મિંગ આર્ટ્સ એમ સર્ચ કરશો એટલે રાજ્ય અને દેશ-વિદેશની યુનિવર્સિટીની યાદી તથા ફી, એડમિશનની તારીખ, તેમાં ભણાવવામાં આવતા વિષયો, પરીક્ષાની પદ્ધતિ જેવી કોર્સને સંલગ્ન તમામ માહિતી મળી શકશે.

જનસંપર્ક અધિકારી
યુવક સેવા અને સાંસ્કૃતિક પ્રવૃત્તિઓ
ગાંધીનગર.

3 ધોરણ ૧૨ વિજ્ઞાન પ્રવાહ પછી શું ?

–પી. આઈ. રબારી

આજના હાઈટેક યુગમાં ધોરણ ૧૦ પછી ધોરણ – ૧૧ અને ૧૨માં વિજ્ઞાન પ્રવાહ સાથે અભ્યાસ કરી ઉચ્ચ કારકિર્દી બનાવવાનો વિકલ્પ ઉત્તમ છે.

ધોરણ – ૧૨ વિજ્ઞાન પ્રવાહની પરીક્ષા બાદ પોતાના વિષય મુજબ NEET,GUJ-CET,PMT,AIEE,IITE,AIMS, પ્રિ- વેટરનરી પરીક્ષા આપવી જરૂરી છે.

ધોરણ – ૧૨ વિજ્ઞાન પ્રવાહ ગ્રૂપ એ ,બી તથા એબી પાસ કર્યા બાદ નીચે મુજબના અભ્યાસક્રમો ઉપલબ્ધ છે.

૧. મેડિકલ / પેરા મેડિકલ
૨. ડિગ્રી એન્જિનિયરિંગ
૩. આર્કિટેક
૪. ડિપ્લોમા અભ્યાસક્રમો
૫. ફાર્મસી અભ્યાસક્રમો
૬. આઇ.ટી.આઇ
૭. નર્સિંગ
૮. શિક્ષણક્ષેત્રે
૯. સ્નાતક અભ્યાસક્રમો
૧૦. કૃષિક્ષેત્ર
૧૧. અન્ય.

(૧) મેડિકલ / પેરા મેડિકલ

પ્રવેશ લાયકાત

- પ્રવેશાર્થી પાસે ગુજરાત રાજ્યનું ડોમિસાઈલ સર્ટિફિકેટ
- પ્રવેશાર્થી ગુજરાત બોર્ડ (GSHSEB),સેન્ટ્રલ બોર્ડ(CBSE),ઈન્ડિયન સ્કૂલ સર્ટિફાઈડ એજ્યુકેશન બોર્ડ (ISCE)ની ગુજરાતમાં આવેલ શાળામાંથી ગ્રૂપ B અથવા ગ્રૂપ AB સાથે ધોરણ ૧૨ પાસ
- પ્રવેશાર્થીએ પ્રવેશ પરીક્ષા NEET/GUJ-CET આપેલ હોવી જોઈએ.
- જે –તે વર્ષે પ્રવેશ લેનાર પ્રવેશાર્થીએ તે વર્ષના ડિસેમ્બર માસમાં ૧૭ વર્ષ પૂરાં કરેલ હોવા જોઈએ.

જો પ્રવેશાર્થીએ ઉપર દર્શાવેલ લાયકાત ધરાવતા હોય તો તેઓ ગુજરાત રાજ્યની મેડિકલ પ્રવેશ પ્રક્રિયામાં ભાગ લઈ શકશે.

પ્રવેશાર્થીએ NEET ના મિનિમમ માર્ક તથા (PCB + પ્રેક્ટિકલ)ના ૫૦%ગુણ મેળવેલ હોવા જોઈએ.

ગુજરાત રાજ્યની બહાર MBBS/BDS માં પ્રવેશ મેળવવાની કસોટી યાદી

તબીબી અભ્યાસક્રમો

ક્રમ	કોર્સનું નામ	પૂરું નામ	અભ્યાસક્રમની મુદત
૧	MBBS	બેચલર ઓફ મેડિસિન, બેચલર ઓફ સર્જરી	૪.૫ + ૧
૨	BDS	બેચલર ઓફ ડેન્ટલ સર્જરી	૪ + ૧
૩	BAMS	બેચલર ઓફ આયુર્વેદિક મેડિસિન એન્ડ સર્જરી	૪.૫ + ૧
૪	BHMS	બેચલર ઓફ હોમિયોપેથિક મેડિસિન એન્ડ સર્જરી	૪.૫ + ૧
૫	BPT	બેચલર ઓફ ફિઝિઓથેરાપી	૪.૫ + ૧
૬	Nursing	નર્સિંગ	
	૧. B.SC Nursing	બેચલર ઓફ સાયન્સ નર્સિંગ	૪
	૨. GNM	જનરલ નર્સિંગ મીડવાઈઝરી	૩
	૩. ANM	ઓક્ઝિલરી નર્સિંગ મીડવાઈઝવ્સ	૨
૭	B.V.Sc&A.H	બેચલર ઓફ વેટેરનરી સાયન્સ એન્ડ એનિમલ હસબન્ડરી	૪.૫ + ૧

૮	B.Sc Agri.	બેચલર ઓફ સાયન્સ એગ્રિકલ્ચર	૪
૯	Pharmacy	ફાર્મસી	
	૧. B.Pharma	બેચલર ઈન ફાર્મસી	૪
	૨. D.Pharma	ડિપ્લોમા ઈન ફાર્મસી	૨
૧૦	B.A.P	બેચલર ઓફ આયુર્વેદિક ફાર્મસી	૪
૧૧	B.U.M.S	બેચલર ઓફ યુનાની મેડિસિન એન્ડ સર્જરી	૪.૫ + ૧
૧૨	B.N.Y.S	બેચલર ઓફ નેચરોપેથી એન્ડ યોગિક સાયન્સ	૪.૫ + ૧
૧૩	B.Sc	બેચલર ઓફ સાયન્સ	૩
૧૪	B.A.S.L.P	બેચલર ઓફ ઓડીઓલોજી એન્ડ સ્પીચ લેંગ્વેજ પેથોલોજી	૪ + ૧
૧૫	B.M.L.T	બેચલર ઓફ મેડિકલ લેબ ટેકનોલોજી	૩
૧૬	B.Optom	બેચલર ઓફ ઓપ્ટોમેટ્રી	૩ + ૧
૧૭	B.R.I.T	બેચલર ઓફ રેડિઓડાયોગ્નોસિસ એન્ડ ઈમેજિંગ ટેકનોલોજી	૩
૧૮	B.O.T	બેચલર ઓફ ઓક્યુપેશનલ થેરાપી	૪ + ૦.૫
૧૯	B.P.&O	બેચલર ઓફ પ્રોસ્થેટિક્સ એન્ડ ઓર્થોટિક્સ	૪ + ૦.૫
૨૦	D.M.L.T	ડિપ્લોમા ઇન મેડિકલ લેબોરેટરી ટેકનોલોજી	૨ + ૦.૫
૨૧	B.M.R	બેચલર ઓફ મેન્ટલ રીહેબિલિટેશન	૪ + ૦.૫
૨૨	B.S.L.H	બેચલર ઓફ સ્પીચ, લેંગ્વેજ એન્ડ હિઅરિંગ	૪
૨૩	B.R.T	બેચલર ઇન રીહેબિલિટેશન થેરાપી	૪
૨૪	B.A.S.M	બેચલર ઓફ અલ્ટરનેટીવ સિસ્ટમ ઓફ મેડિસિન	૩

(૨) ડિગ્રી એન્જિનિયરિંગ

ભારતમાં આવેલ IITs, NITs, IIITs, GFTIsના B.E./B.Tech એન્જિનિયરિંગ અભ્યાસક્રમમાં પ્રવેશ JoSSA(Joint Seat Allocation authroity) એડમિશન કમિટી દ્વારા JEE (Advanced) અને JEE (Main)ના આધારે આપવામાં આવે છે. ગુજરાતની એકમાત્ર ગાંધીનગરમાં આવેલ IIT (ઈન્ડિયન ઈન્સ્ટિટ્યૂટ ઓફ ટેકનોલોજી)માં માત્ર JEE (Advanced) ના ઓલ ઈન્ડિયા રેન્ક (AIR)ના આધારે પ્રવેશ મળે છે. ગુજરાતની એકમાત્ર સુરત માં આવેલ NIT એવી સરદાર વલ્લભભાઈ પટેલ નેશનલ ઈન્સ્ટિટ્યૂટ ઓફ ટેકનોલોજી SVNIT (AIR) www.jacpcldce.ac.in www.gujacpc.nic.in ધોરણ – ૧૨ વિજ્ઞાન પ્રવાહ ભૌતિક વિજ્ઞાન, રસાયણ વિજ્ઞાન, ગણિતશાસ્ત્ર અને અંગ્રેજી વિષય સાથે પાસ હોય અને ચાલુ વર્ષે GUJ-CETની પરીક્ષા આપેલ હોય તેવા ઉમેદવારોને ડિગ્રી એન્જિનિયરિંગમાં પ્રવેશ મળી શકે છે. પ્રવેશ પ્રક્રિયા ઓનલાઈન છે.તેની વેબ સાઈટ www.jacpcldce.ac.in ઉપર ઓનલાઈન રજીસ્ટ્રેશન કરાવવું જરૂરી તેમજ સમયાંતરે કટ ઓફ મેરિટ, કોર્સની ચોઈસ ફિલિંગ, પ્રવેશ ફાળવણી અને પ્રવેશ રદ વગેરે માહિતીની ચકાસણી કરતાં રહેવું જોઈએ.

એડમિશન કમિટિ ફોર પ્રોફેશનલ કોર્સીસ (ACPC), એલ.ડી. કોલેજ ઓફ એન્જિનિયરિંગ, નવરંગપુરા, અમદાવાદ -૩૮૦૦૧૫

વેબસાઈટ : www.jacpcldce.ac.in, www.gujacpc.nic.in

એન્જિનિયરિંગમાં અભ્યાસક્રમો નીચે મુજબ છે.

- સિવિલ એન્જિનિયરિંગ
- મિકેનિકલ એન્જિનિયરિંગ
- ઈલેક્ટ્રિકલ એન્જિનિયરિંગ
- કેમિકલ એન્જિનિયરિંગ
- બાયો મેડિકલ એન્જિનિયરિંગ
- ફાયર ટેકનોલોજી
- ઈલેક્ટ્રોનિક્સ એન્ડ કોમ્યુનિકેશન એન્જિનિયરિંગ
- ઈન્સ્ટુમેન્ટેશન એન્ડ કન્ટ્રોલ એન્જિનિયરિંગ
- ટેક્સટાઈલ ટેકનોલોજી

- એન્વાયરમેન્ટ એન્જિનિયરિંગ
- કોમ્પ્યૂટર મેટલર્જી
- ઈરિગેશન એન્ડ વોટર મેનેજમેન્ટ
- મેકાટ્રોનિક્સ
- એરોનોટિક્સ
- રબર ટેકનોલોજી
- પ્લાસ્ટિક ટેકનોલોજી
- ઈન્ફર્મેશન ટેકનોલોજી
- ઓટોમોબાઈલ એન્જિનિયરિંગ
- પાવર ઈલેક્ટ્રોનિક્સ
- ટેક્સટાઈલ એન્જિનિયરિંગ

ઉપરોક્ત અભ્યાસક્રમોમાં ચાર વર્ષની મુદતના આઠ સેમેસ્ટર હોય છે.

(૩) આર્કિટેક્ટ અભ્યાસક્રમ

B.Arch (બેચલર ઓફ આર્કિટેક્ચર)અભ્યાસક્રમ નો સમયગાળો ૫.૫ વર્ષ છે.

ACPC (એડમિશન કમિટી ફોર પ્રોફેશનલ કોર્સિસ) અને AAT (આર્કિટેક્ચર એપ્ટીટ્યૂડ ટેસ્ટ)ના આધારે પ્રવેશ મળે છે.

www.gujacpc.nic.inની વેબસાઈટ પર ઓન લાઈન ફોર્મ ભરવાથી ACPC (એડમિશન કમિટી ફોર પ્રોફેશનલ કોર્સિસ)ના આધારે ગુજરાતની વિવિધ કોલેજોમાં બેચલર ઓફ આર્કિટેક્ચર, બેચલર ઓફ ઈન્ટિરીયર ડિઝાઈન,બેચલર ઓફ કન્સ્ટ્રકશન ટેકનોલોજી આધારિત અભ્યાસક્રમોમાં NATA (નેશનલ એપ્ટિટ્યૂટ ટેસ્ટ ઈન આર્કિટેક્ચર)માં મેળવેલ સ્કોર આધારિત પ્રવેશ મેળવી શકાય.

IITના B.Archના કોર્સમાં પ્રવેશ માટે JEE (Adavanced)ની સાથે AAT (આર્કિટેક્ચર એપ્ટીટ્યૂડ ટેસ્ટની પરીક્ષામાં ક્વૉલિફાઈડ થવું જરૂરી.તદઉપરાંત NIT (નેશનલ ઈન્સિટીટ્યૂટ ઓફ ટેકનોલોજી), SPA (સ્કૂલ ઓફ પ્લાનિંગ એન્ડ આર્કિટેક્ચર)અને GIFT (Government funded Technical Institutes)માં પ્રવેશ માટે JEE (Main)ના પેપર – ૨ ના ઓલ ઈન્ડિયા રેંક (AIR)ના આધારે પ્રવેશ મળી શકે. તેમાં મેથેમેટિક્સ એપ્ટિટ્યૂટ સાથે ડ્રોઈંગ ટેસ્ટ લેવાય છે.

બેચલર ઓફ ઈન્ટિરીયર ડિઝાઈન (BID) અને બેચલર ઓફ કન્સ્ટ્રક્શન ટેકનોલોજી (BCT)નો કોર્સ પાંચ વર્ષની મુદતનો હોય છે. આ કોર્સ માટે CEPT(સેન્ટર ફોર એન્વાયર્નમેન્ટલ પ્લાનિંગ એન્ડ ટેકનોલોજી) યુનિવર્સિટી —નવરંગપુરા, અમદાવાદની વેબસાઈટ http://cept.ac.inની મુલાકાત લેવી જરૂરી છે.

(૪) ડિપ્લોમા અભ્યાસક્રમો :

ધોરણ – ૧૨ વિજ્ઞાન પ્રવાહમાં ઓછા ટકા મેળવેલ હોય અથવા ધોરણ – ૧૨ વિજ્ઞાન પ્રવાહમાં નાપાસ થનાર વિદ્યાર્થી ડિપ્લોમા અભ્યાસક્રમોમાં પ્રવેશ મેળવી શકે છે. ધોરણ – ૧૨ વિજ્ઞાન પ્રવાહ પાસ કરેલ વિદ્યાર્થીઓને ડિપ્લોમામાં પ્રથમ પસંદગી આપવામાં આવે છે. રાજયમાં આવેલ પોલિટેકનિક કોલેજમાં ડિપ્લોમા એન્જિનિયરિંગના અભ્યાસક્રમો ચાલે છે. જેમાં સિવિલ, મિકેનિક, ઈલેક્ટ્રિકલ, કેમિકલ, માઈનિંગ, પ્લાસ્ટિક, કોમ્પ્યૂટર, પ્રિન્ટિંગ ટેકનોલોજી, સિરામિક ટેકનોલોજી, આર્કિટેક્ચર, મેટલર્જી, ટેક્સટાઈલ મેન્યુફેક્ચરિંગ, ટેક્સટાઈલ પ્રોસેસિંગ, ઈલેક્ટ્રોનિક્સ અને કોમ્યુનિકેશન ઈન્ફર્મેશન ટેકનોલોજી, ઈન્સ્ટ્રુમેન્ટેશન એન્ડ કન્ટ્રોલ એન્જિનિયરિંગ, પાવર ઈલેક્ટ્રોનિક્સ, મેકાટ્રોનિક્સ,ફેબ્રિકેશન ટેકનોલોજી, ઓટોમોબાઈલ એન્જિનિયરિંગ

આ અભ્યાસક્રમોમાં પ્રવેશ માટે ગુજરાત ટેકનોલોજી યુનિવર્સિટી – ચાંદખેડા- વિશ્વકર્મા ગવર્ન્મેન્ટ એન્જિનિયરિંગ કોલેજ કેમ્પસ,વિસત – ગાંધીનગર હાઈવે, ચાંદખેડા, અમદાવાદની વેબસાઈટ www.gtu.ac.in પર ઓનલાઈન ફોર્મ ભરવું જરૂરી.

(૫) ફાર્મસી અભ્યાસક્રમ :

આ અભ્યાસક્રમ બે પ્રકારના છે.

(૧) D.Pharm (ડિપ્લોમા ઈન ફાર્મસી)ની મુદત બે વર્ષ

(૨) B.Pharm (બેચલર ઈન ફાર્મસી)ની મુદત ચાર વર્ષ

ગુજરાત આવેલ ફાર્મસી કોલેજમાં પ્રવેશ મેળવવા માટે ચાલુ વર્ષે GUJ – CETની પરીક્ષા આપેલી હોવી જોઈએ. એડમિશન કમિટી ફોર પ્રોફેશનલ કોર્સિસ (ACPC)ની વેબસાઈટ www.gujacpc.nic.in પર ઓન લાઈન ફોર્મ ભરવાથી ગુજરાતમાં આવેલ ફાર્મસી કોલેજમાં પ્રવેશ મેળવી શકાય છે.

(૬) કૃષિક્ષેત્રના અભ્યાસક્રમો :

A ગ્રૂપના વિદ્યાર્થીઓ કૃષિ ટેકનોલોજી, ડેરી વિજ્ઞાન, એગ્રીકલ્ચર એન્જિનિયરિંગ

B ગ્રૂપના વિદ્યાર્થીઓ ગુજરાતમાં આવેલ કૃષિ યુનિવર્સિટીમાં બી.એસ.સી કૃષિમાં પ્રવેશ મેળવી શકે

છે. ધોરણ – ૧૨માં PCBમાં ૪૫% અને GUJ – CETના આધારે પ્રવેશ.

B ગ્રૂપના વિદ્યાર્થીઓ માટે ગુજરાત રાજ્યની કૃષિ યુનિવર્સિટીમાં નીચે મુજબના અભ્યાસક્રમો ઉપલબ્ધ છે.

ક્રમ	કોર્સનું નામ	શોર્ટ ફોર્મ	મુદત
૧	બેચલર ઓફ વેટરનરી સાયન્સ એન્ડ એનિમલ હસબન્ડરી	B.V.Sc & AH	૪.૫ + ૧
૨	બેચલર ઓફ સાયન્સ ઈન એગ્રિકલ્ચર	B.Sc (Agri)	૪
૩	બેચલર ઓફ સાયન્સ ઈન હોર્ટિકલ્ચર	B.Sc (Horti)	૪
૪	બેચલર ઓફ ફિશરિઝ સાયન્સ	B.F.Sc	૪
૫	બેચલર ઓફ સાયન્સ ઈન ફોરેસ્ટ્રી	B.Sc (Forestry)	૪
૬	બેચલર ઓફ બાયોટેક્નોલોજી	B.Tech	૪

ઉપરોક્ત બાબતની વધુ માહિતી માટે નીચે મુજબનો સંપર્ક કરવો

ક્રમ	યુનિવર્સિટીનું નામ	ફોન નંબર	વેબ સાઈટ
૧	સરદાર કૃષિ યુનિવર્સિટી –દાંતીવાડા, તા.પાલનપુર, જિ: બનાસકાંઠા	૦૨૭૪૮ -૨૭૮૨૨૯	www.sdau.edu.in
૨	નવસારી કૃષિ યુનિવર્સિટી – નવસારી	૦૨૬૩૭ -૨૮૨૭૮૬	www.nau.in
૩	જૂનાગઢ કૃષિ યુનિવર્સિટી – જુનાગઢ	૦૨૮૫ -૨૬૭૩૦૪૦	www.jau.in
૪	આણંદ કૃષિ યુનિવર્સિટી – આણંદ	૦૨૬૯૨ -૨૬૪૪૬૨	www.aau.in
૫	કામધેનુ કૃષિ યુનિવર્સિટી – અમરેલી, કોલેજ ઓફ ડેરી સાયન્સ	૦૨૭૯૨ -૨૨૯૪૫૬	https://www.ku-guj.org

(૭) શિક્ષણક્ષેત્રઃ

D El.Ed (ડિપ્લોમા ઈન એલિમેન્ટરી એજ્યુકેશન) બે વર્ષનો કોર્સ માન્ય અધ્યાપન મંદિરોમાં અભ્યાસક્રમ ચાલે છે.

C.P.Ed, A.T.D

(૮) સ્નાતક

બેચલર ઓફ સાયન્સના અભ્યાસક્રમનો ત્રણ વર્ષનો સમયગાળો હોય છે. તમામ ગ્રૂપના વિદ્યાર્થીઓ બેચલર ઓફ સાયન્સમાં પ્રવેશ મેળવી શકે છે. બેચલર ઓફ સાયન્સ ફિઝિક્સ, કેમેસ્ટ્રી, મેથેમેટિક્સ, ઈલેક્ટ્રોનિક્સ, સ્ટેટેસ્ટિક્સ, બાયોલોજી, યોગા વગેરે વિષય સાથે કરી શકાય છે.

(૯) અન્ય :

ખાસ કરીને ઉચ્ચ શિક્ષણના અભ્યાસક્રમોમાં ધો.૧૨ વિજ્ઞાનપ્રવાહ પાસ વિદ્યાર્થીઓને પ્રથમ તક મળે છે. સંરક્ષણ ક્ષેત્રે ઈન્ડિયન આર્મી,નેવી અને એરફોર્સના અભ્યાસક્રમ છે. એનડીએ પરીક્ષા દ્વારા પુનાની ખડકવાસલા ખાતે આવેલી કોલેજમાં પ્રવેશ મેળવી શકાય છે. એમ.બી.એ તથા એમ.એસ.સી.(સીએ અને આઈટી)ના ઈન્ટિગ્રેટેડ અભ્યાસક્રમ કરી શકાય. ડિગ્રી ઈન હોટલ એન્ડ ટૂરિઝમ મેનેજમેન્ટ, બીએસસી હોસ્પિટાલિટી અને હોટલ એડમિનિસ્ટ્રેશન, હોટલ મેનેજમેન્ટની પરીક્ષા, નિફ્ટ તથા એનઆઈડીમાં પ્રવેશ કસોટીના આધારે પ્રવેશ મેળવી શકાય. કોમ્પ્યૂટર અભ્યાસક્રમ ડીસીએ, બીસીએ તેમજ મરીન એન્જિનિયરિંગ અભ્યાસક્રમ, આઈટી ક્ષેત્રે ઈન્ફર્મેશન એન્ડ કોમ્યુનિકેશન ટેકનોલોજીનો ચાર વર્ષનો અભ્યાસક્રમ, ઈન્ફર્મેશન એન્ડ ટેકનોલોજી કોમ્યુનિકેશન, ટેલિકોમ્યુનિકેશન, મલ્ટીમીડિયા ટેકનોલોજી વગેરે અભ્યાસક્રમ ઉપલબ્ધ છે. આ ઉપરાંત સબ ફાયર ઓફિસર્સ કોર્સ, ફાયર ટેકનોલોજી બી.એસ.સી. પણ કરી શકાય.

હાલમાં જેમ મોબાઈલ યુગ ચાલી રહ્યો છે તેમ આવનાર સમયને રોબોટ યુગ કહેવો અતિશયોક્તિભર્યું નથી. આજકાલ માનવનું સ્થાન રોબોટ લઈ રહ્યા છે. મોટા રેસ્ટોરન્ટ, હોટલ, હોસ્પિટલમાં રોબોટ કામ કરતા થઈ ગયા છે. આથી "આર્ટિફિશિયલ ઈન્ટેલિજન્સ" કોર્સની ડિમાન્ડ ખૂબ જ રહેવાની સંભાવના હોઈ આર્ટિફિશિયલ ઈન્ટેલિજન્સ કોર્સ ગુજરાત યુનિવર્સિટી તેમજ ગુજરાતની ઘણી સંસ્થામાં કરી શકાય છે.

મદદનીશ, વ્યવસાયી માર્ગદર્શન સંસ્થા
રાયખડ – અમદાવાદ

૪ ધો.-૧૨ વિજ્ઞાન પ્રવાહ પછી ગુજરાત ખાતે ઉપલબ્ધ ડિગ્રી એન્જિનિયરિંગ, ડિગ્રી/ડિપ્લોમા ફાર્મસીના અભ્યાસક્રમો

–પ્રો. (ડૉ.) રાજુલ ગજ્જર

કોઈપણ પ્રગતિશીલ રાષ્ટ્ર માટે ટેકનોલોજીનો વિકાસ એ પાયાની જરૂરિયાત છે. આજે વિશ્વના દરેક રાષ્ટ્રને ટેકનોલોજીનું મહત્ત્વ સમજાઇ ચૂક્યું છે, અને આથી દરેક રાષ્ટ્ર એનો મહત્તમ વિકાસ કરી, પોતાના રાષ્ટ્રને એ દિશામાં સમૃદ્ધ બનાવવા કોશિશ કરે છે. ટેકનોલોજીના વિકાસમાં ટેકનિકલ શિક્ષણની ભૂમિકા મહત્ત્વની છે. કોઈપણ વિકસિત રાષ્ટ્ર માટે ટેકનકલ શિક્ષણ એ મહત્ત્વની બાબત ગણવામાં આવે છે. ટેકનિકલ શિક્ષણ એટલે ઈજનેરી/ફાર્મસી તથા એને અનુરૂપ વ્યવસાયને લગતું શિક્ષણ.

છેલ્લાં કેટલાક વર્ષોમાં વિજ્ઞાન અને ટેકનોલોજી ક્ષેત્રે આપણા દેશે ઘણી પ્રગતિ કરી છે. કોમ્પ્યૂટર અને આઈ. ટી. ક્ષેત્રે આપણે હરણફાળ ભરી છે. ગુજરાતનો ફાળો પણ એમાં અગ્રગણ્ય છે, એને અનુરૂપ અભ્યાસક્રમોનું શિક્ષણ રાજ્યમાં જ પ્રાપ્ત થાય એ માટે ડિગ્રી એન્જિનિયરિંગ તેમજ ફાર્મસી કોલેજોની સંખ્યામાં પણ ઉત્તરોતર વધારો થતો રહ્યો છે. ચાલુ વર્ષ એટલે કે, ૨૦૧૯-૨૦ સુધીમાં રાજ્યમાં કુલ ૨૨૬ સંસ્થાઓમાં કુલ ૮૦,૭૩૪ બેઠકો ડિગ્રી ઈજનેરી તથા ડિગ્રી/ડિપ્લોમા ફાર્મસી અભ્યાસક્રમો માટે ઉપલબ્ધ હતી. ડિગ્રી ઈજનેરી અભ્યાસક્રમોમાં વિવિધ અભ્યાસક્રમો જેવા કે, બાયો ટેકનોલોજી, બાયો મેડિકલ એન્જિનિયરિંગ, એરોનોટિકલ એન્જિનિયરિંગ, મરિન એન્જિનિયરિંગ, માઈનિંગ એન્જિનિયરિંગ, હોટલ અને ટુરિઝમ મેનેજમેન્ટ જેવા નવા અભ્યાસક્રમોની સાથે સાથે મિકેનિકલ, ઈન્સ્ટ્રુમેન્ટેશન અને કંટ્રોલ, સિવિલ, કોમ્પ્યૂટર, ઈલેક્ટ્રિકલ, આઈ.ટી., કેમિકલ, ઓટોમોબાઈલ ઈજનેરી તેમજ ટેક્ષટાઈલ ઈજનેરી જેવા અનેકવિધ કન્વેન્શનલ અને સ્પેશ્યલાઈઝ્ડ ડિગ્રી એન્જિનિયરિંગ તેમજ ડિગ્રી/ડિપ્લોમા ફાર્મસી અભ્યાસક્રમોનું શિક્ષણ રાજ્યની સરકારી, અનુદાનિત તેમજ સ્વનિર્ભર સંસ્થાઓ દ્વારા આપવામાં આવી રહ્યું છે.

રાજ્યમાં ધોરણ-૧૨ વિજ્ઞાન પ્રવાહ પછીના ડિગ્રી એન્જિનિયરિંગ, ડિગ્રી/ડિપ્લોમા ફાર્મસીના અભ્યાસક્રમોમાં પ્રવેશની કાર્યવાહી રાજ્ય સરકારના વિધાન મંડળ દ્વારા પ્રવેશ અને ફી નિયમન માટેના અધિનિયમ "ગુજરાત પ્રોફેશનલ ટેકનિકલ એજ્યુકેશન સંસ્થાઓ (પ્રવેશ અને ફી નિયમન) અધિનિયમ ૨૦૦૭" અન્વ્યે રાજ્ય સરકાર દ્વારા રચવામાં આવેલ એડમિશન કમિટિ ફોર પ્રોફેશનલ કોર્સિસ (ACPC), એલ.ડી. કોલેજ ઓફ એન્જિનિયરિંગ કેમ્પસ, અમદાવાદ-૩૮૦ ૦૧૫, મારફતે કેન્દ્રિયકૃત પ્રવેશ પ્રદ્ધતિ દ્વારા ગુણવત્તાના આધારે તૈયાર કરેલ મેરિટ યાદી મુજબ કરવામાં આવે છે. પ્રવેશ વર્ષ ૨૦૨૦-૨૧થી રાજ્યની સરકારી અને અનુદાનિત સંસ્થાઓની કુલ મંજૂર થયેલી તમામ બેઠકો માટે તેમજ સ્વનિર્ભર સંસ્થાઓની ૫૦% બેઠકો માટે જે તે વર્ષે પ્રવેશની કાર્યવાહી કરવામાં આવે છે. સ્વનિર્ભર સંસ્થાઓની ૫૦% બેઠકો કે જે સંચાલક મંડળની બેઠકો તરીકે ઓળખાય છે, જેની પ્રવેશ કાર્યવાહી જે તે સંસ્થા સ્તરે સંસ્થા દ્વારા કરવામાં આવશે.

વર્ષ ૨૦૧૯-૨૦ દરમિયાન ધોરણ-૧૨ વિજ્ઞાન પ્રવાહ પછી ACPC જોડાયેલ ૧૩૮ સરકારી, અનુદાનિત અને સ્વનિર્ભર સંસ્થાઓમાં ચાલતા ડિગ્રી એન્જિનિયરિંગના જુદા જુદા સ્નાતક અભ્યાસક્રમો માટે કુલ ૭૩૩૪૫ બેઠકો, ડિગ્રી ફાર્મસી અભ્યાસક્રમો માટે ૭૨ સંસ્થાઓમાં ૬૨૩૩ બેઠકો, ડિપ્લોમા ફાર્મસી અભ્યાસક્રમો માટે ૧૬ સંસ્થાઓમાં ૧૧૫૬ બેઠકો ઉપલબ્ધ હતી.

આ ઉપરાંત ગુજરાત રાજ્યના વિદ્યાર્થીઓ માટે રાજ્યમાં આવેલી સરદાર વલ્લભભાઈ પટેલ નેશનલ ઈન્સ્ટિટ્યૂટ ઓફ ટેકનોલોજી (NIT) સુરત, ઈન્સ્ટિટ્યૂટ ઓફ ઈન્ફ્રાસ્ટ્રક્ચર, ટેકનોલોજી રિસર્ચ એન્ડ મેનેજમેન્ટ (IITRAM) અમદાવાદ, ધીરુભાઈ અંબાણી ઈન્સ્ટિટ્યૂટ ફોર ઈન્ફોર્મેશન એન્ડ કોમ્યુનિકેશન ટેકનોલોજી (DAIICT) ગાંધીનગર, પંડિત દીનદયાળ પેટ્રોલિયમ યુનિવર્સિટી (PDPU) ગાંધીનગર, નિરમા યુનિવર્સિટી તથા જી.એસ.એફ.સી., વડોદરા ખાતે મંજૂર થયેલી બેઠકોમાંથી કેટલીક બેઠકો રાજ્ય બહારનાય વિદ્યાર્થીઓ કે જેઓએ રાષ્ટ્રીય સ્તરની પ્રવેશ પરીક્ષા આપેલ હોય, તેઓ માટે જુદા જુદા ઈજનેરી અભ્યાસક્મોમાં અનામત રાખવામાં આવે છે. તે અંગેની સવિસ્તાર માહિતી જે તે સંસ્થા ખાતેથી ઉપલબ્ધ થઈ શકશે.

ચાલુ વર્ષ માટે જે કોઇ સંસ્થાઓ કે બેઠકોમાં વધારો થશે તો તે અંગેની સવિસ્તાર માહિતી ACPC દ્વારા આપવામાં આવતી માહિતી પુસ્તિકામાં સામેલ કરવામાં આવશે. વિદ્યાર્થીઓને માર્ગદર્શન મળી રહે તે હેતુથી વિવિધ સંસ્થાઓ તેમજ અભ્યાસક્રમોમાં પ્રવેશ ક્યા મેરીટ ક્રમાંક તેમજ મેરીટ ગુણ પર અટકતો હતો માહિતી એડમિશન કમિટી ફોર પ્રોફેશનલ કોર્સિસની વેબસાઈટમાં આપવામાં આવેલ છે.

પ્રવેશ પાત્રતા :

ઉમેદવારે ડિગ્રી ઈજનેરી તથા ડિગ્રી/ડિપ્લોમા ફાર્મસી અભ્યાસક્રમોમાં પ્રવેશ માટે ધોરણ-૧૨ વિજ્ઞાન પ્રવાહની (૧૦+૨ પેટર્ન) અથવા તેને સમકક્ષ પરીક્ષા કે જેને "લાયકાતની પરીક્ષા" ઉલ્લેખવામાં આવે છે, તે જે તે વર્ષ માટે નિયમોનુસાર જરૂરી લઘુતમ ગુણ મર્યાદા સાથે નીચેની પૈકી કોઇ એક શાળામાંથી પાસ કરેલ હોવી જોઈએ.

I. ગુજરાત માધ્યમિક અને ઉચ્ચતર માધ્યમિક શિક્ષણ બોર્ડ સાથે સંલગ્ન માન્ય શાળાઓ.

II. ગુજરાત રાજ્યમાં આવેલી સેન્ટ્રલ બોર્ડ ઓફ એજ્યુકેશન, નવી દિલ્હીની માન્ય શાળાઓ.

III. ગુજરાત રાજ્યમાં આવેલી કાઉન્સિલ ઓફ ઈન્ડિયન સ્કૂલ સર્ટિફીકેટ એક્ઝામિનેશન્સ, નવી દિલ્હીની માન્ય શાળાઓ.

IV. ગુજરાત રાજ્યમાં આવેલી નેશનલ ઈન્સ્ટિટ્યૂટ ઓફ ઓપન સ્કૂલીંગ, નવી દિલ્હી માન્ય શાળા/સેન્ટર.

V. ગુજરાત રાજ્યમાં આવેલ ઈન્ટરનેશનલ સ્કૂલ બોર્ડ માન્ય શાળા/સેન્ટર.

અને જે તે વર્ષની પ્રવેશ પ્રક્રિયામાં જે તે વર્ષ માટે ગુજરાત સરકારે માન્ય રાખેલ "પ્રવેશ પરીક્ષા" આપેલ હોવી જોઇએ.

વખતોવખત પ્રવેશ પાત્રતામાં ફેરફાર થતા હોવાથી જે તે શૈક્ષણિક વર્ષ માટે સરકાર તરફથી બહાર પાડવામાં આવતા ઠરાવને આધારે પ્રવેશ સમિતિ તરફથી માહિતી પુસ્તિકામાં આપેલી માહિતી આધારભૂત ગણવામાં આવે તે જરૂરી છે.

ACPC દ્વારા ભરવાની થતી બેઠકોમાંથી ૭% અનુસૂચિત જાતિના વિદ્યાર્થીઓ માટે, ૧૫% અનુસૂચિત જનજાતિના વિદ્યાર્થીઓ માટે અને ૨૭% બેઠકો સામાજિક અને શૈક્ષણિક રીતે પછાત વર્ગના વિદ્યાર્થીઓ માટે તેમજ ૧૦% બેઠકો આર્થિક રીતે પછાત બિનઅનામત ધરાવતા વિદ્યાર્થીઓ માટે અનામત રાખવામાં આવે છે. વિકલાંગ ઉમેદવારો માટે ૫% બેઠકો P.W.D. એકટ ૨૦૧૬ પ્રમાણે જે તે જાતિની બેઠકોમાં અનામત રાખવામાં આવે છે. તદ્ઉપરાંત AICTE, નવી દિલ્હી દ્વારા ચાલુ સાલે મંજૂર થયેલી બેઠકોની ૫% બેઠકો સંખ્યાધિક બેઠકો એવા ઉમેદવારો કે જેઓનાં કુટુંબની તમામ સ્ત્રોતોમાંથી થતી વાર્ષિક રૂ. ૬ લાખ કરતાં ઓછી હોય, તેઓને મેરિટનાં ધોરણે ફાળવવા સંસ્થાઓને જણાવવામાં આવ્યું હતું.

પ્રવેશ પ્રક્રિયા :

ધોરણ-૧૨ (વિજ્ઞાન પ્રવાહ)નું પરિણામ બહાર પડ્યા પછી તુરત જ એડમિશન કમિટી ફોર પ્રોફેશનલ કોર્સિસ (ACPC) દ્વારા રાજ્યના વ્યવસાયિક ઈજનેરી તથા ફાર્મસીના અભ્યાસક્રમોમાં પ્રવેશ ફાળવવાની કાર્યવાહીની શરૂઆત કરવામાં આવે છે. પ્રવેશ પ્રક્રિયા માટે જરૂરી પ્રમાણપત્રો જેવા કે જાતિ પ્રમાણપત્ર, નોન ક્રિમિલેયરનું સર્ટિફિકેટ વગેરે અંગે પૂરતી માહિતી મળી રહે તે માટે તથા સમિતિ દ્વારા નક્કી કરવામાં આવેલ હેલ્પ સેન્ટરોની માહિતી મળી રહે તે માટે પ્રવેશ સમિતિ દ્વારા અગાઉથી રાજ્યના અગ્રણી વર્તમાનપત્રોમાં જાહેરખબર આપી માહિતગાર કરવામાં આવે છે. તદ્ઉપરાંત સમિતિની વેબસાઈટ www.jacpcldce.ac.in ઉપર વખતોવખત જરૂરી માહિતીઓ, સૂચનાઓ મૂકવામાં આવે છે.

ગુજરાત સરકાર દ્વારા પ્રવેશ વર્ષ ૨૦૦૮-૦૯થી ડિગ્રી ઈજનેરી તથા ડિગ્રી/ડિપ્લોમા ફાર્મસીનાં વ્યાવસાયિક અભ્યાસક્રમોનાં ઓનલાઇન પ્રવેશ પ્રક્રિયા શરૂ કરવામાં આવેલ છે. પ્રવેશ પ્રક્રિયાની શરૂઆતમાં વિદ્યાર્થીઓએ રાજ્યભરમાં સમિતિ દ્વારા નક્કી કરાયેલી અધિકૃત બેંક શાખાઓ ખાતેથી માહિતી પુસ્તિકા અને PIN મેળવવાના હોય છે. જેની મદદથી ઉમેદવારોએ સમિતિની વેબસાઇટ www.jacpcldce.ac.in ઉપર રજિસ્ટ્રેશન કરાવવું ફરજિયાત છે. ઉમેદવારોને રજિસ્ટ્રેશનની પ્રક્રિયા તથા પ્રવેશ પ્રક્રિયાના વિવિધ તબક્કાઓથી સંપૂર્ણપણે માહિતગાર કરવા માટે પ્રવેશ સમિતિ દ્વારા રજિસ્ટ્રેશન સમયે માહિતી પુસ્તિકા આપવામાં આવે છે, જેનો અભ્યાસ પ્રવેશ ઇચ્છુક ઉમેદવારોએ કરવો અત્યંત જરૂરી છે.

ફાર્મસીના સ્નાતકકક્ષાનાં અભ્યાસક્રમોમાં પ્રવેશ ઇચ્છુક ઉમેદવારોને સંસ્થાની માન્યતાની માહિતી અર્થે ફાર્મસી કાઉન્સીલ ઓફ ઇન્ડિયાની વેબસાઇટ www.pci.nic.in જોઇ લેવી હિતાવહ છે.

ફીનું ધોરણ :

પ્રવેશ વર્ષ ૨૦૨૦-૨૧ દરમ્યાન જુદી જુદી સંસ્થાઓમાં ફીનું ધોરણ નક્કી કરવા માટે રાજ્ય દ્વારા નામદાર ગુજરાત હાઈકોર્ટનાં નિવૃત ન્યાયાધીશનાં વડપણ હેઠળ એક ફી નિયંત્રણ સમિતિની રચના કરવામાં આવેલી છે. ફી નિયંત્રણ સમિતિ દ્વારા નક્કી કરવામાં આવેલ ફી મુજબ જ દરેક સ્વનિર્ભર સંસ્થાઓએ ફી લેવાની રહે છે. સંસ્થાની ફી અંગેની માહિતી અર્થે ફી સમિતિની વેબસાઈટ www.frctech.ac.in જોઈ લેવી હિતાવહ છે.

વ્યવસ્થિત અને સફળતાપૂર્વકના કારકિર્દી આયોજન માટે નીચેની બાબતોને ધ્યાનમાં રાખો :

(૧) તમારી શારીરિક શક્તિને પીછાણો :

કેટલાક વ્યવસાયો અમુક ચોક્કસ પ્રકારની શારીરિક કાર્યશક્તિ માંગે છે. જેમ કે સુરક્ષા સેવાઓ, પાયલોટ કે એર હોસ્ટેસનો વ્યવસાય. વ્યક્તિના શારીરિક બંધારણમાં ઉંમર અગત્યનો ભાગ ભજવે છે. કેટલાક અગત્યના અભ્યાસક્રમોમાં અને વ્યવસાયમાં પ્રવેશ મર્યાદા નક્કી કરવામાં આવે છે. આથી, આપણે આપણા શિક્ષણનું એવી રીતે આયોજન કરવું જોઈએ કે જેથી જરૂરી શારીરિક ક્ષમતામાં આવીએ.

(૨) તમારા બુદ્ધિચાતુર્યને (Intelligence) ઓળખો :

દરેક વ્યક્તિમાં સામાન્ય માનસિક શક્તિ હોય છે, જેને બુદ્ધિચાતુર્ય કહેવામાં આવે છે. પરંતુ તેની કક્ષા જૂદી જૂદી હોય છે. તમારું બુદ્ધિચાતુર્ય જાણવું એ તમારા શૈક્ષણિક અને વ્યવસાયિક ધંધા-રોજગારના આયોજનની એક બાબત છે. અભ્યાસક્રમની પસંદગી જો ખોટી થાય તો વ્યક્તિ તેમાં નિષ્ફળ જતા નાસીપાસ થાય છે.

(૩) તમારી અભિયોગ્યતા (Aptitude) ને જાણો :

તમારી વિશિષ્ટ અને સુષુપ્ત કાર્યશક્તિ વિશે જાણકારી મેળવવી એ પણ એટલું જ અગત્યનું છે. દરેક વ્યક્તિમાં એક કે તેથી વધુ વિશિષ્ટ શક્તિ રહેલી હોય છે અને તેને શરૂઆતમાં શોધી કાઢવી કે પારખી લેવી જરૂરી છે. કારકિર્દીના આયોજનમાં વિશિષ્ટ શક્તિઓનું જ્ઞાન અત્યંત આવશ્યક છે. કારણ કે, આજની વ્યવસાયિક દુનિયામાં આવી શક્તિઓને સાંકળી લઈ વ્યવસાય/નોકરીની તકો આપવામાં આવતી હોય છે.

વધુમાં, વ્યવસાય અને વ્યવસાયિક અભ્યાસક્રમોનું આયોજન કરતી વખતે રસને મહત્ત્વ આપવું જોઈએ. વ્યક્તિએ પસંદ કરેલ અભ્યાસક્રમમાં રસ હોય તો તે બધી મુશ્કેલીઓનો સામનો કરીને પોતાનું ધ્યેય સિદ્ધ કરે છે.

(૪) તમારા સ્વભાવની ખાસિયતો અને વલણોને જાણો :

અભ્યાસક્રમ અને તે પછીથી તેને અનુરૂપ વ્યવસાયમાં સફળ થવા માટે તમારા સ્વભાવની ખાસિયતો તેમજ વલણો અગત્યનો ભાગ ભજવે છે. પોતાના સ્વભાવને શું અનુકૂળ છે કે નથી તેનો ખ્યાલ હોવો જરૂરી છે. ઘર, સમાજ, સંજોગો, વ્યવસાય પરત્વે વ્યક્તિ અનુકૂલન સાધે તે જરૂરી છે. કેટલાક વ્યવસાયમાં વસ્તુઓ સાથે કામ લેવાનું હોય છે. જ્યારે કેટલાકમાં માણસો સાથે વ્યવહાર કરવાનો હોય છે. તો કેટલાકમાં વિચાર અગત્યનો ભાગ ભજવે છે. જીવનનાં મૂલ્યો અને યોગ્ય વલણો વ્યક્તિને સાચી રીતે વિચારતી કરી શકશે અને ધ્યેય સિદ્ધિ અને સફળતામાં તેનો ફાળો મહત્ત્વનો છે.

મેમ્બર સેક્રેટરી
એડમિશન કમિટી ફોર પ્રોફેશનલ કોર્સિસ
એલ.ડી. કોલેજ ઓફ એન્જિનિયરિંગ
કેમ્પસ, અમદાવાદ.

૫ એન્જિનિયરિંગ ડિગ્રી/ડિપ્લોમા અને ફાર્મસીના અભ્યાસક્રમનું કટ ઓફ લિસ્ટ

The Admission Committee For Professional Courses, 2019-20

Degree Engineering & Degree/Diploma Pharmacy Cut off Marks

Sr. No.	Institute	Course	IC_Code	OPEN		SC		ST		SEBC		DS		EWS	
				Rank	M.M.	Rank	M.M.	Rank	M.M.	Rank	M.M.	Rank	M.M.	Rank	M.M.
	Degree Engineering Courses														
1	DAIICT, Gandhinagar	B.Tech(ICT)	581-59	59	99.80321	249	99.38753	8019	83.52654	282	99.31367	1328	97.11637	76	99.76848
2	DAIICT, Gandhinagar	Info&Comm	581-17	215	99.4866	1504	96.7116	23873	47.91181	690	98.39978	2590	94.53175	286	99.30737
3	DDU (GIA), NADIAD	Computer	109-1D	344	99.17733	3870	91.97374	19252	58.83349	795	98.19937	*****	*****	387	99.08747
4	NIRMA Uni, ABAD	CompSc	126-1C	524	98.75688	3785	92.15624	------	------	1956	95.85763	3024	93.69199	707	98.37232
5	MSU, BARODA	CompSc	107-1C	550	98.68796	3433	92.88283	17812	62.19326	1132	97.53925	2476	94.768	668	98.44959
6	MSU, BARODA	Chemical	107-1W	595	98.595	1680	96.37738	20746	55.28054	1655	96.42508	2482	94.75172	930	97.94597
7	LDCE, ABAD	Computer	101-1D	658	98.47922	4432	90.85963	22237	51.79848	1273	97.27326	4613	90.53944	774	98.24226
8	BVM (GIA), VVNAGAR	Computer	108-1D	886	98.02711	8963	81.66739	23030	49.91335	1836	96.06788	5348	88.9547	1137	97.52207
9	LDCE, ABAD	IT	101-1E	970	97.85841	7354	84.8097	23145	49.63846	2119	95.52515	4607	90.57304	1116	97.56666
10	DDU (SFI), NADIAD	Computer	136-1D	1167	97.47773	7492	84.52562	------	------	2578	94.55071	3177	93.40172	1274	97.26931
11	VGEC, ABAD	Computer	105-1D	1397	96.93282	7999	83.55758	27770	37.68236	2792	94.13191	5764	88.08215	1567	96.59781
12	PDPU, Raisan	Computer	582-1D	1489	96.7436	7494	84.51421	------	------	4568	90.63976	*****	*****	1982	95.81214
13	MSU, BARODA	Mech	107-1F	1554	96.62502	9853	79.73568	25597	43.35887	3346	93.0633	4791	90.10737	2208	95.31617
14	DDU (GIA), NADIAD	Chemical	109-1W	1573	96.57989	9918	79.59668	32211	21.69567	3004	93.7285	5203	89.23428	2046	95.68125
15	VGEC, ABAD	IT	105-1E	1611	96.5095	10060	79.29098	28590	35.2927	2979	93.77896	6386	86.80217	1709	96.32288
16	SEAS, AU, ABAD	CompSc	570-1C	1715	96.30871	13431	72.03001	------	------	5019	89.59508	4902	89.88476	1942	95.88704
17	PDPU, Raisan	Petrolium	582-57	2010	95.75209	3172	93.41126	------	------	7281	84.94682	4142	91.42107	2713	94.29245
18	LDCE, ABAD	Chemical	101-1W	2081	95.5982	9475	80.55081	21744	52.96064	3255	93.25122	7856	83.83544	2463	94.79437
19	LDCE, ABAD	Mech	101-1F	2206	95.31617	8140	83.30504	26576	40.80909	4312	91.10024	5536	88.51658	2752	94.22319
20	GEC, GNAGAR	Computer	115-1D	2304	95.12597	12167	74.78874	------	------	4198	91.32721	7637	84.26734	2668	94.3753
21	DDU (SFI), NADIAD	IT	136-1E	2420	94.88602	18927	59.59123	------	------	4567	90.63976	6756	86.02791	2616	94.47268
22	PDPU, Raisan	Info&Comm	582-17	2626	94.45971	11124	77.05914	------	------	8287	83.02239	3744	92.24829	3084	93.57374
23	GCET, VVNAGAR	Computer	129-1D	2631	94.44822	14293	70.18539	------	------	5567	88.47662	11953	75.21968	3230	93.29641
24	NIRMA Uni, ABAD	Chemical	126-1W	2714	94.29084	6839	85.86637	------	------	6826	85.88402	*****	*****	3040	93.66441
25	MSU, BARODA	Electrical	107-1L	2914	93.91972	10245	78.88703	23627	48.50606	5912	87.80179	*****	*****	3868	91.98
26	GEC, GNAGAR	IT	115-1E	2983	93.76996	12076	74.98055	------	------	4540	90.69656	9194	81.17373	3197	93.3629
27	SCET, SURAT	Computer	127-1D	2989	93.76598	18321	61.02524	------	------	7930	83.69844	*****	*****	3391	92.98755
28	NIRMA Uni, ABAD	Mech	126-1F	3072	93.59249	9202	81.15713	------	------	6798	85.94617	11355	76.58387	3969	91.76672
29	BVM (SFI), VVNAGAR	IT	140-1E	3162	93.43676	21023	54.64068	------	------	6290	86.9944	10889	77.50332	3408	92.94088
30	NIRMA Uni, ABAD	EC	126-16	3244	93.27246	23223	49.48072	------	------	11232	76.87836	6119	87.36032	4177	91.36072
31	BVM (GIA), VVNAGAR	Mech	108-1F	3539	92.65237	12744	73.45668	31351	25.74349	5929	87.78168	10813	77.67511	4361	91.00902
32	LDCE, ABAD	Civil	101-1S	3765	92.19347	8849	81.88011	12310	74.45413	5797	88.02981	15209	68.13967	5497	88.59423
33	VGEC, ABAD	Chemical	105-1W	3776	92.17664	17198	63.55857	------	------	6009	87.58701	15771	66.83859	4288	91.144
34	Adani, Ahmedabad	Info&Comm	597-17	3859	91.99623	15126	68.2986	------	------	15453	67.58427	9891	79.65704	4935	89.79632
35	CPIT, CHANGA	Computer	138-1D	3873	91.97054	20888	54.96763	------	------	11079	77.17687	8002	83.55214	4688	90.36905
36	LDCE, ABAD	EC	101-16	4039	91.62438	17498	62.89893	------	------	9642	80.20728	10575	78.15411	5124	89.40209
37	LDCE, ABAD	Electrical	101-1L	4051	91.60366	11380	76.54816	26285	41.56003	6767	86.01075	5685	88.22455	5482	88.62807
38	GCET, VVNAGAR	IT	129-1E	4216	91.28491	23111	49.72015	------	------	7702	84.11231	*****	*****	4579	90.6232
39	MSU, BARODA	ELCE	107-7E	4231	91.25622	7820	83.89149	------	------	14397	69.9776	*****	*****	5539	88.51199
40	PDPU, Raisan	Chemical	582-1W	4307	91.10783	14648	69.40863	------	------	18412	60.79127	*****	*****	5472	88.63454
41	VGEC, ABAD	Mech	105-1F	4316	91.09239	10041	79.33299	31882	23.32436	6338	86.89293	8919	81.737	4819	90.04546
42	DDU (SFI), NADIAD	Chemical	136-1W	4369	90.99849	17810	62.19606	------	------	12658	73.64138	23134	49.65527	5504	88.57868
43	SCET, SURAT	Computer-2	127-38	4463	90.79397	19349	58.56886	------	------	11766	75.6523	------	------	5105	89.42492
44	Raksha, Gandhinagar	Comp(CyberSec)	613-3G	4596	90.58541	14456	69.8419	------	------	6359	86.85036	14761	69.1345	5196	89.23649
45	MSU, BARODA	Civil	107-1S	4719	90.2887	13895	71.07263	19586	58.04625	7384	84.74341	14688	69.31039	6807	85.92504
46	DDU (GIA), NADIAD	EC	109-16	4795	90.10012	20820	55.13904	------	------	9584	80.33127	12656	73.65075	5519	88.54921
47	NIRMA Uni, ABAD	Electrical	126-1L	4808	90.07085	10297	78.75537	------	------	14656	69.39173	8484	82.60725	6801	85.93907
48	LJIET, ABAD	Computer	154-1D	4853	89.97673	15528	67.41962	------	------	10258	78.86308	12951	73.02652	5332	88.97227
49	SCET, SURAT	IT	127-1E	5143	89.34817	27024	39.67509	------	------	10870	77.54651	13724	71.43906	5607	88.39965
50	GEC, BhNAGAR	Computer	111-1D	5155	89.31089	19147	59.06116	------	------	8746	82.09979	13725	71.43906	5997	87.60146

The Admission Committee For Professional Courses, 2019-20

Degree Engineering & Degree/Diploma Pharmacy Cut off Marks

Sr. No.	Institute	Course	IC_Code	OPEN		SC		ST		SEBC		DS		EWS	
				Rank	M.M.	Rank	M.M.	Rank	M.M.	Rank	M.M.	Rank	M.M.	Rank	M.M.
51	GEC, BHARUCH	Chemical	113-1W	5501	88.58856	21425	53.70844	24268	46.83142	8573	82.41489	*****	*****	5963	87.68676
52	BVM (SFI), VVNAGAR	Mech	140-1F	5527	88.53627	19362	58.55086	------	------	11680	75.86762	*****	*****	6957	85.62645
53	NIRMA Uni, ABAD	Civil	126-1S	5573	88.47184	10131	79.13427	------	------	14225	70.35964	*****	*****	8238	83.14506
54	PDPU, Raisan	Mech	582-1F	6025	87.56228	12329	74.42218	------	------	16155	65.95124	25851	42.74991	8969	81.65979
55	LJIET, ABAD	IT	154-1E	6045	87.52976	15804	66.76621	------	------	11268	76.8034	*****	*****	6536	86.51017
56	BVM (GIA), VVNAGAR	Electrical	108-1L	6121	87.35419	12693	73.59855	30881	27.70234	7802	83.92656	6467	86.63688	7128	85.27137
57	LJIET, ABAD	Computer-2	154-38	6131	87.32727	17767	62.3014	------	------	12062	75.00201	16262	65.75725	6522	86.53404
58	CPIT, CHANGA	IT	138-1E	6143	87.30853	32083	22.3615	------	------	16735	64.64764	24949	45.03876	7099	85.33977
59	DPIATR, Changa	CompSc	608-1C	6220	87.15397	------	------	------	------	18394	60.84259	11193	76.92767	7729	84.08252
60	NIRMA Uni, ABAD	IC	126-1R	6336	86.89542	15235	68.06448	------	------	26420	41.20888	26533	40.91021	11160	76.9791
61	ADIT, KARMSAD	Computer	139-1D	6349	86.86572	31468	25.2955	------	------	13023	72.89103	17313	63.33259	7414	84.68934
62	VVP, RAJKOT	Computer	128-1D	6480	86.61031	20556	55.75006	------	------	13132	72.65338	*****	*****	7237	85.0455
63	VGEC, ABAD	Civil	105-1S	6782	85.96733	8365	82.88247	17786	62.25079	9045	81.48225	15278	67.96302	7540	84.44406
64	DPIATR, Changa	Computer	608-1D	6794	85.94852	------	------	------	------	18573	60.44451	32484	20.26303	7562	84.4054
65	GCET, VVNAGAR	Chemical	129-1W	6997	85.55255	------	------	------	------	21223	54.19184	22833	50.413	10057	79.30075
66	GEC, RAJKOT	Computer	117-1D	7015	85.52436	22191	51.88618	------	------	10697	77.89875	15177	68.19957	8152	83.28195
67	IITRAM, ABAD	Mech	586-1F	7065	85.41682	13544	71.84818	------	------	16453	65.34183	22248	51.78491	11970	75.18568
68	GEC, SURAT	Mech	116-1F	7149	85.22738	20926	54.89054	30804	27.98874	11131	77.04977	------	------	11485	76.30629
69	VGEC, ABAD	EC	105-16	7268	84.97563	21742	52.96064	------	------	13936	70.98665	15418	67.66742	9037	81.48874
70	DPIATR, Changa	IT	608-1E	7350	84.81381	32060	22.46814	------	------	18171	61.35493	31964	22.8802	7842	83.85809
71	LDCE, ABAD	Auto	101-1I	7693	84.15035	13248	72.37693	------	------	12624	73.71567	13014	72.90687	11044	77.21897
72	DDU (GIA), NADIAD	IC	109-1R	7743	84.04262	------	------	------	------	14294	70.18539	26145	42.026	9904	79.62453
73	SVPIT, VASAD	Computer	132-1D	7761	83.99804	24961	45.01291	------	------	17378	63.18051	11488	76.3013	9036	81.49319
74	ADIT, KARMSAD	IT	139-1E	7956	83.63544	29327	32.9462	------	------	19906	57.29882	21241	54.11859	8313	82.99253
75	LJIET, ABAD	Info&Comm	154-17	7976	83.59438	20334	56.28922	------	------	17583	62.71157	------	------	8549	82.46233
76	SSASIT, SURAT	Computer	184-1D	8007	83.53763	32604	19.43258	------	------	21633	53.23197	------	------	8442	82.70126
77	LDCE, ABAD	IC	101-1R	8043	83.48429	28921	34.2569	------	------	13682	71.52683	13743	71.39702	8766	82.07078
78	GEC, BhNAGAR	IT	111-1E	8049	83.47221	26561	40.83648	------	------	10977	77.33399	23698	48.39226	8989	81.60964
79	LDCE, ABAD	Environment	101-1U	8235	83.14966	22236	51.79848	------	------	14299	70.17703	25159	44.46509	10853	77.58772
80	BVM (GIA), VVNAGAR	Civil	108-1S	8462	82.66642	16312	65.63696	23338	49.16117	11317	76.69187	21000	54.68945	10587	78.13153
81	DDU (GIA), NADIAD	Civil	109-1S	8550	82.46181	15730	66.94597	22570	51.06305	11840	75.47096	*****	*****	9797	79.89327
82	GEC, SURAT	Civil	116-1S	8783	82.03436	18321	61.02524	16644	64.87599	14158	70.51185	23809	48.10314	11591	76.08509
83	VGEC, ABAD	Electrical	105-1L	8841	81.89633	12568	73.84435	29663	31.86991	12756	73.42482	15667	67.0843	11146	77.02442
84	SEAS, AU, ABAD	Mech	570-1F	8940	81.70706	33245	10.42826	------	------	------	------	*****	*****	12073	74.98117
85	LDRP, GNAGAR	Computer	147-1D	9365	80.80875	25113	44.58665	------	------	23990	47.56623	22712	50.67835	10571	78.16329
86	SEAS, AU, ABAD	Chemical	570-1W	9435	80.63388	20377	56.20498	------	------	32821	17.84128	*****	*****	14486	69.78684
87	BVM (GIA), VVNAGAR	ELCE	108-7E	9485	80.52724	------	------	------	------	19371	58.51875	11841	75.46581	11468	76.3459
88	INDUS Uni., ABAD	Computer	148-1D	9556	80.37654	29526	32.35936	------	------	28038	36.94217	------	------	10259	78.86116
89	LDRP, GNAGAR	IT	147-1E	9561	80.36927	20696	55.42094	------	------	21546	53.44486	------	------	10489	78.35524
90	VVP, RAJKOT	IT	128-1E	9885	79.66953	------	------	------	------	20149	56.68422	12320	74.44508	10758	77.78196
91	Aditya, Abad	Computer	587-1D	10070	79.27198	24596	45.96584	------	------	23654	48.46519	*****	*****	11326	76.66355
92	GEC, SURAT	Electrical	116-1L	10105	79.18337	21215	54.21066	26546	40.87939	15138	68.27887	18648	60.27149	12687	73.60233
93	PDPU, Raisan	Electrical	582-1L	10126	79.1404	18828	59.84307	------	------	------	------	------	------	18602	60.35578
94	CKPCET, SURAT	Computer	134-1D	10161	79.04746	32263	21.40715	------	------	24881	45.22019	------	------	11339	76.63946
95	SVPIT, VASAD	IT	132-1E	10224	78.92238	------	------	------	------	21597	53.34482	12020	75.09519	11375	76.55012
96	GSFCU, Vadodara	Chemical	599-1W	10510	78.31683	23270	49.34532	------	------	28772	34.71241	*****	*****	16521	65.16384
97	LDRP, GNAGAR	Computer-2	147-38	10624	78.05592	27292	38.9688	------	------	31986	22.75466	19004	59.38181	11149	77.02031
98	GEC, RAJKOT	Mech	117-1F	10753	77.79912	28799	34.63551	------	------	14238	70.32665	13045	72.83712	13337	72.19322
99	MSU, BARODA	Met. Mat. Eng.	107-7C	10803	77.69613	23675	48.4206	------	------	19408	58.44515	22311	51.63295	12157	74.82073
100	GEC, VALSAD	Chemical	112-1W	11175	76.96936	28956	34.12887	------	------	16510	65.19978	------	------	13798	71.28085
101	LEC, MORBI	IT	102-1E	11398	76.50191	------	------	------	------	14071	70.68043	*****	*****	11743	75.72014

The Admission Committee For Professional Courses, 2019-20

Degree Engineering & Degree/Diploma Pharmacy Cut off Marks

Sr. No.	Institute	Course	IC_Code	OPEN		SC		ST		SEBC		DS		EWS	
				Rank	M.M.	Rank	M.M.	Rank	M.M.	Rank	M.M.	Rank	M.M.	Rank	M.M.
102	PDPU, Raisan	Civil	582-1S	11646	75.97052	16709	64.71527	------	------	24036	47.48289	------	------	14769	69.11944
103	BIT,VADODAR	CompSc	144-1C	11842	75.46294	------	------	------	------	29040	33.89792	------	------	14405	69.94821
104	INDUS Uni., ABAD	CompSc	148-1C	11873	75.37381	------	------	------	------	------	------	23046	49.85066	12919	73.11297
105	LDCE, ABAD	Rubber	101-1Y	12036	75.06426	------	------	------	------	19905	57.29889	*****	*****	13532	71.85667
106	LEC, MORBI	Chemical	102-1W	12151	74.83322	------	------	------	------	16678	64.7725	------	------	14288	70.20357
107	SSEC, BhNAGAR	IT	103-1E	12202	74.69974	------	------	------	------	16928	64.19569	21896	52.58434	13071	72.80004
108	INDUS Uni., ABAD	IT	148-1E	12375	74.32285	24528	46.12446	------	------	28611	35.24486	*****	*****	13250	72.37435
109	GEC, SURAT	EC	116-16	12434	74.18087	------	------	------	------	22801	50.47142	*****	*****	13388	72.09959
110	VGEC, ABAD	IC	105-1R	12712	73.54046	------	------	------	------	19649	57.89796	20342	56.27677	14712	69.27721
111	GEC, RAJKOT	Civil	117-1S	12735	73.47378	20176	56.62552	------	------	16483	65.25474	29250	33.20313	16377	65.51801
112	IITRAM, ABAD	Civil	586-1S	12761	73.40902	19597	58.0263	------	------	------	------	*****	*****	13464	71.97521
113	GEC, PATAN	CompSc	110-1C	12805	73.35109	------	------	------	------	20102	56.81918	------	------	14061	70.69359
114	Aditya, Abad	IT	587-1E	12979	72.95519	------	------	------	------	24010	47.52431	*****	*****	13847	71.20283
115	Shroff, BHARUCH	Chemical	563-1W	13084	72.76945	21265	54.06729	------	------	22481	51.22655	------	------	15853	66.66449
116	DDU (SFI), NADIAD	Mech	136-1F	13208	72.46874	------	------	------	------	------	------	26983	39.7704	20949	54.80179
117	GEC, MODASA	Computer	104-1D	13272	72.3362	29473	32.50056	------	------	19342	58.57738	24935	45.05786	14583	69.54708
118	IITRAM, ABAD	Electrical	586-1L	13289	72.30449	28369	36.05358	------	------	27247	39.11909	*****	*****	25913	42.64719
119	DDU (SFI), NADIAD	EC	136-16	13300	72.2689	------	------	------	------	------	------	26621	40.71537	16982	64.08117
120	GEC, BhNAGAR	Civil	111-1S	13667	71.54943	25740	43.02291	30290	29.86702	16966	64.13356	26772	40.34038	16886	64.29766
121	SCET, SURAT	Civil	127-1S	13870	71.13723	27506	38.4041	26141	42.03211	28779	34.69718	------	------	19037	59.29683
122	GEC, GNAGAR	EC	115-16	14389	69.99009	------	------	------	------	22352	51.51085	18441	60.73025	16912	64.23407
123	GEC, RAJKOT	Electrical	117-1L	14460	69.8419	22718	50.65296	------	------	19297	58.71215	------	------	20047	56.91397
124	BIT,VADODAR	CompSc-2	144-37	14530	69.67181	------	------	------	------	------	------	------	------	15763	66.88187
125	LJIET, ABAD	Chemical	154-1W	14574	69.55743	32670	19.04521	------	------	30895	27.63468	*****	*****	16812	64.46788
126	LDCE, ABAD	Bio-Med	101-13	14634	69.43392	------	------	------	------	21648	53.19737	16997	64.04366	16707	64.71777
127	GEC, MODASA	IT	104-1E	14792	69.07894	------	------	------	------	21097	54.46306	------	------	15530	67.41962
128	Adani, Ahmedabad	Civil Infra.	597-3S	14896	68.82015	18769	59.99645	------	------	------	------	------	------	17314	63.33111
129	GEC, VALSAD	Civil	112-1S	15061	68.47083	------	------	20477	55.9742	19304	58.69749	------	------	25098	44.61706
130	AIT, ABAD	IT	146-1E	15194	68.17782	32099	22.28818	------	------	31846	23.48198	23046	49.85066	17656	62.52401
131	SVPIT, VASAD	Aero	132-1O	15224	68.07858	------	------	------	------	29694	31.78655	*****	*****	27712	37.82656
132	GEC, SURAT	Environment	116-1U	15480	67.52907	29396	32.74501	------	------	20723	55.35504	*****	*****	18080	61.56659
133	SCET, SURAT	Chemical	127-1W	15503	67.48112	------	------	------	------	------	------	*****	*****	21599	53.32906
134	GSFCU, Vadodara	CompSc	599-1C	15506	67.48112	30159	30.28234	------	------	------	------	------	------	19707	57.77839
135	DDU (SFI), NADIAD	IC	136-1R	15614	67.21499	------	------	------	------	------	------	*****	*****	19800	57.57668
136	GEC, DAHOD	Computer	114-1D	16129	66.02158	------	------	------	------	21681	53.128	------	------	18482	60.62864
137	GEC, BHUJ	Chemical	106-1W	16199	65.88667	------	------	------	------	20566	55.72693	*****	*****	19031	59.31959
138	LDCE, ABAD	PlasticTech	101-73	16287	65.68315	------	------	------	------	24296	46.77216	------	------	19695	57.80831
139	RNGPIT, Isroli	CompSc	555-1C	16323	65.6211	------	------	------	------	32334	21.00312	------	------	19934	57.23321
140	MSU, BARODA	WaterMan	107-1V	16546	65.12213	------	------	------	------	27219	39.17514	*****	*****	21743	52.96064
141	GEC, VALSAD	Electrical	112-1L	16584	65.02595	------	------	27041	39.64387	25814	42.85945	------	------	28314	36.22493
142	GEC, BHARUCH	Mech	113-1F	16800	64.51121	------	------	------	------	25238	44.3201	------	------	24333	46.6608
143	GEC, BHARUCH	Civil	113-1S	17096	63.83939	------	------	24799	45.43095	22771	50.51517	------	------	20254	56.46187
144	IAR, Gandhinagar	Computer	612-1D	17105	63.80031	------	------	------	------	------	------	*****	*****	19824	57.50722
145	GEC, VALSAD	Mech	112-1F	17182	63.59487	------	------	31689	24.2201	24134	47.19833	------	------	28225	36.4297
146	AIT, ABAD	Computer	146-1D	17294	63.35705	31064	27.02808	------	------	------	------	17397	63.14724	20007	57.05208
147	SALITER, Abad	Computer	174-1D	17494	62.90667	------	------	------	------	------	------	24555	46.04628	19053	59.27668
148	SCET, SURAT	Mech	127-1F	17524	62.85291	31902	23.24362	------	------	30253	29.99931	------	------	22997	49.9854
149	NAVRACHNA, Vadodara	CompSc	571-1C	17607	62.67027	------	------	------	------	------	------	*****	*****	22890	50.2326
150	Adani, Ahmedabad	Electrical	597-1L	17743	62.33323	21077	54.50673	------	------	------	------	*****	*****	20204	56.57248
151	PPSSE, PPS Uni., Kosamba	Computer	607-1D	17855	62.08515	------	------	------	------	------	------	------	------	18950	59.52148
152	SCET, SURAT	EC	127-16	17999	61.78239	------	------	------	------	------	------	------	------	25218	44.33833

The Admission Committee For Professional Courses, 2019-20

Degree Engineering & Degree/Diploma Pharmacy Cut off Marks

Sr. No.	Institute	Course	IC_Code	OPEN		SC		ST		SEBC		DS		EWS	
				Rank	M.M.	Rank	M.M.	Rank	M.M.	Rank	M.M.	Rank	M.M.	Rank	M.M.
153	GEC, BhNAGAR	Mech	111-1F	18029	61.72249	------	------	------	------	25474	43.71584	------	------	24677	45.72457
154	GEC, PALANPUR	Civil	119-1S	18032	61.71793	26113	42.07774	------	------	26853	40.10892	------	------	21905	52.55981
155	SILVEROAK, Abad	Computer	179-1D	18184	61.33292	------	------	------	------	------	------	------	------	23670	48.44807
156	SILVEROAK, Abad	IT	179-1E	18312	61.05342	------	------	------	------	------	------	------	------	21965	52.43005
157	GEC, PATAN	Civil	110-1S	18341	60.97966	28920	34.2569	------	------	29347	32.89327	------	------	20380	56.198
158	BVM (GIA), VVNAGAR	Prod	108-1G	18774	59.98837	------	------	------	------	25211	44.3483	------	------	30274	29.91754
159	LJIET, ABAD	Civil	154-1S	19438	58.39785	30103	30.50985	------	------	32796	18.10813	------	------	21582	53.39144
160	GEC, BHARUCH	Electrical	113-1L	19551	58.13061	------	------	31914	23.14234	26844	40.12876	------	------	28081	36.81288
161	LEC, MORBI	Mech	102-1F	20049	56.91397	------	------	------	------	27838	37.45691	32808	17.95508	24768	45.53327
162	BVM (SFI), VVNAGAR	EC	140-16	20637	55.58122	------	------	------	------	------	------	*****	*****	29030	33.91211
163	MBPIT, VVNAGAR	IT	192-1E	20910	54.92463	------	------	------	------	------	------	------	------	25522	43.59337
164	SSEC, BhNAGAR	Electrical	103-1L	21138	54.38323	------	------	------	------	29834	31.36023	------	------	25973	42.48488
165	GCET, VVNAGAR	Mech	129-1F	21313	53.96821	------	------	------	------	------	------	27183	39.27004	------	------
166	PPSSE, PPS Uni., Kosamba	IT	607-1E	21339	53.92768	------	------	------	------	------	------	------	------	23147	49.638
167	GIT, G.NAGAR	Computer	152-1D	21699	53.09056	------	------	------	------	------	------	29973	30.95932	27125	39.3992
168	LJIET, ABAD	EC	154-16	21785	52.86186	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------
169	SalETI, Abad	IT	593-1E	21934	52.5069	------	------	------	------	------	------	------	------	23153	49.61795
170	LDCE, ABAD	TextTech	101-1Z	22056	52.21468	------	------	------	------	31790	23.75916	------	------	30432	29.39219
171	IAR, Gandhinagar	IT	612-1E	22084	52.15868	27446	38.55056	------	------	------	------	24611	45.91982	32755	18.39655
172	VGEC, ABAD	PowerElect	105-1N	22093	52.14166	------	------	------	------	------	------	------	------	26491	41.02573
173	LJIET, ABAD	Mech	154-1F	22448	51.31974	------	------	------	------	------	------	22563	51.08381	------	------
174	MSU, BARODA	TextTech	107-1Z	22963	50.08222	------	------	------	------	------	------	*****	*****	------	------
175	SALCE, ABAD	Computer	574-1D	23329	49.17579	------	------	------	------	------	------	*****	*****	27915	37.28181
176	SSMIT, BHARUCH	Chemical	130-1W	23541	48.6805	29585	32.12224	------	------	30023	30.81107	------	------	30461	29.27379
177	MBPIT, VVNAGAR	Computer	192-1D	23580	48.62956	------	------	------	------	------	------	32424	20.5058	31947	22.98516
178	GIT, G.NAGAR	IT	152-1E	23890	47.8735	------	------	------	------	------	------	------	------	27477	38.47983
179	ITM, VADODARA	CompSc	559-1C	23984	47.58302	------	------	------	------	------	------	29008	33.94969	30066	30.64181
180	SILVEROAK, Abad	Computer-2	179-38	24630	45.89388	------	------	------	------	------	------	------	------	28291	36.27183
181	LEC, MORBI	Electrical	102-1L	24948	45.04127	------	------	------	------	32473	20.2905	------	------	------	------
182	GEC, VALSAD	Environment	112-1U	25094	44.63724	------	------	------	------	30542	29.05213	------	------	------	------
183	GEC, RAJKOT	Auto	117-1I	25227	44.3381	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------
184	SalETI, Abad	Computer	593-1D	25521	43.59579	------	------	------	------	------	------	------	------	29740	31.69766
185	BMCET, SUART	Computer	156-1D	26158	41.96832	------	------	------	------	------	------	------	------	29979	30.94939
186	VVP, RAJKOT	Chemical	128-1W	26266	41.62272	------	------	------	------	------	------	27627	38.08543	------	------
187	DARSHAN, RAJKOT	Computer	166-1D	26510	40.99444	------	------	------	------	------	------	30728	28.32071	31014	27.15171
188	SSNPITR, Umrakh	CompSc	159-1C	26650	40.63234	------	------	------	------	------	------	------	------	33144	14.14292
189	GEC, GNAGAR	IC	115-1R	26852	40.10892	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------
190	ApolloET, Abad	Computer	588-1D	26981	39.77761	------	------	------	------	------	------	------	------	29845	31.32751
191	ADIT, KARMSAD	FoodTech	139-15	27077	39.55299	------	------	------	------	------	------	*****	*****	------	------
192	Ganpat Uni. ICT, MEHSANA	Comp(CyberSec)	606-3G	27226	39.1469	------	------	------	------	------	------	*****	*****	------	------
193	SALCE, ABAD	IT	574-1E	27269	39.05679	------	------	------	------	------	------	------	------	29625	32.03616
194	ApolloET, Abad	IT	588-1E	27488	38.46133	------	------	------	------	------	------	32040	22.56515	32983	16.36746
195	MSU, BARODA	TextEngg	107-12	27617	38.10068	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------
196	GPERI, Mevad	Computer	568-1D	27931	37.24489	------	------	------	------	------	------	*****	*****	31370	25.67778
197	SSIT, Bhat	Computer	592-1D	28501	35.64243	------	------	------	------	------	------	------	------	32534	19.92662
198	SVPIT, VASAD	Mech	132-1F	28785	34.68408	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------
199	CGPIT, TARSADI	Computer	171-1D	29272	33.12132	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------
200	LJIET, ABAD	Civil-2	154-52	29598	32.10864	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------
201	SSEC, BhNAGAR	Civil	103-1S	30950	27.40638	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------
202	SSMIT, BHARUCH	CompSc	130-1C	32109	22.25926	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------
203	LJIET, ABAD	Mech-2	154-31	32355	20.8382	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------

The Admission Committee For Professional Courses, 2019-20

Degree Engineering & Degree/Diploma Pharmacy Cut off Marks

Sr. No.	Institute	Course	IC_Code	OPEN		SC		ST		SEBC		DS		EWS	
				Rank	M.M.	Rank	M.M.	Rank	M.M.	Rank	M.M.	Rank	M.M.	Rank	M.M.
204	NAVRACHNA, Vadodara	IT	571-1E	32876	17.40243	------	------	------	------	------	------	*****	*****	------	------
205	LDRP, GNAGAR	Civil	147-1S	33096	15.01341	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------
206	LEC, MORBI	Prod	102-1G	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	*****	*****	------	------
207	LEC, MORBI	Industrial	102-1K	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	*****	*****	------	------
208	LEC, MORBI	PowerElect	102-1N	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------
209	LEC, MORBI	Civil	102-1S	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------
210	SSEC, BhNAGAR	EC	103-16	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------
211	SSEC, BhNAGAR	Mech	103-1F	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------
212	SSEC, BhNAGAR	Prod	103-1G	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------
213	SSEC, BhNAGAR	IC	103-1R	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------
214	GEC, MODASA	EC	104-16	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------
215	GEC, MODASA	Mech	104-1F	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------
216	GEC, MODASA	Auto	104-1I	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------
217	GEC, MODASA	Electrical	104-1L	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------
218	GEC, MODASA	Civil	104-1S	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------
219	GEC, BHUJ	EC	106-16	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------
220	GEC, BHUJ	Mech	106-1F	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------
221	GEC, BHUJ	Electrical	106-1L	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------
222	GEC, BHUJ	Mining	106-1P	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------
223	GEC, BHUJ	Civil	106-1S	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------
224	GEC, BHUJ	Environment	106-1U	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------
225	MSU, BARODA	TextProcess	107-11	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------
226	GEC, PATAN	EC	110-16	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------
227	GEC, PATAN	Mech	110-1F	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------
228	GEC, PATAN	Electrical	110-1L	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------
229	GEC, BhNAGAR	EC	111-16	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------
230	GEC, BhNAGAR	Prod	111-1G	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------
231	GEC, BHARUCH	EC	113-16	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------
232	GEC, DAHOD	EC	114-16	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------
233	GEC, DAHOD	Mech	114-1F	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------
234	GEC, DAHOD	Electrical	114-1L	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------
235	GEC, DAHOD	Civil	114-1S	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------
236	GEC, GNAGAR	Bio-Med	115-13	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------
237	GEC, GNAGAR	Met	115-1J	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	*****	*****	------	------
238	GEC, RAJKOT	EC	117-16	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------
239	GEC, RAJKOT	IC	117-1R	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------
240	GEC, GODHRA	EC	118-16	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	*****	*****	------	------
241	GEC, GODHRA	Mech	118-1F	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------
242	GEC, GODHRA	Electrical	118-1L	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------
243	GEC, GODHRA	Civil	118-1S	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------
244	GEC, PALANPUR	Mech	119-1F	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	*****	*****	------	------
245	GEC, PALANPUR	Electrical	119-1L	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------
246	GEC, PALANPUR	Mining	119-1P	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------
247	SCET, SURAT	Electrical	127-1L	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	*****	*****	------	------
248	SCET, SURAT	IC	127-1R	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	*****	*****	------	------
249	SCET, SURAT	TextTech	127-1Z	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	*****	*****	------	------
250	SCET, SURAT	Elect-2	127-32	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------
251	VVP, RAJKOT	Bio-Tech	128-14	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	*****	*****	------	------
252	VVP, RAJKOT	EC	128-16	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------
253	VVP, RAJKOT	Mech	128-1F	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------
254	VVP, RAJKOT	Electrical	128-1L	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------

The Admission Committee For Professional Courses, 2019-20

Degree Engineering & Degree/Diploma Pharmacy Cut off Marks

Sr. No.	Institute	Course	IC_Code	OPEN		SC		ST		SEBC		DS		EWS	
				Rank	M.M.	Rank	M.M.	Rank	M.M.	Rank	M.M.	Rank	M.M.	Rank	M.M.
255	VVP, RAJKOT	Civil	128-1S	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------
256	GCET, VVNAGAR	EC	129-16	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	*****	*****	------	------
257	GCET, VVNAGAR	Mecha	129-1H	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------
258	GCET, VVNAGAR	Electrical	129-1L	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	*****	*****	------	------
259	GCET, VVNAGAR	Civil	129-1S	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------
260	SSMIT, BHARUCH	IT	130-1E	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------
261	SSMIT, BHARUCH	Mech	130-1F	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------
262	SSMIT, BHARUCH	Electrical	130-1L	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	*****	*****	------	------
263	SSMIT, BHARUCH	Civil	130-1S	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	*****	*****	------	------
264	Ganpat Uni. UVPCE, MEHSAN	Bio-Med	131-13	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	*****	*****	------	------
265	Ganpat Uni. UVPCE, MEHSAN	Computer	131-1D	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------
266	Ganpat Uni. UVPCE, MEHSAN	IT	131-1E	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------
267	Ganpat Uni. UVPCE, MEHSAN	Mech	131-1F	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------
268	Ganpat Uni. UVPCE, MEHSAN	Mecha	131-1H	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	*****	*****	------	------
269	Ganpat Uni. UVPCE, MEHSAN	Auto	131-1I	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------
270	Ganpat Uni. UVPCE, MEHSAN	Electrical	131-1L	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------
271	Ganpat Uni. UVPCE, MEHSAN	Marine	131-1Q	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------
272	Ganpat Uni. UVPCE, MEHSAN	Civil	131-1S	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------
273	Ganpat Uni. UVPCE, MEHSAN	Comp(AI)	131-3L	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	*****	*****	------	------
274	Ganpat Uni. UVPCE, MEHSAN	NavalShip	131-3O	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	*****	*****	------	------
275	Ganpat Uni. UVPCE, MEHSAN	PetroChem	131-3P	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	*****	*****	------	------
276	Ganpat Uni. UVPCE, MEHSAN	Robotics	131-7G	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	*****	*****	------	------
277	SVPIT, VASAD	EC	132-16	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------
278	SVPIT, VASAD	Electrical	132-1L	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------
279	SVPIT, VASAD	IC	132-1R	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------
280	SVPIT, VASAD	Civil	132-1S	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------
281	CUSHAH, WADHWAN	EC	133-16	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	*****	*****	------	------
282	CUSHAH, WADHWAN	Computer	133-1D	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	*****	*****	------	------
283	CUSHAH, WADHWAN	IT	133-1E	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	*****	*****	------	------
284	CUSHAH, WADHWAN	Mech	133-1F	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------
285	CUSHAH, WADHWAN	Auto	133-1I	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	*****	*****	------	------
286	CUSHAH, WADHWAN	Electrical	133-1L	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------
287	CUSHAH, WADHWAN	Civil	133-1S	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------
288	CKPCET, SURAT	EC	134-16	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------
289	CKPCET, SURAT	Mech	134-1F	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------
290	CKPCET, SURAT	Electrical	134-1L	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------
291	CKPCET, SURAT	Civil	134-1S	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	*****	*****	------	------
292	SKPCE, VISNAGAR	EC	135-16	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	*****	*****	------	------
293	SKPCE, VISNAGAR	Info&Comm	135-17	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	*****	*****	------	------
294	SKPCE, VISNAGAR	Computer	135-1D	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------
295	SKPCE, VISNAGAR	IT	135-1E	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------
296	SKPCE, VISNAGAR	Mech	135-1F	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------
297	SKPCE, VISNAGAR	Electrical	135-1L	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	*****	*****	------	------
298	SKPCE, VISNAGAR	Civil	135-1S	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------
299	ATMIYA, RAJKOT	EC	137-16	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	*****	*****	------	------
300	ATMIYA, RAJKOT	Computer	137-1D	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------
301	ATMIYA, RAJKOT	IT	137-1E	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------
302	ATMIYA, RAJKOT	Mech	137-1F	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------
303	ATMIYA, RAJKOT	Electrical	137-1L	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	*****	*****	------	------
304	ATMIYA, RAJKOT	Civil	137-1S	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------
305	CPIT, CHANGA	EC	138-16	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------

The Admission Committee For Professional Courses, 2019-20

Degree Engineering & Degree/Diploma Pharmacy Cut off Marks

Sr. No.	Institute	Course	IC_Code	OPEN		SC		ST		SEBC		DS		EWS	
				Rank	M.M.	Rank	M.M.	Rank	M.M.	Rank	M.M.	Rank	M.M.	Rank	M.M.
306	CPIT, CHANGA	Mech	138-1F	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------
307	CPIT, CHANGA	Electrical	138-1L	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------
308	CPIT, CHANGA	Civil	138-1S	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------
309	ADIT, KARMSAD	EC	139-16	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	*****	*****	------	------
310	ADIT, KARMSAD	Mech	139-1F	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------
311	ADIT, KARMSAD	Auto	139-1I	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------
312	ADIT, KARMSAD	Electrical	139-1L	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	*****	*****	------	------
313	ADIT, KARMSAD	Civil	139-1S	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------
314	BVM (SFI), VVNAGAR	Prod	140-1G	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	*****	*****	------	------
315	LCIT, BHANDU	CompSc	141-1C	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	*****	*****	------	------
316	LCIT, BHANDU	Mech	141-1F	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------
317	LCIT, BHANDU	Electrical	141-1L	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------
318	LCIT, BHANDU	Civil	141-1S	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------
319	PIET, VAGHODIA	EC	143-16	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------
320	PIET, VAGHODIA	CompSc	143-1C	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------
321	PIET, VAGHODIA	IT	143-1E	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------
322	PIET, VAGHODIA	Mech	143-1F	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------
323	PIET, VAGHODIA	Electrical	143-1L	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------
324	PIET, VAGHODIA	Aero	143-1O	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------
325	PIET, VAGHODIA	Civil	143-1S	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------
326	BIT,VADODAR	EC	144-16	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	*****	*****	------	------
327	BIT,VADODAR	Mech	144-1F	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------
328	BIT,VADODAR	Electrical	144-1L	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------
329	BIT,VADODAR	Civil	144-1S	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------
330	BIT,VADODAR	Mech-2	144-31	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------
331	MGIT, NAVSARI	Computer	145-1D	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------
332	MGIT, NAVSARI	Mech	145-1F	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------
333	MGIT, NAVSARI	Electrical	145-1L	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	*****	*****	------	------
334	MGIT, NAVSARI	Civil	145-1S	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------
335	MGIT, NAVSARI	Mech-2	145-31	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------
336	MGIT, NAVSARI	Elect-2	145-32	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------
337	AIT, ABAD	EC	146-16	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	*****	*****	------	------
338	AIT, ABAD	Mech	146-1F	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------
339	AIT, ABAD	Auto	146-1I	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	*****	*****	------	------
340	AIT, ABAD	Electrical	146-1L	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	*****	*****	------	------
341	AIT, ABAD	Civil	146-1S	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------
342	AIT, ABAD	Mech-2	146-31	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------
343	LDRP, GNAGAR	EC	147-16	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	*****	*****	------	------
344	LDRP, GNAGAR	Mech	147-1F	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------
345	LDRP, GNAGAR	Auto	147-1I	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------
346	LDRP, GNAGAR	Electrical	147-1L	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------
347	LDRP, GNAGAR	Mech-2	147-31	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------
348	LDRP, GNAGAR	Elect-2	147-32	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	*****	*****	------	------
349	INDUS Uni., ABAD	EC	148-16	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------
350	INDUS Uni., ABAD	Mech	148-1F	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------
351	INDUS Uni., ABAD	Auto	148-1I	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------
352	INDUS Uni., ABAD	Electrical	148-1L	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	*****	*****	------	------
353	INDUS Uni., ABAD	Civil	148-1S	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------
354	INDUS Uni., ABAD	Metal. Eng.	148-7D	VAC	VAC	------	------	-------	------	------	------	------	------	------	------
355	KITRC, KALOL	EC	149-16	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------
356	KITRC, KALOL	Computer	149-1D	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------

The Admission Committee For Professional Courses, 2019-20

Degree Engineering & Degree/Diploma Pharmacy Cut off Marks

Sr. No.	Institute	Course	IC_Code	OPEN		SC		ST		SEBC		DS		EWS	
				Rank	M.M.	Rank	M.M.	Rank	M.M.	Rank	M.M.	Rank	M.M.	Rank	M.M.
357	KITRC, KALOL	IT	149-1E	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	*****	*****	------	------
358	KITRC, KALOL	Mech	149-1F	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------
359	KITRC, KALOL	Electrical	149-1L	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------
360	KITRC, KALOL	Civil	149-1S	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------
361	SPEC, Linch	EC	150-16	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	*****	*****	------	------
362	SPEC, Linch	Computer	150-1D	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------
363	SPEC, Linch	IT	150-1E	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	*****	*****	------	------
364	SPEC, Linch	Mech	150-1F	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	*****	*****	------	------
365	SPEC, Linch	Auto	150-1I	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------
366	SPEC, Linch	Electrical	150-1L	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------
367	SPEC, Linch	Civil	150-1S	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------
368	RK Uni., RAJKOT	Computer	151-1D	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------
369	RK Uni., RAJKOT	IT	151-1E	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	*****	*****	------	------
370	RK Uni., RAJKOT	Mech	151-1F	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	*****	*****	------	------
371	RK Uni., RAJKOT	Electrical	151-1L	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------
372	RK Uni., RAJKOT	Civil	151-1S	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------
373	RK Uni., RAJKOT	Mech-2	151-31	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------
374	RK Uni., RAJKOT	Computer-2	151-38	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	*****	*****	------	------
375	RK Uni., RAJKOT	Civil-2	151-52	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	*****	*****	------	------
376	RK Uni., RAJKOT	AgriEngg	151-75	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------
377	GIT, G.NAGAR	EC	152-16	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------
378	GIT, G.NAGAR	Mech	152-1F	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------
379	GIT, G.NAGAR	Electrical	152-1L	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------
380	GIT, G.NAGAR	Civil	152-1S	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------
381	HGCE-ABAD	EC	153-16	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------
382	HGCE-ABAD	Computer	153-1D	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------
383	HGCE-ABAD	IT	153-1E	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	*****	*****	------	------
384	HGCE-ABAD	Mech	153-1F	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------
385	HGCE-ABAD	Auto	153-1I	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------
386	HGCE-ABAD	Electrical	153-1L	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	*****	*****	------	------
387	HGCE-ABAD	Civil	153-1S	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------
388	LJIET, ABAD	Auto	154-1I	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------
389	LJIET, ABAD	IC	154-1R	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	*****	*****	------	------
390	BHGARDI, Rajkot	Computer	155-1D	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------
391	BHGARDI, Rajkot	IT	155-1E	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------
392	BHGARDI, Rajkot	Mech	155-1F	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------
393	BHGARDI, Rajkot	Electrical	155-1L	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------
394	BHGARDI, Rajkot	Civil	155-1S	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------
395	BHGARDI, Rajkot	Mech-2	155-31	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	*****	*****	------	------
396	BHGARDI, Rajkot	CompSc-2	155-37	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	*****	*****	------	------
397	BMCET, SUART	EC	156-16	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------
398	BMCET, SUART	Mech	156-1F	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------
399	BMCET, SUART	Auto	156-1I	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------
400	BMCET, SUART	Civil	156-1S	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------
401	BMCET, SUART	Mech-2	156-31	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	*****	*****	------	------
402	BMCET, SUART	Civil-2	156-52	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	*****	*****	------	------
403	BMCET, SUART	ELCE	156-7E	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------
404	NSIT, Jetalpur	EC	157-16	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------
405	NSIT, Jetalpur	CompSc	157-1C	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	*****	*****	------	------
406	NSIT, Jetalpur	Mech	157-1F	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------
407	NSIT, Jetalpur	Auto	157-1I	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	*****	*****	------	------

The Admission Committee For Professional Courses, 2019-20

Degree Engineering & Degree/Diploma Pharmacy Cut off Marks

Sr. No.	Institute	Course	IC_Code	OPEN		SC		ST		SEBC		DS		EWS	
				Rank	M.M.	Rank	M.M.	Rank	M.M.	Rank	M.M.	Rank	M.M.	Rank	M.M.
408	NSIT, Jetalpur	Electrical	157-1L	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------
409	NSIT, Jetalpur	Civil	157-1S	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------
410	SRCE, Rajkot	EC	158-16	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	*****	*****	------	------
411	SRCE, Rajkot	CompSc	158-1C	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------
412	SRCE, Rajkot	IT	158-1E	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------
413	SRCE, Rajkot	Mech	158-1F	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	*****	*****	------	------
414	SRCE, Rajkot	Electrical	158-1L	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------
415	SSNPITR, Umrakh	EC	159-16	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------
416	SSNPITR, Umrakh	Mech	159-1F	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------
417	SSNPITR, Umrakh	Electrical	159-1L	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------
418	SSNPITR, Umrakh	Civil	159-1S	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------
419	SSNPITR, Umrakh	Chemical	159-1W	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	*****	*****	------	------
420	NOBEL, JUNAGADH	CompSc	161-1C	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------
421	NOBEL, JUNAGADH	IT	161-1E	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------
422	NOBEL, JUNAGADH	Mech	161-1F	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------
423	NOBEL, JUNAGADH	Electrical	161-1L	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	*****	*****	------	------
424	NOBEL, JUNAGADH	Civil	161-1S	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------
425	KIT, JAMNAGAR	Computer	162-1D	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	*****	*****	------	------
426	KIT, JAMNAGAR	Mech	162-1F	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	*****	*****	------	------
427	KIT, JAMNAGAR	Civil	162-1S	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	*****	*****	------	------
428	KIT, JAMNAGAR	Chemical	162-1W	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	*****	*****	------	------
429	SIGMA, Bakrol	EC	163-16	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	*****	*****	------	------
430	SIGMA, Bakrol	Computer	163-1D	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------
431	SIGMA, Bakrol	IT	163-1E	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------
432	SIGMA, Bakrol	Mech	163-1F	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	*****	*****	------	------
433	SIGMA, Bakrol	Electrical	163-1L	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------
434	SIGMA, Bakrol	Civil	163-1S	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------
435	SIGMA, Bakrol	Mech-2	163-31	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------
436	ALPHA, KALOL	EC	164-16	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------
437	ALPHA, KALOL	Computer	164-1D	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------
438	ALPHA, KALOL	IT	164-1E	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	*****	*****	------	------
439	ALPHA, KALOL	Mech	164-1F	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------
440	ALPHA, KALOL	Electrical	164-1L	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------
441	ALPHA, KALOL	Civil	164-1S	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------
442	MEC, BESNA	EC	165-16	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------
443	MEC, BESNA	Computer	165-1D	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------
444	MEC, BESNA	Mech	165-1F	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------
445	MEC, BESNA	Auto	165-1I	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------
446	MEC, BESNA	Electrical	165-1L	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------
447	MEC, BESNA	Civil	165-1S	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------
448	MEC, BESNA	Mech-2	165-31	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------
449	MEC, BESNA	Elect-2	165-32	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------
450	DARSHAN, RAJKOT	Mech	166-1F	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------
451	DARSHAN, RAJKOT	Electrical	166-1L	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------
452	DARSHAN, RAJKOT	Civil	166-1S	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------
453	Auram, Rajkot	EC	168-16	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------
454	Auram, Rajkot	Computer	168-1D	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------
455	Auram, Rajkot	IT	168-1E	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	*****	*****	------	------
456	Auram, Rajkot	Mech	168-1F	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------
457	Auram, Rajkot	Electrical	168-1L	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------
458	Auram, Rajkot	Civil	168-1S	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	*****	*****	------	------

The Admission Committee For Professional Courses, 2019-20

Degree Engineering & Degree/Diploma Pharmacy Cut off Marks

Sr. No.	Institute	Course	IC_Code	OPEN		SC		ST		SEBC		DS		EWS	
				Rank	M.M.	Rank	M.M.	Rank	M.M.	Rank	M.M.	Rank	M.M.	Rank	M.M.
459	SRPATEL, DABHI	Computer	170-1D	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	*****	*****	------	------
460	SRPATEL, DABHI	Mech	170-1F	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------
461	SRPATEL, DABHI	Civil	170-1S	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	*****	*****	------	------
462	CGPIT, TARSADI	EC	171-16	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------
463	CGPIT, TARSADI	Info&Comm	171-17	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------
464	CGPIT, TARSADI	IT	171-1E	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------
465	CGPIT, TARSADI	Mech	171-1F	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------
466	CGPIT, TARSADI	Mecha	171-1H	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------
467	CGPIT, TARSADI	Auto	171-1I	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------
468	CGPIT, TARSADI	Electrical	171-1L	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------
469	CGPIT, TARSADI	Civil	171-1S	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------
470	CGPIT, TARSADI	Chemical	171-1W	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------
471	SVBIT, UNAVA	EC	172-16	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	*****	*****	------	------
472	SVBIT, UNAVA	Computer	172-1D	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------
473	SVBIT, UNAVA	IT	172-1E	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------
474	SVBIT, UNAVA	Mech	172-1F	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------
475	SVBIT, UNAVA	Electrical	172-1L	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	*****	*****	------	------
476	SVBIT, UNAVA	Civil	172-1S	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	*****	*****	------	------
477	VIE, KOTAMBI	Computer	173-1D	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------
478	VIE, KOTAMBI	IT	173-1E	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------
479	VIE, KOTAMBI	Mech	173-1F	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------
480	VIE, KOTAMBI	Electrical	173-1L	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	*****	*****	------	------
481	VIE, KOTAMBI	Civil	173-1S	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	*****	*****	------	------
482	SALITER, Abad	EC	174-16	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------
483	SALITER, Abad	Mech	174-1F	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------
484	SALITER, Abad	Auto	174-1I	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------
485	SALITER, Abad	Electrical	174-1L	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------
486	SALITER, Abad	IC	174-1R	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------
487	SALITER, Abad	Civil	174-1S	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------
488	MEFGI-FOE, Rajkot	Computer	176-1D	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------
489	MEFGI-FOE, Rajkot	IT	176-1E	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------
490	MEFGI-FOE, Rajkot	Mech	176-1F	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------
491	MEFGI-FOE, Rajkot	Electrical	176-1L	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------
492	MEFGI-FOE, Rajkot	Civil	176-1S	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------
493	MEFGI-FOE, Rajkot	Environment	176-1U	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------
494	Indrashil, KADI	CompSc	177-1C	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------
495	Indrashil, KADI	Mech	177-1F	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------
496	Indrashil, KADI	Ch-Biochem	177-3C	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------
497	EC, TUWA	Computer	178-1D	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------
498	EC, TUWA	Mech	178-1F	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------
499	EC, TUWA	Electrical	178-1L	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------
500	EC, TUWA	Civil	178-1S	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------
501	SILVEROAK, Abad	EC	179-16	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	*****	*****	------	------
502	SILVEROAK, Abad	Mech	179-1F	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------
503	SILVEROAK, Abad	Aero	179-1O	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------
504	SILVEROAK, Abad	Civil	179-1S	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------
505	SILVEROAK, Abad	Mech-2	179-31	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------
506	SILVEROAK, Abad	Civil-2	179-52	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------
507	Aadishwar, Bhoyan	EC	180-16	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	*****	*****	------	------
508	Aadishwar, Bhoyan	Info&Comm	180-17	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	*****	*****	------	------
509	Aadishwar, Bhoyan	Computer	180-1D	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------

The Admission Committee For Professional Courses, 2019-20

Degree Engineering & Degree/Diploma Pharmacy Cut off Marks

Sr. No.	Institute	Course	IC_Code	OPEN		SC		ST		SEBC		DS		EWS	
				Rank	M.M.	Rank	M.M.	Rank	M.M.	Rank	M.M.	Rank	M.M.	Rank	M.M.
510	Aadishwar, Bhoyan	IT	180-1E	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	*****	*****	------	------
511	Aadishwar, Bhoyan	Mech	180-1F	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------
512	Aadishwar, Bhoyan	Auto	180-1I	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------
513	Aadishwar, Bhoyan	Electrical	180-1L	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------
514	Aadishwar, Bhoyan	Civil	180-1S	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------
515	Aadishwar, Bhoyan	Environment	180-1U	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	*****	*****	------	------
516	Aadishwar, Bhoyan	Chemical	180-1W	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	*****	*****	------	------
517	GROWMORE, Berna	Computer	182-1D	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------
518	GROWMORE, Berna	IT	182-1E	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	*****	*****	------	------
519	GROWMORE, Berna	Mech	182-1F	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------
520	GROWMORE, Berna	Electrical	182-1L	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------
521	GROWMORE, Berna	Civil	182-1S	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------
522	KJIET, SAVALI	EC	183-16	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	*****	*****	------	------
523	KJIET, SAVALI	Computer	183-1D	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	*****	*****	------	------
524	KJIET, SAVALI	IT	183-1E	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------
525	KJIET, SAVALI	Mech	183-1F	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------
526	KJIET, SAVALI	Auto	183-1I	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	*****	*****	------	------
527	KJIET, SAVALI	Electrical	183-1L	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------
528	KJIET, SAVALI	Civil	183-1S	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------
529	SSASIT, SURAT	EC	184-16	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------
530	SSASIT, SURAT	Mech	184-1F	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------
531	SSASIT, SURAT	Electrical	184-1L	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------
532	SSASIT, SURAT	Civil	184-1S	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------
533	GITS, MOYAD	Computer	191-1D	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------
534	GITS, MOYAD	Mech	191-1F	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------
535	GITS, MOYAD	Electrical	191-1L	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	*****	*****	------	------
536	GITS, MOYAD	Civil	191-1S	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	*****	*****	------	------
537	CIPET, AHMEDABAD	Manufact	193-1T	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------
538	CIPET, AHMEDABAD	PlasticEngg	193-1X	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------
539	PIT, VAGHODIA	Bio-Med	195-13	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	*****	*****	------	------
540	PIT, VAGHODIA	CompSc	195-1C	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------
541	PIT, VAGHODIA	Mech	195-1F	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------
542	PIT, VAGHODIA	Mecha	195-1H	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------
543	PIT, VAGHODIA	Auto	195-1I	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------
544	PIT, VAGHODIA	Civil	195-1S	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------
545	PIT, VAGHODIA	Chemical	195-1W	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------
546	PIT, VAGHODIA	Dairy Tech.	195-3H	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------
547	PIT, VAGHODIA	Petrolium	195-57	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------
548	PIT, VAGHODIA	AgriEngg	195-75	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	*****	*****	------	------
549	PIT, VAGHODIA	Robotics	195-7G	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	*****	*****	------	------
550	SUBHASH, JUNAGADH	EC	196-16	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	*****	*****	------	------
551	SUBHASH, JUNAGADH	CompSc	196-1C	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	*****	*****	------	------
552	SUBHASH, JUNAGADH	IT	196-1E	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------
553	SUBHASH, JUNAGADH	Mech	196-1F	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------
554	SUBHASH, JUNAGADH	Electrical	196-1L	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------
555	SUBHASH, JUNAGADH	Civil	196-1S	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------
556	SAMARTH, HIMATNAGAR	Computer	197-1D	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------
557	SAMARTH, HIMATNAGAR	Mech	197-1F	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------
558	SAMARTH, HIMATNAGAR	Electrical	197-1L	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------
559	SAMARTH, HIMATNAGAR	Civil	197-1S	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	*****	*****	------	------
560	HJD, KERA	CompSc	198-1C	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------

The Admission Committee For Professional Courses, 2019-20

Degree Engineering & Degree/Diploma Pharmacy Cut off Marks

Sr. No.	Institute	Course	IC_Code	OPEN		SC		ST		SEBC		DS		EWS	
				Rank	M.M.	Rank	M.M.	Rank	M.M.	Rank	M.M.	Rank	M.M.	Rank	M.M.
561	HJD, KERA	Mech	198-1F	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------
562	HJD, KERA	Electrical	198-1L	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------
563	HJD, KERA	Civil	198-1S	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------
564	TATVA, MODASA	EC	199-16	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------
565	TATVA, MODASA	IT	199-1E	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	*****	*****	------	------
566	TATVA, MODASA	Mech	199-1F	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------
567	TATVA, MODASA	Electrical	199-1L	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------
568	TATVA, MODASA	Civil	199-1S	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------
569	SATSANGI, VADASMA	CompSc	551-1C	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	*****	*****	------	------
570	SATSANGI, VADASMA	Mech	551-1F	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------
571	SATSANGI, VADASMA	Mecha	551-1H	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	*****	*****	------	------
572	SATSANGI, VADASMA	Auto	551-1I	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	*****	*****	------	------
573	SATSANGI, VADASMA	Electrical	551-1L	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------
574	SATSANGI, VADASMA	Civil	551-1S	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------
575	LAXMI, VALSAD	EC	552-16	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------
576	LAXMI, VALSAD	CompSc	552-1C	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------
577	LAXMI, VALSAD	IT	552-1E	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	*****	*****	------	------
578	LAXMI, VALSAD	Mech	552-1F	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------
579	LAXMI, VALSAD	Auto	552-1I	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------
580	LAXMI, VALSAD	Electrical	552-1L	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	*****	*****	------	------
581	LAXMI, VALSAD	Civil	552-1S	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------
582	JIVRAJMEHTA,ANAND	Computer	553-1D	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------
583	JIVRAJMEHTA,ANAND	IT	553-1E	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------
584	JIVRAJMEHTA,ANAND	Mech	553-1F	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	*****	*****	------	------
585	JIVRAJMEHTA,ANAND	Electrical	553-1L	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------
586	JIVRAJMEHTA,ANAND	Civil	553-1S	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	*****	*****	------	------
587	LTIET, RAJKOT	CompSc	554-1C	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------
588	LTIET, RAJKOT	Mech	554-1F	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------
589	LTIET, RAJKOT	Electrical	554-1L	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	*****	*****	------	------
590	LTIET, RAJKOT	Civil	554-1S	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------
591	RNGPIT, Isroli	Mech	555-1F	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------
592	RNGPIT, Isroli	Electrical	555-1L	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------
593	RNGPIT, Isroli	Civil	555-1S	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	*****	*****	------	------
594	RNGPIT, Isroli	Chemical	555-1W	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------
595	Veerayatan, Mandvi	Computer	556-1D	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	*****	*****	------	------
596	Veerayatan, Mandvi	Mech	556-1F	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------
597	Veerayatan, Mandvi	Electrical	556-1L	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	*****	*****	------	------
598	Veerayatan, Mandvi	Civil	556-1S	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------
599	Veerayatan, Mandvi	Chemical	556-1W	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------
600	Arrdekta, Khedbrahm	EC	557-16	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------
601	Arrdekta, Khedbrahm	Computer	557-1D	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------
602	Arrdekta, Khedbrahm	Mech	557-1F	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------
603	Arrdekta, Khedbrahm	Electrical	557-1L	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------
604	Arrdekta, Khedbrahm	Civil	557-1S	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------
605	Vidhyadeep, Kim	Computer	558-1D	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------
606	Vidhyadeep, Kim	Mech	558-1F	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------
607	Vidhyadeep, Kim	Electrical	558-1L	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------
608	Vidhyadeep, Kim	Civil	558-1S	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------
609	ITM, VADODARA	EC	559-16	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------
610	ITM, VADODARA	Mech	559-1F	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------
611	ITM, VADODARA	Auto	559-1I	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------

The Admission Committee For Professional Courses, 2019-20

Degree Engineering & Degree/Diploma Pharmacy Cut off Marks

Sr. No.	Institute	Course	IC_Code	OPEN		SC		ST		SEBC		DS		EWS	
				Rank	M.M.	Rank	M.M.	Rank	M.M.	Rank	M.M.	Rank	M.M.	Rank	M.M.
612	ITM, VADODARA	Electrical	559-1L	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	*****	*****	------	------
613	ITM, VADODARA	Civil	559-1S	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------
614	AMEC, Dhari	Computer	560-1D	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	*****	*****	------	------
615	AMEC, Dhari	Mech	560-1F	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	*****	*****	------	------
616	AMEC, Dhari	Mecha	560-1H	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	*****	*****	------	------
617	AMEC, Dhari	Auto	560-1I	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	*****	*****	------	------
618	AMEC, Dhari	Electrical	560-1L	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------
619	AMEC, Dhari	Civil	560-1S	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------
620	MEFGI-FOT, Rajkot	EC	561-16	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	*****	*****	------	------
621	MEFGI-FOT, Rajkot	Info&Comm	561-17	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------
622	MEFGI-FOT, Rajkot	Computer	561-1D	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------
623	MEFGI-FOT, Rajkot	IT	561-1E	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------
624	MEFGI-FOT, Rajkot	Mech	561-1F	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------
625	MEFGI-FOT, Rajkot	Auto	561-1I	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------
626	MEFGI-FOT, Rajkot	Civil	561-1S	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------
627	MEFGI-FOT, Rajkot	Chemical	561-1W	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------
628	MEFGI-FOT, Rajkot	CompSc (Big Data)	561-3A	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	*****	*****	------	------
629	MEFGI-FOT, Rajkot	Comp(AI)	561-3L	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------
630	Hansaba, Patan	EC	562-16	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------
631	Hansaba, Patan	Computer	562-1D	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	*****	*****	------	------
632	Hansaba, Patan	Mech	562-1F	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------
633	Hansaba, Patan	Electrical	562-1L	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------
634	Hansaba, Patan	Civil	562-1S	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------
635	Hansaba, Patan	Mech-2	562-31	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------
636	Hansaba, Patan	Civil-2	562-52	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------
637	Shroff, BHARUCH	Mech	563-1F	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	*****	*****	------	------
638	Shroff, BHARUCH	Electrical	563-1L	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	*****	*****	------	------
639	Shroff, BHARUCH	Chem.Tech.	563-54	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------
640	Shroff, BHARUCH	Env.Sc.Tech.	563-56	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	*****	*****	------	------
641	Leads, Matar	Computer	564-1D	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	*****	*****	------	------
642	Leads, Matar	Mech	564-1F	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	*****	*****	------	------
643	Leads, Matar	Electrical	564-1L	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------
644	Leads, Matar	Civil	564-1S	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------
645	IIET, Dharmaj	Computer	565-1D	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------
646	IIET, Dharmaj	Mech	565-1F	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------
647	IIET, Dharmaj	Auto	565-1I	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	*****	*****	------	------
648	OMEC, Junagadh	Computer	566-1D	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------
649	OMEC, Junagadh	Mech	566-1F	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------
650	OMEC, Junagadh	Electrical	566-1L	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------
651	OMEC, Junagadh	Civil	566-1S	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------
652	OMEC, Junagadh	Chemical	566-1W	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	*****	*****	------	------
653	OMIT, Shahera	EC	567-16	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	*****	*****	------	------
654	OMIT, Shahera	Computer	567-1D	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	*****	*****	------	------
655	OMIT, Shahera	Mech	567-1F	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	*****	*****	------	------
656	OMIT, Shahera	Electrical	567-1L	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------
657	OMIT, Shahera	Civil	567-1S	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------
658	GPERI, Mevad	Mech	568-1F	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------
659	GPERI, Mevad	Electrical	568-1L	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------
660	GPERI, Mevad	Civil	568-1S	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------
661	JMSabva, BOTAD	Computer	569-1D	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------
662	JMSabva, BOTAD	Mech	569-1F	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	*****	*****	------	------

The Admission Committee For Professional Courses, 2019-20

Degree Engineering & Degree/Diploma Pharmacy Cut off Marks

Sr. No.	Institute	Course	IC_Code	OPEN		SC		ST		SEBC		DS		EWS	
				Rank	M.M.	Rank	M.M.	Rank	M.M.	Rank	M.M.	Rank	M.M.	Rank	M.M.
663	JMSabva, BOTAD	Electrical	569-1L	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	*****	*****	------	------
664	JMSabva, BOTAD	Civil	569-1S	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------
665	NAVRACHNA, Vadodara	Mech	571-1F	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------
666	NAVRACHNA, Vadodara	Electrical	571-1L	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------
667	NAVRACHNA, Vadodara	Civil	571-1S	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------
668	SPNVTC, WADHWAN	Computer	572-1D	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------
669	SPNVTC, WADHWAN	Mech	572-1F	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	*****	*****	------	------
670	SPNVTC, WADHWAN	Electrical	572-1L	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------
671	SPNVTC, WADHWAN	Civil	572-1S	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------
672	AMIRAJ, SANAND	CompSc	573-1C	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------
673	AMIRAJ, SANAND	Mech	573-1F	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------
674	AMIRAJ, SANAND	Electrical	573-1L	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------
675	AMIRAJ, SANAND	Civil	573-1S	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	*****	*****	------	------
676	SALCE, ABAD	Mech	574-1F	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------
677	SALCE, ABAD	Mecha	574-1H	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------
678	SALCE, ABAD	Civil	574-1S	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------
679	SALCE, ABAD	Chemical	574-1W	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------
680	PACIFIC, SURAT	Computer	575-1D	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	*****	*****	------	------
681	PACIFIC, SURAT	Mech	575-1F	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------
682	PACIFIC, SURAT	Electrical	575-1L	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	*****	*****	------	------
683	PACIFIC, SURAT	Civil	575-1S	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------
684	PACIFIC, SURAT	Chemical	575-1W	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------
685	MEFGI-FOPG, Rajkot	Computer	576-1D	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------
686	SCET, KALOL	Computer	577-1D	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------
687	SCET, KALOL	Mech	577-1F	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------
688	SCET, KALOL	Auto	577-1I	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	*****	*****	------	------
689	SCET, KALOL	Electrical	577-1L	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------
690	SCET, KALOL	Civil	577-1S	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------
691	BALAJI, MAKHIYALA	Computer	578-1D	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	*****	*****	------	------
692	BALAJI, MAKHIYALA	Mech	578-1F	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------
693	BALAJI, MAKHIYALA	Electrical	578-1L	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------
694	BALAJI, MAKHIYALA	Civil	578-1S	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	*****	*****	------	------
695	GIDCDEC, NAVSARI	Computer	579-1D	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------
696	GIDCDEC, NAVSARI	Mech	579-1F	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------
697	GIDCDEC, NAVSARI	Auto	579-1I	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------
698	GIDCDEC, NAVSARI	Electrical	579-1L	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	*****	*****	------	------
699	GIDCDEC, NAVSARI	Civil	579-1S	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------
700	MSCET, VESU	Computer	580-1D	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------
701	MSCET, VESU	Mech	580-1F	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------
702	MSCET, VESU	Auto	580-1I	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------
703	MSCET, VESU	Electrical	580-1L	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------
704	MSCET, VESU	Civil	580-1S	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------
705	MSCET, VESU	Mech-2	580-31	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------
706	Rai Uni., Dholka	FoodTech	583-15	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------
707	Rai Uni., Dholka	CompSc	583-1C	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	*****	*****	------	------
708	Rai Uni., Dholka	IT	583-1E	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	*****	*****	------	------
709	Rai Uni., Dholka	Mech	583-1F	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------
710	Rai Uni., Dholka	Auto	583-1I	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------
711	Rai Uni., Dholka	Electrical	583-1L	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	*****	*****	------	------
712	Rai Uni., Dholka	Civil	583-1S	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	*****	*****	------	------
713	Neotech, Vadodara	Computer	584-1D	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------

The Admission Committee For Professional Courses, 2019-20

Degree Engineering & Degree/Diploma Pharmacy Cut off Marks

Sr. No.	Institute	Course	IC_Code	OPEN		SC		ST		SEBC		DS		EWS	
				Rank	M.M.	Rank	M.M.	Rank	M.M.	Rank	M.M.	Rank	M.M.	Rank	M.M.
714	Neotech, Vadodara	Mech	584-1F	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------
715	Neotech, Vadodara	Electrical	584-1L	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------
716	Neotech, Vadodara	Civil	584-1S	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------
717	Neotech, Vadodara	Mech-2	584-31	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	*****	*****	------	------
718	DADET, Khatraj	Computer	585-1D	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------
719	DADET, Khatraj	Mech	585-1F	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------
720	DADET, Khatraj	Civil	585-1S	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------
721	DADET, Khatraj	Mech-2	585-31	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------
722	Aditya, Abad	Mech	587-1F	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------
723	Aditya, Abad	Electrical	587-1L	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------
724	Aditya, Abad	Aero	587-1O	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------
725	Aditya, Abad	Civil	587-1S	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	*****	*****	------	------
726	Aditya, Abad	Chemical	587-1W	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------
727	Aditya, Abad	Mech-2	587-31	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	*****	*****	------	------
728	ApolloET, Abad	Mech	588-1F	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------
729	ApolloET, Abad	Electrical	588-1L	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	*****	*****	------	------
730	ApolloET, Abad	Civil	588-1S	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------
731	Agrawal, Navsari	Computer	590-1D	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	*****	*****	------	------
732	Agrawal, Navsari	Mech	590-1F	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------
733	Agrawal, Navsari	Electrical	590-1L	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	*****	*****	------	------
734	Agrawal, Navsari	Civil	590-1S	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------
735	Agrawal, Navsari	Chemical	590-1W	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------
736	SPCE, Bakrol	Computer	591-1D	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------
737	SPCE, Bakrol	IT	591-1E	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------
738	SPCE, Bakrol	Mech	591-1F	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------
739	SPCE, Bakrol	Electrical	591-1L	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	*****	*****	------	------
740	SPCE, Bakrol	Civil	591-1S	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------
741	SSIT, Bhat	EC	592-16	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	*****	*****	------	------
742	SSIT, Bhat	Mech	592-1F	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------
743	SSIT, Bhat	Electrical	592-1L	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	*****	*****	------	------
744	SSIT, Bhat	Civil	592-1S	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	*****	*****	------	------
745	SalETI, Abad	Civil	593-1S	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------
746	SalETI, Abad	Chemical	593-1W	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	*****	*****	------	------
747	ITM Voca, Vadodara	Elect&Electro	594-1M	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	*****	*****	------	------
748	ITM Voca, Vadodara	Civil(Cons-Man)	594-3E	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------
749	ITM Voca, Vadodara	Mechatro(IAR)	594-3J	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	*****	*****	------	------
750	ITM Voca, Vadodara	Comp(DataSc)	594-3K	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	*****	*****	------	------
751	ITM Voca, Vadodara	Mech(CAD)	594-3M	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------
752	ITM Voca, Vadodara	Comp(Cloud-IS)	594-7F	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------
753	Gyanmanjari, Bhavnagar	Computer	596-1D	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	*****	*****	------	------
754	Gyanmanjari, Bhavnagar	IT	596-1E	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	*****	*****	------	------
755	Gyanmanjari, Bhavnagar	Mech	596-1F	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------
756	Gyanmanjari, Bhavnagar	Electrical	596-1L	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------
757	Gyanmanjari, Bhavnagar	Civil	596-1S	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------
758	GSFCU, Vadodara	Mech	599-1F	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------
759	GSFCU, Vadodara	FireSafety	599-3N	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	*****	*****	------	------
760	SHGEC, Amreli	Computer	600-1D	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------
761	SHGEC, Amreli	Mech	600-1F	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	*****	*****	------	------
762	SHGEC, Amreli	Auto	600-1I	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------
763	SHGEC, Amreli	Electrical	600-1L	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	*****	*****	------	------
764	SHGEC, Amreli	Civil	600-1S	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------

The Admission Committee For Professional Courses, 2019-20

Degree Engineering & Degree/Diploma Pharmacy Cut off Marks

Sr. No.	Institute	Course	IC_Code	OPEN		SC		ST		SEBC		DS		EWS	
				Rank	M.M.	Rank	M.M.	Rank	M.M.	Rank	M.M.	Rank	M.M.	Rank	M.M.
765	KnowITE, Anand	Computer	603-1D	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	*****	*****	------	------
766	KnowITE, Anand	IT	603-1E	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------
767	KnowITE, Anand	Mech	603-1F	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------
768	KnowITE, Anand	Auto	603-1I	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	*****	*****	------	------
769	KnowITE, Anand	Civil	603-1S	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------
770	PrimeIET, Navsari	Computer	604-1D	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	*****	*****	------	------
771	PrimeIET, Navsari	Mech	604-1F	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------
772	PrimeIET, Navsari	Electrical	604-1L	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------
773	PrimeIET, Navsari	Civil	604-1S	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------
774	PrimeIET, Navsari	Chemical	604-1W	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	*****	*****	------	------
775	MKCETR, Patan	Computer	605-1D	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	*****	*****	------	------
776	MKCETR, Patan	IT	605-1E	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------
777	MKCETR, Patan	Mech	605-1F	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------
778	MKCETR, Patan	Electrical	605-1L	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	*****	*****	------	------
779	MKCETR, Patan	Civil	605-1S	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------
780	Ganpat Uni. ICT, MEHSANA	Info&Comm	606-17	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	*****	*****	------	------
781	Ganpat Uni. ICT, MEHSANA	CompSc (Big Data)	606-3A	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------
782	Ganpat Uni. ICT, MEHSANA	CompSc (Cloud)	606-79	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------
783	PPSSE, PPS Uni., Kosamba	Mech	607-1F	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	*****	*****	------	------
784	PPSSE, PPS Uni., Kosamba	Civil	607-1S	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	*****	*****	------	------
785	PPSSE, PPS Uni., Kosamba	Chemical	607-1W	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------
786	BAIT, Surat	Computer	610-1D	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	*****	*****	------	------
787	BAIT, Surat	Aero	610-1O	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------
788	BAIT, Surat	Chemical	610-1W	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------
789	BAIT, Surat	Nano	610-58	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------
790	BAIT, Surat	Robotics	610-7G	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------
791	VRGCET, Porbandar	Computer	611-1D	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------
792	VRGCET, Porbandar	Mech	611-1F	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------
793	VRGCET, Porbandar	Civil	611-1S	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	*****	*****	------	------
794	VRGCET, Porbandar	Chemical	611-1W	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------
795	IAR, Gandhinagar	Bio-Tech	612-14	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------
796	IAR, Gandhinagar	Chemical	612-1W	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	*****	*****	------	------
797	IAR, Gandhinagar	Elec IC	612-3I	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	*****	*****	------	------
798	VSITR, Kadi	CompSc	614-1C	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------
799	VSITR, Kadi	Computer	614-1D	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------
800	VSITR, Kadi	IT	614-1E	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------
801	VSITR, Kadi	Mech	614-1F	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------
802	VSITR, Kadi	Civil	614-1S	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	*****	*****	------	------
Degree Pharmacy Courses															
1	MSU, BARODA-BP	B.Pharm.	204-18	246	98.03285	2711	86.96304	8936	62.39045	884	94.65133	*****	*****	439	97.02152
2	LM, ABAD-BP	B.Pharm.	201-18	287	97.82447	2048	89.5314	12365	46.53819	949	94.29068	5055	77.8049	383	97.32392
3	ARCP,VVNAGR-GOV-BP	B.Pharm.	202-18	515	96.5839	3803.5	82.60882	12413	46.30832	1690	91.04191	4892	78.38022	605	96.05719
4	GPC, GNAGAR	B.Pharm.	205-18	909.5	94.50812	3400	84.18324	14577	32.26802	1930	90.00547	7216	69.44386	1269	92.8317
5	BKMODI, RAJKOT-BP	B.Pharm.	203-18	1023	93.91412	3695	83.05864	15078	25.84256	2372	88.29766	5320	76.72707	1339	92.57825
6	GPC, SURAT	B.Pharm.	206-18	1391	92.34526	3934	82.11679	11736	49.88686	2655	87.23678	7551	68.04869	1684	91.07148
7	NIRMA, ABAD-BP	B.Pharm.	226-18	1722	90.86655	6373	72.74516	------	------	6686	71.45469	6810	70.98649	2468	87.98186
8	LJIT, ABAD-BP	B.Pharm.	237-18	2591	87.53323	7893	66.76076	------	------	5502	76.04565	7969	66.45918	3009	85.8173
9	ARCP,VVNAGR-SFI-BP	B.Pharm.	234-18	2750	86.79799	11437	51.5429	------	------	4391	80.32914	------	------	3160	85.1934
10	BABARIA,VADODRA-BP	B.Pharm.	250-18	3018	85.78868	8856	62.74138	------	------	14123	36.00434	------	------	4183	81.18107
11	Sau.Uni., Rajkot	B.Pharm.	320-18	4378	80.37126	15230	21.86642	------	------	7866	66.85794	*****	*****	6471	72.38482
12	AONEPC, ENASAN-BP	B.Pharm.	294-18	4769	78.84677	8673	63.43403	------	------	10274	56.66963	------	------	6099	73.64338

The Admission Committee For Professional Courses, 2019-20

Degree Engineering & Degree/Diploma Pharmacy Cut off Marks

Sr. No.	Institute	Course	IC_Code	OPEN		SC		ST		SEBC		DS		EWS	
				Rank	M.M.	Rank	M.M.	Rank	M.M.	Rank	M.M.	Rank	M.M.	Rank	M.M.
13	ARIHANT, ADALAJ-BP	B.Pharm.	252-18	4792	78.77884	13251	41.63471	------	------	14629	31.75134	------	------	6667	71.51362
14	SAL, Abad-BP	B.Pharm.	306-18	4795	78.76361	9846	58.52012	------	------	10268	56.6797	9186	61.21626	5886	74.52351
15	SWAMI-SALVAV-BP	B.Pharm.	267-18	5596	75.65968	14741	30.52506	13292	41.4286	11725	49.92559	*****	*****	------	------
16	APC, ANAND-BP	B.Pharm.	229-18	5735	75.11851	------	------	------	------	12046	48.21961	------	------	7682	67.59228
17	KBIP, GNAGAR-BP	B.Pharm.	227-18	6017	73.96718	------	------	------	------	------	------	10832	54.1637	7072	69.98063
18	MALIBA, BARDOLI-BP	B.Pharm.	233-18	6299	72.91478	------	------	------	------	13216	41.85565	------	------	9947	58.11075
19	CKPITHAWALA-BP	B.Pharm.	263-18	6422	72.57531	------	------	------	------	14043	36.61028	------	------	11390	51.72813
20	SNMPPC, NAVAPURA-BP	B.Pharm.	295-18	6777	71.11228	12105	48.0018	------	------	13136	42.39819	------	------	8996	62.1036
21	DDU, NADIAD-BP	B.Pharm.	266-18	6994	70.30463	13631	39.33421	------	------	------	------	*****	*****	9740	58.9308
22	BMCP, SURAT-BP	B.Pharm.	278-18	7131	69.73705	------	------	------	------	------	------	*****	*****	12502	45.90757
23	ATMIYA, RAJKOT-BP	B.Pharm.	253-18	7643	67.71096	13099	42.5965	------	------	------	------	------	------	9493	60.03598
24	SKP, MEHSANA-BP	B.Pharm.	228-18	8086	65.92289	------	------	14831	29.31103	------	------	------	------	10448	55.90897
25	NCP, JUNAGADH-BP	B.Pharm.	277-18	8305	64.95039	13498	40.11721	------	------	12061	48.16832	14541	32.65897	9417	60.28914
26	ITMSP, Vadodara	B.Pharm.	321-18	8995	62.10443	14202	35.40744	------	------	------	------	------	------	13413	40.62621
27	APMC, HNAGAR-BP	B.Pharm.	235-18	9230	61.04264	------	------	------	------	------	------	*****	*****	------	------
28	SSSPC, ZUNDAL-BP	B.Pharm.	247-18	9269	60.8796	------	------	------	------	------	------	------	------	11257	52.3457
29	SNLPCP, UMARAKH-BP	B.Pharm.	242-18	9771	58.82864	------	------	------	------	------	------	14853	29.08251	------	------
30	Khyati, Ahmedabad	B.Pharm.	325-18	11287	52.19832	14942	27.96719	------	------	------	------	*****	*****	13731	38.66994
31	PIONEER, VADODARA-BP	B.Pharm.	298-18	11373	51.80652	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------
32	AMRELI-MAHILA-BP	B.Pharm.	254-18	12088	48.05137	------	------	------	------	------	------	*****	*****	------	------
33	ROFEL, VAPI-BP	B.Pharm.	232-18	12276	47.00362	------	------	------	------	15355	14.01199	*****	*****	------	------
34	FP, Marwadi, Rajkot	B.Pharm.	322-18	12609	45.39262	------	------	------	------	------	------	------	------	14158	35.74869
35	SDPC, KIM-BP	B.Pharm.	249-18	13714	38.75178	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------
36	RPCP, CHANGA-BP	B.Pharm.	240-18	15304	19.31921	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------
37	LDCP, BHOLAV-BP	B.Pharm.	312-18	15341	16.13153	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------
38	SARV, MEHSANA-BP	B.Pharm.	230-18	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------
39	BMSHAH, MODASA-BP	B.Pharm.	231-18	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------
40	SIGMA,VAGHODIYA-BP	B.Pharm.	236-18	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------
41	INDUKAKA,NEWVVN-BP	B.Pharm.	238-18	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	*****	*****	------	------
42	CUSHAH, WADHWAN-BP	B.Pharm.	241-18	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	*****	*****	------	------
43	LBRAO, KHAMBAT-BP	B.Pharm.	245-18	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------
44	PARUL, VAGHODIA-BP	B.Pharm.	246-18	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------
45	VIP, JAKHANIA-BP	B.Pharm.	248-18	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------
46	PARULIPR, WAGHODIYA-BP	B.Pharm.	251-18	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------
47	AMARGADH-BP	B.Pharm.	255-18	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	*****	*****	------	------
48	NRVIP, JUNAGADH-BP	B.Pharm.	256-18	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	*****	*****	------	------
49	KBRAVAL, SHERTHA-BP	B.Pharm.	259-18	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------
50	RKU, RAJOT-BP	B.Pharm.	260-18	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------
51	RDGARDI-BP	B.Pharm.	262-18	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	*****	*****	------	------
52	SKCP, SARSA-BP	B.Pharm.	265-18	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	*****	*****	------	------
53	IPCPR, DHARMAJ-BP	B.Pharm.	268-18	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------
54	NOOTAN, VISNAGAR-BP	B.Pharm.	270-18	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------
55	SIP, CHILODA-BP	B.Pharm.	272-18	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------
56	KVIP, SAVARKUNDLA-BP	B.Pharm.	273-18	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	*****	*****	------	------
57	SAMANVAY, BOTAD-BP	B.Pharm.	274-18	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------
58	RAMPARA-BP	B.Pharm.	275-18	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	*****	*****	------	------
59	SPCP, BAKROL-BP	B.Pharm.	279-18	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------
60	Satsangi, VADASMA-BP	B.Pharm.	282-18	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------
61	KIP, KALOL-BP	B.Pharm.	283-18	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------
62	SWAMINARA, KALOL-BP	B.Pharm.	285-18	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	*****	*****	------	------
63	AKSHAR, JAMNAGAR-BP	B.Pharm.	286-18	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------

The Admission Committee For Professional Courses, 2019-20

Degree Engineering & Degree/Diploma Pharmacy Cut off Marks

Sr. No.	Institute	Course	IC_Code	OPEN		SC		ST		SEBC		DS		EWS	
				Rank	M.M.	Rank	M.M.	Rank	M.M.	Rank	M.M.	Rank	M.M.	Rank	M.M.
64	AVANTIKA, NAVALGADH-BP	B.Pharm.	296-18	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	*****	*****	------	------
65	SHARDA, PETHAPUR-BP	B.Pharm.	297-18	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------
66	SHIVAM, VALASAN-BP	B.Pharm.	302-18	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	*****	*****	------	------
67	SVBIP, UNAVA-BP	B.Pharm.	307-18	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------
68	SUBASH, JUNAGADH-BP	B.Pharm.	316-18	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------
69	SMSHAH, Amsaran-BP	B.Pharm.	317-18	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------
70	SP, Parul, Vadodara	B.Pharm.	323-18	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------
71	Gyanmanjari, Bhavnagar	B.Pharm.	324-18	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	*****	*****	------	------
72	SP, Calorx, Abad	B.Pharm.	326-18	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------
	Diploma Pharmacy Courses														
1	BKMODI, RAJKOT-DP	D.Pharm.	403-19	8254	65.15335	------	------	------	------	15224	22.02797	*****	*****	11937	48.83537
2	SSPC, BNAGAR-DP	D.Pharm.	409-19	8340	64.81908	------	------	------	------	13442	40.44845	*****	*****	------	------
3	DAYARAM,BARDOLI-DP	D.Pharm.	407-19	10392	56.12778	------	------	------	------	------	------	*****	*****	------	------
4	LM, ABAD-DP	D.Pharm.	401-19	14912	28.32071	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------
5	ARCP, VVNAGAR-DP	D.Pharm.	405-19	15269	20.57732	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------
6	MMC, KHAMBHAT-DP	D.Pharm.	402-19	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------
7	TOLANI, ADIPUR-DP	D.Pharm.	406-19	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------
8	BMSHAH, MODASA-DP	D.Pharm.	408-19	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------
9	SHARDA, PETHAPUR-DP	D.Pharm.	525-19	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------
10	BMCP, Surat-DP	D.Pharm.	526-19	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	*****	*****	------	------
11	SP, Calorx, Abad-DP	D.Pharm.	527-19	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	*****	*****	------	------
12	PIPR, WAGHODIYA-DP	D.Pharm.	528-19	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------
13	SP, RaiUni, Abad-DP	D.Pharm.	529-19	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------
14	SP, Parul, Vadodara-DP	D.Pharm.	530-19	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------
15	PIP, WAGHODIYA-DP	D.Pharm.	531-19	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	*****	*****	------	------
16	Aone, Enasan-DP	D.Pharm.	532-19	VAC	VAC	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------

VAC	Vacant Seats	------	Conversion	*****	No Allocation of Seats

૬ એન્જિનિયરિંગ એડમિશનની પ્રક્રિયા અને તેના નિયમો

– પ્રકાશભાઈ ગોકાણી

Engineering Admission Process & Rules

GUJARAT ENGINEERING COLLEGES ADMISSION Websites & MERIT MARKS Calculation

ENGINEERING Colleges Admission ACPC 60% Board + 40% GUJCET	Registration and Choice Filling www.gujacpc.nic.in Engineering Admission Updates www.jacpcldce.ac.in Merit Marks = (0.6)*(PCM Board Theroy Marks) + (0.4)*(GUJCET Marks)
Gujarat other 4 Colleges 50% Seats (ACPC) + 50% Seats (JEE Mains) JEE Seat filled direct by College	DAIICT, Gandhinagar - www.daiict.ac.in Nirma University, Institute of Technology - www.nirmauni.ac.in/ITNU PDPU - Pandit Deendayal Petorlium University, Gandhinagar - www.pdpu.ac.in Adani Institute of Infrastructure Engineering, Ahmedabad - www.aii.ac.in/aiie

ADMISSION DETAILS [FORM & PROCESS]

From Filling & Admission starts on www.gujacpc.nic.in after 12th Science result;

૧. મુખ્ય સમાચાર પત્રોમાં GUJACPCની (ગુજરાત એડમિશન કમિટી ફોર પ્રોફેશનલ કોર્સ) જાહેરાત આવશે.

૨. www.gujacpc.nic.in પર online ફી ભરી PIN મેળવી શકો છો અથવા ફાળવેલ બેંકમાંથી Rs. 350 ભરી બુકલેટ અને પીન મેળવી શકો છો.

૩. વેબસાઇટ પર પીનનંબર નાખી ઓનલાઈન રજિસ્ટ્રેશન કરવાનું રહેશે.

૪. ઓનલાઈન રજિસ્ટ્રેશન કન્ફર્મ કરવા માટે હેલ્પ સેન્ટર ખાતે ઓનલાઈન ફી ભરેલ, રજિસ્ટ્રેશનની પ્રિન્ટ, અસલ પ્રમાણપત્રો / દસ્તાવેજોની ચકાસણી ફરજિયાત કરાવવાની રહેશે.

૫. ત્યાર બાદ મેરિટ માર્ક્સના (60% of Board Theroy PCM Marks + 40% of GUJCET Marks) આધાર પરથી મેરિટ લિસ્ટ બનશે.
Merit Marks = [(0.6) *(Board's Phy + Che + Maths TheroyMarks)] + [(0.4) * GUJCET Marks]

૬. આ મેરિટ લીસ્ટ પરથી વિદ્યાર્થીનો મેરીટ રેન્ક નક્કી થશે. આ રેન્ક પરથી આગળની બધી પ્રક્રિયા ચાલશે.

૭. ત્યારબાદ ચોઈસ ફિલિંગ ચાલુ થશે. આ પ્રક્રિયા ૪ રાઉન્ડમાં કરવામાં આવશે. મનપસંદ કોલેજ, કોર્સ વેબસાઈટમાં ઉમેરવાની જેમાંથી તમને મેરિટ રેન્ક પ્રમાણે તેમાંથી જ્યાં મળી શકતું હોય, તે જાણવા મળશે અને મળવાપાત્ર સીટ ફાળવવામાં આવશે.

૮. પહેલા તબક્કામાં મોક રાઉન્ડ હશે એટલે કે પ્રેક્ટિસ રાઉન્ડ, જેથી કરીને તમને પ્રક્રિયા અને તમને મળી શકે તેવી સીટ વિષે થોડો ખ્યાલ આવે.

૯. ત્યારબાદ પહેલો ફાઈનલ રાઉન્ડ હશે જેની અંદર તમે ભરેલી કોલેજ અને કોર્સમાંથી તમને મળવાપાત્ર કોલેજમાં તમારા મેરિટ રેન્ક પરથી તમને સીટ આપવામાં આવશે.

૧૦. જો તમને તે કોલેજમાં એડમિશન લેવું હોય તો સીટ મળી ગયા બાદ જે-તે બેંકમાં ટોકન ફી ભરી એડમિશન કન્ફર્મ કરાવી શકો છો.

૧૧. હવે જો તમે જે કોલેજ તમને પહેલાં રાઉન્ડમાં મળી

છે તેનાથી સારી કોલેજમાં એડમિશન મેળવવા ઈચ્છતા હોવ તો તમે બીજા રાઉન્ડમાં ભાગ લઈ શકો છો. હવે ૨ શક્યતાઓ છે:

જો બીજા રાઉન્ડમાં તમને કોઈ કોલેજમાં એડમિશન મળતું નથી તો તમારી પહેલાં રાઉન્ડમાં મળેલ સીટમાં જ ભણી શકો છો.

પણ ધ્યાન રહે જો તમને બીજા રાઉન્ડમાં કોઈ કોલેજમાં તમને એડમિશન મળશે તો તમને પહેલાં રાઉન્ડમાં મળેલ કોલેજ કેન્સલ થઇ જશે પછી ફરી તે કોલેજમાં નહિ જઈ શકો. એટલા માટે હમેશાં બીજા રાઉન્ડમાં ભાગ લો તો પહેલાં રાઉન્ડમાં મળેલ કોલેજ કરતાં સારી કોલેજ ચોઈસ ફિલિંગમાં પસંદ કરવી. આ પ્રકારના ૨-૩ રાઉન્ડ થતાં હોય છે.

★ જે ફીની રકમમાં તમે ભરેલ છે તે નિયમ પ્રમાણે તે કોલેજમાં ટ્રાન્સફર થઈ જશે અથવા તમને વધેલી રકમ તેમના નિયમ પ્રમાણે પરત કરવામાં આવશે. વધુ વિસ્તૃત માહિતી માટે જુઓ www. medadmgujarat.org અથવા mrgoks એપ જોવી.

AGRICULTURE – FOOD – DAIRY – RENEWABLE ENERGY COURSES ADMISSION

વિશેષ નોંધ : એગ્રિકલ્ચરલના ક્ષેત્રમાં કારકિર્દીની બહુ બધી તકો ઉપલબ્ધ છે, અને એવું નથી કે તેમાં ઉમેદવારોએ ફક્ત ખેતીકામ કરવાનું હોય છે. આ ક્ષેત્રમાં બીજી પણ ઘણી બધી જોબ્સના વિકલ્પો ઉપલબ્ધ છે. તેથી જે વિદ્યાર્થીઓ આ ક્ષેત્રમાં રુચિ ધરાવતા હોય તેઓએ નિ:સંકોચપણે આગળ વધવું.

Agriculture – Food – Dairy – Renewable – Environmental Energy Courses

Courses after Science Group A (Maths) / B (Biology) (Any Group – Maths or Biology)

1. B. Tech. Agricultural Infromation Technology
2. B.Sc. Home Science & Nutrition
3. B. Tech. Bio-Technology

Courses only after Science Group A (Maths)

1. B. Tech. Renewable Energy & Environment Engineering
2. B. Tech. Agriculture Engineering
3. B. Tech. Dairy Technology
4. B. Tech. Food Processing Technology

Courses only after Science Group B (Biology)

1. Bachelro of Veterinary Science & Animal Husbandry
2. B. Sc. Agriculture
3. B. Sc. Horticulture
4. B. Sc. Forestry
5. B. F. Sc. - Bachelor of Fisheries Science
6. B. Sc. [Micro-Biology / Agriculture Micro-Biology]
7. B. Sc. [Bio-Technology / Agriculture Bio-Technology]
8. B. Sc. [Bio-Chemistry / Agriculture Bio-Chemistry]

No AGRICULTURE UNIVERSITIES IN GUJARAT

1 Sardar Krushinagar Dantiwada Agri. Univ., Sardar Krushi Nagar, Dantiwada, Banaskantha
www.sdau.edu.in

2 Navsari Agricultural University, Navsari
www.nau.in

3 Junagadh Agricultural University, Junagadh
www.jau.in

4 Anand Agricultural University, Anand
www.aau.in

5 Kamdhenu University, Gandhinagar
www.ku-guj.org

Eligibility Criteria for Admission – **એડમિશન માટેની જરૂરી લાયકાત**

B. V. Sc. A. H. Veterinary Science	Merit List only on basis of GUJCET Marks [GUJCET is Compulsory fro Admission] Minimum Scroe - [General Categroy 50%, SEBC, SC, ST Categroy - 47.50%]

B.Sc. Agriculture, B.Sc. Horticulture, B.Sc. Forestry	GUJCET is Compulsroy for Admission Merit List –> 60% Board + 40% GujCET Merit Marks = (0.6*PCB Theroy Marks) + (0.4*GujCET Marks) Minimum Scroe -> [General, SEBC (OBC) - 40%], [SC, ST- 35%]
B.Tech. Agriculture IT (Infromation Technology)	
B.Tech. Bio-Technology, B. Sc. Bio-Technology,	
B. Sc. Micro-Biology, B. Sc. Bio-Chemistry	
B. Tech. Renewable Energy & Environmental Engg.	
B. Tech. Agriculture Engineering	
B. Tech. Agricultural Information Technology	
B. Tech. Dairy Technology	
B. Tech. Food Technology	

Fees Structure

- Rs. 13700 [Boys] વિદ્યાર્થીઓ અને Rs. 8700 [Girls] વિદ્યાર્થિનીઓ માટે સરકારી-ગ્રાન્ટ-ઈન કોલેજોમાં for all Government / Grant-in-aid Colleges
- [U.S. $3900 NRI Seat] | [Rs. 28,000 Payment Seat] per Semester + Normal Fees in all B.V.Sc.
- Rs. 13700/- for boys, Rs. 8700/- for girls of affiliated colleges and Rs. 35,950 for the constituent colleges of Kamdhenu University
- U.S. $5000/- or Rs. 1,00,000 for payment seat to be paid per semester @ Kamdhenu University

SEATS Reservation

ICAR – 15% Seats for Indian Council of Agriculture Research | GSEB - Seats for Admission for GSEB Board Students

OBC/SEBC 27% seats | SC 15% Seats | ST 7% seats | Some Seats are reserved for Parsi & Kashmiri or Refugees

ADMISSION DETAILS [FORM & PROCESS]

Form Filling & Admission starts on www.gsauca.in after 12th Science result

1. મુખ્ય સમાચાર પત્રોમાં GSAUCAની (ગુજરાત સ્ટેટ એગ્રિકલ્ચર યુનિવર્સિટી કોમન એડમિશન) જાહેરાત આવશે. Forms will start around 10th June. You can check www.MrGoks.com for the final date.
2. www.gsauca.in પર જ ઓનલાઈન ફી ભરી - ઓનલાઈન રજિસ્ટ્રેશન કરી શકો છો.

   અથવા તો

   A. www.gsauca.in પરથી ચલણની પ્રિન્ટ કાઢી ફાળવેલ બેંકમાં Rs. 200* ભરવાના રહેશે.

   B. વેબસાઈટ પર ચલણ નંબર નાખી ઓન લાઈન રજિસ્ટ્રેશન કરવાનું રહેશે. (ફી ભર્યાના ૨૪ કલાક પછી).

૩. ઓનલાઈન રજિસ્ટ્રેશન કન્ફર્મ કરવા માટે હેલ્પ સેન્ટર ખાતે ઓનલાઈન ફી ભરેલ, રજિસ્ટ્રેશનની પ્રિન્ટ, અસલ પ્રમાણપત્રો / દસ્તાવેજોની ચકાસણી ફરજિયાત કરાવવાની રહેશે.

૪. ત્યારબાદ મેરિટ માર્ક્સના (60% of Board Theroy PCM Marks + 40% of GUJCET Marks) આધાર પરથી મેરિટ લિસ્ટ બનશે. Merit Marks = [(0.6) *(Board's Phy + Che + Maths TheroyMarks)] + [(0.4) * GUJCET Marks]

૫. આ મેરિટ લીસ્ટ પરથી વિદ્યાર્થીનો મેરિટ રેન્ક નક્કી થશે. આ રેન્ક પરથી આગળની બધી પ્રક્રિયા ચાલશે.

   - ગુજરાત બોર્ડ અને અન્ય બોર્ડના વિદ્યાર્થીઓનું મેરિટ લીસ્ટ અલગ-અલગ તૈયાર કરવામાં આવે છે.

૬. ત્યારબાદ ચોઈસ ફિલિંગ ચાલુ થશે. આ પ્રક્રિયા ૪ રાઉન્ડમાં કરવામાં આવશે. મનપસંદ કોલેજ, કોર્સ વેબસાઈટમાં ઉમેરવાની જેમાંથી તમને મેરિટ રેન્ક પ્રમાણે તેમાંથી જ્યાં મળી શકતું હોય, તે જાણવા મળશે અને મળવાપાત્ર સીટ ફાળવવામાં આવશે.

૭. પહેલા તબક્કામાં મોક રાઉન્ડ હશે એટલે કે પ્રેક્ટિસ

રાઉન્ડ, જેથી કરીને તમને પ્રક્રિયા અને તમને મળી શકે તેવી સીટ વિષે થોડો ખ્યાલ આવે.

૮. ત્યારબાદ પહેલો ફાઈનલ રાઉન્ડ હશે જેની અંદર તમે ભરેલી કોલેજ અને કોર્સમાંથી તમને મળવાપાત્ર કોલેજમાં તમારા મેરીટ રેન્ક પરથી તમને સીટ આપવામાં આવશે.

૯. જો તમને તે કોલેજમાં એડમિશન લેવું હોય તો સીટ મળી ગયા બાદ જે-તે બેંકમાં ટોકન ફી ભરી એડમિશન કન્ફર્મ કરાવી શકો છો.

૧૦. હવે જો તમે જે કોલેજ તમને પહેલાં રાઉન્ડમાં મળી છે તેનાથી સારી કોલેજમાં એડમિશન મેળવવા ઈચ્છતાં હોવ તો તમે બીજા રાઉન્ડમાં ભાગ લઈ શકો છો. હવે ૨ શક્યતાઓ છેઃ

- જો બીજા રાઉન્ડમાં તમને કોઈ કોલેજમાં એડમિશન મળતું નથી તો તમારી પહેલાં રાઉન્ડમાં મળેલ સીટમાં જ ભણી શકો છો.

- પણ ધ્યાન રહે જો તમને બીજા રાઉન્ડમાં કોઈ કોલેજમાં તમને એડમિશન મળશે તો તમને પહેલાં રાઉન્ડમાં મળેલ કોલેજ કેન્સલ થઈ જશે પછી ફરી તે કોલેજમાં નહિ જઈ શકો. એટલા માટે હંમેશાં બીજા રાઉન્ડમાં ભાગ લો તો પહેલાં રાઉન્ડમાં મળેલ કોલેજ કરતાં સારી કોલેજ ચોઈસ ફિલિંગમાં પસંદ કરવી.આ પ્રકારના ૨-૩ રાઉન્ડ થાય છે.

★ જે ફીની રકમ તમે ભરેલ છે તે નિયમ પ્રમાણે તે કોલેજમાં ટ્રાન્સફર થઈ જશે અથવા તમને વધેલી રકમ તેમના નિયમ પ્રમાણે પરત કરવામાં આવશે.

વધુ વિસ્તૃત માહિતી માટે જુઓ www.medadmgujarat.org

MEDICAL – PARAMEDICAL ADMISSION DETAILS

1. MBBS - Bachelor of Medicine & Bachelor Of Surgery
2. BAMS - Bachelor of Ayurvedic Medicine & Surgery
3. BHMS - Bachelor of Homeopathic Medicine & Surgery
4. BDS - Bachelor of Dental Studies
5. BNYS - Bachelor of Naturopathy & Yogic Science

આ ૫ કોર્સનું અડમિશન NEETના Marks પરથી આપવામાં આવશે.

આ વર્ષથી B.Sc. Nursing - Bachelor of Science in Nursingનું એડમિશન પણ NEETના Marks પરથી આપવામાં આવે, તેવી શક્યતાઓ છે.

Paramedical Courses

6. BPT - Bachelor of Physio-Therapy
7. BOP - Bachelor of Orthotics & Prosthetics
8. BO - Bachelor of Optometry
9. BASLP - Bachelor of Audiology & Speech Therapy
10. BOT - Bachelor of Occupational Therapy [BOT]
11. B.Sc. Nursing - Bachelor of Science in Nursing
12. GNM - General Nursing and Midwifery
13. ANM - Auxiliary Nurse Midwifery

Eligibility Criteria for Admission - પ્રવેશ માટેની પાત્રતા

Courses	Exam	General Category (including Physically disabled)	Reserved Categroies (SC, ST, SEBC including Physically disabled)
B. Sc. Nursing	HSC or Equivalent examination passed with Physics, Chemistry and Biology (Theroy and Practical)& English	45%	40 %
BPT		Pass	Pass
BO, BOT	HSC or Equivalent examination passed with Physics, Chemistry and Biology - Theroy and Practical	Pass	Pass

B O P , BASLP	HSC or Equivalent examination passed with Physics, Chemistry and Biology/Mathematics - Theory and Practical	Pass	Pass
GNM	HSC or Equivalent examination with Science Stream, General Stream, vyavsaylakshi stream, uchchatar uttar buniyadi pravah Stream with English subject	40%	35%
ANM	HSC or Equivalent examination with Science Stream, General Stream, vyavsaylakshi stream, uchchatar uttar buniyadi pravah	Pass	Pass

MEDICAL & PARAMEDICAL ADMISSION DETAILS [FORM & PROCESS]

Form Filling & Admission starts on www. medadmgujarat.org after 12th Science result; Forms will start in June; Check Newspaper for notice

૧. મુખ્ય સમાચાર પત્રોમાં Medical Admission Committee Gujaratની એડમિશન માટેની જાહેરાત આવશે.
Under Graduate Medical, Dental, Homeopathy, Ayurvedic, Naturopathy Admission પર ક્લિક કરી MBBS, BAMS, BHMS, BDS, BNYS માટે ફોર્મ ભરી અને આગળની પ્રક્રિયા NEET આધારિત માર્ક્સ પર શરૂ કરી શકો છો.
Physiotherapy, BSC Nursing, GNM, ANM, Optometry , Orthotics and Audiology Admission પર ક્લિક કરી BPT, B.Sc. Nursing, BOP, BO, BOT, BASLP, GNM, ANM (Paramedical Courses) માટે ફોર્મ ભરી અને આગળની પ્રક્રિયા Board Theoryના PCM Marksના 60% + GUJCET Marksના 40% ગણી તેનાં માર્ક્સ આધારિત શરૂ કરી શકો છો.

૨. www.medadmgujarat.org પર જ ઓનલાઈન ફી ભરી અથવા બેંકમાં ચલન ભરી, ઓનલાઈન રજિસ્ટ્રેશન કરી શકો છો.

૩. ઓનલાઈન રજિસ્ટ્રેશન અને દસ્તાવેજો કન્ફર્મ કરવા માટે હેલ્પ સેન્ટર ખાતે ઓનલાઈન ફી ભરેલ, રજિસ્ટ્રેશનની પ્રિન્ટ, અસલ પ્રમાણપત્રો / દસ્તાવેજોની ચકાસણી ફરજિયાત કરાવવાની રહેશે.

૪. ત્યારબાદ NEET માર્ક્સના આધાર પરથી– MBBS, BAMS, BHMS, BDS, BNYSમાં એડમિશન માટેનું મેરિટ લિસ્ટ બનશે.

અને Merit Marks = [(0.6) *(Board's Phy + Che + Maths Theroy Marks)] + [(0.4) * GUJCET Marks] ના આધાર પરથી BPT, B.Sc. Nursing, BOP, BO, BOT, BASLP, GNM, ANM (Paramedical Courses)માં એડમિશન માટેનું મેરિટ લિસ્ટ બનશે.

૫. આ મેરિટ લીસ્ટ પરથી વિદ્યાર્થીનો મેરિટ રેન્ક નક્કી થશે. આ રેન્ક પરથી આગળની બધી પ્રક્રિયા ચાલશે.

૬. ત્યારબાદ ચોઈસ ફિલિંગ ચાલુ થશે. આ પ્રક્રિયા ૩ થી ૪ રાઉન્ડમાં કરવામાં આવશે. મનપસંદ કોલેજ, કોર્સ વેબસાઈટમાં ઉમેરવાની જેમાંથી તમને મેરીટ રેન્ક પ્રમાણે તેમાંથી જ્યાં મળી શકતું હોય, તે જાણવા મળશે અને મળવાપાત્ર સીટ ફાળવવામાં આવશે.

૭. પહેલા તબક્કામાં મોક રાઉન્ડ હશે એટલે કે પ્રેક્ટિસ રાઉન્ડ, જેથી કરીને તમને પ્રક્રિયા અને તમને મળી શકે તેવી સીટ વિષે થોડો ખ્યાલ આવે.

૮. ત્યારબાદ પહેલો ફાઈનલ રાઉન્ડ હશે જેની અંદર તમે ભરેલી કોલેજ અને કોર્સમાંથી તમને મળવાપાત્ર કોલેજમાં તમારા મેરિટ રેન્ક પરથી તમને સીટ આપવામાંઆવશે.

૯. જો તમને તે કોલેજમાં એડમિશન લેવું હોય તોસીટ મળી ગયા બાદ જે-તે બેંકમાં ટોકન ફી ભરી એડમિશન કન્ફર્મ કરાવી શકો છો.

૧૦. હવે જો તમે જે કોલેજ તમને પહેલાં રાઉન્ડમાં મળી છે તેનાથી સારી કોલેજમાં એડમિશન મેળવવા ઈચ્છતા હોવ તો તમે બીજા રાઉન્ડમાં ભાગ લઈ શકો છો. હવે ૨ શક્યતાઓ છેઃ

- જો બીજા રાઉન્ડમાં તમને કોઈ કોલેજમાં એડમિશન મળતું નથી તો તમારી પહેલાં રાઉન્ડમાં મળેલ સીટમાં જ ભણી શકો છો.
- પણ ધ્યાન રહે જો તમને બીજા રાઉન્ડમાં કોઈ કોલેજમાં તમને એડમિશન મળશે તો તમને પહેલાં રાઉન્ડમાં મળેલ કોલેજ કેન્સલ થઈ જશે પછી ફરી તે કોલેજમાં નહિ જઈ શકો. એટલા માટે હંમેશાં બીજા રાઉન્ડમાં ભાગ લો તો પહેલાં રાઉન્ડમાં મળેલ કોલેજ કરતાં સારી કોલેજ ચોઈસ ફિલિંગમાં પસંદ કરવી. આ પ્રકારના ૨-૩ રાઉન્ડ થતાં છે.

★ જે ફીની રકમમાં તમે ભરેલ છે તે નિયમ પ્રમાણે તે કોલેજમાં ટ્રાન્સફર થઈ જશે અથવા તમને વધેલી રકમ તેમના નિયમ પ્રમાણે પરત કરવામાં આવશે.

વધુ વિસ્તૃત માહિતી માટે જુઓ www.medadmgujarat.org

Architecture – Interior - Designing – Fashion – Graphics – Animation Degree Courses

Admission Information

1. www.jacpcldce.ac.in
2. Directly through the College

Eligibility for Admission

1. Test is conducted by Colleges for Admission into that particular College (Dates for form is given below)
2. Minimum 50% (depends upon college) 12th Science/Comm. (all Courses are not open after Commerce)

Contact Collleges very soon because the process of Admission starts 6 Months before in a few colleges

Competitive Exams List for Architecture, Interior or Designing Colleges

Designing Colleges	Branches of Colleges	Tentative Dates	Contact No.	Websites
IIT Bombay - UCEED	Mumbai, Guwahati, Jabalpur	Oct - Nov	022-25767068	www.idc.iitb.ac.in
NID - National Institute of Design	Ahmedabad, Bengaluru, Gandhinagar, Vijaywada	Oct - Nov	097-26623462	www.nid.edu
NIFT - National Institute of Fashion Technology	Gandhinagar, Mumbai, Delhi	Oct – Jan	011-26542196	www.nift.ac.in

UID - United world Institute of Design	Gandhinagar	Nov – Jan	90330 01283	www.karnavati university.edu.in/ uid
GLS Institute of Design	Ahmedabad	Jan – Apr	96874 77375	www.glsid.org
Parul Institute of Design	Vadodara	Jan – Apr	02668-260202	www.parul.ac.in
CEPT University	Ahmedabad		079 26302470, 2740	www.cept.ac.in
Arvindbhai Patel Institute Of Environmental Design	Vallabh Vidyanagar, Anand		02692-237586, 235179	www.apied.edu.in

Many other Colleges conduct Exams, select College and Check it's website for Exams or Admission information

To Get Admission in B. Arch. (Bachelor of Architecture) -> You have to give NATA Exam or JEE Paper 2

Exam Form is to be filled up on www.nata.in and you also need to prepare nicely for it]

ડિઝાઈનિંગ અને ફેશન ટેકનોલોજીની પ્રતિષ્ઠિત (Top Level) કોલેજોમાં એડમિશન માટે પ્રવેશ પરીક્ષા આપવી જરૂરી છે. ઉપરાંત, આ પરીક્ષાઓ ખૂબ અઘરી હોવાથી વહેલી તકે તૈયારી શરૂ કરી દેવી જરૂરી છે. આ પરીક્ષાઓ માટેના ફોર્મ્સ પણ વહેલા(સામાન્ય રીતે, ઓક્ટોબર-નવેમ્બરમાં) ઉપલબ્ધ થઈ જાય છે. વધુ માહિતી ઉપર અને આગળ આપેલ છે.

એ-૧૦૦૬, ટાઈટેનિયમ સિટી સેન્ટર,
સીમા હોલની સામે, શ્યામલ ક્રોસ રોડ,
અમદાવાદ.

૭ મેડિકલ અને પેરામેડિકલ

– જીતુભાઈ મહેતા

મેડિકલ ધો. 10 + 2 પછી "B" Group

૯.૧ ગુજરાત રાજ્યમાં આવેલ મેડિકલ પેરા મેડિકલ કોલેજમાં બેઠકોની માહિતી

Admission Committee for professional Medical Courses, Gandhinagar, Gujarat
www.medadmgujarat.org

Serial No	Courses	Short Froms	Duration Year
1	Bachelor of Medicine & Bachelor of Surgery	MBBS	5.5
2	Bachelor of Dental Surgery	BDS	5
3	Bachelor of Ayurveda Medicine and Surgery	BAMS	5.5
4	Bachelor of Homeopathic Medicine & Surgery	BHMS	5.5
5	Bachelor in Naturopathy and Yogic Science	BNYS	5.5
6	Bachelor of Physiotherapy	BPT	4.5
7	Bachelor of Nursing Schools	B.Sc.	4
8	General Nursing Schools	GNM	2
9	Auxiliary Nursing School	ANM	2
10	Bachelor Degree in Optometry	B.Optom	3
11	Bachelor Degree in Orthotis and Prosthetics	B.O & P	4
12	Bachelor Degree in Audiology & Speech Therapy	B.A. & S.T.	5
13	Bachelor Degree in Pharmacy	B.Pharm	4
14	Diploma in Pharmacy	D.Pharm	2
15	Bachelor of Ocupational Therapy	B.O.T.	3

૯.૨ ધોરણ-૧૦ પછી : પેરામેડિકલ

(૧) પારૂલ યુનિવર્સિટી - વડોદરા
www.paruluniversity.ac.in

ધો. ૧૦ અંગ્રેજી વિષય સાથે પાસ માટે ત્રણ વર્ષનો ડિપ્લોમા ઈન વોકેશન (ટેકનિશિયન)

ક્રમ અભ્યાસક્રમ-સ્પેશ્યલાઈઝેશન
૧ બ્લડ બેન્ક ટેકનિશિયન
૨ કાર્ડિયોલોજી
૩ ઈમરજન્સી મેડિકલ સર્વિસીઝ
૪ મેડિકલ લેબોરેટરી ટેક્નોલોજી
૫ મેડિકલ રેકોર્ડ્ઝ એન્ડ હેલ્થ ઈન્ફોર્મેશન
૬ ન્યુરોલોજી
૭ ઓપરેશન થિયેટર
૮ ઓપ્ટોમેટ્રી
૯ રીનલ ડાયાલિસીસ

(૨) વિવો હેલ્થકેર - વડોદરા
www.vivohealthcare.com

ધો. ૧૦ પાસ માટે બે માસનો અભ્યાસક્રમ - જનરલ ડ્યૂટી આસિસ્ટન્ટ

(૩) સુમનદિપ વિદ્યાપીઠ, વડોદરા
www.sumandeepuniversity.co.in

ધો. ૧૦ પાસ માટે ૩ વર્ષના મેડિકલ ક્ષેત્રના ડિપ્લોમા અભ્યાસક્રમો

ક્રમ અભ્યાસક્રમ
૧ મેડિકલ લેબોરેટરી ટેકનિશિયન
૨ ડેન્ટલ મિકેનિક્સ/ટેકનિશિયન

૩ ઈલેક્ટ્રોગ્રાફી અને ઈલેક્ટ્રો થેરાપી ટેકનિશિયન
૪ બેઝિક અને એડવાન્સ લાઈફ સપોર્ટ ટેકનિશિયન
૫ રેનલ ડાયાલિસીસ ટેકનિશિયન
૬ રેડિયોલોજી ઈમેજિંગ ટેકનિશિયન
૭ ઓપરેશન થિયેટર ટેકનિશિયન
૮ એનેસ્થેસીયોલોજી ટેકનિશિયન
૯ બાયોમેડિકલ ઈક્વીપમેન્ટ ટેકનિશિયન
૧૦ કાર્ડિયો કેર ટેકનિશિયન
૧૧ બ્લડ બેન્ક ટેકનિશિયન
૧૨ મેડિકલ રેકોર્ડસ ટેકનિશિયન
૧૩ ઓર્થોપેડિક આસિસ્ટન્ટ
૧૪ બાયોમેડિકલ વેસ્ટ મેનેજમેન્ટ ટેકનિશિયન
૧૫ ક્લિનિકલ રિસર્ચ ટેકનિશિયન
૧૬ કાર્ડિયેક એમ્બ્યુલન્સ ટેકનિશિયન
૧૭ હોસ્પિટલ સ્ટરીલાઈઝેશન ટેકનિશિયન
૧૮ ઈમર્જન્સી મેડિકલ આસિસ્ટન્ટ
૧૯ કોમ્યુનીટી હેલ્થ આસિસ્ટન્ટ
૨૦ ફિઝિશિયન આસિસ્ટન્ટ
૨૧ સર્જીકલ આસિસ્ટન્ટ
૨૨ ઓડિયોલોજી ટેકનિશિયન
૨૩ હેલ્થ એડમિનિસ્ટ્રેશન
૨૪ ઓપ્થેલ્મિક આસિસ્ટન્ટ
૨૫ ઓલ્ડ એજ મેડિકલ આસિસ્ટન્ટ
૨૬ કેન્સર કેર આસિસ્ટન્ટ
૨૭ ન્યુરોલોજી અને ન્યુરો સર્જરી આસિસ્ટન્ટ

૯.૩ ધો. ૧૦ + ૨ પછી

૯.૩ (૧) યુ.એન. મહેતા ઈન્સ્ટિટ્યૂટ ઓફ ક્લિનિકલ એન્ડ રિસર્ચ સેન્ટર, અમદાવાદ www.unimicrc.org

ધો. ૧૦ + ૨ વિજ્ઞાન પ્રવાહ (ફિઝિક્સ, કેમેસ્ટ્રી, બાયોલોજી) પાસ માટે, મુદત (વર્ષ)

ક્રમ અભ્યાસક્રમ - સ્પેશ્યલાઈઝેશન
૧ એનેસ્થેશિયા આસિસ્ટન્ટ (૧)
૨ ઈસીજી. ટી.એમ.ટી, હોલ્ટર આસિસ્ટન્ટ(૧)
૩ મેડિકલ લેબોરેટરી આસિસ્ટન્ટ
૪ રેડિયો ઈમેજિંગ આસિસ્ટન્ટ
૫ ઓપરેશન થિયેટર ટેકનિશિયન
૬ કેથ લેબ આસિસ્ટન્ટ (૧)
૭ ઈકો કાર્ડિયોગ્રામ આસિસ્ટન્ટ (૧)
૮ પ્રિવેન્ટિવ હેલ્થ ટેકનિશિયન (૧)
૯ એક્સ-રે આસિસ્ટન્ટ (૧)
૧૦ ફિઝિશિયન આસિસ્ટન્ટ(૨)

૯.૩(૨) પારૂલ યુનિવર્સિટી - વડોદરા

www.paruluniversity.ac.in

ધો. ૧૦ + ૨ વિજ્ઞાન પ્રવાહ (ફિઝિક્સ, કેમેસ્ટ્રી, બાયોલોજી) પાસ માટે ત્રણ વર્ષનો અભ્યાસક્રમ

ક્રમ અભ્યાસક્રમ-સ્પેશ્યલાઈઝેશન
૧ ડિપ્લોમા વોકેશનલ એનેસ્થેસિયા એન્ડ ક્રિટીકલ કેર
૨ ડિપ્લોમા વોકેશનલ-રેડિયોગ્રાફી
૩ ડિપ્લોમા વોકેશનલ - એન્ડોસ્કોપી

૯.૩ (૩) પારૂલ યુનિવર્સિટી - વડોદરા

www.paruluniversity.ac.in

ધો. ૧૦ + ૨ વિજ્ઞાનપ્રવાહ (ફિઝિક્સ કેમેસ્ટ્રી બાયોલોજી પાસ માટે ત્રણ વર્ષનો પેરામેડિકલ અને હેલ્થ સર્વિસીઝનો બેચલર ડિગ્રી અભ્યાસક્રમ B.Sc.in આસિસ્ટન્ટ લેવલ

ક્રમ અભ્યાસક્રમ -સ્પેશ્યલાઈઝેશન
૧ B.Sc. બ્લડ બેન્ક ટેકનોલોજી
૨ B.Sc. કાર્ડિયોલોજી
૩ B.Sc. ન્યુરોલોજી
૪ B.Sc. ઓપરેશન થિયેટર ટેકનોલોજી
૫ B.Sc. ઓપ્ટોમેટ્રી
૬ B.Sc. રેડિયોગ્રાફી
૭ B.Sc. રીનલ ડાયાલિસીસ
૮ B.Sc. મેડિકલ લેબ ટેકનોલોજી
૯ B.Sc. ઈમરજન્સી મેડિકલ સર્વીસીઝ
૧૦ B.Sc. એનેસ્થેસિયા એન્ડ ક્રિટીકલ કેર

૯.૩ (૪) વિવા હેલ્થકેર-વડોદરા E-centrehead.bardoavivohealthcare.com. www.vivohealthcare.com

ક્રમ	અભ્યાસક્રમ	મુદત(માસ)	પ્રવેશ લાયકાત
૧	ફલેબોટીમી ટેકનિશિયન	૪	ધો. ૧૦ + ૨ પાસ
૨	ઈમરજન્સી મેડિકલ ટેકનિશિયન	૬	ધો. ૧૦ + ૨ પાસ
૩	એક્સ-રે ટેકનિશિયન	૮	ધો. ૧૦ + ૨ પાસ
૪	રેડિયોલોજી ટેકનિશિયન	૧૨	ધો. ૧૦ +૨ પાસ અથવા એક્સ રે ટેકનિશિયન પાસ
૫	ડાયાલિસીસ ટેકનિશિયન	૧૨	ધો. ૧૦ + ૨ પાસ

૯.૩ (૫)બી.એન. પટેલ ઈન્સ્ટિટ્યૂટ ઓફ પેરામેડિકલ એન્ડ સાયન્સ, આણંદ

www.bmparamedical.org.in

ધો. ૧૦+૨ કોમર્સ સ્ટ્રીમ/ સાયન્સ સ્ટ્રીમ પાસ માટે સર્ટિફિકેટ અભ્યાસક્રમ મુદત - ૧ વર્ષ

ક્રમ અભ્યાસક્રમ
૧ ડાયાલિસિસ ટેકનિશિયન
૨ મેડિકલ લેબોરેટરી ઈસીજી ટેકનિશિયન
૩ એક્સ-રે મેમોગ્રાફી ટેકનિશિયન
૪ નર્સિંગ આસિસ્ટન્ટ
૫ પેશન્ટ કેર ટેકનિશિયન
૬ ફિઝિયોથેરાપી ટેકનિશિયન

૯.૩ (૬.૧) CIMS Learning Centre, **અમદાવાદ** www.cims.org/clc

ધોરણ ૧૦ + ૨ કોમર્સ / સાયન્સ પાસ માટે ૬ મહિના + ૩ મહિના ઈન્ટર્નશીપના સર્ટિફિકેટ અભ્યાસક્રમો

ક્રમ અભ્યાસક્રમ
૧ હોસ્પિટલ બીલિંગ (ઈન્સ્યોરન્સ સાથે)
૨ મેડિકલ ટ્રાન્સ્ક્રીપ્શન
૩ સેન્ટ્રલ સ્ટોર્સ સપ્લાય ડિપાર્ટમેન્ટ (CSSD) ટેકનિશિયન
૪ મેડિકલ રેકોર્ડ મેનેજમેન્ટ

૯.૩ (૬.૨) ધોરણ ૧૦ + ૨ સાયન્સ પાસ ૧ વર્ષ + ૬ મહિનાની ઈન્ટરશીપના સર્ટિફિકેટ અભ્યાસક્રમો

ક્રમ અભ્યાસક્રમ
૧ ઈસીજી એન્ડ ટી.એમ.ટી. ટેકનોલોજી
૨ ઈકો ટેકનોલોજી
૩ મેડિકલ લેબોરેટરી ટેકનોલોજી
૪ મેડિકલ/ફિઝિશિયન આસિસ્ટન્ટ
૫ પલ્મોનરી ફંક્શન ટેસ્ટ ટેકનોલોજી
૬ ઓપ્ટોમેટ્રી
૭ ઓપરેશન થિયેટર ટેકનોલોજી
૮ રેડિયોલોજી એન્ડ ઈમેજિંગ ટેકનોલોજી
૯ રેસ્પીરેટરી એન્ડ સ્લીપ મેડિસિન ટેકનોલોજી
૧૦ હેલ્થ કેર વોર્ડ મેનેજમેન્ટ

૯.૩(૭.૧) સુમનદિપ વિદ્યાપીઠ, વડોદરા www. sumandeep university.co.in

ધોરણ ૧૦ + ૨ વિજ્ઞાનપ્રવાહ પાસ માટે ૨ વર્ષના મેડિકલ ક્ષેત્રના ડિપ્લોમા અભ્યાસક્રમો

ક્રમ અભ્યાસક્રમ
૧ મેડિકલ લેબોરેટરી ટેકનિશિયન
૨ ડેન્ટલ મિકેનિક્સ/ટેકનિશિયન
૩ ઈલેક્ટ્રોગ્રાફી અને ઈલેક્ટ્રો થેરાપી ટેકનિશિયન
૪ બેઝિક અને એડવાન્સ લાઈફ સ્પોર્ટ ટેકનિશિયન
૫ રેનલ ડાયાલિસીસ ટેકનિશિયન
૬ રેડિયોલોજી ઈમેજિંગ ટેકનિશિયન
૭ ઓપરેશન થિયેટર ટેકનિશિયન
૮ એનેસ્થેસીયોલોજી ટેકનિશિયન
૯ બાયોમેડિકલ ઈક્વીપમેન્ટ ટેકનિશિયન
૧૦ કાર્ડિયો કેર ટેકનિશિયન
૧૧ બ્લડ બેન્ક ટેકનિશિયન
૧૨ મેડિકલ રેકોર્ડસ ટેકનિશિયન
૧૩ ઓર્થોપેડીક આસિસ્ટન્ટ
૧૪ બાયોમેડિકલ વેસ્ટ મેનેજમેન્ટ ટેકનિશિયન
૧૫ ક્લિનિકલ રિસર્ચ ટેકનિશિયન
૧૬ કાર્ડિયો એમ્બ્યુલન્સ ટેકનિશિયન
૧૭ હોસ્પિટલ સ્ટરીલાઈઝેશન ટેકનિશિયન
૧૮ ઈમર્જન્સી મેડિકલ આસિસ્ટન્ટ
૧૯ કોમ્યુનીટી હેલ્થ આસિસ્ટન્ટ
૨૦ ફિઝિશિયન આસિસ્ટન્ટ
૨૧ સર્જીકલ આસિસ્ટન્ટ
૨૨ ઓડિયોલોજી ટેકનિશિયન
૨૩ હેલ્થ એડમિનિસ્ટ્રેશન
૨૪ ઓપથોલ્મિક આસિસ્ટન્ટ
૨૫ ઓલ્ડ એજ મેડિકલ આસિસ્ટન્ટ
૨૬ કેન્સર કેર આસિસ્ટન્ટ
૨૭ ન્યુરોલોજી અને ન્યુરો સર્જરી આસિસ્ટન્ટ

૯.૩ (૭.૨) સુમનદિપ વિદ્યાપીઠ, વડોદરા

www.sumandeep university.co.in

ધો. ૧૦ + ૨ વિજ્ઞાન પ્રવાહ પાસ માટે ૩ વર્ષના પેરામેડિકલ બેચલર ડિગ્રી અભ્યાસક્રમો

ક્રમ અભ્યાસ
૧ મેડિકલ લેબોરેટરી ટેકનિશિયન
૨ રેડિયોલોજી ઈમેજિંગ ટેકનિશિયન
૩ કાર્ડિયો કેર ટેકનિશિયન
૪ રેનલ ડાયાલિસીસ ટેકનોલોજી
૫ એનેસ્થેસિયા કેર ટેકનોલોજી
૬ ક્લિનિકલ રિસર્ચ
૭ પર્ફ્યુઝન કેર ટેકનોલોજી
૮ ન્યુરો સાયન્સ ટેકનોલોજી

૯ ઓડિયોલોજી
૧૦ ટ્રોમા કેર એન્ડ ઈમર્જન્સી મેનેજમેન્ટ
૧૧ મેડિકલ રેકોર્ડ અને
૧૨ હેલ્થ એજ્યુકેશન

૯.૪ (૧) સ્નાતક પછીના પેરામેડિકલ અભ્યાસક્રમો

બી.એન.પટેલ ઈન્સ્ટિટ્યૂટ ઓફ પેરામેડિકલ એન્ડ સાયન્સ, આણંદ, www.bmparamedical.org.in પ્રવેશ લાયકાત માટે વેબસાઈટ જોવી.

ક્રમ	અભ્યાસક્રમ	મુદત (વર્ષ)
૧	એમ.એસ.સી. ક્લિનીકલ લેબોરેટરી	૨
૨	પોસ્ટ ગ્રેજ્યુએટ ડિપ્લોમા હોસ્પિટલ મેનેજમેન્ટ	૧
૩	પોસ્ટ ગ્રેજ્યુએટ ડિપ્લોમા રેનલ ડાયાલિસિસ	૧
૪	પોસ્ટ ગ્રેજ્યુએટ ડિપ્લોમા મેડિકલ ક્લિનિકલ લેબોરેટરી	૧

૯.૪ (૨) સુમનદિપ વિદ્યાપીઠ, વડોદરા, www.sumandeepuniversity.com **પ્રવેશ લાયકાત માટે વેબસાઈટ જોવી.**

પેરામેડિકલ M.Sc. ના બે વર્ષ + ૬ મહિનાની ઈન્ટર્નશીપના પ્રોગ્રામો

ક્રમ	અભ્યાસ
૧	M.Sc. ક્લિનિકલ રિસર્ચ
૨	M.Sc. મેડિકલ સોશિયલ વર્ક
૩	M.Sc. મેડિકલ લેબોરેટરી ટેકનોલોજી
૪	M.Sc. રેડિયો ઈમેજિંગ ટેકનોલોજી
૫	M.Sc. ટ્રોમા કેર એન્ડ ઈમરજન્સી મેનેજમેન્ટ
૬	M.Sc. પર્ફ્યુઝન કેર ટેકનોલોજી
૭	M.Sc. કાર્ડિયોકેર ટેકનોલોજી

૯.૪ (૩) શ્રી ડો. આઈ.પી.પટેલ ઈન્સ્ટિટ્યૂટ ઓફ મેડિકલ ટેકનોલોજી, આણંદ www.drippmedical.in **એમ.એસ.સી. - ઈન મેડિકલ ટેકનોલોજી**

૯.૪ (૪) સુરત મ્યુનિસિપલ ઈન્સ્ટિટ્યૂટ ઓફ મેડિકલ એજ્યુકેશન એન્ડ રિસર્ચ (SMIMER) www.suratmunicipal.gov.in.

એમ.એસ.સી. - ઈન મેડિકલ લેબ ટેકનોલોજી(MLT)

૯.૫(૧) ધોરણ ૧૦ + ૨ પછી

૧ ધો. ૧૦+૨ પછી (વિજ્ઞાન પ્રવાહ) B.Sc. મેડિકલ (લેબોરેટરી ટેકનોલોજી - ૩ વર્ષ મોતીભાઈ પટેલ કોલેજ ઓફ પેરામેડિકલ સાયન્સ એન્ડ ટેકનોલોજી C/o. ધી આણંદ પીપલ્સ મેડિકેર સોસાયટી, આણંદ.

૨ દક્ષિણ ગુજરાત યુનિવર્સિટીની સંલગ્ન કોલેજોમાં ધો. ૧૦ + ૨ વિજ્ઞાન પ્રવાહ પાસ માટે સ્નાતક કક્ષાનો MLTનો પ્રોગ્રામ અંગ્રેજી માધ્યમમાં ચાલે છે.

૩ સુરક્ષા બેંક કોલેજ ઓફ કોમ્પ્યૂટર એન્ડ સાયન્સ, મુ.પો. અમરોલી- સુરત

૪ બી.એસ.સી. મેડિકલ ટેકનોલોજી, ઝુંડાલ, ગાંધીનગર

૫ શ્રીમતી એલ.પી. પટેલ ઈન્સ્ટિટ્યૂટ ઓફ મેડિકલ લેબોરેટરી ટેકનોલોજી, પ્રમુખ સ્વામી મેડિકલ કોલેજ કેમ્પ કરમસદ, જિ. આણંદ

(૫.૧) બી.એસ.સી. - મેડિકલ ટેકનોલોજી- સ્પેશ્યાલાઈઝેશન-ક્લિનિક લેબોરેટરી ટેકનોલોજી

(૫.૨) બી.એસ.સી.-મેડિકલ ટેકનોલોજી - સ્પેશ્યલાઈઝેશન (અ) રેડિયો થેરાપી ટેકનોલોજી (બ) ઈમેજિંગ ટેકનોલોજી (ક) રેસ્પીરિટરી ટેકનોલોજી (ડ) ઓપરેશન થિયેટર અને એનેસ્થેશિયા ટેકનિશિયન

૬ બી.એસ.સી.- મેડિકલ ટેકનોલોજી આઈ.ટી.એમ. વોકેશન યુનિવર્સિટી, વડોદરા

૭ બી.એસ.સી. મેડિકલ ટેકનોલોજી - સ્પેશિયલાઈઝેશન કાર્ડિયાક કેર, ક્લિનિકલ લેબ, રેસ્પીરેટરી થેરાપી, ઓપરેશન થિયેટર એન્ડ એનેસ્થેસિયા સિમ્બાયોસીસ ઈન્ટર નેશનલ, પુણે, સિમ્બાયોસીસ ઈન્સ્ટિટ્યૂટ ઓફ હેલ્થ સાયન્સીસ www.sinspune.org

૯.૫ (૨) ગ્રેજ્યુએશન પછી

૧ PGD મેડિકલ લેબોરેટરી ટેકનોલોજી - B.Sc. પછી ૧ વર્ષ

નટુભાઈ વી. પટેલ કોલેજ ઓફ એન્ડ એપ્લાઈડ સાયન્સીસ, વલ્લભ વિદ્યાનગર

૨ PGD ૧ વર્ષ મેડિકલ લેબોરેટરી ટેકનોલોજી B.Sc. પછી
મોતીભાઈ પટેલ કોલેજ ઓફ પેરામેડિકલ સાયન્સ એન્ડ ટેકનોલોજી (SPU) C/o ધી આણંદ પીપલ્સ મેડિકેર સોસાયટી, આણંદ

૩ M.Sc. મેડિકલ માઈક્રોબાયોલોજી એન્ડ લેબોરેટરી ટેકનોલોજી (ભાવનગર યુનિ.)
પ્ર.લા. B.Sc. 1 stclam માઈક્રોબાયોલોજી/ B.Sc. ડિપ્લોમા ઈન મેડિકલ (લેબોરેટરી ટેકનોલોજી) B.Sc. મેડિકલ લેબોરેટરી ટેકનોલોજી

૪ PGD મેડિકલ લેબોરેટરી ટેકનોલોજી (પ્ર.લા. B.Sc. માઈક્રોબાયોલોજી)

૯.૬ પારૂલ યુનિવર્સિટી

પિપરીયા, તા. વાઘોડિયા, જિ. વડોદરા
વેબસાઈટ : www.parulniversity.ac.in

(૧) ફેકલ્ટી ઓફ મેડિસિન
- બેચલર ઓફ મેડિસિન એન્ડ બેચરલ ઓફ સર્જરી (MBBS) (૫.૫ વર્ષ)

(૨) ડિપાર્ટમેન્ટ ઓફ પબ્લિક હેલ્થ
- બેચલર ઓફ પબ્લિક હેલ્થ (BPH) (૪ વર્ષ) માસ્ટર ઓફ પબ્લિક હેલ્થ (MPH) (૨ વર્ષ)
- માસ્ટર ઓફ હેલ્થ એડમિનિસ્ટ્રેશન (MHA) (૨ વર્ષ)

(૩) ફેકલ્ટી ઓફ આયુર્વેદ
- બેચલર ઓફ આયુર્વેદિક મેડિસિન એન્ડ સર્જરી (BAMS) (૫.૫ વર્ષ)
- ડૉક્ટર ઓફ મેડિસિન આયુર્વેદ(MD) (૩ વર્ષ)
- માસ્ટર ઓફ સર્જરી આયુર્વેદ (MD) (૩ વર્ષ)

(૪) ફેકલ્ટી ઓફ હોમિયોપેથી
- બેચલર ઓફ હોમિયોપેથી મેડિસિન એન્ડ સર્જરી (૫.૫ વર્ષ)
- ડૉક્ટર ઓફ મેડિસિન આયુર્વેદ (MD) (૩ વર્ષ)

(૫) ફેકલ્ટી ઓફ ફિઝિયોથેરાપી
- બેચલર ઓફ ફિઝિયોથેરાપી (૪.૫) વર્ષ)
- માસ્ટર ઓફ ફિઝિયોથેરાપી (૨ વર્ષ)

(૬) ફેકલ્ટી ઓફ નર્સિંગ
- બેચલર ઓફ સાયન્સ (નર્સિંગ) (૪ વર્ષ)
- જનરલ નર્સિંગ - મીડવાઈફરી (૩ વર્ષ)
- ઓક્ઝીલયરી નર્સિંગ (૨ વર્ષ)
- માસ્ટર ઓફ નર્સિંગ (૨ વર્ષ)

૯.૭ સંત એન્ડ્રયુસ ઈન્ટરનેશનલ એકેડેમી

એન.એમ.વાડિયા હોસ્પિટલ કેમ્પસ, ૨૮૩, શુક્રવાર પેઠ, પુના વેબ : www.standrews.in (એન્જિ.લ યુનિવર્સિટી ફાઉન્ડેશન કોલેજ ઓફ મેડિસિન, ફિલિપાઈન્સ રિપબ્લિક ઓફ ફિલિપાઈન્સ અને વર્લ્ડ ઓર્ગેનાઈઝેશન). અભ્યાસક્રમ : એમ.બી.બી.એસ. (૫ વર્ષ જેમાં બે વર્ષ ફિલિપાઈન્સ ખાતે તાલીમ) પ્રવેશ લાયકાત : ૧૦+૨ પી.સી.બી. ગ્રૂપ અથવા સમકક્ષ ૫૦ ટકા માર્ક્સે પાસ.

૯.૮ અલિયાવર જંગ નેશનલ ઈન્સ્ટિટ્યૂટ ફોર હિયરિંગ હેન્ડીકેપ્ડ

(મિનિસ્ટ્રી ઓફ સોશિયલ જસ્ટીસ એન્ડ એમ્પાવરમેન્ટ, ન્યુ દિલ્હી ખાતે રજિસ્ટર્ડ સંસ્થા) બાંદ્રા રેકલેમેશન, બાંદ્રા (પશ્ચિમ), મુંબઈ-૪૦૦૦૫૦. વેબ www.ayjnihh.nic.in (IS/ISO 9001-2000 certified organization)

ક્રમ	અભ્યાસક્રમ	મુદત
૧	ઓડિટરી વર્બલ થેરાપી ટ્રેઈનિંગ પ્રોગ્રામ	૬ માસ
૨	પી.જી.ડિપ્લોમા મીડિયા એન્ડ ડિસેબીલીટી કોમ્યુનિકેશન	૧ વર્ષ
૩	ડિપ્લોમા ઈન સાઈન લેંગ્વેજ ઈન્ટરપ્રિટર કોર્સ	૧ વર્ષ
૪	ડિપ્લોમા ઈન એજ્યુકેશન સ્પેશિયલ એજ્યુકેશન (હીયરિંગ ઈમ્પેરમેન્ટ)	૨ વર્ષ
૫	ડિપ્લોમા ઈન લેંગ્વેજ એન્ડ સ્પીચ	૧ વર્ષ
૬	બેચલર ઓફ ઓડિયોલોજી એન્ડ સ્પીચ- લેંગ્વેજ પેથોલોજી	૪ વર્ષ
૭	બેચલર ઓફ એજ્યુકેશન (હીયરિંગ ઈમ્પેરમેન્ટ)	૧ વર્ષ
૮	માસ્ટર ઓફ ઓડિયોલોજી એન્ડ સ્પીચ- લેંગ્વેજ પેથોલોજી	૨ વર્ષ
૯	માસ્ટર ઓફ એજ્યુકેશન (હીયરિંગ ઈમ્પેરમેન્ટ) એમ.એડ.(હીયરિંગ ઈમ્પેરમેન્ટ)	૧ વર્ષ

૯.૯ સિમ્બાયોસીસ ઈન્ટરનેશનલ, પુના

સિમ્બાયોસીસ ઈન્સ્ટિટ્યૂટ ઓફ હેલ્થ સાયન્સીસ,. વેબ : www.sihspune.org

અભ્યાસક્રમ : બી.એસસી. (મેડિકલ ટેકનોલોજી)

પ્રવેશ લાયકાત : ૧૨ વિજ્ઞાનપ્રવાહ

સ્પેશ્યલાઈઝેશન : કાર્ડિયાક કેર, ક્લિનિકલ લેબ, રેસ્પાયરેટરી થેરાપી, ઓપરેશન થિયેટર એન્ડ એનેસ્થેસિયા.

૯.૧૦ સી.યુ.શાહ મેડિકલ કોલેજ

દૂધરેજ રોડ, સુરેન્દ્રનગર.

વેબ : www.cushahmedicalcollege.org

અભ્યાસક્રમ : બેચલર ઈન ઓડિયોલોજી સ્પીચ લેંગ્વેજ પેથોલોજી(BASLP) (૪ વર્ષ) જેમાં એક વર્ષ ઈન્ટર્નશીપ ફરજિયાત.

પ્રવેશ લાયકાત : ૧૦ + ૨ અથવા સમકક્ષ પાસ

વિષયો : ફિઝિક્સ, કેમિસ્ટ્રી એન્ડ બાયોલોજી/ મેથેમેટિક્સ/ કોમ્પ્યૂટર સાયન્સ/ સ્ટેટેસ્ટીક્સ/ ઈલેક્ટ્રોનિક્સ/ સાયકોલોજી.

૯.૧૧ વેટરનરી સાયન્સ એન્ડ એનિમલ હસબન્ડરી

જોકે આ વિષયનો ઉલ્લેખ કૃષિ અને પશુપાલન અને સમાજસેવા પ્રકરણ ૪ માં કરવામાં આવેલ છે. ધો. ૧૨ PCB ગ્રૂપ + GUJCET માટે ઉપરોક્ત અભ્યાસક્રમ નીચેની કોલેજોમાં ઉપલબ્ધ છે.

ક્રમ	સ્થળ	સંલગ્ન યુનિવર્સિટી	જિલ્લો
૧	આણંદ	આણંદ કૃષિ યુનિવર્સિટી	આણંદ
૨	દાંતીવાડા	સરદાર કૃષિનગર, દાંતીવાડા એગ્રિકલ્ચરલ યુનિવર્સિટી	બનાસકાંઠા
૩	નવસારી	નવસારી એગ્રિકલ્ચરલ યુનિવર્સિટી	નવસારી
૪	જૂનાગઢ	જૂનાગઢ એગ્રિકલ્ચરલ યુનિવર્સિટી	જૂનાગઢ

૯.૧૨ હોસ્પિટલ મેનેજમેન્ટ/હોસ્પિટલ એડમિનિસ્ટ્રેશન

આ પ્રોગ્રામનું શિક્ષણ આપતી સંસ્થાઓની માહિતી નીચે પ્રમાણે છે. આ પ્રોગ્રામો ઘણું કરી પોસ્ટ ગ્રેજ્યુએટ લેવલના હોય છે. (આ સિવાય અન્ય સંસ્થાઓ પણ છે.)

ક્રમ	સ્થળ	સંસ્થાઓ
૧	દિલ્હી	ફેકલ્ટી ઓફ મેનેજમેન્ટ સ્ટડિઝ દિલ્હી યુનિ. ઓલ ઈન્ડિયા ઈન્સ્ટિટ્યૂટ ઓફ મેડિકલ સાયન્સ, નેશનલ ઈન્સ્ટિટ્યૂટ ઓફ હેલ્થ એન્ડ ફેમિલી વેલફેર.
૨	હૈદરાબાદ	એડમિનિસ્ટ્રેટીવ કોલેજ ઓફ ઈન્ડિયા હિન્દુજા ઈન્સ્ટિટ્યૂટ ઓફ હેલ્થ કેર મેનેજમેન્ટ, એપોલો ઈન્સ્ટિટ્યૂટ ઓફ હોસ્પિટલ એડમિનિસ્ટ્રેશન
૩	ઈન્દોર	ઈન્સ્ટિટ્યૂટ ઓફ મેનેજમેન્ટ સ્ટડીઝ (દેવી અહિલ્યા યુનિવર્સિટી)
૪	જયપુર	ઈન્ડિયન ઈન્સ્ટિટ્યૂટ ઓફ હેલ્થ મેનેજમેન્ટ એન્ડ રિસર્ચ
૫	મુંબઈ	ઓલ ઈન્ડિયા ઈન્સ્ટિટ્યૂટ ઓફ લોકલ સેલ્ફ ગવર્નમેન્ટ, બાંદ્રા, ટાટા ઈન્સ્ટિટ્યૂટ ઓફ સોશિયલ સાયન્સીસ, દેવનાર.
૬	પુના	સિમ્બાયોસીસ સેન્ટર ઓફ હેલ્થ કેર

૯.૧૩ ન્યુટ્રિન એન્ડ ડાયેટેટિક્સ

૩ વર્ષનો ડિપ્લોમા ધો. ૧૦ પછી - પોલિટેકનિક (ફૂડ સાયન્સ એન્ડ હોમ ઈકોનોમિક્સ) ચાલે છે.

૪ વર્ષનો ડિગ્રી : ધો. ૧૨ (PCB) પછી એસ.પી. કોલેજ ઓફ હોમ સાયન્સ એન્ડ ન્યુટ્રિશન, દાંતીવાડા, જિ. બનાસકાંઠા

૯.૧૪ ફૂડ ક્વોલીટી એસ્યોરન્સ

૪ વર્ષની ડિગ્રી- ધો. ૧૨ (PCB) પછી શ્રી જી.એન. પટેલ ડેરી સાયન્સ એન્ડ ફૂડ ટેકનોલોજી કોલેજ. દાંતીવાડા. જિ. બનાસકાંઠા.

૯.૧૫ પારૂલ સેવાશ્રમ હોસ્પિટલ

વડોદરા, મો. : ૯૮૭૯૨૮૨૦૦૦

વોકેશનલ અભ્યાસક્રમો : મુદત ૬ માસ

નર્સિંગ આસિસ્ટન્ટ- લેબોરેટરી આસિસ્ટન્ટ - ઓપરેશન થિયેટર આસિસ્ટન્ટ - પંચકર્મ ટેકનિશિયન - X-ray ટેકનિશિયન.

૯.૧૬ ઈન્ડિયન ઈન્સ્ટિટ્યૂટ ઓફ આયુર્વેદિક ફાર્માસ્યુટિકલ સાયન્સ, જામનગર www.iaps.ac.in

ક્રમ	કોર્સ	મુદત	પ્રવેશ લાયકાત
૧	ડિપ્લોમા ઈન આયુર્વેદિક ફાર્મસી	૨ વર્ષ	ધો. ૧૦ પાસ
૨	બેચલર ઈન આયુર્વેદ ફાર્મસી	૪ વર્ષ	ધો. ૧૨ પાસ (વિજ્ઞાનપ્રવાહ એ ગ્રૂપ/ બી ગ્રૂપ, એ.બી.ગ્રૂપ

૯.૧૭ ઉત્તર ગુજરાત યુનિવર્સિટી, પાટણ

બેચલર ઓફ વોકેશનલ એજ્યુકેશન- ૩ વર્ષનો અભ્યાસક્રમ

ધો. ૧૦ + ૨ પાસ બેચલર ઓફ ફાર્માસ્યુટિકલ કેમેસ્ટ્રી

૯.૧૮ લકુલીશ યોગ યુનિવર્સિટી, અમદાવાદ.

web.www.lyu.ac.in

(૧) સર્ટિફિકેટ કોર્સ : યોગ ટીચર ટ્રેઈનિંગ કોર્સ - સર્ટિફિકેટ કોર્સ ઈન યોગ

(૨) ડિપ્લોમા કોર્સ : ડિપ્લોમા ઈન યોગ

(૩) સ્નાતક કક્ષાના અભ્યાસક્રમો : બી.એસસી. ઈન યોગ (અષ્ટાંગ યોગ), બી.એ.ઈન યોગ (કર્મ-જ્ઞાન-ભક્તિયોગ)

(૪) પોસ્ટ ગ્રેજ્યુએટ ડિપ્લોમા : પી.જી.ડી. ઈન યોગ થેરાપી

(૫) અનુસ્નાતક કક્ષાના અભ્યાસક્રમો : એમ. એસસી. ઈન યોગ (અષ્ટાંગ યોગ), એમ. એ.ઈન. યોગ (કર્મ-જ્ઞાન-ભક્તિયોગ)

(૬) એમ. ફિલ : એમ.ફિલ ઈન યોગ

(૭) પીએચ.ડી. : પીએચ.ડી. ઈન યોગ (કર્મ-ભક્તિ-જ્ઞાનયોગ)

વધુ માહિતી માટે સંસ્થાનો સંપર્ક કરવો.

૯.૧૯ નેશનલ કાઉન્સિલ ઓફ પેરામેડિકલ ન્યુ દિલ્હી.

www.ncpnewdelhi.com

ઉપરોક્ત સંસ્થા દ્વારા ૪૦ + ડિપ્લોમા અને સર્ટિફિકેટ અભ્યાસક્રમો નીચે દર્શાવાયેલ યાદી પ્રમાણે ચલાવવામાં આવે છે.

- એમ.એલ.ટી, એક્સ રે અને ટેકનોલોજી, ઓપરેશન થિયેટર ટેકનિશિયન, ડાયેટિટિક અને ન્યુટ્રિશન, ડેન્ટલ ટેકનોલોજી, સી.ટી. સ્કેન, એમ. આર.આઈ. સ્કેન, સેનેટરી ઈન્સ્પેક્ટર, ઓપ્થેલમિક આસિસ્ટન્ટ, ઓપ્ટોમેટ્રિક, મલ્ટીપરપઝ હેલ્થ વર્કર, યોગા અને નેચરોપેથી સાયન્સ, ડાયાલિસિસ થેરાપી, રુરલ હેલ્થ નર્સિંગ, હોસ્પિટલ ડોક્યુમેન્ટેશન એન્ડ રેકોર્ડ કીપિંગ, હોસ્પિટલ આસિસ્ટન્ટ ટેકનિશિયન, રેડિયોગ્રાફી ટેકનોલોજી, એનેસ્થેસીયા ટેકનિશિયન, જનરલ હેલ્થ એન્ડ મેટરનીટી આસી. ફિઝિયોથેરાપી આસિસ્ટન્ટ, આસી. નર્સિંગ એન્ડ મીડવાઈફરી, કોમર્શિયલ હોર્ટિકલ્ચર, ઈલેક્ટ્રો કાર્ડિયોગ્રામ ટેકનોલોજી, ડી.એન.એ ટેકનોલોજી, કોમ્યુનીટી મેડિકલ સર્વિસ એન્ડ એસેન્શીયલ ડ્રગ્સ, વેટરનરી સાયન્સ, આયુર્વેદિક કમ્પાઉન્ડર, ડિપ્લોમા આયુર્વેદિક સાયન્સ, બેબી નર્સિંગ એન્ડ ચાઈલ્ડ કેર, ઈમરજન્સી એન્ડ ટ્રોમા કેર આસી. વગેરે.

૯.૨૦ સૌરાષ્ટ્ર યુનિવર્સિટી, રાજકોટ

www.supds.org

ડિપાર્ટમેન્ટ ઓફ ફાર્મસી સ્ટડીઝ - ગુજરાતમાં પ્રથમ વખત - ગ્રાન્ટ ઈન એઈડ -ધોરણે ડોક્ટર ઓફ ફાર્મસી - (ફાર્મ ડી)ના ૬ વર્ષનો અભ્યાસક્રમ ધો. ૧૨ વિજ્ઞાન પ્રવાહ (એ ગ્રૂપ / બી ગ્રૂપ) માટે જૂન ૨૦૧૮થી શરૂ કરવામાં આવેલ છે. આ અભ્યાસક્રમ પોસ્ટ ગ્રેજ્યુએટ લેવલનો અભ્યાસક્રમ છે.

૯.૨૧ ઈન્ડિયન ઈન્સ્ટિટ્યૂટ ઓફ પબ્લિક હેલ્થ, ગાંધીનગર, ગુજરાત

www.iiphg.edu.in

૧ માસ્ટર ઓફ પબ્લિક હેલ્થ,

૨ માસ્ટર ઓફ હોસ્પિટલ એડમિનિસ્ટ્રેશન

૩ પોસ્ટ ગ્રેજ્યુએશન ડિપ્લોમા ઈન પબ્લિક હેલ્થ મેનેજમેન્ટ

નિર્દેશ એજ્યુકેશન એન્ડ રિસર્ચ ફાઉન્ડેશન,
ઓફટેલ ટાવર્સ, વડોદરા.

૮ મેડિકલ અભ્યાસક્રમોનું કટ ઓફ લિસ્ટ

Institutewise Last Rank of UG-2019

Inst.Label	Inst.Name	OPEN				SC					ST					SE					EW				
		Neet Percentile	Neet Score	Neet Rank	Gen. Merit No	Neet Percentile	Neet Score	Neet Rank	Gen. Merit NO	Cat. Merit NO	Neet Percentile	Neet Score	Neet Rank	Gen. Merit NO	Cat. Merit NO	Neet Percentile	Neet Score	Neet Rank	Gen. Merit NO	Cat. Merit NO	Neet Percentile	Neet Score	Neet Rank	Gen. Merit NO	Cat. Merit NO
MEDICAL																									
AMED - GQ	B. J. Medical College, Ahmedabad	99.5834	610	5733	187	97.4017	523	36522	1001	25	89.2281	379	151898	5129	38	98.3226	551	23643	645	83				0	
BMED - GQ	Govt. Medical College, Baroda	99.0381	579	13434	380	95.9192	487	57197	1632	41	82.1234	304	251696	8517	99	97.3285	521	37452	1027	172				0	
JMED - GQ	M. P. Shah Medical College, Jamnagar	97.6408	530	32920	892	93.2834	437	94465	2973	98	77.0431	263	322632	10665	196	95.6923	482	60674	1745	350				0	
SMED - GQ	Govt. Medical College, Surat	98.4921	557	21168	577	94.0374	450	84009	2578	80	81.0838	295	266264	8982	115	96.0502	490	55499	1569	294				0	
RMED - GQ	P. D. U. Medical College, Rajkot	98.3226	551	23370	637	94.5882	460	75705	2270	67	77.7227	268	312534	10384	182	95.9192	487	57372	1643	319	97.9496	539	28525	773	193
BHMED - GQ	Govt. Medical College, Bhavnagar	97.5053	526	34902	950	92.5329	425	104674	3336	115	76.7746	261	326697	10787	206	95.5024	478	63303	1854	380	97.2528	519	38553	1053	263
SOLMED - NQ	GMERS Medical College, Sola, Ahmedabad	75.3667	251	345874	11364				0					0					0					0	
SOLMED - GQ	GMERS Medical College, Sola, Ahmedabad	97.1344	516	40013	1091	92.4043	423	106701	3408	119	72.4598	232	386426	12480	309	95.0081	468	70306	2099	448	96.8971	510	43286	1181	313
GOTMED - GQ	GMERS Medical College, Gotri, Vadodara	96.6584	504	46593	1292	90.9047	401	128069	4195	154	71.1299	224	406982	13039	347	94.2632	454	80827	2455	553	96.4428	499	49869	1397	397
GOTMED - NQ	GMERS Medical College, Gotri, Vadodara	45.9702	122	760870	20405				0					0					0					0	
GMED - MQ	GMERS Medical College, Gandhinagar	94.3151	455	79739	2413				0					0					0					0	
GMED - NQ	GMERS Medical College, Gandhinagar				99999				0					0					0					0	
GMED - GQ	GMERS Medical College, Gandhinagar	96.7794	507	45276	1248	91.6755	412	116911	3797	135	70.6279	221	412361	13183	359	94.5882	460	75891	2279	507	96.5741	502	47766	1328	373
PATMED - GQ	GMERS Medical College, Dharpur, Patan	95.1622	471	68035	2016	88.9918	376	154629	5226	209	67.5563	204	456846	14356	460	93.0406	433	98099	3087	740	94.9577	467	71133	2124	650
PATMED - MQ	GMERS Medical College, Dharpur, Patan	92.3433	422	107603	3445				0					0					0					0	
PATMED - NQ	GMERS Medical College, Dharpur, Patan				99999				0					0					0					0	
VALMED - MQ	GMERS Medical College, Valsad	93.3997	439	92786	2911				0					0					0					0	
VALMED - NQ	GMERS Medical College, Valsad				99999				0					0					0					0	
VALMED - GQ	GMERS Medical College, Valsad	95.8271	485	58683	1683	88.0861	365	167420	5685	233	68.1431	207	446873	14090	434	93.102	434	96877	3044	721	95.3051	474	66188	1953	586
JUMED - NQ	GMERS Medical College, Junagadh				99999				0					0					0					0	
JUMED - MQ	GMERS Medical College, Junagadh	92.8516	430	100746	3189				0					0					0					0	
JUMED - GQ	GMERS Medical College, Junagadh	95.6443	481	61322	1776	89.2281	379	151299	5103	202	66.776	200	465674	14583	481	93.4613	440	91849	2877	676	95.4052	476	64726	1897	569
HIMMED - NQ	GMERS Medical College, Himmatnagar				99999				0					0					0					0	
HIMMED - MQ	GMERS Medical College, Himmatnagar	92.6613	427	102925	3268				0					0					0					0	
HIMMED - GQ	GMERS Medical College, Himmatnagar	95.4566	477	63682	1865	89.3946	381	149488	5033	199	67.5563	204	455818	14329	457	92.9788	432	99007	3125	753	95.1109	470	68592	2041	615
VADMED - GQ	GMERS Medical College, Vadnagar	94.8029	464	73143	2202	88.1728	366	166560	5654	231	66.3917	198	472394	14747	502	92.5997	426	103778	3302	805	94.6435	461	75553	2266	696
VADMED - MQ	GMERS Medical College, Vadnagar	92.0219	417	112032	3611				0					0					0					0	
VADMED - NQ	GMERS Medical College, Vadnagar				99999				0					0					0					0	
NHL - NQ	Smt. N.H.L. Municipal Medical College, Ahmedabad				99999				0					0					0					0	
NHL - MQ	Smt. N.H.L. Municipal Medical College, Ahmedabad	90.2432	392	137565	4584				0					0					0					0	
NHL - LQ	Smt. N.H.L. Municipal Medical College, Ahmedabad	96.4428	499	49584	1384	90.9047	401	127904	4190	153	42.8494	114	805716	20855	1520	90.8312	400	128988	4240	1120				0	
NHL - GQ	Smt. N.H.L. Municipal Medical College, Ahmedabad	95.9192	487	56949	1623	90.318	393	135997	4514	171	68.1431	207	446855	14089	433	92.7258	428	102298	3250	785				0	
AMCMET - GQ	A.M.C. M.E.T. Medical College, Ahmedabad	94.5882	460	75841	2275	88.0057	364	168610	5726	236	65.5822	194	483535	15014	531	92.0219	417	111766	3603	917	94.3151	455	79774	2418	749
AMCMET - NQ	A.M.C. M.E.T. Medical College, Ahmedabad				99999				0					0					0					0	
AMCMET - MQ	A.M.C. M.E.T. Medical College, Ahmedabad	88.5865	371	160620	5433				0					0					0					0	
SMC - LQ	Surat Municipal Institute of Medical Education & Research (SMIMER), Surat	94.4815	458	77580	2343	75.2073	250	349380	11457	710	60.0102	169	562989	16876	756	88.8251	374	157307	5320	1485	93.8157	446	86739	2683	845
SMC - NQ	Surat Municipal Institute of Medical Education & Research (SMIMER), Surat				99999				0					0					0					0	
SMC - MQ	Surat Municipal Institute of Medical Education & Research (SMIMER), Surat	89.9377	388	141663	4742				0					0					0					0	

Institutewise Last Rank of UG-2019

		OPEN				SC					ST					SE					EW				
Inst.Label	Inst.Name	Neet Percentile	Neet Score	Neet Rank	Gen. Merit No	Neet Percentile	Neet Score	Neet Rank	Gen. Merit NO	Cat. Merit NO	Neet Percentile	Neet Score	Neet Rank	Gen. Merit NO	Cat. Merit NO	Neet Percentile	Neet Score	Neet Rank	Gen. Merit NO	Cat. Merit NO	Neet Percentile	Neet Score	Neet Rank	Gen. Merit NO	Cat. Merit NO
SMC - GQ	Surat Municipal Institute of Medical Education & Research (SMIMER), Surat	94.8029	464	73019	2192	87.316	356	178786	6086	255	69.7754	216	426084	13549	383	91.3985	408	120855	3933	1015	94.372	456	79372	2402	741
KMED - GQ	Pramukh Swami Medical College, Karamsad	92.9788	432	98218	3096	85.843	340	199135	6782	300	63.2756	183	516616	15859	616	89.2281	379	151702	5114	1413				0	
KMED - MQ	Pramukh Swami Medical College, Karamsad	88.4164	369	162874	5522				0					0					0					0	
KMED - NQ	Pramukh Swami Medical College, Karamsad				99999				0					0					0					0	
CUMED - NQ	C.U. Shah Medical College, Surendranagar				99999				0					0					0					0	
CUMED - MQ	C.U. Shah Medical College, Surendranagar	90.0859	390	139377	4653				0					0					0					0	
CUMED - GQ	C.U. Shah Medical College, Surendranagar	94.3151	455	79803	2419	87.5764	359	174876	5942	249	63.0694	182	518303	15903	621	92.0873	418	111543	3596	914				0	
BHUMED - GQ	Gujarat Adani Institute of Medical Sciences, Bhuj	93.8157	446	86664	2680	86.7703	350	186444	6348	271	60.7624	172	550756	16598	719	91.536	410	118681	3863	992				0	
BHUMED - MQ	Gujarat Adani Institute of Medical Sciences, Bhuj	81.0838	295	265756	8966				0					0					0					0	
BHUMED - NQ	Gujarat Adani Institute of Medical Sciences, Bhuj				99999				0					0					0					0	
GCSMED - NQ	GCS Medical College and Research Center, Ahmedabad				99999				0					0					0					0	
GCSMED - MQ	GCS Medical College and Research Center, Ahmedabad	90.3913	394	135107	4478				0					0					0					0	
GCSMED - GQ	GCS Medical College and Research Center, Ahmedabad	93.875	447	85873	2657	87.5764	359	174522	5930	248	64.9964	191	492010	15211	547	91.0479	403	126125	4123	1084				0	
PRMED - MQ	Parul Institute of Medical Science and Research, Po: Limda, Ta: Waghodiya, Dist: Vadodara	85.843	340	198789	6776				0					0					0					0	
PRMED - GQ	Parul Institute of Medical Science and Research, Po: Limda, Ta: Waghodiya, Dist: Vadodara	91.536	410	119174	3881	84.3521	325	220507	7498	344	60.9864	173	547261	16522	709	88.8251	374	157575	5338	1490				0	
PRMED - NQ	Parul Institute of Medical Science and Research, Po: Limda, Ta: Waghodiya, Dist: Vadodara				99999				0					0					0					0	
PLMED - NQ	Banas Medical College & research Institute, Palanpur				99999				0					0					0					0	
PLMED - MQ	Banas Medical College & research Institute, Palanpur	82.7898	310	241531	8233				0					0					0					0	
PLMED - GQ	Banas Medical College & research Institute, Palanpur	91.9489	416	113097	3649	85.7481	339	200480	6826	304	60.2402	170	557646	16749	742	90.3913	394	135292	4488	1198	91.8764	415	113770	3683	1187
ZYMED - GQ	Zydus Medical Collage and Hospital, Dahod	91.6081	411	118330	3855	84.0582	322	223869	7627	350	61.2108	174	545476	16467	702	89.3082	380	150072	5049	1388	91.3985	408	120616	3925	1275
ZYMED - MQ	Zydus Medical Collage and Hospital, Dahod	81.3258	297	263351	8897				0					0					0					0	
ZYMED - NQ	Zydus Medical Collage and Hospital, Dahod				99999				0					0					0					0	
NDMED - NQ	Dr. N.D. Desai Faculty of Medical Science and Research, Nadiad				99999				0					0					0					0	
NDMED - MQ	Dr. N.D. Desai Faculty of Medical Science and Research, Nadiad	86.7703	350	185546	6311				0					0					0					0	
NDMED - GQ	Dr. N.D. Desai Faculty of Medical Science and Research, Nadiad	91.7422	413	116047	3759	84.564	327	217098	7364	335	61.7097	176	539484	16343	677	88.9918	376	154317	5213	1448				0	
VISMED - GQ	Nootan Medical College and Research Centre, Visnagar	91.259	406	123096	4006	84.3521	325	219965	7469	343	60.2402	170	559382	16786	746	88.8251	374	157393	5324	1487				0	
VISMED - MQ	Nootan Medical College and Research Centre, Visnagar	83.6425	318	230105	7855				0					0					0					0	
VISMED - NQ	Nootan Medical College and Research Centre, Visnagar				99999				0					0					0					0	
MKMED - NQ	Dr. M.K. Shah Medical College & Research Centre, Ahmedabad				99999				0					0					0					0	
MKMED - MQ	Dr. M.K. Shah Medical College & Research Centre, Ahmedabad	86.8666	351	184727	6278				0					0					0					0	
MKMED - GQ	Dr. M.K. Shah Medical College & Research Centre, Ahmedabad	92.5997	426	103852	3305	86.2179	344	194362	6624	291	61.4373	175	541270	16375	683	89.9377	388	141430	4734	1281				0	
AMRMED - GQ	Shantabaa Medical College, Amreli	91.8104	414	115520	3741	84.564	327	216820	7354	334	59.7832	168	565926	16957	766	89.8662	387	142624	4784	1299				0	
AMRMED - MQ	Shantabaa Medical College, Amreli	81.2062	296	263981	8911				0					0					0					0	
AMRMED - NQ	Shantabaa Medical College, Amreli				99999				0					0					0					0	
SILMED - GQ	NAtional MOdern Medical Education and Research Institute (Government Medical College), Silvasa, Dadra & Nagar Haveli	97.4017	523	36583	1003	92.5329	425	105256	3357	116	80.613	291	273315	9208	123	95.4052	476	64479	1891	390				0	

Institutewise Last Rank of UG-2019

Inst.Label	Inst.Name	OPEN				SC					ST					SE					EW				
		Neet Percentile	Neet Score	Neet Rank	Gen. Merit No	Neet Percentile	Neet Score	Neet Rank	Gen. Merit NO	Cat. Merit NO	Neet Percentile	Neet Score	Neet Rank	Gen. Merit NO	Cat. Merit NO	Neet Percentile	Neet Score	Neet Rank	Gen. Merit NO	Cat. Merit NO	Neet Percentile	Neet Score	Neet Rank	Gen. Merit NO	Cat. Merit NO
DENTAL																									
AD - GQ	Govt. Dental College & Hospital, Ahmedabad	90.7593	399	129988	4279	83.0092	312	238410	8129	390	56.3832	155	613395	17969	914	87.1325	354	180973	6156	1780	90.2432	392	137606	4588	1504
JD - GQ	Govt. Dental College & Hospital, Jamnagar	89.0713	377	154137	5207	79.0113	278	295870	9913	548				99999	99999	85.843	340	199314	6786	2015	88.2558	367	165370	5612	1849
MPD - MQ	M.P. Patel Dental College & Dental Hospital, Vadodara	63.9364	186	507430	15614				0					0					0					0	
MPD - NQ	M.P. Patel Dental College & Dental Hospital, Vadodara				99999				0					0					0					0	
MPD - GQ	M.P. Patel Dental College & Dental Hospital, Vadodara	85.1649	333	208150	7095	70.6279	221	413657	13206	881	46.6263	124	749088	20270	1348	78.2417	272	306815	10226	3255				0	
AHD - MQ	Ahmedabad Dental College, Bhadaj-Ranchhodpura Road, Dist. Gandhinagar				99999				0					0					0					0	
AHD - NQ	Ahmedabad Dental College, Bhadaj-Ranchhodpura Road, Dist. Gandhinagar				99999				0					0					0					0	
AHD - GQ	Ahmedabad Dental College, Bhadaj-Ranchhodpura Road, Dist. Gandhinagar	66.0116	196	477924	14874	62.3646	179	529357	16126	1196				99999	99999				99999	99999				0	
UKD - GQ	Karnavati School of Dentisty, Uvarsad, Gandhinagar	70.7991	222	411489	13152	64.5521	189	499078	15395	1129				99999	99999				99999	99999				0	
UKD - NQ	Karnavati School of Dentisty, Uvarsad, Gandhinagar				99999				0					0					0					0	
UKD - MQ	Karnavati School of Dentisty, Uvarsad, Gandhinagar				99999				0					0					0					0	
ND - MQ	Dharamsinh Desai Institute of Dental Sciences, Nadiad				99999				0					0					0					0	
ND - NQ	Dharamsinh Desai Institute of Dental Sciences, Nadiad				99999				0					0					0					0	
ND - GQ	Dharamsinh Desai Institute of Dental Sciences, Nadiad				99999	64.1467	187	503732	15526	1143				99999	99999				99999	99999				0	
VD - GQ	Narsinhbhai Patel Dental College & Hospital, Visnagar				99999	53.2497	144	658361	18895	1531				99999	99999				99999	99999				0	
VD - NQ	Narsinhbhai Patel Dental College & Hospital, Visnagar				99999				0					0					0					0	
VD - MQ	Narsinhbhai Patel Dental College & Hospital, Visnagar				99999				0					0					0					0	
BOPD - MQ	College of Dental Sciences & Research Centre, Near Bopal, Ahmedabad				99999				0					0					0					0	
BOPD - NQ	College of Dental Sciences & Research Centre, Near Bopal, Ahmedabad				99999				0					0					0					0	
BOPD - GQ	College of Dental Sciences & Research Centre, Near Bopal, Ahmedabad	71.7975	228	396405	12741	66.0116	196	477394	14865	1072				99999	99999				99999	99999				0	
AMCD - MQ	AMC Dental College, Ahmedabad				99999				0					0					0					0	
AMCD - NQ	AMC Dental College, Ahmedabad				99999				0					0					0					0	
AMCD - GQ	AMC Dental College, Ahmedabad	77.1776	264	320765	10623	70.6279	221	414223	13231	883				99999	99999				99999	99999	76.2094	257	334618	11042	3455
DAMD - GQ	Vaidik Dental College & Research, Kadaiya, Nani Daman (U.T.)				99999	75.9219	255	337710	11145	678				99999	99999				99999	99999				0	
AMRD - GQ	College of Dental Sciences & Research, Amargadh, Dist. Bhavnagar				99999	50.0737	134	701487	19709	1650				99999	99999				99999	99999				0	
AMRD - NQ	College of Dental Sciences & Research, Amargadh, Dist. Bhavnagar				99999				0					0					0					0	
AMRD - MQ	College of Dental Sciences & Research, Amargadh, Dist. Bhavnagar				99999				0					0					0					0	
GD - MQ	Goenka Research Institute of Dental Science, Pethapur Road, Piplaj, Dist. Gandhinagar				99999				0					0					0					0	
GD - NQ	Goenka Research Institute of Dental Science, Pethapur Road, Piplaj, Dist. Gandhinagar				99999				0					0					0					0	
GD - GQ	Goenka Research Institute of Dental Science, Pethapur Road, Piplaj, Dist. Gandhinagar				99999	59.006	165	575063	17153	1323				99999	99999				99999	99999				0	
SD - NQ	SGDHER Dental College, Dethadi, Siddhpur				99999				0					0					0					0	
SD - MQ	SGDHER Dental College, Dethadi, Siddhpur				99999				0					0					0					0	
SD - GQ	SGDHER Dental College, Dethadi, Siddhpur				99999	57.2299	158	602127	17740	1388				99999	99999				99999	99999				99999	99999

Institutewise Last Rank of UG-2019

Inst.Label	Inst.Name	OPEN				SC					ST					SE					EW				
		Neet Percentile	Neet Score	Neet Rank	Gen. Merit No	Neet Percentile	Neet Score	Neet Rank	Gen. Merit NO	Cat. Merit NO	Neet Percentile	Neet Score	Neet Rank	Gen. Merit NO	Cat. Merit NO	Neet Percentile	Neet Score	Neet Rank	Gen. Merit NO	Cat. Merit NO	Neet Percentile	Neet Score	Neet Rank	Gen. Merit NO	Cat. Merit NO
AYURVEDIC																									
AAY - GQ	GOVT. AKHANDANAND AYURVED COLLEGE, AHMEDABAD	89.9377	388	141312	4730	82.9034	311	240703	8214	396	57.7334	160	595249	17575	848	87.221	355	180200	6141	1775	88.9918	376	154542	5220	1718
BAY - GQ	GOVT. AYURVED COLLEGE, VADODARA	89.3082	380	150506	5069	81.5525	299	260174	8801	450	58.5315	163	584147	17344	812	87.0475	353	181633	6180	1788	88.6693	372	159760	5407	1779
BHAY - GQ	GOVT. SHETH J.P. AYURVED COLLEGE, BHAVNAGAR	88.5865	371	160288	5418	82.2327	305	249783	8474	417	53.2497	144	656451	18854	1053	86.8666	351	185162	6293	1834	87.921	363	169943	5779	1906
JUNAY - GQ	GOVT. AYURVED COLLEGE, JUNAGADH	88.5004	370	161073	5456	81.2062	296	264888	8940	463	55.3384	151	628963	18295	964	87.221	355	179522	6110	1762	88.0861	365	167948	5701	1881
SMAY - GQ	STATE MODEL INSTITUTE OF AYURVEDA SCIENCES, KOLAVADA, GANDHINAGAR,	89.8662	387	142378	4769	83.1155	313	237622	8099	388	57.7334	160	593508	17544	843	87.4918	358	175399	5965	1709	89.15	378	152971	5170	1698
JAMAY - GQ	SHREE GULABKUNVARBA AYURVED COLLEGE, JAMNAGAR	91.0479	403	126116	4121	82.1234	304	250948	8501	421	55.3384	151	628628	18286	963	88.5865	371	160688	5436	1521	90.546	396	132931	4398	1431
SAY - GQ	SHRI O H NAZAR AYURVED MAHAVIDYALAYA., SURAT	89.6363	384	146125	4911	80.613	291	273187	9195	489	59.5552	167	567690	17010	769	87.4918	358	175904	5978	1716	88.0057	364	168503	5718	1886
KSAY - GQ	SWAMINARAYAN AYURVED COLLEGE, TA.-KALOL, DIST. GANDHINAGAR	85.6503	338	202064	6882	81.2062	296	263756	8904	459	52.9668	143	662390	18977	1079	83.0092	312	239060	8151	2524				0	
PMAY - GQ	MANJUSHREE RESEARCH INSTITUTE OF AYURVEDIC SCIENCE PIPLAJ, GANDHINAGAR	84.2526	324	221768	7539	77.8507	269	311453	10345	590	49.7719	133	706491	19796	1212	80.9721	294	266994	9013	2826				0	
NAY - GQ	J. S. AYURVED MAHAVIDYALAYA, NADIAD	86.9582	352	183554	6242	78.4893	274	302964	10113	569	51.9859	140	676819	19254	1114	84.564	327	217657	7386	2235				0	
RMAY - GQ	SHREE R M D AYURVED COLLEGE & HOSPITAL, WAGHALDHARA,	81.5525	299	259530	8772	76.9085	262	325574	10759	641	53.5226	145	653916	18794	1046	78.6193	275	301558	10079	3210				0	
RIAY - GQ	INDIAN INSTITUTE OF AYURVED RESEARCH & HOSPITAL, RAJKOT	79.8779	285	283804	9552	77.0431	263	323716	10705	631	43.1945	115	796543	20757	1490	78.4893	274	303036	10116	3224				0	
VGAY - GQ	G J PATEL AYURVED COLLEGE V V NAGAR , ANAND	78.7634	276	298809	9994	76.0729	256	336192	11094	674	50.0737	134	702499	19731	1199				99999	99999				0	
VMAY - GQ	SHRI V. M. MEHTA INSTITUTE OF AYURVED, RAJKOT	86.0325	342	197012	6723	76.351	258	332236	10977	664	45.0992	120	772930	20516	1419	84.7559	329	214945	7295	2202				0	
PRAY - GQ	PARUL INSTITUTE OF AYURVED, LIMDA, WAGHODIA VADODARA	77.8507	269	311332	10340	74.4672	245	359418	11732	746	51.7015	139	678421	19272	1117				99999	99999				0	
EVAY - GQ	EVA COLLEGE OF AYURVEDA, SUPEDI, DIST. RAJKOT	75.3667	251	346474	11373	72.6155	233	385637	12449	817	48.3863	129	726094	20028	1274	73.8867	241	367214	11949	3811				0	
PIARY - GQ	PARUL INSTITUTE OF AYURVED & RESEARCH, VADODARA	76.2094	257	335117	11060	72.6155	233	384534	12423	814	50.3784	135	694681	19582	1173	74.1756	243	363617	11847	3774				0	
KANAY - GQ	ANANYA COLLEGE OF AYURVED ,KALOL,GANDHINAGAR	83.9585	321	226079	7706	80.3663	289	276502	9307	502	52.9668	143	660764	18945	1071	81.0838	295	266384	8984	2818				0	
KJAY - GQ	K J INSTITUTE OF AYURVED AND RESEARCH,SAVLI,VADODARA	78.3668	273	305114	10181	74.1756	243	363829	11853	767	54.979	150	634250	18406	981	76.4859	259	331648	10965	3500				0	
MAY - GQ	MURLIDHAR AYURVED COLLEGE,RAJKOT	76.0729	256	336191	11093	75.7832	254	341306	11243	689	42.496	113	810477	20910	1543	74.0299	242	364950	11891	3791				0	
AMAY - GQ	NETRA CHIKITSA AYURVED COLLEGE,AMRELI	74.635	246	357116	11663	71.7975	228	397825	12786	852	41.1855	110	822182	21019	1572	72.4598	232	388296	12524	4020				0	
JNLAY - GQ	NOBLE AYURVED COLLEGE AND RESEARCH INSTITUTE,JUNAGADH	75.7832	254	340288	11214	73.7157	240	369207	12000	779	46.3011	123	753247	20315	1357	73.2582	237	377028	12201	3909				0	
RRKAY - GQ	R K UNIVERSITY AYURVEDIC COLLEGE AND HOSPITAL,RAJKOT	79.6361	283	286888	9635	77.3066	265	319748	10590	618	47.4285	126	740161	20177	1319	79.515	282	288229	9671	3067				0	
PJAY - GQ	Jay Jalaram Ayurvedic Medical College	76.621	260	329395	10880	71.7975	228	396441	12744	847	48.3863	129	726260	20030	1276	72.9245	235	380997	12299	3940				0	
KARAY - GQ	Aarihant Ayurvedic Medical College & Research Institute, Opp. IFFCO Adalaj-Kalol Highway, Gandhinagar	82.5712	308	245745	8363	80.3663	289	275564	9286	498	50.3784	135	694262	19576	1170	78.6193	275	300732	10047	3193				0	

Institutewise Last Rank of UG-2019

Inst.Label	Inst.Name	OPEN				SC					ST					SE					EW				
		Neet Percentile	Neet Score	Neet Rank	Gen. Merit No	Neet Percentile	Neet Score	Neet Rank	Gen. Merit NO	Cat. Merit NO	Neet Percentile	Neet Score	Neet Rank	Gen. Merit NO	Cat. Merit NO	Neet Percentile	Neet Score	Neet Rank	Gen. Merit NO	Cat. Merit NO	Neet Percentile	Neet Score	Neet Rank	Gen. Merit NO	Cat. Merit NO
AYURVEDIC																									
AAY - GQ	GOVT. AKHANDANAND AYURVED COLLEGE, AHMEDABAD	89.9377	388	141312	4730	82.9034	311	240703	8214	396	57.7334	160	595249	17575	848	87.221	355	180200	6141	1775	88.9918	376	154542	5220	1718
BAY - GQ	GOVT. AYURVED COLLEGE, VADODARA	89.3082	380	150506	5069	81.5525	299	260174	8801	450	58.5315	163	584147	17344	812	87.0475	353	181633	6180	1788	88.6693	372	159760	5407	1779
BHAY - GQ	GOVT. SHETH J.P. AYURVED COLLEGE, BHAVNAGAR	88.5865	371	160288	5418	82.2327	305	249783	8474	417	53.2497	144	656451	18854	1053	86.8666	351	185162	6293	1834	87.921	363	169943	5779	1906
JUNAY - GQ	GOVT. AYURVED COLLEGE, JUNAGADH	88.5004	370	161073	5456	81.2062	296	264888	8940	463	55.3384	151	628963	18295	964	87.221	355	179522	6110	1762	88.0861	365	167948	5701	1881
SMAY - GQ	STATE MODEL INSTITUTE OF AYURVEDA SCIENCES, KOLAVADA, GANDHINAGAR,	89.8662	387	142378	4769	83.1155	313	237622	8099	388	57.7334	160	593508	17544	843	87.4918	358	175399	5965	1709	89.15	378	152971	5170	1698
JAMAY - GQ	SHREE GULABKUNVARBA AYURVED COLLEGE, JAMNAGAR	91.0479	403	126116	4121	82.1234	304	250948	8501	421	55.3384	151	628628	18286	963	88.5865	371	160688	5436	1521	90.546	396	132931	4398	1431
SAY - GQ	SHRI O H NAZAR AYURVED MAHAVIDYALAYA., SURAT	89.6363	384	146125	4911	80.613	291	273187	9195	489	59.5552	167	567690	17010	769	87.4918	358	175904	5978	1716	88.0057	364	168503	5718	1886
KSAY - GQ	SWAMINARAYAN AYURVED COLLEGE, TA.-KALOL, DIST. GANDHINAGAR	85.6503	338	202064	6882	81.2062	296	263756	8904	459	52.9668	143	662390	18977	1079	83.0092	312	239060	8151	2524				0	
PMAY - GQ	MANJUSHREE RESEARCH INSTITUTE OF AYURVEDIC SCIENCE PIPLAJ, GANDHINAGAR	84.2526	324	221768	7539	77.8507	269	311453	10345	590	49.7719	133	706491	19796	1212	80.9721	294	266994	9013	2826				0	
NAY - GQ	J. S. AYURVED MAHAVIDYALAYA, NADIAD	86.9582	352	183554	6242	78.4893	274	302964	10113	569	51.9859	140	676819	19254	1114	84.564	327	217657	7386	2235				0	
RMAY - GQ	SHREE R M D AYURVED COLLEGE & HOSPITAL, WAGHALDHARA,	81.5525	299	259530	8772	76.9085	262	325574	10759	641	53.5226	145	653916	18794	1046	78.6193	275	301558	10079	3210				0	
RIAY - GQ	INDIAN INSTITUTE OF AYURVED RESEARCH & HOSPITAL, RAJKOT	79.8779	285	283804	9552	77.0431	263	323716	10705	631	43.1945	115	796543	20757	1490	78.4893	274	303036	10116	3224				0	
VGAY - GQ	G J PATEL AYURVED COLLEGE V V NAGAR , ANAND	78.7634	276	298809	9994	76.0729	256	336192	11094	674	50.0737	134	702499	19731	1199				99999	99999				0	
VMAY - GQ	SHRI V. M. MEHTA INSTITUTE OF AYURVED, RAJKOT	86.0325	342	197012	6723	76.351	258	332236	10977	664	45.0992	120	772930	20516	1419	84.7559	329	214945	7295	2202				0	
PRAY - GQ	PARUL INSTITUTE OF AYURVED, LIMDA, WAGHODIA VADODARA	77.8507	269	311332	10340	74.4672	245	359418	11732	746	51.7015	139	678421	19272	1117				99999	99999				0	
EVAY - GQ	EVA COLLEGE OF AYURVEDA, SUPEDI, DIST. RAJKOT	75.3667	251	346474	11373	72.6155	233	385637	12449	817	48.3863	129	726094	20028	1274	73.8867	241	367214	11949	3811				0	
PIARY - GQ	PARUL INSTITUTE OF AYURVED & RESEARCH, VADODARA	76.2094	257	335117	11060	72.6155	233	384534	12423	814	50.3784	135	694681	19582	1173	74.1756	243	363617	11847	3774				0	
KANAY - GQ	ANANYA COLLEGE OF AYURVED ,KALOL,GANDHINAGAR	83.9585	321	226079	7706	80.3663	289	276502	9307	502	52.9668	143	660764	18945	1071	81.0838	295	266384	8984	2818				0	
KJAY - GQ	K J INSTITUTE OF AYURVED AND RESEARCH,SAVLI,VADODARA	78.3668	273	305114	10181	74.1756	243	363829	11853	767	54.979	150	634250	18406	981	76.4859	259	331648	10965	3500				0	
MAY - GQ	MURLIDHAR AYURVED COLLEGE,RAJKOT	76.0729	256	336191	11093	75.7832	254	341306	11243	689	42.496	113	810477	20910	1543	74.0299	242	364950	11891	3791				0	
AMAY - GQ	NETRA CHIKITSA AYURVED COLLEGE,AMRELI	74.635	246	357116	11663	71.7975	228	397825	12786	852	41.1855	110	822182	21019	1572	72.4598	232	388296	12524	4020				0	
JNLAY - GQ	NOBLE AYURVED COLLEGE AND RESEARCH INSTITUTE,JUNAGADH	75.7832	254	340288	11214	73.7157	240	369207	12000	779	46.3011	123	753247	20315	1357	73.2582	237	377028	12201	3909				0	
RRKAY - GQ	R K UNIVERSITY AYURVEDIC COLLEGE AND HOSPITAL,RAJKOT	79.6361	283	286888	9635	77.3066	265	319748	10590	618	47.4285	126	740161	20177	1319	79.515	282	288229	9671	3067				0	
PJAY - GQ	Jay Jalaram Ayurvedic Medical College	76.621	260	329395	10880	71.7975	228	396441	12744	847	48.3863	129	726260	20030	1276	72.9245	235	380997	12299	3940				0	
KARAY - GQ	Aarihant Ayurvedic Medical College & Research Institute, Opp. IFFCO Adalaj-Kalol Highway, Gandhinagar	82.5712	308	245745	8363	80.3663	289	275564	9286	498	50.3784	135	694262	19576	1170	78.6193	275	300732	10047	3193				0	

Institutewise Last Rank of UG-2019

Inst.Label	Inst.Name	OPEN				SC					ST					SE					EW				
		Neet Percentile	Neet Score	Neet Rank	Gen. Merit No	Neet Percentile	Neet Score	Neet Rank	Gen. Merit NO	Cat. Merit NO	Neet Percentile	Neet Score	Neet Rank	Gen. Merit NO	Cat. Merit NO	Neet Percentile	Neet Score	Neet Rank	Gen. Merit NO	Cat. Merit NO	Neet Percentile	Neet Score	Neet Rank	Gen. Merit NO	Cat. Merit NO
HOMEOPATHIC																									
DHM - GQ	Government Homeopathic Medical College and Hospital, Dethli, Sidhpur	85.0672	332	210643	7169	74.3237	244	361661	11805	756	46.3011	123	753247	20315	1357	82.7898	310	241961	8245	2559	81.4401	298	261185	8830	2844
ARKHM - GQ	Anand Homoeopathy College and Research Institute, Anand	80.1298	287	280051	9425	69.5791	215	426549	13567	923	46.952	125	747396	20255	1343	78.1201	271	308140	10253	3266	77.4562	266	316458	10498	3315
AVHDHM - GQ	Dr. V.H. Dave Homoeopathy College, Dairy Road, Anand.	81.5525	299	259659	8780	68.8843	211	436529	13837	945	43.1945	115	799573	20786	1498	77.9779	270	310114	10297	3280	80.8548	293	269576	9076	2894
SAVHM - GQ	Gujarat Homoeopathy College, Savli, Dist. Vadodara.	80.1298	287	280022	9423	67.3733	203	460219	14440	1025	43.7379	116	790689	20703	1470	77.1776	264	320423	10617	3388	77.3066	265	319881	10601	3348
MHM - GQ	A.J. Savla Homoeopathy College, Mehsana,	78.2417	272	305937	10196	68.1431	207	448126	14115	981	40.1017	107	843224	21203	1620	76.7746	261	327279	10812	3447	76.4859	259	330454	10913	3420
AHM - GQ	Ahmedabad Homoeopathy College, Ghuma, Dist. Ahmedabad	74.635	246	356591	11647	70.4373	220	415655	13268	886				99999	99999	72.1234	230	393217	12666	4072				0	
BSVSHM - GQ	Baroda Homoeopathy College, Near Sonarkui, Sindhrot Road, Sevasi, Vadodara	71.4791	226	400962	12860	67.9546	206	449900	14182	988				99999	99999	69.7754	216	424723	13514	4365				0	
RHM - GQ	Rajkot Homoeopathy College, Behind Jainath Petrol Pump, Gondal Road, Rajkot.	75.9219	255	339543	11192	68.5082	209	443162	13985	970				99999	99999	72.3046	231	388913	12540	4025				0	
VHM - GQ	C.N. Kothari Homeopathy College,Nr. Vanchetna Kakarapar Bypass,Tadkuva, Vyara	68.6806	210	441525	13954	64.3497	188	500096	15433	1133				99999	99999	67.5563	204	457660	14382	4682				0	
GHM - GQ	Shree Shamlaji HomeopathyMedical College, Hospital & Research Institute Nr Moon Light Cinema, Godhra	57.7334	160	592890	17530	57.4824	159	599049	17680	1380				99999	99999	57.2299	158	602392	17752	5922				0	
BHHM - GQ	Swami Vivekanand Homeopathic Medical College & Hospital, Sidasar Road, Near sports complex, Bhavnagar	71.1299	224	405246	12985	62.8494	181	523615	16013	1188				99999	99999	69.5791	215	426799	13569	4390				0	
RBADHM - GQ	Shree B.A. Dangar Homeopathy College, Jamnagar Road, Rajkot.	60.0102	169	563709	16907	59.7832	168	567171	16999	1297				99999	99999	58.7659	164	579695	17251	5743				0	
BMLXHM - GQ	Shree Mahalaxmiji Mahila Homeopathy Medicl College, Besides Gujarat Tractors, Near Vishwamitri Bridge, Vadodara (Only for Girls)	67.1871	202	460988	14454	65.3878	193	486422	15085	1093				99999	99999	64.9964	191	493548	15256	5011				0	
JNHM - GQ	Jawaharlal Nehru Homoeopatheic Medical College,Limda, Ta - Waghodia	65.5822	194	485109	15054	62.8494	181	523514	16011	1187				99999	99999	63.9364	186	508503	15641	5137				0	
CDHM - GQ	C D Pachigar Homoeopatheic Medical College, Surat.	82.5712	308	245300	8348	69.0623	212	435904	13814	943				99999	99999	79.515	282	288510	9676	3070				0	
BMSPHM - GQ	Pioneer Homeopathic Medical College & Hospital , Ajwa-Nimeta Road, At & Post:- Sayajipura, Vadodara	75.5097	252	344698	11326	67.5563	204	457348	14369	1017				99999	99999	71.6378	227	399947	12840	4131				0	
KHM - GQ	Smt. Malini Kishore Sanghvi Homeopathic Medical College, Karjan, Miyagam, Dist- Baroda	65.5822	194	485475	15066	62.8494	181	523790	16020	1190	40.1017	107	841699	21197	1618	63.2756	183	517630	15885	5238				0	
RGJHM - GQ	Shri B.G.Garaiya Homoeopathic Medical College, Kalipat, B/H Ashapura Hotel, Bhavnagar Highway, Rajkot	65.7803	195	480477	14929	61.4373	175	541491	16382	1224				99999	99999	63.2756	183	517069	15871	5231				0	
AMVHM - GQ	Smt. Vasantaben N. vyas Homoeopathy Medical College, Amreli				99999	49.7719	133	704494	19777	1661				99999	99999	48.693	130	722573	19996	6732				0	
HNHM - GQ	Shree H. N. Shukla Homoeopathic College & Hospital, Near Lal Pari Lake, B/H Marketing Yard, Amargadh (Bhichari), Rajkot	64.1467	187	503447	15524	61.2108	174	544263	16450	1232				99999	99999	62.3646	179	530826	16173	5361				0	
SSHM - GQ	S.S. Agrawal Homeopathic Medical College, Navasari	72.7673	234	383476	12375	66.3917	198	472433	14748	1054				99999	99999	69.0623	212	435735	13805	4476				0	

Inst.Label	Inst.Name	OPEN				SC					ST					SE					EW				
		Neet Percentile	Neet Score	Neet Rank	Gen. Merit No	Neet Percentile	Neet Score	Neet Rank	Gen. Merit NO	Cat. Merit NO	Neet Percentile	Neet Score	Neet Rank	Gen. Merit NO	Cat. Merit NO	Neet Percentile	Neet Score	Neet Rank	Gen. Merit NO	Cat. Merit NO	Neet Percentile	Neet Score	Neet Rank	Gen. Merit NO	Cat. Merit NO
PHM - GQ	Parul Institute of Homeopathy & Research, Vadodara	67.1871	202	461690	14469	62.8494	181	523153	16001	1186				99999	99999	66.3917	198	472583	14756	4824				0	
JJHM - GQ	Jay Jalaram Homeopathic Medical College and Hospital,At &Post: Morva(Rena), Bhurakhal Road, Ta:Shahera, Dist: Panchmahal				99999	49.4657	132	712887	19897	1692				99999	99999	46.3011	123	754561	20331	6904				0	
LRHM - GQ	L R Shah Homeopathy College, Kalawad Road, Anandpar, Rajkot	65.7803	195	482582	14989	61.2108	174	547101	16513	1238				99999	99999	61.933	177	536182	16286	5391				0	
LHM - GQ	Limbdi Homeopathic Medical College and Hospital, Limbdi				99999	49.4657	132	710913	19860	1685				99999	99999	46.6263	124	752951	20312	6895				0	
MMRHM - GQ	Merchant Homeopathic Medical College and Hospital, Mehsana	61.2108	174	544393	16451	60.7624	172	550638	16595	1249				99999	99999	58.7659	164	580774	17279	5755				0	
KSHM - GQ	Shree Swaminarayan Homeopathic College, Kalol	62.5876	180	527237	16083	60.2402	170	558935	16775	1269				99999	99999	60.9864	173	547765	16524	5483				0	
KANHM - GQ	Ananya College of Homoeopath, KIRC Campus, Ahmedbad-Mehsana Highway, Kalol	64.7577	190	495944	15306	63.9364	186	507621	15619	1156				99999	99999	61.7097	176	539141	16333	5414				0	
NHM - GQ	Noble Homoeopathic Medical College and Research Institute, Bhesan Road, Near Bamangam, Junagadh	61.2108	174	546361	16490	59.3158	166	573056	17110	1317				99999	99999	58.7659	164	580760	17276	5754				0	
RAVHM - GQ	Arya Veer Homoeopathy Medical College, Gunda, Rajkot	56.1344	154	617590	18065	55.3384	151	627664	18267	1455				99999	99999	54.979	150	632085	18351	6120				0	
KARHM - GQ	Aarihant Homoeopathic Medical College & Research Institute College, Opp. IFFCO Adalaj-Kalol Highway, Gandhinagar	65.5822	194	485153	15056	63.4762	184	513900	15786	1170				99999	99999	62.3646	179	529916	16144	5352				0	
RKHM - GQ	Kamdar Homoeopathic Medical College & Research Centre, Opp. Delhi Public School, Kalawad, Road, Rajkot	56.7267	156	610344	17923	56.1344	154	617846	18071	1426				99999	99999	54.979	150	632213	18354	6122				0	
DBHM - GQ	Bhargava Homeopathy Medical College At & Post- Dahemi, Ta-Borsad, Dist-Anand	61.4373	175	540553	16364	60.7624	172	552527	16636	1253				99999	99999	60.0102	169	563973	16917	5614				0	

Inst.Label	Inst.Name	OPEN				SC					ST					SE					EW				
		Neet Percentile	Neet Score	Neet Rank	Gen. Merit No	Neet Percentile	Neet Score	Neet Rank	Gen. Merit NO	Cat. Merit NO	Neet Percentile	Neet Score	Neet Rank	Gen. Merit NO	Cat. Merit NO	Neet Percentile	Neet Score	Neet Rank	Gen. Merit NO	Cat. Merit NO	Neet Percentile	Neet Score	Neet Rank	Gen. Merit NO	Cat. Merit NO
Naturopathy																									
BNAT - GQ	Morarji Desai Institute Of Naturopathy & Yogic Sciences, Vadodara				99999	43.1945	115	799732	20789	1885				99999	99999				99999	99999				0	

૯ ફેશન ડિઝાઈનિંગ

– લીનાબહેન ચૌહાણ

ફેશન ડિઝાઈનિંગ એ આજની દુનિયાનો સૌથી આકર્ષક કારકિર્દી વિકલ્પ છે. જો તમારી પાસે સર્જનાત્મકતા, શૈલી અને મૌલિકતા હોય તો ફેશન ડિઝાઈનિંગની કારકિર્દી તમારા માટે ઉત્તમ છે. એક તરફ ફેશન ઉદ્યોગ સર્જનાત્મક કલ્પનાઓ અને લોકોની ભૌતિકવાદી જરૂરિયાતો બન્નેને સંતોષે છે. બીજીબાજુ તે પ્રતિભાશાળી લોકોને ગ્લેમર, ખ્યાતિ, સફળતા અને ઉચ્ચ પગાર પેકેજનું વચન આપે છે.

ફેશન ડિઝાઈનર તરીકે કારકિર્દી શરૂ કરવા માટે બે પ્રકારની લાયકાતો આવશ્યક છે. એટલે કે કુદરતી અને હસ્તગત ફેશન ડિઝાઈનર તરીકેની કારકિર્દી સોનાના વાસણ જેવી છે. તેથી ઘણા યુવા લોકો જે આ ગુણોથી આકર્ષાયા છે, તેઓ ફેશન ઉદ્યોગમાં આગળ વધવાનું નક્કી કરે છે. દરેક ક્ષેત્રમાં ફેશનનો વ્યાપ એટલો બધો વધી ગયો છે કે કોઈપણ ચીજવસ્તુ જાણે ફેશન વગર શક્ય જ નથી. આખું વિશ્વ ફેશનનું પર્યાય બનતું જાય છે.

આધુનિક યુગમાં નવી ચીજવસ્તુઓની ડિઝાઈનનું એનેરું મહત્ત્વ છે. ચીજવસ્તુઓની ડિઝાઈનમાં નવીનતા શૈક્ષણિક અભ્યાસક્રમ સાથે જોડાય ત્યારે માનવીનાં જીવનમાં આમૂલ પરિવર્તન આવે છે. તાજેતરમાં ગુજરાતની પોલીસ માટેનાં વસ્ત્રની ડિઝાઈન, રેલવેના ડબ્બાની ડિઝાઈન, રેલવે એન્જિનનું મોડેલ અને એનિમેશન તેમજ ફિલ્મક્ષેત્રે જુદી જુદી પ્રવૃત્તિઓના નેશનલ ઈન્સ્ટિટ્યૂટ ઓફ ડિઝાઈન મહત્ત્વનું સ્થાન ધરાવે છે. ફેશન ટેકનોલોજીનાં ક્ષેત્રે ભારતમાં અતિ આધુનિક ગણી શકાય તેવા અભ્યાસક્રમોની સવલત પ્રાપ્ત છે જેમાં મુખ્યત્વે N.I.F.T. અને N.I.D. ગણાય છે.

NIFT ની સ્થાપના : NIFT Act 2006 કાયદો પાર્લામેન્ટમાં પસાર થઈ ગયો છે અને એપ્રિલ ૨૦૦૭થી નિફ્ટ ભારતની પ્રથમ ફેશન એજ્યુકેશનની પ્રીમિયર ઈન્સ્ટિટ્યૂટ બની ગઈ છે કે જે વિદ્યાર્થીને બેચલર ડિગ્રી, માસ્ટરડિગ્રી અને પીએચ.ડી.ની ડિગ્રી આપી શકે છે.

u દેશભરમાં ૧૫ ડેટલી NIFT સંસ્થાઓ બેંગ્લોર, ભોપાલ, ભુવનેશ્વર, ચેન્નાઈ, ગાંધીનગર, હૈદરાબાદ, જોધપુર, કાંગરા, કન્નુર, કલકત્તા, મુંબઈ, ન્યુ દિલ્હી, પટણા, રાયબરેલી તથા શિલોંગ ખાતે છે. જે દેશભરમાં ફેશનની ટેકનોલોજી શીખવે છે. NIFTની આ સંસ્થા આપણા ગુજરાતમાં ગાંધીનગરમાં આવેલી છે આ સંસ્થાનું સરનામું નીચે મુજબ છે.

નેશનલ ઈન્સ્ટિટ્યૂટ ઓફ ફેશન ટેકનોલોજી (NIFT)
'ઘ' રોડ, ઈન્ફોસિટી પાછળ, ગાંધીનગર
વેબસાઈટ : www.nift.ac.in

આર્થિક દૃષ્ટિએ ભારત આજે પણ વધુ સારી ભવિષ્યની સંભાવના સાથે ઝડપથી પ્રગતિ કરી રહ્યું છે. તેથી દેશમાં આજે ઘણા ક્ષેત્રોમાં ઝડપી વૃદ્ધિ જોવા મળી રહી છે. જેમાં ફેશન ઉદ્યોગ સામેલ છે. સસ્તી મજૂરી અને ઉત્તમ કારીગરીને કારણે ભારતીય ફેશન વિદેશમાં ઘણી લોકપ્રિયતા મેળવી રહી છે. આ ઉપરાંત ભારતીય ડિઝાઈનર સાડીઓ અને કાપડની પણ ખૂબ માંગ છે. ઘણી વ્યક્તિઓ આજે ફેશન ડિઝાઈનિંગમાં કારકિર્દીની પસંદગી કરે છે. કારણ કે આ ક્ષેત્રમાં કાર્યનાં ઘણાં ક્ષેત્રો અને અસંખ્ય તકો છે.

ફેશન બિઝનેસ ક્યાં ક્યાં છે ?

- ફિલ્મનાં હિરો હિરોઈનનાં વસ્ત્રોમાં ફેશન ડિઝાઈન.
- ટીવી સિરિયલ અને ટીવી પ્રોગ્રામમાં ફેશન ડિઝાઈન
- મિસ ઈન્ડિયા, મિસ વર્લ્ડ જેવી સૌંદર્ય સ્પર્ધાઓમાં
- જ્વેલરી ઈન્ડસ્ટ્રીઝમાં
- સ્ત્રી પુરુષોની ઉપયોગી ચીજવસ્તુઓ જેવી કે લેડીસ પર્સ, થેલા, વોલેટ, બેલ્ટ, ચંપલ, સ્લીપર, શૂઝ, સ્વેટર, શાલ
- સુશોભનની વસ્તુઓમાં, જાહેરાત વગેરેમાં

NIFTના સ્નાતક ડિગ્રી અભ્યાસક્રમો :

ક્રમ	કોર્સ	મુદત	લાયકાત	કેમ્પસ	સીટ	ડિગ્રી
૧	એસેસરી ડિઝાઈન	૪ વર્ષ	૧૨ પાસ	બેંગ્લોર, ભોપાલ,ભુવનેશ્વર, ચેન્નાઈ, ગાંધીનગર, હૈદરાબાદ, કાંગરા, કલકત્તા, મુંબઈ, ન્યુ દિલ્હી, રાયબરેલી, પટણા, શિલોંગ	૩૯૦	બેચલર ઓફ ડિઝાઈન
૨	ફેશન કોમ્યુનિકેશન	૪ વર્ષ	૧૨ પાસ	બેંગ્લોર, ભુવનેશ્વર, ચેન્નઈ, ગાંધીનગર, હૈદરાબાદ, કન્નુર, કાંગરા, કલકત્તા, મુંબઈ, નવી દિલ્હી, પટના, રાયબરેલી	૩૬૦	બેચલર ઓફ ડિઝાઈન
૩	ફેશન ડિઝાઈન	૪ વર્ષ	૧૨ પાસ	બેંગ્લોર, ભુવનેશ્વર, ચેન્નાઈ, ગાંધીનગર, હૈદરાબાદ, કન્નુર, કાંગરા, કલકત્તા, મુંબઈ, નવી દિલ્હી, પટના, રાયબરેલી	૩૯૦	બેચલર ઓફ ડિઝાઈન
૪	નિટવેર ડિઝાઈન	૪ વર્ષ	૧૨પાસ	બેંગ્લોર, ચેન્નાઈ, મુંબઈ, હૈદરાબાદ, કન્નુર, કલકત્તા, નવી દિલ્હી	૨૧૦	બેચલર ઓફ ડિઝાઈન
૫	લેધર ડિઝાઈન	૪ વર્ષ	૧૨ પાસ	ચેન્નાઈ, કલકત્તા, રાયબરેલી, નવી દિલ્હી	૧૨૦	બેચલર ઓફ ડિઝાઈન
૬	ટેક્સટાઈલ ડિઝાઈન	૪ વર્ષ	૧૨ પાસ	બેંગ્લોર, ભોપાલ, ભુવનેશ્વર, ચેન્નાઈ, ગાંધીનગર, હૈદરાબાદ, કાંગરા, કન્નુર, કલકત્તા, મુંબઈ, નવી દિલ્હી	૩૬૦	બેચલર ઓફ ડિઝાઈન
બી૧	બેચલર ઓફ ફેશન ટેકનોલોજી (એપરલ પ્રોડક્શન)	૪ વર્ષ	૧૨ સાયન્સ પાસ Aગ્રૂપ	બેંગ્લોર, ભુવનેશ્વર, ચેન્નાઈ, ગાંધીનગર, હૈદરાબાદ, જોધપુર, કાંગરા, કન્નુર, કલકત્તા, મુંબઈ, ન્યુ દિલ્હી	૩૬૦	બેચલર ઓફ ફેશન ટેકનોલોજી

NIFT ના અનુસ્નાતક ડિગ્રી અભ્યાસક્રમો :

ક્રમ	કોર્સ	મુદત	પ્રવેશ લાયકાત	કેમ્પસ	સીટ	ડિગ્રી
૧.	માસ્ટર ઓફ (ડિઝાઈન સ્પેર)	૨ વર્ષ	સરકાર માન્ય યુનિ.માંથી સ્નાતક ડિગ્રી જેવી કે B.Sc., B.A., B.Com., BBA, BCA કરેલ અથવા તો NIFT કે NIDમાંથી સ્નાતક થયેલ વિદ્યાર્થી	કન્નુર, મુંબઈ, ન્યુ દિલ્હી	૯૦	માસ્ટર ઓફ ડિઝાઈન

૨.	ફેશન મેનેજમેન્ટ	૨ વર્ષ	ઉપર મુજબ	બેંગ્લોર, ભોપાલ, ભુવનેશ્વર, ચેન્નાઈ, ગાંધીનગર, હૈદરાબાદ, જોધપુર, કન્નુર, કલકત્તા, મુંબઈ, નવી દિલ્હી, પટના, રાયબરેલી, શિલોંગ	૪૨૦	માસ્ટર ઓફ મેનેજમેન્ટ
૩.	ફેશન ટેકનોલોજી	૨ વર્ષ	સરકાર માન્ય યુનિ.માંથી B.E./B.Tech.Nift બેચલર ઓફ ફેશન ટેકનોલોજી કરેલ વિદ્યાર્થી પ્રવેશને પાત્ર છે.	બેંગ્લોર, ચેન્નાઈ ગાંધીનગર, નવી દિલ્હી	૧૦૦	માસ્ટર ઓફ ફેશન ટેકનોલોજી

પ્રવેશ કાર્યવાહી :

NIFTના અભ્યાસક્રમમાં પ્રવેશ મેળવવા માટે દરેક અગ્રગણ્ય અખબાર, એમ્પ્લોયમેન્ટ ન્યૂઝ, રોજગાર સમાચારમાં ઓક્ટોબર માસમાં એડમિશન નોટિસ (જાહેરાત) પ્રસિદ્ધ થાય છે. જાહેરાતમાંની સૂચના અનુસાર પ્રવેશ પ્રક્રિયા કરવાની હોય છે. લેખિત પરીક્ષા માટે ગુજરાતમાં લગભગ અમદાવાદ, વડોદરા, સુરત ખાતે સેન્ટર ફાળવવામાં આવે છે. આ કસોટી સામાન્ય રીતે જાન્યુઆરી/ફેબ્રુઆરી માસમાં લેવાય છે.

વેબસાઈટ પર નિયમિત અપડેટ થયેલ માહિતીનો અભ્યાસ કરવો. લેખિત પરીક્ષામાં પાસ થયા બાદ સરકારી ધારાધોરણ મુજબ પ્રવેશ અપાય છે.

NIFTમાં બેચલર ડિગ્રી કોર્સમાં અભ્યાસ માટે એપ્લાય કરનાર અરજદારની ઉંમર ઓનલાઈન રજીસ્ટ્રેશન કરાવે તે વર્ષમાં ઓક્ટોબરની પહેલી તારીખે વધુમાં વધુ ૨૩ વર્ષની હોવી જોઈએ. SC, ST, PHP માટે ૫ વર્ષની છૂટછાટ આપવામાં આવે છે. આ બધા જ કોર્સ અંગ્રેજી માધ્યમમાં હોય છે. આ અંગેની વધુ જાણકારી માટે વેબસાઈટ અને સંસ્થાની મુલાકાત કરી જરૂરી માહિતી મેળવી શકો છો.

ડ્યુઅલ ડિગ્રી પ્રોગ્રામ : ન્યુયોર્કની ફેશન ઈન્સ્ટિટ્યૂટ ઓફ ટેકનોલોજી સાથે નીફટના ડ્યુઅલ ડિગ્રી કોર્સ ચાલે છે. બેચલર ઓફ ડિઝાઈનના ધો. ૧૨ પછીના ૪ વર્ષના કોર્સમાંથી પહેલા ૨ વર્ષ ભારતમાં ત્રીજું વર્ષ ન્યુયોર્કમાં અને ફાઈનલ વર્ષ ફરી નિફટમાં કરવાનું રહે છે. આ કોર્સમાં NIFT અને FIT બન્નેની ડિગ્રી મળે છે.

આવી જ એક બીજી રાષ્ટ્રીય કક્ષાની સંસ્થા છે. નેશનલ ઈન્સ્ટિટ્યૂટ ઓફ ડિઝાઈન (N.I.D.) આ સંસ્થાના બધા અભ્યાસક્રમો અંગ્રેજી માધ્યમમાં છે.

અમદાવાદના પાલડી પાસે સરદાર પુલ નજીક N.I.D. આવેલી છે. ઈન્ડસ્ટ્રિયલ કોમ્યુનિકેશન ટેક્સટાઈલ અને આઈ.ટી. ઈન્ટિગ્રેટેડ ડિઝાઈન ક્ષેત્રે આંતરરાષ્ટ્રીય કક્ષાએ ખ્યાતિ પામેલ શૈક્ષણિક અને રિસર્ચ સંસ્થા છે. મિનિસ્ટ્રી ઓફ કોમર્સ અને ઈન્ડસ્ટ્રીઝ ગર્વમેન્ટ ઓફ ઈન્ડિયા હેઠળ ચાલતી સ્વતંત્ર સંસ્થા છે.

ગ્રેજ્યુએટ ડિપ્લોમા અભ્યાસક્રમ :

ધો. ૧૨ કોઈપણ પ્રવાહમાં અંગ્રેજી વિષય સાથે પાસ કર્યા પછીનો છે. જે G.D.P.D. નામે જાણીતો છે. જ્યારે પોસ્ટ ગ્રેજ્યુએટ ડિપ્લોમા પ્રોગ્રામિંગ ડિઝાઈન G.D.P.D. સ્નાતક પછીનો છે.

(અ) ગ્રેજ્યુએટ ડિપ્લોમા પ્રોગ્રામિંગ ડિઝાઈન :

આ કોર્સમાં પ્રવેશ મેળવવા માટે ૧૦+૨ની હાયર સેકન્ડરી પરીક્ષા પાસ કરનાર તથા કોઈપણ પ્રવાહમાં અંગ્રેજી વિષય સાથે ચાલુ વર્ષે પરીક્ષામાં બેસનાર હોય કે પરિણામ બાકી હોય તેઓ પણ અરજી કરી શકે છે. ૨૨ વર્ષની વય મર્યાદા ધરાવનારને પ્રવેશ મળે છે. અનુસૂચિત જાતિ અને અનુસૂચિત જનજાતિના ઉમેદવારોને ઉપલી

વયમર્યાદામાં ૩ વર્ષની છૂટ મળે છે. અભ્યાસક્રમની મુદત ૪ વર્ષની છે. અભ્યાસક્રમનાં ક્ષેત્રો નીચે મુજબ છે.

૧. કોમ્યુનિકેશન ડિઝાઈન

- ગ્રાફિક ડિઝાઈન, - એનિમેશન ફિલ્મ ડિઝાઈન
- ફિલ્મ અને વીડિયો કોમ્યુનિકેશન એક્ઝિબિશન ડિઝાઈન

૨. ટેક્સટાઈલ અને એપરલ ડિઝાઈન

૩. ઈન્ડસ્ટ્રિયલ ડિઝાઈન

- પ્રોડક્ટ ડિઝાઈન
- ફર્નિચર ડિઝાઈન
- સિરામિક અને ગ્લાસ ડિઝાઈન

(બ) પોસ્ટ ગ્રેજ્યુએટ ડિપ્લોમા પ્રોગ્રામ ઈન ડિઝાઈન :

આ અભ્યાસક્રમમાં કોઈપણ શાખામાં સ્નાતક પછી કે તેની સમકક્ષ લાયકાતવાળા વિદ્યાર્થીઓ કે જેમણે માગ્યા મુજબનો અભ્યાસક્રમ પૂર્ણ કરેલ હોય તેને પ્રવેશ મળે છે. અભ્યાસક્રમ પૂર્ણ કરવાનો સમયગાળો ૨ થી ૨.૫ વર્ષમાં હોય છે. આમાં નિપૂણતા મેળવવા માટે નીચે મુજબનાં ક્ષેત્ર છે.

ઈન્ડસ્ટ્રિયલ ડિઝાઈન :

ક્રમ	અભ્યાસક્રમનું નામ	લાયકાત
૧.	પ્રોડક્ટ ડિઝાઈન (અમદાવાદ)	બી.ટેક., બી.ઈ.(મિકેનિકલ),, મેકાટ્રોનિક, બી.આર્ક
૨.	ફર્નિચર ડિઝાઈન (અમદાવાદ)	બી.ટેક, બી.ઈ. સિવિલ
૩.	સિરામિક અને ગ્લાસ ડિઝાઈન (અમદાવાદ)	બી.આર્ક, બી.એફ.એસ., સિરામિક એન્ડ ગ્લાસ ટેકનોલોજી, સિરામિક અને ગ્લાસ સંબંધિત ક્ષેત્રમાં અનુભવ
૪	ટોપ ડિઝાઈન એન્ડ ડેવલોપમેન્ટ (ગાંધીનગર)	બી.ટેક., બી.ઈ., બીસીએ, બી.આર.ટી,બી.આર્ક, ઈન્ટિરિઅર ડેવલપમેન્ટ થેરપી અથવા ઉપરનાં ક્ષેત્રમાં સ્નાતક સાથેનો અનુભવ.
૫.	ટ્રાન્સપોર્ટેશન એન્ડ ઓટોમોબાઈલ ડિઝાઈન (ગાંધીનગર)	બી.ટેક., બી.ઈ.(ઓટોમોબાઈલ) મિકેનિકલ મેકાટ્રોનિક, બી.આઈ. (ડિઝાઈન સ્કૂલ ઈન ઈન્ડિયા)

ટેક્સટાઈલ એપરલ એન્ડ એસેસરીઝ ડિઝાઈન

ક્રમ	અભ્યાસક્રમનું નામ	લાયકાત
૧.	ટેક્સટાઈલ ડિઝાઈન (અમદાવાદ)	બી.એફ.એ.એપ્લાયડ આર્ટ્સ, ટેક્સટાઈલ હેન્ડલૂમ ટેકનોલોજી, ટેક્સટાઈલ નીટવેર, ફેશન ડિઝાઈન, હોમ સાયન્સ ટેક્સટાઈલ એન્ડ ક્લોથિંગ સાથે
૨.	એપરલ ડિઝાઈન (ગાંધીનગર)	ઉપર મુજબ
૩.	લાઈફ સ્ટાઈલ એસેસરીઝ ડિઝાઈન (ગાંધીનગર)	બી.એફ.એ., એપ્લાઈડ આર્ટ્સ, ડિઝાઈન, બી.આર્ક, ઈન્ટિરિયર ડિઝાઈન, એસેસરીઝ ડિઝાઈન અને સંબંધિત શાખામાં ટેક્સટાઈલ એન્જિનિયરિંગ

કોમ્યુનિકેશન ડિઝાઈન

ક્રમ	અભ્યાસક્રમનું નામ	લાયકાત
૧	ગ્રાફિક ડિઝાઈન(અમદાવાદ)	બી.એફ.એ. એપ્લાયડ આર્ટ્સ, બી.આર્ક. ઈન્ટિરિયર ડિઝાઈન, ગ્રાફિક ડિઝાઈનના અનુભવ સાથે સ્નાતક
૨	એનિમેશન ફિલ્મ ડિઝાઈન (અમદાવાદ)	બી.એફ.એ. એપ્લાયડ આર્ટ્સ, ડિઝાઈન બી.આર્ક, કોમ્યુનિકેશન મીડિયા, ફિલ્મ એન્ડ ટી.વી. માસ મીડિયા એનિમેશન.
૩	ફિલ્મ એન્ડ વીડિયો કોમ્યુનિકેશન (અમદાવાદ)	હ્યુમિનિટીઝ આર્ટ્સ, વિઝ્યુઅલ કોમ્યુનિકેશન, માસ મીડિયા અથવા કોઈપણ શાખામાં સ્નાતક કામના અનુભવ સાથે
૪	ફોટોગ્રાફી ડિઝાઈન (ગાંધીનગર)	

આઈ.ટી.આઈ. ઈન્ટિગ્રેટેડ ડિઝાઈન

ક્રમ	અભ્યાસક્રમનું નામ	લાયકાત
૧	ન્યૂમીડિયા ડિઝાઈન(ગાંધીનગર)	બી.એફ.એ.એપ્લાયડ આર્ટ્સ, બી.ટેક., બીઆર.ટી., બી.આર્ક, વિઝ્યુઅલ, કોમ્યુનિકેશન, માસ મીડિયા, બી.એસસી.(કોમ્પ્યૂટર સાયન્સ), બીસીએ.
૨.	ઈન્ફર્મેશન ડિઝાઈન(બેંગ્લોર)	
૩.	ઈન્ટર એક્શન ડિઝાઈન (બેંગ્લોર)	
૪	યુનિવર્સલ ડિઝાઈન (બેંગ્લોર)	
૫	ડિઝિટલ ગેઈન ડિઝાઈન(બેંગ્લોર)	
૬	ઈન્ફર્મેશન એન્ડ ડિજિટલ ડિઝાઈન(બેંગ્લોર)	બી.એફ.એ. એપ્લાયડ આર્ટ્સ, બીટેક, બી.આઈ.ટી., બી.આર્ક, વિઝ્યુઅલ કોમ્યુનિકેશન પેઈન્ટિંગ, માસ મીડિયા, બી.ઈ., બી.એસસી. (કોમ્પ્યૂટર સાયન્સ), બી.આર્ક.

વધુ માહિતી માટે સંસ્થાનો અને વેબસાઈટનો સંપર્ક કરવો.

web : www.nid.edu.

સંસ્થાનું સરનામું નીચે મુજબ છે.

૧. National Institute of Design, પાલડી, અમદાવાદ.

૨. National institute of Design, ઘ-૦, એક્સટેન્સન રોડ, ઈન્ફોસિટી નજીક, ગાંધીનગર.

૩ R.D.D. Campus, National institute of Design,

12, H.M.T. Link Road, off Tumkur Road, Bengaluru.

કેમ્પસ ઈન્ટરવ્યૂ મારફત તેમજ જુદા જુદા ઈલેક્ટ્રોનિક પ્રિન્ટ મીડિયાના માધ્યમથી NIDના તાલીમાર્થીઓને ઉચ્ચ પગારે સ્થાન આપે છે.

આ સિવાય પણ અન્ય ખાનગી સંસ્થાઓ દ્વારા ફેશન ડિઝાઈનના ડિપ્લોમા તેમજ ટૂંકાગાળાના અભ્યાસક્રમો ચાલે છે. વિદ્યાર્થીઓ તથા વાલીઓ જાતે ચકાસણી કરી તેમાં અભ્યાસ કરી શકે છે. આ રીતે આધુનિક યુગ સાથે તાલ મેળવી કારકિર્દી પણ ફેશનેબલ બનાવી શકાય છે.

આ ક્ષેત્રમાં ઉપર જવા ભરપૂર તકો છે. આ ક્ષેત્ર ગ્લેમરથી ભરપૂર છે. જો તમે રંગો, આકારો અને ડિઝાઈનથી જાદુ બનાવી શકતા હોય તો દામ સાથે નામ પણ કમાઈ શકો છો.

મદદનીશ, વ્યવસાયી માર્ગદર્શન સંસ્થા,
સરકારી કન્યાશાળાના મકાનમાં,
રાયખડ, અમદાવાદ-૩૮૦૦૦૧

૧૦ ધોરણ ૧૨ સાયન્સમાં ઓછા ટકા આવે તો....

— પી. આઈ. રબારી

વિદ્યાર્થી મિત્રો, ધોરણ-૧૦ના પરિણામના આધારે વિદ્યાર્થીઓ ધોરણ-૧૨ વિજ્ઞાન પ્રવાહમાં પ્રવેશ મેળવતા હોય છે પરંતુ ધોરણ-૧૦ અને ધોરણ-૧૨ના અભ્યાસક્રમની તુલના કરવામાં આવે તો બન્ને વચ્ચે ઘણો તફાવત છે જેને કારણે ધોરણ-૧૦માં ઉચ્ચ ટકાવારી મેળવનારને ધોરણ-૧૨માં પોતાની ધારણાનુસાર ટકાવારી પ્રાપ્ત થઈ શકતી નથી.જેથી આપ મેડિકલ કે એન્જિનિયરિંગમાં પ્રવેશથી વંચિત રહો છો. ઓછા ટકા મેળવનાર વિદ્યાર્થી જો પોતાની રસ-રુચિ-આવડતના આધારે યોગ્ય અભ્યાસક્રમ પસંદ કરે તો તેની કારકિર્દી વધારે ઉજ્જવળ બને. આથી ઓછા ટકા મેળવનાર વિદ્યાર્થીએ તણાવ કે હતાશા અનુભવ્યા વિના ઉચ્ચ કારકિર્દી માટે ચોક્કસ અભ્યાસક્રમમાં જોડાવાની તક ઝડપી લેવી જોઈએ. આ રહ્યા અનેક વિકલ્પ...

૧. કમ્પ્યૂટર ક્ષેત્રે મળતા અભ્યાસક્રમો :

ધોરણ ૧૨ સાયન્સમાં ઓછા ટકા આવ્યા હોય અને કમ્પ્યૂટર ક્ષેત્રે રુચિ ધરાવતા હોય તો BCA તથા MSC.IT જેવા અભ્યાસક્રમો ઉપલબ્ધ છે. MSC.ITના અભ્યાસક્રમની મુદત પાંચ વર્ષની છે.

૨. એન્જિનિયરિંગ ક્ષેત્રે :

ધોરણ ૧૨ વિજ્ઞાન પ્રવાહના ગ્રૂપ "A"ના વિદ્યાર્થીઓનું મૂળ સ્વપ્ન પ્રતિષ્ઠિત એન્જિનિયરિંગ કોલેજ કે સંસ્થામાં અભ્યાસ કરવાનું હોય છે. આથી ટકાવારી ઓછી હોય તો પણ વિદ્યાર્થીએ ફોર્મ તો ભરવાનું જ હોય છે. ગુજરાત રાજ્યની કોલેજો માટે કેન્દ્રીય પદ્ધતિ અનુસાર પ્રવેશ પ્રક્રિયા થાય છે. એડમિશન કમિટી ફોર પ્રોફેશનલ કોર્સ (ટેકનિકલ) એલ.ડી. કોલેજ ઓફ એન્જિનિયરિંગ કેમ્પસ, અમદાવાદ ફોર્મ ઓનલાઈન ભરવાનું હોય છે. પ્રવેશ પ્રક્રિયા ઓનલાઈન છે.તેની વેબ સાઈટ www.jacpcldce.ac.in

૩. ડિપ્લોમા :

જો ડિગ્રી ઈજનેરીમાં પ્રવેશ શક્ય ન હોય અને જો ધોરણ-૧૦ માં સારા ટકા હોય તો ડિપ્લોમા ઈજનેરીમાં પ્રવેશ લઈ ડિપ્લોમા ડિગ્રી મેળવ્યા બાદ પોસ્ટ ડિપ્લોમા ડિગ્રી કોર્સ પણ કરી શકાય. કેટલીક કોલેજો આવો અભ્યાક્રમ પાર્ટ-ટાઈમ પણ ચલાવે છે. સ્વાભાવિક રીતે જ ડિગ્રીમાં સીટોની સંખ્યા કરતા ડિપ્લોમા અભ્યાસક્રમની સીટની સંખ્યા વધારે હોય છે. ડિપ્લોમા અભ્યાસક્રમના ત્રણ વર્ષ પછી રોજગારીની શક્યતાઓ ઘણી વધી જાય છે. ડિપ્લોમામાં પ્રવેશ ધોરણ-૧૦ના આધારે અને ધોરણ-૧૨ વિજ્ઞાન પ્રવાહ પાસ ઉમેદવારોને પ્રથમ પસંદગી આપવામાં આવે છે. ગુજરાત પોલિટેકનિક કોલેજોમાં અનેકવિધ અભ્યાસક્રમો ચાલે છે. આ બધા અભ્યાસક્રમો ત્રણથી સાડા ત્રણ વર્ષના સમયગાળાના છે.પ્રવેશ માટે ઓનલાઈન ફોર્મ ભરી એડમિશન લઈ શકાય. www.gtu.edu.in

"B" ગ્રૂપ વાળા વિદ્યાર્થીઓ માટે તબીબી ક્ષેત્રે વિવિધ અભ્યાસક્રમો છે. ઓછા ટકા વાળા માટે પણ ઘણી તકો છે.

આયુર્વેદ BAMS તથા હોમિયોપેથી BHMS માં પ્રવેશ માટે કેન્દ્રીય પ્રવેશ પદ્ધતિ છે. વેબસાઈટ www.medadmbjme.in

નર્સિંગનો અભ્યાસક્રમ પણ સેવા સાથે રોજગારની તક પૂરી પાડનારો છે. B.SC. IN NURSING કરવા માટે કોમન એડમિશન ફોર્મ ભરવાનું હોય છે. બહેનો માટે સહજ રીતે સેવા અને કરુણા પ્રદર્શિત કરનારા વ્યવસાયમાં ભાઈઓ પણ સરસ રીતે કાર્ય કરી શકે છે. સરકારી નોકરી ઉપરાંત ખાનગી દવાખાનામાં અને વિદેશ જવાની ઈચ્છાવાળા માટે પણ અહીં તકો છે.

- **નર્સિંગ ડિપ્લોમા :** ગુજરાતમાં સરકારી જનરલ નર્સિંગ સ્કૂલોમાં ડિપ્લોમા કોર્સ થાય છે. કેન્દ્રીય ધોરણે પ્રવેશ અપાય છે.
- **તબીબી ક્ષેત્રે :** ''એ'' તથા ''બી''ગ્રૂપ વાળા વિદ્યાર્થીઓ માટે કેટલાક વિશિષ્ટ કોર્સ માટે જાણવું જરૂરી છે. જેવા કે ડિપ્લોમા ઈન મેડિકલ લેબોરેટરી ટેકનોલોજી.

સમય મર્યાદા ૩ વર્ષ. સુરત તથા સ્થળ : આણંદ છે.

- **ઓક્યુપેશનલ થેરાપી :** સમયગાળો ૪ વર્ષ ૬ માસ આણંદ.
- **ડિપ્લોમા ઈન ઓપ્થેલમિક ટેકનોલોજી કોર્સ :** સમયગાળો ૨ વર્ષ. સ્થળ : અમદાવાદ
- **બી.એસ.સી. મેડિકલ લેબ ટેકનોલોજી :** સમયગાળો ૩ વર્ષ, સ્થળ : આણંદ
- **બી.એસ.સી. રેડિયોલોજી :** સમયગાળો ૩ વર્ષ, સ્થળ : કરમસદ, જિલ્લો આણંદ
- **બી.એસ.સી. કાર્ડિઓ ટેકનોલોજી :** સમયગાળો ૩ વર્ષ, સ્થળ : કર્ણાટક
- **બી.એસ.સી. ઓપરેશન થિએટર ટેકનોલોજી :** સમયગાળો ૩ વર્ષ, સ્થળ : કરમસદ, આણંદ

● M.SC., MLT : ૩ થી ૪ વર્ષના કોર્સ વલ્લભ વિદ્યાનગર ખાતે શરૂ થયા છે. ચરોત્તર એજ્યુકેશન મંડળ, આણંદ રેસ્પીરેટરી કેર, ઓપરેશન થિએટર અને એનેસ્થોલોજી, એક્સ-રે ટેકનોલોજીના કોર્સ માટે સર્ચ કરો. www.charotarhealth.org આ પ્રકારના કોર્સ ગુજરાત લોકલ સેલ્ફ સંસ્થા, ખાનપુર અમદાવાદ ખાતે ઉપલબ્ધ છે.

● **ડાયાલિસીસ ટેકનિશિયન :** ૧ વર્ષનો કોર્સ પણ આવકારદાયક છે.ઈન્સ્ટિટ્યૂટ ઓફ કિડની ડિસીઝ એન્ડ રીસર્ચ સેન્ટર, સિવિલ હોસ્પિટલ, અમદાવાદ

● **બી.એસ.સી. ડાયાલિસીસ ટેકનોલોજી :** આણંદ

● **ઈકો. કર્ડિયોગ્રામ આસિસ્ટન્ટ :** ૧ વર્ષ અમદાવાદ

● **બી.વી. એસ.સી. (વેટરનરી) :** સમયગાળો ૫ વર્ષ, B ગ્રૂપ જરૂરી આણંદ, દાંતીવાડા, નવસારી, જૂનાગઢમાં.

● **સેનેટરી ઈન્સ્પેકટર :** એક વર્ષના આ અભ્યાસક્રમમાં આગળ અભ્યાસની તેમજ નોકરીની બહોળી તકો પ્રાપ્ય છે. સરકારી, અર્ધ-સરકારી, હેલ્થ સેન્ટર, પોર્ટ, નામાંકિત હોટેલો, ફૂડ ઈન્ડસ્ટ્રીઝ વગેરે ક્ષેત્રે રોજગારીની તકો છે.

● **નેચરોપેથી :** નેચરોપેથી દ્વારા શરીરને સ્વસ્થ રાખવાની આવશ્યકતા હવે આધુનિક માનવ સમજી ગયો છે. આથી કુદરતી ઉપચાર પદ્ધતિનાં ડોક્ટર પણ બની શકાય, સ્થળ : વડોદરા

● **બાયો ટેકનોલોજી ક્ષેત્ર :** બાયો ટેકનોલોજી એ સતત વિકસી રહેલી વિદ્યાશાખા છે. છેલ્લાં ઘણાં વર્ષોથી વિજ્ઞાનમાં શુદ્ધ વિજ્ઞાન ક્ષેત્રે કોઈ મોટાં સંશોધનો થયા નથી. કોઈ ક્રાંતિકારી શોધ થવાની સૌથી વધુ સંભાવના અત્યારે તો બાયો ટેકનોલોજીનાં ક્ષેત્રમાં દેખાઈ રહી છે. બાયો ટેકનોલોજી એ બાયોલોજીના સિદ્ધાંતો,ઉપયોગ, પ્રયોજનનું ક્ષેત્ર છે. મેડિકલ, ફાર્મસી, કૃષિ, કોસ્મેટિક્સ, હોર્ટિકલ્ચર, ફૂડ ટેકનોલોજી, ફોરેસ્ટ્રી, ફિશરી જેવાં અનેક ક્ષેત્રોમાં તથા જીનેટિક્સ, ફોરેન્સિક સાયન્સ વગેરેમાં પણ બાયો ટેકનોલોજીનો ઉપયોગ થાય છે. ભવિષ્યમાં બાયોટેક ઈન્ડસ્ટ્રીઝનું ચલણ વધવાની ખૂબ જ સંભાવના છે. બાયો ટેકનોલોજીમાં બી.એસ.સી. એમ.એસ.સી. તથા પીએચ.ડી. સુધીના અભ્યાસની તકો ગુજરાતમાં છે. આંતરરાષ્ટ્રીયસ્તરના અભ્યાસ માટે બેંગલોર સારું કેન્દ્ર ગણાય છે.

● બાયો ટેકનોલોજીમાં અભ્યાસ કર્યા પછી નોકરી તેમજ વ્યવસાયની ઘણી તકો ઉપલબ્ધ છે. ખાસ કરીને મેડિકલ સાયન્સ, એગ્રિકલ્ચર, ટિશ્યૂ કલ્ચર, હેલ્થ પ્રિવેન્સન, ફાર્મસી, ફૂડ ઈન્ડસ્ટ્રીઝ, સીડ ટેકનોલોજી, પ્લાન્ટ બ્રીડિંગ, ડિટરજન્ટ ઈન્ડસ્ટ્રીઝ વગેરેમાં ભરપૂર તકો રહેલી છે.

● ગુજરાત એકમાત્ર એવું રાજ્ય છે જ્યાં ગુજરાત સ્ટેટ બાયો ટેકનોલોજી મિશન નામનો કાર્યક્રમ ગુજરાત સરકાર દ્વારા ચલાવવામાં આવે છે. જે આ ક્ષેત્રમાં સરકારી તેમજ ખાનગી ક્ષેત્રનું લાઈઝનિંગ કરીને આ ક્ષેત્રને વિકસાવવા અને મજબૂત બનાવવા પ્રયત્નશીલ છે.

● **શિક્ષણ ક્ષેત્ર :** ધોરણ-૧૨ પછી પી.ટી.સી. ની લાયકાત મેળવ્યા બાદ TAT પાસ કરી ઉચ્ચ પ્રાથમિક શાળામાં શિક્ષક બની શકાય. EXTARNAL સ્નાતક

થઈ ઉચ્ચ અભ્યાસમાં પણ જોડાઈ શકાય છે.

● **બી.એસ.સી. :** પ્યોર સાયન્સમાં રસ ધરાવતા વિદ્યાર્થી માટે ત્રણ વર્ષના આ કોર્સમાં સ્નાતકની ડિગ્રી મળી શકે છે.રાજ્યની માન્ય યુનિવર્સિટી સંલગ્ન કોલેજમાં પ્રવેશ લઈ "એ" તથા "બી"ગ્રૂપના વિષયો સાથે બી.એસ.સી.ડિગ્રી મેળવી બેંકિંગ, ડિફેન્સ, સ્ટાફ સિલેકશન કમીશન જેવી અનેક સ્પર્ધાત્મક પરીક્ષાઓ આપી શકાય છે. જેમાં આયોજન પૂર્વક મહેનત કરી સફળ થઈ શકાય છે. બી.એસ.સી. કર્યા પછી એમ.એસ.સી. કરી શકાય છે.જે તે રસના વિષયમાં રિસર્ચ કરી NET/SLETની પરીક્ષા પાસ કરી કોલેજમાં લેકચરર બની શકાય છે. બી.એસ.સી. કર્યા પછી બી.એડ.ની લાયકાત મેળવી માધ્યમિક શાળામાં શિક્ષક બની શકાય. એમ. એસ.સી. કર્યા પછી બી.એડ. કરી ઉચ્ચતર માધ્યમિક શાળામાં શિક્ષક બની શકાય. બી.એસ.સી., બી.એડ. ઈન્ટિગ્રેટેડ અભ્યાસક્રમ ખૂબ જ રસપ્રદ કહી શકાય તેવો છે. ગુજરાત ટીચર્સ યુનિવર્સિટી ગાંધીનગર ખાતે ચાલતો આ અભ્યાસક્રમ ૪ વર્ષની મુદતનો છે. જે સક્ષમ શિક્ષક બનવા માટે ખૂબ પ્રેરણાદાયી છે.

● NCERT (નેશનલ કાઉન્સિલ ઓફ એજ્યુકેશનલ રિસર્ચ એન્ડ ટ્રેનિંગ) ખૂબ જ પ્રતિષ્ઠિત સંસ્થા છે.રાષ્ટ્રીય લેવલની આ કોલેજ ભોપાલમાં આવેલી છે. NCERT દ્વારા સળંગ બી.એસ.સી. બી.એડ ઉપરાંત

- રેગ્યુલર બી.એડ., સમયગાળો : ૦૨ વર્ષ
- એમ.એડ., સમયગાળો : ૦૧ વર્ષ

● પોસ્ટ ગ્રેજ્યુએટ ડિપ્લોમા ઈન ગાઈડન્સ એન્ડ કાઉન્સેલિંગનો કોર્સ સ્નાતક પછીના એક વર્ષના સમયગાળાના અભ્યાસક્રમો છે.

● **ધોરણ-૧૨ પછી ITIના અભ્યાસક્રમો :** રોજગારીની ઝડપી અને નિશ્ચિતતા ધરાવતા ITIના અભ્યાસક્રમો શિરમોર ગણાય છે. ઓછા ટકા મેળવનાર વિદ્યાર્થી આ અભ્યાસક્રમને પસંદ કરે તો ચોક્કસ સફળતા મળી શકે. મહેનત કરીને શિક્ષણ મેળવવામાં આવે તો ITIના તમામ અભ્યાસક્રમો ઉપયોગી છે.

● **રક્ષાશક્તિ યુનિવર્સિટી :** ધોરણ ૧૨ પછી દેશની સર્વપ્રથમ આંતરિક સુરક્ષાના અભ્યાસક્રમો શરૂ કરનાર યુનિવર્સિટી એટલે રક્ષાશક્તિ. આ યુનિવર્સિટીમાં નવ માસના સમયગાળાનો ડિપ્લોમા ઈન પોલીસ સાયન્સનો અભ્યાસક્રમ ચાલે છે. ગુજરાત રાજ્યમાં પોલીસ ખાતામાં તેમજ અન્ય સુરક્ષા એજન્સીઓમાં રોજગારીની ઉજળી તકોનો અમૂલ્ય અવસર છે. બેચલર ઓફ આર્ટ્સ ઈન પોલીસ સાયન્સ.

વિદ્યાર્થી મિત્રો, આ સિવાય પણ અસંખ્ય અભ્યાસક્રમો જેવા કે સ્પોર્ટ્સ, ફેશન ડિઝાઈનિંગ, ફોરેન્સિક સાયન્સ, ફાયર ટેકનોલોજી વગેરેમાંથી પોતાની રસ રુચિ, ક્ષમતા અનુસાર પસંદ કરી સફળ કારકિર્દી બનાવી શકાય.

મદદનીશ, વ્યવસાયી માર્ગદર્શન સંસ્થા,
રાયખડ, અમદાવાદ.

૧૧ માત્ર આયુર્વેદને સમર્પિત વિશ્વની સૌ પ્રથમ યુનિવર્સિટી : ગુજરાત આયુર્વેદ યુનિવર્સિટી

– વૈદ્ય ધનંજય પટેલ

Website:www.ayurveduniversity.edu.in
Email: pro@ayurveduniversity.com
ફોન : 0288 2556852

માત્ર આયુર્વેદને સમર્પિત વિશ્વની સૌ પ્રથમ યુનિવર્સિટી ગુજરાત આયુર્વેદ યુનિવર્સિટી.

ગુજરાત આયુર્વેદ યુનિવર્સિટીની સ્થાપના વર્ષ ૧૯૬૭ની ૫ મી જાન્યુઆરીએ જામનગર ખાતે થઈ. યુનિવર્સિટીની સ્થાપના પૂર્વે વર્ષ ૧૯૪૬માં શ્રી ગુલાબકુંવરબા આયુર્વેદ મહાવિદ્યાલયની સ્થાપના થઈ, જેનું સંચાલન ગુલાબકુંવરબા આયુર્વેદ સોસાયટી દ્વારા થતું હતું. ૧૯૫૩માં સેન્ટ્રલ ઈન્સ્ટિટ્યૂટ ઓફ રિસર્ચ ઈન ઈન્ડિજીનસ સિસ્ટિમ ઓફ મેડિસિન ટૂંકમાં સી.આઈ. આર.આઈ.એસ.એમ.ની સ્થાપના થઈ અને ૧૯૫૬માં પોસ્ટ ગ્રેજ્યુએટ ટ્રેનિંગ સેન્ટર ઈન આયુર્વેદ (પી.જી.ટી. સી.એ.) કાર્યરત થયું. આ બન્ને સંસ્થાઓનું સંચાલન ભારત સરકાર દ્વારા થતું હતું. પાછળથી આ ત્રણેય સંસ્થાઓનું સંયોજન કરી ઈન્સ્ટિટ્યૂટ ઓફ આયુર્વેદિક સ્ટડીઝ એન્ડ રિસર્ચ (આઈ.એ.એસ.આર)ની રચના કરવામાં અવી. જેને અંતે ૧૯૬૭માં ગુજરાત આયુર્વેદ યુનિવર્સિટીની સ્થાપના થતાં તેમાં સમાવી લેવામાં આવી. યુનિવર્સિટીના ઈન્સ્ટિટ્યૂટ ઓફ પોસ્ટ ગ્રેજ્યુએટ ટીચિંગ એન્ડ રિસર્ચ ઈન આયુર્વેદ (આઈ.પી.જી.ટી.એન્ડ્ આર. એ.) વિભાગ આયુર્વેદીય અનુસ્નાતક કક્ષાના શિક્ષણ તાલીમ અને સંશોધનના ક્ષેત્રમાં એમ.ડી.(આયુ) તથા પીએચ.ડી.ની ઉપાધિઓ પ્રદાન કરે છે. આ વિભાગનું સંપૂર્ણ આર્થિક ભારણ કેન્દ્ર સરકાર પર છે. જામનગરના શ્રી ગુલાબકુંવરબા આયુર્વેદ મહાવિદ્યાલય સહિત ગુજરાતની કુલ ૩૦ કૉલેજો/સંસ્થા આ યુનિવર્સિટી સાથે સંલગ્ન છે. જેમાં બેચલર ઓફ આયુર્વેદ મેડિસિન એન્ડ સર્જરી (બી.એ.એમ.એસ)નો ૫.૬ વર્ષનો અભ્યાસક્રમ ચલાવવામાં આવે છે. તેમજ ડૉક્ટર ઓફ મેડિસિન ઈન આયુર્વેદ (એમ.ડી.આયુ)નો ત્રણ વર્ષનો અભ્યાસક્રમ શ્રી અખંડાનંદ સરકારી આયુર્વેદ કૉલેજ-અમદાવાદમાં કાયચિકિત્સા, પંચકર્મ, શલ્યતંત્ર, શાલાક્યતંત્રને અનુસ્નાતક તરીકે વિકસિત કરવામાં આવ્યા છે. શ્રી જો. શ. આયુર્વેદ મહાવિદ્યાલય, નડિયાદમાં રચના શારીર, દ્રવ્યગુણ અને પંચકર્મને અનુસ્નાતક તરીકે વિકસિત કરવામાં આવ્યા છે શ્રી સરકારી આયુર્વેદ મહાવિદ્યાલય, વડોદરામાં રસશાસ્ત્ર અને ભૈષજ્ય કલ્પના, દ્રવ્યગુણને અનુસ્નાતક તરીકે વિકસિત કરવામાં આવ્યા છે એમ.ડી.(આયુ.)ના અભ્યાસક્રમ બાદ ડૉકટર ઓફ ફિલોસીફી (પીએચ.ડી) ઉપાધિ મેળવી શકાય છે. ડી.ફાર્મ(આયુ.), બી.ફાર્મ(આયુ.), એમ.ફાર્મ (આયુ.)ના અભ્યાસક્રમ ચલાવવામાં આવે છે. યોગ ક્ષેત્રે પી.જી.ડી.વાય.એન. અને ડી. નેટ(ડિપ્લોમા ઈન નેચરોપેથી) તેમજ સર્ટિફિકેટ કોર્સ ઈન યોગ તથા બી.એન.વાય.એસ. સ્નાતકકક્ષાનો અભ્યાસક્રમ ચલાવવામાં આવે છે. જે યુનિવર્સિટી વેબસાઈટ www. ayurveduniversity.edu.in પર ઉપલબ્ધ છે. દેશના જુદા જુદા રાજ્યો સાથે શૈક્ષણિક સંસ્થા હોવાને લીધે આ આનુષગિંક તથા શૈક્ષણિક બાબતો માટે સંપર્ક રહે છે.

ગુજરાત આયુર્વેદ યુનિવર્સિટી સંલગ્ન કોલેજો

(૧) અખંડાનંદ આયુર્વેદ કોલેજ, ભદ્ર, લાલદરવાજા પાસે, અમદાવાદ
(૨) સરકારી આયુર્વેદ કોલેજ, પાણી ગેટ, વડોદરા
(૩) સરકારી આયુર્વેદ કોલેજ, પંચેશ્વર રોડ, જૂનાગઢ
(૪) શેઠ જી. પ્ર. આયુર્વેદ કોલેજ, મોતીબાગ, ભાવનગર
(૫) શ્રી ગુલાબકુંવરબા આયુર્વેદ મહાવિદ્યાલય, જામનગર.
(૬) જે. એસ. આયુર્વેદ કોલેજ, કોલેજ રોડ, નડિયાદ.
(૭) જી. જે. પટેલ આયુર્વેદ કોલેજ, ન્યુ વલ્લભ વિદ્યાનગર, જિ. આણંદ.
(૮) ઓ. હી. નાઝર આયુર્વેદ કોલેજ, સ્ટેશન રોડ, સુરત.
(૯) ધન્વન્તરિ આયુ. કોલેજ, શ્રી રામ ચેરિટેબલ ટ્રસ્ટ, મુ. કોયડમ, તા. વિરપુર જિ.મહીસાગર.
(૧૦) વી. એમ. મહેતા, ઈન્સ્ટિટ્યૂટ ઓફ આયુર્વેદ, મુ.આણદપર, રાજકોટ કાલાવડ હાઈવે, તા. કાલાવડ જિ. રાજકોટ.

(૧૧) ઈવા કોલેજ ઓફ આયુર્વેદ, ઝાંઝરમેર રોડ, મુ. સુપેડી, તા. ધોરાજી, જિ. રાજકોટ-૩૬૦૪૪૦

(૧૨) મંજૂશ્રી રિસર્ચ ઈન્સ્ટિટયૂટ ઓફ આયુર્વેદ સાયન્સ, પેથાપુર-મહુડી રોડ, જી.જી.એસ.ની બાજુમાં, મુ. પિપલજ, જિ. ગાંધીનગર- ૩૮૨૬૧૦

(૧૩) ઇન્ડિયન ઇન્સ્ટિટ્યૂટ ઓફ આયુર્વેદ રિસર્ચ એન્ડ હોસ્પિટલ, એચ. એન. શુકલા કોલેજ, ૩, વૈશાલી નગર, રૈયા રોડ, આમ્રપાલી ફાટક પાસે, રાજકોટ.

(૧૪) શ્રી સ્વામિનારાયણ આયુર્વેદ કોલેજ, કલોલ, જી.આઈ.ડી.સી. સામે, નેશનલ હાઈવે નં.૮, મુ. સઈજ, તા. કલોલ જિ. ગાંધીનગર.

(૧૫) આર.એમ.ડી.આયુર્વેદ કોલેજ એન્ડ હોસ્પિટલ, નેશનલ હાઈવે નં.૮, વાઘલધારા, જિ. વલસાડ

(૧૬) સ્ટેટ મોડેલ ઈન્સ્ટિટયૂટ ઓફ આયુર્વેદ સાયન્સ, કોલવડા, જિ. ગાંધીનગર

(૧૭) નોબલ આયુર્વેદિક કોલેજ એન્ડ ઈન્સ્ટિટયૂટ, ''પર્થવાટિકા'', જૂનાગઢ-ભેંસાણ રોડ, વાયાઃ વડાલ, મુ. બામણગામ, જિ. જૂનાગઢ.

(૧૮) નેત્ર ચિકિત્સા આયુર્વેદ કોલેજ, એન.સી.ટી. કેમ્પસ, ચિતલ રોડ, અમરેલી-૩૬૫૬૦૧

(૧૯) મુરલીધર આયુર્વેદ કોલેજ, ભાવનગર રોડ, કાલીપાટ, રાજકોટ.૩૬૦૦૨૦

(૨૦) કે. જે. ઈન્સ્ટિટયૂટ ઓફ આયુર્વેદ એન્ડ રિસર્ચ, સર્વે નં.૧૨૫૮/૮, કાસીબા ફાર્મ, ભીમનાથ મહાદેવની પાછળ, જીવરાજપરા ક્રોસ રોડ, સાવલી. જિ. વડોદરા-૩૯૧૭૭૦

(૨૧) અનન્યા આયુર્વેદ કોલેજ, KIRC કેમ્પસ, અમદાવાદ-મહેસાણા હાઈવે, કલોલ, જિ. ગાંધીનગર.

(૨૨) ગ્લોબલ ઈન્સ્ટિટયૂટ ઓફ આયુર્વેદ, રાજકોટ – ભાવનગર હાઈવે, આર. કે. યુનિવર્સિટી પાસે, કસ્તુરબા ધામ, રાજકોટ.

(૨૩) બી.જી. ગરૈયા આયુર્વેદ કોલેજ, મુઃ કાલીપાટ, ગંબાની બાજુમાં, રાજકોટ-ભાવનગર હાઈવે, રાજકોટ.

(૨૪) ભાર્ગવા આયુર્વેદ કોલેજ, વિદ્યાગ્રામ, આર. એચ.પટેલ ટેકનિકલ કેમ્પસ, મુ. દાહેમી, જિ.આણંદ-૩૮૮૫૬૦

(૨૫) મોરારજી દેસાઈ ઇન્સ્ટિટ્યૂટ ઓફ નેચરોપથી એન્ડ યોગ સાયન્સિસ, વડોદરા

(૨૬) ક્રિષ્ના આયુર્વેદ મેડિકલ કોલેજ, BITS Edu. Campus, વડોદરા-મુંબઈ નેશનલ હાઈવે, વડોદરા-૩૯૬૨૪૦

(૨૭) જય જલારામ આયુર્વેદિક મેડિકલ કોલેજ, પ્રેરણા ચેરીટેબલ ટ્રસ્ટ,મુ.શીવપુરી, પો. કાકણપુર, તા. ગોધરા, જિ. પંચમહાલ-૩૮૮૭૧૩

ગુજરાત આયુર્વેદ યુનિવર્સિટી કોન્સ્ટિટ્યૂટ કોલેજ અને સેન્ટર્સ

૧. શ્રી ગુલાબકુંવરબા આયુર્વેદ મહાવિદ્યાલય, જામનગર
૨. ઈન્સ્ટિટયૂટ ઓફ પોસ્ટ ગ્રેજયુએટ ટીચિંગ એન્ડ રિસર્ચ ઈન આયુર્વેદ , જામનગર
૩. ઈન્ડિયન ઈન્સ્ટિટયૂટ ઓફ આયુર્વેદિક ફાર્માસ્યુટિકલ સાયન્સિઝ, જામનગર
૪. ઈન્ટરનેશનલ સેન્ટર ફોર આયુર્વેદ સ્ટડીઝ, જામનગર
૫. મહર્ષિ પતંજલિ ઈન્સ્ટિટયૂટ ફોર યોગ, નેચરોપથી એજ્યુકેશન એન્ડ રિસર્ચ , જામનગર
૬. યુનિવર્સિટી સ્કૂલ ઓફ કન્ટીન્યુઈંગ એજયુકેશન ઈન આયુર્વેદ, જામનગર

૧૯૯૮ બાદ યુનિવર્સિટીમાં અભ્યાસનિષ્ઠ વિકાસાત્મક પગલાં લેવામાં આવ્યાં છે. ઈન્ટરનેશનલ સેન્ટર ફોર આયુર્વેદિક સ્ટડીઝ, ઈન્ડિયન ઈન્સ્ટિટયૂટ ઓફ આયુર્વેદિક ફાર્માસ્યુટિકલ સાયન્સિઝ, ઈન્સ્ટિટયૂટ ઓફ આયુર્વેદિક મેડિસિનલ પ્લાન્ટ સાયન્સિસ અને મહર્ષિ પંતજલિ ઈન્સ્ટિટયૂટ ફોર યોગ એન્ડ નેચરોપેથી એજયુકેશન એન્ડ રિસર્ચ, યુનિવર્સિટી સ્કૂલ ઓફ કન્ટીન્યુઈંગ એજયુકેશન ઈન આયુર્વેદ જેવી ચાર સ્વનિર્ભર સંસ્થાઓની સ્થાપના કરવામાં આવી છે. વિદેશી વિદ્યાર્થીઓ, બિન નિવાસી ભારતીય વિદ્યાર્થીઓ માટે અંગ્રેજી માધ્યમમાં બી.એ. એમ.એસ. અભ્યાસક્રમ ઈન્ટરનેશનલ સેન્ટર ફોર આયુર્વેદિક સ્ટડીઝ દ્વારા ચલાવવામાં આવે છે. ઈન્ડિયન ઈન્સ્ટિટયૂટ ઓફ આયુર્વેદિક ફાર્માસ્યુટિકલ સાયન્સિસ દ્વારા આયુર્વેદિય અભ્યાસક્રમના ડી.ફાર્મ, બી.ફાર્મ, એમ.ફાર્મના અભ્યાસક્રમો ચલાવવામાં આવે છે. મહર્ષિ પંતજલિ ઈન્સ્ટિટયૂટ ફોર યોગ એન્ડ નેચરોપેથી એજયુકેશન એન્ડ રિસર્ચમાં યોગ અને નેચરોપેથીના વિવિધ અભ્યાયસક્રમો ચલાવવામાં આવે છે. તથા ભારતીય અને વિદેશી વિદ્યાર્થીઓ અને વ્યાવસાયિકો માટે ખુલ્લા છે. યુનિવર્સિટીના ઈન્સ્ટિટ્યૂટ ઓફ પોસ્ટ ગ્રેજયુએટ ટીચિંગ એન્ડ્ રિસર્ચ ઈન આયુર્વેદ (આઈ.પી.જી.ટી.એન્ડ આર. એ.) વિભાગ આયુર્વેદીય અનુસ્નાતક કક્ષાનાં શિક્ષણ તાલીમ અને સંશોધનના ૧૪ વિષયોમાં એમ.ડી.(આયુ.) તથા પીએચ.ડી.ની ઉપાધિઓ પ્રદાન કરે છે.

આયુર્વેદ યુનિવર્સિટીમાં ચાલતા અભ્યાસક્રમો :

No.	Type of the Course	Name of the Course	Eligibility	Duration	Institute	Telephon, Fax No. & Email
A	Doctrol	Ph.D.(Ayu.)	M.D./ M.S.(Ayu)	Minimum 2 Years	Institute for Post Graduate Teaching & Research in Ayurveda	+ 91-288-2552014 Fax: + 91-288-2676856 directoripgt@ayurveduni-versity.com
		Ph.D. (MPSc)	M.Sc. (AMSc)	Minimum 2 Years	Institute for Post Graduate Teaching & Re-search in Ayurveda	+ 91-288-2552014 Fax:+ 91-288-2676856 directoripgt@ayurveduni-versity.com
		Ph.D.(APSc)	M.Pharma (APSc)	Minimum 2 Years	Institute for Post Graduate Teaching & Re-search in Ayurveda	+ 91-288-2552014 Fax: + 91-288-2676856 directoripgt@ayurveduni-versity.com
B	Post Graduate	M.D./M.S. (Ayu)	B.A.M.S.	3 Years	Institute for Post Graduate Teach-ing & Research in Ayurveda & Affli-ated Institutes	+ 91-288-2552014, Fax:+ 91-288-2676856 directoripgt@ayurveduni-versity.com
		M.Sc. (AMSc)	B.A.M.S./ B.Sc/ B.Pharma	2 Years	Institute for Post Graduate Teach-ing & Research in Ayurveda	+ 91-288-2552014, Fax:+ 91-288-2676856 directoripgt@ayurveduni-versity.com
		M.Pharma (APSc)	B.Pharma	2 Years	Institute for Post Graduate Teach-ing & Research in Ayurveda	+ 91-288-2552014, Fax:+ 91-288-2676856 directoripgt@ayurveduni-versity.com
C	Graduate	B.A.M.S.	12 Science	4 ½ Years +1 Year Internship	Constinuent & Af-filiated Institute	+91-079-26300360 Visit For Admission :- (Admission Committee for Professional Medical Educational Courses) :- www.medadmbjmc.in
		B.Pharma	12 Science	4 Years	Indian Institute of Ayurvedic Pharma-ceutical Science	+ 91-288-2555746, Fax:+91 -288-2555746 principal@iaps.ac.in ad-mission@iaps.ac.in
		B.N.Y.S.	12 Science	4 ½ Years + 1 Year Internship	Maharshi Patan-jali Institute For Yoga,Naturopathy Education and Re-search Jamnagar & Morarji Desai Insti-tute of Naturopathy & Yoga Science, Vadodara	+91-288-2770103, +91-265-2483685 info@ayuyoga.com mdinys2004@gmail.com
2	Diploma Courses					
A	Post Graduate Diploma	D.Nat Yog (Ayu) (H.E.)	Graduate in any stream	1 Year	Maharshi Patanjali Institute For Yoga,Naturopathy Education and Research Jam.	+91-288-2770103, Fax:+91-288-2770103 info@ayuyoga.com

	Post Graduate Diploma	P.G.D.Y.N.	Medical Graduate	1 Year	Maharshi Patanjali Institute For Yoga,Naturopathy Education and Research Jam.	+91-288-2770103, Fax: + 91-288-2770103 info@ayuyoga.com
B	Diploma	D.Pharm (Ayu)	10th standard	2 Year	Indian Institute Of Ayurvedic Pharmaceutical Science	+ 91-288-2555746, Fax: +91-288-2555746 principal@iaps.ac.in admission@iaps.ac.in

Certificate Courses offered by various Institutes							
1	C.Y.N.T.	Medical Graduate	4 Months	Maharshi Patanjali Institute For Yoga, Naturopathy Education and Research, Jamnagar	+91-288-2770103, Fax:+ 91-288-2770103	info@ayuyoga.com
2	C.Y.Ed.	10th or Equivalent	6 Months part time or 1 ½ full time.	Maharshi Patanjali Institute For Yoga, Naturopathy Education and Research, Jamnagar	+91-288-2770103, Fax:+ 91-288-2770103	info@ayuyoga.com
3	Panchkarma Technician Course	10th	1 Year	Institute for Post Graduate Teaching & Research in Ayurveda	+ 91-288-2552014, Fax:+ 91 -288-2676856	directoripgt@ayurveduniversity.com
Certificate Courses exclusively for Foreigners							
1	Introductory Course in Ayurveda	Foreigners having Graduation	3 Months	Institute for Post Graduate Teaching & Research in Ayurveda	+ 91-288-2664866/ 2552014 Fax: + 91-288-2676856	icasjam@ayurveduniversity.com directoripgt@ayurveduniversity.com
2	Certificate Course for Pancha-karma Therapist	Foreigners having Graduation	7 Months	Institute for Post Graduate Teaching & Research in Ayurveda	+ 91-288-2664866/ 2552014 Fax:+ 91-288-2676856	icasjam@ayurveduniversity.com directoripgt@ayurveduniversity.com

3	Certificate Course for Dietetics in Foreigners having Graduation Ayurveda	Foreigners having Graduation	7 Months	Institute for Post Graduate Teaching & Research in Ayurveda	+ 91-288-2664866/ 2552014 Fax: + 91-288-2676856	icasjam@ayurve-duniversity.com directoripgt@ayurveduniversity.com
4	B.A.M.S.	12th Sc. or equivalent	4 ½ Years + 1 Year Internship	International Center For Ayurvedic Studies	+91-288-2664866,	icasjam@ayurve-duniversity.com

List of Certificate Courses running by University School of Continuing Education in Ayurved					
1	Basic and Advance Certificate Course in Panchkarma	Registered Medical Practitioners of AYUSH system and from Modern medical system.	1 Month (for Basic)	+91- 288 - 2664867	sce@ayurveduniversity.com usceoff@gmail.com
		Internees,PG & Ph.D. scholars of ayurved.	2 Months (for advance)	+91- 288 - 2664867	sce@ayurveduniversity.com usceoff@gmail.com
		Degree or Diploma holders in ayurveed from any recognized institution from outside India.	2 Months (for advance)	+91- 288 - 2664867	sce@ayurveduniversity.com usceoff@gmail.com
2	Basic and Advance Certificate Course in Ksharasutra	Registered Medical Practitioners of AYUSH system and from Modern medical system.	1 Month (for Basic)	+91- 288 - 2664867	sce@ayurveduniversity.com usceoff@gmail.com
		Internees,PG & Ph.D. scholars of ayurved.	2 Months (for advance)	+91- 288 - 2664867	sce@ayurveduniversity.com usceoff@gmail.com
		Degree or Diploma holders in ayurveed from any recognized institution from outside India.	2 Months (for advance)	+91- 288 - 2664867	sce@ayurveduniversity.com usceoff@gmail.com

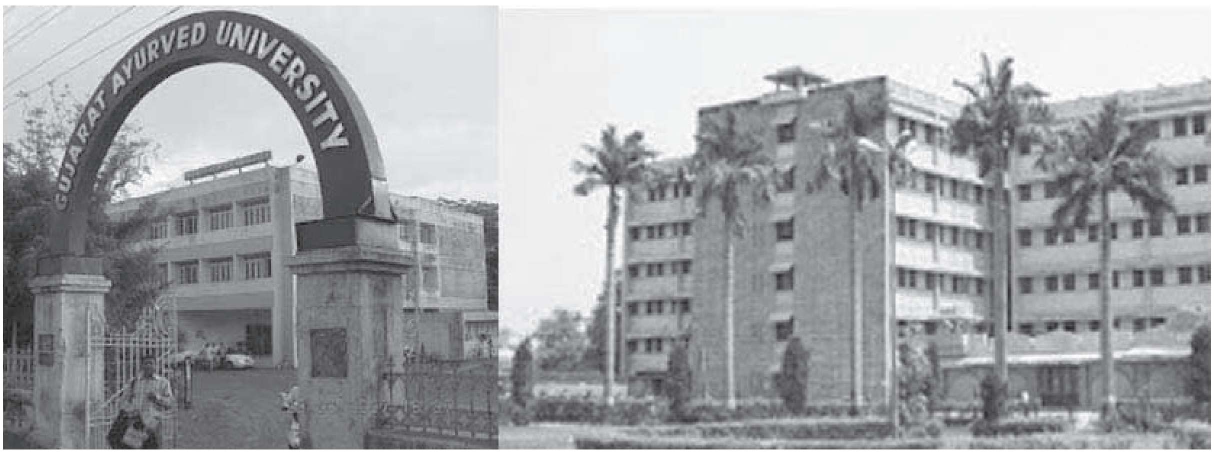

3	Certificate Course in Nadisutra	AYUSH Graduates and above (PG & Ph.D.)	6 Months (3 Days per Month)	+91- 288 - 2664867	sce@ayurveduniversity.com usceoff@gmail.com
		Students of AYUSH [II profession or III profession] and Intern-ees	6 Months (3 Days per Month)	+91- 288 - 2664867	sce@ayurveduniversity.com usceoff@gmail.com
		Persons having exposure to Jyotisha and holistic Indology sciences	6 Months (3 Days per Month)	+91- 288 - 2664867	sce@ayurveduniversity.com usceoff@gmail.com
4	Certificate Course in Dentistry	Registered Medi-cal Practitioners of AYUSH system.	8 days regular / 4 weekend classes	+91- 288 - 2664867	sce@ayurveduniversity.com usceoff@gmail.com
		Dentists/Degree or diploma & internees from Modern medical system(BDS,MDS or MBBS).	8 days regular / 4 weekend classes	+91- 288 - 2664867	sce@ayurveduniversity.com usceoff@gmail.com
		Degree or Diploma holders in Ayurveda from any recognized institution from outside India.	8 days regular / 4 weekend classes	+91- 288 - 2664867	sce@ayurveduniversity.com usceoff@gmail.com
5	Certificate Course in Gruha Ayurved	All those interested in learning about Ayur-vedic health measures useful in daily routine or for maintaining health and who are li-trate in Gujarati/Hindi/ English.	3 Days / 5 Days	+91- 288 - 2664867	sce@ayurveduniversity.com usceoff@gmail.com
6	Conversation with Girls	School going girls from 8th to 10th stand-ards.	2 Hours (for School Girls)	+91- 288 - 2664867	sce@ayurveduniversity.com usceoff@gmail.com
		College Girls.	4 Hours (for College Girls)	+91- 288 - 2664867	sce@ayurveduniversity.com usceoff@gmail.com
7	Mera Swashthya Mera Adhikar	Primary school going students from 5th to 7th standard.	3 Hours (for Primary)	+91- 288 - 2664867	sce@ayurveduniversity.com usceoff@gmail.com
		Secondary any higher secondary school go-ing students from 8th to 12th standard.	6 Hours (for Secondary and Higher Second-ary)	+91- 288 - 2664867	sce@ayurveduniversity.com usceoff@gmail.com
		College going students of any under graduate or post graduate study centers.	12 Hours (for College)	+91- 288 - 2664867	sce@ayurveduniversity.com usceoff@gmail.com

આયુર્વેદિક યુનિવર્સિટી, ચાણક્ય ભવન,
સિટી 'બી' ડિવીઝન પોલીસ સ્ટેશનની સામે, ગુરુદ્વારા રોડ, જામનગર-૩૬૧૦૦૮

૧૨ કૃષિ, પશુપાલન અને સમાજસેવા - પરંપરાગત ક્ષેત્રોમાં ઉજ્જવળ કારકિર્દી

– જીતુભાઈ મહેતા

ભારતીય અર્થતંત્રનો પાયો ખેતીને ગણવામાં આવે છે. આપણો દેશ ખેતી પ્રધાન દેશ કહેવાય છે. જગતની વધતી જતી વસ્તીને "રોટી, કપડાં અને મકાન" આપવાં ઘણું અઘરું કામ છે.

દેશમાં હરિતક્રાંતિ, શ્વેતક્રાંતિ અને પીળીક્રાંતિ પાછળ પ્રશિક્ષિત નવ સંશોધનનો મહત્ત્વનો ફાળો છે. જેના કારણે આપણાં દેશે સ્વનિર્ભર બની ઝડપથી વિકસતા દેશોમાં સ્થાન મેળવ્યું છે. દેશમાં લગભગ ૫૬ કૃષિ યુનિવર્સિટીઓ, ચાર ડિમ્ડ યુનિવર્સિટીઓ અને પાંચ સેન્ટ્રલ કૃષિ યુનિવર્સિટીઓ છે. જેમાં કૃષિ, પશુપાલનને લગતું શિક્ષણ આપવામાં આવે છે. (૧) ખેતી-જમીન, જમીનનો પ્રકાર, ખેડાણ, વાવેતર, પિયત, ખાતર, માવજત, લણણી અને વેચાણ સુધીનું શિક્ષણ. (૨) ખેતી વિષયક-સંશોધન-જમીન સુધારણા, સારી ઉપજ માટે ખાતરનાં જુદા જુદા સંશોધનો, અનાજની ગુણવત્તા વધારવા વગેરે (૩) કૃષિને લગતી મશીનરી- ટ્રેક્ટર્સ, લણણીનાં મશીનો, વાવેતર અને ખાતર પાણી, જંતુનાશક દવાઓના છંટકાવ વગેરેની મશીનરીનું ઉત્પાદન અને સુધારણા વિષયક શિક્ષણ. (૪) પશુપાલન અને ડેરી ઉદ્યોગ- પશુચિકિત્સા, પશુસંવર્ધન, દૂધ ઉત્પાદન, ગુણવત્તા વગેરેનું શિક્ષણ (૫) બાગાયત (હોર્ટિકલ્ચર) ફળો, શાકભાજીનું વાવેતર, પિયત, લણણી, સંગ્રહ (કોલ્ડ સ્ટોરેજ) વેચાણ- ફળો અને શાકભાજીની ગુણવત્તા વગેરેને લગતું શિક્ષણ.

ગુજરાતમાં આવેલી કૃષિ યુનિવર્સિટીઓમાં પ્રવેશ અંગે GUJCET/JEET(Main)/JEE (Advance) સંદર્ભમાં અગત્યની સૂચના : ગુજરાત રાજ્યની કૃષિ યુનિવર્સિટીઓ દ્વારા ચલાવવામાં આવતા સ્નાતકકક્ષાના તમામ અભ્યાસક્રમોમાં પ્રવેશ મેળવવા માટે ધોરણ ૧૨ વિજ્ઞાન પ્રવાહમાં ઉત્તીર્ણ થનાર વિદ્યાર્થીઓએ તેમના અભ્યાસક્રમને ધ્યાને લઈને GUJCET/JEE(Main)/ JEE(Advance) રાજ્ય સરકાર દ્વારા માન્ય થયેલ પરીક્ષા આપવી ફરજિયાત રહેશે. અગાઉના વર્ષની પરીક્ષા માન્ય ગણવામાં આવશે નહીં.

ગુજરાત સ્ટેટ એગ્રિકલ્ચર યુનિવર્સિટી કોમન એડમિશન - www.gsauca.in

પારૂલ યુનિવર્સિટી, વડોદરા

website- www.paruluniversity.ac.in

બેચલર ઓફ સાયન્સ (એગ્રિકલ્ચર) ૪ વર્ષનો અભ્યાસક્રમ (ટર્મ પદ્ધતિ) ધો. ૧૦ + ૨ પાસ માટે

બેચલર ઓફ ટેકનોલોજી - ડેરી ટેકનોલોજી - ૪ વર્ષનો અભ્યાસક્રમ

૫.૧ કૃષિ અને પશુપાલન

ગુજરાતમાં આવેલી કૃષિ યુનિવર્સિટીઓ (અ) આણંદ, (બ) દાંતીવાડા, (ક) નવસારી (ડ) જૂનાગઢ તથા (ઈ) કામધેનુ

A **- આણંદ કૃષિ યુનિવર્સિટી, આણંદ - ૩૮૮૧૧૦**

ફોન : (૦૨૬૯૨) ૨૬૧૩૧૦

Website : www.aau.in

સંલગ્ન પોલિટેકનિક કોલેજો

AP1 શેઠ એમ.સી. પોલિટેકનિક (એગ્રિકલ્ચર) આણંદ.

AP2 શેઠ. ડી. એમ. પોલિટેકનિક (હોર્ટિકલ્ચર) મોડેલ ફાર્મ વડોદરા.

AP3 પોલિટેકનિક (એગ્રિકલ્ચરલ એન્જિનિયરિંગ), દાહોદ

AP4 પોલિટેકનિક (ફૂડ સાયન્સ એન્ડ હોમ ઈકોનોમિક્સ) આણંદ.

AP5 પોલિટેકનિક (એગ્રિકલ્ચર) વસો. જિ. ખેડા

સંલગ્ન સ્નાતક કોલેજો

A1 બી.એ. કોલેજ ઓફ એગ્રિકલ્ચર - આણંદ.

A2 કોલેજ ઓફ એગ્રિ. એન્જિ. એન્ડ ટેકનોલોજી - ગોધરા.

A3 કોલેજ ઓફ વેટરનરી સાયન્સ એન્ડ એનિમલ હસબન્ડરી - આણંદ.

A4 શેઠ એમ.સી. કોલેજ ઓફ ડેરી સાયન્સ - આણંદ.

A5 કોલેજ ઓફ ફૂડ પ્રોસેસિંગ ટેકનોલોજી એન્ડ બાયો એનર્જી- આણંદ.

A6 કોલેજ ઓફ એગ્રિકલ્ચર આઈ.ટી. - આણંદ.

A7 ઈન્ટરનેશનલ એગ્રિ. બિઝનેસ મેને. ઈન્સ્ટિ. - આણંદ

A8 કોલેજ ઓફ એગ્રિકલ્ચર - વસો, જિ. ખેડા

A9 કોલેજ ઓફ હોર્ટિકલ્ચર- આણંદ

B- **સરદાર કૃષિનગર, દાંતીવાડા એગ્રિકલ્ચરલ યુનિવર્સિટી દાંતીવાડા, જિ. બનાસકાંઠા - ૩૮૫૫૦૬**

ફોન. (૦૨૭૪૮) ૨૭૮૪૩૬

Website : www.sdau.edu.in

સંલગ્ન પોલિટેકનિક કોલેજો

BP1 પોલિટેકનિક (એગ્રિકલ્ચર), ડીસા-૩૮૫૫૩૫ (જિ. બનાસકાંઠા)

BP2 પોલિટેકનિક (એગ્રિકલ્ચર), ખેડબ્રહ્મા - ૩૮૫૨૫૫ (જિ. સાબરકાંઠા)

BP3 પોલિટેકનિક (એગ્રિકલ્ચર), અમીરગઢ-૩૮૫૧૩૦ (જિ. બનાસકાંઠા)

BP4 શેઠ બી.આર. પોલિટેકનિક (હોર્ટિકલ્ચર) જગુદણ (જિ. મહેસાણા)

BP5 પોલિટેકનિક (હોમ સાયન્સ-ફક્ત છોકરીઓ માટે) સરદાર કૃષિનગર, દાંતીવાડા, જિ. બનાસકાંઠા

BP6 પોલિટેકનિક (પશુપાલન) સરદાર કૃષિનગર, દાંતીવાડા, જિ.બનાસકાંઠા

સંલગ્ન સ્નાતક કોલેજો

B1 સી.પી.કોલેજ ઓફ એગ્રિકલ્ચર- દાંતીવાડા-૩૮૫૫૦૬, જિ. બનાસકાંઠા

B2 અસ્પી કોલેજ ઓફ હોમ સાયન્સ એન્ડ ન્યુટ્રિશન- દાંતીવાડા-૩૮૫૫૦૬, જિ. બનાસકાંઠા..

B3 કોલેજ ઓફ વેટરનરી સાયન્સ એન્ડ એનિમલ હસબન્ડરી, દાંતીવાડા-૩૮૫૫૦૬, જિ. બનાસકાંઠા

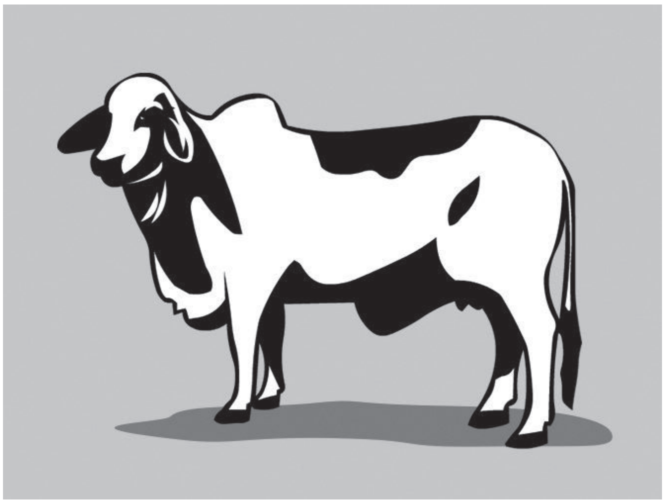

B4 શ્રી જી.એન. પટેલ ડેરી સાયન્સ એન્ડ ફૂડ ટેકનોલોજી કોલેજ- દાંતીવાડા- ૩૮૫૫૦૬, જિ. બનાસકાંઠા

B5 કોલેજ ઓફ રિન્યુએબલ એનર્જી એન્ડ એન્વાયરમેન્ટલ એન્જિનિયરિંગ, દાંતીવાડા-૩૮૫૫૦૬, જિ. બનાસકાંઠા

B6 કોલેજ ઓફ હોર્ટિકલ્ચર - જગુદણ, જિ. મહેસાણા.

B7 કોલેજ ઓફ એગ્રિકલ્ચર - થરાદ, જિ. બનાસકાંઠા.

B8 કોલેજ ઓફ બેઝિક સાયન્સ એન્ડ હ્યુમેનીટીઝ, દાંતીવાડા, જિ. બનાસકાંઠા.

C - **નવસારી એગ્રિકલ્ચરલ યુનિવર્સિટી વેજલપોર, નવસારી - ૩૯૬૫૪૦.**

ફોન (૦૨૬૩૭) ૨૮૨૭૦૬. Website : www.nau.in

સંલગ્ન પોલિટેકનિક કોલેજો

CP1 પોલિટેકનિક(એગ્રિકલ્ચર એન્જિ.), પારસી ટેકરા, ડેડિયાપાડા(જિ. નર્મદા)

CP2 પોલિટેકનિક (એગ્રિકલ્ચર) વ્યારા, (જિ.તાપી)

CP3 પોલિટેકનિક (એગ્રિકલ્ચર) મક્તમપુર, (જિ. ભરૂચ)

CP4 પોલિટેકનિક (હોર્ટિકલ્ચર) નવસારી, (જિ. નવસારી)

CP5 પોલિટેકનિક (એગ્રિકલ્ચર) વઘઈ (જિ. ડાંગ)

CP6 પોલિટેકનિક (હોર્ટિકલ્ચર) પરિયાવાયા ઉદવાડા, તા. પારડી, જિ. વલસાડ

CP7 પોલિટેકનિક (પશુપાલન) નવસારી

સંલગ્ન સ્નાતક કોલેજો

C1 એન.એમ. કોલેજ ઓફ એગ્રિકલ્ચર-નવસારી

C2 અસ્પી કોલેજ ઓફ હોર્ટિકલ્ચર એન્ડ ફોરેસ્ટ્રી- નવસારી

C3 કોલેજ ઓફ વેટરનરી સાયન્સ એન્ડ એનિમલ હસબન્ડરી - નવસારી.

C4 કોલેજ ઓફ એગ્રિકલ્ચર, ભરૂચ.

C5 કોલેજ ઓફ એગ્રિકલ્ચર, વઘઈ

C6 કોલેજ ઓફ એગ્રિકલ્ચરલ બાયોટેકનોલોજી, સુરત

C7 કોલેજ ઓફ એગ્રિકલ્ચરલ એન્જિનિયરિંગ ડેડિયાપાડા, જિ. નર્મદા

D - જૂનાગઢ એગ્રિકલ્ચર યુનિવર્સિટી

મોતીબાગ, જૂનાગઢ - ૩૬૨૦૦૧. ફોન (૦૨૮૫)

૨૬૭૨૩૪૬Website : www.jau.in

સંલગ્ન પોલિટેકનિક કોલેજો

DP1 પોલિટેકનિક (એગ્રિકલ્ચર), ધારી (જિ. અમરેલી).

DP2 પોલિટેકનિક (હોર્ટિકલ્ચર), જૂનાગઢ.

Dp3 પોલિટેકનિક (એગ્રો પ્રોસેસિંગ) જૂનાગઢ

DP4 પોલિટેકનિક (હોમ સાયન્સ) કેરીયા રોડ, અમરેલી.

DP5 પોલિટેકનિક (એગ્રિકલ્ચરલ એન્જિનિયરિંગ) તરઘડીયા, જિ. રાજકોટ

DP6 પોલિટેકનિક (પશુપાલન) જૂનાગઢ

સંલગ્ન સ્નાતક કોલેજો

D1 કોલેજ ઓફ એગ્રિકલ્ચર, જૂનાગઢ

D2 ફિશરીઝ સાયન્સ કોલેજ- વેરાવળ

D3કોલેજ ઓફ વેટરનરી સાયન્સ એન્ડ એનિમલ હસબન્ડરી

D4 કોલેજ ઓફ એગ્રિકલ્ચરલ એન્જિનિયરિંગ એન્ડ ટેકનોલોજી

D5 કોલેજ ઓફ હોર્ટિકલ્ચર, જૂનાગઢ

E - **કામધેનુ યુનિવર્સિટી, કૃષિભવન, ગાંધીનગર**

સંલગ્ન પોલિટેકનિક કોલેજો (સ્વનિર્ભર)

EP1 પોલિટેકનિક (પશુપાલન), મહેતાપુરા, હિંમતનગર, જિ. સાબરકાંઠા

EP2 પોલિટેકનિક (પશુપાલન) કુંડલા ગ્રામ વિકાસ મંડળ, ખડસાલ(અમરેલી)

EP3 શ્રીજી પોલિટેકનિક (પશુપાલન) હિંમતનગર

સંલગ્ન સ્નાતક કોલેજો

E1 કોલેજ ઓફ ડેરી સાયન્સ (અમરેલી જિલ્લા દૂધ ઉત્પાદક સંઘ અને અમરેલી જિલ્લા મધ્યસ્થ સહકારી બેંક લિમિટેડના સહયોગથી શરૂ કરવામાં આવેલ છે) બાલભવન સામે, ગર્વનમેન્ટ લાયબ્રેરી રોડ, અમરેલી- ૩૬૫૬૦૧ ફોન : ૦૨૭૯૨-૨૨૯૪૫૬ E2 માનસિંહભાઈ ઈન્સ્ટિ. ઓફ ડેરી એન્ડ ફૂડ ટેકનોલોજી, મહેસાણા.

ધો. ૧૦ પછી કૃષિ ક્ષેત્રના ડિપ્લોમા અભ્યાસક્રમો (૩ વર્ષ)

ક્રમ	ડિપ્લોમા અભ્યાસક્રમો	પોલિટેકનિક કોલેજો	પ્રવેશ લાયકાત
૧	એગ્રિકલ્ચર	AP1, AP5, BP1 BP2, BP3, CP2,CP3, CP5, DP1	(૧) ધો. ૧૦ અંગ્રેજી + ૪ વિષય સાથે પાસ. નોંધ : જનરલ/ એસ.ઈ.બી.સી. ૪૦ ટકા / એસ.ટી. એસ.સી. ૩૩ % (૨) દરેક કોલેજમાં ૩૫ બેઠકો છે. (૩) છોકરાઓ અને છોકરીઓ માટે
૨	એગ્રિકલ્ચર એન્જિનિયરિંગ	AP3, CP1, DP5	
૩	એગ્રો પ્રોસેસિંગ	DP3	
૪	ન્યુટ્રિશન એન્ડ ડાયેટેટ્રિક્સ	AP4	
૫	હોર્ટિકલ્ચર	AP2, BP4, CP4, CP6, DP2	
૬	હોમ સાયન્સ	BP5, DP4	
૭	પશુપાલન	BP6, CP7, DP6, EP1, EP2,EP3	

ધો. ૧૨ (૧૦ + ૨) પછી

કૃષિ યુનિવર્સિટીઓ દ્વારા સ્નાતક કક્ષાના અભ્યાસક્રમો

(૧) ધો. ૧૦ + ૨ વિજ્ઞાનપ્રવાહ - ફિઝિક્સ, કેમેસ્ટ્રી, મેથ્સ “A” ગ્રૂપ(PCM group)

(૨) ધો. ૧૦ +૨ વિજ્ઞાનપ્રવાહ - ફિઝિક્સ, કેમેસ્ટ્રી, બાયોલોજી “B” ગ્રૂપ (PCB group)

(૩) ધો. ૧૦ + ૨ વિજ્ઞાનપ્રવાહ - ફિઝિક્સ, કેમેસ્ટ્રી, મેથ્સ, બાયોલોજી “ A & B” (PCMB group)

પ્રવેશ લાયકાત : જ્યાં જ્યાં લાગુ પડે છે ત્યાં ત્યાં PCM + પ્રવેશ પરીક્ષા + અંગ્રેજી પાસ તથા PCB + પ્રવેશ પરીક્ષા + અંગ્રેજી પાસ

નોંધ : બેચલર ઓફ ટેકનોલોજી એગ્રિકલ્ચર ઈન્ફોર્મેશન ટેકનોલોજીમાં PCM અને PCB ગ્રૂપના ઉમેદવાર પ્રવેશ મેળવી શકે છે.

(PCM group) (10 + 2 JEE MAIN) **(૪ વર્ષ)**

ક્રમ	અભ્યાસક્રમ (બેચલર ઓફ ટેકનોલોજી)	કોલેજ
૧	ડેરી ટેકનોલોજી A4, B4,E1, E2	
૨	એગ્રિકલ્ચરલ એન્જિનિયરિંગ	A2, D4, C7
૩	ફૂડ ટેકનોલોજી	A5, B4
૪	એગ્રિકલ્ચરલ ઈન્ફોર્મેશન ટેકનોલોજી	A6
૫	રિન્યુએબલ એનર્જી એન્ડ એન્વાયરમેન્ટલ એન્જિ.	B5

(PCB group) 10 + 2 + GUJCET) **(૪ વર્ષ)**

ક્રમ	અભ્યાસક્રમ (બેચલર ઓફ સાયન્સ)	કોલેજ
૧	વેટરીનરી સાયન્સ એન્ડ એનિમલ હસબન્ડરી	A3, B3, C3, D3
૨	એગ્રિકલ્ચર (ઓનર્સ)	A1, A8, B1, B7, C1, C4,C5, D1
૩	હોર્ટિકલ્ચર (ઓનર્સ)	A9, B6, C2, D5
૪	ફોરેસ્ટ્રી (ઓનર્સ)	C2
૫	ફિશરીઝ સાયન્સ	D2
૬	એગ્રિકલ્ચરલ બાયોટેકનોલોજી	C6
૭	બાયોટેકનોલોજી	B8
૮	માઈક્રોબાયોલોજી	B8
૯	બાયોકેમિસ્ટ્રી	B8
૧૦	ફૂડ ક્વૉલિટી એસ્યુરન્સ	B4
૧૧	ન્યુટ્રિશન એન્ડ ડાયટેટિક્સ (ઓનર્સ)	B2

નોંધ : નીચે જણાવેલ પી.જી.ડિપ્લોમા માસ્ટર ડિગ્રી અને પીએચ.ડી.ના અભ્યાસક્રમો (૧) આણંદ કૃષિ યુનિવર્સિટી, આણંદ, (૨) સરદાર કૃષિનગર દાંતીવાડા એગ્રિકલ્ચરલ યુનિવર્સિટી, દાંતીવાડા, (૩) નવસારી એગ્રિકલ્ચરલ યુનિવર્સિટી, નવસારી (૪) જૂનાગઢ એગ્રિકલ્ચરલ યુનિવર્સિટી, જૂનાગઢની સંલગ્ન કોલેજોમાં ચાલે છે. આ ચારેય યુનિવર્સિટીની વેબસાઈટ ઉપરથી ખૂબ ઉપયોગી માહિતી મળી શકશે.

પોસ્ટ ગ્રેજ્યુએટ ડિપ્લોમા : (૧) ૧ વર્ષ - ૨ સેમેસ્ટર) પી.જી.ડી.

ક્રમ અભ્યાસક્રમ

૧ ફલોરિકલ્ચર/લેન્ડ સ્કેપિંગ
૨ પ્લાન્ટ પ્રોટેક્શન
૩ સીડ સાયન્સ એન્ડ ટેકનોલોજી
૪ સીડ પ્રોડક્શન ટેકનોલોજી
૫ પ્લાન્ટ ટિસ્યુ કલ્ચર
૬ એગ્રિ. બિઝનેસ મેનેજમેન્ટ
૭ કો.ઓપરેટિવ એક્શન એન્ડ મેનેજમેન્ટ
૮ ડિસ્ટ્રિક્ટ એગ્રિ. પ્લાનિંગ એન્ડ ડેવલપમેન્ટ
૯ ડેરી એન્ડ ફૂડ ક્વોલિટી એસ્યોરન્સ
૧૦ ડિઝાઈન, પ્રોડક્શન એન્ડ મેનેજમેન્ટ-ફાર્મ મશીનરી
૧૧ એન્ટરપ્રિનિયોરશીપ ડેવલપમેન્ટ ઈન વેટરનરી સાયન્સ
૧૨ વેટરનરી સર્જરી, વેટરનરી ઓબસ્ટ્રીક એન્ડ ગાયનેકોલોજી, વેટરનરી મેડિસિન
૧૩ એગ્રિ. ઈન્ફોર્મેશન એન્ડ કોમ્યુનિકેશન
૧૪ એગ્રિ. આઈ.ટી. (પાર્ટ ટાઈમ- ૩ સેમેસ્ટર)

માસ્ટર ડિગ્રી - (૨ વર્ષ - ૪ સેમેસ્ટર)

૧. માસ્ટર ઓફ સાયન્સ (એગ્રિકલ્ચર)
૨. માસ્ટર ઓફ સાયન્સ/એમ ટેક. (ડેરી)
૩. માસ્ટર ઓફ સાયન્સ (હોમસાયન્સ)
૪. માસ્ટર ઓફ સાયન્સ - ફિશરીઝ
૫. માસ્ટર ઓફ સાયન્સ (ફોરેસ્ટ્રી)
૬. માસ્ટર ઓફ સાયન્સ(હોર્ટિકલ્ચર)
૭. માસ્ટર ઓફ ટેકનોલોજી (ફૂડ પ્રોડક્શન ટેકનો.)
૮. એમ.ટેક. એગ્રી. એન્જિનિયરિંગ

૯. એમ.બી.એ. - એગ્રિ બિઝનેસ
૧૦. એમ.બી.એ. - ઈન્ટરનેશનલ એગ્રિ. બિઝનેસ

પીએચ.ડી. (૩ વર્ષ)

(૧) કૃષિ, (૨) વેટરનરી (૩) ડેરી (૪) ફોરેસ્ટ્રી (૫) હોમસાયન્સ (૬) ફિશરીઝ (૭) હોર્ટિકલ્ચર (૮) ફૂડ પ્રોડક્શન ટેકનોલોજી (૯) એગ્રિ. એન્જિનિયરિંગ એન્ડ ટેકનોલોજી

ઉત્તર ગુજરાત યુનિવર્સિટી, પાટણ www.ngu.ac.in ફેકલ્ટી ઓફ વોકેશનલ અંતર્ગત ધો.૧૦ + ૨ પાસ સર્ટિફિકેટ પ્રોગ્રામ એગ્રિકલ્ચર એન્ડ સોઈલ સાયન્સીસ

૫.૨ હોર્ટિકલ્ચર (ગાર્ડનિંગ આર્ટ)

એગ્રિકલ્ચરની મુખ્ય શાખા હોર્ટિકલ્ચર છે. તેમાં B.Sc./M.Sc./Ph.D.નો અભ્યાસ નીચેની યુનિવર્સિટીઓમાં ઉપલબ્ધ છે.

ક્રમ	રાજ્ય	નામ-સરનામું	વેબસાઈટ
૧	ગુજરાત	સી.પી. કોલેજ ઓફ એગ્રિકલ્ચરલ, સરદાર કૃષિનગર, દાંતીવાડા એગ્રિકલ્ચર યુનિવર્સિટી, દાંતીવાડા (ગુજરાત)	Web : www.sdau.edu.in
૨	ગુજરાત	નવસારી એગ્રિકલ્ચરલ યુનિવર્સિટી, નવસારી	Web : www.nau.in
૩	કર્ણાટક	યુનિવર્સિટી ઓફ એગ્રિકલ્ચરલ સર્વિસીસ, બેંગાલુરુ	web : uasbangalore.edu.in
૪	કર્ણાટક	યુનિવર્સિટી ઓફ એગ્રિકલ્ચરલ સર્વિસીસ, ધારવાડ-૫૮૦૦૦૨	Web : Usad.edu.in
૫	મધ્યપ્રદેશ	જવાહરલાલ નહેરુ કૃષિ વિશ્વ વિદ્યાલય, જબલપુર -૪૮૨૦૦૪	Web:jnkvv.nic.in
૬	છત્તીસગઢ	ઈન્દિરા ગાંધી કૃષિ વિશ્વવિદ્યાલય, રાયપુર-૪૯૨૦૧૨	Web:igau.edu.in
૭	મહારાષ્ટ્ર	મરાઠાવાડા એગ્રિકલ્ચરલ યુનિવર્સિટી, પરભણી-૪૩૧૪૦૨	Web:mkv2.mah.nic.in
૮	મહારાષ્ટ્ર	કોંકણ કૃષિ વિદ્યાપીઠ, રત્નાગીરી, જિ.દાપોલી-૪૧૫૭૧૨	Web:abskkv.org.
૯	મહારાષ્ટ્ર	મહાત્મા ફુલે કૃષિ વિશ્વ વિદ્યાલય, રાઉરી, જિ. અહમદનગર-૪૧૩૭૨૨	Web:mpkv.mah.nic.in
૧૦	મહારાષ્ટ્ર	પંજાબ કૃષિ વિદ્યાપીઠ, કૃષિનગર, અકોલા - ૪૪૪૧૦૪	Web:polkv.ac.in
૧૧	રાજસ્થાન	રાજસ્થાન એગ્રિકલ્ચરલ યુનિવર્સિટી, બિકાનેર-૩૩૪૦૦૨	Web:raubikaner.org
૧૨	રાજસ્થાન	મહારાણા પ્રતાપ યુનિવર્સિટી ઓફ એગ્રિકલ્ચરલ એન્ડ ટેકનોલોજી, ઉદેપુર	Web:mpuat.ac.in

નોંધ : બાકીની ૧૮ SAUs(Society of Agricultural Universities) જુદા જુદા રાજ્યમાં આવેલી છે. જેમાં એગ્રિકલ્ચર/હોર્ટિકલ્ચરના આ પ્રમાણેના અભ્યાસક્રમો ચાલે છે.

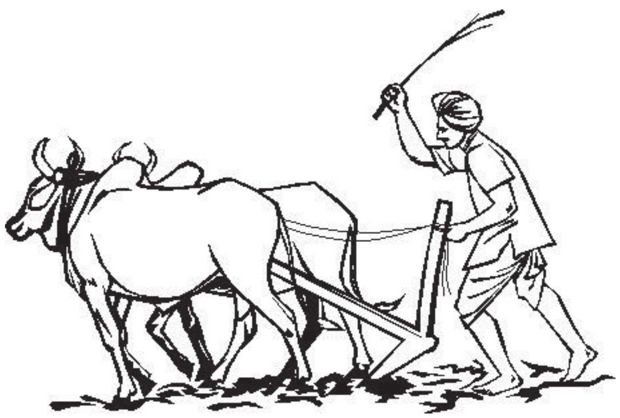

ક્રમ	ડિગ્રી	સમયમર્યાદા(વર્ષ)	પ્રવેશ લાયકાત
૧	બી.એસસી.	૪	૧૦+૨ વિજ્ઞાન પ્ર. અને પ્રવેશ પરીક્ષા પાસ
૨	એમ.એસસી.	૨	બી.એસસી. એગ્રિકલ્ચર/હોર્ટિકલ્ચર અને પ્રવેશ પરીક્ષા પાસ
૩	પીએચ.ડી.	ઓછામાં ઓછા ૨	એમ.એસ.સી. એગ્રિકલ્ચર/હોર્ટિકલ્ચર અને પ્રવેશ પરીક્ષા પાસ

(૧) ઈન્ડિયન કાઉન્સીલ ઓફ એગ્રિકલ્ચર રિસર્ચ (ICAR) ન્યૂ દિલ્હી દ્વારા મે/જૂનમાં બી.એસસી. એગ્રિકલ્ચર/હોર્ટિકલ્ચરના ૪ વર્ષના અભ્યાસ માટે પ્રથમ વર્ષમાં પ્રવેશ માટે ઓલ ઈન્ડિયા સેન્ટ્રલ એકઝામ લેવામાં આવે છે. અને ભારતભરમાં આવેલ SAUs માટે ૧૫% બેઠકો સફળ ઉમેદવારો માટે અનામત રાખવામાં આવે છે. બાકીની બેઠકો માટે SAUs પોતાની રીતે પ્રવેશ પરીક્ષાનું આયોજન કરે છે.

(૨) એમ.એસ.સી. તથા પીએચ.ડી.ના પ્રવેશ માટે SAUs/ICAR/Deemed IARI (Indian Agriculture Research Institute) ની પોતાની પ્રવેશ પરીક્ષાઓ હોય છે. પણ પોસ્ટ ગ્રેજ્યુએટ ઉમેદવાર કે જેમણે યુનિવર્સિટી ગાઈડના માર્ગદર્શન હેઠળ નોંધણી કરાવી હોય તેને પ્રવેશ પરીક્ષા આપવાની રહેતી નથી.

૫.૩ ફૂડ ટેક્નોલોજી

સરદાર પટેલ યુનિવર્સિટીમાં 'ફૂડ પ્રોસેસિંગ એન્જિનિયરિંગ'નો અભ્યાસ ધો. ૧૦ + ૨ વિજ્ઞાનપ્રવાહ પાસ માટે કેન્દ્રિય પ્રવેશ પદ્ધતિથી અપાય છે. બી. એસસી. હોમ સાયન્સમાં ફૂડ પ્રોસેસિંગ, ફૂડ પ્રિઝર્વેશનના અભ્યાસક્રમો હોય છે.

રાજ્ય બહાર : (૧) એસ.એન.ડી.ટી. વિમેન્સ યુનિવર્સિટી, નાથીબાઈ ઠાકરસી રોડ, મુંબઈ-૨૦ ખાતે ફૂડ સાયન્સ પ્રિઝર્વેશન (૨) મુંબઈ યુનિવર્સિટીમાં બી.એસસી. ટેક. (બી.એસસી. પછી)નો અભ્યાસક્રમ ચાલે છે. આ કોર્સ પછી ફૂડ ટેકનોલોજી અને ફર્મેન્ટેશન ટેકનોલોજીમાં એમ.એસ.સી. ટેક પણ થઈ શકે છે. (૩) મૈસુર યુનિવર્સિટી ખાતે ફૂડ એનાલિસીસ એન્ડ ક્વોલિટી એસ્યોરન્સ તેમજ ફૂડ સાયન્સ ટેકનોલોજી નો ડિપ્લોમા પણ થઈ શકે છે. (૪) અન્ય યુનિવર્સિટીઓ - મણીપુર, ઈમ્ફાલ, મહાત્મા ગાંધી કોટ્ટાયમ, કેરાલા, ડૉ. બાબાસાહેબ આંબેડકર મરાઠાવાડા યુનિવર્સિટી, ઔરંગાબાદ, યુનિવર્સિટી ઓફ દિલ્હી, યુનિવર્સિટી ઓફ કોલકત્તા, યુનિવર્સિટી ઓફ કાનપુર - નાગપુરમાં આવા અભ્યાસક્રમો ચાલે છે.

૫.૪ ડેરી ટેક્નોલોજી

ધો. ૧૦ + ૨ વિજ્ઞાનપ્રવાહ પછી (સ્નાતક કક્ષાના અભ્યાસક્રમો) (૪ વર્ષ)

રાજ્યમાં બી.ટેક. ડેરી ટેકનોલોજીના અભ્યાસક્રમની વિગત નીચે પ્રમાણે છે.

૧. પ્રવેશ લાયકાત : ધો. ૧૦ + ૨ વિજ્ઞાન પ્રવાહ ગ્રૂપ - એ (ફિઝિક્સ, કેમેસ્ટ્રી, મેથ્સ) પાસ, થિયરીમાં ઓછામાં ઓછા માર્ક્સ- જનરલ કેટેગરીમાં ૫૫% એસ.ઈ.બી.સી. ૫૦%, એસ.સી. ૪૫% અને એસ.ટી. ૪૦% (આણંદ કૃષિ યુનિવર્સિટીના નિયમ મુજબ)

૨ પ્રવેશ પદ્ધતિ : ધો. ૧૦+૨ વિજ્ઞાન પ્રવાહ ગ્રૂપ-એના થિયરીના માર્ક્સના ૬૦% તથા ગુજકેટના માર્ક્સના ૪૦% પ્રમાણે તૈયાર થયેલા મેરિટ લીસ્ટના આધારે પ્રવેશ આપવામાં આવે છે.

૩ સંસ્થાઓ :

૩.૧ આણંદ : શેઠ એમ.સી. કોલેજ ઓફ ડેરી સાયન્સ (આણંદ કૃષિ યુનિવર્સિટી સંલગ્ન)

૩.૨ અમરેલી : અમરેલી જિલ્લા દૂધ ઉત્પાદક સંઘ અને અમરેલી જિલ્લા મધ્યસ્થ સહકારી બેંક લિમિટેડના સહયોગથી આ કોલેજ શરૂ કરવામાં આવે છે. કામધેનુ યુનિ.ની કોલેજ.

૩.૩ માનસિંહભાઈ ઈન્સ્ટિટ્યૂટ ઓફ ડેરી એન્ડ ફૂડ ટેકનોલોજી, દૂધસાગર ડેરી કેમ્પસ,મહેસાણા (કામધેનુ

યુનિવર્સિટી સંલગ્ન) www.midft.com

રાજ્ય બહાર : નીચેની સંસ્થાઓમાં ઉપલબ્ધ અભ્યાસક્રમો

ક્રમ	સંસ્થા	વેબસાઈટ
૧	જી.બી.પંત યુનિવર્સિટી ઓફ એગ્રિકલ્ચર એન્ડ ટેકનોલોજી, પંતનગર,(ઉત્તરાંચલ)	www.gbpant.ac.in
૨	કોલેજ ઓફ ડેરી સાયન્સ, મહારાણા પ્રતાપ યુનિવર્સિટી ઓફ એગ્રિકલ્ચર ઉદયપુર, (રાજસ્થાન)	www.cdfs.ac.in
૩	કોલેજ ઓપ વેટરનરી સાયન્સ, ડિપાર્ટમેન્ટ ઓફ ડેરી સાયન્સ, તિરૂપતી(આંધ્રપ્રદેશ)	www.angrau.net
૪	ઈન્દિરા ગાંધી કૃષિ વિશ્વવિદ્યાલય, ફેકલ્ટી ઓફ એગ્રિકલ્ચર, રાજપુર, (મધ્યપ્રદેશ)	www.igau.edu.in
૫	યુનિવર્સિટી ઓફ એગ્રિકલ્ચર સાયન્સીસ બેંગલોર, (કર્ણાટક)	www.uasang.kar.nic.in
૬	પશ્ચિમ બંગાળ યુનિવર્સિટી ઓફ એનિમલ એન્ડ ફિશરી સાયન્સ, કોલકત્તા, (પશ્ચિમ બંગાળ)	www.wb.nic.in
૭	બનારસ હિન્દુ યુનિવર્સિટી, ઈન્સ્ટિટ્યૂટ ઓફ એગ્રિકલ્ચરલ સાયન્સ, ફેકલ્ટી ઓફ એગ્રિકલ્ચર, વારાણસી (ઉત્તર પ્રદેશ)	www.bhu.ac.in
૮	સંજય ગાંધી ઈન્સ્ટિટ્યૂટ ઓફ ડેરી ટેકનોલોજી, રાજેન્દ્ર એગ્રિકલ્ચરલ યુનિવર્સિટી, પો.ઓ. ધેલવાન, લોહિયાનગર, પટના(બિહાર)	www.sgidst.org

સ્નાતકથી ડોક્ટરેટ કક્ષાના અભ્યાસક્રમો

(૧) નેશનલ ડેરી રિસર્ચ ઈન્સ્ટિટ્યૂટ, કરનાલ (હરિયાણા) www.ndri.nic.in

(૨) ડેરી સાયન્સ ઈન્સ્ટિટ્યૂટ, આરે મિલ્ક કોલોની, મુંબઈ

(૩) ઈન્ડિયન ઈન્સ્ટિટ્યૂટ ઓફ ટેકનોલોજી, કાનપુર (ડેરી અને ફૂડ ટેકનોલોજીમાં એમ.ટેક. સુધી)

નોંધ : ઈન્ડિયન ઈન્સ્ટિટ્યૂટ ઓફ મેનેજમેન્ટ અમદાવાદ-ખાતે ડેરી સ્નાતકો માટે ૧૦ ટકા બેઠકો આરક્ષિત રાખવામાં આવેલી છે. ડેરી ટેકનોલોજીના અભ્યાસ પછી ઈન્સ્ટિટ્યૂટ ઓફ રૂરલ મેનેજમેન્ટ (ઈરમા) આણંદ ખાતે અનુસ્નાતક મેનેજમેન્ટનો અભ્યાસ કરી શકાય છે.

૫.૫ સેરીકલ્ચર

સિલ્કના ઉત્પાદન અને સિલ્ક યાર્નની બનાવટને લગતા વિજ્ઞાનને સેરીકલ્ચર કહેવાય છે. આ ક્ષેત્રની તાલીમ દ્વારા સિલ્ક ઉત્પાદન કરતા ઉદ્યોગોમાં રોજગારીની ઉજ્જવળ તકો છે. ધો. ૧૨ વિજ્ઞાન પ્રવાહ પાસ માટે બેચલર ઓફ સાયન્સ (સેરીકલ્ચર)નો ૪ વર્ષનો સ્નાતક અને બે વર્ષનો અનુસ્નાતક અભ્યાસક્રમ યુનિવર્સિટી ઓફ એગ્રિકલ્ચર સાયન્સીઝ, બેંગલોર www.uasbng.kar.nic.in તથા શિવાજી યુનિવર્સિટી, કોલ્હાપુર www.unishivaji.ac.inખાતે ચાલે છે.

નિર્દેશ એજ્યુકેશન એન્ડ રિસર્ચ ફાઉન્ડેશન,
ઓફટેલ ટાવર્સ, વડોદરા.

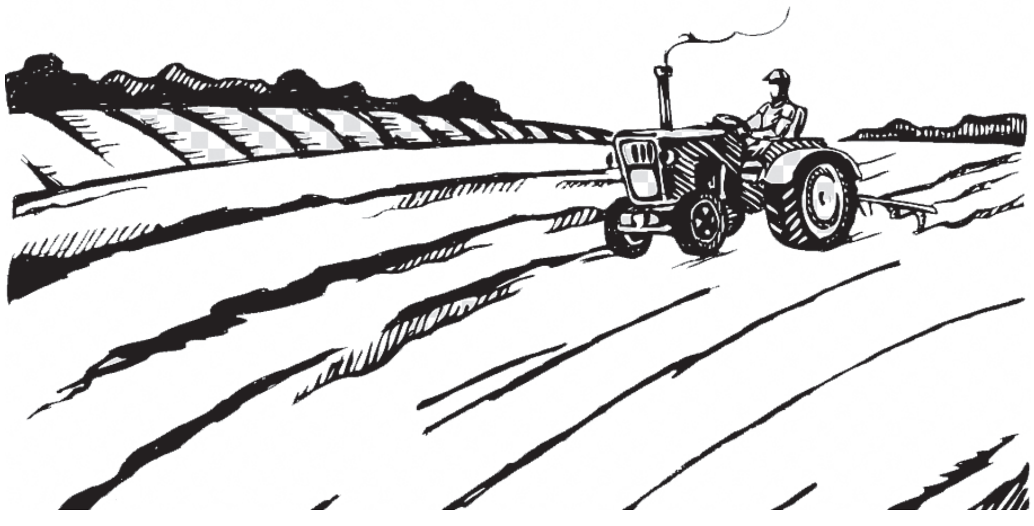

૧૩ હોટલ મેનેજમેન્ટ-કેટરિંગ-ટ્રાવેલ અને ટૂરિઝમ સેવા ક્ષેત્રે કારકિર્દીની સુવર્ણ તકો

– ધવલભાઈ ગોકાણી

હોટલ મેનેજમેન્ટમાં મેનેજમેન્ટ, માર્કેટિંગ, માનવ સંસાધન વિકાસ અને નાણાકીય વ્યવસ્થાપન, આંતર વ્યક્તિગત કુશળતા, ચપળતા વગેરે જેવાં વિવિધ કૌશલ્યના મિશ્રણનો સમાવેશ થાય છે. હોટલ મેનેજમેન્ટ કારકિર્દી અભ્યાસક્રમોની પસંદગી કરતા વિદ્યાર્થીઓને સામાજિકતા અને લોકોની જરૂરિયાતો સમજવા તરફ લગાવ હોવો જોઈએ. હોટેલ્સ સેવા-ઉદ્યોગ હેઠળ આવતા હોવાથી ભારતમાં હોટલ મેનેજમેન્ટ અભ્યાસક્રમોનો હેતુ સ્પર્ધાત્મક વિશ્વમાં પડકારોનો સામનો કરવા માટે વિદ્યાર્થીઓને તૈયાર કરવાનો છે.

તમારી નોકરીમાં દરેક અને દરેક દિવસે નવા લોકો સાથે મળવા અને સંચાર કરવાનું હોય છે તેથી તમારો આત્મવિશ્વાસ વધશે અને તમને મોહક વ્યક્તિત્વ પ્રાપ્ત થવામાં મદદગાર થશે. વિશ્વના વિવિધ પ્રવાસીઓ મુલાકાતી તરીકે આવે તેથી વિવિધ સંસ્કૃતિઓ અને માન્યતાઓની તમને પરખ થાય. દરરોજ નવા મહેમાનોને સેવા આપી કોઈ વાર નવા પડકારોનો અનુભવ થાય છે.

આ ક્ષેત્રના ૨ કોર્સ ચાલે છે

1. Bachelor of Hotel Management - BHM
2. Bachelor of Hotel Management & Catering Technology - BHMCT
3. B.Sc. Catering Science and Hotel Management
4. Bachelor of Hospitality and Tourism Management - BHTM

CATERING

CATERING:A professionally catered event. Catering is the business of providing food service at a remote site or a site such as a hotel, public house (pub), or other location.

કેટરિંગ સેવા ઉદ્યોગ એક બહુમુખી સેગમેન્ટ છે. કેટરિંગ સેગમેન્ટમાં તમામ પ્રકારના ખાદ્ય પ્રબંધના વ્યવસાયો માટે વિશિષ્ટ છે. આમાં હોટેલ વહીવટ, એકાઉન્ટ્સ, માર્કેટિંગ, હાઉસ કીપિંગ, ફ્રન્ટ ઓફિસ અથવા ઘર, ખોરાક અને પીણાં મેનેજમેન્ટ, કેટરિંગ અને જાળવણીનો સમાવેશ થાય છે. બેચલર ઓફ હોટલ મેનેજમેન્ટ એન્ડ કેટરિંગ ટેકનોલોજી સામાન્ય રીતે ત્રણ વર્ષનો શૈક્ષણિક કોર્સ છે. તે ચોક્કસ સંસ્થાઓ દ્વારા પાર્ટ ટાઈમ ધોરણે પૂરો પાડવામાં આવી શકે છે.

યોગ્યતાઃ આ ઉમેદવારો વિજ્ઞાન પ્રવાહમાં ૧૦+૨ અથવા તેની સમકક્ષ પરીક્ષામાં કેટરિંગ સાયન્સ એન્ડ હોટલ મેનેજમેન્ટ એક વિષય તરીકે પૂર્ણ કર્યું હોવી જોઈએ. આ કોર્સ માટે પ્રવેશ ગુણ અલગ અલગ કોલેજમાં અલગ અલગ હોય છે.

આ ક્ષેત્રના ૨ કોર્સ ચાલે છે

1. Bachelor of Hotel Management and Catering Technology (BHMCT) and
2. B.Sc. (Catering Science & Hotel Management) are Catering Oriented (business of providing food services)

TRAVEL & TOURISM SECTOR

હોસ્પિટાલિટી અને ટૂરિઝમમાં રહેવા, ખોરાક, મનોરંજન, સંમેલનો, યાત્રા સેવાઓ અને પ્રવાસન અને સંબંધિત આયોજન અને સહાયક સેવાઓના આયોજન, વ્યવસ્થા ઉપલબ્ધ કરાવવાનો સમાવેશ થાય છે. આ કોર્સ પ્રવાસન અને હોસ્પિટાલિટી ઉદ્યોગમાં ગ્રાહક સેવા સુધારવા અથવા મુલાકાતી તકો વધારવાનો ધ્યેય રાખતા ઉમેદવારો માટે આદર્શ છે. એક સામાન્ય નિયમ તરીકે, હોસ્પિટાલિટી અભ્યાસક્રમો કેટરિંગ અને આવાસ ઉદ્યોગોમાં કામ કરવા માટે વિદ્યાર્થીઓ તૈયાર કરે છે, જ્યારે પ્રવાસન અભ્યાસક્રમો તેમને એક ઉદ્યોગ સાહસિક તરીકે સારા મેનેજરિયલ પદ પર કામ કરવા માટે સક્ષમ બનાવે છે.

આ કોર્સમાં, ટૂરિઝમ કેવી રીતે કામ કરે છે, ટૂરિઝમ વ્યવસાયોનું સંચાલન કેવી રીતે થાય છે, પ્રવાસીનું વર્તન અને એક દેશ પર મુલાકાતીઓ કેવી અસર કરે છે, વગેરે બાબતોનો સમાવેશ થાય છે. આ કાર્યક્રમમાં વિદ્યાર્થીઓ, પ્રવાસ અને રહેવાની વ્યવસ્થા કરીને, પ્રવાસીઓ માટે સવલત શીખે છે. વિદ્યાર્થીઓ ઉદ્યોગ પર ગહન નજર રાખે છે, જેથી તેઓ મજબૂત પકડ સાથે વ્યવસાયમાં દાખલ થઈ શકે અને સમજી શકે કે તેનો વિકાસ કેવી રીતે થયો, તે કેવી રીતે કામ કરે છે અને કેવી રીતે તેનો

વિકાસ અવિરત ચાલુ રાખવો.

Hospitality and Tourism Management (HTM) is a multi disciplinary field of study with the purpose of preparing people with the expertise, commitment & skills for management, marketing, & operations positions in the expanding industry that provides food, accommodations, & tourism services to people away from home.

1. BHTM- Bachelor of Hospitality & Tourism Management

2. BTT/BTM - Bachelor of Travel & Tourism Management

WORK TYPE (HOTEL MANAGEMENT)

- Entrepreneur
- Marketing & Sales Executive
- Marketing Manager
- Hospitality Executive
- Executive Housekeeper
- Hotel Administrator
- Operation Manager
- Teacher or Professor

WORK TYPE (CATERING)

- Banquet Manager
- Event Planner
- Food Researcher
- Field Supervisor & Field Catering Officer
- Executive Chef
- Food and Beverage Manager
- Food Consultant for Food Safety in Regulatory bodies
- Food Safety and Quality Inspector
- Nutrition Supervisor in Food Industies and helth Care centers
- Cabin Crew, Hostess & Host

- Nutritionist & Dietician
- Customer Service Executive

WORK TYPE (TRAVEL & TOURISM)

- Channel Development
- Development Representative
- Group Tour Operator
- Hospitality Trainer
- Marketing Manager
- Relationship Manager
- Sales Officer
- Teacher & Lecturer
- Tourism Infrastructure Project Manager
- Tourism Trainer
- Travel Agent
- Travel Consultant

WORK AREAS [COMBINED]

- Airlines & Crews
- Catering Service Providers
- Clubs
- Educational Institutes
- Hospitals
- Hotels & Restaurants
- Travel Agencies

1. Bachelor of Hotel Management - B.H.M. [Duration: 3 Years]

Subjects Covered in the Course Duration: 3 Years

* Basic accounting,
* Basic French
* Food production
* Computer Application
* Food & Beverage
* Business English Communication
* Front office operation
* Hotel Law
* House Keeping
* Human Resource
* Hygiene & nutrition
* Travel & Tourism
* Principles of Management
* Sales & Marketing

2. Bachelor of Hotel Management & Catering Technology - BHMCT

Subjects Covered in the Course Duration: 3 Years

* Advanced F & B Service
* Advanced Food Production

* Application of Computers
* Basic Accounting
* Business Law
* Business Communication
* F&BS Operations
* F.P. Foundation
* F.P. Operations
* Environmental Issues
* Facility Planning
* Communication
* Financial Management
* Food & Beverage Control & Management
* Food Safety, Food Science & Nutrition
* F & B S Foundation
* Foundation Course in House Keeping
* Front Office Foundation Course
* Front Office Management
* Front Office Operations
* Hospitality Marketing
* Hotel Accounting
* Hotel Infromation System
* House Keeping Management
* House Keeping Operations
* Human Resource Management & Organization Behaviour
* Indian Heritage, Industrial Training
* Intro. To Management, Intro. to Tourism & Tourism Geography, Research Methodology,

3. B.Sc. CATERING SCIENCE & HOTEL MANAGEMENT

Subjects Covered in the Course Duration: 3 Years

* Accommodation Operations
* Computer Application
* Applications Computer in Hotel Industry
* Food and Beverage Management
* Food and Beverage Service
* Food production and Patisserie
* Food Safety & Microbiology
* Food, Service Facilities Planning
* Hotel Accounting, Hotel Law,
* Human Resource Management
* Industrial training for period of 90 days Industrial training viva

4. BBA / Bachelor in Hospitality and Tourism Management (BHTM)

Subjects Covered in the Course Duration: 3 Years

* Fundamentals of Tourism, Geography & Tourism
* Tourism Marketing
* Tourism Resources – International
* Basic Airfare & Ticketing
* Transport and Accommodation
* Tourism Planning
* Fundamentals of Hospitality Industry
* Linkages in Tourism and other Sectors
* Hospitality Industry- Resorts: Operation and Functions
* Hospitality Industry - Resorts: Planning and Management
* Economics of Tourism & New Trends in Tourism
* Hospitality Industry- Resorts: Concept, Evolution, Trends & Development,
* Business Communication & Personality Development
* Tourism Products
* Computing and Information System in Hospitality & Tourism Management
* Foreign Language
* National and International Tourism Organization – Ministry of Tourism, ITDC, WTO, IATA, ICAO, and UFTA

5. BTT/BTM - BACHELOR OF TRAVEL & TOURISM MANAGEMENT

Subjects Covered in the Course Duration: 3 Years

* Airline Ticketing
* Basics of Accounting

* Event Management
* Basics of Tourism Marketing
* Behavioral Science
* Communication Skills
* Computer Fundamentals
* Contemproary Issues for International Tourism
* Destinations of India
* Destination Planning & Development
* English
* Environment Studies
* Foreign Language (French/ German/ Spanish/ Japanese/ Chinese)
* Fundamentals of Tourism
* Geography of Tourism
* Human Resource Management
* Industry Project
* World Geography
* Introduction to Aviation
* Introduction to Hospitality
* Media Studies
* Medical Tourism
* Principles of Management
* Tourism Organization
* Special Interest Tourism
* Sustainable Tourism
* Transport System
* Tourism Laws
* Travel Agency Management
* Tourism Planning & Policy
* World Destinations
* Tourism Product & Services

5. Bachelor of Event Management

Bachelor of Event Management College in Gujarat

Swarnim Institute of Designs, Swarnim University, Gandhinagar

Phone: 95123 43333 Website: www.swarnim.edu.in

ALL COURSES COLLEGES IN GUJARAT

COLLEGE NAME	COURSES	UNIVERSITY	FEES/ Year
1. Institute of Hotel Management Address: Koba Infocity Rd., Bhaijipura, Gandhinagar Ph. 079 232 766 57/58 Website: www.ihmahmedabad.com Email ID: academic@ihmahmedabad.com	BHM	IGNOU - Indira Gandhi National Open University	Rs. 80000
2. Asia Pacific Institute of Hotel Management, Ahmedabad Phone: 079 2755 6140 Website:www.apimindia.net	BHMCT	GTU, Gujarat	Rs. 52,000
	B.Sc.(CS & HM) BBA (H & TM)	Bharathiar University, Tamil Nadu	Rs. 45,000
	BBA Tourism & Airlines Mgnt.	Dr Baba SahebAmbedkar Open Uni.	
3. Bhagwan Mahavir College of Hotel Management, Address: Nr. VIP Road, B/h. ShyamMandir,Vesu-Bharthana, Surat	BHMCT	Gujarat Technical University	Rs.61,000
	BHM - Hotel Management		
	Hospitality & Tourism Admin istration		

4. Vivekanand Institute of Hotel & Tourism Management Address: Kuchiyadar, Dist. Rajkot Phone: 0281 3203006, 94272 13888Website: www.vihtm.com	BHMCT - Bachelor of Hotel Management & Catering Technology	Saurashtra University	Rs. 88,000
5. State Institute of Hotel Management Address: Dethali Road,Kholwada Ta. Siddhpur, Dist.: Patan Mo.98257 68099 Website: www.sihm.ac.in		Gujarat Technical University	Rs. 65,000
6. Parul Institute of Hotel Management,Limbda, Dist. Vadodara, Phone: 02668 260300/307Website: www. paruluniversity.ac.in		Parul University	Rs.61,000
7. C Z Patel College of Business and Management VallabhVidhyaNagar, Anand Contact No.: 02692 236700, 655430,Website: www.czp.edu.in	BBA Travel & Tourism	S P University	Rs. 42000
8. Jindal School of Hotel Management, Vadodara Address: Hotel Surya Palace, Opposite ParsiAgiyari, Sayajiganj Contact No. 0265-222 5114/ 6000 9974085207 Website: www.jshm.co.inEmail ID: info@jshm.co.in	BBA(H&TM)	Dr Baba saheb Ambedkar Open Uni.	Rs. 185000

એ-૧૦૦૬, ટિટાનિયમ સિટી સેન્ટર
સીમા હોલની સામે,
શ્યામલ ચાર રસ્તા, અમદાવાદ.
મો-૭૭૭૯૦૫૭૫૪૧

૧૪ ગુજરાત ફોરેન્સિક સાયન્સીસ યુનિવર્સિટીના આગવા અભ્યાસક્રમો

– હિતેશ સંઘવી

● ગુજરાત ફોરેન્સિક સાયન્સીસ યુનિવર્સિટીની રચના રાષ્ટ્રીય તેમજ આંતરરાષ્ટ્રીય કક્ષાએ ગંભીર અને જટિલ પ્રકારના ગુનાઓને નાથવા માટે અતિ આધુનિક ટેકનોલોજી દ્વારા ફોરેન્સિક નિષ્ણાતો તૈયાર કરી તેમના ટેકનોલોજિકલ જ્ઞાનના ઉપયોગ થકી દેશ અને વિશ્વભરમાં શાંતિ અને સુખાકારી જળવાઈ રહે તેવો ઉદ્દેશ છે.

● યુનિવર્સિટીની શરૂઆત ૨૦૦૯માં કુલ ૫ અભ્યાસક્રમો સાથે ૧૦૨ વિદ્યાર્થીઓથી થઈ હતી. હાલની સ્થિતિએ ઓનલાઇન કોર્સિસના ૮૧૦ વિદ્યાર્થીઓ સહિત કુલ ૧૭૭૦ વિદ્યાર્થીઓ અભ્યાસ કરે છે. જેમાં નેપાળ, અફઘાનિસ્તાન, ઘાના, કેન્યા, મલેશિયા, માલી, નાઈઝર, પેલેસ્ટાઇન, મોઝામ્બિક, યુગાન્ડા, ટાન્ઝાનિયા જેવા દેશોના વિદ્યાથીઓનો સમાવેશ થાય છે. યુનિવર્સિટી ખાતે અનુસ્નાતક કક્ષાના નીચે મુજબના કોર્સિસ ચાલે છે.

Sr. No	Course	Eligibility Criteria	Duration	No. of Seats
INSTITUTE OF FORENSIC SCIENCE ફોન નં - 079-23977171				
1	M. Sc. Forensic Science	Bachelor degree in Science / Forensic Science/ Medicine / Engineering / Pharmacy with minimum 55% (50% in case of SC/ ST) marks or equivalent.	02 Years (04 Semesters)	90
2	M. Sc. Digital Forensics and Information Security	B. E. or B. Tech. in CE, IT,EC,CS or BCA or B. Sc. CS/ IT / Maths or equivalent with minimum 55% for General candidate (50% in case of SC/ST candidate)	02 Years (04 Semesters)	40 (30+10)
3	M. Tech. Cyber Security and Incident Response	B.E./B.TECH. in Computer Engineering/Technology or Computer Science and Engineering or Information Technology Engineering or Information and Communication technology or equivalent qualification from recognized University with minimum 55% (50% for SC/ST/ SEBC candidates) at the qualifying examination.	02 Years (04 Semesters)	50
4	M. Sc. Cyber Security	B. E. or B. Tech. in CE, IT,EC,CS or BCA or B. Sc. CS/ IT / Maths or equivelent with minimum 55% for General candidate (50% in case of SC/ST candidate)	02 Years (04 Semesters)	50

5	M.Sc. Forensic Odontology	Bachelor of Dental Surgery with minimum 55% and for SC/ST candidates minimum 50% of marks from any institution recognized by the Dental Council of India (DCI)	02 Years (04 Semesters)	35 (30+5)
INSTITUTE OF RESEARCH & DEVELOPMENT ફોન નં - 079-23977138				
6	M. Sc. Forensic Nanotechnology With Specialization in Nano science & Nano technology Nano biotechnology	A candidate should have Bachelor's degree in any discipline of Science / Medicine / Engineering / Pharmacy with minimum 55% marks	02 Years (04 Semesters)	15
7	M. Tech. Civil Engineering (Forensic Structural Engineering)	Bachelor of Engineering (Civil)/ Bachelor of Technology (Civil) from a recognized University with minimum 55%	02 Years (04 Semesters)	15
8	M.Sc. Chemistry With Specialization in Forensic Analytical Chemistry	B. Sc. in Chemistry with 55% marks	02 Years (04 Semesters)	15
9	M. Sc. Environmental Science With Specialization in Environmental Forensic	Bachelor degree in any discipline of Science (except mathematics and statistics), environmental / B.E. Civil , Chemical, Environmental Engineering with 55% marks	02 Years (04 Semesters)	15
10	M. Sc. Food Technology With Specialization in Forensic Food Analysis	Bachelor's degree in any discipline of Science/ Medicine/ Chemical / Pharmacy with minimum 50% marks.	02 Years (04 Semesters)	25
11	M. Pharm. Forensic Pharmacy	Bachelor of Pharmacy from a recognized university with minimum 55%;	02 Years	25
12	M. Pharm. With Specialization in Pharmaceutical Quality Assurance (PCI Approved)	Bachelor of Pharmacy from a recognized university with minimum 55%	02 Years	12
INSTITUTE OF BEHAVIORAL SCIENCE ફોન નં - 079-23977162				
13	M. Phil. in Clinical Psychology [RCI Approved]	M.A./M.Sc degree in psychology with a minimum of 55% marks in aggregate, preferably with special Paper in Clinical Psychology. For SC/ST/OBC category, minimum of 50% marks in aggregate.	2 Years Full time	12

14	M. Phil. in Forensic Psychology	M.A./M.Sc degree in psychology with a minimum of 55% marks in aggregate, For SC/ST category, minimum of 50% marks in aggregate.	02 Years (04 Semesters)	9
15	M.Sc. in Forensic Psychology	B.A./B.Sc. Degree in Psychology or Science subjects from recognized university with a minimum of 55% marks in aggregate. For SC/ST category, minimum of 50% marks in aggregate.	02 Years (04 Semesters)	35 (30 for all Categories + 5 NRI/ NRI Sponsored/ Foreign Students)
16	M.Sc.in Neuropsychology	B.A./B.Sc. Degree in Psychology or Science subjects from recognized university with a minimum of 55% marks in aggregate. For SC/ST category, minimum of 50% marks in aggregate.	02 Years (04 Semesters)	35 (30 for all Categories + 5 NRI/ NRI Sponsored/ Foreign Students)
17	M.Sc. Clinical Psychology	Graduates in Psychology/ Education/ HRD/Science Subjects	02 Years (04 Semesters)	50 (40 for all Categories + 5 NRI + 5 Management)
18	M.A./M.Sc. Criminology (with Specialization in Forensic Psychology)	Graduate from any discipline or equivalent from a recognized university with minimum 55% marks in aggregate. For SC/ST category, minimum of 50% marks in aggregate.	02 Years (04 Semesters)	35(30 for all Categories + 5 NRI/ NRI Sponsored/ Foreign Students)
INSTITUTE OF MANAGEMENT & TRAINING ફોન નં - 079-23977171				
19	MBA in Forensic Accounting	Bachelor Degree in any stream from a recognized university with a minimum of 55% marks in aggregate. For SC/ST category, minimum of 50% marks in aggregate.	02 Years (04 Semesters)	30

20	MBA in Hospital and Healthcare Management	Bachelor Degree in any stream from a recognized university with a minimum of 55% marks in aggregate. For SC/ST category, minimum of 50% marks in aggregate.	02 Years (04 Semesters)	30
21	MBA in Homeland Security	Bachelor Degree in any stream from a recognized university with a minimum of 55% marks in aggregate. For SC/ST category, minimum of 50% marks in aggregate.	02 Years (04 Semesters)	30
22	MBA in Cyber Security Management	Bachelor Degree Computer Science/ Computer Applications or relevant discipline. Bachelor in any stream with computer as a specialization at Graduation level from a recognized university with a minimum of 55% marks in aggregate. (For SC/ST / SEBC category, minimum of 50% marks in aggregate)	02 Years (04 Semesters)	30

● સેન્ટર ઓફ એક્સેલન્સ ઇન નાર્કોટિક્સ ડ્રગ્સ અને સાયકોટ્રોપિક સબસ્ટન્સ

કેન્દ્ર સરકારના ગૃહ મંત્રાલય દ્વારા જી.એફ.એસ.યુ. ખાતે નાર્કોટિક્સ ડ્રગ્સ અને સાયકોટ્રોપિક સબસ્ટન્સમાં રાષ્ટ્રીય અને આંતરરાષ્ટ્રીય સ્તરે વિશ્લેષણ, સંશોધન, તાલીમ અને કન્સલ્ટન્સીના હેતુ માટે સેન્ટર ઓફ એક્સેલન્સની સ્થાપના કરવા માટે પસંદગી કરવામાં આવી છે.

● સેન્ટર ઓફ એક્સેલન્સ ઇન હોમલેન્ડ સિક્યોરીટી

યુનિવર્સિટી દ્વારા સેન્ટર ઓફ એક્સેલન્સ ઈન હોમલેન્ડ સિક્યોરીટીની સ્થાપના કરવામાં આવી છે. જેમાં સાયબર ક્રાઈમ ઈન્વેસ્ટીગેશન, ડિટેકશન અને પ્રિવેન્શન માટેની અદ્યતન સુવિધાઓ ઉપલબ્ધ થશે.

● જી. એફ. એસ. યુ. ખાતે કંડકટર ટેસ્ટીંગ લેબોરેટરીની સ્થાપના

કેનેડા સ્થિત કાઈનેટ્રીક્સ ઈન્ટરનેશનલ કંપનીએ જીએફએસયુ સાથે એમઓયુ સાઈન કર્યા છે જે અંતર્ગત બંને સંસ્થાઓ દ્વારા સંયુક્ત રીતે હાઈ કેપેસિટી કંડકટરની ચકાસણી માટેની વિશ્વની સૌ પ્રથમ કંડકટર ટેસ્ટિંગ લેબોરેટરી જીએફએસયુ ખાતે સ્થાપવાનું નક્કી કરવામાં આવ્યું છે.

સેક્ટર - ૯, ગાંધીનગર - ૩૮૨ ૦૦૭,
ફોન નં - ૦૭૯-૨૩૯૭૭૧૦૨/૧૦૩,
ફેક્સ નં- ૦૭૯-૨૩૨૪૭૪૬૫/ ૨૩૨૫૬૨૫૧
ઈમેલ-registrar@gfsu.edu.in
mailto:registrar@gfsu.edu.in
વેબસાઈટ www.gfsu.edu.in
http://www.gfsu.edu.in

ગુજરાત ફોરેન્સિક સાયન્સીસ યુનિવર્સિટી,
સેક્ટર - ૯, ગાંધીનગર - ૩૮૨ ૦૦૭,

૧૫ રક્ષાશક્તિ યુનિવર્સિટીમાં ચાલતા રોજગારલક્ષી અભ્યાસક્રમો

–પવન સોની

કાયદો અને વ્યવસ્થાની જાળવણી અને સમાજમાં શાંતિ અને સુમેળ સુનિશ્ચિત કરવા માટે પોલીસ અને સુરક્ષા વહીવટ મહત્ત્વપૂર્ણ છે. પોલીસ અને અન્ય સુરક્ષા દળોની માંગને પહોંચી વળવા માટે કાર્યક્ષમ, પ્રશિક્ષિત અને વ્યાવસાયિક માનવશક્તિ પ્રદાન કરવાની સમયની જરૂરિયાત છે. રાજ્ય સરકારે તેથી સુરક્ષા દળોની જરૂરિયાતને પહોંચી વળવા રાજ્યના યુવાનોને તૈયાર કરવા રક્ષાશક્તિ યુનિવર્સિટીની સ્થાપના કરી છે.રાજ્યના યુવાનોને પોલીસ અને અન્ય સુરક્ષા દળોમાં તેમની કારકિર્દી બનાવવા માટે અનન્ય તક પૂરી પાડવી જરૂરી માનવામાં આવે છે અને આમ રક્ષાશક્તિ યુનિવર્સિટી અધિનિયમ ૨૦૦૯ હેઠળ રક્ષાશક્તિ યુનિવર્સિટીની સ્થાપના કરવામાં આવી હતી. પોલીસ અને અન્ય સુરક્ષા દળોની પ્રશિક્ષિત નિષ્ણાત માનવશક્તિની ભરતીમાં રક્ષાશક્તિ યુનિવર્સિટીનો મહત્ત્વનો ફાળો છે. આ ઉપરાંત, આતંકવાદ, આર્થિક ગુનાઓ, સાયબર ક્રાઇમ, ટેલિકમ્યુનિકેશન ગુનાઓ અને ફોરેન્સિક વિજ્ઞાનમાં કુશળતા જરૂરી એવા વિવિધ પ્રકારના ગુનાઓથી થતા આગામી પડકારોનો સામનો કરવા માટે માનવશક્તિને તાલીમ આપવા અને તૈયાર કરવા જરૂરી છે. આવા પ્રકારના નિષ્ણાત ઉપલબ્ધ કરાવવા માટે રક્ષાશક્તિ યુનિવર્સિટીની સ્થાપના કરવી જરૂરી હતી.

રક્ષાશક્તિ યુનિવર્સિટી આપણા દેશ અને ગુજરાતમાં તેના પ્રકારની અનોખી યુનિવર્સિટી છે. યુનિવર્સિટી ડિગ્રી, ડિપ્લોમા અને 'સર્વિસ' અભ્યાસક્રમો ચલાવે છે. યુનિવર્સિટી આંતરિક સુરક્ષા, આતંકવાદ, સંગઠિત ગુનાઓ, સાયબર ગુનાઓ, આર્થિક ગુનાઓ અને કિશોરોને લગતા ગુનાઓથી સંબંધિત મુદ્દાઓ તેમજ તેના નિરાકરણ માટેનું જ્ઞાન અભ્યાસક્રમો દ્વારા આપવામાં આવે છે.

યુનિવર્સિટી સુરક્ષા દળો માટે કાર્યક્ષમ વ્યક્તિઓ પ્રદાન કરવાની સાથે સરકારને દેશના લોકોની સુરક્ષા અને સલામતી વધારવામાં પણ મદદ કરે છે. તે જ સમયે યુનિવર્સિટી પોલીસ વહીવટ અને દેશની સુરક્ષા વ્યવસ્થાપનના વિવિધ ક્ષેત્રોમાં સંશોધન કાર્ય પણ કરે છે.

યુનિવર્સિટી પોલીસ કાર્યમાં વિવિધ પરિમાણો છે જેમ કે કાયદો અને વ્યવસ્થા વ્યવસ્થાપન, ક્રાઇમ ઇન્વેસ્ટિગેશન, ફોરેન્સિક સાયન્સ, વિકટિમોલોજી, ક્રાઇમનોલોજી, ઇલેક્ટ્રોનિક સર્વેલન્સ, જિઓ ઇન્ફોર્મેટિક્સ, ઇન્ફર્મેશન ટેકનોલોજી, ટેલિકમ્યુનિકેશન, સાયબર ક્રાઇમ અને સાયબર ફોરેન્સિક, ફોરેન્સિક ઓડિટિંગ અને એકાઉન્ટન્સી, વિજ્ઞાનિક તપાસ, વીડિયો એનાલ્ટીક્સ, ટ્રાફિક અને માર્ગ સલામતી, ગુના અને સુરક્ષાના કાયદા, દરિયાઇ સુરક્ષા વગેરે. રક્ષાશક્તિ યુનિવર્સિટીમાં વિવિધ શૈક્ષણિક કાર્યક્રમો, વિસ્તરણ પ્રવૃત્તિઓ અને સંશોધન દ્વારા હોમલેન્ડ સિક્યુરિટીની ચિંતાના આ તમામ મહત્ત્વપૂર્ણ તત્ત્વોનો ઉપયોગ કરવામાં આવી રહ્યો છે. સંશોધન દ્વારા સુરક્ષા વ્યવસ્થાપનમાં નવીનતા લાવવાની સાથે સાથે આંતરિક સુરક્ષા ક્ષેત્રે ઉચ્ચ ગુણવત્તાનું સંશોધન, અધ્યાપન, તાલીમ અને પ્રશિક્ષિત માટે રક્ષાશક્તિ યુનિવર્સિટીએ કાયમી માળખું સ્થાપિત કર્યું છે અને સહભાગી સંસ્થાઓ વચ્ચે સહકાર સ્થાપ્યો છે. રક્ષાશક્તિ યુનિવર્સિટીએ ઇચ્છિત ઉદ્દેશોને પરિપૂર્ણ કરવા માટે ભારતની અંદર અને વિદેશમાં અગ્રણી રાષ્ટ્રીય અને આંતરરાષ્ટ્રીય સંસ્થાઓ અને યુનિવર્સિટીઓ સાથે ૨૪ એમઓયુ કર્યા છે. આ એમઓયુઓ માહિતી સુરક્ષા, વ્યવસ્થાપન, આંતરિક સુરક્ષા, મનોવિજ્ઞાનમાં પ્રગત સંશોધન, રાસાયણિક વિજ્ઞાન, પોલીસ તાલીમ, ક્રાઇમ માહિતી તપાસ, વીઆઇપી સુરક્ષા, લાઇબ્રેરી સાયન્સ, ડિઝાસ્ટર મેનેજમેન્ટ, વગેરેનાં વ્યૂહાત્મક ક્ષેત્રોમાં છે.

વર્ષ ૨૦૧૦ માં ૩ પ્રોગ્રામ અને ૧૫૯ વિદ્યાર્થીઓ સાથે આ યુનિવર્સિટીમાં અભ્યાસક્રમો શરૂ થયા. હવે આરએસયુમાં ૭૦૦ વિદ્યાર્થીઓ વિવિધ કોર્સમાં અભ્યાસ કરે છે.

રક્ષાશક્તિ યુનિવર્સિટીમાં પ્રવેશ મેળવનારા ૩૮ સંશોધન વિદ્વાનો પીએચ.ડી. કરી રહ્યા છે. આંતરિક સુરક્ષાને લગતા સંશોધનનાં વિવિધ ક્ષેત્રોમાં વિદ્યાર્થીઓ સઘન અભ્યાસ કરી રહ્યા છે. ફોજદારી પરીક્ષણો, ફિંગરપ્રિન્ટ્સ, નાર્કોટિક ડ્રગ્સ અને ઝેર, વ્યવસાયિક તાણ, હસ્તલેખનમાં કંપન, સુરક્ષિત ડિજિટલ વોટરમાર્ક, ઓપન સ્પેસ ક્વોન્ટમ ક્રિપ્ટોગ્રાફી કમ્યુનિકેશન, પોલીસ કર્મચારીમાં તણાવ, માન્યતા અને મગજ ફિંગરપ્રિન્ટિંગ, ન્યુરો ક્રિમિનોલોજી, લાઇ ડિટેક્શન, માલવેર એનાલિસિસ, ડીએનએ ફિંગરપ્રિન્ટિંગ, ફોરેન્સિક ઓડોન્ટોલોજી, ફોરેન્સિક સ્પીકર આઇડેન્ટિફિકેશન, વીડિઓ સર્વેલન્સ, એસસીએડીએ સિસ્ટિમ્સ, નેટવર્ક એટેક અને ટ્રાફિક પોલીસ કર્મચારી પર શ્વસન કાર્ય પર હવા પ્રદૂષણની અસર જેવા વિષયો પર સંશોધનો થઈ રહ્યા છે.

રક્ષાશક્તિ યુનિવર્સિટીને રાષ્ટ્રીય કક્ષાએ “Institute of Strategic or Security Related Interest” તરીકે જાહેર કરવામાં આવી રહી છે.

રક્ષાશક્તિ યુનિવર્સિટી અંતર્ગત વિવિધ શાળાઓની સૂચિઃ -

1. School of Internal Security and Police Administration (SISPA)
2. School of Counter-Insurgency and Counter-Terrroism (SCICT)
3. School of Infromation Technology and Cyber Security (SITCS)
4. School of Forensic Science and Risk Management (SFSRM)
5. School of Criminology and Crime Science (SCCS)
6. School of Foreign Languages and Security Culture (SFLSC)
7. School of Security Law, Policy and Governance (SSLPG)
8. School of Physical Education and Sports (SPES)
9. School of Maritime, Air and Space Studies (SMASS)
10. School of Neighbourhood Foreign and Military Affairs (SNFMA)
11. School of Strategic Learning and Joint Logistics (SSLJL)
12. School of Security Procurement, Manufacturing and Exports (SSPME)
13. School of Military Affairs, Histroy and Strategies (SMAHS)
14. School of Border Management and Intelligence (SBMI)
15. School of Security Technology and Management (SSTM)

યુનિવર્સિટીમાં ઉપલબ્ધ અભ્યાસક્રમ અને યોગ્યતા

ક્રમ	અભ્યાસક્રમ	લાયકાત
૧	સર્ટિફિકેટ કોર્સ ઈન ફોટોગ્રાફી	કોઈપણ પ્રવાહમાં ધોરણ – ૧૨પાસ અથવા સમકક્ષ
૨	ડિપ્લોમા ઈન પોલીસ સાયન્સ	કોઈપણ પ્રવાહમાં ધોરણ – ૧૨પાસ અથવા સમકક્ષ
૩	બી.ટેક. (કોમ્પ્યૂટર સાયન્સ અને એન્જિનિયરિંગ)	ACPCએ નક્કી કરેલ પ્રમાણે
૪	બી.એ- સિકયોરિટી મેનેજમેન્ટ	કોઈપણ પ્રવાહમાં ધોરણ – ૧૨ પાસ
૫	પોસ્ટ ગ્રેજ્યુએટ ડિપ્લોમા ઈન પોલીસ સાયન્સ	કોઈપણ પ્રવાહમાં વિદ્યાશાખાના સ્નાતક (૧૦+૨+૩)
૬	પોસ્ટ ગ્રેજ્યુએટ ડિપ્લોમા ઈન સાયબર સિક્યુરીટી એન્ડ સાયબર ફોરેન્સિક	કોઈપણ પ્રવાહમાં વિદ્યાશાખાના સ્નાતક (આર્ટ્સ સિવાય) (૧૦ + ૨ + ૩) અથવાસમકક્ષ
૭	પોસ્ટ ગ્રેજ્યુએટ ડિપ્લોમા ઈન ઈન્ડસ્ટ્રિયલ સિક્યોરીટી	કોઈપણ પ્રવાહમાં વિદ્યાશાખાના સ્નાતક (૧૦ + ૨ + ૩) અથવા સમકક્ષ
૮	એમ.એ. ઈન ક્રિમીનોલોજી	કોઈપણ પ્રવાહમાં સ્નાતક
૯	એમ.એ. ઈન પોલીસ એડમિનિસ્ટ્રેશન	કોઈપણ પ્રવાહમાં વિદ્યાશાખાના સ્નાતક
૧૦	એમ.ટેક ઈન સાયબર સિક્યોરિટી	ACPCએ નક્કી કરેલ પ્રમાણે
૧૧	એલ.એલ.એમ. ઈન ક્રાઈમ એન્ડ સિક્યોરિટી લો	સ્નાતક
૧૨	માસ્ટર ઓફ સાયન્સ ઈન ફોરેન્સિક સાયન્સ	કોઈપણ સંલગ્ન પ્રવાહમાં

૧૩	માસ્ટર ઓફ ફિલોસોફી (ક્રિમીનોલોજી, પોલીસ એડમિનિસ્ટ્રેશન કાયદો, ઈન્ફોર્મેશન ટેકનોલોજી, ન્યાય સહાયક વિજ્ઞાન, શારીરિક શિક્ષણ)	કોઈપણ સંલગ્ન પ્રવાહમાં વિદ્યાશાખાના અનુસ્નાતક
૧૪	સંશોધન પીએચ.ડી. (વધુ માહિતી માટે યુનિવર્સિટી વેબાઈટની મુલાકાત લેવી.)	

- વર્તણૂક અને ન્યાય સહાયક વિજ્ઞાન (Behavioural & Forensic Science)
- આઈ.ટી એન્ડ સાયબર સિક્યોરિટી (Information Technology and Cyber Security)
- કાયદો (Law)
- અપરાધ શાસ્ત્ર (Criminology)
- પોલીસ વહીવટ (Police Administration)
- આંતરિક સુરક્ષા અને વ્યવસ્થાપન (Internal Security & Management)
- શારીરિક શિક્ષણ (Physical Education & Sports)

તેમજ નવા કોર્સ જેવા કે બી. એ. (એલ.એલ. બી.), બી.એસસી. (એલ.એલ.બી.), એમ.એસસી. ઈન ફોરેન્સિક ઓડિટિંગ એન્ડ એકાઉન્ટસી ચાલુ કરવાની વિચારણા છે.

પ્રવેશ પ્રક્રિયા

- પ્રવેશ પ્રક્રિયા એપ્રિલ-મે માસમાં પ્રારંભ થાય છે. તેની વિગતો વેબસાઈટ પર તેમજ સમાચાર પત્રોમાં પ્રસિદ્ધ કરવામાં આવે છે.
- યુનિવર્સિટીના વિવિધ અભ્યાસક્રમોમાં (પીએચ.ડી. અને એમ.ફીલ સિવાય) એન.સી.સી ઉમેદવારો, રમતવીર ઉમેદવારોને પ્રવેશમાં અગ્રીમતા આપવામાં આવે છે.
- પ્રવેશ તથા કોર્સને લગતી માહિતી માટે યુનિવર્સિટીનો સંપર્ક કરી શકાશે. ફોન - ૦૭૯-૬૮૧૨ ૬૮૦૦ મો-૯૯૭૮૪૪૬૯૧૨ (કામકાજના સમય દરમ્યાન)

ઈ-મેઈલ : academicbr@rsu.ac.in ફેક્સ : ૦૭૯ -૬૮૧૨૬૮૨૦ વેબસાઈટ : www.rsu.ac.in

કારકિર્દીની તકો

આ યુનિવર્સિટીમાંથી સફળતાપૂર્વક અભ્યાસક્રમ પૂર્ણ કરનાર વિદ્યાર્થીને ગુજરાત સરકાર દ્વારા પોલીસ કોન્સ્ટેબલ, પોલીસ સબઈન્સ્પેકટરની ભરતીમાં નીચે દર્શાવ્યા મુજબના વધારાના ગુણ આપીને અગ્રતા આપવામાં આવે છે.

ડિપ્લોમા/ડિગ્રી કોર્સમાં પ્રાપ્તાંક	પી.એસ.આઈ/ આઈ.ઓ/ એ.એસ. આઈ. ભરતી પરીક્ષામાં ઉમેરવાના ગુણ	કોન્સ્ટેબલની ભરતી પરીક્ષામાં ઉમેરવાના ગુણ
ડિસ્ટીંકશન	૧૫ ગુણ	૫ ગુણ
પ્રથમવર્ગ	૧૨ ગુણ	૪ ગુણ
દ્વિતીયવર્ગ	૯ ગુણ	૩ ગુણ
અન્ય ઉત્તીર્ણ	૫ ગુણ	૨ ગુણ

- ગુજરાત ઔદ્યોગિક સુરક્ષાદળની નોકરીમાં રક્ષાશક્તિ યુનિવર્સિટીમાં પાસ થયેલા વિદ્યાર્થીઓ માટે રોજગારીની તક
- ખાનગી IT અને બીજી કંપનીમાં રોજગારીની તકો.

પ્લેસમેન્ટ

● અત્યાર સુધીમાં પોલીસ ભરતીમાં ૨૦૦થી વધુ વિદ્યાર્થીઓ પોલીસ વિભાગમાં (પોલીસ કોન્સ્ટેબલ, પોલીસ સબઈન્સ્પેકટર તેમજ આસિસ્ટન્ટ સબઈન્સ્પેકટર) પસંદગી પામેલ છે.

● યુનિવર્સિટી દ્વારા વિદ્યાર્થીઓના પ્લેસમેન્ટ માટે જોબફેરનું આયોજન કરવામાં આવે છે.

● આ ઉપરાંત, રક્ષાશક્તિ યુનિવર્સિટીના વિદ્યાર્થીઓ ગુજરાત ઔદ્યોગિક સુરક્ષા દળ તેમજ ખાનગી સુરક્ષા સંસ્થામાં, સામાજિક સેવા સંસ્થામાં, આઈ.ટી. ક્ષેત્રની ખાનગી કંપનીઓમાં અને શૈક્ષણિક સંસ્થામાં સેવા આપી રહ્યા છે.

● રક્ષાશક્તિ યુનિ.ના વિવિધ કોર્સના વિદ્યાર્થીઓ ઈન્ટર્નશીપ માટે ગયેલ છે.

પ્રો. બિમલ એન. પટેલ, મહાનિયામકશ્રીના માર્ગદર્શન હેઠળ આ યુનિવર્સિટીના તજજ્ઞો વિદ્યાર્થીઓને જ્ઞાન આપી રહ્યા છે. યુનિવર્સિટી રાષ્ટ્રીય સ્તરે સેવા આપવા માટે જ્ઞાન, સંશોધન, તાલીમનું આયોજન પર ભાર મૂકવામાં આવેલ છે અને સમાજની તેમજ ગુજરાત રાજય અને ભારતની સારી છબીને આ યુનિવર્સિટીના હેતુ સાથે સમગ્ર વિશ્વમાં અગ્રેસર કરશે.

શિષ્યવૃતિ

અનુસૂચિત જાતિ, અનુસૂચિત જનજાતિ, સામાજિક અને શૈક્ષણિક રીતે પછાત અને અન્ય અનામત વર્ગના વિદ્યાર્થીઓને સરકારના નિયમ મુજબ સ્કોલરશીપ યોજનાનો લાભ મળવાપાત્ર છે. આ ઉપરાંત, પીએચ. ડી. અને એમ. ફીલના વિદ્યાર્થીઓને ફેલોશીપ પણ આપવામાં આવે છે.

વ્યવસ્થા

આ નવીન યુનિવર્સિટીમાં હોસ્ટેલ, જીમ અને ફીટનેસ, ઈન્ટરનેટ, મેડિકલ અને wi-fi તેમજ જમવાની સુવ્યવસ્થા છે.

સંપર્કઃ-

રક્ષાશક્તિ યુનિવર્સિટી, લવાડ કેમ્પસ

મુ. લવાજ, તા. દહેગામ, જિ. ગાંધીનગર -૩૮૨૩૦૫

ફોન નં- ૦૭૯- ૬૮૧૨ ૬૮૦૦

મો-૯૯૭૮૪૪૬૯૧૨(કામકાજના સમય દરમિયાન) ઈ- મેઈલ : academicbr@rsu.ac.in

ફેકસ : ૦૭૯-૬૮૧૨૬૮૨૦

વેબસાઈટ : www.rsu.ac.in

ઈન્ચાર્જ રજિસ્ટ્રાર તથા આસી. રજિસ્ટ્રાર
રક્ષાશક્તિ યુનિવર્સિટી.

૧૬ સ્વર્ણિમ ગુજરાત સ્પોર્ટ્સ યુનિવર્સિટી : ગાંધીનગર શારીરિક શિક્ષણ અને રમત ક્ષેત્રે કારકિર્દીની તકો

– દીપ મહેતા

યુનિવર્સિટી ગ્રાન્ટ કમિશન (UGC) દ્વારા માન્ય સ્વર્ણિમ ગુજરાત સ્પોર્ટ્સ યુનિવર્સિટીની વર્ષ ૨૦૧૧માં ગુજરાત સરકાર દ્વારા સ્થાપના કરવામાં આવી છે. યુનિવર્સિટી શારીરિક શિક્ષણ અને રમત-ગમત ક્ષેત્રે વિવિધ સર્ટિફિકેટ, સ્નાતક, અનુસ્નાતક તેમજ સંશોધનના અભ્યાસક્રમો ચલાવે છે. શારીરિક શિક્ષણ અને રમત-ગમત ક્ષેત્રે વિશ્વસ્તરની અનેક ખ્યાતનામ યુનિવર્સિટીઓ જેમનું સભ્યપદ ધરાવે છે, તેવા International Association of Physical Education and Sports Universities નામના સંગઠનમાં સભ્યપદ ધરાવતી ભારતની સર્વ પ્રથમ યુનિવર્સિટીનું ગૌરવ સ્વર્ણિમ ગુજરાત સ્પોર્ટ્સ યુનિવર્સિટીને પ્રાપ્ત છે.

આજના યુગમાં રમત પ્રદર્શનને સર્વોચ્ચ સ્તરે લઇ જવા માટે રમતગમત સાથે સંકળાયેલા દરેક ક્ષેત્રને પાયાથી મજબૂત અને સમૃદ્ધ કરવાની જરૂરિયાત છે. રમત વિજ્ઞાન અને અન્ય દરેક સંલગ્ન ક્ષેત્ર માટે વિવિધ અભ્યાસક્રમો તૈયાર કરી તથા તે ક્ષેત્રે માનવ સંસાધનોનો વિકાસ કરવા શૈક્ષણિક સંસ્થાઓ અને વિશ્વ વિદ્યાલયોએ ઉત્કૃષ્ટ યોગદાન આપવું જરૂરી છે. આ ક્ષેત્રે રુચિ ધરાવતા યુવાનોએ તેમજ રમતવીરોએ રમતોનો બહોળો અનુભવ અને સિદ્ધિઓ પ્રાપ્ત કર્યા પછી આ પ્રકારના ક્ષેત્રોમાં પોતાનું યોગદાન આપવું જોઈએ.

રમતગમત ક્ષેત્રે યોગ્ય કુશળતા ધરાવતા માનવ સંસાધનની અછત વર્તાઈ રહી છે. એક તરફ શાળા અને કૉલેજોની શિક્ષણ પ્રણાલી રમતગમત ક્ષેત્રે રસ ધરાવતા યુવાનો માટે પ્રોત્સાહક નથી. તો બીજી બાજુ રમતગમત ક્ષેત્રે રસ ધરાવતા ખેલાડીઓ તૈયાર કરવા માટે વિવિધ ક્ષેત્રે કુશળતા અને ઉચ્ચ જ્ઞાન ધરાવતા મહત્ત્વાકાંક્ષી યુવાનો રમતના ક્ષેત્ર તરફ રહેલી વ્યાવસાયિક સંભાવનાઓથી અવગત નથી. આજના સમયમાં માત્ર શારીરિક શિક્ષણ અને સ્વાસ્થ્ય જ નહી પરંતુ ઉચ્ચ રમત પ્રદર્શન પ્રાપ્ત કરવા રમત ક્ષેત્રે ઉચ્ચ કક્ષાના રાહબરો, રમત મનોવિજ્ઞાનિકો, રમત જૈવયંત્રશાસ્ત્રના વિદ્વાનો, રમત ટેકનોલોજીના નિષ્ણાતો, રમત દેખાવ વિશ્લેષક અને આંકડાશાસ્ત્રી, રમત આહાર અને આરોગ્યશાસ્ત્રના વિદ્વાનોની તાતી જરૂરિયાત જણાઈ રહી છે.

રમત ક્ષેત્રે વર્તમાન સમયમાં અને ભવિષ્યમાં ઊભી થનારી સંભાવનાઓ સામે માનવ સંસાધનોનું ઘડતર કરવું જરૂરી બની રહ્યું છે. રમત ક્ષેત્રે વિવિધ સંભાવનાઓને જોતાં સામાન્ય રીતે નીચે જણાવેલા વિવિધ જૂથોમાં માનવ સંસાધનની જરૂરિયાત રહે છે.

સ્પોર્ટ્સ સાયન્સ :

આ ક્ષેત્રે સ્પોર્ટ્સ ફિઝિઓલોજી, સ્પોર્ટ્સ બાયોમિકેનિક્સ, સ્પોર્ટ્સ સાયકોલોજી, સ્પોર્ટ્સ એન્થોપોમેટ્રી, સ્પોર્ટ્સ ટેકનોલોજી, સ્પોર્ટ્સ પરફોર્મન્સ એનાલીસીસ, સ્પોર્ટ્સ ઈન્ફોર્મેશન ટેકનોલોજી તજજ્ઞ, સ્પોર્ટ્સ લેબોરેટરી ટેકનિશિયન,, કોચિંગ માટે વિશિષ્ઠ પ્રકારના સોફ્ટવેર ડેવલપર્સ વગેરે જેવાં ક્ષેત્રો હજુ પણ વણ ખેડાયેલાં છે.

સ્પોર્ટ્સ મેડિસિન અંગે આનુષંગિક અભ્યાસક્રમોઃ

સ્પોર્ટ્સ મેડિસીન એક્સપર્ટ, સ્પોર્ટ્સ ફિઝિયોથેરાપી, કન્ડિશનિંગ ટ્રેનર્સ, એક્સરસાઇઝ થેરાપી ટેકનિશિયન, સ્પોર્ટ્સ ડાયાનાટોમી જેવાં ક્ષેત્રો પણ વણખેડ્યાં જાણાય છે. જેમાં અનેક ગણી શક્યતાઓ દેશ વિદેશમાં રહેલી છે જેમાં રમતવીરો તથા વિજ્ઞાનના વિદ્યાર્થીઓ આ પ્રકારના ક્ષેત્રોમાં વળ્યા નથી.

સ્પોર્ટ્સ મેનેજમેન્ટ :

આ ક્ષેત્રમાં મેનેજમેન્ટ ઈન સ્પોર્ટ્સ, HR મેનેજમેન્ટ ઈન સ્પોર્ટ્સ, સ્પોર્ટ્સ ટુરીઝમ, સ્પોર્ટ્સ ઇકોનોમિક્સ એન્ડ ફાયનાનસિંગ મેનેજમેન્ટ, મેનેજમેન્ટ ઓફ સ્કૂલ સ્પોર્ટ્સ, મેનેજમેન્ટ ઓફ યુનિવર્સિટી સ્પોર્ટ્સ, સ્પોર્ટ્સ ગુડ્સ માર્કેટિંગ, હેલ્થ ક્લબ એન્ડ ફિટનેસ સેન્ટર મેનેજમેન્ટ, યોગ સેન્ટર મેનેજમેન્ટ, સ્પોર્ટ્સ લો, સ્પોર્ટ્સ આર્બિટેશન જેવા ક્ષેત્રોમાં પણ અનેક ગણી શક્યતાઓ છે. નોકરી કરતાં સ્વરોજગારી મેળવવાની શક્યતાઓ સૌથી વધુ જણાય છે.

સ્પોર્ટ્સ ઇન્ડસ્ટ્રીઝ :

આ ક્ષેત્રમાં મોટા પાયે રોકાણ અને માર્કેટિંગ નેટવર્કની જરૂર પડે છે. એટલું જ નહી આ પ્રકારના વ્યાપાર કે ધંધાનું મોડેલ સફળ બનાવવા માટે તેમાં જે-તે રમતના ભૂતપૂર્વ

ખેલાડીઓ કે નિષ્ણાતોની સેવાઓ પણ લેવામાં આવતી હોય છે. રમત ગમતને લગતા સામાનના ઉત્પાદન અને વેચાણથી રોજગારીનું એક નવું ક્ષેત્ર ઉત્પન્ન થઈ રહ્યું છે સરકારના સ્ટાર્ટ અપ ઈન્ડિયા કાર્યક્રમથી ખેલકૂદ ક્ષેત્રે સાધન-સામાનના ઉત્પાદન ક્ષેત્રે વધુને વધુ નવી કંપનીઓની આગળ આવવાની શક્યતાઓ છે. આ ક્ષેત્રે સ્પોર્ટ્સ ગુડ્સ મેન્યુફેક્ચરિંગમાં પણ કુશળ કારીગરોની વધુ સંખ્યાથી વિદેશી ઉપકરણો પર દેશના નાણાંનો વ્યય અટકાવી, Make in India બેઈઝ સ્મોલ સ્કેલ ઈન્ડસ્ટ્રીઝ વિકસાવી શકાય છે.

સ્પોર્ટ્સ કોચિંગ :

યુવાનો અને ખેલાડીઓ કે જેઓ સ્પોર્ટ્સ કોચિંગના ક્ષેત્રે રસ ધરાવતા હોય તેઓ વિવિધ રમતો માટે ટ્રેનિંગ, કન્ડિશનિંગ અને હાઈ પરફોર્મન્સ કોચિંગ જેવા દરેક સ્તરે રાહબર તરીકેની કારકિર્દીના ક્ષેત્રેમાં રહેલી તકો મેળવી શકે છે.

સ્પોર્ટ્સ મીડિયા :

જે યુવાનોને લેખન અને વ્યાખ્યાનમાં રસ છે તેઓ માટે હવે રમતગમત અને ખેલકૂદનું નવું ક્ષેત્ર ખૂલી રહ્યું છે. આગામી સમયમાં રમતગમત અને ખેલકૂદ ક્ષેત્રે લેખન અને સમીક્ષા કરી શકે તેવા લેખકોની માંગમાં વધારો થશે. 'ખેલો ઈન્ડિયા' જેવી વિવિધ રાષ્ટ્રીય અને આંતરરાષ્ટ્રીય સ્પર્ધાનું આયોજન ડિજિટલ યુગમાં થઈ રહ્યું છે, તેથી તેમાં ભાગ લેનાર દરેક ખેલાડીની સફળતા અને સ્પોર્ટ્સ પરફોર્મન્સની તમામ વિગતો ડિજિટલ સ્વરૂપે સાચવવી અને તેનું વિશ્લેષણ કરવું પણ જરૂરી હોય છે, જેથી શ્રેષ્ઠ રમત દેખાવ કરનાર ખેલાડીઓના આંકડાઓ દેશ અને વિશ્વ સમક્ષ મૂકી શકાય.

સ્પોર્ટ્સ પેડાગોગી :

આજના યુગમાં રમતગમત અને ખેલકૂદે એક આગવું સ્થાન પ્રાપ્ત કર્યું છે. આ ઉપરાંત રમતગમત અને સ્કોલરશીપને મહત્ત્વ આપવા રાજ્ય સરકાર તેમજ કેન્દ્ર સરકાર વિવિધ કાર્યક્રમો તેમજ આશાસ્પદ ખેલાડીઓને વિવિધ સંસ્થાઓ તરફથી મળતા સમર્થનને પરિણામે આજે માતાપિતા પોતાના બાળકોને નાનપણથી જ રમતનું પ્રશિક્ષણ આપવા લાગ્યા છે. આથી દેશમાં મોટાપાયે બાળકોને પ્રશિક્ષિત કરવા માટે વધુમાં વધુ નિપુણ શિક્ષકો અને પ્રશિક્ષકોની જરૂરિયાત ઊભી થઈ રહી છે. શિક્ષણ શાસ્ત્રીય સિદ્ધાંતોના આધારે અસરકારક શિક્ષણ આપી શકે તેવા શારીરિક શિક્ષણના શિક્ષકો અને રમત પ્રશિક્ષકોની આજે વ્યાવસાયિક કૉલેજો અને યુનિવર્સિટીમાં જરૂર છે જેના માધ્યમથી સારા વિદ્યાર્થીઓ અને ખેલાડીઓ તૈયાર કરી ઉચ્ચ રમત પ્રદર્શન મેળવી શકાય.

એડવેન્ચર સ્પોર્ટ્સ :

એડવેન્ચર સ્પોર્ટ્સ ઈન્ડસ્ટ્રી છેલ્લાં કેટલાંક વર્ષોથી ભારતમાં ઝડપથી વિકસી રહી છે. રાજ્ય અને રાષ્ટ્રીય સ્તરે એડવેન્ચર સ્પોર્ટ્સના વિવિધ ક્ષેત્રોમાં તાલીમ આપતી ઘણી સંસ્થાઓ આજે વિકસી રહી છે. શાળા, કૉલેજો તેમજ વિવિધ ક્લબોમાં એડવેન્ચર પ્રવૃત્તિઓ જેવી કે લેન્ડ એડવેન્ચર સ્પોર્ટ્સ, વોટર એડવેન્ચર સ્પોર્ટ્સ, એરો સ્પોર્ટ્સમાં અનેક વિદ્યાર્થીઓ અને યુવાનો ભાગ લેવા પ્રોત્સાહિત થયા છે. તેઓની જરૂરિયાતને ધ્યાને લઈ એડવેન્ચર સ્પોર્ટ્સ ક્ષેત્રે પ્રાયોગિક અને પ્રવૈધક જ્ઞાન તથા અનુભવ ધરાવતા નિપુણ નિષ્ણાતો અને પ્રશિક્ષકોની જરૂર સ્વર્ણિમ ગુજરાત સ્પોર્ટ્સ યુનિવર્સિટીમાં એક અલગથી એડવેન્ચર સ્પોર્ટ્સ એન્ડ યુથ અફેર્સ વિભાગમાં કાર્યરત પી. જી. ડિપ્લોમા અભ્યાસક્રમો તેમજ વિવિધ ટૂંકા ગાળાના તાલીમ કાર્યક્રમો દ્વારા આ ક્ષેત્રે વ્યાવસાયિક અને સ્વરોજગારીની તકો વિકસાવી શકાય તેમ છે.

ખેલકૂદ ક્ષેત્રે કોર્પોરેટમાં તકો :

આજે દેશમાં રમતગમત ક્ષેત્રે ક્લબ કલ્ચર ઝડપભેર વધી રહ્યું છે. વિવિધ રમતોમાં સક્રિય ક્લબને આર્થિક ટેકો આપવા અનેક મોટી કંપનીઓ આગળ આવી રહી છે. મોટી કંપનીઓ પોતાની બ્રાંડ અને માર્કેટિંગને ઉત્તેજન આપવા માટે પણ નવા ઉભરતા ખેલાડીઓને સ્પોન્સરશીપ આપે છે. ખેલાડીઓ દ્વારા કરાતી જાહેરાતોનો બાળકો અને યુવાનોમાં વધુ પ્રભાવ પડતો હોવાથી રાષ્ટ્રીય અને આંતરરાષ્ટ્રીય સ્પર્ધાઓ સ્પોન્સર કરવામાં પણ મોટી

કંપનીઓ આગળ આવતી જોવા મળી રહી છે.

સ્પોર્ટ્સ રિસર્ચ :

આજનો સમય માહિતીનો સમય છે. ડેટા વિજ્ઞાનિક જીવનના પ્રત્યેક ક્ષેત્રમાં નિર્ણય અને વિકાસને પ્રભાવિત કરે છે. ખેલ જગત પણ તેનાથી અલગ નથી. આંકડાઓને આધારે પૂર્વાનુમાન અને સરખામણી વગેરે માટે ખૂબ જ સરળતા રહે છે. પ્રાપ્ત ડેટાનું જે લોકો યોગ્ય મૂલ્યાંકન અને પૃથક્કરણ કરી શકે તેવા નિષ્ણાતોની આ ક્ષેત્રમાં ખૂબ જ માંગ રહે છે.

ફિટનેસ કન્સલ્ટન્ટ :

આજે ખેલકૂદ અને રમતગમતમાં શારીરિક સુસજ્જતાનું મહત્ત્વ વધી રહ્યું છે. ફિટનેસ માટે એક વિશેષ તાલીમબદ્ધ વ્યક્તિ હોવી એ હવે અનિવાર્ય બન્યું છે. ફિટનેસ કન્સલ્ટન્ટ એ એવી વ્યક્તિ છે જે ખેલાડીઓના આરોગ્ય, ફિટનેસ, પોષણ, અને ચિકિત્સા જેવાં ક્ષેત્રોમાં સલાહ અને માર્ગદર્શન આપે. શહેરો તેમજ નાનાં કેન્દ્રોમાં પણ હવે ધીમે ધીમે ખાનગી જીમની સંખ્યા વધી રહી છે અને તમામ જીમમાં ફિટનેસ નિષ્ણાત કે કન્સલ્ટન્ટની જરૂરિયાત રહે છે.

અમ્પાયર કે રેફરી :

કોઈપણ રમત કે ખેલમાં અમ્પાયર અને રેફરીની જરૂર હોય છે. જુનિયરથી સિનિયર કક્ષા સુધી અને રાષ્ટ્રીય કે આંતરરાષ્ટ્રીય સ્તરની સ્પર્ધાઓ માટે તે એક અનિવાર્ય અંગ છે. રમતગમત અને ખેલકૂદમાં આ એક વિશેષ યોગ્યતા ધરાવતું કાર્યક્ષેત્ર છે, જેમાં રમતગમત અને ખેલકૂદના વિકાસ સાથે યોગ્યતા ધરાવતા અનુભવી અમ્પાયર કે રેફરીની દિવસે ને દિવસે માંગ વધી રહી છે.

સ્વર્ણિમ ગુજરાત સ્પોર્ટ્સ યુનિવર્સિટી દ્વારા શારીરિક શિક્ષણ અને રમતગમતનું બહોળું જ્ઞાન ધરાવતા વિદ્યાર્થીઓ, શિક્ષકો, રાહબરો, તેમજ અધ્યાપકો તૈયાર કરવા અગ્રેસર છે. યુનિવર્સિટી દ્વારા ચાલતા વિવિધ અભ્યાસક્રમોની માહિતી નીચે મુજબ છે.

ક્રમ નં.	અભ્યાસક્રમ	લાયકાત	સમયગાળો	પ્રવેશ ફી (રૂ.)
૧.	પીએચ.ડી. (યુ.જી.સી. ના ધારાધોરણ મુજબ) (રેગ્યુલર) ડોક્ટર ઓફ ફિલોસોફી (ફિઝિકલ એજ્યુકેશન)	માસ્ટર ડિગ્રી ઈન ફિઝિકલ એજ્યુકેશન / સ્પોર્ટ્સ સાયન્સ	--	૫૦૦/-
૨.	એમ.ફિલ. + પીએચ.ડી. (ઈન્ટીગ્રેટેડ પ્રોગ્રામ) યુ.જી.સી.ના ધારાધોરણ મુજબ (ફુલ ટાઈમ)	માસ્ટર ડિગ્રી ઈન ફિઝિકલ એજ્યુકેશન / સ્પોર્ટ્સ સાયન્સ	૩ વર્ષ (૬ સેમેસ્ટર)	૫૦૦/-
૩	એમ.પી.એડ (એન.સી. ટી.ઈ.ના ધારાધોરણ મુજબ) માસ્ટર ઓફ ફિઝિકલ એજ્યુકેશન	બી.પી.એડ (એન.સી.ટી. ઈ.ના ધારાધોરણ મુજબ)	૨ વર્ષ (૪ સેમેસ્ટર)	૨૫૦/-
૪	એમ.પી.ઈ.એસ. (યુ.જી.સી.ના ધારાધોરણ મુજબ.) માસ્ટર ઓફ ફિઝિકલ એજ્યુકેશન એન્ડ સ્પોર્ટ્સ	બી.પી.ઈ.એસ/ બી.પી.એડ	૨ વર્ષ (૪ સેમેસ્ટર)	૨૫૦/-
૫	એમ.એ. (સ્પોર્ટ્સ સાયકોલોજી) માસ્ટર ઓફ આર્ટ્સ (યુ.જી.સી.ના ધારાધોરણ મુજબ.)	કોઇ પણ ગ્રેજ્યુએટ (સ્પોર્ટ્સ પાર્ટિસિપેશનને પ્રાધાન્ય આપવામાં આવશે)	૨ વર્ષ (૪ સેમેસ્ટર)	૨૫૦/-
૬	એમ.એ. (જર્નાલિઝમ માસ કમ્યુનિકેશન ઈન સ્પોર્ટ્સ) (યુ.જી.સી.ના ધારાધોરણ મુજબ)	કોઇ પણ ગ્રેજ્યુએટ	૨ વર્ષ (૪ સેમેસ્ટર)	૨૫૦/-
૭	બી.પી.એડ. (એન.સી. ટી.ઈ.ના ધારાધોરણ મુજબ) બેચરલ ઓફ ફિઝિકલ એજ્યુકેશન	કોઇ પણ ગ્રેજ્યુએટ તથા સ્પોર્ટ્સ પાર્ટિસિપેશન એન.સી.ટી.ઈ.ના ધારાધોરણ મુજબ	૨ વર્ષ (૪ સેમેસ્ટર)	૨૫૦/-

૮	બી.બી.એ. (સ્પોર્ટ્સ મેનેજમેન્ટ) બેચલર ઓફ બિસનેસ ઍડમિનિસ્ટ્રેશન (યુ.જી.સી.ના ધારાધોરણ મુજબ)	૧૨ પાસ (૧૦+૨) (સ્પોર્ટ્સ પાર્ટિસીપેશનને પ્રાધાન્ય આપવામાં આવશે)	૩ વર્ષ (૬ સેમેસ્ટર)	૨૫૦/-
૯	બી.બી.એ. (ઇવેન્ટ મેનેજમેન્ટ વિથ સ્પેશ્યલાઇઝેશન ઇન સ્પોર્ટ્સ) બેચલર ઓફ બિસનેસ ઍડમિનિસ્ટ્રેશન (યુ.જી.સી.ના ધારાધોરણ મુજબ)	૧૨ પાસ (૧૦+૨) (સ્પોર્ટ્સ પાર્ટિસીપેશનને પ્રાધાન્ય આપવામાં આવશે)	૩ વર્ષ (૬ સેમેસ્ટર)	૨૫૦/-
૧૦	બી.પી.ઈ.એસ. (યુ.જી.સી.ના ધારાધોરણ મુજબ) બેચલર ઓફ ફિઝિકલ એજ્યુકેશન એન્ડ સ્પોર્ટ્સ	૧૨ પાસ (૧૦+૨) (સ્પોર્ટ્સ પાર્ટિસીપેશનને પ્રાધાન્ય આપવામાં આવશે)	૩ વર્ષ (૬ સેમેસ્ટર)	૨૫૦/-
૧૧	બી.એસસી. (સ્પોર્ટ્સ કોચિંગ) બેચલર ઓફ સાયન્સ (સ્પોર્ટ્સ કોચિંગ) (યુ.જી.સી.ના ધારાધોરણ મુજબ)	૧૨ પાસ (૧૦+૨) (સ્પોર્ટ્સ પાર્ટિસીપેશનને પ્રાધાન્ય આપવામાં આવશે)	૩ વર્ષ (૬ સેમેસ્ટર)	૨૫૦/-
૧૨	બી.એસસી. (સ્પોર્ટ્સ ન્યુટ્રિશન) બેચલર ઓફ સાયન્સ (સ્પોર્ટ્સ ન્યુટ્રિશન) (યુ.જી.સી.ના ધારાધોરણ મુજબ)	૧૨ પાસ (૧૦+૨) (સ્પોર્ટ્સ પાર્ટિસીપેશનને પ્રાધાન્ય આપવામાં આવશે)	૩ વર્ષ (૬ સેમેસ્ટર)	૨૫૦/-
૧૩	પોસ્ટ ગ્રેજ્યુએટ ડિપ્લોમા ઈન ● સ્પોર્ટ્સ મેનેજમેન્ટ ● એડવેન્ચરસ્પોર્ટ્સ એડમિનિસ્ટ્રેશન ● સ્પોર્ટ્સ જર્નાલિઝમ એન્ડ માસ મીડિયા ટેકનોલોજી ● ફિટનેસ મેનેજમેન્ટ	કોઇ પણ ગ્રેજ્યુએટ (સ્પોર્ટ્સ પાર્ટિસીપેશનને પ્રાધાન્ય આપવામાં આવશે) (નોંધઃકોર્સ પ્રમાણે ઓછામાં ઓછી સંખ્યા ૧૦)	૧ વર્ષ	૨૫૦/-

૧૪	પી. જી. ડિપ્લોમા ઈન સ્પોર્ટ્સ કોચિંગઃ- ૧) એથ્લેટીક્સ, ૨) આર્ચરી, ૩)ટેબલ, ટેનીસ, ૪) ટેનીસ, ૫) સ્વિમિંગ, ૬) બેડ્મિન્ટન, ૭) ફૂટબોલ, ૮) બાસ્કેટબોલ, ૯) વોલિબોલ, ૧૦) જીમનાસ્ટિક, ૧૧) કેનોઈંગ અને કાયાકીંગ, ૧૨) કુસ્તી, ૧૩) ક્રિકેટ, ૧૪) હોકી, ૧૫) ખો-ખો, ૧૬) કબડ્ડી, ૧૭) જુડો, ૧૮) ફેન્સિંગ, ૧૯) બોક્સિંગ, ૨૦) હેન્ડ બોલ	કોઈ પણ ગ્રેજ્યુએટ તથા સ્પોર્ટ્સ પાર્ટિસીપેશનમાં ● ૦૨ એઆઇયુ ઝૌનલ અથવા ● ૦૧ એઆઈયુ ઓલ ઈન્ડિયા અથવા ● ૦૧ સિનિયર નેશનલ (નોંધઃ રમત પ્રમાણે ઓછામાં ઓછી સંખ્યા ૧૫)	૧ વર્ષ	૨૫૦/-

- પ્રવેશપત્ર, ફી, અભ્યાસક્રમ, અભ્યાસક્રમનું માળખું, લાયકાત અને નિયમો યુનિવર્સિટીની વેબસાઈટ https://sgsu.gujarat.gov.in અથવા યુનિવર્સિટી કાર્યાલય ખાતેથી કામકાજના દિવસ દરમિયાન સવારે ૧૧.૦૦ થી સાંજે ૫.૦૦ કલાક સુધી મેળવી શકાશે.
- ઉપરોક્ત પૈકી કોઇ પણ કોર્સ કે રમત સ્પેશ્યલાઇઝેશન શરૂ કરવા કે ન કરવાનો અબાધિત અધિકાર યુનિવર્સિટીનો રહેશે.
- પ્રવેશપત્ર યુનિવર્સિટીની વેબસાઇટ https://sgsu.gujarat.gov.in અથવા https://admission.sgsuprotal.in પરથી ઓનલાઇન ભરી શકાશે. આ પ્રવેશપત્ર ભરવા માટેની જરૂરી સૂચનાઓ વેબસાઇટ પર Apply for Admission બટન પર ક્લીક કરવાથી મળશે.
- એડમિશન ફોર્મ ભરવા માટેની હેલ્પ ફાઈલ https://admission.sgsuprotal.in પરથી મેળવી શકાશે.
- સંપર્કઃ ૦૭૯-૨૩૨૮૮૬૦૩, ઈ-મેઈલ : admissions.sgsu@gmail.com

ઉપરોક્ત અભ્યાસક્રમો માટે જરૂરી ફી ''રજિસ્ટ્રાર, સ્વર્ણિમ ગુજરાત સ્પોર્ટ્સ યુનિવર્સિટી''ને ઉદ્દેશીને ડિમાન્ડ ડ્રાફ્ટ મારફતે ભરી શકાશે.

વિશેષ નોંધ :

- પ્રવેશ પ્રક્રિયા સંબંધે ખેલ મહાકુંભ સહિતની રાજ્ય સ્તરની સ્પર્ધામાં ભાગ લીધેલ હોય અથવા રમત ગમતની વિશેષ સિદ્ધિઓને ધ્યાનમાં લેવામાં આવશે.
- વિદ્યાર્થિનીઓ માટે ટ્યૂશન ફી ગુજરાત સરકારશ્રીના નિયમોનુસાર માફી રાખેલ છે. (સેલ્ફ-ફાઈનાન્સ કોર્સ માટે લાગુ પડતું નથી).
- હાલ અંતિમ સત્રની પરીક્ષા આપી રહેલ ઉમેદવાર પરિણામ પ્રાપ્ત થયેલ ન હોય તો પણ પ્રવેશપત્ર ભરી શકશે.

રજિસ્ટ્રાર,
સ્વર્ણિમ ગુજરાત સ્પોર્ટ્સ યુનિવર્સિટી,
ગાંધીનગર.

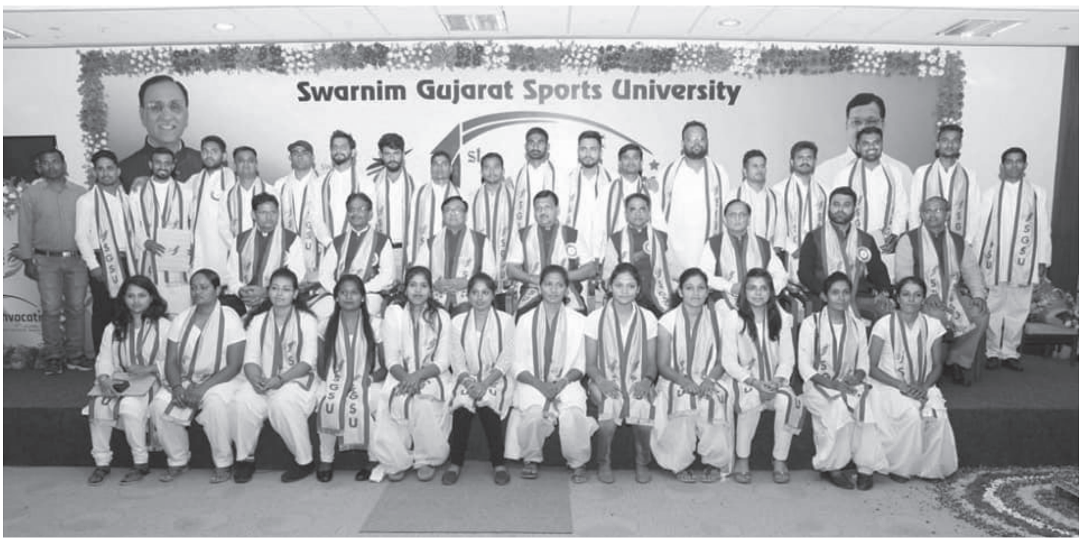

૧૭ કામધેનુ યુનિવર્સિટીના વિવિધ અભ્યાસક્રમો

– એમ. જે. દવે

કામધેનુ યુનિવર્સિટીની સ્થાપના ગુજરાત સરકારના વર્ષ ૨૦૦૯ના અધિનિયમ ૯ અંતર્ગત પશુચિકિત્સા અને પશુપાલન, ડેરી અને મત્સ્યવિજ્ઞાન ક્ષેત્રે શિક્ષણ, સંશોધન અને વિસ્તરણ શિક્ષણ થકી કૌશલ્યયુક્ત માનવધનના નિર્માણ હેતુ રાજ્યભરમાં વિવિધ શૈક્ષણિક સંસ્થાઓના માધ્યમથી કાર્યરત છે.

હેતુઃ સર્વ જીવોના કલ્યાણ અર્થે સદાય પ્રયત્નશીલ રહેવું.

વિઝન : આ યુનિવર્સિટી પશુચિકિત્સા અને સંલગ્ન શાખાઓમાં શિક્ષણ, સંશોધન અને વિસ્તરણ ક્ષેત્રે રાષ્ટ્રીય કક્ષાએ નેતૃત્વ પૂરું પાડવાની નેમ ધરાવે છે.

ગુજરાત રાજ્યમાં પશુચિકિત્સા અને પશુવિજ્ઞાનના વિકાસ માટે અને ડેરી વિજ્ઞાન, મત્સ્યોદ્યોગ અને સંલગ્ન વિજ્ઞાનોના અભ્યાસનો વ્યાપ વધારવા સહિત પશુપાલન, મત્સ્યપાલન અને ડેરી ઉદ્યોગમાં ખૂબ જ જરૂરી થતાં નવીન સંશોધન અને સંશોધનનાં પરિણામો અને અન્ય તાંત્રિક માહિતીના પ્રચાર-પ્રસાર માટે યુનિવર્સિટી કાર્યરત છે.

- કામધેનુ યુનિવર્સિટી દ્વારા ચલાવવામાં આવતા અભ્યાસક્રમો થકી રાજ્યભરમાં પશુચિકિત્સા અને પશુવિજ્ઞાન, ડેરી વિજ્ઞાન, મત્સ્યોદ્યોગ અને સંલગ્ન વિજ્ઞાનોના ક્ષેત્રોમાં તાંત્રિક અને તાલીમબધ્ધ માનવબળ તૈયાર કરવામાં આવે છે.
- કૌશલ્યવર્ધન થાય તેવા અભ્યાસક્રમો થકી યુવાપેઢીના સ્નાતકો/ડિપ્લોમા ધારકો પશુપાલન અને ઉત્પાદન વ્યવસાયને મૂલ્યવર્ધિત ઉદ્યોગો સ્થાપવાની તક પૂરી પાડવી.
- સ્વરોજગારી મેળવી અને ઉદ્યોગ સાહસિક બની નવયુવાનોને નોકરીની તકો પૂરી પાડી શકે તેવા અભ્યાસક્રમો છે.
- રાજ્ય/કેન્દ્ર સરકારની પ્રવર્તમાન નીતિ અનુસાર ખેડૂતો/પશુપાલકોની આવક બમણી કરવાની (Doubling the Income) સંકલ્પના મુજબના લક્ષ્યાંકોની સિદ્ધિ માટે કૌશલ્યયુક્ત માનવબળ તૈયાર કરે છે.

કામધેનુ યુનિવર્સિટીમાં ચાલતા અભ્યાસક્રમઃ

- સ્નાતક કક્ષાના અભ્યાસક્રમોઃ

(૧) બી.ટેક (ડેરી ટેકનોલોજી)
(૨) બી.વી.એસ.સી. એન્ડ એ.એચ(વેટરનરી)
(૩) બી.એફ.એસ.સી.(ફિશરીઝ)

- અનુસ્નાતક કક્ષાના અભ્યાસક્રમોઃ

૧) એમ.ટેક(ડેરી સાયન્સ)
૨) એમ.વી.એસ.સી
૩)એમ.એફ.એસ.સી

- ડિપ્લોમા કક્ષાનો અભ્યાસક્રમઃ

૧) ડિપ્લોમા ઈન એનિમલ હસબન્ડરી

અભ્યાસક્રમનો સમયગાળો:

ક્રમ	કક્ષા	અભ્યાસક્રમ	સમયગાળો	માધ્યમ
૧	સ્નાતક	બી.ટેક (ડેરી ટેકનોલોજી)	૪ વર્ષ (૮ સેમેસ્ટર)	તમામ અભ્યાસક્રમોનું માધ્યમ અંગ્રેજી રહેશે.
૨		બી.વી.એસ.સી. એન્ડ એ.એચ	૫.૫. વર્ષ (૧૦ સેમેસ્ટર)	
૩		બી.એફ.એસ.સી.	૪ વર્ષ (૮ સેમેસ્ટર)	
૪	અનુસ્નાતક	એમ.ટેક. (ડેરી સાયન્સ)	૨ વર્ષ (૪ સેમેસ્ટર)	
૫		એમ.વી.એસ.સી.		
૬		એમ.એફ.એસ.સી.		
૭	ડિપ્લોમા	ડિપ્લોમા ઈન એનિમલ હસબન્ડરી	૩ વર્ષ (૬ સેમેસ્ટર)	

સંસ્થાઓની યાદી :

ક્રમ	કોલેજ	ફોન/ઈ-મેઈલ	પ્રવેશ ક્ષમતા
સ્નાતક અભ્યાસક્રમ			
૧	કોલેજ ઓફ ડેરી સાયન્સ, (અંગભૂત) કામધેનુ યુનિવર્સિટી, અમરેલી-રાજકોટ હાઈવે, શેડુભાર ગામની બાજુમાં,અમરેલી	(ઓ) ૬૩૫૯૬૬૩૨૬૩ ઈ-મેઈલઃ prin.dsc.amreli@ku-guj.com	૪૪
૨	કોલેજ ઓફ વેટરનરી સાયન્સ, (અંગભૂત) રાજપુર(નવા) હિંમતનગર, જિ.-સાબરકાંઠા	(ઓ) ૦૨૭૭૨-૨૨૩૧૯૨ ઈ-મેઈલઃ dean.vet@ku-guj.com	૩૫*
૩	કોલેજ ઓફ ફિશરીઝ સાયન્સ,(અંગભૂત) રાજપુર(નવા) હિંમતનગર, જિ.-સાબરકાંઠા	(ઓ) ૦૨૭૭૨-૨૨૩૧૯૨ ઈ-મેઈલઃ dean.fish@ku-guj.com	૨૫*
૪	કોલેજ ઓફ ડેરી સાયન્સ, માનસિંહભાઈ ઇન્સ્ટિટ્યૂટ ઓફ ડેરી એન્ડ ફૂડ ટેકનોલોજી, મહેસાણા (સંલગ્ન)	(ઓ) ૦૨૭૬૨-૨૫૩૨૦૧/ ૨૪૩૭૭૭ ઈ-મેઈલઃ dharmendrashukla@midft.com	૪૪
★ સૂચિત બેઠકો			
અનુસ્નાતક અભ્યાસક્રમ			
૫	પોસ્ટ ગ્રેજ્યુએટ ઈન્સ્ટિટ્યૂટ ઓફ વેટરનરી એજ્યુકેશન એન્ડ રિસર્ચ, (અંગભૂત) રાજપુર(નવા) તા. હિંમતનગર, જિ.-સાબરકાંઠા	(ઓ) ૦૨૭૭૨-૨૨૩૧૯૨ ઈ-મેઈલઃ dean.vet@ku-guj.com	૧૫
૬	પોસ્ટ ગ્રેજ્યુએટ ઈન્સ્ટિટ્યૂટ ઓફ ફિશરીઝ એજ્યુકેશન એન્ડ રિસર્ચ, (અંગભૂત) રાજપુર(નવા) તા. હિંમતનગર, જિ.-સાબરકાંઠા	ઓ) ૦૨૭૭૨-૨૨૩૧૯૨ ઈ-મેઈલઃ dean.fish@ku-guj.com	૦૭
૭	પોસ્ટ ગ્રેજ્યુએટ ઈન્સ્ટિટ્યૂટ ઓફ ડેરી એજ્યુકેશન એન્ડ રિસર્ચ, અમરેલી (અંગભૂત)	ઓ) ૬૩૫૯૬૬૩૨૬૩ ઈ-મેઈલઃdean.dairy@ku-guj.com	૦૬
૮	કોલેજ ઓફ ડેરી સાયન્સ, માનસિંહભાઈ ઈન્સ્ટિટ્યૂટ ઓફ ડેરી એન્ડ ફૂડ ટેકનોલોજી, મહેસાણા (સંલગ્ન)	(ઓ) ૦૨૭૬૨-૨૫૩૨૦૧/ ૨૪૩૭૭૭ ઈ-મેઈલઃ dharmendrashukla@midft.com	૧૨

ડિપ્લોમા અભ્યાસક્રમ			
૯	પોલિટેકનિક ઇન એનિમલ હસબન્ડરી, રાજપુર(નવા) તા.હિંમતનગર, જિ. સાબરકાંઠા ૩૮૩૦૧૦ (અંગભૂત)	(ઓ) ૦૨૭૭૨-૨૨૩૧૯૨ ઈ-મેઈલ principalvetku@gmail.com	૫૫
૧૦	પોલિટેકનિક ઇન એનિમલ હસબન્ડરી, મુ ખડસલી, તા. સાવરકુંડલાજ જિ. અમરેલી- ૩૬૪૫૩૦ (સંલગ્ન)	(ઓ)૦૨૮૪૫-૨૫૨૦૧૦ ઈ-મેઈલ principal.khadsali@gmail.com	૫૫
૧૧	રિદ્ધિ પોલિટેકનિક ઇન એનિમલ હસબન્ડરી, ચન્દ્રનગર સોસાયટી, મોતીપુરા, હિંમતનગર, જિ.સાબરકાંઠા-૩૮૩૦૧૦ (સંલગ્ન)	(ઓ) ૦૨૭૭૨-૨૨૯૭૨ ઈ-મેઈલ riddhivet@gmail.com	૫૫
૧૨	કેશવમ પોલિટેકનિક ઇન એનિમલ હસબન્ડરી, મુ. છાપી, તા.ઇડર, જિ. સાબરકાંઠા-૩૮૩૨૩૦ (સંલગ્ન)	(ઓ) ૦૨૭૭૮-૨૫૯૨૬૫/૬૬૫ ઈ-મેઈલ kpcchhapi@gmail.com	૫૫
૧૩	વૃંદાવન પોલિટેકનિક ઇન એનિમલ હસબન્ડરી, શ્રી વૃંદાવન ગૌશાળા (જીવદયા) ટ્રસ્ટ, ખાનપર રોડ, બાયપાસ, મુ. જસદણ, જિ.રાજકોટ-૩૬૦૦૫૦ (સંલગ્ન)	(ઓ) ૯૪૯૯૬૬૭૭૩૭ ઈ-મેઈલ vrunda- vanpolytechnic12@gmail.com	૫૫
૧૪	જી.વી.એમ. પોલિટેકનિક ઇન એનિમલ હસબન્ડરી, મુ.વાંટાવછોડા,પો.ભદ્રાલા, તા.શહેરા, જિ.પંચમહાલ-૩૮૯૨૧૦ (સંલગ્ન)	(ઓ) ૭૯૮૪૬૩૪૨૭૯ ઈ-મેઈલ gvmpolytechnicinah@gmail.com	૫૫
૧૫	નવસર્જન પોલિટેકનિક ઇન એનિમલ હસબન્ડરી, મુ. રણછોડપુરા, પો. દેવપુરા, તા.વિજાપુર, જિ.મહેસાણા-૩૮૨૮૭૦ (સંલગ્ન)	(ઓ)૦૨૭૬૩-૨૯૨૩૧૫ ઈ-મેઈલ navsarjanpolytechnic@gmail.com	૫૫
૧૬	નોબલ પોલિટેકનિક ઇન એનિમલ હસબન્ડરી, ભેંસાણ રોડ, વાયા વડાલ, બામણગામની બાજુમાં, તા.જિ. જૂનાગઢ-૩૬૨૩૧૦ (સંલગ્ન)	(ઓ) ૯૮૨૪૨૯૯૯૬૧/૭૧/૮૧ મોઃ ૯૫૧૨૭૪૫૦૮૯ઈ-મેઈલ npiah2016@gmail.com	૫૫
૧૭	શ્રી સુરત પાંજરાપોળ સુરત સંચાલિત શ્રી ભરતિયા પોલિટેકનિક ઇન એનિમલ હસબન્ડરી, ઘોડદોડ રોડ, સુરત-૩૯૫૦૦૭ (સંલગ્ન)	(ઓ) ૦૨૬૧-૨૬૬૫૭૧૦ ઈ-મેઈલ :suratpanjarapolespt@gmail.com	૩૩

પ્રવેશ લાયકાત :

કોર્સનું નામ :	બી.ટેક. (ડેરી ટેકનોલોજી)
પ્રવેશ લાયકાત :	૧) બી.ટેક. (ડેરી ટેકનોલોજી) અભ્યાસક્રમ માટે ધો.૧૨ની પરીક્ષામાં ભૌતિકશાસ્ત્ર, રસાયણશાસ્ત્ર અને ગણિત(એ ગ્રૂપ અથવા એબી ગ્રૂપ)નાં વિષયોની થિયરીમાં કેટેગરી વાઈઝ ઓછામાં ઓછા નીચે મુજબના ગુણ મેળવેલ હોવા જોઈએ.

ક્રમ	વિગત	ઓછામાં ઓછા ટકા
1	અનુસૂચિત જાતિના વિદ્યાર્થીઓ માટે (SC)	૩૫%
2	અનુસૂચિત જનજાતિના વિદ્યાર્થીઓ માટે (ST)	૩૫%
3	સામાજિક અને શૈક્ષણિક પછાત વર્ગના વિદ્યાર્થીઓ માટે (SEBC)	૪૦%
4	અન્ય તમામ વિદ્યાર્થીઓ કે જે નિયમોનુસાર પ્રવેશપાત્ર ગણાતા હોય	૪૦%

૨) ચાલુ વર્ષની GUJCET અથવા રાજ્ય સરકાર દ્વારા વખતોવખત માન્ય કરાયેલ પરીક્ષા આપેલ હોવી જોઈએ

૩) એ-બી ગ્રૂપ પણ બી.ટેક ડેરી ટેકનોલોજી માટે ફોર્મ ભરી શકશે.

૪) GUJCET અથવા રાજ્ય સરકાર દ્વારા માન્ય બોર્ડ પરીક્ષા અને ધોરણ-૧૨ (વિજ્ઞાન પ્રવાહ)ની પરીક્ષામાં (ભૌતિકશાસ્ત્ર, રસાયણશાસ્ત્ર અને ગણિત વિષયની ફક્ત થીયરીમાં મેળવેલ) કુલ ગુણના અનુક્રમે ૪૦% અને ૬૦% અનુસાર મેરિટ તૈયાર કરવામાં આવે છે.

કોર્સનું નામ :	બેચલર ઓફ વેટરનરી સાયન્સ એન્ડ એનિમલ હસબન્ડરી (B.V.Sc. & A.H) અભ્યાસક્રમ
પ્રવેશ લાયકાત :	૧) બી.વી.એસ.સી. એન્ડ એ.એચ (વેટરનરી સ્નાતક) અભ્યાસક્રમ માટે ધો.૧૨ની પરીક્ષામાં ભૌતિકશાસ્ત્ર, રસાયણશાસ્ત્ર અને બાયોલોજી અને અંગ્રેજી (બી ગ્રૂપ)ના વિષયોની થિયરીમાં કેટેગરી વાઈઝ ઓછામાં ઓછા નીચે મુજબના ગુણ મેળવેલ હોવા જોઈએ.

ક્રમ	વિગત	ઓછામાં ઓછા ગુણ/ ટકા
1	અનુસૂચિત જાતિના વિદ્યાર્થીઓ માટે (SC) ૧૯૦ માર્ક્સ	(૪૭.૫૦%*)
2	અનુસૂચિત જનજાતિના વિદ્યાર્થીઓ માટે (ST) ૧૯૦ માર્ક્સ	(૪૭.૫૦%*)
3	સામાજિક અને શૈક્ષણિક પછાત વર્ગનાં વિદ્યાર્થીઓ માટે (SEBC) ૧૯૦ માર્ક્સ	(૪૭.૫૦%*)
4	અન્ય તમામ વિદ્યાર્થીઓ કે જે નિયમોનુસાર પ્રવેશપાત્ર ગણાતા હોય ૨૦૦ માર્ક્સ	(૫૦%*)

* VCIના પ્રવેશ લાયકાતના પ્રવર્તમાન ધારાધોરણો મુજબ.

૨) પ્રવેશ માટે ઉમેદવારે ચાલુ વર્ષની GUJCET પરીક્ષા આપેલ હોવી જોઈએ.

૩) પ્રવેશ મેરિટ ચાલુ વર્ષની GUJCET પરીક્ષામાં મેળવેલ કુલ ગુણના આધારે બનાવવામાં આવશે અને રૂબરૂ કાઉન્સેલિંગના માધ્યમથી પ્રવેશ આપવામાં આવશે.

કોર્સનું નામ :	બેચરલ ઓફ ફિશરીઝ સાયન્સ અભ્યાસક્રમ

પ્રવેશ લાયકાત :	૧) બી.એફ.એસ.સી. (ફિશરીઝ સ્નાતક) અભ્યાસક્રમ માટે ધો.૧૨ની પરીક્ષામાં ભૌતિકશાસ્ત્ર, રસાયણશાસ્ત્ર અને બાયોલોજી અને અંગ્રેજી(બી ગ્રૂપ)ના વિષયોની થિયરીમાં કેટેગરી વાઈઝ ઓછામાં ઓછા નીચે મુજબના ગુણ મેળવેલ હોવા જોઈએ.

ક્રમ	વિગત	ઓછામાં ઓછા ટકા
1	અનુસૂચિત જાતિના વિદ્યાર્થીઓ માટે (SC)	૩૫%
2	અનુસૂચિત જનજાતિના વિદ્યાર્થીઓ માટે (ST)	૩૫%
3	સામાજિક અનેશૈક્ષણિક પછાત વર્ગના વિદ્યાર્થીઓ માટે (SEBC)	૪૦%
4	અન્ય તમામ વિદ્યાર્થીઓ કે જે નિયમોનુસાર પ્રવેશપાત્ર ગણાતા હોય	૪૦%

૨) પ્રવેશ માટે ઉમેદવારે ચાલુ વર્ષની GUJCET પરીક્ષા આપેલ હોવી જોઈએ
૩) ગુજરાત રાજ્યના માછીમાર જાતિના ઉમેદવાર પોતે/પુત્ર/પુત્રી/ ભાઈ/ બહેન/પૌત્ર/ પૌત્રીને વધારાના ૧૫% ગુણ બી.એફ.એસ.સી. અભ્યાસક્રમમાં પ્રવેશ માટે મળવાપાત્ર છે. જો કે આવા ઉમેદવાર પ્રવેશ માટેની ઓછામાં ઓછી લાયકાત ધરાવતો હોવો જોઈએ. જે માટે ઉમેદવારે તે પોતે/તેના માતા કે પિતા/દાદા કે દાદી (પિતૃપક્ષ)/ભાઈ કે બહેન માછીમારીનો ધંધો અથવા તેના ઉત્પાદનમાં સંકળાયેલા છે તે મતલબનું માન્ય સત્તાધીશનું પ્રમાણપત્ર રજૂ કરવાનું રહેશે. આ લાભ કામધેનુ યુનિવર્સિટીની વિદ્યાપરિષદની મંજૂરીની અપેક્ષાએ આપવામાં આવશે.
૪) ગુજકેટ કે રાજ્ય સરકાર દ્વારા માન્ય પરીક્ષા અને ધોરણ-૧૨(વિજ્ઞાન પ્રવાહ)ની પરીક્ષામાં ફિઝિક્સ, કેમેસ્ટ્રી અને બાયોલોજી વિષયના ફક્ત થીયરીમાં મેળવેલ (ગ્રેસિંગ માર્ક્સ સિવાય) કુલ ગુણના અનુક્રમે ૪૦% અને ૬૦% મુજબ મેરિટ લીસ્ટ તૈયાર કરવામાં આવે છે અને રૂબરૂ કાઉન્સેલિંગથી પ્રવેશ આપવામાં આવશે.

કોર્સનું નામ :	અનુસ્નાતક અભ્યાસક્રમ એમ.ટેક(ડેરી સાયન્સ), એમ.વી.એસ.સી, એમ.એફ.એસ.સી.
પ્રવેશ લાયકાત :	વિદ્યાર્થીઓએ સ્નાતક કક્ષાએ નીચે જણાવ્યા મુજબના માર્ક્સ મેળવેલ હોવા જોઈએ.

ક્રમ	વિગત	ઓછામાં ઓછા ટકા	માર્ક્સ/ગ્રેડ પોઈન્ટ (૧૦ના બેઈઝ પર)
1	અનુસૂચિત જાતિના વિદ્યાર્થીઓ માટે (SC)	૫૫%	૫.૫%
2	અનુસૂચિત જનજાતિના વિદ્યાર્થીઓ માટે (ST)		
3	સામાજિક અને શૈક્ષણિક પછાત વર્ગના વિદ્યાર્થીઓ માટે (SEBC)		
4	EWS તથા અન્ય તમામ વિદ્યાર્થીઓ કે જે નિયમોનુસાર પ્રવેશપાત્ર ગણાતા હોય	૬૦%	૬.૦૦

પ્રવેશ પદ્ધતિ :	અનુસ્નાતક કક્ષાના અભ્યાસક્રમમાં પ્રવેશ માટે ફરજિયાત કેન્દ્રીય ધોરણે યોજવામાં આવતી પ્રવેશ પરીક્ષા આપવી જરૂરી છે અને ત્યાર બાદ પ્રવેશ પાત્રતા ધરાવતા ઉમેદવારોની મેરિટના ધોરણે અગ્રતા યાદી તૈયાર કરવામાં આવે છે. સ્નાતક કક્ષાએ મેળવેલ OGPAના ૫૦% પ્રવેશ પરીક્ષામાં મેળવેલ ગુણના ૫૦%ના આધારે મેરિટ લીસ્ટ તૈયાર કરવામાં આવે છે અને રૂબરૂ કાઉન્સેલિંગથી પ્રવેશ આપવામાં આવે છે.

<table>
<tr><td>કોર્સનું નામ :</td><td>ડિપ્લોમા ઈન એનિમલ હસબન્ડરી</td></tr>
<tr><td>પ્રવેશ લાયકાત :</td><td>પોલિટેકનિક ડિપ્લોમા અભ્યાસક્રમમાં પ્રવેશ મેળવવા માટે ઉમેદવારે માન્ય બોર્ડની (ધોરણ- ૧૦)ની પરીક્ષામાં ગુજરાતી/પ્રાદેશિક ભાષા, ગણિત, વિજ્ઞાન / વિજ્ઞાન અને ટેકનોલોજી, સામાજિક વિજ્ઞાન/ સમાજવિદ્યા અને અંગ્રેજી વિષયો ગુણના ઓછામાં-ઓછા નીચેના ટેબલમાં દર્શાવ્યા પ્રમાણેના ટકા મેળવેલ હોવા જોઈએ.
<table>
<tr><th>ક્રમ</th><th>વિગત</th><th>પાંચ વિષયના ટકા</th></tr>
<tr><td></td><td>અનુસૂચિત જાતિના વિદ્યાર્થીઓ માટે (SC)</td><td>૪૦%</td></tr>
<tr><td></td><td>અનુસૂચિત જનજાતિના વિદ્યાર્થીઓ માટે (ST)</td><td>૩૫%</td></tr>
<tr><td></td><td>સામાજિક અને શૈક્ષણિક પછાત વર્ગના વિદ્યાર્થીઓ માટે (SEBC)</td><td>૪૦%</td></tr>
<tr><td></td><td>EWS તથા અન્ય તમામ વિદ્યાર્થીઓ કે જે નિયમોનુસાર પ્રવેશપાત્ર ગણાતા હોય</td><td>૪૫%</td></tr>
</table></td></tr>
<tr><td>પ્રવેશ પદ્ધતિ :</td><td>ડિપ્લોમા કક્ષાના અભ્યાસક્રમમાં પ્રવેશ માટે પ્રવેશ ઈચ્છુક ઉમેદવારો પાસેથી ઓનલાઈન અરજી નિયત પત્રકમાં મંગાવવામાં આવે છે ત્યાર બાદ પ્રવેશ માટે પાત્રતા ધરાવતા ઉમેદવારો ઉપર જણાવ્યા મુજબના વિષયમાં મેળવેલ માર્ક્સ પ્રમાણે મેરિટ યાદી તૈયાર કરી અગ્રતાક્રમના આધારે રૂબરૂ પ્રવેશ પ્રક્રિયાથી પ્રવેશ આપવામાં આવે છે.</td></tr>
</table>

અન્ય :

● રમત-ગમત ક્ષેત્રે ભાગ લીધેલ ઉમેદવારોને જે તે અભ્યાસક્રમમાં પ્રવેશ માટે નિયમોનુસાર વધારાના ટકા ઉમેરવામાં આવે છે. રાજ્ય, રાષ્ટ્રીય તથા આંતરરાષ્ટ્રીય સ્તરના સરકાર દ્વારા માન્ય સંસ્થાઓનાં સ્પોર્ટ્સના પ્રમાણપત્રો પર નિયમોનુસાર ભારાંક આપવામાં આવે છે.

● ઉપરાંત રાજ્ય સરકાર દ્વારા વખતોવખત અનામત અંગેની નિર્ધારીત કરવામાં આવેલી નીતિ અનુસાર પ્રવેશ આપવામાં આવે છે

કામધેનુ યુનિવર્સિટી હસ્તકની તમામ કોલેજ/ પોલિટેકનિક તથા અનુસ્નાતક સંસ્થાનો ખાતે વિદ્યાર્થી ભાઈઓ-બહેનોના રહેવા તથા જમવા અંગેની સુવિધાઓ ઉપલબ્ધ છે. પ્રવેશ અંગેની તથા યુનિવર્સિટી અંગેની વધુ વિગત માટે કામધેનુ યુનિવર્સિટીની વેબસાઈટ www. ku-guj.org <http://www.ku-guj.org>પર મુલાકાત લેવા વિનંતી.

સંપર્ક સૂત્ર : કામધેનુ યુનિવર્સિટી, ગાંધીનગર.
કર્મયોગી ભવન, બ્લોક-૧, વિંગ-બી૧,
ચોથોમાળ, સેક્ટર-૧૦ એ,ગાંધીનગર-૩૮૨૦૧૦
(ઓ) ૦૭૯-૨૩૨૨૦૭૧૩, ઈ-મેઈલ : asst. registrar@ku-guj.com

કામધેનુ યુનિવર્સિટી, કર્મયોગી ભવન,
બ્લોક-૧, વિંગ-બી-૧, ચોથોમાળ,
સેક્ટર-૧૦એ, ગાંધીનગર-૩૮૨૦૧૦.

૧૮ માર્કેટિંગની દિશા બદલતું ક્ષેત્ર અને એક સારો કરીઅર વિકલ્પ એટલે : Social Media

– કિશન જોષી

જો તમે એક સોશિયલ મીડિયાના બંધાણી છો તો વિશ્વાસ કરો આ ક્ષેત્ર તમારા માટે જ છે. માર્કેટિંગની દુનિયાની વાત કરીએ તો સૌથી પહેલાં આવ્યું પ્રિન્ટ મીડિયા કે જેમાં લોકો પોતાની વાત કે પોતાની પ્રોડક્ટનું માર્કેટિંગ ન્યૂઝપેપરમાં કે ચોપાનિયા દ્વારા કરતા હતા.

પછી આવ્યું ડિજિટલ મીડિયા અને એ સાથે જ માર્કેટિંગ અને ટેલિવિઝનની દુનિયામાં ખૂબ ઝડપી વિકાસ થયા. અને એ સાથે જ કારકિર્દીની નવી દિશાઓનો પણ આરંભ થયો. લોકોને કારકિર્દીના નવા રસ્તાઓ મળ્યા જેમકે ફોટોગ્રાફી, ડિરેક્શન, આર્ટ ડિઝાઈનર, રાઈટર, અને સાથે ડિજિટલ એજન્સી જેવા વ્યવસાયો પણ ખૂલ્યા આમ ડિજિટલ મીડિયા સાથે સંકળાયેલા આવા ઘણાબધા ક્ષેત્રનો ઉદય થયો.

ડિજિટલ મીડિયાની સાથે ઈન્ટરનેટની દુનિયાનો પણ સૂર્યોદય થયો અને આ સાથે જ પ્રિન્ટ મીડિયા, ડિજિટલ મીડિયા, અને એ પછી આવ્યું સોશિયલ મીડિયા. આ સાથે ઈન્ફોર્મેશનની દુનિયામાં સોશિયલ મીડિયા નામની ચિનગારીને હવા આપવાનું કામ કર્યું ઈન્ટરનેટે.

તો મિત્રો આવો જાણીએ કે આ સોશિયલ મીડિયા શું છે? સોશિયલ મીડિયાનું ભવિષ્ય શું છે? અને મહત્ત્વનો પ્રશ્ન કે સોશિયલ મીડિયાનું જ્ઞાન કે ટ્રેનિંગ લીધા બાદ વિદ્યાર્થીઓ કઈ નોકરી કરી શકે છે અથવા સોશિયલ મીડિયા દ્વારા કઈ રીતે કમાણી કરી શકે છે.

સોશિયલ મીડિયા શું છે?

સાદી અને સમજાય એવી ભાષામાં સોશિયલ મીડિયાને આપણે સીધા આદાનપ્રદાનનો પ્રકાર કહી શકીએ છીએ એટલે કે સરકારી સંસ્થા અને અર્ધ-સરકારી સંસ્થા કે પછી મીડિયા ગૃહો કે પબ્લિક કે પ્રાઈવેટ સંસ્થાઓ કે પછી કોઈ લક્ષ્ય પ્રેક્ષકોના (Particular Viewers) કે પછી પ્રોડક્ટ કંપની અને ગ્રાહકો વચ્ચેનું ડાયરેક્ટ કોમ્યુનિકેશનનું એક પ્લેટફોર્મ એટલે સોશિયલ મીડિયા.

સોશિયલ મીડિયા ડેટા, માહિતી, સમાચાર, લાગણીઓ, કોઈ ક્રિયા, અને એની પ્રતિક્રિયાઓને તાત્કાલિક વેબ પર વાઈરલ કરવાની ક્ષમતા ધરાવે છે. સંસ્થાઓ, અમુક સંગઠનો, અને પ્રાઈવેટ કંપનીઓની વધતી જતી સંખ્યાઓ આજ-કાલ સોશિયલ મીડિયાનો ઉપયોગ કરી રહી છે. આ સાથે જ સોશિયલ મીડિયામાં કારકિર્દીની તકો આવશ્યક બની રહી છે.

ઘણી પ્રોડક્ટ ધરાવતી કંપનીઓમાં મોટા ભાગના ગ્રાહકો સોશિયલ મીડિયા દ્વારા જ આવે છે. કંપનીઓ સોશિયલ મીડિયાના અલગ અલગ પ્લેટફોર્મ પર રોજ અપડેટ હોય છે અને પોતાના ક્ષેત્રને અનુલક્ષતા ગ્રાહકો સાથે ડાયરેક્ટ કોમ્યુનિકેટ કરી શકે છે.

આમ સોશિયલ મીડિયાને અત્યારના ટ્રેન્ડ પ્રમાણે એક પાવરફૂલ હથિયાર કહી શકાય છે. Twitter, Facebook, LinkedIn, Pinterest, Instagram, Flickr, Google+, YouTube, અને Blogging Platfroms આ બધાં સોશિયલ મીડિયાના ઉદાહરણો છે. જે આજ ના જમાનામાં દુનિયા પર અને લોકોના મન પર રાજ કરી રહ્યા છે.

સોશિયલ મીડિયાનું ભવિષ્ય શું છે?

આપણે બધા જાણીએ જ છીએ કે સ્માર્ટફોન્સ આવવાથી લોકો ઈન્ટરનેટથી વધુ જોડાઈ ગયા છે. અને Wearesocial.comના એક સર્વે પ્રમાણે જાન્યુઆરી, ૨૦૧૯ માં ૪.૩૯ બિલિયન લોકો ઈન્ટરનેટ યુઝર્સ હતા. આ આંકડો ખૂબ મોટો છે અને દિવસે ને દિવસે આ આંકડો વધી રહ્યો છે. જેમકે એ જ સર્વે પ્રમાણે ઓક્ટોબર, ૨૦૧૯ માં ૪.૪૮ બિલિયન લોકો ઈન્ટરનેટ યુઝર્સ હતા.

વ્યવસાયિક લોકો પોતાના વ્યવસાયને ગૂગલ બિઝનેસ દ્વારા કે પોતાના વ્યવસાયની વેબસાઈટ બનાવીને તેનું સોશિયલ મીડિયા દ્વારા માર્કેટિંગ પણ કરે છે. સોશિયલ મીડિયામાં દિવસેને દિવસે ફેરફારો થતા આવ્યા છે. જે ગૂગલ કે કોઈ સર્ચએન્જિનના અલગોરિધમનાં બદલાવ પ્રમાણે આમાં પણ બદલાવ થયા કરે છે.

સોશિયલ મીડિયા કે ગૂગલ સર્ચ બાદ હવે વોઈસ સર્ચ પણ આવી ગયું છે ઉદાહરણ તરીકે ગૂગલ એલેક્ષા અને લોકો વોઈસ સર્ચ ઓપ્ટિમાઈઝેશન પર પણ વર્ક કરી રહ્યા છે. સોશિયલ મીડિયાનો ઉપયોગ પહેલા માર્કેટિંગ કંપનીઓ જ કરતી પણ હવે તો કોઈ ક્ષેત્ર બાકી રહ્યું નથી. લોકો દેશી ઢબનું માર્કેટિંગ મૂકી અને સોશિયલ મીડિયા માર્કેટિંગ તરફ દોટ મૂકી રહ્યા છે.

સોશિયલ મીડિયામાં કરિયર બનાવવા માટે કેટલો અભ્યાસ જરૂરી ?

કોઈને સોશિયલ મીડિયામાં કરિયર બનાવવા માટે સામાન્ય રીતે સ્નાતકની ડિગ્રી આવશ્યક હોય છે. સંદેશાવ્યવહાર, જનસંપર્ક, વ્યવસાય અને માર્કેટિંગ જેવાં ક્ષેત્રો ખાસ કરીને મહત્ત્વપૂર્ણ છે. કેટલાક ઈન્ટરનેટ માર્કેટિંગમાં માસ્ટર ડિગ્રી પણ પૂર્ણ કરે છે.

પણ સોશિયલ મીડિયામાં કરિયર બનાવવા માટે જરૂરી નથી કે તમે વધુ ભણેલા હોવા જોઈએ જો તમારામાં ઈન્ટરનેટ અને ટેકનોલોજી પ્રત્યે રસ છે અને સોશિયલ મીડિયા ક્ષેત્રમાં કંઈક કરવું છે અથવા કંઈક અલગ કરવું છે તો તમારે ફક્ત આ ઈન્ટરનેટના સમુદ્રમાં ગોતાખોર ની જેમ કઈક નવું નવું શોધતાં રહેવાનું છે.

બાકી તમે સ્નાતકની ડિગ્રીની સાથે સોશિયલ

મીડિયા, ઈન્ટરનેટ માર્કેટિંગ, અને ગુગલનાં અલગ અલગ સર્ટિફિકેટ પણ કરી શકો છો. આવા સર્ટિફિકેટ તમને જોબ મેળવવામાં, તમારી હાલની જોબમાં, કે તમારા ફ્રી લાન્સ વર્કમાં ઘણા કામમાં આવશે. ઘણા સર્ટિફિકેટ અવેલેબલ છે પણ જરૂરી નથી.

સોશિયલ મીડિયામાં કરિયર બનાવવા ક્યાં ગુણો જરૂરી છે?

૧) ઉત્તમ સર્જનાત્મક કુશળતા,

૨) કોમ્યુનિકેશન સ્કીલ, ખાલી ચલાવવા પૂરતું કોમ્યુનિકેશન નહિ પણ પ્રોફેશનલ લેવલના કોમ્યુનિકેશનની આવડત પણ જરૂરી છે.

૩) ઉત્તમ કોમ્પ્યૂટર સ્કીલ, ખાસ કરીને ઈન્ટરનેટનું જ્ઞાન, પ્રેઝન્ટેશન બનાવવા, ઈ-મેલ મેનેજ કરવા, અને અલગ અલગ એપ્લિકેશનનો ઉપયોગ કઈ રીતે કરવો એનું જ્ઞાન પણ જરૂરી છે

૪) મેનેજરિયલ અને લીડરશીપ સ્કીલ

૫) માર્કેટિંગ અને ટાઈમ મેનેજમેન્ટ સ્કીલ અને

૬) એક સારા ટીમ પ્લેયર હોવું જરૂરી છે

સોશિયલ મીડિયામાં કરિયર કઈ રીતે બનાવવું?

અભ્યાસ બાદ મિત્રો તમે જે તે શહેરની કોઈપણ નામાંકિત IT (ઈન્ફર્મેશન ટેકનોલોજી) કંપનીમાં ફ્રેશર તરીકે અથવા કોઈ સારા ઈન્સ્ટિટ્યૂટમાંથી સોશિયલ મીડિયાની પ્રોફેશનલ ટ્રેનિંગ લઈને પણ તમે કોઈ સારી કંપનીમાં કે કોઈ એજન્સીમાં નોકરી સ્ટાર્ટ કરી શકો છો. અને થોડા વર્ષના અનુભવ બાદ તમે કોઈ મોટી મલ્ટીનેશનલ કંપનીમાં કે કોઈ મોટી એડ-એજેન્સીમાં અલગ અલગ પોસ્ટ માટે અપ્લાય કરી અને સારા એવા પગાર-ધોરણથી જોડાઈ શકો છો અને તમારું કરીઅર બનાવી શકો છો.

સોશિયલ મીડિયા ક્ષેત્રમાં તમે અલગ-અલગ પોસ્ટ પર કામ મેળવી શકો છો જેમ કેઃ-

Social Media Analyst, Social Media Specialist, Social Media Consultant, Digital Marketing Manager, Online Community Manager, Social Media Marketing Manager

જો તમે કોઈ કંપની કે એજન્સી સાથે જોડાવવા કે કોઈ ફિક્સ સમયવાળી નોકરી કરવા માંગતા નથી તો પણ તમારા માટે સોશિયલ મીડિયા એ એક સારો વિકલ્પ છે. આમાં તમે ફ્રિ લાન્સર તરીકે કે પછી સોશિયલ મીડિયા ઈન્ફ્લુએન્સર તરીકે પણ કામ કરી શકો છો. આ માટે અલગ અલગ ઓનલાઈન પ્લેટફોર્મ

પણ છે જેમકે UpWork, Fiverr, PeoplePerHour, Freelancer, અને Simply Hired જેવી વેબસાઈટ દ્વારા તમે ઓનલાઈન કામ શોધી શકો છો અને ઓનલાઈન પેમેન્ટ પણ મેળવી શકો છો.

સોશિયલ મીડિયા ઈન્ફ્લુએન્સર બનવા સોશિયલ મીડિયા ચેનલ્સ પર એક્ટિવ રહીને સોશિયલ મીડિયા નેટવર્ક વધારીને પોતાને એક સોશિયલ બ્રાન્ડ બનાવી લોકોને તમે ઈન્ફ્લુએન્સ કરી શકો છો. અને તમારા બ્લોગ્સ કે સોશિયલ મીડિયા એક્ટિવીટી દ્વારા પણ તમે વર્ક શોધી શકો છો. ઘણી કંપનીઓ આવા સોશિયલ મીડિયા ઈન્ફ્લુએન્સરોને સામેથી સંપર્ક કરીને કામ આપતી હોય છે. અને આ કામ દ્વારા પણ સારી એવી આવક મેળવી શકો છો.

ગુજરાતના ઘણા યુવાનોએ સોશિયલ મીડિયા ઈન્ફ્લુએન્સર તરીકે કામ કરી અને એક અલગ જ મુકામ હાસલ કર્યું છે એવાજ એક યુવાન છે અમદાવાદના સોશિયલ મીડિયા ગુરુ અમિત પંચાલ કે જેઓ સોશિયલ મીડિયા કન્સલ્ટન્ટ તરીકે કામ કરી અને સોશિયલ મીડિયા દ્વારા જ સમાજને એક યા બીજી રીતે મદદરૂપ થાય છે. તો આવી જ રીતે તમે પણ સોશિયલ મીડિયાની દુનિયામાં એક અલગ મુકામ બનાવી શકો છો.

સોશિયલ મીડિયાની જોબની ફરજો:

૧) કોર્પોરેટ સોશિયલ મીડિયા વ્યૂહરચના બનાવવી અને અમલીકરણ કરવું

૨) ભૌગોલિક ક્ષેત્રો અને વિભાગોમાંની તમામ પ્રવૃત્તિઓનું નિરીક્ષણ કરવું, અને તે મુજબના ટૂલ્સનો ઉપયોગ કરવો.

૩) સોશિયલ મીડિયા અપડેટ રહીને નવી ટેકનોલોજી કે ટૂલ્સને તમારા પ્રોજેક્ટમાં અમલીકરણ કરવું

૪) જાહેર તકોને ઝડપીને લોકો સુધી પહોંચાડવી, ઓડિયન્સ સાથે સંપર્કમાં રહેવું, સોશિયલ મીડિયા વ્યૂહરચના વિશે જાહેરમાં ચર્ચા કરવી અથવા પોતાની ટીમ સાથે ચર્ચા કરવી.

૫) દૈનિક કન્ટેન્ટ અપડેટ કરવું અલગ અલગ પ્લેટફોર્મ પર અને તમારી કંપનીનાં કે તમે જે કંપની સાથે કામ કરી રહ્યા છો એમના માટે વ્યૂહરચના બનાવવી અને દૈનિક કોમ્યુનિકેશન કરવું.

૬) તમારી ટીમને ટ્રેઈનિંગ આપવી અને ટીમવર્ક દ્વારા તમારા પ્રોજેક્ટને સોશિયલ મીડિયા પર અપડેટ રાખવો અને પ્રોપર હેશટેગ અને કિવર્ડનું મોનિટરિંગ કરવું.

સોશિયલ મીડિયામાં પગાર ધોરણ કેટલું?

સોશિયલ મીડિયા ક્ષેત્ર દરેક લેવલ પર પગાર ધોરણનો સ્કેલ અલગ હોય છે પણ ફ્રેશર લેવલ પર કે શરૂઆતના સમયમાં તમને મહિને ૧૨,૦૦૦ થી ૧૫,૦૦૦ મળી શકે છે અને આ સેલેરી કંપની કે એજન્સી પ્રમાણે અલગ-અલગ હોય છે. સોશિયલ મીડિયા ક્ષેત્રમાં તમે ભારત બહાર પણ પોતાનું કરિયર બનાવી શકો છો. અમેરિકા જેવા દેશોમાં સોશિયલ મીડિયા પ્રોફેશનલ્સની માંગ અત્યારના સમયમાં ખૂબ જ છે. અને ભારતમાં પણ પૂણે, બેંગ્લોર એવા મેટ્રો સીટીની મલ્ટીનેશનલ કંપનીઓમાં તમે સારા પગાર સાથે સારી જોબ મેળવી શકો છો અને જો તમે ઈન્ફ્લુએન્સર તરીકે કાર્ય કરો છો તો તમે તમારો ચાર્જ જાતે જ નક્કી કરી શકો છો અને તમે કેટલું કામ કરો છો એ પ્રમાણે મહેનતાણું મેળવી શકો છો.

QA એન્જિનિયર,
ગોતા, અમદાવાદ.

૧૯ વૈશ્વિક કક્ષાએ શિક્ષક તરીકે પ્રસ્થાપિત થવાય તેવું પ્રશિક્ષણ આપતી સંસ્થા : ઇન્ડિયન ઇન્સ્ટિટયૂટ ઑફ ટીચર એજ્યુકેશન

– પારસ જહા

જો ભારતીય મૂલ્યો અને શિક્ષણ પરંપરા સાથે તૈયાર થયેલો શિક્ષક વિદેશ જઈને ત્યાંના વિદ્યાર્થીઓને શિક્ષણ આપશે તો તે ભારતીય મૂલ્યોનું શિક્ષણ પણ આપશે અને એ દેશની પેઢીઓને કેળવી શકશે. કોઈપણ રાષ્ટ્રનું નિર્માણ તેના ચારિત્ર્યવાન નાગરિકો દ્વારા જ થાય છે. આ પરિકલ્પના સાથે ગુજરાતના તત્કાલીન મુખ્યમંત્રી અને ભારતના વડાપ્રધાનશ્રી નરેન્દ્ર મોદીએ શિક્ષક પ્રશિક્ષણનું કાર્ય કરતી એક એવી યુનિવર્સિટીનું સ્વપ્ન સેવ્યું, જે વૈશ્વિક કક્ષાએ ભારતમાં કેળવણી પામેલાં શિક્ષકો પૂરાં પાડી શકે. તેમની દૂરંદેશીભર્યા આ સ્વપ્નને સાર્થક કરવા માટે વર્ષ ૨૦૧૦માં ગુજરાત સરકાર દ્વારા ગાંધીનગર ખાતે ભારતીય શિક્ષક પ્રશિક્ષણ સંસ્થાન એટલે કે "ઇન્ડિયન ઇન્સ્ટિટ્યૂટ ઓફ ટીચર એજ્યુકેશન" (આઈઆઈટીઈ)ની સ્થાપના કરવામાં આવી.

શિક્ષકની કારકિર્દી આજીવિકા માટેની સુરક્ષા પ્રદાન કરવા ઉપરાંત સામાજિક પ્રતિષ્ઠા તથા સમાજના ઘડતરમાં પોતાનું યોગદાન આપવાનો સંતોષ અપાવતી કારકિર્દી છે. આ વાતને આપણા શિક્ષણમંત્રીશ્રી ભૂપેન્દ્રસિંહ ચુડાસમાના શબ્દોમાં કહીએ તો સો ડોક્ટર, સો એન્જિનિયર, સો વકીલો કે સો રાજકીય નેતા ઇચ્છે તો પણ એક શિક્ષક નથી બનાવી શકતા, પરંતુ એક શિક્ષક તેની કારકિર્દીમાં સો ડૉક્ટર, સો એન્જિનિયર, સો વકીલ કે સો રાજકીય નેતા બનાવી શકે છે. કારણ કે શિક્ષક પોતાની ૩૦ વર્ષની કારકિર્દીમાં સમાજની ત્રણ પેઢીઓનું ઘડતર કરી શકે છે. આથી મેડિકલ, એન્જિનિયરિંગ, ચાર્ટર્ડ એકાઉન્ટન્સી, વકીલાતની જેમ શિક્ષણ વિદ્યાશાખામાં કરેલો અભ્યાસ પણ એક પ્રોફેશનલ ડિગ્રી પૂરી પાડે છે.

જે વિદ્યાર્થીઓ બાળપણથી જ શિક્ષક અને શિક્ષણ ક્ષેત્રમાં પોતાની કારકિર્દી બનાવવા ઇચ્છતા હોય તેમણે સ્નાતક (બી.એ./બી.એસસી.)ના ત્રણ વર્ષનો અભ્યાસ કર્યા બાદ બે વર્ષ માટે બી.એડ. (બેચલર ઑફ એજ્યુકેશન)ની પદવી મેળવવી પડતી હતી. પરંતુ હવે આઈઆઈટીઈ દ્વારા ચલાવવામાં આવતા ઇન્ટિગ્રેટેડ અભ્યાસક્રમો વિદ્યાર્થીઓનું ખૂબ જ કિંમતી એવું એક વર્ષ બચાવી લે છે. આથી વિદ્યાર્થીઓ અગાઉની જેમ બે ડિગ્રી મેળવવા માટે પાંચ વર્ષ અભ્યાસ કરવાને બદલે આઈઆઈટીઈમાં ચાર વર્ષ અભ્યાસ કર્યા બાદ બે ડિગ્રી મેળવી શકે છે.

હાલ, આઈઆઈટીઈમાં માત્ર ગુજરાતનાં જ નહી, દેશના વિવિધ રાજ્યોમાંથી પણ વિદ્યાર્થીઓ આ ઇન્ટિગ્રેટેડ અભ્યાસક્રમોમાં જોડાયેલા છે. અહી અભ્યાસ કર્યા બાદ દેશ અને વિદેશના વિવિધ શિક્ષણ બોર્ડ્સ જેવાં કે જે-તે રાજ્યના શિક્ષણ બોર્ડ (જીએસઈબી વગેરે), સીબીએસઈ (સેન્ટ્રલ બોર્ડ ઓફ સેકન્ડરી એજ્યુકેશન), આઈસીએસ (ઇન્ડિયન કાઉન્સિલ ફોર સેકન્ડરી એજ્યુકેશન), આઈબી (ઇન્ટરનેશનલ બૅકલોરિએટ) વગેરે સાથે સંલગ્ન શાળાઓમાં શિક્ષક બની શકાય છે. ધોરણ-૧૨માં ઉત્તીર્ણ વિદ્યાર્થીઓ માટે આઈઆઈટીઈના વિવિધ અભ્યાસક્રમોમાં અભ્યાસ કરી શકે છે.

વળી, જો કોઈ વિદ્યાર્થીને ઉચ્ચતર માધ્યમિક

શાળાઓમાં શિક્ષક બનવું હોય તો તે અહીં અનુસ્નાતકની ડિગ્રી લીધા બાદ પણ અહીંના અભ્યાસક્રમોમાં જોડાઈ શકે છે. આ યુનિવર્સિટી સાથે રાજ્યના વિવિધ જિલ્લાઓમાં આવેલી ૧૯ જિલ્લા શિક્ષણ અને તાલીમ સંસ્થાઓ (ડિસ્ટ્રિક્ટ ઈન્સ્ટિટ્યૂટ ફોર એજ્યુકેશન એન્ડ ટ્રેનિંગ - ડાયેટ) પણ સંલગ્ન છે, જેમાં બે વર્ષની સમયાવધિ ધરાવતા બી.એડ.ના અભ્યાસક્રમો ચલાવવામાં આવે છે.

શિક્ષક બનવા ઉપરાંત પણ શિક્ષણ ક્ષેત્રમાં એક પ્રોફેશનલ તરીકે વિવિધ સ્તરે કારકિર્દી બનાવી શકાય છે. જેમાં સ્કૂલ સુપરવાઈઝર, હેડ ટીચર (મુખ્ય શિક્ષક), પ્રિન્સિપાલ (આચાર્ય), રિસર્ચ સ્કૉલર, એજ્યુકેશન પોલિસી એનાલિસ્ટ જેવા પદોનો સમાવેશ થાય છે.

આઈઆઈટીઈના અભ્યાસક્રમોની કેટલીક વિશિષ્ટ બાબતો ખાસ ધ્યાનાકર્ષક છે. ભારતના જાણીતા કેળવણીકાર સ્વ. ડૉ. કિરીટ જોષીની આગેવાનીમાં જાણીતા શિક્ષણવિદો દ્વારા તૈયાર કરવામાં આવેલાં આ અભ્યાસક્રમોમાં, કોમ્યુનિકેશન, આઈ.સી.ટી. (ઈન્ફોર્મેશન એન્ડ કોમ્યુનિકેશન ટૅક્નૉલૉજી), યોગ, ભારતીય સંસ્કૃતિ, ભારતીય સાહિત્ય,આધુનિક સંસ્કૃતિ સાહિત્ય, સાયકોલોજી જેવા વિષયોનો સમાવેશ કરવામાં આવ્યો છે.

ઈન્ડિયન ઈન્સ્ટિટ્યુટ ઓફ ટીચર એજ્યુકેશન, ગાંધીનગર, યુ.જી.સી. દ્વારા માન્ય ગુજરાત સરકાર દ્વારા સ્થાપિત સ્ટેટ યુનિવર્સિટી છે. આ યુનિવર્સિટી એન. સી.ટી.ઈ. દ્વારા માન્ય ચાર વર્ષની સમયાવધિ ધરાવતા ઈન્ટિગ્રેટેડ બી.એસ.સી. બી.એડ. અને બી.એ.બી.એડ. એમ બે અભ્યાસક્રમો ચલાવે છે.

આ અભ્યાસક્રમો ઉપરાંત શિક્ષક-પ્રશિક્ષણ માટેના અન્ય સ્નાતકોત્તર અભ્યાસક્રમો જેવા કે એમ.એસસી./ એમ.એ. એમ.એડ. ઈનોવેટિવ-ઈન્ટિગ્રેટેડ ત્રણ વર્ષીય અભ્યાસક્રમો શરૂ કરનારી સમગ્ર ભારતમાં સૌપ્રથમ યુનિવર્સિટી છે. હાલમાં આ કોર્સ માત્ર બે સ્થળોએ ચલાવવામાં આવે છે, જેમાંથી એક યુનિવર્સિટી આઈઆઈટીઈ છે.

આઈઆઈટીઈ દ્વારા ચલાવતા અભ્યાસક્રમોમાં ચાર વર્ષના ઈન્ટિગ્રેટેડ અભ્યાસક્રમો બી.એ. બી.એડ. અને બી.એસસી. બી.એડ. તેમજ બે વર્ષની સમયાવધિ ધરાવતા એમ.એડ., ત્રણ વર્ષનો સમયગાળો ધરાવતા એમ.એ./એમ.એસ.સી. એમ.એડ.ના અભ્યાસક્રમોનો સમાવેશ થાય છે.

આ યુનિવર્સિટી બી.એ.બી.એડ.ના અભ્યાસક્રમની ૧૦૦ બેઠકો તેમજ બી.એસ.સી. બી.એડ. અભ્યાસક્રમની ૧૦૦ બેઠકો ધરાવે છે. બી.એ. બી.એડ.નાં અભ્યાસક્રમોમાં અંગ્રેજી, ગુજરાતી, હિંદી, સંસ્કૃત, ઈતિહાસ, ભૂગોળ તેમજ અર્થશાસ્ત્રનો સમાવેશ થાય છે. જયારે બી.એસસી.બી.એડ.ના અભ્યાસક્રમોમાં મેથેમેટીક્સ, ફિઝિક્સ, કેમેસ્ટ્રી, ઝૂઓલોજી તેમજ બૉટનીનો સમાવેશ થાય છે.

યુનિવર્સિટી ખાતે ચાલતા કોર્સની યાદી

કોર્સનું નામ	લાયકાતનું ધોરણ	કુલ સીટો
બી.એસ.સી.બી.એડ.	ધો. ૧૨ પાસ	૧૦૦
બી.એ.બી.એડ.	ધો. ૧૨ પાસ	૧૦૦
બી.એ. એજ્યુકેશન	ધો. ૧૨ પાસ	૬૦-પ્રતિ સેન્ટર
એમ.એ. એમ. એડ	બી.એ. બી.એડ.	૫૦
એમ.એસ.સી.એમ.એડ.	બી.એસ સી. બી.એડ.	
બી. એડ.(ડાયટ ખાતે)	ગ્રેજ્યુએશન	૯૫૦
એમ.એડ.	બી.એડ.	૧૦૦
એમ.એ. (એજ્યુકેશન)	ગ્રેજ્યુએશન	૬૦-પ્રતિ સેન્ટર
એમ.ફીલ/પી.એચ.ડી.	એમ.એડ.	---
વિવિધ સર્ટિફિકેટ કોર્સ	ગ્રેજ્યુએશન	---

આ ઉપરાંત આઈઆઈટીઈ બે વર્ષના સમયગાળાના એમ.એડ. અભ્યાસક્રમ ઉપરાંત ત્રણ વર્ષનો ઈન્ટિગ્રેટેડ

બી.એડ.એમ.એડ. અભ્યાસક્રમ પણ શરૂ કરવા જઈ રહી છે.આમ, શિક્ષક-પ્રશિક્ષક બનવા માંગતા હોય તેવા ઉમેદવારો માટે આ યુનિવર્સિટી એક ઉત્તમ વિદ્યાધામ બન્યું છે.

આ યુનિવર્સિટીના અભ્યાસક્રમોમાં પ્રવેશ મેળવવા માટે પ્રવેશ કસોટી આપવી પડે છે. જેના આધારે મેરિટ તૈયાર થાય છે અને તેમાં અગ્રતાક્રમ ધરાવતા ઉમેદવારોને પ્રવેશ આપવામાં આવે છે. બી.એ.બી.એડ. તથા બી.એસસી. બી.એડ. જેવા સ્નાતક કક્ષાના અભ્યાસક્રમોમાં પ્રવેશ માટેની પ્રવેશ કસોટીમાં મેરિટમાં ટોચના પાંચ વિદ્યાર્થીઓને રૂપિયા ૩૫,૦૦૦ની વાર્ષિક સ્કૉલરશિપ આપવામાં આવે છે.

હાલ સેવારત શિક્ષકો માટે પણ યુનિવર્સિટી ખાતે અભ્યાસક્રમો શરૂ કરવામાં આવ્યા છે. જેનો લાભ ગુજરાતભરના શિક્ષકો લઈ રહ્યા છે.

આઈઆઈટીઈના આ અભ્યાસક્રમો ઉપરાંત શિક્ષણ-પ્રશિક્ષણ અંગે સંશોધનને વેગ મળે તે હેતુથી,સેન્ટર ફોર રિસર્ચ અંતર્ગત શિક્ષણ વિદ્યાશાખામાં પીએચ.ડી. તથા એમ.ફિલ.ના રિસર્ચ પ્રોગ્રામ્સ શરૂ કરવામાં આવ્યા છે. જેમાં રાજ્યભરની યુનિવર્સિટી અને કૉલેજોમાંથી સંશોધન કરવા ઇચ્છુકોની નોંધણી પ્રવેશ પ્રક્રિયા સફળતાપૂર્વક પસાર કર્યા બાદ કરવામાં આવે છે.

આઈઆઈટીઈમાં પ્રશિક્ષણ લઈ રહેલા ભાવિ શિક્ષકો શિક્ષણના નૂતન પ્રવાહોથી માહિતગાર થાય અને આધુનિક શિક્ષણ પદ્ધતિઓથી સજ્જ બને તે હેતુથી દેશ અને દુનિયાના નિષ્ણાતોને તાલીમ અને વક્તવ્ય માટે આમંત્રિત કરવામાં આવે છે. ભાવિ શિક્ષકોનો સર્વાંગી વિકાસ થાય તે હેતુથી આનુષંગિક રચનાત્મક અને સર્જનાત્મક પ્રવૃત્તિઓ જેવી કે નાટ્ય, નૃત્ય, પેઇન્ટિંગ, રાઇફલ શૂટિંગ જેવી તાલીમ આપતા ટૂંકા ગાળાના સર્ટિફિકેટ અભ્યાસક્રમો પણ ચલાવવામાં આવે છે. રમત-ગમતની અનેકવિધ પ્રવૃત્તિઓનું પણ આયોજન કરવામાં આવે છે.

અભ્યાસક્રમના અંતે વિદ્યાર્થીને પ્રાપ્ત થતી આત્મવિકાસની તકોઃ

- અભ્યાસક્રમ પૂર્ણ કર્યા બાદ વિદ્યાર્થી ઉત્તમ શિક્ષક બનવાની ક્ષમતા અને કૌશલ્યો પ્રાપ્ત કરશે.
- તે એવો શિક્ષક બનશે કે આત્મ સભાનતા અને આત્મવિશ્વાસનું પ્રતિબિંબ તેના શિક્ષણ કાર્યમાં સ્પષ્ટ રૂપે જોવા મળશે.
- તે વૈશ્વિક નૂતન પ્રવાહોથી પરિચિત હશે. ઉપરાંત તે ભૌતિક વિદ્યાઓ અને આંતરિક જ્ઞાનનું સામંજસ્ય ધરાવતો હશે.
- તે રોજરોજ નવું શીખવા તત્પર હશે તેથી તેની જ્ઞાનની ક્ષિતિજો હંમેશાં વિસ્તરતી રહેશે.
- શિક્ષણ કાર્ય તેના માટે શીખવા રૂપે સ્વવિકાસ અને વિદ્યાર્થીઓના જીવન વિકાસના માટે હશે.
- આ શિક્ષક ખરા અર્થમાં ભાવિ પેઢીને અસરકારક ઘાટ આપનાર બની રહેશે.

ઇન્ડિયન ઇન્સ્ટિટ્યૂટ ઑફ ટીચર એજ્યુકેશન, ગાંધીનગર ખાતેની આ યુનિવર્સિટીમાં પ્રવેશ મેળવવા માટે પ્રવેશ પરીક્ષાની જાહેરાત સંસ્થાની વેબસાઇટ પર તેમજ વર્તમાનપત્રોમાં તથા અન્યત્ર પણ આપવામાં આવતી હોય છે.

વધુ વિગતો યુનિવર્સિટીની વેબસાઇટ www.iite.ac.in પરથી મેળવી શકાશે.

યુનિવર્સિટીનું સરનામુંઃ

ઇન્ડિયન ઇન્સ્ટિટ્યૂટ ઑફ ટીચર એજ્યુકેશન,
ખ-૫ પાસે, ખ રોડ,
સેક્ટર-૧૫ ગાંધીનગર.
ફોન નં : ૦૭૯-૨૩૨૪૩૭૩૩, ૨૩૨૪૩૭૩૪

ઇન્ડિયન ઇન્સ્ટિટ્યૂટ ઑફ ટીચર એજ્યુકેશન,
ખ-૫ પાસે, ખ રોડ,
સેક્ટર-૧૫ ગાંધીનગર.

૨૦ બાળ ઘડતર ક્ષેત્રે નાવીન્યસભર અભ્યાસક્રમો ચલાવતી ચિલ્ડ્રન યુનિવર્સિટી

– હર્ષદ પ્ર. શાહ

ભગવાનનો સાક્ષાત્કાર જેમ દુર્લભ છે તેમ બાળદેવનો સાક્ષાત્કાર પણ અત્યંત કઠિન છે. આપણા માનસપટ પરનાં કેટલાંય આવરણો હટાવીએ ત્યારે બાળદેવના આભામંડળની કંઈક ઝાંખી થાય!

જગતના કેટલાક લોકોએ ખરા અર્થમાં બાળદેવની આરાધના કરી છે. એમાંના એક છે મેડમ મોન્ટેસોરી. એમણે પ્રાર્થ્યું છે, "હે પરમદેવ! બાળદેવના હૈયામાં ઊતરી તેમનાં જીવનને સાચી રીતે સમજવાની શક્તિ આપો કે જેથી અમે આપના ન્યાયની દૃષ્ટિથી એમને સમજી શકીએ, ચાહી શકીએ અને એમની સેવા કરી શકીએ."

ઈશ્વરના વિકલ્પે પૂજી શકાય તેવું પાત્ર એટલે 'બાળક'. ગિજુભાઈ બધેકાએ તો જીવનભર બાળદેવની અનન્ય નિષ્ઠાથી ઉપાસના કરી છે. એમણે કહ્યું છે, "બાળક એ પરમાત્માએ માનવજાત પર લખેલો પ્રેમપત્ર છે."

મહાકવિ તુલસીદાસજીએ એક લઘુસૂત્રમાં બહુ મોટી વાત કરી છે, "ઈષ્ટદેવ મમ બાલક રામા." સંત તિરુવલ્લુવરે ખૂબ માર્મિક શબ્દોમાં કહ્યું છે, "બાળકની કાલી બોલી જેણે સાંભળી નથી તે ભલે કહે કે બંસરીનો સ્વર મધુર છે.'

શિશુનું હાસ્ય એ ઈશ્વરની સહીથી મનુષ્યને મળેલું નિર્દોષતા, કોમળતા અને સૌંદર્ય અંગેનું પ્રમાણપત્ર છે. રવીન્દ્રનાથ ટાગોરે પણ બહુ સુંદર શબ્દો ઉચ્ચાર્યા છે, "મંદિરમાંથી ભાગી બાળકો ધૂળમાં રમવા લાગે છે. ભગવાન એ જુએ છે અને પૂજારીને ભૂલી જાય છે." કવિ ઉશનસની કાવ્યશૈલીમાં કહેવાયેલું કથન જુઓ, "ચૈતન્યને શૈશવ વિના કોઈ વય નથી." તો સુરેશ દલાલનું ચિંતન પણ સાંભળીએ ... "બાળકો જ્યારે ઈશ્વરને પ્રાર્થના કરે છે ત્યારે ઈશ્વરનો ચહેરો તેમની માતા જેવો હોય છે."

મનુભાઈ પંચોલીનું પણ બાળક વિશેનું એક કથન ખૂબ જ વિચારણીય છે,

"સંહારવૃત્તિનો અવેજ સર્જનવૃત્તિ છે.
આક્રમકતાનો ઉપાય અંતઃતૃપ્તિ છે.

જે સમાજ પોતાનાં બાળકો માટે તેમની વય અને વૃત્તિ લક્ષ્યમાં રાખીને એમને સર્જનશીલ બનાવવાની વ્યવસ્થા શિક્ષણપ્રક્રિયા દ્વારા કરે છે, તેને કોર્ટો, જેલો અને લશ્કરો પાછળ ખર્ચ ઓછું કરવું પડે છે."

મહર્ષિ અરવિંદે કહ્યું છે, "શિશુ એક વિકાસશીલ આત્મા છે." એવું જ કંઈક જર્મન કવિ ગેટેએ કહ્યું છે, "બધાં બાળકોનો જો એમનામાં રહેલી શક્યતાઓ પ્રમાણે વિકાસ થાય, તો આ જગત વિભૂતિઓથી ઊભરાઈ જાય. બીજમાં જેમ વૃક્ષ છુપાયેલું છે તેમ દરેક બાળકમાં તેના ભાવિની મહાન શક્યતાઓ છુપાયેલી જ હોય છે."

ટૂંકમાં આપણે હવે પુસ્તકની જેમ બાળકને વાંચવાનું અને સમજવાનું શરૂ કરવું પડશે. ગુજરાતી ચિંતક અનિલ જોશી કહે છે કે, "બાળકનું દફતર વાંચવા ટેવાયેલી આપણી આંખને બાળકનો ચહેરો વાંચતાં શીખવું પડશે."

હવે આપણે બે વાત ઊંડાણપૂર્વક સમજવાની જરૂર છે... એક, પરિવારની અંદર બાળકનો આદર્શ ઉછેર અને બીજું, વિદ્યાલયોમાં બાળકનું આદર્શ શિક્ષણ. તેથી અપેક્ષિત છે કે પરિવાર બાળકની સંસ્કારશાળા બની રહે અને શાળા એ ઘર જેવું મંગલમંદિર બની રહે. ઉમાશંકર જોશી કહે છે, "બાળશિક્ષણ એ તો છે માણસના હૃદયમાં ફૂટી નીકળતો શુચિ-વાત્સલ્યનો ફુવારો."

આપણને કવેળાએ બાળકના બુદ્ધિવિકાસની ખૂબ ઉતાવળ છે. નાનપણમાં એનો ચિત્તવિકાસ, ભાવનાત્મક વિકાસ કે ચારિત્રિક વિકાસ કરવાને બદલે આપણે બુદ્ધિવિકાસને અગ્રતાક્રમ આપી દઈએ છીએ. આ બાબતમાં જૈન મુનિ પૂજ્ય ઉદયવલ્લભવિજયજી મહારાજ કહે છે,"Heart of the education is the education of heart." બાળકની બુદ્ધિના વિકાસ કરતાં તેના મનની માવજત વધુ અગત્યની બાબત છે એવી સાદી સમજણ પણ ન આપી શકે તે શિક્ષણ પદ્ધતિનું પડીકું વાળી દેવું જોઈએ.

આટલા બધા શ્રેષ્ઠ મહાનુભાવોની વાતોને જો વ્યવહારમાં મૂકીએ તો બાળકને એનું બાળપણ મળશે, માનવને એમું માનવત્વ મળશે, શિક્ષકને એનું શિક્ષકત્વ મળશે અને સમાજને શ્રેષ્ઠ મનુષ્ય મળશે... બસ, જેને જે મળવું જોઈએ તે બધું જ મળશે. પણ આ બધું કરવા માટે આપણે અસીમ પુરુષાર્થ કરવો પડશે.

અને આવી દિશા ચીંધવાનું કામ કરી રહી છે આપણી ગુજરાતની ચિલ્ડ્રન્સ યુનિવર્સિટી, જે વિશ્વની એકમાત્ર અને અજોડ યુનિવર્સિટી છે જે અજન્મા(ગર્ભસ્થ) શિશુથી બાળકને એક જવાબદાર અને સંવેદનશીલ એવા યુવાનની લાંબી વિકાસયાત્રામાં સતત દિશાબોધ કરવાની ક્ષમતા ધરાવે છે.

ચિલ્ડ્રન્સ યુનિવર્સિટી બાળકની વિશ્વસ્તરની વિદ્યાપીઠ છે. સમગ્ર ગુજરાતનાં બાળકો અને એમના પરિવારોની સીધી માર્ગદર્શક છે. જગતની આ એકમાત્ર એવી યુનિવર્સિટી છે જે ગર્ભાધાન સંસ્કારપ્રક્રિયાથી ઉત્તમ સંતતિનું આવાહન અને અવતરણ કરવાની દિશા ચીંધે છે અને એને ઉત્તમ મનુષ્યના રૂપમાં સમાજને ચરણે ધરવાની અભિલાષા સેવે છે.

આ વિચારના સ્વપ્નદ્રષ્ટા છે- ગુજરાતના ભૂતપૂર્વ માનનીય મુખ્યમંત્રી અને વર્તમાન ભારતના માનનીય વડાપ્રધાન શ્રી નરેન્દ્રભાઈ મોદી. એ કેવળ સ્વપ્નદ્રષ્ટા જ નથી, મંત્રદ્રષ્ટા પણ છે. એમના મનમાં એક અદ્‌ભુત મંત્રનો આવિર્ભાવ થયો -

“પ્રત્યેક બાળક મહત્ત્વનું છે... Every child matters.”

એમણે એવું પણ કહ્યું છે, “બાળકનો ઉછેર એવી હૂંફ અને સંભાળથી થવો જોઈએ કે જેથી તે શારીરિક, માનસિક, બૌદ્ધિક, ભાવાત્મક અને આધ્યાત્મિક રીતે સ્વસ્થ માનવ તરીકે વિકસે અને તેને આત્મસાક્ષાત્કારના અવસર મળી રહે.

ચિલ્ડ્રન્સ યુનિવર્સિટીના આવિર્ભાવ માટે દેશના અગ્રગણ્ય શિક્ષણવિદોના એક ખાસ યોજાયેલી કાર્યશિબિરમાં એમણે ‘ચિલ્ડ્રન્સ યુનિવર્સિટી’ની આવશ્યકતા અંગે વિગતવાર સમજ આપી. તેમણે એવો નિર્દેશ કર્યો હતો કે “ચિલ્ડ્રન્સ યુનિવર્સિટી’ મુખ્યત્વે બાળસંબંધિત વિષયોનાં સંશોધનો પર કેન્દ્રિત હશે. તેમણે જણાવ્યું કે આજના યુગનાં બાળકોને અનાવશ્યક દબાણના ભાર નીચે રાખવામાં આવે છે. આ પરિસ્થિતિમાં સુધારો લાવવો અત્યંત આવશ્યક છે. તેઓશ્રીએ વધુમાં જણાવ્યું કે આધુનિક જગતમાં વિભક્ત કુટુંબો (MICRO FAMILYની રચના ઝડપથી થઈ રહી છે. ‘માવજત’ અને ‘સુરક્ષા’ જે બાળકોનો નૈસર્ગિક અધિકાર છે તેને હાંસિયામાં ધકેલવામાં આવી રહ્યો છે. ‘ચિલ્ડ્રન્સ યુનિવર્સિટી’એ આ માટે આગળ આવવું જોઈએ, જેથી આજનાં અને આવતી કાલનાં બાળકો સમગ્ર સમાજ દ્વારા પૂરી પડાયેલી લાગણીની ઉષ્માના કાળજીભર્યા વાતાવરણમાં ઉછેર પામી પોતાના સંપૂર્ણ વ્યક્તિત્વને વિકસાવી શકે, આવી પૂર્ણ વિકસિત વ્યક્તિઓ જ પોતાનાં શ્રેષ્ઠતમ કૌશલ્યોથી દેશ માટે અને સમગ્રપણે માનવતાની સેવા કરવા માટે સક્ષમ હોય છે.

‘ચિલ્ડ્રન્સ યુનિવર્સિટી’ એટલે એવું ‘બાળ વિશ્વવિદ્યાલય’ કે જે મોટેરાંઓને નાનાં બાળકોના ભાવવિશ્વનો તાગ લેવા... એને મૃદુ સ્પર્શ કરવા પ્રેરે. ૧૮ વર્ષથી ઉપરના તરુણોને ઉચ્ચ શિક્ષણ આપવાનું કામ તો જગતની બધી યુનિવર્સિટીઓ કરે છે, પણ અજન્મા(ગર્ભસ્થ) શિશુથી ૧૮ વર્ષના તરુણોને ઉત્તમ અને ઊર્ધ્વગામી બનાવી ઉચ્ચ શિક્ષણમાં પ્રવેશ માટે સક્ષમ બનાવવાની પૃષ્ઠભૂમિ તો ‘ચિલ્ડ્રન્સ યુનિવર્સિટી’ જ સર્જી શકશે.

આ માટે અનેક કાર્યક્રમો, ઉપક્રમો અને યોજનાઓનું આયોજન થયું છે, જેમાંના કેટલાક કાર્યક્રમોની ઝલક આ સાથે આપું છું -

(૧) ૧૯થી ૨૫ વર્ષ સુધીનાં યુવાન-યુવતીઓને ઉત્તમ દામ્પત્ય જીવનની કલ્પના આપવી. લગ્ન એ સંસ્કાર છે, કરાર નહીં. લગ્ન એક સામાજિક અને રાષ્ટ્રીય દાયિત્વ છે, કેવળ ભોગવિલાસ માટે નથી. ઉત્તમ પ્રજોત્પતિ એ એનું લક્ષ્ય છે. આ વયજૂથના યુવાનોનાં સંમેલનો યોજી સામાજિક પ્રબોધનનું કાર્ય કરવાની યોજના છે.

(૨) પરિણીત દંપતીઓને ઉત્તમ સંતતિના અવતરણ માટે શિક્ષણ આપવું. ઉત્તમ આત્માને આવાહન કરી ઉત્તમ બાળકને જન્મ આપવાનાં આયોજન અને સંકલ્પની પદ્ધતિ સમજાવવી.

(૩) ગર્ભવતી મહિલાઓને એમની નવ માસની દિનચર્યા અને જીવનશૈલીના સઘન પ્રશિક્ષણ માટે ‘તપોવન કેન્દ્ર’ નામની યોજના અમલમાં છે. અત્યારે રાજ્યમાં આવાં ૧૭ કેન્દ્રો ચાલે છે. આગામી ચાર માસમાં એની સંખ્યા ૧૦૦ કરવાનું લક્ષ્ય છે.

(૪) ‘તપોવન કેન્દ્ર’ની પ્રક્રિયા દ્વારા ખૂબ સ્વસ્થ અને તેજસ્વી બાળકો જન્મે છે એવું અમારું ૧૦ વર્ષનું તારણ છે. આવાં ૩ વર્ષ સુધીનાં બાળકોની માતાઓને બાળઉછેરની કલ્પના સ્પષ્ટ થાય, તેઓ બાળમનોવિજ્ઞાન અને બાળક સાથેના વ્યવહારની નાની નાની બાબતો સમજે તે માટે

'શિશુ પરામર્શન કેન્દ્ર'ની યોજના બની છે. તેનો પણ 'તપોવન કેન્દ્ર'ની જેમ જ વ્યાપક વિસ્તાર કરવામાં આવશે.

(૫) ત્રણથી પાંચ વર્ષનાં બાળકો માટે આદર્શ 'શિશુવાટિકા'નું નિર્માણ કરવાની યોજના પણ બની ચૂકી છે. ગાંધીનગર સ્થિત યુનિવર્સિટી પરિસરમાં જૂન ૨૦૨૦ થી એ કાર્યરત બનશે.

(૬) પૂર્વપ્રસૂતિ શિક્ષણક્ષેત્રમાં પરામર્શક (કાઉન્સેલર) તરીકેની પાત્રતા સર્જવા માટેનો એક પાર્ટ ટાઈમ અભ્યાસક્રમ - P.G. Diploma in prenatal Care & Education પણ ચાલી રહ્યો છે.

(૭) બાળઉછેર સંબંધિત આહાર-પોષણનું જ્ઞાન આપવા માટે - (M.Sc. (Food & Nutrition) નો પણ બે વર્ષનો અભ્યાસક્રમ ચાલી રહ્યો છે.

(૮) શાળાકીય બાળ સલાહકાર તરીકે કારકિર્દી બનાવવા માટેનો અભ્યાસક્રમ (૨ સેમેસ્ટર માટે ખંડકાલીન) P.G.Diploma in School Counseling પણ ચાલી રહ્યો છે.

(૯) ડ્રોઈંગ-પેઈન્ટિંગ, વોકલ મ્યુઝિક અને Computer Application સર્ટિફિકેટ કોર્સ ચાલે છે, જેમાં ધોરણ-૮ પાસ કરેલા વિદ્યાર્થીથી ઉપરની વ્યક્તિઓ સહભાગી થઈ રહી છે.

(૧૦) સરકારી, અર્ધસરકારી, ઉદ્યોગો, સંગઠનોમાં અને સહકારી ક્ષેત્રમાં કારકિર્દીની ઉજ્જવળ તક પૂરી પાડતો ૨ વર્ષનો અભ્યાસક્રમ Master of Social work (M.S.W.) પણ ચાલી રહ્યો છે.

(૧૧) આ ઉપરાંત શિક્ષણ અને મનોવિજ્ઞાનના વિષયોમાં M.Phil અને Ph.D. નું કામ સરસ રીતે ચાલે છે.

(૧૨) M.A. (Education) અને M.A.(Psychology) એ બે વિષયોનો ૨ વર્ષનો અભ્યાસક્રમ પણ ચાલે છે.

આમ, અજન્મા શિશુથી Ph.D સુધીના વિષયો ભણાવતી સમગ્ર વિશ્વની આ એકમાત્ર યુનિવર્સિટી છે. એનું કાર્ય સમગ્ર ગુજરાત રાજ્યમાં વ્યાપ્ત થશે. એની ક્ષિતિજો સમગ્ર ભારતમાં અનેક રાજ્યોમાં પણ વિસ્તરી શકે તેમ છે.

આ યુનિવર્સિટીનું વિચારબીજ એટલું તો પ્રબળ છે કે તેને કારણે નવી પેઢી ઉત્તમ, સત્ત્વશીલ અને તેજસ્વી નિર્માણ થશે અને તેની અસરો આગામી હજારો વર્ષ સુધી ટકી રહેશે. સમાજનું ભાવજાગરણ કરવાનું સામર્થ્ય આ કાર્યમાં છે... અને એના દ્વારા સામાજિક ચેતનાનું ઊર્ધ્વીકરણ થશે.

આમ આ યુનિવર્સિટી સામાજિક ચેતનાનું કેન્દ્રબિંદુ છે અને ઉત્તમ સંતતિ... શ્રેષ્ઠ મનુષ્યોના વાવેતરનું શ્રેય ભવિષ્યમાં આ યુનિવર્સિટીને મળશે એવી શ્રદ્ધા છે. ગુજરાતની પ્રજા આ કાર્યને નજીકથી સમજશે તો ભાવિ ઉજ્જવળ છે.

કુલપતિ,
ચિલ્ડ્રન્સ યુનિવર્સિટી
ગાંધીનગર.

૨૧ પ્રોફેશનલ અભ્યાસક્રમો - ICWA/CA/CSમાં શ્રેષ્ઠ કારકિર્દી

– ડૉ. એચ. એલ. રાઠવા

(૧) કોસ્ટ એકાઉન્ટન્સી અભ્યાસક્રમ (ICWA) એક શ્રેષ્ઠ કારકિર્દી

(૨) કંપની સેક્રેટરી (CS) અભ્યાસક્રમ ઉજજવળ કારકિર્દી

(૩) ચાર્ટર્ડ એકાઉન્ટસીનો અભ્યાસક્રમ (CA) એક ભવ્ય કારકિર્દી

પ્રોફેશનલ અભ્યાસક્રમો :

(૧) કોસ્ટ એકાઉન્ટન્સી અભ્યાસક્રમ (ICWA)

ઉપરોક્ત પ્રકારના પ્રોફેશનલ અભ્યાસક્રમો ઘણા પ્રખ્યાત હોતા નથી છતાં તેની માંગ ખૂબ જ હોય છે. આ અભ્યાસક્રમ ઘણો અઘરો પણ કિંમતી છે.

આ અભ્યાસક્રમ ધી ઈન્સ્ટિટ્યૂટ ઓફ કોસ્ટ એન્ડ વર્ક્સ એકાઉન્ટન્સ ઓફ ઈન્ડિયા, (ICWA) કોલકાતા દ્વારા સંચાલિત થાય છે. તેમાં ઉત્પાદન ખર્ચની જાણકારી, વિશ્લેષણ, નિયંત્રણ વગેરે પાસાઓ ઉપર ભાર મૂકવામાં આવે છે. દરેક વસ્તુ (પ્રોડકટ)નો ઉત્પાદન ખર્ચ અને નફો નુકસાન જાણવાથી કઈ વસ્તુના ખર્ચ પણ નિયંત્રણ જરૂરી છે તે જાણવાનું અને વસ્તુની માર્કેટ વેલ્યુ(બજારભાવ) નક્કી કરવાનું કાર્ય બહુ કઠિન રીતે કોસ્ટ એકાઉન્ટન્ટ કરે છે. આ અભ્યાસક્રમની માહિતી નીચે મુજબ છે.

ફાઉન્ડેશન અભ્યાસક્રમ (ચાર વિષયો- એક ગ્રૂપ)

કોઈપણ માન્ય યુનિવર્સિટીમાંથી FY(ઈન્ટર) પરીક્ષા કે ધોરણ ૧૨ પાસ કર્યું હોય તે આ કોર્સમાં પ્રવેશપાત્ર છે. સ્નાતકને સીધા ઈન્ટરમીડિયેટ - બીજા અભ્યાસમાં પ્રવેશ મળી શકે છે. અહીં જે વિષયો તથા એક ગ્રૂપનું માળખું છે. જે તે ફાઉન્ડેશન પરીક્ષાના છ માસ પહેલાં રજિસ્ટ્રેશન કરાવવું પડે છે અને પોસ્ટલ કોચિંગ શરૂ કરવું પડે છે. પરીક્ષા ફોર્મ ભરતાં પહેલાં કોચિંગ પૂર્ણ કર્યાનું પ્રમાણપત્ર રજૂ કરવું પડે છે. દરેક તબક્કાના પેપર્સના ૧૦૦ ગુણાંક છે.

ઈન્ટરમીડિયેટ કોર્સ :

અહીં બે સ્ટેજ છે તથા દરેકના ૪ એમ કુલ ૮ વિષયો છે. આ પરીક્ષાની લાયકાત ફાઉન્ડેશન પાસ અથવા ગ્રેજ્યુએટની છે.

- **ફાઈનલ પરીક્ષા :** અહીં પણ બે સ્ટેજ છે તથા દરેકના ૪ એમ કુલ ૮ વિષયો છે.

ઈન્સ્ટિટ્યૂટ ઈન્ટરમીડિયેટ પરીક્ષા પાસ થનારને આ પરીક્ષા માટે એપ્લાય થવા દેવામાં આવે છે તથા (ICWA) સંસ્થાએ માન્ય કરેલ કમ્પ્યૂટર સંસ્થા પાસેથી ટ્રેનિંગ પ્રોગ્રામ પૂર્ણતાનું પ્રમાણપત્ર રજૂ કરવું પડે છે.

પરીક્ષામાં પાસ થવા માટે દરેક વિષયમાં ઓછામાં ઓછા ૪૦ ટકા માર્ક્સ પણ ગ્રૂપ/ સ્ટેજના કુલ માર્ક્સના ૫૦ ટકા ગુણાંક હોવા જરૂરી છે. (ICWA) ની મુખ્ય કચેરી વિભાગીય કચેરી તથા ચેપ્ટર્સ (કેન્દ્રો)નાં સરનામાં આ પ્રમાણે છે.

સરનામાં :

(૧) મુખ્યમથક :

ધી ઈન્સ્ટિટયૂટ ઓફ કોસ્ટ એન્ડ વર્ક્સ એકાઉન્ટસ ઓફ ઈન્ડિયા, ૧૨ સદર સ્ટ્રીટ, કોલકાતા-૭૦૦૦૧૬

ફોન : (૦૩૩) ૨૨૫૨૧૦૩૧-૩૪-૩૫, ૨૨૫૨ ૧૬૦૨, ૨૨૫૨૧૪૯૨

ઈ મેઈલ : sdicwai@vsnl.net

વેબ : www.icwai.org.

(૨) વિભાગીય ઓફિસ :

ICWA રિજનલ ઓફિસ, રોહિત ચેમ્બર્સ, ૪થો માળ, જન્મભૂમિ માર્ગ, ફોર્ટ, મુંબઈ-૦૧

ફોન (૦૨૨) - ૨૮૮૭૨૦૧૦

(૩) ગુજરાત ચેપ્ટર્સનાં સરનામાં :

(૧) ICWA, ૩૦૩, સાર૫, ગુજરાત વિદ્યાપીઠની પાછળ, નવજીવન પ્રેસની સામે, આશ્રમ રોડ, અમદાવાદ - ૩૮૦૦૧૩

(૨) ICWA, ૫૪૨, ફોનિક્સ કોમ્પ્લેક્સ, સૂરજ પ્લાઝા પાસે, સયાજીગંજ, વડોદરા-૩૯૦૦૦૫

(૩) ICWA, બી-૨૧૦, તિરૂપતિ પ્લાઝા, કલેક્ટર ઓફિસ પાસે, અઠવા ગેઈટ, સુરત-૩૯૫૦૦૧

(૪) ICWA, C/o લખોટિયા કમ્પ્યૂટર સેન્ટર, પ્લોટ નં. ૨૫, સેક્ટર-૧,એ, ૧લો માળ, ગાંધીધામ-૩૭૦૨૦૧(કચ્છ)

(૫) ICWA, ૩૦૨, માધવ કોમ્પલેક્સ, ડૉ. યાજ્ઞિક રોડ, રાજકોટ-૩૬૦૦૦૧

રોજગારીની તકો :

હાલમાં કોસ્ટ એકાઉન્ટન્ટની ડિમાન્ડ છે અને રહેશે. દરેક મોટા ઉત્પાદન એકમને તેની જરૂરત રહે છે. જોબના આકર્ષક ચાન્સ ઊંચા પગારથી દેશવિદેશમાં છે. પોતાની કન્સલ્ટન્સી પણ શરૂ કરી શકાય છે. આ એક સદા ઊભરતો હાઈ પ્રોફાઈલ વ્યવસાય છે.

● **કંપની સેક્રેટરી (CS) અભ્યાસક્રમ**

જે વિદ્યાર્થીઓ વ્યવસાયિક કટિબદ્ધતા અને નીતિમત્તા છે, કંપનીના હિતમાં કાર્ય કરવા માટેની અધિકૃતતા (authority) અને જબરદસ્ત નિર્ણયશક્તિ છે, ઉચ્ચ કક્ષાના સંસ્થાકીય ગુણો છે. વહીવટી કુશળતા છે, પ્રત્યાયનની આવડત-કૌશલ્ય તથા આંકડાઓ અને ઈન્ફર્મેશન ટેકનોલોજીની, સમજણ છે તેઓ જરૂરથી સારા 'કંપની સેક્રેટરી' બની શકે.

કંપની સેક્રેટરીનો અભ્યાસક્રમ ત્રણ તબક્કાઓમાં છે.

- ફાઉન્ડેશન કોર્સ
- ઈન્ટર કોર્સ
- ફાઈનલ

શરૂ શરૂમાં આ કોર્સનાં દ્વાર માત્ર સ્નાતકો માટે જ ખુલ્લાં હતાં, પરંતુ ૧૯૯૩થી ધોરણ-૧૨ (કોમર્સ, સાયન્સ, આર્ટ્સ) પાસ થયેલ મિત્ર કંપની સેક્રેટરીના ફાઉન્ડેશન કોર્સ કરી, પરીક્ષા આપી ડાયરેક્ટર સી.એસ. ના ઈન્ટરમાં પ્રવેશ મેળવી શકે છે એટલે કે આપ કોઈપણ વિદ્યાશાખાના સ્નાતક હો - B.A., B.Com., B.Sc., BBA. થયા હો તો આપ કંપની સેક્રેટરીના કોર્સમાં પ્રવેશ મેળવી શકો છો અથવા તો આપ વિજ્ઞાન/સામાન્ય પ્રવાહમાં ધોરણ-૧૨ પાસ થયા પછી કંપની સેક્રેટરીના ફાઉન્ડેશન કોર્સમાં પ્રવેશ મેળવી શકો છો. હવે ફૂલ ટાઈમ કોર્સ પણ થાય છે.

ફાઈન આર્ટ્સના સ્નાતકોને સીધો જ કંપની સેક્રેટરીના

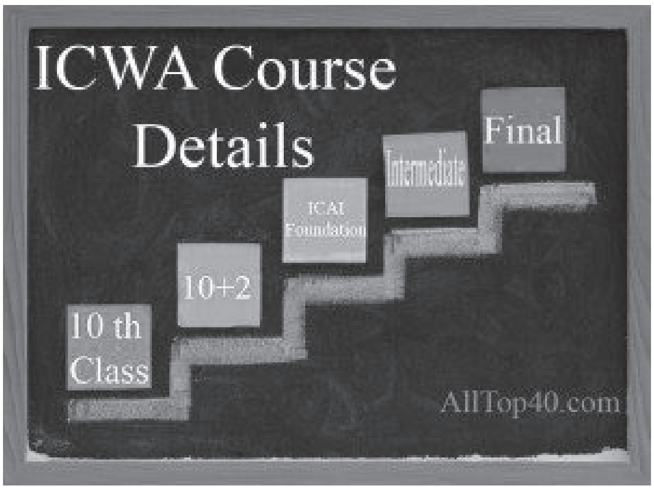

ઈન્ટરમીડિયેટ અભ્યાસક્રમમાં પ્રવેશ મળી શકતો નથી, એક મહત્ત્વની વાત- આપે ધોરણ -૧૨ પછી CSના ફાઉન્ડેશન કોર્સમાં પ્રવેશ લીધા બાદ CSના ફાઉન્ડેશનના કોર્સમાં અભ્યાસની સાથે સાથે BA/B.Com./B.Sc.નો અભ્યાસ (રેગ્યુલર વિદ્યાર્થી તરીકે) કરી શકો છો જ. આપ જો મહેનતુ વિદ્યાર્થી હો તો સ્નાતક થવાની સાથે સાથે 'CS' પણ થઈ શકો.

અભ્યાસ પદ્ધતિ :

CSનો કોર્સ પોસ્ટલ ટ્યૂશન દ્વારા થઈ શકે તેવો એક્સટર્નલ કોર્સ છે. તથા દિલ્હીની ઈન્સ્ટિટ્યૂટ દ્વારા માન્ય 'કોચિંગ સેન્ટર'માં રેગ્યુલર (સાંજના સમયે ક્લાસીસ હોય છે.) વિદ્યાર્થી તરીકે જોડાઈને પણ આ કોર્સ થઈ શકે છે. અમદાવાદ, સુરત, રાજકોટની કેટલીક કોલેજો આ રીતે 'કોચિંગ સેન્ટર' તરીકેની માન્યતા ધરાવે છે. આ રીતે 'ઓરલ કોચિંગ' મેળવનાર પોસ્ટલ કોર્સ કરવો પડતો નથી. જો કે માન્ય કોચિંગ સેન્ટરના પ્રમાણપત્ર બાદ જ પરીક્ષામાં બેસવાની મંજૂરી મળે છે.

કઈ રીતે જોડાઈ શકાય ?

આપ આપના શહેરના માન્ય કોચિંગ સેન્ટર દ્વારા અથવા તો ટપાલ દ્વારા જરૂરી રજિસ્ટ્રેશન ફોર્મ મેળવી આ કોર્સ માટે 'રજિસ્ટર્ડ' થઈ શકો. આખા વર્ષમાં ગમે ત્યારે તમે આ કોર્સમાં જોડાઈ શકો છો. જેઓ ૩૦ સપ્ટેમ્બર સુધીમાં રજિસ્ટ્રેશન કરાવે તેઓ તે પછીના જૂન માસમાં પરીક્ષા આપી શકે અને જેઓ ૩૧ માર્ચ સુધીમાં નામ રજિસ્ટર્ડ કરાવે તેઓ ડિસેમ્બર માસમાં પરીક્ષા આપી શકે છે. તમારે ફોર્મ આ સરનામેથી મંગાવવાનું હોય છે. જો આપ ફાઉન્ડેશન કોર્સમાં રજિસ્ટ્રેશન કરાવવા ઈચ્છતા હો, તો નિયત કિંમતનો ડિમાન્ડ ડ્રાફ્ટ મોકલવો. જો આપ ઈન્ટર માટે રજિસ્ટ્રેશન કરાવવા ઈચ્છુક હોવ તો નિયત કિંમતનો ડિમાન્ડ ડ્રાફ્ટ મોકલવો. આ ડિમાન્ડ ડ્રાફ્ટ "The Institute of Company Secretaries of India"ના નામનો તથા નવી દિલ્હી ખાતે ચૂકવવા પાત્ર હોવો જોઈએ

નોંધ : ફીની રકમ કે અન્ય વિગતો ફેરફાર પાત્ર હોય છે તેથી સંપર્ક કરવો જરૂરી છે.

સરનામું :

The Insititute of Company Secretaries of India

ICSI House, 22, Institutional Area, Lodi Road,

New Delhi-110003

Email _ info@icsi-india.com.

મુંબઈ ખાતેની રિજનલ ઓફિસનું સરનામું

Western India Regional Counsil,
The Company Secretaries of India Ltd,
No - 013, (First Floor)
Jolly Maker Chambers No. 11, Nariman Point, Mumbai-400021
Ph- 0120-4522000,. call centre - 011-33132333 (સવારે 7 AM થી રાત્રે 11 PM)
Email : dss@icsi.edu.

૩ ચાર્ટર્ડ એકાઉન્ટન્સીનો અભ્યાસક્રમ (CA)

જો આપ CA બનવા ઈચ્છતા હો તો આ આવશ્યક ગુણોને આધારે સ્વમૂલ્યાંકન કરીને નિર્ણય લેશો. CA તરીકે આપે જે કાર્યો કરવાના છે તે પણ અહીં આપ સમજી લો તે અત્યંત આવશ્યક છે. સામાન્ય રીતે અથવા તો પરંપરાગત રીતે CA એ એકાઉન્ટન્ટ અને મેનેજમેન્ટ કન્સલ્ટન્ટ તરીકે કાર્ય કરવાનું હોય છે. જો કે, આજના સંદર્ભમાં CA નો રોલ (Role) વધુ મહત્ત્વનો તથા વિસ્તૃત બન્યો છે. મેનેજમેન્ટ એકાઉન્ટિંગ, મેનેજમેન્ટ ઈન્ફર્મેશન તથા કન્ટ્રોલ સિસ્ટિમ, ઈન્ટરનેશનલ ફાઈનાન્સ, ઈન્ફર્મેશન ટેકનોલોજી તથા ફાઈનાન્સિયલ સર્વિસિઝના સેક્ટર સહિતના મેનેજમેન્ટ કન્સલ્ટન્સીના સમગ્ર માળખામાં CA ની ભૂમિકા બળવત્તર બની છે.

ICFAI દ્વારા શિક્ષણ અને તાલીમ વ્યવસ્થામાં કેટલાક મહત્ત્વના ફેરફારો કરવામાં આવ્યા છે જેથી મેનેજેરિયલ ક્ષમતા તથા સારુ પ્રત્યાયન કૌશલ્ય ધરાવતા વિશ્વકક્ષાના વ્યવસાયિક એકાઉન્ટન્ટ તૈયાર થઈ શકે છે.

આ અભ્યાસક્રમ ત્રણ ભાગમાં થઈ શકે છે.

CPT- કોમન પ્રોફિસિયન્સી ટેસ્ટ
IPCC - પ્રોફિસિયન્સી કોમ્પિટન્ટ કોર્સ
CA - ફાઈનલ

- ધોરણ-૧૨ પછી જોડાનાર વિદ્યાર્થીઓ માટે પણ CPT ફરજિયાત છે. CPT માં અહીં મુક્તિ આપવામાં આવતી નથી.
- CPT બધાં જ માટે ફરજિયાત છે. CPT માટે રજિસ્ટ્રેશન ધોરણ-૧૦ પાસ કરાવી શકે. ધોરણ-૧૨ પરીક્ષામાં બેઠા હોય તેઓ CPT આપી શકે છે.
- બોર્ડ ઓફ સ્ટડીઝ દ્વારા નિયત કરેલ યોજના અનુસાર વિદ્યાર્થીને કમ્પ્યૂટર ટ્રેનિંગ (અનુભવ સાથે લેવાની છે)
- CPT પાસ કર્યા બાદ ઉમેદવાર એકાઉન્ટન્સીના IPCCકોર્સ માટે રજિસ્ટ્રેશનને પાત્ર છે. તથા તે બાદ CA Final માટે પાત્રતા ધરાવે છે.
- આર્ટિકલ્ડ ક્લાર્ક કે જેણે જરૂરી પ્રાયોગિક તાલીમ લીધી છે અને નવા અભ્યાસક્રમ પ્રમાણે અંતિમ પરીક્ષા પાસ કરી છે તેણે કાઉન્સિલ દ્વારા જે તે સમયે નિયત કરેલ જનરલ મેનેજમેન્ટ અથવા કોમ્યુનિકેશન સ્કિલ્સ 'પ્રોગ્રામ'ને એટેનેડ કરવો ફરજિયાત છે.

CPT કોર્સમાં રજિસ્ટ્રેશન માટે ગુજરાતના ઉમેદવારોએ અહીં રજિસ્ટ્રેશન કરાવવાનું રહેશે. (ફીની રકમ ફેરફારપાત્ર હોય છે.)

Western India Regional Council,
The Institute of Chartered Accountants of India. “Anveshak” 27, Cuffe, Parade, Mumbai - 400005

ઉપરાંત ICAI ની અમદાવાદ શાખા (૧૨૩, સરદાર પટેલ કોલોની, સ્ટેડિયમ રોડ, અમદાવાદ-૧૪) તથા રાજકોટ શાખા ICAI, JMC નગર, રૈયા ચોકડી રોડ, રાજકોટનો પણ સંપર્ક કરી શકો છો.

વેબસાઈટ www.icai.orgનો સંપર્ક સાધી શકાય.

મદદનીશ, વ્યવસાયી માર્ગદર્શન સંસ્થા,
સરકારી કન્યાશાળાના મકાનમાં,
રાયખડ, અમદાવાદ-૩૮૦૦૦૧

૨૨

વિજ્ઞાનીક તરીકેની શ્રેષ્ઠ કારકિર્દીનું ઘડતર

વૈશ્વિક સ્તરના વિજ્ઞાન શિક્ષણ-સંશોધનની શ્રેષ્ઠ સંસ્થા IISER

– નિસર્ગ દેસાઈ

સમગ્ર પૃથ્વી પર વસતી જીવસૃષ્ટિ પૈકી મનુષ્ય સિવાય બધાં જ પ્રાણી-પક્ષીઓ યુગોથી પ્રકૃતિએ તેમના માટે ડિઝાઈન કરેલું જીવન જીવે છે. માત્ર મનુષ્ય પોતાના જીવનને અને જીવનશૈલીને આગવી રીતે વિસ્તારી-વિકસાવી શક્યો છે. તથા સતત વિકસાવી પણ રહ્યો છે. મનુષ્ય પાસે જ્ઞાન અર્જિત કરવાની અને જ્ઞાનને સંક્રમિત કરવાની-પ્રસારવાની જે ક્ષમતા છે તેને લીધે આ શક્ય બન્યું છે. મનુષ્યના જીવનમાં 'જ્ઞાન'ની ભૂમિકા કેન્દ્રવર્તી રહી છે. જ્ઞાનના એક વિશિષ્ટ પ્રકાર એવા વિજ્ઞાને માનવના જીવનને અને દુનિયાને બદલી નાખ્યા છે અને તે સતત બદલાતા પણ રહે છે.

આધુનિક માનવજીવન પર દૃષ્ટિ કરો તો પ્રત્યેક સ્તરે વિજ્ઞાન અને ટેકનોલોજીની આગવી ભૂમિકા દેખાય છે. આપણી હથેળીમાં સમાઈ શકે તેમ છતાં આખી દુનિયા સાથે જોડી શકે તેવા મોબાઈલ ફોનથી લઈને પૃથ્વીના કોઈપણ ખૂણે પહોંચતા કે ચંદ્રની પણ પાર જઈ શકતા વિમાનો-અવકાશયાનો સુધીનો સમગ્ર વિસ્તાર તેની ગવાહી આપે છે. વિકસતા વિજ્ઞાનના જગતમાં વિજ્ઞાનીક શોધ-સંશોધનનું ફલક અસીમ છે. જે જે દેશોએ શોધ-સંશોધનને મહત્ત્વ આપ્યું ત્યાં વિજ્ઞાન-ટેકનોલોજીનો વિકાસ ખૂબ ઝડપથી થયો અને એવા જ દેશો સમૃદ્ધ અને પ્રભાવશાળી બન્યા. પ્રત્યેક વિકસિત દેશનો વિકાસ વિજ્ઞાનની આંગળી ઝાલીને થયો છે. તેથી જ વિજ્ઞાન અને ટેકનોલોજીના ક્ષેત્રમાં આગળ વધવું વિદ્યાર્થીઓને રોમાંચક, પ્રતિષ્ઠાભર્યું અને સારી કારકિર્દી માટે આકર્ષક લાગે છે.

હવે મહત્ત્વની બાબત એ છે કે મોટે ભાગે વિદ્યાર્થીઓનું ધ્યાન મેડિકલ અને એન્જિનિયરિંગના ક્ષેત્ર પર હોય છે પરંતુ તેના મૂળભૂત આધાર સમા બેઝિક સાયન્સને (પ્યોર સાયન્સ) નજરઅંદાજ કરવામાં આવે છે.

વિજ્ઞાન મૂળભૂત તથ્યોને શોધે છે તથા ટેકનોલોજીને વિકસાવે છે. તેને આધારે અને તેને અનુરૂપ સાધન-સામગ્રી-મશીનરી વગેરેને તૈયાર કરીને તેનો વાસ્તવિક ઉપયોગ કરવાનું કામ એન્જિનિયરિંગનું છે. આમ, પાયામાં વિજ્ઞાન (બેઝિક કે પ્યોર સાયન્સ) છે અને તેનું પ્રાયોજિત (એપ્લાઈડ) સ્વરૂપ એ એન્જિનિયરિંગ છે. તેવી જ વાસ્તવિકતા તબીબી વિજ્ઞાનની પણ છે. આમ, વિજ્ઞાનના સમગ્ર જગતના બે આયામો છે. પાયામાં છે પ્યોર - બેઝિક સાયન્સ અને બીજું તેનું એપ્લાઈડ ફોર્મ એટલે કે એન્જિનિયરિંગ.

વિજ્ઞાનનું જગત વિશાળ, અસીમ અને અનેક રહસ્યોથી ભરેલું છે. વિજ્ઞાનમાં ઊંડા ઊતરનારને માટે ગહન સંતોષ, સતત રોમાંચકતાનો અનુભવ કરાવતા વિજ્ઞાનનું ફલક ઘણું વિશાળ છે. આપણા વિદ્યાર્થીઓને વિજ્ઞાનના અભ્યાસ - સંશોધન માટે પ્રેરક વાતાવરણ, તક અને સગવડ મળે તો આપણું બુદ્ધિધન નવાં સીમાચિહ્નો સર્જી શકે તેવી પ્રતિભા ધરાવે છે.

એન્જિનિયરિંગના શિક્ષણની સુવિધા વધવાની સાથે સાથે આપણી પાસે થોકબંધ ઈજનેરો ઉપલબ્ધ થયા છે, પરંતુ વિજ્ઞાનની શોધ-સંશોધનની યાત્રાને આગળ ધપાવી શકે તેવા વિજ્ઞાનીકોની આપણી પાસે આજે પણ કમી છે. વિજ્ઞાન અને ટેકનોલોજીને સતત વિકસાવી રહેલા પશ્ચિમના દેશોમાં વિજ્ઞાનીકોની ઘણી ઊંચી પ્રતિષ્ઠા છે. ભારતમાં પણ વિજ્ઞાનના શિક્ષણ અને સંશોધનને પ્રાધાન્ય આપી તેને ઉચ્ચતમ સ્તરે લઈ જવા માટે અનેકવિધ પ્રયાસો થઈ રહ્યા છે. કિશોર વૈજ્ઞાનિક પ્રોત્સાહન યોજના (KVPY) જેવી યોજનાઓ અને IISc., IISER જેવી વિશિષ્ટ સંસ્થાઓ દ્વારા વિજ્ઞાનનાં વિકાસ-સંશોધનને પ્રોત્સાહન આપવામાં આવી રહ્યું છે.

IISER એક વિશિષ્ટ શૈક્ષણિક સંસ્થા :

ઈન્ડિયન ઈન્સ્ટિટ્યૂટ ઑફ સાયન્સ ઍજ્યુકેશન એન્ડ રિસર્ચ (IISER) તરીકે ઓળખાતી આ સંસ્થાની ૨૦૦૬ના વર્ષમાં સ્થાપના કરવામાં આવી છે. પૂરા ભારતને આવરી લેવા આ સંસ્થાનાં પાંચ કેન્દ્રો સ્થપાયાં છે. પૂર્વમાં કલકત્તા, પશ્ચિમમાં પૂના, ઉત્તરમાં મોહાલી, દક્ષિણમાં ત્રિવેન્દ્રમ તથા મધ્યભારતમાં ભોપાલ ખાતે IISER કાર્યરત કરવામાં આવી હતી ત્યાર પછી તિરુપતિ અને બહેરામપુરમાં શરૂ થઈ. આ સંસ્થામાં પાંચ વર્ષનો BS અને MS ઈન્ટિગ્રેટેડ ડ્યૂઅલ ડિગ્રી અભ્યાસક્રમ ચાલે છે. તે ઉપરાંત ઈન્ટિગ્રેટેડ Ph.d. (MS-Ph.d. (MS-Ph.d. અને Ph.d.) સાયન્સના અભ્યાસક્રમો પણ ચલાવવામાં આવે છે. Master of Scienceની ડિગ્રી

આપતા આ અભ્યાસક્રમમાં પ્યોર સાયન્સના મુખ્ય વિષયો ફિઝિક્સ, કેમિસ્ટ્રી, બાયોલોજી અને મેથ્સને સમાવી લેવાય છે. બાયોટેકનિકલ સાયન્સ, કેમિકલ સાયન્સ, ફિઝિકલ સાયન્સ ઉપરાંત ડેટા સાયન્સ, અર્થ એન્ડ ક્લાયમેટ સાયન્સ, એન્વાયરમેન્ટલ સાયન્સ, ઈકોનોમિક સાયન્સ, જિયોલોજિકલ સાયન્સ, મેથેમેટિકલ સાયન્સ, જેવા અભ્યાસક્રમો અહીં ઉપલબ્ધ બનાવાયા છે. IISER ભોપાલમાં ઈકોનોમિક સાયન્સ તથા એન્જિનિયરિંગ સાયન્સના અભ્યાસક્રમો માટે અહીં MS સિવાય ચાર વર્ષનો BS ડિગ્રી પ્રોગ્રામ પણ ચાલે છે.

ભારતભરમાં શ્રેષ્ઠ એવી અદ્યતન લેબોરેટરી અને લાયબ્રેરી આ સંસ્થા ધરાવે છે. આ સંસ્થા તથા તેની લેબોરેટરી માટે ઘણું મોટું બજેટ કેન્દ્ર સરકાર દ્વારા ફાળવવામાં આવે છે. એટલું જ નહીં, વિજ્ઞાનના શ્રેષ્ઠતમ જ્ઞાન-લાયકાત-પદવી અને અનુભવ ધરાવતા વિજ્ઞાનીકો અહીં ફેકલ્ટી તરીકે સેવા આપે છે. પ્યોર સાયન્સના દરેક ક્ષેત્રમાં દુનિયાભરમાં છેલ્લામાં છેલ્લી શોધ-સંશોધનો સાથે સંકળાયેલા દેશના તથા દુનિયાના અલગ અલગ દેશોના વિઝિટિંગ પ્રોફેસર્સને પણ આ સંસ્થાના વિદ્યાર્થીઓને માર્ગદર્શન માટે સમયાન્તરે બોલાવવામાં આવે છે, અને વિવિધ વિષયો ઉપર વ્યાખ્યાન વર્કશોપ યોજાય છે. સંસ્થાની સગવડો-સાધનો-તજજ્ઞો, વિજ્ઞાન જગતની અવનવી પ્રવૃત્તિઓ - આધુનિક લેબોરેટરી, લાયબ્રેરી સહિતનું સમગ્ર વાતાવરણ શોધ-સંશોધનની પ્રવૃત્તિને પ્રેરણા આપે તેવું સર્જવામાં આવ્યું છે.

આ સંસ્થામાં પ્રવેશ પામનાર પ્રત્યેક વિદ્યાર્થીને અભ્યાસ અને સ્વવિકાસ માટે પ્રતિમાસ નિર્ધારિત રકમની ફેલોશીપ કેન્દ્ર સરકાર દ્વારા પ્રોત્સાહન તરીકે અપાય છે. અહીં પ્રથમ બે વર્ષ પ્યોર સાયન્સના બધા જ વિષયોનો અભ્યાસ વિદ્યાર્થીઓએ કરવાનો હોય છે. ત્રીજા વર્ષે વિદ્યાર્થી પોતાના સ્પેશિયલાઈઝેશનનો વિષય પસંદ કરે છે. પાંચમું વર્ષ પ્રોજેક્ટ અને થીસીસ પ્રિપેરેશનનું હોય છે. અભ્યાસકાળના સમગ્ર સમય દરમિયાન પોતાના ગમતા વિષયમાં આગળ વધવા તેને પૂરી સ્વતંત્રતા અને નિષ્ણાત અધ્યાપકોનું માર્ગદર્શન પણ ઉપલબ્ધ હોય છે. ભારતની કોઈપણ સંસ્થામાં જઈને ત્યાંના નિષ્ણાતની સહાય મેળવીને કોઈપણ પ્રોજેક્ટ કરવાની પણ વિદ્યાર્થીને તક અને સ્વતંત્રતા મળે છે. ઉદ્યોગોની જરૂરિયાત કે નિશ્ચિત વ્યવસાય માટે વિદ્યાર્થીઓને તૈયાર કરતી વ્યવસ્થા અને શૈક્ષણિક સંસ્થાનો કરતાં સાવ જુદી વ્યવસ્થા અહીં છે.

પ્રવેશ પ્રક્રિયા :

IISERમાં ધોરણ-૧૨ પછીના આ ડિગ્રી અભ્યાસક્રમમાં પ્રવેશ માટેના ત્રણ વિકલ્પો છે.

૧. JEE (Advance)ની પરીક્ષામાં ઉત્તીર્ણ થનારને સીધો પ્રવેશ મળી શકે છે.

૨. KVPYના ફેલોને પણ સીધો પ્રવેશ ધોરણ-૧૨ પછી મળે છે.

૩. દરેક રાજ્યના ધોરણ-૧૨ માટેના સ્ટેટ બોર્ડમાં અને સેન્ટ્રલ બોર્ડમાં ઉત્તીર્ણ થનાર પ્રથમ ૨૦% વિદ્યાર્થીઓ આ સંસ્થાની પ્રવેશ પરીક્ષા આપવા એલિજિબલ ગણાય છે. જે તે રાજ્ય સ્ટેટ બોર્ડના પ્રથમ ૨૦%માં આવનાર વિદ્યાર્થી પોતાના રાજ્યની નજીકની IISERમાં જઈને નિયત તારીખે યોજાનાર પરીક્ષામાં ભાગ લઈને પ્રવેશ માટે પ્રયાસ કરી શકે છે.

પ્રવેશ મેળવનાર પ્રત્યેક વિદ્યાર્થી ઈન્સ્પાયર ફેલોશીપ મેળવતો થઈ જાય છે. પ્રવેશ અંગે વધુ વિગતો IISERની વેબસાઈટ : www.iiseradmission.in ઉપર ઉપલબ્ધ છે. આ કોર્સમાં પ્રવેશ પ્રક્રિયામાં ફેરફાર થયેલો હોવાથી વિદ્યાર્થીઓએ દર્શાવેલ વેબસાઈટ જોવી. અહીં IISERમાં વિશિષ્ટ પ્રકારની વ્યવસ્થા દ્વારા વિદ્યાર્થીની શીખવાની ક્ષમતાના વિકાસ (એબિલિટી ટુ લર્ન)ને કેન્દ્રમાં રાખીને વિજ્ઞાનના વિશાળ જગતનો તેને પરિચય કરાવાય છે.

વિજ્ઞાનીક તરીકેની કારકિર્દી : એક ઉન્નત ભાવિની દિશા :

આજે પ્રત્યેક ક્ષેત્ર પર વિજ્ઞાન અને ટૅકનોલોજીનો બહુ મોટો પ્રભાવ છે. વિકાસની સમગ્ર પ્રક્રિયામાં પણ ટૅકનોલોજી પાયાની ભૂમિકા ભજવે છે. ઉદ્યોગો, મોટી કંપનીઓ, ઉત્પાદન એકમો, કોર્પોરેટ સેક્ટર, શૈક્ષણિક-સામાજિક-સેવા સંગઠનો, સરકારના ઊર્જા, સંરક્ષણ સહિતના વિવિધ વિભાગો, વિશિષ્ટ સંસ્થાઓ દરેક જગ્યાએ શોધ-સંશોધનનું કામ કરતા વિજ્ઞાનીકોની આવશ્યકતા હવે સતત વધતી જવાની છે. વૈશ્વિક સ્પર્ધામાં ટકવા માટે પણ શોધ-સંશોધન અનિવાર્ય બન્યાં છે.

વિજ્ઞાન અને વિજ્ઞાનીક તરીકેની કારકિર્દી સતત નવીનતા અને જીવંતતાનો અનુભવ કરાવે છે. સતત નવું જાણવાની અને શોધવાની આ યાત્રા છે. ગમે તેટલાં શોધ-સંશોધનો થાય પરંતુ ક્યાંય અટકાવ નથી. વિજ્ઞાનની યાત્રા ચાલતી જ રહે છે. જાણવાનું ઘટતું નથી કે જાણવાનો રોમાંચ ઘટતો નથી. વિજ્ઞાન જાણે એક અનંત અને રહસ્યમય જગત છે. વિજ્ઞાનના જગતમાં રહેવું અને આગળ વધવું એ એક અનોખો અને રોમાંચક અનુભવ છે.

ભૂતપૂર્વ સ્ટુડન્ટ
IISER, પુના

૨૩ કમ્પ્યૂટર સોફ્ટવેર ડેવલપમેન્ટમાં વિશાળ તકો

– વિકાસ વર્તુળ ટ્રસ્ટ

આધુનિક યુગની ટેકનોલોજીકલ ક્રાંતિમાં કમ્પ્યૂટરની ભૂમિકા નિશ્ચિતપણે મહત્ત્વની રહેવા પામી છે. ૨૧મી સદીનું જીવનધોરણ કમ્પ્યૂટર આધારિત બની ગયું છે. ઘરના ડ્રોઈંગરૂમથી લઈને કાર્યાલયો સુધી કમ્પ્યૂટર આપણા જીવનનું અભિન્ન અંગ બની ગયું છે અને તે એટલી હદે કે આપણા વ્યાવસાયિક જીવનને તો કમ્પ્યૂટર વિનાનું કલ્પી જ ન શકીએ. આ કમ્પ્યૂટર જેના આદેશ મુજબ કાર્ય કરે છે, તે સોફ્ટવેર ડેવલપમેન્ટની કારકિર્દી આજના યુગમાં અવ્વલ સ્થાન ભોગવે છે. તમે રચનાત્મકતા,ઉચ્ચ ટેકનોલોજીકલ અનુભવ તથા વિશ્લેષણાત્મક તર્કશક્તિ ધરાવતા હો તો આ ક્ષેત્રમાં જરૂર વિકાસ સાધી શકો છો.

કમ્પ્યૂટર નામના ઉપકરણથી આજે ભાગ્યે જ કોઈ અજાણ હોઈ શકે. ભારતના કોઈ અંતરિયાળ ગામડાં કે અંધારિયા આફ્રિકાખંડના પછાતમાં પછાત વિસ્તારોમાં રહેતા માનવોના મોં પર કમ્પ્યૂટર શબ્દ સાંભળતાં એક અનેરી ચમક જોવા મળી જાય છે. કમ્પ્યૂટર એ આજે સર્વસામાન્ય વપરાશનું સાધન બની ગયું છે અને આ વપરાશ એટલી હદે વધી ચૂક્યો છે કે માણસ પરાવલંબી બની ચૂક્યો છે. રોજિંદા વ્યવહારો કમ્પ્યૂટર આધારિત બની ગયા હોવાથી જે તે કંપની, કોર્પોરેશન, પેઢી, સંસ્થાની કમ્પ્યૂટર પ્રણાલી રૂસણાં લે તેનું કામકાજ ઠપ્પ થઈ જાય છે અને ક્યારેક આના કારણે મોટું આર્થિક નુકસાન પણ ભોગવવું પડે છે જો કે આની સામે કમ્પ્યૂટરથી થતાં કાર્યો પણ કંઈ નાનાસૂનાં નથી. કમ્પ્યૂટરને કારણે જ આપણા અમુક રોજબરોજનાં કાર્યોમાં ઝડપ આવી છે, વિવિધ સુખ સગવડો ઉપલબ્ધ થઈ છે તે પણ એટલું જ સાચું છે.

કમ્પ્યૂટરનો વપરાશ કરતાં લોકોની વાતચીતમાં સોફ્ટવેર અને હાર્ડવેર નામક શબ્દો વારંવાર સાંભળવા મળતા હોય છે. તેમાં હાર્ડવેર એટલે કમ્પ્યૂટરના વિવિધ યાંત્રિક ભાગો જેવા કે CPU(Central Processing Unit) હાર્ડડિસ્ક, CD/DVD ડ્રાઈવ, કી-બોર્ડ, માઉસ, મોનિટર વગેરે ગણાવી શકાય. પરંતુ ફક્ત હાર્ડવેરથી કંઈ અર્થ સરે નહીં. કમ્પ્યૂટરમાં થતી વિવિધ ગણતરીઓ, એકાઉન્ટિંગ, ડિઝાઈનિંગ, પ્રેઝન્ટેશન વગેરે માટે જે તે કાર્યના આદેશો આપતું સોફ્ટવેર/પ્રોગ્રામ જોઈએ. કારણકે કમ્પ્યૂટર તેને અપાયેલ આદેશ મુજબના કાર્યથી આગળ કોઈ વધારાનું કાર્ય કરતું નથી - કરી શકતું નથી. જેવો સોફ્ટવેર પ્રોગ્રામ હોય તે મુજબનું કામ તેની પાસેથી લઈ શકાય છે. જરા વિગતે સમજીએ તો તમારા કમ્પ્યૂટરમાં પેજમેકર નામનું પેજ લેઆઉટ બનાવતું સોફ્ટવેર હોય તો તેમાં પેજ લેઆઉટ જ બનાવી શકાય. પરંતુ એકાઉન્ટિંગ ન કરી શકાય. એકાઉન્ટિંગ માટે વળી તમારે ખાસ એકાઉન્ટિંગ માટેનું જ 'પ્રોફિટ', 'ટેલી' જેવું સોફ્ટવેર કમ્પ્યૂટરમાં ઈન્સ્ટોલ કરવું પડે. વળી, ડિઝાઈનિંગ તથા પ્રેઝન્ટેશન માટેના સોફ્ટવેર પણ પાછાં અલગ જ હોય. જે પ્રકારનું કાર્ય કરવાનું હોય તે કાર્ય અંગેની સંપૂર્ણ માહિતીનું માળખું રચીને એક પ્રોગ્રામ તૈયાર કરીને કમ્પ્યૂટરને અપાય તે મુજબ જ તે તમને પરિણામ આપે છે.

કમ્પ્યૂટર સોફ્ટવેરમાં મુખ્યત્વે બે પ્રકારનાં કાર્યોનો સમાવેશ થાય છે- નિર્માણ (Manufacturing) અને સોફ્ટવેર ડેવલપમેન્ટ નિર્માણ એટલે કે મેન્યુફેકચરિંગમાં સિસ્ટિમ પ્રોગ્રામિંગ. જેના આધારે કમ્પ્યૂટર કાર્યરત થાય છે. અહીં કમ્પ્યૂટર સાયન્સ તથા દૂરસંચારના સિદ્ધાંતો (Applications) નો સંયુક્તરૂપે ઉપયોગ કરવામાં આવે છે. મેન્યુફેકચર ક્ષેત્ર માટે રચનાત્મકતા, ઉચ્ચ ટેકનોલોજિકલ અનુભવ અને વિશ્લેષણાત્મક તાર્કિક યોગ્યતા જરૂરી છે. જ્યારે સોફ્ટવેર ડેવલપમેન્ટમાં કમ્પ્યૂટરમાં વર્તમાનમાં રહેલ માળખામાં - પ્રોગ્રામમાં જ

જો તમે ફક્ત વિજ્ઞાન કે વાણિજ્યના સ્નાતક હો અને સોફ્ટવેર એન્જિનિયર તરીકે કાર્ય કરવા માગતા હો તો કોઈ એક વિશિષ્ટ કમ્પ્યૂટર લેંગ્વેજ અથવા એપ્લિકેશન પ્રોસેસમાં પ્રશિક્ષણ પ્રાપ્ત કરવું ઘટે.

અન્ય પ્રોગ્રામનું સોફ્ટવેરનું નિર્માણ કરવાનું હોય છે અને આથી જ ઘણી વખત આ બંને કાર્યો એકબીજાને ઓવરલેપ કરતાં હોય તેવું લાગે. ક્યારેક આ બંને કાર્યો એક જ વ્યક્તિ પણ કરતી જોવા મળે છે. જો કે હજુ એમ ખ્યાલ ન આવે કે સોફ્ટવેર કોને કહેવાય. પરંતુ તેને આપણે દરરોજ જોતા તો હોઈએ જ છીએ. આપણે બેંકમાં અગર તો રેલવે સ્ટેશન કે બસ સ્ટેશન પર રિઝર્વેશન માટે જતાં હોઈએ છીએ તો તે તરત જ આપણને અમુક સેકન્ડોમાં કે અમુક મિનિટોમાં જરૂરી પરિણામ આપી દેતા હોય છે અને તે માટે જે વસ્તુઓ ઉપયોગ કરે છે તે પ્રોગ્રામર દ્વારા બનાવાયેલ સોફ્ટવેર કે પેકેજ હોય છે. આ પેકેજ અગાઉ 'COBOL', 'FORTRAN' જેવાં સ્વરૂપમાં જોવા મળતાં હતાં, પરંતુ જેમજેમ કમ્પ્યૂટરનો વ્યાપ વધતો ગયો તેમ તેમ 'FOXPRO', 'C', 'C++', 'ORACLE' જેવાં પેકેજ (લેંગ્વેજ) બજારમાં આવવા લાગ્યાં અને હાલમાં JAVA, C# જેવાં પેકેજોનો ઉપયોગ થવા લાગ્યો છે.

અભ્યાસ

સોફ્ટવેર ડેવલપમેન્ટના ક્ષેત્રમાં સોફ્ટવેર એન્જિનિયર્સ દ્વારા વિવિધ સોફ્ટવેરનું નિર્માણ કરવામાં આવે છે અને વિકસાવવામાં આવે છે. એટલે એક સોફ્ટવેર એન્જિનિયરના રૂપમાં કાર્ય કરવા માટે તમારું એક પ્રશિક્ષિત કમ્પ્યૂટર/ITI/ ઈલેક્ટ્રોનિક એન્જિનિયર હોવું જરૂરી છે. અને આ શાખાઓમાં ઈજનેરી અભ્યાસ માટે ધો. ૧૨ વિજ્ઞાનમાં ભૌતિક, રસાયણ, ગણિત એટલે કે 'એ ગ્રૂપ'માં પાસ હોવું જરૂરી છે. જો કે આનાથી સામાન્ય પ્રવાહના વિદ્યાર્થીએ સ્હેજેય નાસીપાસ થવાની જરૂરી નથી. કારણ કે જો તમે ધો. ૧૨ ગણિત સાથે પાસ હો તો સામાન્ય સ્નાતક અભ્યાસ પછી MCA (માસ્ટર્સ ઈન કમ્પ્યૂટર એપ્લિકેશન) અભ્યાસક્રમ કરી પ્રોગ્રામર બની શકો છો.

જો ડિઝાઈન/સોફ્ટવેર એન્જિનિયર બનવું હોય તો ઈલેક્ટ્રોનિક્સ/કમ્પ્યૂટર એન્જિનિયરિંગમાં ડિગ્રી પ્રાપ્ત કરવાની રહે અને જો એપ્લિકેશન પ્રોગ્રામર બનવા માગતા હો તો સ્નાતક થવાની સાથે સાથે જાવા, C++, કોબોલ, ફોરટ્રાન, ઓરેકલ, આલગોલ જેવા વિશિષ્ટ પ્રોગ્રામ અને લેંગ્વેજમાં વૈશિષ્ટ્ય પ્રાપ્ત કરવું જરૂરી છે. આ ઉપરાંત વિભિન્ન ઉદ્યોગો અને ઉદ્યમોમાં કાર્યરત સિસ્ટિમ્સમાં જાણકારી સાથે સિસ્ટિમ એનાલિસ્ટ પણ બની શકાય છે.

કમ્પ્યૂટર સોફ્ટવેરના શિક્ષણની સાથોસાથ તે અંગેના કાર્યોમાં વિશેષ રુચિ અને ગણિતમાં કુશળતા ઉપરાંત વિશ્લેષણાત્મક વિચારશક્તિ પણ એટલી જ જરૂરી છે. આ કાર્ય એકસાથે ઘણીબધી તાર્કિકતા વિચારી શકનાર લોકોનું હોવાથી તમારી તર્કશક્તિ એકદમ સતેજ હોવી જરૂરી છે.

સોફ્ટવેરના અભ્યાસક્રમ ગુજરાત તથા દેશભરમાં ઘણી બધી કોલેજોમાં ભણાવાય છે. વિવિધ એન્જિનિયરિંગ કોલેજોમાં સોફ્ટવેર ઈજનેરીના અભ્યાસક્રમ ઉપલબ્ધ છે, જ્યારે અન્ય કોલેજ-યુનિવર્સિટીઓમાં BCA (બેચલર ઓફ કમ્પ્યૂટર એપ્લિકેશન) તથા MCA (માસ્ટર ઓફ કમ્પ્યૂટર એપ્લિકેશન્સ) ભણી શકાય છે.

માન્યતા પ્રાપ્ત સંસ્થાઓમાં સોફ્ટવેર ડેવલપમેન્ટ અભ્યાસક્રમમાં પ્રવેશ ન મેળવી શકાય કે અન્ય વ્યસ્તતાઓને કારણે પૂર્ણ સમયનો અભ્યાસક્રમ ન કરી શકો તો અન્ય વિકલ્પ તરીકે ખાનગી સંસ્થાઓના ખંડ સમયના કોર્સીસ કરી DOEACC (Department of Electronic Accreditation for Computer Courses) દ્વારા યોજાતી વિવિધ લેવલની પરીક્ષા પાસ કરી આ ક્ષેત્રમાં કારકિર્દી બનાવી શકાય. આ ઉપરાંત આઈબીએમ, માઈક્રોસોફ્ટ, ઓરેકલ જેવી મલ્ટીનેશનલ સોફ્ટવેર કંપનીઓ પણ સોફ્ટવેર ટેકનોલોજીના વિવિધ અભ્યાસક્રમ ભણાવવા માટેનાં કેન્દ્રોનું સંચાલન કરે છે, તેમાં જોડાઈને સીધા જ જે-તે કંપનીમાં જોડાઈ શકાય છે.

આવી કંપનીઓના કોર્સીસ આંતરરાષ્ટ્રીય કક્ષાની તકો ખોલી દે છે.

રોજગાર

૨૧મી સદીનો યુગ કમ્પ્યૂટર યુગ છે. જેમાં સોફ્ટવેર વિશેષજ્ઞ માટે કામની કોઈ કમી રહેવાની નથી. 'નાસકોમ'ના મતાનુસાર સોફ્ટવેર બજારમાં રૂ. ૧૦૦૦ કરોડની વૃદ્ધિ થનાર છે, આથી સોફ્ટવેર વિશેષજ્ઞોની માગમાં પણ વૃદ્ધિ થશે જ. ભારતમાં આઈટી ઉદ્યોગને ત્રણ મુખ્ય વિભાગમાં વર્ગીકૃત કરી શકાય- ભારતીય આઈટી સેવા અને સલાહકાર કંપનીઓ જેવી કે વિપ્રો, ઈન્ફોસિસ, ટીસીએસ વગેરે, બહુરાષ્ટ્રીય આઈટી સેવા પ્રદાન કરતી કંપનીઓ જેવી કે હ્યુલેટ પેકાર્ડ(HP) એક્સેંચર અને માઈક્રોસોફ્ટ તથા સંશોધન અને વિકાસ સાથે સંકળાયેલ કંપનીઓ જેમાં ઈન્ટેલ, માઈક્રોસોફ્ટ, ઓરેકલ વગેરેનો સમાવેશ થાય છે, તેમાં સોફ્ટવેર ટેકનોલોજીના નિષ્ણાતોની સતત માગ રહેતી હોય છે.

રાષ્ટ્રીય-આંતરરાષ્ટ્રીય કંપનીઓ ઉપરાંત શરૂઆતમાં નાની નાની કંપનીઓમાં જોડાઈ અનુભવ મેળવી આગળ વધી શકાય છે. બેંકો અને વીમા કંપનીઓ તેમજ દૂરસંચાર સંસ્થાઓમાં પણ સોફ્ટવેર વિશેષજ્ઞોની જરૂર રહેતી હોય છે. આ માટે સૌ પ્રથમ તમારે એક તાલીમી સોફ્ટવેર એન્જિનિયર તરીકે કાર્ય શરૂ કરવાનું રહે છે. અને અહીં જ સોફ્ટવેર ડેવલપમેન્ટના વિવિધ પાસા અંગેની જાણકારી હાંસલ કરી શક્શો. જેમાં વિવિધ કોડ લખવા ઉપરાંત મેઈન્ટેનન્સનું કાર્ય પણ કરવાનું રહે છે. તાલીમને અંતે સોફ્ટવેર એન્જિનિયર અને આગળ જતાં કાર્યકુશળતાના આધારે પ્રોજેક્ટ મેનેજરના સર્વોચ્ચ પદ સુધી પણ પહોંચી શકો છો. જો પ્રબંધન ક્ષેત્રે ન જવા માગતા હો તો ટેકનિકલ આર્કિટેક્ટ પણ બની શકો છો જે સોફ્ટવેર સંશોધનોની રૂપરેખા ઘડવાનું મહત્ત્વનું કાર્ય બજાવે છે.

સમગ્રતયા રીતે જોતાં સોફ્ટવેર ડેવલપમેન્ટ ક્ષેત્ર એક આકર્ષક વળતર આપતું ક્ષેત્ર જણાય છે. અહીં શરૂઆત જ ઊંચા પગારથી થાય છે. જેમકે એક ટ્રેઈની (Fresher) ને રૂ. ૧૨,૦૦૦થી નિમણૂક અપાય છે જે આગળ જતાં અનુભવના આધારે રૂ. ૩૦,૦૦૦ પ્રતિમાસ મેળવી શકે છે. જો તમે કોઈ ખાનગી પ્રોડક્ટ રિસર્ચ, ડેવલમેન્ટ કંપનીમાં સોફ્ટવેર પ્રોગ્રામર, સિસ્ટિમ એનાલિસ્ટ, પ્રોડક્ટ ડિઝાઈનર અથવા સોફ્ટવેર એન્જિનિયરના રૂપમાં કારકિર્દી શરૂ કરો તો પ્રતિમાસ રૂ. ૩૦થી ૫૦ હજાર સુધીનું વેતન મેળવી શકો છો. ઈન્ફોસિસ, વિપ્રો તથા ટીસીએસ જેવી કંપનીમાં આથી પણ વધુ વળતર મેળવી શકો અને વિદેશી કંપનીઓ તો એથી પણ વધુ રોકડ વળતર તથા અન્ય સવલતો તમારી આવડત જોઈને આપવા તૈયાર હોય છે. આ ક્ષેત્રમાં અનુભવની સાથે વેતન પણ વધે છે અને કેટલાંક વર્ષોના અનુભવ બાદ તમારી પોતાની સોફ્ટવેર કંપની પણ સ્થાપી શકો, જેમ બિલ ગેટ્સ, સ્ટીવ જોબ્સ અને નારાણયમૂર્તિએ માઈક્રોસોફ્ટ, એપલ અને ઈન્ફોસિસની સ્થાપના કરી હતી.

વિકાસ વર્તુળ ટ્રસ્ટ,
ગંગાજળિયા તળાવ,
ભાવનગર.

૨૪ બાયો ટેકનોલોજી - નેનો ટેકનોલોજી

– વિકાસ વર્તુળ ટ્રસ્ટ

આપણે ત્યાં કોઈના ઘરે બાળકનો જન્મ થાય ત્યારે ખાસ કરીને મોટી ઉંમરનાં સગાવહાલાં બાળકને રમાડતાં રમાડતાં તેના નાકનકશાનું અવલોકન કરીને કહેતા હોય છે કે બાળક કોના પર પડ્યું છે - એટલે કે કોની જેવું લાગે છે. કોઈ કહે બાળક તેના મોસાળ પર ગયું છે તો કોઈ કહે ના ના આ તો પિતાના કુટુંબ પર ગયું છે. નાક મામા જેવું છે તો ગાલમાં ખાડા માતાની જેમ પડે છે. એટલે તેઓને ખબર હોય છે કે સંતાનોમાં માતા-પિતા અને પૂર્વજોના ગુણ હોય છે. પણ કેવી રીતે ?

આનો ભેદ ખોલ્યો કેમ્બ્રિજ યુનિવર્સિટીમાં કાર્યરત વિજ્ઞાનિકો ડો. જેમ્સ વોટસન તથા ફ્રાંસિસ ક્રિકે. કેમ્બ્રિજમાં તેઓ એક રસાયણની બનાવટ પર સંશોધન કરી રહ્યા હતા ત્યારે આ રસાયણમાં રહેલ આંટી જેવા આકારની બનાવટ પરથી જાણવા મળ્યું કે આના કારણે મા-બાપ તથા પૂર્વજોનાં રૂપ અને ગુણ સંતાનોમાં ઊતરી આવે છે.

આ એક એવી શોધ હતી જેના કારણે જીવન પરિભાષા સમૂળગી બદલાઈ જવા પામી. ડીએનએ નામના આ ગુણસૂત્રોની સાથોસાથ બાળકનાં અંગો, રૂપ રંગ અને કદકાઠી સહિત તમામ પ્રકારના રોગ અને સ્વાસ્થ્યનું નિયમન કરતા જીન્સ પણ આવી જાય છે.

આ શોધના આધારે એક નવા જ વિજ્ઞાન જૈવ પ્રૌદ્યોગિકી એટલે કે બાયોટેકનોલોજીનો પાયો નંખાયો. આ ટેકનોલોજીને આધાર બનાવીને માનવે જીન્સ કહેતાં રંગસૂત્રોમાં રહેલ વિગત સમજીને તેને બદલવાનું પણ શીખી લીધું. આ શોધને કારણે વિજ્ઞાનિક સંશોધનોને એક નવી દિશા મળી અને વીસમી સદીની આ મહાન શોધ કરવા બદલ ડૉક્ટર જેમ્સ વોટ્સન તથા તેના બે સાથી વિજ્ઞાનિક ફ્રાન્સિસ ક્રિક અને મોરિસ વિલ્કિન્સને નોબેલ પારિતોષિક એનાયત થયાં.

બાયોટેકનોલોજી વિશે ટૂંકમાં કહેવું હોય તો આ એવી ટેકનોલોજી છે, જે જીવંત એકમો કે કોષનો ઉપયોગ કરી પ્રોડક્ટસની આવૃત્તિ સુધારવામાં કે વનસ્પતિ કે પ્રાણીની સુધારેલી જાતો તૈયાર કરવામાં સૂક્ષ્મ જીવાણુઓનો ખાસ ઉપયોગ કરવામાં કામ આવે છે. બીજા શબ્દોમાં બાયોટેકનોલોજી એ આધુનિક વિજ્ઞાનનો કૃષિ, સ્વાસ્થ્ય સંભાળ અને પર્યાવરણના ક્ષેત્રમાં ઉપયોગી છે.

બાયોટેકનોલોજી કૃષિ, પશુપાલન, સ્વાસ્થ્ય, પર્યાવરણ સુરક્ષા, ભૌતિક રૂપાંતરણ વગેરે પર પોતાની અસર દ્વારા માનવ જીવનને સમૂળગું બદલવાની ક્ષમતા ધરાવે છે. જો કે આમ જોવા જાઓ તો બાયોટેકનોલોજી કંઈ નવો વિષય ન ગણી શકાય. કારણ કે જૈવિક પ્રણાલીઓ, ફળ-ફૂલ, પશુઓ તથા સૂક્ષ્મજીવો પર આધારિત આ ટેકનોલોજી આમ તો પ્રાચીન સમયથી વ્યવહારમાં પ્રચલિત હતી જ. દા.ત. પ્રાચીન સમયથી મનુષ્ય દારૂ બનાવતો તે બાયોટેકનોલોજીની દેન છે. બ્રેડમાં યીસ્ટનો ઉપયોગ થાય છે તો વળી આપણે ઘેર દહીં મેળવવા માટે જે મેળવણનો ઉપયોગ કરીએ છીએ તે ખરેખર તો લેક્ટોબેસીલસ નામના સૂક્ષ્મ જીવાણુઓનો સમૂહ જ હોય છે.

આમ જાણી શકાય છે કે ભૂતકાળમાં પણ બાયોટેકનોલોજીની મદદથી બહોળા પ્રમાણમાં સંશોધનો થયાં અને તેના પરિણામ સ્વરૂપ મનુષ્ય જાતિને સીધી અથવા આડકતરી રીતે ઉપયોગી બહુમૂલ્ય વસ્તુઓ મળી. જેમ જેમ સમય પસાર થતો ગયો તેમ તેમ આ ક્ષેત્રમાં બહોળા પાયે સંશોધનો થતાં ગયાં અને હવે એ તબક્કે પહોંચ્યા છીએ કે મનુષ્ય માટે ઉપયોગી દરેક વસ્તુના ઉત્પાદનમાં બાયોટેકનોલોજી અગત્યનો ભાગ ભજવી રહ્યું છે અને ભજવશે.

બાયોટેકનોલોજીના જુદા જુદા ક્ષેત્રે સંશોધનોની તકો અને તેના ઔદ્યોગિક ઉત્પાદન વિશે અનેક તક પડી છે જે પરથી જાણી શકાશે કે માનવ જીવનમાં બાયોટેકનોલોજીનું મૂલ્ય કેટલું છે.

સંશોધન વિષયો

માઈક્રોબાયોલોજી : આ વિષયમાં આવતા સજીવો સૂક્ષ્મ હોય છે તે નરી આંખે જોઈ શકાતા નથી. તેને જોવા માટે સૂક્ષ્મદર્શક યંત્રોનો ઉપયોગ કરવો પડે છે. મુખ્યત્વે બેકટેરિયા, વાયરસ વગેરે જીવાણુઓમાંના અમુક દ્વારા મનુષ્ય, પ્રાણીઓ અને વનસ્પતિઓના રોગો ફેલાય છે. સાથોસાથ અમુક પ્રકારના જીવાણુ ઉપયોગી

છે. દા.ત. મેલેરિયા, ટાઈફોઈડ, કોલેરા, ઈન્ફ્લુએન્ઝા વગેરે બીમારીઓ જીવાણુઓથી ફેલાય છે. તો તેવી જ રીતે અમુક બેકટેરિયા વનસ્પતિઓના મૂળમાં સહજીવી તરીકે રહી હવામાંનો નાઈટ્રોજન સ્થાપિત કરે છે, જેનો આવી સહજીવી વનસ્પતિ પોષક તત્ત્વ તરીકે ઉપયોગ કરે છે. તેવી જ એઝેટોબેક્ટર નામના બેકટેરિયાનો ઉપયોગ રાયઝોબિયમ કલ્ચર તરીકે થાય છે. એન્ટિબાયોટિક દવા માટે બેક્ટેરિયા પણ ઉપયોગી થાય છે.

જેનેટિક એન્જિનિયરિંગના ઉદયથી આ ક્ષેત્રે બહોળા પ્રમાણમાં સંશોધનની તકો રહેલી છે. માનવજાતના કલ્યાણ માટે આ જીવાણુઓનો ઉપયોગ રોગોના ઉપચાર માટે દવા બનાવવા, જીન ટ્રાન્સફર માટે તથા વનસ્પતિની જાત સુધારવા માટે કરી શકાય છે.

વનસ્પતિ શાસ્ત્ર : વનસ્પતિ જગતમાં એક કોષથી માંડીને સંપૂર્ણ વિકસિત વનસ્પતિઓ જોવા મળે છે. જેઓનો મનુષ્યજીવનમાં બહુમૂલ્ય ફાળો છે. વનસ્પતિ જગતને ત્રણ વિભાગમાં એકાંગી, દ્વિઅંગી અને ત્રિઅંગીમાં વહેંચવામાં આવે છે.

એકાંગીમાં મુખ્યત્ત્વે ફૂગ અને લીલ વર્ગની વનસ્પતિઓ આવે છે. બંને વર્ગની વનસ્પતિઓની મનુષ્ય જીવનમાં અગત્ય રહેલી છે.

ફૂગ : ફૂગના ઘણા પ્રકાર છે અને તેમાંની અમુક બાયોટેકનોલોજીની દૃષ્ટિએ ઘણી ઉપયોગી છે. દા.ત. મશરૂમ ખાવાના ઉપયોગમાં લેવામાં આવે છે. અમુક પ્રકારની ફૂગ વનસ્પતિ સાથે સહજીવી તરીકે રહીને તેને પોષણ પણ આપે છે. પેનેસિલિન નામની દવા પણ ફૂગમાંથી જ મેળવવામાં આવે છે. તેમજ બીજી ઘણી એન્ટિબાયોટિક દવાઓ જુદી જુદી ફૂગમાંથી મેળવવામાં આવે છે. ઉત્સેચકો, જીબરાલીન જેવા કિંમતી રસાયણ પણ ફૂગમાંથી મેળવવામાં આવે છે. ફૂગની ઉપયોગિતાને ધ્યાનમાં લઈને તેના વિવિધ પાસાઓ પર બહોળા સંશોધનની તકો રહેલી છે.

લીલ : કુદરતમાં મીઠા પાણીની અને ખારા પાણીની એમ બે પ્રકારની લીલ જોવા મળે છે. જાપાનમાં લીલનો ખોરાક તરીકે પણ ઉપયોગ કરવામાં આવે છે. તદઉપરાંત અમુક દરિયાઈ શેવાળમાંથી કિંમતી રસાયણો જેવાં કે અગર, આલ્જેનિક એસિડ, પ્રોટીન્સ, કેરીગીનીન વગેરે મેળવવામાં આવે છે.

અત્યાર સુધી વધારે ઉત્પાદન આપતી રોગપ્રતિકારક અનાજની જાતિઓની પસંદગી કરી સામાન્ય બ્રિડિંગ કરતાં વધુ અનાજ ઉત્પન્ન કરેલ છે. જિનેટિક એન્જિનિયરિંગ, મોલેક્યુલર બાયોલોજી, ટીસ્યુ કલ્ચર વગેરે પરનાં સંશોધનોથી વધારે ઉત્પાદન આપતી જાતિઓ વિકસાવી શકાશે. અત્યાર સુધી સિન્થેટિક દવાનો ઉપયોગ ઈન્સેપ્કટ-પેસ્ટ, જીવાણુજન્ય રોગોના નિયમન માટે થતો હતો પરંતુ જીન ટ્રાન્સફરની ટેકનિકથી કુદરતી પ્રતિકારક શક્તિ ધરાવતી જાતિઓ મેળવી શકાશે. તેવી જ રીતે ટીસ્યુકલ્ચરની મદદથી પણ જીવનમાં ઉપયોગી અનાજ, દવા, ફળ, ફૂલ વગેરેની અદભુત જાતો વિકસાવી શકાશે.

ટીસ્યુ કલ્ચર એ એક એવું મોડર્ન ઓજાર છે કે જેની મદદથી પસંદ કરેલ વનસ્પતિઓ (જેવી કે જેમાં બીજ ન બેસતાં હોય તેવી) ખાસ કરીને Ornamental Plantsના છોડ લાખોની સંખ્યામાં ઉત્પન્ન કરી શકાય છે. તેમજ સામેટિક હાઈબ્રીડાઈઝેશનથી ઈન્ટરજેનેટિક, ઈન્ટર સ્પીસીસ જેવી જુદાજુદા ગુણ ધરાવતી જાત મેળવી શકાય છે. સેલ કલ્ચર દ્વારા ઘણા કિંમતી રસાયણો પણ મેળવી શકાય છે.

દવા : આપણા દેશમાં દવામાં ઉપયોગમાં આવતી વનસ્પતિઓનો ભંડાર છે. પરંતુ આ વનસ્પતિઓની આડેધડ કાપણી થવાથી આ ભંડાર ધીમે ધીમે ઓછો થતો જાય છે અને ભવિષ્યમાં આ ભંડાર નહિવત્ બની જશે. તેથી તેના પરનાં જરૂરી સંશોધનોમાં બહોળો અવકાશ રહેલો છે. જેમકે વનસ્પતિનું દવા માટે સ્ક્રિનિંગ, ઓળખ, તેનું વાવેતર વગેરે. જરૂર જણાય તો ટીસ્યુ કલ્ચર કે સેલ કલ્ચર પદ્ધતિ વિકસાવી તેનું વેપારીકરણ કરી શકાશે.

સ્ટ્રેસ રજિસ્ટર : આપણા દેશમાં સૂકા પ્રદેશમાં પાણીના અભાવે ઓછા પાણીથી ઉગાડી શકાય તેવી

તેમજ ખારું પાણી સહન કરી શકે તેવી વનસ્પતિ પણ જીન ટ્રાન્સફર દ્વારા મેળવવા માટેનું સંશોધન જરૂરી છે. પ્રાણીઓને ઘાસચારા માટે પણ સુધારેલ ઘાસચારાની જાતો બાયોટેકનોલોજીની મદદથી મેળવી શકાય છે.

પ્રાણીશાસ્ત્ર : પશુધન સુધારણા માટે બાયોટેકનોલોજી અગત્યનો ભાગ ભજવે છે. જેમાં પશુ ઉત્પાદન, કૃત્રિમ બીજદાન, ભ્રૂણ ટ્રાન્સફર, ઈનવિટ્રો ફર્ટિલાઈઝેશન, પશુ ખાણ તથા આરોગ્યનું કામ આ ક્ષેત્ર હજુ પણ સંશોધન માટે ખુલ્લું છે.

જુદા જુદા રોગો માટેની રસી અને એન્ટીજીન અને એન્ટીબોડી ઉત્પાદન માટે આ ટેકનોલોજી કામ કરે છે. એન્ટીલીમ્ફોસાઈટ સીરપની બનાવટ માટે આ ટેકનોલોજીનો ઉપયોગ ઈમ્યુનાઈઝિંગ એજન્ટ તરીકે લેવામાં આવે છે અને જુદા જુદા ઉત્સેચકો બનાવવા માટે પણ થાય છે.

મેડિકલ : રોગોના ઝડપથી નિદાન માટે DNA / RNA પ્રોબ અને મોનોક્લોનલ એન્ટીબોડીઝની મદદથી ચેપી રોગની જાણકારી મેળવવામાં, રોગીની રસીના ઉત્પાદનમાં મોલેક્યુલર બાયોલોજી અને જેનેટિક એન્જિનિયરિંગનો ઉપયોગ થાય છે.

ફાર્મસી : વનસ્પતિમાં જુદા જુદા રોગ માટેની દવા મેળવવા માટે બહોળા પ્રમાણમાં સંશોધન કરી દવા મેળવી તેનું મોટા પાયે ઉત્પાદન કરી નિકાસ કરવાની ઉજળી તકો રહેલી છે. વસ્તી નિયંત્રણ પરનું સંશોધન પણ અગત્યનું છે.

પર્યાવરણ : દર વર્ષે દુનિયામાં ૩૦૦૦ મિલિયન ઘનમીટર લાકડું કાપવામાં આવે છે. જેમાનું ૫૦ ટકા બળતણ તરીકે વપરાય છે. જંગલમાંથી લાકડા ઉપરાંત, ખોરાક, ઘાસ, આયુર્વેદિક દવા મેળવવામાં આવે છે. આ જંગલની વનસ્પતિઓની વિવિધતા જાળવી રાખવા માટે બાયોટેક દ્વારા જર્મપ્લાઝમાના જાળવણીનો રોગોના બાયોલોજિકલ કન્ટ્રોલ વગેરેમાં બાયોટેકનોલોજિકલ સંશોધન જરૂરી છે.

અભ્યાસ

આ ક્ષેત્રમાં ધો. ૧૨ પછી B.Sc./B.Tech. અભ્યાસક્રમ તથા ત્યારબાદ M.Sc. /M.Tech. તથા સંશોધન અભ્યાસ પણ કરી શકાય છે.

રોજગાર

આ ક્ષેત્રમાં રહેલ વિવિધતાઓ અને સંભાવનાઓ જોતાં વિજ્ઞાન અને એન્જિનિયરિંગના વિદ્યાર્થીઓ માટે અહીં અસીમિત અવસર છે. વિવિધ કોર્પોરેટ સેક્ટર, સરકારી સંસ્થાન, ફાર્માસ્યુટિકલ કંપનીઓ તથા કેમિકલ ઈન્ડસ્ટ્રીઝમાં તમે કામ મેળવી શકો છો. આ ઉપરાંત મેડિકલ કોલેજ અને સરકારી તથા ખાનગી પ્રયોગશાળાઓમાં પણ રોજગારના અવસર બહોળા પ્રમાણમાં ઉપલબ્ધ છે.

બાયોટેક ઉદ્યોગોનો વિકાસ ભારતમાં થઈ રહ્યો છે અને આ બાબતમાં દેશના વિવિધ રાજ્યો વચ્ચે સારી એવી સ્પર્ધા જામી છે. દરેક રાજ્ય બાયોટેક ઉદ્યોગો માટે બાયોટેક પાર્ક ઊભા કરવાની દોડમાં છે. આ બધા પાર્કમાં સ્થપાતા એકમો માટે બાયોટેક ક્ષેત્ર વિશે બૌદ્ધિક સંપદા ધરાવતા તજજ્ઞોની જરૂર પડવાની જ.

આમ, સમગ્રતયા રીતે જોતાં મેડિકલ અને ઈજનેરી જેવી કારકિર્દીની સરખામણીએ આ એક વિશિષ્ટ અને બહેતર કારકિર્દી છે તેમ કહીએ તો ખોટું નથી.

- વિકાસ વર્તુળ ટ્રસ્ટ ભાવનગર

બાયોટેકનોલોજીમાં રહેલ વિવિધતાઓ અને સંભાવનાઓ જોતાં વિજ્ઞાન અને એન્જિનિયરિંગના વિદ્યાર્થીઓ માટે અહીં અસીમિત અવસર છે. વિવિધ કોર્પોરેટ, સેક્ટર, સરકારી સંસ્થાન, ફાર્માસ્યુટિકલ કંપનીઓ તથા કેમિકલ ઈન્ડસ્ટ્રીઝમાં તમે કામ મેળવી શકો છો. આ ઉપરાંત મેડિકલ કોલેજ અને સરકારી તથા ખાનગી પ્રયોગશાળાઓમાં પણ રોજગારના અવસર બહોળા પ્રમાણમાં ઉપલબ્ધ છે.

બાયોટેકનોલોજી અંગેના અભ્યાસક્રમો

ક્રમ	સંસ્થા
૧	બેંગલોર યુનિવર્સિટી, જ્ઞાનભારતી, બેંગલોર-૫૬૦૦૫૬ (બેંગલોર)
૨	ભારથીદાસન યુનિ., પલ્કલાઈપેરુર, તિરુચિરાપલ્લી-૬૨૦૦૨૪ (તમિલનાડુ)
૩	ગુલબર્ગ યુનિવર્સિટી, 'જ્ઞાનગંગા',ગુલબર્ગ-૫૮૫૧૦૬(કર્ણાટક)
૪	કાકટિયા યુનિવર્સિટી, વિદ્યારણ્યપુરી, વારંગલ-૫૦૬૦૦૯ (આંધ્રપ્રદેશ)
૫	કેરલ યુનિવર્સિટી, યુનિવર્સિટી પીઓ., થિરુવનન્તપુરમ-૬૯૫૦૩૪ (કેરલ)
૬	મદ્રાસ યુનિવર્સિટી, સેન્ટેનરી બિલ્ડિંગ, ચેપોક, ટ્રિપ્લિકેન, પી.ઓ. ચેન્નઈ-૬૦૦૦૦૫ (તમિલનાડુ)
૭	પેરિયાર યુનિવર્સિટી, ગવર્નમેન્ટ કોલેજ ઓફ એન્જિનિયરિંગ કેમ્પસ, સાલેમ-૬૩૬૦૧૧ (તમિલનાડુ)

૮ શ્રી વેંકટેશ્વર યુનિવર્સિટી, તિરુપતિ, ચિતૂર, આંધ્રપ્રદેશ - ૫૧૭૫૫૦૨
૯ ગુરુ ગોવિંદસિંઘ ઈન્દ્રપ્રસ્થ યુનિવર્સિટી, કશ્મીરી ગેટ, દિલ્હી-૧૧૦૦૦૬
૧૦ ઉત્તરપ્રદેશ ટેકનિકલ યુનિવર્સિટી, ઈન્સ્ટિ. ઓફ એન્જિનિયરિંગ એન્ડ ટેકનોલોજી કેમ્પસ, સીતાપુર રોડ, લખનૌ - ૨૨૬૦૨૧
૧૧ વેલ્લોર ઈન્સ્ટિ. ઓફ ટેકનોલોજી, રાનીપેત-કતપડી રોડ, વેલ્લોર-૬૩૨૦૧૪ (તમિલનાડુ)
૧૨ કાલિકટ યુનિવર્સિટી, કાલિકટ યુનિ. પી.ઓ., માલાપ્પુરમાડિસ્ટીર., કોઝીકોડ -૬૭૩૬૩૫ (કેરલ)
૧૩ બાબા ફરિદ યુનિ. ઓફ હેલ્થ સાયન્સીઝ કોટકપુરા રોડ, ફરિદકોટ, પંજાબ-૧૫૧૨૦૩
૧૪ આંધ્ર યુનિવર્સિટી, વિશાખાપટ્ટનમ-૫૩૦૦૦૩ (આંધ્ર.)
૧૫ છત્રપતિ શાહૂજી મહારાજ યુનિવર્સિટી, કલ્યાણપુર, કાનપુર-૨૦૮૦૨૪ (ઉત્તરપ્રદેશ)
૧૬ અલીગઢ મુસ્લિમ યુનિવર્સિટી, અલીગઢ-૨૦૨૦૦૨ (ઉ.પ્ર.)
૧૭ અલાહાબાદ એગ્રિકલ્ચરલ ડીમ્ડ યુનિવર્સિટી, પી.ઓ. એગ્રિકલ્ચરલ ઈન્સિટ. અલાહાબાદ-૨૧૧૦૦૭ (ઉત્તરપ્રદેશ)
૧૮ AIIMS, અંસારી નગર, નવી દિલ્હી-૧૧૦૦૨૯
૧૯ અમરાવતી યુનિવર્સિટી, તપોવન રોડ કેમ્પ, અમરાવતી-૪૪૪૬૦૨ (મહારાષ્ટ્ર)
૨૦ બનસ્થલી વિદ્યાપીઠ, પીઓ બનસ્થલી વિદ્યાપીઠ-૩૦૪૦૨૨ (રાજસ્થાન)
૨૧ કલકત્તા યુનિવર્સિટી,સેનેટ હાઉસ, ૮૭/૧,કોલેજ સ્ટ્રીટ, કોલકત્તા-૭૦૦૦૭૩ (પ.બંગાળ)
૨૨ ચૌધરી ચરણસિંઘ યુનિવર્સિટી, મેરઠ, ઉત્તરપ્રદેશ-૦૫
૨૩ કોચીન યુનિવર્સિટી ઓફ સાયન્સ એન્ડ ટેકનોલોજી, કોચીન યુનિવર્સિટી પીઓ., કોચી-૬૮૨૦૨૨ (કેરલ)
૨૪ દીનદયાલ ઉપાધ્યાય ગોરખપુર યુનિવર્સિટી, ગોરખપુર, ઉત્તરપ્રદેશ-૨૭૩૦૦૯.
૨૫ દેવી અહિલ્યા વિશ્વવિદ્યાલય, નાલંદા પરિસર, ૧૬૯, રવીન્દ્રનાથ ટાગોર માર્ગ, ઈન્દોર-૪૫૨૦૦૧ (મધ્યપ્રદેશ)
૨૬ ડૉ. ભીમરાવ આંબેડકર યુનિવર્સિટી, સેનેટ હાઉસ,પાલીવાલ પાર્ક, આગ્રા-૨૮૨૦૦૪ (ઉત્તરપ્રદેશ)
૨૭ ડૉ. હરિસિંગ ગોર વિશ્વવિદ્યાલય, ગૌરનગર, સાગર, મધ્યપ્રદેશ-૪૭૦૦૦૩
૨૮ ગુરૂ નાનકદેવ યુનિવર્સિટી, અમૃતસર, પંજાબ-૧૪૩૦૦૫
૨૯ બનારસ હિન્દુ યુનિવર્સિટી, વારાણસી, ઉત્તરપ્રદેશ-૨૨૧૦૦૫
૩૦ ડૉ. બી.આર. આંબેડકર સેન્ટર ફોર બાયોમેડિકલ રિસર્ચ, યુનિવર્સિટી ઓફ દિલ્હી, નોર્થકેમ્પસ, દિલ્હી-૧૧૦૦૦૭
૩૧ પુણે યુનિવર્સિટી, ગણેશખિંડ, પુણે-૪૧૧૦૦૭
૩૨ પોસ્ટ ગ્રેજ્યુએટ ઈન્સ્ટિટ્યૂટ ઓફ મેડિકલ એજ્યુકેશનલ
૩૩ સૌરાષ્ટ્ર યુનિવર્સિટી, યુનિવર્સિટી રોડ, રાજકોટ-૩૬૦૦૦૫
૩૪ દક્ષિણ ગુજરાત યુનિવર્સિટી, પો.બો.નં-૪૯, ઉધના મગદલ્લા રોડ, સુરત-૩૯૫૦૦૦૭
૩૫ સરદાર પટેલ યુનિવર્સિટી, વલ્લભવિદ્યાનગર-૩૮૮૧૨૦
૩૬ મ.સ.યુનિવર્સિટી, દુર્ગ લેબોરેટરી સામે, શાસ્ત્રી બ્રિજ પાસે, ફતેહગંજ, વડોદરા-૩૯૦૦૦૨
૩૭ ગુજરાત યુનિવર્સિટી, નવરંગપુરા, અમદાવાદ-૩૮૦૦૦૯

વિકાસ વર્તુળ ટ્રસ્ટ,
ગંગાજળિયા તળાવ,
ભાવનગર.

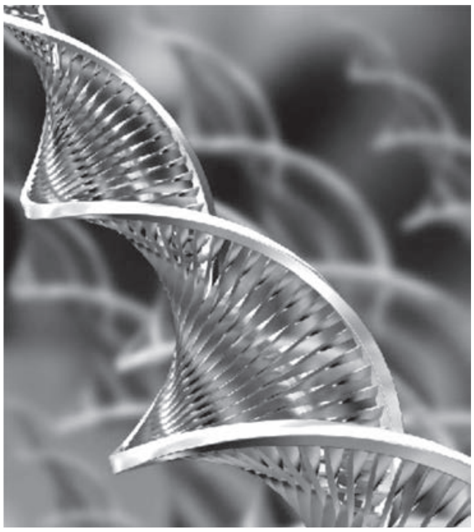

૨૫ દૂરવર્તી શિક્ષણ પદ્ધતિ (ડિસ્ટન્સ લર્નિંગ)

– તુષાર કરેલકર

ઘર બેઠાં અભ્યાસ હવે શક્ય છે. આર્થિક, સામાજિક, આરોગ્યના કારણોસર આગળ ઉચ્ચ અભ્યાસ ન કરી શકાયો હોય અને સંજોગોવશાત નોકરી, ધંધામાં જોડાઈ જવું પડ્યું હોય તેમના માટે ઘેર બેઠાં આગળ ઉચ્ચતર માધ્યમિક શિક્ષણ (સ્કૂલ લેવલ/ડિપ્લોમા) ડિગ્રી વગેરે (કોલેજ લેવલ)નો અભ્યાસ કરી શકાય છે. જેના માટે કેન્દ્ર સરકાર અને રાજ્ય સરકાર દ્વારા ઓપન બોર્ડ/ઓપન યુનિવર્સિટીઓની સ્થાપના કરવામાં આવેલ છે. જેનું નિયમન (૧) ડિસ્ટન્સ એજ્યુકેશન કાઉન્સિલ કરે છે. વેબ સાઈટ www.dec.ac.in (૨) ટેકનિકલ એન્જિનિયરિંગ અભ્યાસક્રમો માટે ઓલ ઈન્ડિયા કાઉન્સિલ ફોર ટેકનિકલ એજ્યુકેશન વેબસાઈટwww.aicte.ac.in (૩) યુનિવર્સિટી ગ્રાન્ટસ કમિશન વેબસાઈટ www.ugc.ac.in

ગુરુ દ્રોણાચાર્ય અને એકલવ્યની વાત આપણા શાસ્ત્રોમાં કરવામાં આવી છે. પરોક્ષ રીતે એકલવ્યે ધનુર્વિદ્યામાં નિપુણતા મેળવેલ હતી અને પછી અંગૂઠો કાપીને ગુરુદક્ષિણા ચૂકવી હતી. આને દૂરવર્તી શિક્ષણનો પ્રકાર ગણી શકાય.

માહિતી મુજબ વિશ્વમાં ઓપન યુનિવર્સિટી સને ૧૯૬૯થી શરૂ થઈ. ભારતમાં સને ૧૯૮૨થી દૂરવર્તી શિક્ષણ પદ્ધતિ શરૂ થઈ પણ તે પહેલાં પણ વ્યવહાર દ્વારા સને ૧૯૬૨માં દિલ્હી યુનિવર્સિટીએ અભ્યાસક્રમ શરૂ કર્યો હતો. આંધ્રપ્રદેશમાં પ્રથમ ઓપન યુનિવર્સિટી શરૂ થઈ અને ત્યાર પછી ઈન્દિરા ગાંધી નેશનલ ઓપન યુનિવર્સિટી સ્થપાઈ. (IGNOU)

હાલની શિક્ષણ પદ્ધતિ અને દૂરવર્તી શિક્ષણ પદ્ધતિનો તફાવત.

હાલની શિક્ષણ પદ્ધતિ

૧. નિયમિત સ્કૂલ/કોલેજ જઈ પરંપરાગત અભ્યાસ પદ્ધતિ

૨ નિયમિત સ્કૂલ/કોલેજમાં હાજરી જરૂરી

૩ સ્કૂલ/કોલેજોમાં નિયમિત ફરજિયાત હાજરી હોવાથી બીજા કોઈ અભ્યાસ કરવામાં તકલીફ પડી શકે.

દૂરવર્તી શિક્ષણ પદ્ધતિ

૧. ઘેર બેસીને અભ્યાસ કરી શકાય

૨. ઘેર બેસી ફુરસદના સમયે દૂરવર્તી શિક્ષણ પદ્ધતિના ઓપન બોર્ડ/ ઓપન યુનિવર્સિટીઓના નિયમ પ્રમાણે અભ્યાસક્રમ કરી શકાય.

૩. ઘેર બેઠાં અભ્યાસ કરવાનો હોવાથી વધારાના સમયમાં બીજા અન્ય અભ્યાસક્રમો પોતાની ક્ષમતા મુજબ કરી શકાય

૩.૧ નેશનલ ઈન્સ્ટિટ્યૂટ ઓફ ઓપન સ્કૂલિંગ (NIOS)

નોઈડા, હરિયાણા. વેબસાઈટ www.nos.org / www.nios.ac.in દૂરવર્તી શિક્ષણ પદ્ધતિ દ્વારા શિક્ષણ આપે છે. પરીક્ષાઓનું સંચાલન કરે છે અને પ્રમાણપત્ર આપવાની અધિકૃતતા પણ ધરાવે છે. NIOS એ CBSE અને ICSE જેવું જ કેન્દ્રીય સ્તરનું બોર્ડ છે.

એન.આઈ.ઓ.એસ.(NIOS) ના અભ્યાસક્રમો : અંગ્રેજી ઉપરાંત પ્રાદેશિક ભાષાઓ(ગુજરાતી)માં ઘરબેઠાં કરી શકાય છે.

ધો. ૧૦ પહેલાં

(૧) સર્વશિક્ષણ અભિયાન (SSA) અંતર્ગત ઓપન બેઝિક એજ્યુકેશન (OBE) :

જે બાળકો કોઈ કારણસર પ્રાથમિક અભ્યાસ કરી શક્યા ન હોય, વચ્ચેથી અભ્યાસ છોડી દેવો પડ્યો હોય, અને અશિક્ષિત પુરુષો અને મહિલાઓ NIOSની પ્રમાણિત સંસ્થામાંથી ઘેરબેઠાં અભ્યાસ કરી શકે છે. અભ્યાસક્રમ ૧૪ વર્ષથી નાના માટે અને ૧૪ વર્ષથી

ઉપરના માટે એમ બે વિભાગમાં વહેંચવામાં આવેલ છે. શિક્ષણ પદ્ધતિમાં ત્રણ સ્તર છે : (અ) ધો. ૧ થી ૩ (બ) ધો. ૪ થી ૫ તથા (ક) ધો. ૬ થી ૮.

(૨) માધ્યમિક શિક્ષણ (સેકન્ડરી કોર્સ) : (ધો. ૧૦ સમકક્ષ)

પ્રવેશ લાયકાત : સર્વ શિક્ષણ અભિયાન (SSA) નો OBE-C લેવલ પાસ અથવા ધો. ૮ પાસ થયેલ ઉમેદવાર પ્રવેશ મેળવી શકે છે. કુલ પાંચ વિષયોમાં પાસ થવાનું હોય છે. ગ્રૂપ-એ માંથી એક અથવા બે ભાષાઓમાં પસંદ કરી શકાય છે.અને ગ્રૂપ બી માંથી બાકીના વિષયો પસંદ કરવાના હોય છે. ગ્રૂપ-એ (૧૭ ભાષાઓમાંથી એક અથવા બે વિષયો પસંદ કરવાના હોય છે.

અંગ્રેજી, હિન્દી, ઉર્દુ, બંગાલી, ઉડિયા, તામીલ, તેલુગુ, મરાઠી, ગુજરાતી, કન્નડ, એરેબિક, પંજાબી, નેપાલી, આસામી, સંસ્કૃત, પર્સિયન, મલયાલી

ગ્રૂપ-બી (બાકીના વિષયો નીચે દર્શાવેલ વિષયોની યાદીમાંથી પસંદ કરવાના હોય છે.

વિજ્ઞાન અને ટેકનોલોજી, મનોવિજ્ઞાન, ગૃહવિજ્ઞાન ગણિત, અર્થશાસ્ત્ર, સમાજવિજ્ઞાન, બિઝનેસ સ્ટડીઝ, પેઈન્ટિંગ, ડેટા એન્ટ્રી ઓપરેશન, ભારતીય સંસ્કૃતિ અને કલા

ઉપર દર્શાવાયેલ ગ્રૂપ એ + ગ્રૂપ બીમાંથી પાંચ વિષયો ઉપરાંત જો ઉમેદવાર ઈચ્છે (મરજિયાત) તો નીચે દર્શાવેલ ૧૦ વોકેશનલ વિષયોની યાદીમાંથી એક વિષય પસંદ કરી શકે છે.

ટાઈપરાઈટિંગ (હિન્દી)- ટાઈપરાઈટિંગ (અંગ્રેજી) - ટાઈપરાઈટીંગ (ઉર્દુ) - જ્યુટ પ્રોડક્શન - કાર્પેન્ટરી, સોલર એનર્જી ટેકનિશિયન, બાયોગેસ ટેકનિશિયન, લોન્ડ્રી સર્વિસીસ, બેકરી એન્ડ કન્ફેક્શનરી, વેલ્ડિંગ ટેકનોલોજી

ધો. ૧૦ પછી

(૩) ઉચ્ચતર માધ્યમિક શિક્ષણ (સિનિયર સેકન્ડરી કોર્સ) -(ધો. ૧૨ સમકક્ષ)

પ્રવેશ લાયકાત : NIOS નો સેકન્ડરી કોર્સ અથવા ધો. ૧૦ પાસ

કુલ પાંચ વિષયોમાં પાસ થવાનું હોય છે. તેમાં ગ્રૂપ એ માંથી એક અથવા તો બે ભાષા પસંદ કરવાની હોય છે. અને ગ્રૂપ બી માંથી બાકીના વિષયો પસંદ કરવાના હોય છે.

ગ્રૂપ એ (ચાર ભાષાઓમાંથી એક અથવા બે વિષયો પસંદ કરવાના હોય છે.)

હિન્દી, અંગ્રેજી, ઉર્દુ, સંસ્કૃત

ગ્રૂપ બી (બાકીના વિષયો નીચે દર્શાવાયેલ ૧૮ વિષયોની યાદીમાંથી પસંદ કરવામાં આવે છે.

ભૂગોળ, કેમેસ્ટ્રી, અર્થશાસ્ત્ર, મનોવિજ્ઞાન, ગણિત, સોશિયોલોજી, પેઈન્ટિંગ, રાજકીય વિજ્ઞાન, એકાઉન્ટન્સી, બાયોલોજી, હોમ સાયન્સ, ઈતિહાસ, કોમ્પ્યૂટર સાયન્સ, માસ કોમ્યુનિકેશન, એન્વાયર્નમેન્ટલ સાયન્સ, ફિઝિક્સ બિઝનેસ સ્ટડીઝ, ડેટા એન્ટ્રી ઓપરેશન.

ઉપર દર્શાવાયેલ ગ્રૂપ એ + ગ્રૂપ બીમાં પાંચ વિષયો ઉપરાંત જો ઉમેદવાર ઈચ્છે (મરજિયાત) તો નીચે દર્શાવાયેલ ૨૦ વોકેશનલ વિષયોની યાદીમાંથી એક વિષય પસંદ કરી શકે છે.

ટાઈપરાઈટિંગ (હિન્દી), ફર્નિચર એન્ડ કેબિનેટ મેકિંગ, પ્લે સેન્ટર મેનેજમેન્ટ, હોટેલ ફ્રન્ટ ઓફિસ ઓપરેશન, ટાઈપરાઈટિંગ (અંગ્રેજી), ઈલેક્ટ્રોપ્લેટિંગ, સ્ટેનોગ્રાફી(હિન્દી), પ્લાન્ટ પ્રોટેક્શન, હાઉસ કીપિંગ, સ્ટેનોગ્રાફી(ઉર્દુ), સોઈલ એન્ડ ફર્ટિલાઈઝર, સ્ટેનોગ્રાફી(અંગ્રેજી), વોટર મેનેજમેન્ટ, કેટરિંગ મેનેજમેન્ટ, સેક્રેટરિયલ પ્રેક્ટિસ, પોલ્ટ્રી ફાર્મિંગ, ક્રોપ પ્રોડક્શન, પ્રિઝર્વેશન ઓફ ફ્રુટ્સ એન્ડ વેજિટેબલ, ટાઈપરાઈટિંગ (ઉર્દુ), ઓયસ્ટર મશરૂમ પ્રોડક્શન, ફૂડ પ્રોસેસિંગ

નોંધ : માધ્યમિક શિક્ષણ (સેકન્ડરી કોર્સ) અને ઉચ્ચતર માધ્યમિક શિક્ષણ (સિનિયર સેકન્ડરી કોર્સ) માટે જાહેર પરીક્ષાઓ એપ્રિલ-મે અને ઓક્ટોબર - નવેમ્બરમાં લેવાય છે તેની નોંધણી જાન્યુઆરી/જુલાઈમાં કરવાની હોય છે.

NIOS ની પરીક્ષાઓ ગુજરાત યુનિવર્સિટી, સૌરાષ્ટ્ર યુનિવર્સિટી, ઉત્તર ગુજરાત યુનિવર્સિટી, ભાવનગર યુનિવર્સિટી અને સરદાર પટેલ યુનિવર્સિટીઓએ માન્ય કરેલી છે. અને NIOSની સિનિયર સેકન્ડરી પરીક્ષા (ધો. ૧૨ સમકક્ષ) પાસ કરનારને ઉપરોક્ત યુનિવર્સિટીઓમાં અન્ડર ગ્રેજ્યુએટ અભ્યાસક્રમોમાં પ્રવેશપાત્ર ગણવામાં આવે છે.

નેશનલ ઈન્સ્ટિટ્યૂટ ઓફ ઓપન સ્કૂલિંગ દ્વારા વોકેશનલ પ્રોગ્રામ્સ

કોમ્પ્યૂટર

- સી.સી.એ.
- સી.ડી.ટી.પી.

- સી.એચ.એ.એમ.
- ઈ.સી.સી.ઈ.
- ડેટા એન્ટ્રી ઓપરેશન્સ
- કોમ્પ્યૂટરએપ્લિકેશન્સ
- કોમ્પ્યૂટર હાર્ડવેર એસેમ્બલી એન્ડ મેઈન્ટેનન્સ

પેરામેડિકલ

- ડિપ્લોમા ઈન રેડિયોગ્રાફી
- હોમિયોપેથિક ડિસ્પેન્સિંગ
- ગ્રામ સખી
- અર્લી ચાઈલ્ડહુડ કેર એન્ડ એજ્યુકેશન
- કેર ઓફ એલ્ડરલી પીપલ
- સર્ટિ. જીવન વિજ્ઞાન
- કોમ્યુનિટિ હેલ્થ

ફેશન

- કટિંગ
- ટેઈલરિંગ એન્ડ ડ્રેસ મેકિંગ
- એમ્બ્રોઈડરી

બ્યૂટી પાર્લર

- બ્યૂટી કલ્ચર

એન્જિનિયરિંગ

- ઈલેક્ટ્રિકલ ટેકનિશિયન
- રેડિયો એન્ડ ટીવી ટેકનિશિયન
- રેફ્રિજરેશન એન્ડ એરકન્ડિશનિંગ
- વેલ્ડિંગ ટેકનોલોજી
- ફર્નિચર એન્ડ કેબિનેટ મેકિંગ
- પ્લમ્બિંગ

હોટલ મેનેજમેન્ટ

- હાઉસ કીપિંગ

- બેકરી એન્ડ કન્ફેક્શનરી
- કેટરિંગ મેનેજમેન્ટ
- પ્રિઝર્વેશન ઓફ ફ્રૂટ્સ એન્ડ વેજિટેબલ્સ
- ફ્રન્ટ ઓફિસ મેનેજમેન્ટ

લાયબ્રેરી

- લાયબ્રેરી ક્લાર્ક
- લાયબ્રેરી એટેન્ડન્ટ
- લાયબ્રેરી સાયન્સ

ફાયર/ સેફ્ટી

- સિક્યુરીટી સર્વિસીસ
- ફાયર પ્રિવેન્શન એન્ડ ઈન્ડસ્ટ્રિયલ સેફ્ટી

અન્ય

- પ્લે સેન્ટર મેનેજમેન્ટ
- સ્ટેનોગ્રાફી (અંગ્રેજી)
- ટાઈપરાઈટિંગ (અંગ્રેજી)
- સેક્રેટરિયલ પ્રેકટિસ (પી.એ. / પી.એસ.)
- યોગ
- ફૂડ પ્રોસેસિંગ
- લોન્ડ્રી સર્વિસીસ

૩.૨ ઈન્દિરા ગાંધી નેશનલ ઓપન યુનિવર્સિટી (IGNOU)

અમદાવાદ www.ignougujarat.org / www.rcahmedabad.ignou.ac.in

સર્ટિફિકેટ અભ્યાસક્રમો

- ટૂરિઝમ સ્ટડીઝ
- ન્યુટ્રિશન એન્ડ ચાઈલ્ડ કેર
- ટીચિંગ ઓફ પ્રાયમરી મેથ્સ
- હ્યુમન રાઈટ્સ
- હેલ્થ કેર, વેસ્ટ મેનેજમેન્ટ
- વિઝ્યુઅલ આર્ટ એપ્લાઈડ આર્ટ્સ
- ઈન્ફોર્મેશન ટેકનોલોજી
- ટીચિંગ ઈંગ્લિશ એઝ સેકન્ડ લેગ્વેંજ
- HIV એન્ડ ફેમિલિ એજ્યુકેશન
- કન્ઝ્યુમર પ્રોટેક્શન
- પરફોર્મિંગ આર્ટ્સ (ભરત નાટયમ)
- પરફોર્મિંગ આર્ટ થિયેટર આર્ટ્સ
- ગાઈડન્સ
- ફૂડ એન્ડ ન્યુટ્રિશન
- રૂરલ ડેવલપમેન્ટ
- ડિઝાસ્ટર મેનેજમેન્ટ
- વિઝ્યુઅલ આર્ટ પેઈન્ટિંગ

- એન્વાયર્નમેન્ટલ સ્ટડીઝ
- જનરલ ડ્યૂટી આસિસ્ટન્ટ
- જેરિયાટ્રિક કેયર આસિસ્ટન્ટ
- ફલેબોટીમી
- હોમ હેલ્થ આસિસ્ટન્ટ

ડિપ્લોમા અભ્યાસક્રમો

- ટૂરિઝમ સ્ટડીઝ
- ક્રિએટિવ રાઈટિંગ ઈન હિન્દી
- વેલ્યુએઈડેડ પ્રોડક્ટસ ફ્રૂટ્સ એન્ડ વેજિટેબલ્સ
- ક્રિએટિવ રાઈટિંગ ઈન ઈંગ્લિશ
- એચ.આઈ.વી. એન્ડ ફેમિલિ એજ્યુકેશન
- અર્લી ચાઈલ્ડહુડ એન્ડ એજ્યુકેશન
- ન્યુટ્રિશન એન્ડ હેલ્થ એજ્યુકેશન
- ડેરી ટેકનોલોજી

બેચલર ડિગ્રી અભ્યાસક્રમો

- બેચલર ઓફ બિઝનેસ એડમિનિસ્ટ્રેશન રીટેઈલ
- બેચલર ઓફ સાયન્સ
- બેચલર ઓફ સોશિયલ વર્ક
- બેચલર ઓફ આર્ટ્સ
- બેચલર ઓફ કોમ્પ્યૂટર એપ્લિકેશન
- બેચલર ઓફ પ્રિપેરેટરી પ્રોગ્રામ
- બેચલર ઓફ કોમર્સ
- બેચલર ઓફ લાયબ્રેરી સાયન્સ
- બેચલર ઓફ ટૂરિઝમ સ્ટડીઝ

પોસ્ટ ગ્રેજ્યુએટ ડિપ્લોમા અભ્યાસક્રમો

- હાયર એજ્યુકેશન
- એન્વાયરમેન્ટ એન્ડ સસ્ટેનેબલ ડેવલપમેન્ટ
- મેટર્નલ એન્ડ ચાઈલ્ડ હેલ્થ
- રૂરલ ડેવલપમેન્ટ
- એજ્યુકેશન મેનેજમેન્ટ એન્ડ એડમિનિસ્ટ્રેશન
- ઈન્ટેલેક્યુઅલ પ્રોપર્ટી રાઈટ્સ
- અર્બન પ્લાનિંગ એન્ડ ડેવલપમેન્ટ
- એચ.આઈ.વી. મેડિસિન
- જર્નાલિઝમ એન્ડ માસ કોમ્યુનિકેશન
- ડિઝાસ્ટર મેનેજમેન્ટ
- એજ્યુકેશન ટેકનોલોજી
- પ્રિ પ્રાયમરી એજ્યુકેશન
- વીમેન એન્ડ જેન્ડર સ્ટડીઝ
- ફૂડ સેફ્ટી એન્ડ ક્વોલીટી મેનેજમેન્ટ
- ટ્રાન્સલેશન
- ઈન્ટરનેશનલ બિઝનેસ ઓપરેશન
- ગાંધી એન્ડ પીસ સ્ટડીઝ
- ઈન્ફોર્મેશન સીક્યુરીટી
- સ્કૂલ લીડરશીપ એન્ડ મેનેજમેન્ટ
- કાઉન્સેલિંગ એન્ડ ફેમિલિ થેરાપી
- સ્ટેસ્ટિક્સ

માસ્ટર ડિગ્રી અભ્યાસક્રમો

માસ્ટર ઓફ આર્ટ્સ

- ફિલોસોફી
- ડિસ્ટન્સ એજ્યુકેશન
- હિન્દી
- સાયકોલોજી
- સોશિયોલોજી
- ટ્રાન્સલેશન સ્ટડીઝ
- ગાંધી એન્ડ પીસ સ્ટડીઝ
- ઈકોનોમિક્સ
- હિસ્ટ્રી
- પબ્લિક એડમિનિસ્ટ્રેશન
- ટૂરિઝમ મેનેજમેન્ટ
- એજ્યુકેશન
- ઈંગ્લિશ
- પોલિટિકલ સાયન્સ
- રૂરલ ડેવલપમેન્ટ
- વીમેન્સ એન્ડ જેન્ડર સ્ટડીઝ

માસ્ટર ઓફ સોશિયલ વર્ક - MSW

માસ્ટર ઓફ કોમર્સ, માસ્ટર ઓફ કોમ્પ્યૂટર એપ્લિકેશન

માસ્ટર ઓફ - લાયબ્રેરી એન્ડ ઈન્ફોર્મેશન સાયન્સ - ડાયાટેટિક્સ એન્ડ ફુડ સર્વિસિસ મેનેજમેન્ટ- માસ્ટર ઓફ સાયન્સ, કાઉન્સેલિંગ એન્ડ ફેમિલિ થેરાપી

૩.૩ ડો. બાબાસાહેબ આંબેડકર ઓપન યુનિવર્સિટી (BAOU)

અમદાવાદ. વેબસાઈટ www.baou.edu.in

(૧) બી.પી.પી. (બેચલર ડિગ્રી પ્રિપેરેટરી પ્રોગ્રામ) : ધો. ૧૦/૧૨ પાસ ન કરેલ હોય તેવા લોકો માટે : જેથી બી.પી. પાસ કર્યા પછી બેચલર ડિગ્રી જેવી કે બેચલર ઓફ આર્ટ્સ / બેચલર ઓફ કોમર્સમાં પ્રવેશ મેળવી આગળ અભ્યાસ કરી શકાય છે.

સર્ટિફિકેટ અભ્યાસક્રમો

- ફૂડ એન્ડ ન્યુટ્રીશન

- ટૂરિઝમ માર્કેટિંગ
- ચાઈલ્ડ કેર એન્ડ ડેવલપમેન્ટ
- ટીચિંગ ઓફ ઈંગ્લિશ
- કોમ્પ્યૂટર કન્સેપ્ટ BAOU
- કોમ્યુનિકેશન સ્કીલ્સ ઈન ઈંગ્લિશ (લેવલ ૧)
- ટ્રેડિશન બર્થ એટેન્ડન્ટ
- યોગિક સાયન્સ
- હ્યુમન રાઈટ્સ
- ડૉ. બાબાસાહેબ આંબેડકર જીવન અને વિચારો
- ફિઝિયોથેરાપી ફોર બ્લાઈન્ડ-૨
- કોમ્પ્યૂટરિંગ
- ટૂરિઝમ મેનેજમેન્ટ
- પર્સનલ કોમ્પ્યૂટર સોફ્ટવેર
- એન્વાયર્નમેન્ટ સ્ટડીઝ
- આંગણવાડી વર્કર્સ
- બેટર પેરેન્ટિંગ
- નેચરોથેપી
- એન્વાયરન્ટ અવેરનેસ
- ફિઝિયોથેરાપી ફોર બ્લાઈન્ડ-૧
- એન.જી.ઓ. મેનેજમેન્ટ

ડિપ્લોમા અભ્યાસક્રમો

- બિઝનેસ એડમિનિસ્ટ્રેશન
- કોમ્પ્યૂટર એપ્લિકેશન

બેચલર અભ્યાસક્રમો

- બેચલર ઓફ આર્ટ્સ
- બેચલર ઓફ કોમર્સ

પોસ્ટ ગ્રેજ્યુએટ અભ્યાસક્રમો

- માસ્ટર ઓફ આર્ટ્સ-ઈંગ્લિશ / હિન્દી/ગુજરાતી / સમાજશાસ્ત્ર

વોકેશનલ - પ્રોફેશનલ અભ્યાસક્રમો

- બેચલર ઓફ કોમ્પ્યૂટર એપ્લિકેશન
- બી.બી.એ.
- બી.બી.એ. એર ટ્રાવેલ મેનેજમેન્ટ
- બેચલર ઓફ કોમ્પ્યૂટર એપ્લિકેશન (મલ્ટી મીડિયા)
- બી.બી.એ. હોટેલ એન્ડ ટૂરિઝમ મેનેજમેન્ટ
- બી.બી.એ. એર ટ્રાવેલ મેનેજમેન્ટ

પોસ્ટ ગ્રેજ્યુએટ ડિપ્લોમા અભ્યાસક્રમો

- બિઝનેસ એડમિનિસ્ટ્રેશન એપ્લિકેશન
- ફાઈનાન્સ
- માર્કેટિંગ
- ડિસ્ટન્સ એજ્યુકેશન
- હ્યુમન રિસોર્સ મેનેજમેન્ટ
- કોમ્પ્યૂટર એપ્લિકેશન

માસ્ટર અભ્યાસક્રમ

- માસ્ટર ઓફ સોશિયલ વર્ક

૩.૪ નરસી મોનજી ઈન્સ્ટિટ્યૂટ ઓફ મેનેજમેન્ટ સ્ટડીઝ (NMIMS)

(ડીમ્ડ યુનિવર્સિટી) જે. વી.પી.ડી.સ્કીમ, વિલે પાર્લે (વેસ્ટ) મુંબઈ, વેબસાઈટ : www.nmims.edu.

અભ્યાસક્રમ

- બિઝનેસ મેનેજમેન્ટ
- સપ્લાય ચેઈન મેનેજમેન્ટ
- હ્યુમન રિસોર્સ મેનેજમેન્ટ
- ફાઈનાન્શિયલ મેનેજમેન્ટ
- ઈન્ટરનેશનલ ટ્રેડ મેનેજમેન્ટ અનુભવ
- માર્કેટિંગ મેનેજમેન્ટ
- બેન્કિંગ એન્ડ ફાઈન મેનેજમેન્ટ

ડિપ્લોમા પ્રોગ્રામ (૧ વર્ષ)

(૧) માન્ય યુનિવર્સિટીની કોઈપણ વિદ્યાશાખાના સ્નાતક અથવા સમકક્ષ અથવા

(૨) ધો. ૧૦ + ૨ પાસ + ૩ વર્ષનો AICTE માન્ય ડિપ્લોમા હોલ્ડર અથવા

(૩) ધો. ૧૦ પાસ તથા ૩ વર્ષનો AICTE માન્ય અનુભવ

ડિપ્લોમા હોલ્ડર + ૩ વર્ષનો કાર્યક્ષેત્રનો અનુભવ.

પોસ્ટ ગ્રેજ્યુએટ પ્રોગ્રામ (૨ વર્ષ)

માન્ય યુનિવર્સિટીની કોઈપણ વિદ્યાશાખાના સ્નાતક(૧૦ + ૨ + ૩) અથવા સમકક્ષ ૫૦% માર્ક્સ

અથવા

માન્ય યુનિવર્સિટીની કોઈપણ વિદ્યાશાખાના સ્નાતક (૧૦ + ૨ + ૩) અથવા સમકક્ષ + બે વર્ષનો કાર્યક્ષેત્રનો અનુભવ

૩.૫ મહારાષ્ટ્ર ઈન્સ્ટિટ્યૂટ ઓફ ટેકનોલોજી (MIT)

પૂણે Web : www.mitsde.com પોસ્ટ ગ્રેજ્યુએટ ડિપ્લોમા

- લોજિસ્ટિક અને સપ્લાય ચેઈન મેનેજમેન્ટ
- માર્કેટિંગ મેનેજમેન્ટ
- આઈ.ટી.
- પ્રોજેક્ટ મેનેજમેન્ટ
- હ્યુમન રિસોર્સ મેનેજમેન્ટ
- સપ્લાય ચેઈન મેનેજમેન્ટ
- ફાયનાન્સ મેનેજમેન્ટ
- ઓપરેશન મેનેજમેન્ટ

૩.૬ ઈન્ડિયન ઈન્સ્ટિટયૂટ ઓફ મટીરિયલ્સ મેનેજમેન્ટ (IIMM)

મુંબઈ : web : www.iimm.org

- પોસ્ટ ગ્રેજ્યુએટ ડિપ્લોમા ઈન મટીરિયલ્સ મેનેજમેન્ટ
- પોસ્ટ ગ્રેજ્યુએટ ડિપ્લોમા ઈન સપ્લાય ચેઈન મેનેજમેન્ટ એન્ડ લોજિસ્ટીક

૩.૭ સિમ્બાયોસીસ સેન્ટર ફોર લર્નિંગ (SCDL)

પુના www.scdl.net

ડિપ્લોમા અભ્યાસક્રમો

- ક્રિએટીવ રાઈટિંગ ઈન ઈંગ્લિશ
- અંગ્રેજી ભાષાનું શિક્ષણ

પોસ્ટ ગ્રેજ્યુએટ સર્ટિફિકેટ અભ્યાસક્રમો

- સાયબર લોઝ
- મેનેજમેન્ટ એકાઉન્ટિંગ
- એન્ટ્રેપ્રિનિયોરશીપ ડેવલપમેન્ટ
- ડિજિટલ માર્કેટિંગ

પોસ્ટ ગ્રેજ્યુએટ ડિપ્લોમા અભ્યાસક્રમો

- બિઝનેસ એડમિનિસ્ટ્રેશન
- સપ્લાય ચેઈન
- બિઝનેસ મેનેજમેન્ટ
- કસ્ટમર રિલેશન મેનેજમેન્ટ
- ઈન્ટરનેશનલ બિઝનેસ
- એક્સપોર્ટ ઈમ્પોર્ટ
- ઈન્સ્યુરન્સ મેનેજમેન્ટ
- બિઝનેસ એન્ડ કોર્પોરેટર લોઝ
- ઈન્ફોર્મેશન ટેકનોલોજી
- હ્યુમન રિસોર્સ મેનેજમેન્ટ
- ઈન્સ્ટ્રક્શનલ ડિઝાઈન
- એજ્યુકેશનલ એડમિનિસ્ટ્રેશન
- બેન્કિંગ એન્ડ ફાઈનાન્સ
- ટેકનિકલ રાઈટિંગ
- પ્રિ પ્રાઈમરી ટીચર્સ ટ્રેઈનિંગ

૩.૮ સિક્કીમ મનીપાલ યુનિવર્સિટી, ડિસ્ટન્સ - (SMUD)

બેચલર ડિગ્રી અભ્યાસક્રમો (૩ વર્ષ)

- બિઝનેસ એડમિનિસ્ટ્રેશન
- એન્ટ્રેપ્રિનિયોરશીપ મેનેજમેન્ટ
- કોમ્પ્યૂટર એપ્લિકેશન
- બીએસસી (આઈ.ટી.)

માસ્ટર ડિગ્રી અભ્યાસક્રમો (વર્ષ)

- માસ્ટર ઓફ બિઝનેસ એડમિનિસ્ટ્રેશન (૨)
- માસ્ટર ઓફ કોમ્પ્યૂટર એપ્લિકેશન (૩)
- માસ્ટર ઓફ સાયન્સ (આઈ.ટી.) (૨)

આ ઉપરાંત નીચેની બીજા રાજ્યોની ઓપન યુનિવર્સિટીની વેબસાઈટો પણ દૂરવર્તી શિક્ષણ પદ્ધતિ દ્વારા પ્રોગ્રામો ચલાવે છે.

ક્રમ	રાજ્ય	યુનિવર્સિટી	વેબસાઈટ
૧	આંધ્રપ્રદેશ	ડૉ. બી.આર.આંબેડકર ઓપન યુનિવર્સિટી,હૈદરાબાદ	www.braou.ac.in
૨	રાજસ્થાન	વર્ધમાન મહાવીર ઓપન યુનિવર્સિટી, કોટા	www.vmou.ac.in
૩	મહારાષ્ટ્ર	યશવંતરાય ચવાણ, મહારાષ્ટ્ર, ઓપન યુનિવર્સિટી, નાસિક	www.ycmou.digitaluniversity.ac.
૪	મધ્યપ્રદેશ	મધ્યપ્રદેશ ભોજ ઓપન યુનિવર્સિટી, ભોપાલ	www.bhojvirtualuniversity.com
૫	કર્ણાટક	કર્ણાટક સ્ટેટ ઓપન યુનિવર્સિટી, મૈસુર	www.ksoukarnataka.com

૨૬ રેલ વિશ્વવિદ્યાલયમાં ઉપલબ્ધ અભ્યાસક્રમો

– પ્રશાંત કે. ત્રિવેદી

પ્રધાનમંત્રીશ્રી નરેન્દ્રભાઈ મોદીના યુવા પ્રિય કારકિર્દી દર્શનથી ગુજરાતમાં વડોદરા ખાતે સ્થાપિત થયેલ ભારતની પ્રથમ રેલ વિશ્વવિદ્યાલય એટલે રાષ્ટ્રીય રેલ-વે પરિવહન સંસ્થા. રેલ પરિવહન ક્ષેત્રમાં ઉપલબ્ધ ઉજજવળ કારકિર્દીની તકોને ધ્યાને રાખી વર્ષ-૨૦૧૮થી સંસ્થા ખાતે સ્નાતક અને અનુસ્નાતક કક્ષાના અભ્યાસક્રમો શરૂ કરવામાં આવ્યા છે. વર્તમાન સમયમાં પરિવહન ક્ષેત્રમાં થયેલ નાવીન્યસભર બદલાવથી રોજગારીની વિશિષ્ટ તકોનું નિર્માણ થયું છે. મિત્રો, આપણે સૌ વિદ્યાશાખામાં પ્રવેશ મેળવતાં પહેલાં અભ્યાસ પૂર્ણ થયા બાદ પ્રાપ્ય રોજગારી કે કારકિર્દીની વિગત મેળવી ઉપલબ્ધ તકો માટે ચિંતન કરીએ છીએ. ચાલો, રોજગારક્ષમ અભ્યાસક્રમની પસંદગી માટે રાષ્ટ્રીય રેલ-વે પરિવહન સંસ્થાની યાત્રા કરીએ.

સ્નાતક કક્ષાના પ્રાપ્ય અભ્યાસક્રમો :

- બી.એસસી ઈન ટ્રાન્સપોર્ટેશન ટેકનોલોજી
- બીબીએ ઈન ટ્રાન્સપોર્ટેશન મેનેજમેન્ટ

પ્રસ્તુત ૩ વર્ષના પૂર્ણકાલીન નિવાસી અભ્યાસક્રમો છે જેમાં એકંદર કુલ પ્રવેશ ક્ષમતા ૧૦૫ વિદ્યાર્થીઓની છે.

પ્રવેશ માપદંડ :

(૧) શૈક્ષણિક યોગ્યતા -

- બી.એસસી ઈન ટ્રાન્સપોર્ટેશન ટેકનોલોજી :

૫૫% ગુણ સાથે વિજ્ઞાન પ્રવાહમાં એચ.એસ.સી. પરીક્ષા ગણિત વિષય સાથે ઉત્તીર્ણ અરજીપાત્ર છે.

(ઓબીસી / એસસી / એસટી / અનામત કક્ષાના ઉમેદવારો માટે ૫૦% ગુણ જરૂરી છે.)

- બીબીએ ઈન ટ્રાન્સપોર્ટેશન મેનેજમેન્ટ :

૫૫% ગુણ સાથે એચ.એસ.સી. પરીક્ષા ગણિત વિષય સાથે ઉત્તીર્ણ અરજીપાત્ર છે.

(ઓબીસી / એસસી / એસટી / અનામત કક્ષાના ઉમેદવારો માટે ૫૦% ગુણ જરૂરી છે.)

(૨) પ્રવેશ પ્રક્રિયા -

- નિયત શૈક્ષણિક લાયકાત ધરાવતા પ્રવેશ ઇચ્છુકોએ પ્રવેશ પરીક્ષા આપવાની રહેશે.
- પ્રવેશ પરીક્ષાની જાહેરાત, અરજીપત્રક, ફી વિગેરે માટે સંસ્થાની વેબસાઈટ www.nrti.edu.in પરથી માહિતી પ્રાપ્ત થશે.
- સંસ્થા ખાતેના પ્રાપ્ય અભ્યાસક્રમમાં પ્રવેશ મેળવવા ઇચ્છુક વિદ્યાર્થીઓએ પ્રવેશ પરીક્ષા માટે સંસ્થાની વેબસાઈટ www.nrti.edu.in પરથી નિયત ફી તેમજ સાધનિક દસ્તાવેજ સાથે અરજી કરવાની રહેશે.
- પ્રવેશ પરીક્ષામાં મેળવેલ ગુણાંકનાં આધારે આખરી પસંદગી હાથ ધરવામાં આવે છે.

(૩) પ્રવેશ પરીક્ષાની વિગત

પ્રશ્નપત્રનું સ્વરૂપ	પ્રશ્નોની સંખ્યા	પરીક્ષાનો સમય	ગુણ
પ્રશ્નપત્ર હેતુલક્ષી (MCQs) પ્રકારનું રહેશે	કુલ પ્રશ્નોની સંખ્યા - ૧૦૦	૯૦ મિનિટ	૧૦૦ ગુણ
(૧) અંગ્રેજી પ્રોફિશિયન્સી	૨૫		
(૨) રીઝનિંગ અને જનરલ ઈન્ટેલીજન્સ	૩૦		
(૩) ક્વૉન્ટીટેટીવ અને ન્યુમેરિકલ એબિલિટી	૨૫		
(૪) જનરલ અવેરનેસ	૨૦		

- અંગ્રેજી માધ્યમમાં કોમ્પ્યૂટર બેઈઝ્ડ (CBRT) પરીક્ષા લેવામાં આવશે.
- દરેક સાચા જવાબ માટે ૧ ગુણ મળવાપાત્ર છે તેમજ ખોટા જવાબ માટે ૦.૩૩ ગુણ કપાત થશે.
- પ્રશ્નપત્રમાં સમાવિષ્ટ વિષયવસ્તુની વિસ્તૃત વિગત સંસ્થાની વેબસાઈટ પરથી મેળવી શકાશે.

વાર્ષિક અભ્યાસ ફી :

- વાર્ષિક અભ્યાસ ફીનું માળખું જે તે પ્રવેશ સમયે પ્રવર્તમાન દરો મુજબ નિર્ધારિત કરવામાં આવે છે. ગત વર્ષ : ૨૦૧૯-૨૦નાં પ્રથમ વર્ષમાં પ્રવેશ મેળવેલ વિદ્યાર્થીઓને અભ્યાસ ફી પેટે અંદાજિત રૂપિયા ૧,૫૧,૫૦૦/- નિર્ધારિત થયેલ જેમાં ટ્યૂશન ફી, હોસ્ટેલ ચાર્જ, મેસચાર્જ વિગેરેનો સમાવેશ થાય છે.
- આર્થિક રીતે પછાત વિદ્યાર્થીઓ તેમજ કન્યાઓને સંસ્થાના નિયમાનુસાર ફી રકમમાં છૂટછાટ મળવાપાત્ર છે
- મિત્રો, સ્નાતક કક્ષાનો અભ્યાસક્રમ સંપૂર્ણપણે નિવાસી હોઈ, પ્રવેશ મેળવેલ વિદ્યાર્થીઓએ ફરજિયાતપણે સંસ્થા દ્વારા નિયત થયેલ હોસ્ટેલ પર જ નિવાસ કરવાનો રહેશે.

વિશેષ:

- સંસ્થામાં પ્રાપ્ય શૈક્ષણિક અભ્યાસક્રમો અંતર્ગત વિભિન્ન કક્ષાઓમાં સંસ્થાનું આદાન પ્રદાન યુ.એસ.એ. અને રશિયાના પ્રતિષ્ઠિત વિશ્વવિદ્યાલયો / સંસ્થાઓ સાથે થયેલ છે.
- સંસ્થા ખાતે અભ્યાસની સાથે સાથે સહઅભ્યાસિક પ્રવૃત્તિઓમાં વિદ્યાર્થીઓની અભિરુચિ વધે તે માટે સ્પોર્ટ્સ ક્લબ, ક્વિઝ ક્લબ, થિયેટર ક્લબ વિગેરે પ્રકલ્પ ઉપલબ્ધ કરવામાં આવેલ છે.
- વર્તમાન સમયમાં રોજગારીનાં ક્ષેત્રોની માંગના પરિપેક્ષ્યમાં અભ્યાસ પૂર્ણ કરેલ તમામ વિદ્યાર્થીઓને પરિવહન ક્ષેત્રમાં રોજગારીની ઉમદા તકો પ્રાપ્ત થઈ શકે છે.

વધુ માહિતી અને માર્ગદર્શન માટે દર્શાવેલ સરનામા પર સંપર્ક કરી શકો છો.

NATIONAL RAIL AND TRASPORTATION INSTITUTE

(DEEMED TO BE UNIVERSITY)

NATIONAL ACADEMY OF INDIAN RAILWAYS (NAIR) CAMPUS,

LAL BAUG , VADODARA-360004,

GUJARAT, INDIA

CONTACT NO : +91-888092233

E-MAIL: info@nrti.edu.in

રોજગાર અધિકારીશ્રી
જિલ્લા રોજગાર વિનિમય કચેરી,
જિલ્લા સેવા સદન સી વિંગ,
રૂમ નં. ૧૯ થી ૨૩, ખસ રોડ, બોટાદ

૨૭ શ્રી સોમનાથ સંસ્કૃત યુનિવર્સિટી : વેરાવળ

– રજિસ્ટ્રારશ્રી

રાજેન્દ્ર ભુવન રોડ, વેરાવળ, ગીર સોમનાથ-૩૬૨૨૬૬ ગુજરાત (ભારત)

ટેલિફોન નંબર : ૦૨૮૭૬-૨૪૪૫૩૨, ફેક્સ નંબર : ૦૨૮૭૬-૨૪૪૪૧૭

વેબસાઈટ : www.sssu.ac.in ઈ-મેઈલ : sssu.veraval@gmail.com

વિશ્વવિદ્યાલયનો પરિચય

ભારતીય સંસ્કૃતિનો ભવ્ય વારસો તથા જ્ઞાન વિજ્ઞાનના અતુલનીય ભંડાર સમી સંસ્કૃત ભાષા આપણા સુવિકસિત રાષ્ટ્ર વૃક્ષના મૂળમાં રહેલી છે. દેશ વિદેશમાં હવે એનું અધ્યયન આરંભાઈ ચૂક્યું છે. ત્યારે આપણા સક્ષમ નેતાગણની દૂરંદેશી પ્રતીક સમાન માત્ર સંસ્કૃત અને સંસ્કૃત શાસ્ત્રો, જ્ઞાન વિષયો, રસસિક્ત સાહિત્યના અધ્યયનની સુવિધા ઊભી કરવા ગુજરાત રાજય સરકારે શ્રી સોમનાથ સંસ્કૃત યુનિવર્સિટી વિધેયક-૨૦૦૫માં અમલમાં મૂક્યો. આ યુનિવર્સિટીનું કાર્યક્ષેત્ર સમગ્ર ગુજરાત રાજય છે. તા.૧૭-૦૨-૨૦૦૯ના રોજ યુનિવર્સિટી ગ્રાન્ટસ કમિશન, દિલ્હીએ સેકશન ૨(એફ) અંતર્ગત આ યુનિવર્સિટીને માન્યતા આપી અને માન્ય યુનિવર્સિટીઓની યાદીમાં તેનું નામ સામેલ કર્યું છે. વર્ષ ૨૦૦૬-૦૭થી યુનિવર્સિટી મુખ્ય મથકે અનુસ્નાતક અભ્યાસક્રમનો શુભારંભ કરવામાં આવ્યો. હાલ સંલગ્ન ૩૮ કોલેજોને માન્યતા આપી છે.

રમત ગમતની પ્રવૃત્તિઓ અને વિદ્યાર્થીઓના સર્વાંગી વિકાસની પ્રવૃત્તિઓનું આયોજન યુનિવર્સિટી દ્વારા કરવામાં આવી રહયું છે. યુનિવર્સિટીના વિદ્યાર્થીઓને અંગ્રેજી અને કમ્પ્યૂટરનું સામાન્ય જ્ઞાન મળે તે માટે અભ્યાસક્રમમાં પ્રાવધાન કરવામાં આવ્યું છે. શ્રી સોમનાથ ટ્રસ્ટ દ્વારા યુનિવર્સિટીને ૧૭ એકર જમીન અને યુનિવર્સિટીનું મુખ્ય ભવન તૈયાર કરીને આપવામાં આવ્યું છે. યુનિવર્સિટી ભવનનું ઉદ્‌ઘાટન તા.૦૫-૦૨-૨૦૦૭ના રોજ ગુજરાત રાજયના તત્કાલીન મુખ્યમંત્રીશ્રી નરેન્દ્રભાઈ મોદીના વરદ હસ્તે કરવામાં આવ્યું હતું.

વિશ્વવિદ્યાલયની વિશેષતા

- સંસ્કૃત સંભાષણ (વાતચીત) અને લેખનનું વિશેષ પ્રશિક્ષણ.
- આધુનિક કમ્પ્યૂટર લેબ.
- આધુનિક સાધનોથી સજજ વ્યાયામશાળા.
- યુનિવર્સિટીની કોલેજોમાં સ્નાતક અને અનુસ્નાતક કક્ષાએ સાહિત્ય, વ્યાકરણ, જયોતિષ, વેદ, વેદાંત, ધર્મશાસ્ત્ર, પુરાણ, ન્યાય, પૌરોહિત્ય, વાસ્તુશાસ્ત્ર વગેરે વિષયો ચાલે છે. ઉપરાંત ગૌણ અને ફરજિયાત વિષય તરીકે અંગ્રેજી, કમ્પ્યૂટર, હિન્દી, ગુજરાતી, અર્થશાસ્ત્ર, ઈતિહાસ, સમાજશાસ્ત્ર, મનોવિજ્ઞાન વગેરે વિષયો સ્નાતક કક્ષાએ ચલાવવામાં આવે છે.
- UGC-NET/SLET વગેરે સ્પર્ધાત્મક પરીક્ષાઓને ધ્યાને લઇ નિ:શુલ્ક વિશેષ પ્રશિક્ષણ.
- રાજય/રાષ્ટ્રીય-સ્તરે આયોજિત થતી વિવિધ સાહિત્યક, સાંસ્કૃતિક અને રમત-ગમતની સ્પર્ધાઓમાં ભાગ ગ્રહણ કરવાનો અવસર.

વિશ્વવિદ્યાલય પરિસરમાં

- સંસ્કૃત વિષયના નિષ્ણાત અધ્યાપકો દ્વારા અધ્યાપન કરાવવામાં આવે છે.
- સંસ્કૃત ભાષા બોલવા, લખવાની તાલીમ (સંસ્કૃત સંભાષણ) આપવામાં આવે છે.
- સંસ્કૃતને લગતા રાજય અને રાષ્ટ્ર કક્ષાના વિદ્યાસાધના અને સિદ્ધિ માટે વિવિધ સેમિનારોનો

લાભ મળી શકે છે. સંસ્કૃતમાં વકતૃત્વ, સ્તોત્રગાન, ગીતા-ઉપનિષદ-ભાગવત શ્લોકગાન જેવી વિવિધ સ્પર્ધાઓ દ્વારા વાચિક/લેખિત અભિવ્યક્તિની તાલીમ આપવામાં આવે છે.

- સંસ્કૃત યુનિવર્સિટીમાં બી.એ. અને એમ.એ. અભ્યાસક્રમોને અનુક્રમે શાસ્ત્રી અને આચાર્ય કહેવામાં આવે છે.
- સ્નાતક અને અનુસ્નાતક કક્ષાએ ચોઈસ બેઈઝડ ક્રેડિટ સિસ્ટિમ પ્રમાણે સેમેસ્ટર પદ્ધતિનો અમલ કરવામાં આવ્યા છે.
- સ્નાતક કક્ષાએ ફરજિયાત વિષયના રૂપમાં અંગ્રેજી અને કમ્પ્યૂટરનું શિક્ષણ આપવામાં આવે છે. તે માટે અદ્યતન કમ્પ્યૂટર લેબની વ્યવસ્થા યુનિવર્સિટી ખાતે છે.
- યુનિવર્સિટી ખાતે સમૃદ્ધ પુસ્તકાલયની વ્યવસ્થા છે.
- ઈન્ડોર અને આઉટડોર ગેમ માટેના રમત-ગમતનાં સાધનોની વ્યવસ્થા તથા વિશાળ મેદાન ઉપલબ્ધ છે.
- વિદ્યાર્થીઓ માટે યુનિવર્સિટી દ્વારા રહેવા અને જમવા માટેની વાજબી ભાવે વ્યવસ્થા કરવામાં આવી છે.
- એમ.ફિલ. અને પીએચ.ડી. માટે વખતો-વખત પ્રવેશ માટેની જાહેરાત આપવામાં આવે છે. પ્રવેશ પરીક્ષા દ્વારા પ્રવેશ આપવામાં આવે છે.
- પાંડુલિપિ વિજ્ઞાન અને પાઠ સંપાદનનું શિક્ષણ પણ આપવામાં આવે છે.
- સંસ્કૃત સંભાષણના અભ્યાસક્રમ થકી સેતુ પરીક્ષા માટે તૈયારી કરાવવામાં આવે છે.

અભ્યાસક્રમોનું વિવરણ

No.	Course	Subject	Eligibility	Duration
1	विद्यावारिधि: (Ph.D.)	Sahitya, Veda, Purana, Jyotisha, Vastushastra, Paurohitya, Nyaya, Vedanta & Vyakarana	Acharya/M.A. in Sanskrit with at least 55% marks.	3 to 6 Years
2	तत्त्वाचार्य: (M.Phil.)	Sahitya, Veda, Purana & Vyakarana	Acharya/M.A. in Sanskrit	1 to 2 Years
3	आचार्य: (Master of Arts)	Post-Graduation Sahitya, Veda, Purana, Jyotisha, Vastushastra,Paurohitya, Vedanta, Nyay, Vyakarana, Sarvadarshan, Dharmshashtra & Yoga	Graduation in Sanskrit as a main subject	2 Years
4	पी.व्ही.डी.सी.ए. (P.G.D.C.A.)	Computer & Compulsory Sanskrit	Graduation in any subject	1 Year
5	शिक्षाशास्त्री (B.Ed.)	Sanskrit	Graduation in Sanskrit with at least 45% marks	2 Years
6	शास्त्री (Bachelor of Arts) Graduation	Sahitya, Veda, Purana, Jyotisha, Vastushastra, Paurohitya, Nyaya, Vedanta & Vyakarana	12th Standard in any stream	3 Years

7	P.G. Diploma	Sanskrit and Hindu Religious Studies	Graduation in any subject	1 year
8	पदविका (Diploma)	Yoga, Temple Management, Vastushastra, Sanskrit Teaching, Jyotisha, Vedic Mathematics, Music & Sanskrit and Hindu Religious Studies	12th Standard	1 Year
9	प्रमाणपत्र (Certificate)	Yoga, Vedic Mathematics & Music	10th Standard	6 Months

અભ્યાસક્રમની સત્ર મુજબની ફીની યાદી

કક્ષા	સેમ-૧		સેમ-૨,૩,૪,૫,૬	
	ભાઈઓ	બહેનો	ભાઈઓ	બહેનો
શાસ્ત્રી (B.A.)	૧૨૫૦/-	૬૫૦/-	૮૫૦/-	૨૫૦/-
આચાર્ય (M.A.)	૧૨૫૦/-	૬૫૦/-	૮૫૦/-	૨૫૦/-
આચાર્ય (યોગ)	૨૧૦૦/-	૨૧૦૦/-	૧૭૦૦/-	૧૭૦૦/-

રાજેન્દ્ર ભુવન રોડ, વેરાવળ,
ગીર સોમનાથ- ૩૬૨૨૬૬.

૨૮ જનસંપર્કના સંદર્ભે ગ્રામ વ્યવસ્થાપન ક્ષેત્રે રોજગારીના અવસરો

– ડૉ. પુનિતા હર્ણે

આજના સમયમાં વ્યવસાયના અનેક નવાં નવાં ક્ષેત્રો યુવાનોને આકર્ષે છે અને વિવિધ ક્ષેત્રોમાં રોજગારીની વિપુલ તક યુવાનો માટે ઉપલબ્ધ થઇ રહી છે. જુદા જુદા વિષયોની જેમ સમૂહ માધ્યમો પણ એક એવો જ નવો વિસ્તાર છે જેમાં અભ્યાસથી અનેક નવા પ્રકારના વ્યવસાયો હવે કરી શકાય છે જેની આજથી થોડાં વર્ષો પૂર્વે કલ્પના પણ થઈ શકતી નહોતી. સમૂહ માધ્યમોમાં અભ્યાસ કરીને મીડિયા ક્ષેત્રે કારકિર્દી બનાવવાની વાત હવે નવી રહી નથી. પ્રશ્ન હવે એ છે કે, સમૂહ માધ્યમોનો અભ્યાસ કરીને એવા કયા નવા વિસ્તાર છે જેમાં કામ કરી શકાય? રેડિયો, ટીવી, અખબારો, ફિલ્મો કે કોર્પોરેટ સેક્ટરમાં કામ કરવા ઉપરાંત ગ્રામ વ્યવસ્થાપન એ પણ એક એવું ક્ષેત્ર છે જેમાં સમૂહ માધ્યમોનો અભ્યાસ કરીને કારકિર્દી બનાવી શકાય.

આજકાલ મીડિયા મેનેજમેન્ટ અને ઈવેન્ટ મેનેજમેન્ટની વાત થઇ રહી છે. સમૂહ માધ્યમોમાં કામ કરીને થોડા અનુભવી થઈ ગયા હોય તેવા પત્રકારોને અને વિષય નિષ્ણાતોને જુદી જુદી કંપનીઓ પોતાને ત્યાં કામે રાખે છે. આપણે તેમને પીઆરઓ(PRO) નામથી જાણીએ છીએ.

સમૂહ માધ્યમો મારફતે લક્ષિત લોકો સુધી અને સરકાર અને નીતિ વિષયક બાબતો અંગે નિર્ણય લેનારા સુધી પહોંચવા માટે સમૂહ માધ્યમોનો ઉપયોગ કરતી દરેક સંસ્થાએ હવે શીખી લેવું જરૂરી બન્યું છે.

આવા સમયે કેટલીક સંસ્થાઓ નીવડેલા પત્રકાર મિત્રો કે કેટલીક એજન્સીઓની મદદ લઈને પોતાને ત્યાં થતી દરેક નાની-મોટી મહત્ત્વની ઘટના અંગે લોકોને જણાવવા માટે સમૂહ માધ્યમોનો (Mass Media)નો ઉપયોગ કરે છે. રોજગારી માટેનો આ એક નવો વ્યવસાય છે. આ વ્યવસાયની વૈશ્વિક સ્તરે ઘણી જ માંગ છે અને આપણા દેશમાં અને વિદેશમાં આ વિષય અંગેનું વિશેષ શિક્ષણ આપતી અનેક યુનિવર્સિટીઓ છે. હવે આ યુનિવર્સિટીઓમાંથી ગ્રેજ્યુએટ થયેલા વિદ્યાર્થીઓ ગામડામાં જવાનું પણ પસંદ કરે છે.

ગ્રામ વ્યવસ્થાપન ક્ષેત્રે રોજગારીના વિવિધ અવસરઃ

ગામડામાં રહેવું અને ગામને સમજીને તેના પ્રશ્નોને સમજીને, તેના સંભવિત ઉકેલો અંગે વિચાર કરીને, તે અંગે સૌને સંમત કરીને કામ પાર પડવું એ આજના સમયનો સૌથી મોટો પ્રશ્ન અને પડકાર છે. ગામ એ સૌથી નાનું રાજકીય એકમ છે. જે રાજકીય પક્ષના રાજકારણથી મહદ્ અંશે મુક્ત છે અથવા હોવું જોઈએ એવું આપણે માનીએ છીએ. ગામમાં શિક્ષણ, સ્વચ્છતા, આરોગ્ય, પોષણયુક્ત આહાર, રોજગાર, વિકાસ યોજનાઓ, ધાર્મિક સ્થળોની જાળવણી અને તહેવારોનું આયોજન, ગામની ઐતિહાસિક જગ્યાઓની જાળવણી અને રાજ્યનાં અન્ય શહેરો સાથે ગામના જોડાણ અને પરિવહનના પ્રશ્નો અને એના જેવા બીજા અનેક પ્રશ્નો અંગે ગામમાં રહીએ ત્યારે સતત વિચારતા અને તે પ્રશ્નોને ઉકેલતા રહેવું પડે છે. હવે ગામના પ્રશ્નોને સમજીને તેના ઉકેલ લાવવાની પ્રક્રિયામાં મદદરૂપ થઈ શકે એ માટેનું શિક્ષણ લીધેલા યુવક યુવતીઓ પણ ગામ વ્યવસ્થાપનમાં સ્વૈચ્છિક રીતે કે એનજીઓ મારફતે જોડાય છે. આપણે તેમને ગામના જનસંપર્ક અધિકારી (પીઆરઓ) કહી શકીએ.

જનસંપર્ક અધિકારીનાં કાર્યો અને ગ્રામ વ્યવસ્થાપનમાં તેની જવાબદારીઓઃ

જનસંપર્ક વાયદા કરે છે અને તે પાળીને બતાવે છે. જનસંપર્ક એ વ્યક્તિ કે સંસ્થાની સામાજિક પ્રતિષ્ઠા સાથે જોડાયેલો વ્યવસાય છે. તેથી આ વ્યવસાયમાં સત્યનું ઘણું

મહત્ત્વ છે. મીડિયાથી વાત છુપાવીને ગેરમાર્ગે દોરવાને બદલે આ વ્યવસાયમાં સાચી વાત મીડિયા સામે મૂકીને પોતાનો પક્ષ રજુ કરીને લોકોને નિર્ણય લેવાનું કહે છે. લોકોના નિર્ણયને માન્ય પણ રાખે છે અને પોતાનું મંતવ્ય લોકો ઉપર થોપી દેવામાં આવતું નથી .

જો વ્યવસાયના ક્ષેત્ર તરીકે ગ્રામ વ્યવસ્થાપનમાં જનસંપર્કનું ક્ષેત્ર અપનાવવું હોય તો,

- ગુજરાતી, હિન્દી, તળપદી અને અંગ્રેજી ભાષા ઉપર સારો કાબૂ હોવો જરૂરી છે.
- જનરલ નોલેજ અને વૈશ્વિક પ્રવાહોની સાથોસાથ ગ્રામીણ પ્રશ્નો અને સમસ્યાઓથી પણ પરિચિત હોવું જરૂરી છે.
- એક ગામમાં કયા કયા પ્રકારના પ્રશ્નો હોઈ શકે અને સંભવી શકે તે માટેની તમામ વિગતોથી માહિતગાર હોવું જરૂરી છે.
- સમૂહ માધ્યમોમાં ઉપરી અધિકારીઓ અને જે તે બીટના રિપોર્ટર સાથે સારા સંપર્કો હોવા જરૂરી છે.
- પોતાના ગ્રામજનો મુશ્કેલીમાં હોય ત્યારે જ તેમના માટે કામ કરવાને બદલે તમામ નાનામોટા પ્રસંગે મીડિયાને માહિતી આપતા રહેવું જોઈએ. જરૂરી નથી કે દર વખતે તે છપાય જ, આમ કરવાથી જયારે ખરેખર કોઈ જરૂરિયાત ઊભી થાય અને માધ્યમોનું ધ્યાન ખેંચવું હોય ત્યારે વિશેષ પ્રયાસ કર્યા વગર માધ્યમ ગૃહોને ગામમાં તમે કરેલા કામ અંગે જણાવી શકાશે અને નિર્ણયની પ્રક્રિયામાં સૌ કોઈને જોડી શકાશે.
- જનસંપર્ક અધિકારી તરીકે તમારે વિવિધ પ્રકારના લોકજૂથ સાથે કામ પાર પાડવાનું થઈ શકે છે. ખેડૂતો, શિક્ષકો, વિદ્યાર્થીઓ, ખેત મજૂરો, વેપારીઓ, ગામનો ગરીબ વર્ગ, ગામના યુવાનો, ગામની યુવતીઓ અને સ્ત્રીઓ, આવી જ રીતે તમારે અનેક પ્રકારના લોકો સાથે કામ કરવાનું થાય તો શું કરવું તે માટે માનસિક રીતે તૈયાર રહેવું જરૂરી છે અને તે માટે પૂર્વ તૈયારી કરી લેવી જોઈએ.
- વ્યવસ્થિત પહેરવેશ, શાલીન ભાષા, ગામના લોકોની માનસિકતા સમજવી, તેમના પ્રશ્નો, તેમની અને તેમના થકી ગામની પ્રગતિ અંગે વિચારતા રહેવું, તેમના કૌટુંબિક પ્રશ્નો, તેમની સામાજિક સમસ્યાઓ, તેમના સામાજિક તહેવારો અને આર્થિક વ્યવહારોની પદ્ધતિઓ વગેરે અંગે પણ વાંચન અને સ્વાધ્યાય મારફતે અભ્યાસ કરીને તૈયારી કરેલી હોવી જરૂરી છે.
- કોઈપણ ગામ, સંસ્થા, કંપની કે વ્યવસ્થાતંત્રમાં તમે માત્ર કર્મચારીઓના કે માત્ર માલિકો, ટ્રસ્ટીઓ કે વ્યવસ્થાપકના જ વ્યક્તિ નથી. દરેક વ્યક્તિ/કર્મચારી પોતાની વાત તમને કહી શકે અને કોઈપણ મોટા હોદ્દા કે પદ પર બેઠેલી વ્યક્તિ કોઈપણ મોટું પગલું લેતાં પહેલાં તમને પૂછે અને પછી જ આગળ વધે એટલી તો વિશ્વસનિયતા ઉભી થયેલી હોવી જ જોઈએ.
- આ વ્યવસાય એક વ્યૂહ રચના ઘડીને માનવમનના અભ્યાસ બાદ તેની પાસેથી તેની મરજી મુજબનું કામ કરાવી તેના અને વ્યવસ્થાપકોના વિકાસ માટે કામ કરવાનું હોઈ આ પ્રકારના વ્યવસાયમાં આવતા અગાઉ પોતે કોઈપણ વાતને કેટલી ગોપનીય રાખી શકે તેમ છે અને પોતે કોઈનો કેટલો વિશ્વાસ જીતી શકે તેમ છે તેનું પણ માપ દરેકે જાતે કાઢી લેવું જોઈએ.
- જેમ કોઈપણ સાધન કે સિસ્ટિમને રિફ્રેશ કરવા પડે છે તેમ માનવીય સંબંધોને પણ રિફ્રેશ કરવા પડે છે. આ માટે ગ્રામજનો વધુ સારી રીતે અને મોકળા મને એકબીજા સાથે જોડાય તે માટેનું આયોજન કરતા પણ આવડવું જોઈએ.
- જનસંપર્કના ક્ષેત્રમાં સરકાર સાથેના સંબંધો પણ બહુ મહત્ત્વના છે. સરકાર કે કોઈપણ પ્રકારના એસ્ટાબ્લિશમેંટ સાથેના સંબંધો વિકસાવવા અને ટકાવી રાખવા માટે સહેતુક, આયોજન પૂર્વક અને ટકી રહે તેવા પ્રયત્નો કરવા જરૂરી છે. સરકાર સાથેના સંબંધોને લીધે નીતિ વિષયક બાબતોની જાણકારી સૌથી પહેલાં પ્રાપ્ત થાય છે અને બને ત્યાં સુધી કોઈ મોટી ભૂલ કે નુકસાન થવાની સંભાવના ઘટી જાય છે.
- આપણા દેશમાં અનેક આંદોલનો થયાં અને એમાં સૌથી મોટો આઝાદી આંદોલનનો સંગ્રામ છે. આ

આંદોલનમાં દેશના લાખો લોકોને જોડવાનું અને દેશના તમામ લોકોને લાગે કે આ લડાઈ મારી પોતાની જ છે અને હું મારા દેશ માટે લડું છું એ પ્રકારની ભાવના દરેક ભારતીયના મનમાં જગાડવી એ પણ એક પ્રકારનું જનસંપર્કનું કાર્ય હતું. મહાત્મા ગાંધીએ એ જમાનામાં તેમને પ્રાપ્ત હતાં એ તમામ સાધનોની મદદ લઈને પ્રત્યેક ભારતીય સાથે જોડાવાનો'' સહેતુક આયોજન પૂર્વકનો અને કાયમી પ્રયાસ (deliberate, planned and sustainable effrots to development and maintain mutual understanding) કર્યો. જેના પરિણામે આજે આપણે આઝાદી ભોગવી શકીએ છીએ.

● દર વખતે સરકાર સાથેના સંબંધોથી ફાયદો થાય તે જરૂરી નથી, કેટલીક વખત નુકસાનમાંથી બચવું એ પણ એક જાતનો ફાયદો જ હોય છે. સરકાર સાથેના સંબંધો આજના સમયની અનિવાર્યતા છે. જનસંપર્ક અધિકારી પાસેથી આ પ્રકારની અપેક્ષા રાખવામાં આવે છે.

● સરકાર, ખાનગી રોકાણકારો, ઉદ્યોગપતિઓ, ટ્રસ્ટીઓ, આયોજકો, આ તમામ પ્રકારના લોકોને પોતાની વાત લોકો સુધી કઈ રીતે પહોંચાડવી એ એક મોટો પ્રશ્ન હોય છે. પેલી કહેવત તો યાદ છે ને ''જંગલ મેં મોર નાચા કિસને દેખા?'' અર્થાત્ પોતાની વાત ગાઈ વગાડીને નહિ પણ યોગ્ય રીતે તો લોકો સામે મૂકવી જ પડે છે. અને એ માટે તેમને જનસંપર્ક અધિકારીની જરૂર તો પડે જ છે.

એટલે કે આ વ્યવસાય પત્રકારત્વના શિક્ષણની મૂળ શાખામાંથી આવતો નથી પણ પત્રકારત્વમાંથી જ નીવડેલા અને અનુભવી પત્રકારો વધુ સારા જનસંપર્ક અધિકારી બની શકે છે, એવું નોંધાયું છે.

આ અંગેના અભ્યાસક્રમ ગુજરાતમાં અમદાવાદમાં ગૂજરાત વિદ્યાપીઠમાં પત્રકારત્વ વિભાગમાં, ગુજરાત યુનિવર્સિટીમાં પત્રકારત્વ વિભાગમાં, NIMCJ એસ જી હાઈવે અને ભવન્સ કોલેજમાં ચાલે છે. રાજકોટમાં એ.ડી શેઠ પત્રકારત્વ ભવન, સૌરાષ્ટ્ર યુનિવર્સિટીમાં, વડોદરામાં એમ એસ યુનિવર્સિટીમાં પત્રકારત્વ વિભાગમાં, સુરતમાં વીર નર્મદ દક્ષિણ ગુજરાત યુનિવર્સિટીમાં પત્રકારત્વ વિભાગમાં, પાટણમાં હેમચંદ્રાચાર્ય ઉત્તર ગુજરાત યુનિવર્સિટીમાં પત્રકારત્વ વિભાગમાં અને કેટલીક ખાનગી કોલેજોમાં પણ આ અંગેનું શિક્ષણ આપવામાં આવે છે. આ અંગેની ઈન્ટર્નશિપ માટે જાણીતી પી આર એજન્સી પણ મદદ કરતી હોય છે.

આમ, પત્રકારત્વનું શિક્ષણ લઈને અથવા કોઈપણ પ્રકારનું ઔપચારિક શિક્ષણ લીધા વગર સીધા અનુભવ લઈને આ ક્ષેત્રમાં આવ્યા બાદ એટલું તો થાય છે જ કે કામ કામને શીખવાડે એ નાતે દરેક પોતાના રસ અને રુચિના ક્ષેત્રમાં આગળ આવે જ છે. પણ જો દરેક વ્યવસાયની અનિવાર્યતા કઈ કઈ છે તે જાણી લીધું હોય અને તે પ્રમાણે આપણે પોતાની જાતને બદલીએ તો વ્યવસાયિક સફળતા વધુ મળી શકે છે. સૌને શુભેચ્છા.

અધ્યક્ષ, પત્રકારત્વ વિભાગ,
ગૂજરાત વિદ્યાપીઠ,
આશ્રમ રોડ, અમદાવાદ

૨૯ એનીમેશન–ગ્રાફિક્સ–ફિલ્મ–વીડિઓ એડિટિંગના કોર્સ અને કોલેજ

– ધવલ ગોકાણી

શું શાળામાં અભ્યાસ દરમિયાન તમને કલાત્મક ક્ષેત્રમાં કામ કરવાની વધુ મજા આવી હતી?

શું તમે કલાત્મક છો?, તમને કલા અથવા કંઇક ડિઝાઇન કરવું બહુ પસંદ છે?

જો તમને તેવું લાગતું હોય કે તમે કલાત્મક ક્ષેત્રે વધુ રસ છે તો તેને પાર્ટ-ટાઇમ કરવાના બદલે તેને ફૂલ-ટાઇમ કરો.

જેવી રીતે Bachelor of Engineering / Technology – B.E. / B. Tech.એન્જિનિયરિંગ ક્ષેત્રના કોર્સની ડિગ્રી છે.

જેવી રીતે Bachelor of Science – B.Sc. સાયન્સ ક્ષેત્રના કોર્સની ડિગ્રી છે

જેવી રીતે Bachelor of Commerce - B. Com. કોમર્સ ક્ષેત્રના કોર્સની ડિગ્રી છે.

તેવી જ રીતે Bachelor of Design – B. Des. ડિઝાઇન ક્ષેત્રના કોર્સની ડિગ્રી છે.

જો તમે એવું વિચારતા હો કે એન્જિનિયરિંગ અને મેડિકલ ક્ષેત્રમાં જ આકર્ષક કારકિર્દી (અને નાણાં પણ) છે, તો એ તમારી ભૂલ છે! જો તમે તમારી પસંદગીના ક્ષેત્રમાં કામ કરો છો, તો સફળ થશો જ.જે વિદ્યાર્થીઓ ડિઝાઈનિંગમાં રસ અને થોડી આવડત ધરાવે છે તેઓએ ઉપરોક્ત વિવિધ કોર્સમાંથી તેમની પસંદના કોર્સ કરવા જોઈએ અને વાલીઓએ પણ તેમને પ્રોત્સાહન આપવું જોઈએ.

ધોરણ-૧૨ પૂરું કરી બહુ બધા વિદ્યાર્થી બીજા કોઈ ડિગ્રી કોર્સની સાથે આ ક્ષેત્રના ડિપ્લોમા અથવા ટૂંકાગાળાના સર્ટિફિકેટ કોર્સ કરતાં હોય છે, એટલે બહુ કુશળ નહીં થતાં જે કારણોસર તેમને બહુ સારી તક નથી પ્રાપ્ત થતી. તમને ઘણીબધી નાની-નાની સંસ્થાઓ તેમના ટૂંકાગાળાના અભ્યાસક્રમો, ઓછા ખર્ચે ઓફર કરશે, પરંતુ આ ક્ષેત્રમાં આવા ટૂંકાગાળાના અભ્યાસક્રમોનું મહત્ત્વ ઓછું છે. અહીં તમને જે કોર્સ તથા સંસ્થાઓની વિગતો આપી છે, તે કોર્સ કરી લીધા પછી તમને બેચલર ઓફ ડિઝાઇનની ડિગ્રી મળશે. સારી કોલેજોમાં ભણતર પૂરું થતાં તરત જ ઘણી કંપનીમાં ત્યાંથી જ જોબ ઓફર કરવામાં આવે છે.

ટૂંકમાં, વર્ષોના અનુભવ પરથી એક જ વાત કહેવા માંગું છું કે આ આવડતને વિકસાવવી જોઈએ પણ તેનાં માટે આ ક્ષેત્રમાં ટૂંકાગાળાના કોર્સમાં પોતાનો સમય ન વેડફો. વિદ્યાર્થીઓ અને સાથે-સાથે વાલીઓએ પણ એક વાત ધ્યાનમાં રાખવી કે, આવા ડિઝાઇન અભ્યાસક્રમો માટે હંમેશાં કોઈ પ્રતિષ્ઠિત સંસ્થાને પ્રાથમિકતા આપવી. આ સંસ્થાઓમાં પણ બને ત્યાં સુધી ડિગ્રી કોર્સ જ કરો, જો કોઈ કારણોસર તેવું શક્ય ન હોય તો જ ડિપ્લોમા અથવા સર્ટિફિકેટ કોર્સનો વિકલ્પ પસંદ કરો.

૧. B. Des. GRAPHIC DESIGN (Bachelor of Design)

ગ્રાફિક ડિઝાઇન કોર્સમાં, વિદ્યાર્થીઓ પાસે ઉદ્યોગ સંબંધિત કુશળતા અને કોમ્પ્યૂટર ગ્રાફિક્સ, ઈલેક્ટ્રોનિક ઈમેજિંગ અને ઉત્પાદન ટેકનિક જાણવાની તક હોય છે. વધુમાં, ગ્રાફિક ડિઝાઇન અભ્યાસક્રમો સ્કેનર્સ, ડિજિટલ કેમેરા, કોમ્પ્યૂટર આધારિત હાર્ડવેર અને સોફ્ટવેરનો ઉપયોગ કરે છે અને એક વ્યાવસાયિક તરીકે અન્ય તમામ જરૂરી કુશળતા પૂરી પાડે છે. વિદ્યાર્થીઓ સૌંદર્યની દૃષ્ટિએ આનંદદાયક અને મનમોહક છબીઓ અથવા પ્રમોશનલ પ્રકાશનો બનાવવા માટે શબ્દો, ચિહ્નો, રંગો અને દ્રષ્ટિકોણનું સંતુલન શીખે છે. સ્નાતકો ગ્રાફિક ડિઝાઇન સોફ્ટવેર અને કેમેરા, સાઉન્ડ મશીનો અને ઔદ્યોગિક પ્રિન્ટરો સહિત અન્ય આવશ્યક તકનિકો વાપરવા માટે ટેકનિકલ કુશળતા મેળવે છે.

SUBJECTS COVERED IN THE COURSE

- Communication studies
- Histroy of Design
- Histroy fundamentals and Type design/ calligraphy
- Packaging
- Visual Ergonomics
- Science, Society and Culture
- Identity & Branding
- Illustration
- Photography

- Persuasion and pitch
- Visual Language
- SLA 4-Image Making/Semiotics
- Construction Drawing
- Graphic Design
- Digital Media
- Elements of Animation
- Design Management
- Asthetics
- Graphics Design Project
- Contemproary Concerns
- Print Publication (Book, newspaper, magazine, brochure and folder), Type in Electronic Media and Titling)
- Elements of Film & Video
- Software based modeling Techniques
- Approaches to Material Culture

BACHELOR OF GRAPHIC DESIGN COLLEGES IN GUJARAT

National Institute of Design - NID, Opposite Tagroe Hall, Rajnagar Society, Paldi, Ahmedabad, Phone: 07926629500 Email: cmr@nid.edu http://www.nid.edu		
Unitedwrold Institute of Design (UID), , Uvarsad-Vavol Rd, Gandhinagar, Ph: +91 9667048555, Web: karnavatiuniversity.edu.in	Karnavati University	3,00,000
SWARRNIM INSTITUTE OF DESIGNS, AdalajKalol Hwy, Gandhinagar, Phone: +91 9512343333 info@swarrnim.edu.inwww.swarrnim.edu.in	Swarnim Startup & Inovation University	

ઉપર આપેલા કોર્સને સમાન બીજો કોર્સ

2. B. Des. VISUAL COMMUNICATION (GRAPHICS) (Bachelor of Design)

B. Des. Visual Communication Colleges in Gujarat

United world Institute of Design (UID), A/907, Uvarsad, Gandhinagar Highway, Karnavati Knowledge Village, Ahmedabad Ph. 9033001243/83 www.karnavatiuniversity.edu.in	Karnavati University	3,00,000
Faculty of Design, Parul University, P.O.Limda,Dist. Vadodara, Gujarat,Phone: +91-2668-260312 (202)-(300) (307) Email: admissions@paruluniversity.ac.in Web: www.paruluniversity.ac.in		
Khyati School of Design,Nandoli,Ahmedabad Ph: 9099271000/4000 www.khyatischoolofdesign.com		

3. B. Des. COMMUNICATION DESIGN (Bachelor of Design)

બેચલર ઓફ ડિઝાઈન ઈન કોમ્યુનિકેશન ડિઝાઈન ૩ વર્ષનો કોર્સ છે અને ગ્રાફિક ડિઝાઈન, જાહેરાત, કોર્પોરેટ બ્રાન્ડિંગ, ઉત્પાદન પેકેજિંગ, પ્રકાશન, વેબડિઝાઈન અને અન્ય સહિત દૃશ્ય સંચાર (Visual Communication) અને તેની વિવિધ પદ્ધતિઓની ભાવિ દિશા પર ધ્યાન કેન્દ્રિત કરતા તાજેતરના જ્ઞાન અને ટેકનોલોજીનો સમાવેશ થાય છે. વિદ્યાર્થીઓ આકર્ષક અને વિકસતી ઈન્ડસ્ટ્રીના પડકારો ઝીલવા માટે મીડિયાની વ્યાપક શ્રેણી દ્વારા સંચાર ડિઝાઈનની ગહન સમજ મેળવશે. વિદ્યાર્થીઓ એક વ્યાવસાયિક પર્યાવરણમાં સંચાર ફરજોનું નિરીક્ષણ કરશે અને ડિઝાઈન સમસ્યાઓ વિશ્વાસપૂર્વક જવાબ કેવી રીતે આપવોતે સમજશે.આ કાર્યક્રમમાં સૈદ્ધાંતિક શિક્ષણ તેમજ વ્યવહારુ અનુભવનો સમાવેશ થાય છે અને આ ઉપરાંત વિદ્યાર્થીઓને ડિઝાઈન અભ્યાસ સંબંધિત સંશોધન

પ્રવૃત્તિઓમાં ભાગ લેવા તક મળે છે અને વ્યવસાય નિષ્ણાતો સાથે સંપર્કવ્યવહાર પણ કરવા મળે છે.

SUBJECTS COVERED IN THE COURSE

- Design Layout illustration
- Design with Types
- Histroy Of Communication Design
- Communication Theroy
- Science and Liberal Art
- Contemprorary Art and Design
- Spatial Graphics, Advertising Design
- Interactive Design and Information Design
- Publication Design
- Corproate Identity Typography
- Design Process
- System Design Film Design
- Visual Merchandising

B. Des. Communication Design Colleges in Gujarat

Maharaja Ranjitsinh Gaekwad Institute of Design, Msu University, Vadodara Phone: 0265 - 2795555, Web: www. msubaroda.ac.in www.mridbaroda.com	MS University	1,37,300
GLS Institute of Design, GLS Campus, Opp. Law Garden, Ellisbridge, Ahmedabad Ph: 9687477375, 079 26440532, 26468513 Email: design@glsuniversity.ac.inwww.glsid.org	GLS University	2,00,000
School of Design, Anant University, Ahmedabad 02717-302000, 8819919999 www.anu.edu.in info@anu.edu.in	Anant University	1,45,000
Indus Design School, Indus University, Rancharda, Ahmedabad Ph: 02764 260277 / 78 /79 Email: info@indusuni.ac.in Web: www.indusuni.ac.in	Indus University	
School of Design, Earthspace, Hazira Road, Opp ONGC, Surat Ph.: 0261 4088100 / 04 Email: info@aurouniversity.edu.in www.aurouniversity.edu.in	Auro University	

4. B. Des. ANIMATION AND FILM DESIGN (Bachelor of Design)

આ કોર્સ ફિલ્મ વિકાસ પર મજબૂત ભાર દ્વારા વિદ્યાર્થીઓના સૈદ્ધાંતિક વિચારણા માટે તૈયાર કરાય છે.

ફ્રી હેન્ડ અને ચિત્ર ડિઝાઈન, વિજ્ઞાન અને લિબરલ આર્ટ્સ, દ્રશ્યકરણ અને પૂર્વ-ઉત્પાદન પદ્ધતિઓ,પ્રાયોગિક એનિમેશન અને કથાવર્ણનની સમજણ પરના મુદ્દાઓ આવરી લેવાય છે.

એનિમેશન ડિઝાઈનના વિદ્યાર્થીઓ માટે અભ્યાસક્રમ મુવિંગ ઈમેઝિસ સાથે સંબંધિત છે. એનિમેશન ડિઝાઈન શીખનારાઓએ જેમ કે વ્યક્તિત્વ અને વ્યંગ્ય ચિત્ર, શુદ્ધગતિ વિજ્ઞાન, રેખા ચિત્ર, વિઝ્યુઅલ સ્ક્રિપ્ટિંગ, સ્ટોરી બોર્ડિંગ, પિક્સલેશન, અને મોડેલ એનિમેશન ડિઝાઈન જેવી ખાસ કુશળતા અને એનિમેશન ટેકનિક મેળવી જરૂરી છે. અહી એનિમેશન ડિઝાઈન ટેકનિક નિપુણતા સાથે વર્ણનાત્મક સામગ્રી પર આવશ્યક. મજબૂત પકડ દ્વારા અસરકારક સંચાર વિકસાવે છે.

SUBJECTS COVERED IN THE COURSE

- Communication studies
- Histroy of Design
- Typography

- Illustration
- Visual Ergonomics
- SLA -3 Science, Society and Culture
- Introduction to narrative structure (Film and video theroy structure)
- Drawing for Animation - I (Human Anatomy) Photography
- Sound Design
- Photography
- 2D & 3D Animation software Techniques
- Visual Language
- SLA 4-Image Making/Semiotics
- Elements of animation and title design
- Elements of editing
- Introduction to Digital Tools II
- Animation principle & techniques and pre-production principals
- Design Management
- Studio and Lab visit
- Approaches to Material Culture
- Introduction to script writing
- Visual Scripting
- Contemproary Concerns
- Kinetics
- Advertising Film Making
- Indian film and history of cinema
- Production Design for animation & visual effects
- Shrot Film or Documentary Film
- Personalities and Caricature (Character Design)
- Introduction to Digital Tools II (CGI)
- Introduction to Interactive media
- Research Methods
- Stop Motion

B. Des. ANIMATION& FILM DESIGN COLLEGES IN GUJARAT

National Institute of Design - NID, Ahmedabad, Opposite Tagore Hall, Rajnagar Society, Paldi, Ahmedabad, Phone: 07926629500 Email: cmr@nid.eduwww.nid.edu, Fees / Year Rs. 2,10,800

5. B. Des. MOVING IMAGES [Film, Video & Animation] (Bachelor of Design)

ફિલ્મ અને વિડિયો અને એનિમેશન વિશિષ્ટ ક્ષેત્રો પદ્ધતિઓ અને તકનિકી લાક્ષણિકતાઓમાં વધુ કેન્દ્રિત હોય છે અને ઈમેજના સૌંદર્યશાસ્ત્રથી અલગ હોય છે, મૂવિંગ ઈમેજ અભ્યાસક્રમ ઈમેજના પરંપરાગત માળખા અને ઈમેજ સાથે સંચારની પરંપરાગત રીતોમાં કેન્દ્રિત છે. અભ્યાસક્રમ 2D અને 3D એનિમેશન, સિનેમેટોગ્રાફી, દિશાનિર્દેશ, સેટ ડિઝાઈન, સાઉન્ડ અને વિઝ્યુઅલ સંપાદન અને સ્ક્રિપ્ટલેખનમાં વિદ્યાર્થીઓને પરિચય આપે છે. વિવિધ શૈલીઓનાં ચલચિત્રો, ઇતિહાસ અને એપ્રિસિએશન માટે સૈદ્ધાંતિક ઈનપુટ આપવામાં આવે છે.

SUBJECTS COVERED IN THE COURSE

- Sequential Art Script Story Board
- Basic Animation 3D Animation Moving Graphics
- Camera and Lights Film Editing Sound Editing
- Design Process System Design
- Production Management
- History Of Moving Images Part-1
- Film Design
- Science and Liberal Art Part-1 Contemproary Art and Design Part-1

B. Des. MOVING IMAGES COLLEGE in Gujarat

MAHARAJA RANJITSINH GAEKWAD INSTITUTE OF DESIGN, MS University, Vadodara, Phone: 0265 - 2795555 Web: www.msubaroda.ac.inwww.mridbaroda.com

MS University Rs. 1,37,300

ઉપર આપેલા કોર્સને સમાન બીજો કોર્સ

B. Des. ANIMATION & MOTION GRAPHICS COLLEGE in Gujarat

United world Institute of Design (UID),Karnavati University, Uvarsad-Vavol Rd, Gandhinagar, Phone: +91 9667048555

info@karnavatiuniversity.comhttps:// karnavatiuniversity.edu.in

Karnavati University Rs. 3,00,000

6. B. Des. FILM AND VIDEO COMMUNICATION (Bachelor of Design)

આ કોર્સ શાસ્ત્રીય ફિલ્મ નિર્માણ પરંપરા અને ટૂંકી ફિલ્મોમાં વિદ્યાર્થીઓને તાલીમ આપે છે. ફિલ્મ-નિર્માણ ડિઝાઇનનો કેન્દ્રીય અને પરિધી વિસ્તાર છે. વિદ્યાર્થીઓ ડિઝાઇન જાણકાર ફિલ્મ નિર્માતાઓ બને છે. ચલચિત્ર-નિર્માણ બહુવિધ પ્રકૃતિ ધરાવે છે, જેમાં પોશાક, જગ્યા, પ્રકાશ, કેમેરા, ગ્રાફિકડિઝાઇન, અને ફર્નિચરનો સમાવેશ થાય છે.

ફિલ્મ અને વીડિયો ડિઝાઇન અભ્યાસક્રમો મજબૂત વર્ણનાત્મક સામગ્રી પર ભાર મૂકે છે. ફિલ્મ અને વીડિયો મીડિયા દ્વારા સંચાર કરવા માટે ફિલ્મ અને વીડિયો કેમેરા અને સંપાદન સિસ્ટિમો જેવા સાધનોની જરૂર પડે છે. ઉપરાંત, સામાજિક અને વ્યાવસાયિક ક્ષેત્રોમાં સંચાર જરૂરિયાતો સમજવા વૈચારિક પ્રક્રિયાઓનું પણ પાલન કરવું જરૂરી છે.

ફોટોગ્રાફી, વીડિયોગ્રાફી, ફિલ્મ ભાષા / ફિલ્મ થિયરીમાં, સિનેમેટોગ્રાફી, એડિટિંગ, સ્ક્રિપ્ટ લેખન, ઉત્પાદન ડિઝાઇન વગેરે જેવા વિષયો ફિલ્મ અને વીડિયો ડિઝાઇનના તમામ મહત્ત્વપૂર્ણ પાસાઓની ખૂબ જ મજબૂત સૈદ્ધાંતિક સમજણ વિકસાવે છે. ભારતમાં વિકાસશીલ મીડિયા ઉદ્યોગ સાથે ફિલ્મ અને ડિઝાઇન અભ્યાસક્રમોએ કારકિર્દીના વિવિધ વિકલ્પો ખોલ્યા છે.

B. Des. FILM & VIDEO COMMUNICATION COLLEGE in Gujarat

National Institute of Design - NID, Opposite Tagore Hall, Rajnagar Society, Paldi, Ahmedabad, Phone: 079-26629500 Email: cmr@nid.edu

Fees / Year : Rs. 2,10,800

આ પ્રકારના ક્ષેત્રોમાં કામના પ્રકાર અને વ્યવસાય ક્ષેત્રોનાં નામ નીચે આપેલ છે.

આ સિવાય પણ બહુ બધા પ્રકારનાં કામ અને વ્યવસાયની તકો આ ક્ષેત્રમાં રહેલી છે

WORK TYPE (કામના પ્રકાર)

- Print media
- Digital media
- Advertising & marketing
- Character Designers
- Photo and Video Editing.
- Game Designing
- Leading Corporate
- 3D visualisers
- Animation professionals
- Motion graphics designers
- Pre production artists
- Digital content producer
- Digital consultant
- Packaging industry
- UX/UI designers
- Web designers
- Art directors
- Teachers
- Visual effects artists
- Digital artists

WORK AREAS

- Design Firms
- Digital Media Professionals
- Colleges or Schools
- Arts Classes or Coaching Institutes
- Studios
- Manufacturing Units (for Designing work)

આ સિવાય પણ બહુ બધાં પ્રકારનાં કામ અને વ્યવસાયની તકો આ ક્ષેત્રમાં રહેલી છે જેમ કે તમે તમારો પોતાનો કંઈક વ્યવસાય પણ શરૂ કરી શકો છો.

એ-૧૦૦૬, ટિટાનિયમ સિટી સેન્ટર
સીમા હોલની સામે,
શ્યામલ ચાર રસ્તા, અમદાવાદ.
મો-૭૭૭૯૦૫૭૫૪૧

30 હોટેલ મેનેજમેન્ટમાં પણ કારકિર્દી બનાવી શકાય

– વિકાસ વર્તુળ ટ્રસ્ટ

ભારતીય સનાતન હિન્દુ સંસ્કૃતિમાં અતિથિને દેવ સમાન ગણવામાં આવ્યા છે. અતિથિને અહીં સહજ ઉમળકા સાથે સત્કાર અપાય છે. તેની આગતા-સ્વાગતા થાય છે. મહેમાનને માટે વિશિષ્ટ ભોજનની વ્યવસ્થા થાય છે. અને પ્રેમથી જમાડવામાં આવે છે. अतिथि देवो भवની આ પરંપરા હવે એક વ્યવસાય સ્વરૂપે આજે પ્રચલિત છે. વર્તમાન સમયમાં લોકો દ્વારા પ્રવાસ સતત થતો રહે છે. ભાગદોડના સમયમાંથી માણસને થોડા દિવસો - કહો કે એક-બે દિવસનો પણ નવરાશનો સમય મળી જાય તો માણસ નાની એવી ટ્રીપ ગોઠવી નાખે છે. અને ફરવું કોને ન ગમે! એમાંય ભારત જેવા ભરચક વિવિધતા ધરાવતા દેશમાં કોઈપણ રાજ્યના કોઈપણ સ્થળની આસપાસ હવા ખાવાલાયક સ્થળ, ધાર્મિક સ્થળ, ઐતિહાસિક સ્થળ, વોટરપાર્ક કે એસેલવર્લ્ડ જેવાં એન્ટરટેઈનમેન્ટના સ્થળ વગેરે અનેક વિશેષતા ધરાવતાં સ્થળ મળી રહે છે. જેને કારણે વર્ષે ભારતમાં ૩૦ લાખથી વધુ વિદેશી પ્રવાસીઓ આવે છે. જો કે હવે પ્રવાસ માત્ર આનંદ-પ્રમોદ માટે જ થતો નથી. આર્થિક ક્ષેત્રે છેલ્લા એક દાયકામાં બદલાયેલા પરિદૃશ્યને કારણે બિઝનેસ હેતુથી કે નોકરીના કામે એક દેશમાંથી બીજા દેશમાં અને ભારતમાં જ એક રાજ્યમાંથી બીજા રાજ્યમાં અથવા એક શહેરમાંથી બીજા શહેરમાં જનારા એક્ઝિક્યુટિવ્ઝ અને એન્ટરપ્રિન્યોર્સની સંખ્યા ઓછી નથી અને તેમાં સતત વધારો થઈ રહ્યો છે.

આ બધાં કારણોથી પ્રવાસન ઉદ્યોગનો વિકાસ તો થયો જ છે, પરંતુ તેની સાથે ઘનિષ્ઠ રીતે જોડાયેલ હોટેલ ઉદ્યોગનો પણ ખૂબ જ ઝડપથી વિકાસ થયો છે, થઈ રહ્યો છે. દરેક પ્રવાસી માટે પાયાની જરૂરિયાત જે-તે સ્થળે રહેવાની-જમવાની છે, જેને પૂરી કરવાનું કાર્ય હોટેલ ઉદ્યોગ કરે છે.

હોસ્પિટાલિટી ઈન્ડસ્ટ્રી તરીકે ઓળખાતા હોટેલ અને કેટરિંગ ઉદ્યોગની ઉપયોગિતા આજે માત્ર આનંદપ્રમોદ(Leisure) માટે પ્રવાસ કરનારા પ્રવાસીઓ માટે જ સીમિત રહી નથી. કોર્પોરેટ ક્ષેત્રે આવી રહેલા પરિવર્તનોની અસર અહીં પણ વર્તાય છે. વિવિધ પ્રકારના બિઝનેસ ફંક્શનો માટે હોટેલનો ઉપયોગ થાય છે. કોર્પોરેટ જગતની કંપનીઓ તેમની બોર્ડની મિટિંગ, કોન્ફરન્સ, સેમિનાર, વગેરેનું આયોજન હોટેલમાં કરે છે. આ ઉપરાંત પ્રતિષ્ઠિત કંપનીઓ સ્ટાફની ભરતી માટે ખાસ કરીને માર્કેટિંગ ક્ષેત્રમાં અને એમાંય ખાસ કરીને મેડિકલ રેપ્રઝેન્ટેટિવની ભરતી માટે પણ હોટલોનો જ ઉપયોગ કરે છે. વિવિધ પ્રકારના એક્ઝિબિઝન(પ્રદર્શનો) પણ હોટેલમાં યોજાય છે.

હવે તો સામાજિક અને કૌટુંબિક પ્રસંગો પણ હોટેલમાં યોજાય છે. નાના-મોટા પ્રસંગે, જન્મદિવસ નિમિત્તે હોટેલમાં પાર્ટી આપવાનું હવે પ્રચલિત બનતું જાય છે.

હોટેલરિંગ (Hoteliering) મૂળભૂત રીતે સેવા ઉદ્યોગ (Service Industry) છે. હોટેલના પ્રકાર જોઈએ તો જુદી જુદી સગવડતા-સવલતોને આધારે સ્ટાર રેટિંગ મેળવેલ હોટેલ, એરપોર્ટ હોટેલો, રેસ્ટોરન્ટસ, હાઈ-વે હોટેલ, હોલિડે કેમ્પસ, ક્લબ, રિસોર્ટ્સ, તરતી હોટેલ, પેલેસ હોટેલ, મોટેલ વગેરે. આ ઉપરાંત ટ્રેઈન-બસ-વિમાન મુસાફરી દરમ્યાન યાત્રીઓને અપાતી કેટરિંગ સર્વિસ, શાળા-કોલેજો, ઓફિસ-ફેક્ટરી વગેરેમાં અપાતી ફૂડ સર્વિસ પણ એક પ્રકારે આ હોટેલનો જ એક પ્રકાર ગણી શકાય. કેવા પ્રકારની કામગીરી હોય છે આ હોટેલોમાં ?

કોઈપણ પ્રકારની હોટેલમાં, આવનાર મહેમાનો-

ગ્રાહકોને સારામાં સારી સુવિધા આપવા માટે કેટલાક મહત્ત્વના વિભાગોમાં કામગીરીની વહેંચણી કરવામાં આવે છે. આપણે આ વિવિધ વિભાગોની કામગીરી ક્રમશઃ જોઈએ.

ફ્રંટ ઓફિસ :

હોટેલમાં આવતા મહેમાનને આવકારવાનું સૌપ્રથમ કાર્ય આ વિભાગના લોકો કરે છે. ફ્રંટ ઓફિસ મેનેજર હોટેલ માટે રૂમ રિઝર્વેશન તથા રૂમ એસાઈન્મેન્ટસનું સંકલન જુએ છે અને ફ્રંટ ડેસ્ક સ્ટાફને તાલીમ અને નિર્દેશ આપે છે. મહેમાનોને વિનમ્રતાપૂર્વક અને પ્રભાવશાળી રીતે આવકારવા, તેમની ફરિયાદો અને સમસ્યાઓ ઉકેલવી, વિશેષ સેવા પૂરી પાડવી વગેરે કામગીરી આ વિભાગના લોકો કરે છે.

ફ્રંટ ઓફિસ મેનેજર તેમના વિભાગ હેઠળના રિસેપ્શનીસ્ટ ક્લર્ક, રિઝર્વેશન ક્લર્ક, ઈન્ફર્મેશન આસિસ્ટન્ટ, બેલ કેપ્ટન, બેલબોય અને ડોરમેનના કાર્યોની દેખરેખ રાખે છે અને જરૂર પડ્યે સલાહસૂચન કરે છે.

હાઉસ કીપિંગ :

હોટેલ એક મોટું ઘર છે. આથી જેમ ઘરની સાફ-સફાઈ સહિતની માવજત લેવાય છે તેવી જ રીતે હોટેલની માવજત પણ મોટાપાયે કરવી જરૂરી છે અને એટલે જ દરેક હોટેલમાં હાઉસ કીપિંગ વિભાગ હોય છે. જેના માણસો રૂમ, હરવાફરવા માટેની જગ્યા, લોબી, રેસ્ટોરન્ટ, ડાઈનિંગ હોલ અને પાર્ક(ઉદ્યાન) વગેરેની સફાઈ, સ્વચ્છતા, માવજતનું કામ કરે છે. આ ઉપરાંત આ વિભાગ ઈન્ટિરીયર એટલે કે રૂમ, રેસ્ટોરન્ટ, ડાઈનિંગ હોલ વગેરેમાં ફૂલો, કૂંડામાં વાવેલા રોપા અને કલાત્મક ચિત્રો સાથે યોગ્ય સાજ-સજાવટ પણ કરે છે. આ વિભાગનું સંપૂર્ણ સંચાલન એક્ઝિક્યુટિવ હાઉસકીપર કરે છે.

એક્ઝિક્યુટિવ હાઉસકીપર મહેમાનોના રૂમમાં પથારીથી માંડીને બેઠક વ્યવસ્થા, ટેબલ ક્લોથ, નેપ્કિન, બાથરૂમ વગેરેમાં સાબુ, ટુવાલ વગેરે જરૂરી સામગ્રીની વ્યવસ્થા, કપડાં ઈસ્ત્રી કરવા વગેરે તમામ બાબતો પર ધ્યાન આપે છે.

ફૂડ એન્ડ બેવરેજીસ :

ફૂડ એન્ડ બેવરેજીસ મેનેજર હોટેલના ભોજન વિભાગની વિવિધ સવલતોનું સંચાલન અને નિયમન કરે છે. તે મહેમાનોને પસંદ પડે તેવા આકર્ષક મેનુ (Menu) તૈયાર કરે છે. અને તેના ખર્ચને અનુરૂપ દરેક આઈટેમની કિંમત નક્કી કરે છે, ભોજનની દરેક આઈટમ અને અન્ય પુરવઠાના અસરકારક ઉપયોગ તરફ લક્ષ્ય આપે છે, અને સૌથી મહત્ત્વની બાબત ફૂડ ક્વોલિટી અર્થાત્ ખાવાની દરેક વસ્તુની ગુણવત્તા જાળવવાનું કામ કરે છે. દરેક મહેમાનને શક્ય એટલી ઝડપથી સેવા પૂરી પાડવા તે આ વિભાગના માણસોને તૈયાર કરે છે, તાલીમ આપે છે.

આ વિભાગનું મુખ્ય કામ કિચન અને રસોઈઘરમાં હોય છે. જેનો સંપૂર્ણ કારોબાર શેફ ડી ક્યુસાઈન(Chef de cusine) હસ્તક હોય છે.તેને મદદ કરવા અને સંકલન જાળવવા માટે સાઉસ-ચેફ (SousChef) હોય છે. આ વિભાગના ઈન્ચાર્જ શેફ ડી પેર્તીસ (Chef de Partis) હોય છે. જ્યાં મહેમાનો ભોજન માટે બેસે છે તે ડાઈનિંગ હોલનો સંપૂર્ણ હવાલો મેઈટર ડી હોટેલ (Maitre de Hotel) પાસે હોય છે. જે વ્યક્તિ ભોજન (Food) પીરસે છે તેને ડેમી શેફ ડી રેન્જ (Demi Chef de Range) અથવા સ્ટુઅર્ડ કહે છે. બાર્ટેન્ડર ડ્રિંક્સ આપે છે.

આ ઉપરાંત ફૂડ સર્વિસ મેનેજરે તેમના વિભાગ માટે જરૂરી ટેબલ વેર, પેપર, ક્લીનિંગ સપ્લાય, રસોઈ માટેનાં વાસણો, ફર્નિચર વગેરેની ખરીદી અંગે પણ નિર્ણયો લેવાના રહે છે. રસોઈકામ માટે જરૂરી ઉપકરણો અને તેના રિપેરિંગ સંબંધી બાબતો પણ તેણે તપાસવાની રહે છે. રેસ્ટોરન્ટસ હોટેલોમાં સાંજે અને શનિ-રવિમાં લોકોનો ધસારો વધુ જોવા મળે છે તે બાબતને પણ આ વિભાગે ખ્યાલ રાખવાનો હોય છે.

એકાઉન્ટિંગ : અન્ય ઉદ્યોગોની જેમ હોટેલ ઉદ્યોગમાં પણ સ્ટાફ, મટિરિયલ, વેચાણ, મેઈન્ટેનન્સ વગેરે હોય છે. નાણાં સતત આવતાં રહે છે અને ખર્ચ પણ થતો રહે છે. હોટેલની આ નાણાકીય બાબતો એકાઉન્ટિંગ વિભાગ સંભાળે છે.

આ સિવાય પણ અનેક વિભાગો છે જેના દ્વારા હોટેલમાં મહેમાનો-ગ્રાહકોને સવલતો-સગવડો પૂરી પાડવામાં આવે છે.

હોટેલ ઉદ્યોગ અને તેની કામગીરી વિશે આટલું જાણ્યા પછી ઉપરોક્ત પૈકી કોઈપણ વિભાગમાં કામ કરવાની તમન્ના ધરાવતા હો તો તેને માટેના ઘણા માર્ગો છે. હોટેલ ઉદ્યોગમાં નોકરી મેળવવા કે વ્યવસાય કરવા માટે આ ક્ષેત્ર સંબંધી કોર્સ કરવો જરૂરી નથી. પરંતુ જો ભણ્યા હોઈએ તો અવશ્ય ઉપયોગી થાય છે.

ધો. ૧૦ પછી આ ક્ષેત્રમાં આવવા માગતા વિદ્યાર્થીઓ માટે દેશભરમાં પથરાયેલી ફૂડક્રાફ્ટ ઈન્સ્ટિટ્યૂટ ખાતે ફ્રંટ ઓફિસ ઓપરેશન એન્ડ હોટેલ એકાઉન્ટિંગ, ટ્રાવેલ એન્ડ ટૂરિઝમ, ફૂડ એન્ડ બેવરેજીસ સર્વિસ, હોટેલ રિસેપ્શન એન્ડ બૂક-કીપિંગ, રેસ્ટોરન્ટ એન્ડ કાઉન્ટર સર્વિસસીઝ, કૂકરી ક્રાફ્ટ, પ્રિઝર્વેશન, કેનિંગ એન્ડ ફૂડ પ્રોસેસિંગ, બેકરી એન્ડ કન્ફેક્શનરી, હાઉસ કીપિંગ, સેક્રેટરિયલ પ્રેક્ટિસ, ઓફિસ મેનેજમેન્ટ, PABX સ્વીચ બોર્ડ ઓપરેશન્સ ડિપ્લોમા(૬ મહિનાથી ૨ વર્ષ), બ્યૂટી કલ્ચર/ કોસ્મેટોલોજી વગેરે ૬ મહિનાથી એક વર્ષના સમયગાળાના અઢળક કોર્સ થાય છે. જો કે ગુજરાતમાં આ બધા કોર્સ નેશનલ કાઉન્સિલ ઓફ હોટેલ મેનેજમેન્ટ એન્ડ કેટરિંગ ટેકનોલોજી દ્વારા સંચાલિત ઈન્સ્ટિટ્યૂટ ઓફ હોટેલ મેનેજમેન્ટ, કેટરિંગ ટેકનોલોજી એન્ડ એપ્લાઈડ ન્યુટ્રિશન(અમદાવાદ) ખાતે ઉપલબ્ધ છે.

ધો. ૧૨ પછી આ ક્ષેત્રમાં તક વધી જાય છે. ભારત સરકારના પ્રવાસન મંત્રાલય હેઠળ નેશનલ કાઉન્સિલ ફોર હોટેલ મેનેજમેન્ટ કેટરિંગ ટેકનોલોજી (NCHMCT) દ્વારા દેશભરમાં ૨૨ શહેરોમાં તેના સંસ્થાનો (Institutes) ખાતે ડિપ્લોમા પ્રોગ્રામ ઈન હોટેલ મેનેજમેન્ટનો ત્રણ વર્ષનો કોર્સ ઉપલબ્ધ છે. જેમાં કોઈપણ પ્રવાહમાં અંગ્રેજી વિષય સાથે ધો. ૧૨ પાસ ઉમેદવાર પ્રવેશપાત્ર છે. વિદ્યાર્થીની ઉંમર જે-તે વર્ષે ૧ જુલાઈએ ૨૨ વર્ષથી વધુ ન હોવી જોઈએ. SC/ST ઉમેદવાર ૨૫ વર્ષની ઉંમર સુધી આ કોર્સમાં જોડાઈ શકે છે. દેશભરના તમામ સંસ્થાનોમાં પ્રવેશ માટે એક જ પ્રવેશ પરીક્ષાના આધારે પ્રવેશ અપાય છે જેમાં કુલ બેઠકોના ૧૫ ટકા SC માટે અને ૭.૫ ટકા બેઠકો ST માટે અનામત છે.

૩ વર્ષના આ ડિપ્લોમા અભ્યાસક્રમ દરમ્યાન પ્રથમ વર્ષે પ્રયોગશાળાના માહોલમાં વિદ્યાર્થીને રસોઈ બનાવવી, ટેબલ પર ફૂડ સર્વ કરવું, હોટેલરૂમની પથારી વ્યવસ્થિત કરવી વગેરે તથા હોટેલ અને પ્રવાસન સંબંધી મૂળભૂત બાબતો શીખવાય છે. દરરોજ પ્રેક્ટિકલ અને થિયરી ભણવાની રહે છે.

બીજા વર્ષના પ્રથમ છ મહિના વિદ્યાર્થીઓને હોટેલમાં જીવંત વાતાવરણમાં તેમનું કૌશલ્ય (Skill) કેળવવાની તક અપાય છે. જે-તે હોટેલમાં આ માટેની વ્યવસ્થા સંસ્થાન દ્વારા જ કરવામાં આવે છે. વિદ્યાર્થીઓ આ દરમ્યાન વિવિધ ભારતીય ફૂડ બનાવતા શીખે છે.

ત્રીજા વર્ષે અંતિમ તબક્કામાં વિદ્યાર્થીને હોટેલ ઉદ્યોગ સંબંધી ફાઈનાન્સિયલ મેનેજમેન્ટ, સેલ્સ, માર્કેટિંગ વગેરે બાબતો શીખવાય છે. વિદ્યાર્થીઓ જ્યાં ભણે તે ઈન્સ્ટિટ્યૂટમાં જ મેસ પ્રોક્ટર, હોસ્ટેલ પ્રોક્ટર વગેરેની ભૂમિકા દ્વારા તથા સ્ટુડન્ટ યુનિયનના સેક્રેટરી, પ્રેસિડન્ટ, જનરલ સેક્રેટરી વગેરેની ભૂમિકા દ્વારા જવાબદારી વહન કરવાનું શીખે છે.

પ્રવેશ માટેની જાહેરાત ડિસેમ્બર-જાન્યુઆરીમાં આવે છે અને પ્રવેશ પરીક્ષા માર્ચ-એપ્રિલમાં આપવાની હોય છે. જો કે અમુક સંસ્થાઓ ધો. ૧૨ના પરિણામના સમયે પણ જાહેરાત આપતી હોય છે. પ્રવેશ પરીક્ષામાં (૧) રીઝનિંગ એન્ડ લોજિકલ ડિડક્શન (૨) ન્યૂમેરિક્સ એબિલિટી એન્ડ સાયન્ટિફિક એપ્ટિટ્યૂડ (૩) જનરલ નોલેજ અને (૪) ઈંગ્લિશ લેંગ્વેજના પ્રશ્નો પૂછાય છે. અંગ્રેજી /હિન્દી ભાષામાં પરીક્ષા આપી શકાય છે.

પ્રવેશ પરીક્ષામાં સફળ થનાર વિદ્યાર્થીને ઈન્ટર્વ્યૂ માટે દિલ્હી, કોલકત્તા, ચંદીગઢ, ચેન્નઈ, લખનૌ અને મુંબઈ ખાતે બોલાવાય છે. લેખિત પરીક્ષા અને ઈન્ટર્વ્યૂ બન્નેને આધારે અંતિમ પસંદગી થાય છે. ગુજરાતમાં આ કોર્સ અમદાવાદ ખાતે ઉપલબ્ધ છે.

કેટલીક સંસ્થાઓ દ્વારા હોટેલ મેનેજમેન્ટ અંગેના ચાર વર્ષના ડિગ્રી કોર્સ પણ થાય છે. ગુજરાતમાં રાજકોટ ખાતે આવેલ વિવેકાનંદ ઈન્સ્ટિટ્યૂટ ઓફ હોટેલ એન્ડ ટૂરિઝમ મેનેજમેન્ટ દ્વારા આવો જ ચાર વર્ષનો હોટેલ મેનેજમેન્ટ એન્ડ ટૂરિઝમ મેનેજમેન્ટ કોર્સ ઉપલબ્ધ છે. જેમાં વિજ્ઞાન, વાણિજ્ય, કલા પૈકી કોઈપણ ક્ષેત્રમાં ૪૫ ટકા સાથે ધો. ૧૨ પાસ ઉમેદવાર પ્રવેશપાત્ર છે. મોટે ભાગે અન્ય સંસ્થાઓમાં ધો. ૧૨માં ૫૦ ટકા જરૂરી છે. આ ડિગ્રી કોર્સના અંતે પ્રોજેક્ટ વર્ક પણ કરવાનું રહે છે. હોટેલ મેનેજમેન્ટ ક્ષેત્રે ગુજરાતમાં ડિગ્રી કક્ષાનો આ સૌ પ્રથમ કોર્સ રાજકોટની આ સંસ્થા દ્વારા શરૂ કરવામાં આવ્યો છે.

અંગ્રેજી વિષય સાથે ૪૫% હોય તેવા વિજ્ઞાન કે સામાન્ય પ્રવાહના ધો. ૧૨/સ્નાતક થયેલા ઉમેદવારો માટે આ ઈન્સ્ટિટ્યૂટ ખાતે એક વર્ષનો સર્ટિફિકેટ કોર્સ ઈન એકોમોડેશન ઓપરેશન એન્ડ ફ્રન્ટ ઓફિસ મેનેજમેન્ટ પણ ઉપલબ્ધ છે. જેમાં પ્રથમ છ માસમાં ફ્રંટ ઓફિસ પ્રોસિજર્સ, હાઉસ કીપિંગ મેનેજમેન્ટ, હોટેલ એકાઉન્ટન્સી, હોટેલ કમ્યૂનિકેશન, ઈન્ટિરિયર ડિઝાઈનિંગ વગેરે વિષયો ભણવાના રહે છે. છ માસ બાદ

૨૨ સપ્તાહની ઘનિષ્ટ ઔદ્યોગિક તાલીમ માટે વિદ્યાર્થીને ઈન્સ્ટિટયૂટ મારફતે જ સ્ટાર હોટેલોમાં મોકલવામાં આવે છે. આ કોર્સમાં વહેલા તે પહેલાના ધોરણે પ્રવેશ અપાશે. હોટેલ ઉદ્યોગમાં અંગ્રેજી ભાષાનું વિશેષ મહત્ત્વ છે. કારણ કે રિસેપ્શનીસ્ટથી માંડીને મોટા ભાગના લોકોએ આવનારા મહેમાન સાથે વ્યક્તિગત કે ફોન પર અંગ્રેજી ભાષામાં વાતચીતનું સ્તર સુધારવા માટે રાજકોટના આ સંસ્થાન દ્વારા 'બિઝનેસ ઈંગ્લિશ સર્ટિફિકેટ' કોર્સ પણ થાય છે. ટૂંકાગાળાના આ કોર્સ બાદ કેમ્બ્રિજ યુનિવર્સિટી (બ્રિટન)નું સર્ટિફિકેટ મળે છે.

હોટેલ મેનેજમેન્ટ ક્ષેત્રે ૩ વર્ષના ડિગ્રી કોર્સ પણ કરી શકાય છે. દેશભરમાં પ્રસિદ્ધ વેલકમ ગ્રૂપ ઓફ હોટેલ્સ દ્વારા મનિપાલ ખાતે ૩ વર્ષનો બેચલર ઓફ હોટેલ એડમિનિસ્ટ્રેશન કોર્સ થાય છે. જેમાં ૫૦ ટકા સાથે ધો. ૧૨ પાસ પ્રવેશપાત્ર છે. લેખિત પરીક્ષા, ગ્રૂપ ડિસ્કશન અને ઈન્ટરવ્યૂ દ્વારા પ્રવેશ અપાય છે. અભ્યાસ પછી આ ગ્રૂપની હોટેલોમાં નોકરીની તક મળે છે. અહીં ભણવા માટે મેરિટના આધારે ITC દ્વારા સ્કોલરશીપ પણ મળે છે.

તાજ ગ્રૂપ ઓફ હોટેલ્સ નવી દિલ્હી ખાતે બે વર્ષનો ગ્રેજ્યુએટ મેનેજમેન્ટ ટ્રેનિંગ પ્રોગ્રામ ચલાવે છે. પ્રથમ વર્ષમાં દર મહિને રૂ.૪૫૦૦નું સ્ટાઈપેન્ડ તથા બીજે વર્ષે રૂ. ૫૦૦૦નું સ્ટાઈપેન્ડ અપાય છે.

ઓબેરોય હોટેલ્સે આ ક્ષેત્રે કારકિર્દી બનાવવા માગતા વિદ્યાર્થીઓ માટે અલગથી ઓબેરોય સેન્ટર ઓફર લર્નિંગ એન્ડ ડેવલપમેન્ટ સ્થાપ્યું છે. જેમાં ૩ વર્ષનો હોટેલ ઓપરેશન્સ એન્ડ મેનેજમેન્ટ ટ્રેનિંગ પ્રોગ્રામ, ૩ વર્ષનો સિનિયર કિચન ટ્રેનિંગ પ્રોગ્રામ, ૨ વર્ષનો હાઉસ કીપિંગ એક્ઝિક્યુટિવ ટ્રેનિંગ પ્રોગ્રામ અને ૨ વર્ષનો મરક્યુરી ટ્રાવેલ્સ મેનેજમેન્ટ ટ્રેનિંગ પ્રોગ્રામ ભણાવાય છે. આ કોર્સમાં પ્રવેશ માટે સ્નાતક અથવા ડિપ્લોમા ઈન હોટેલ મેનેજમેન્ટ પાસ પ્રવેશ પાત્ર છે. લેખિત પરીક્ષા વત્તા ઈન્ટરવ્યૂ અને વિવિધ ટેસ્ટ દ્વારા પ્રવેશ અપાય છે.

આ ઉપરાંત વિવિધ ઈન્સ્ટિટ્યૂટમાં અનુસ્નાતક કક્ષાએ પણ વિવિધ કોર્સ ઉપલબ્ધ છે. સ્પેશ્યાલાઈઝ્ડ હોટેલ મેનેજમેન્ટ, ટીચિંગ ઓફ હોટેલ મેનેજમેન્ટ, ડિપ્લોમા ઈન ટ્રાવેલ એન્ડ ટૂરિઝમ, હોટેલ એડમિનિસ્ટ્રેશન વગેરે જુદા જુદા નામે કોર્સ થાય છે. નવી દિલ્હી અને મુંબઈ ખાતે ઈન્સ્ટિટ્યૂટ ઓફ હોટેલ મેનેજમેન્ટ, કેટરિંગ ટેકનોલોજી એન્ડ એપ્લાઈડ ન્યુટ્રિશન દ્વારા હોટેલ મેનેજમેન્ટ ક્ષેત્રે ડિપ્લોમા કોર્સ પછી એક વર્ષથી છ મહિના સુધીના સમયગાળાના કોર્સ ઉપલબ્ધ છે. જેના દ્વારા વિશેષ તાલીમ મેળવી શકાય છે. અહીં ફૂડ પ્રોડક્શન મેનેજમેન્ટ/ ડાઈટેટિક્સ એન્ડ ન્યુટ્રિશન / ટીચિંગ ઓફ હોટેલ મેનેજમેન્ટ/ હાઉસ કીપિંગ / ટ્રાવેલ એન્ડ ટૂરિઝમ 'ફ્રંટ ઓફિસ એન્ડ ટૂરિઝમ મેનેજમેન્ટ/ સ્પેશ્યલાઈઝ્ડ હોટેલ મેનેજમેન્ટ જેવા વિષયોમાં સ્પેશ્યલાઈઝેશનની તક મળે છે.

હોટેલ ઉદ્યોગ ક્ષેત્રમાં રસ ધરાવતા કોઈપણ વિદ્યાર્થી વિવિધ કોર્સ દ્વારા કારકિર્દી બનાવી શકે છે. આમ છતાં આ ક્ષેત્રમાં રહેલી કામગીરીને આધારે વિદ્યાર્થી પાસે કેટલાક પ્રકારના ગુણો (Characteristics) અપેક્ષિત હોય છે. હોટેલ ઉદ્યોગમાં આવનાર વિદ્યાર્થીનું વ્યક્તિત્વ આકર્ષક હોવું જોઈએ. સર્જનાત્મકતા અને સખત કામ કરવાની તેની તૈયારી જોઈએ. આ ક્ષેત્રમાં સતત લોકો સાથે કામ કરવાનું હોય છે. આથી લોકો સાથે વાતચીત કરવાની યોગ્ય આવડત, શિસ્ત, કુશળતા જરૂરી છે. હોટેલિયરિંગ એ કારકિર્દી નથી, પણ એક જીવન પદ્ધતિ-લાઈફ સ્ટાઈલ છે. બાહ્ય વ્યક્તિત્વ ધરાવતા વ્યક્તિને આ ક્ષેત્રમાં કામ કરવાનો આનંદ આવે છે અને તેનો વિકાસ પણ થાય છે.

હોટેલ મેનેજમેન્ટ ક્ષેત્રે ઉપરોક્ત પૈકી કોઈપણ અભ્યાસક્રમ પછી નોકરી માટેની તક ઘણી જ ઉજળી છે. આ ક્ષેત્રે ભારતમાં હજુ જોઈએ એટલો વિકાસ પણ થયો ન હોવાથી આ ક્ષેત્રના વિકાસની પણ ઉજ્જવળ તકો છે. ભારત સાંસ્કૃતિક ક્ષેત્રની જેમ ભૌગોલિક ક્ષેત્રે પણ ખૂબ જ વિવિધતા ધરાવતો વિશાળ દેશ છે. કાશ્મીરથી

કન્યાકુમારી અને કચ્છથી કોલકત્તા સુધી અનેક પ્રવાસી સ્થળ, હવા ખાવાલાયક સ્થળ, ધાર્મિક સ્થળ, ઐતિહાસિક સ્થળ આવેલા છે. જે દુનિયાભરના પ્રવાસીઓને આકર્ષે છે. વિશ્વનો સૌથી ઝડપથી વિકસી રહેલો ઉદ્યોગ પ્રવાસન ઉદ્યોગ છે. જેની સાથે હોટેલ ઉદ્યોગ સીધી રીતે સંકળાયેલો છે.

વળી, દેશમાં પણ એક રાજ્યમાંથી બીજા રાજ્યમાં લોકોનો પ્રવાસ, અવરજવર વધી ગયાં છે. બિઝનેસ પ્રવૃત્તિ વધતા સતત પ્રવાસ કરનારાઓની સંખ્યા ઘણી વધી છે, જે પ્રવાસન ક્ષેત્રની સાથે હોટેલ ઉદ્યોગનો વિકાસ દર્શાવે છે. આ બધા યાત્રીઓને રહેવા-જમવાની સગવડો આપવાનું કામ હોટલોનું છે.

આ ઉપરાંત હોટેલ ઉદ્યોગને સંલગ્ન અન્ય ક્ષેત્રોમાં પણ રોજગારના અવસર છે. હોટેલ મેનેજમેન્ટનો કોર્સ કર્યા પછી રેલવે, હોસ્પિટલ, એરલાઈન સેવા, મોટેલ, હોટેલો, રિસોર્ટ, રક્ષા સેવા, નાના રેસ્ટોરન્ટસ, ઔદ્યોગિક કેન્ટિન સહિતના જ્યાં જ્યાં લોકોના નિવાસી માટે કે તેમને સુંદર-સ્વાદિષ્ટ ભોજન પીરસવા માટેની વ્યાવસાયિક સેવા અપાતી હોય તે તમામ સ્થળે હોટેલ મેનેજમેન્ટના વિદ્યાર્થીઓને નોકરી મળી શકે છે. શરૂઆતમાં આ ક્ષેત્રે અલગ અલગ નોકરી કરી તમે તમારો સ્વતંત્ર વ્યવસાય પણ વિકસાવી શકો છો. આ તમામ બાબતો વિચારીને કેટલીક સારી એવી હોટેલોમાં જઈ તેના માહોલનો અનુભવ કર્યા પછી જો રસ પડી જાય તો આ ક્ષેત્રમાં તમે યશસ્વી કારકિર્દી ઘડી શકશો એ નિશ્ચિત છે.

વિકાસ વર્તુળ ટ્રસ્ટ,
ભાવનગર.

હોટલ ટૂરિઝમ

હોટેલ મેનેજમેન્ટ- ૧ વર્ષ

૧.રેસ્ટોરન્ટ કાઉન્ટર સર્વિસ

૨. હોટેલ હાઉસકીપિંગ

રાસ ફૂડ ક્રાફ્ટ એન્ડ રિસર્ચ ઈન્સ્ટિટ્યૂટ, સેલવાસ

સર્ટિફિકેટ કોર્સ ૬ થી ૧૨ માસ

૧. હોટલ મેનેજમેન્ટ
૨. રિસેપ્શન- કોમ્યુનિકેશન સર્વિસીઝ
૩. ફૂડ પ્રોસેસિંગ એન્ડ પ્રિઝર્વેશન
૪. રેસ્ટોરન્ટ એન્ડ કાઉન્ટર સર્વિસીઝ
૫. કોમર્શિયલ કૂકરી
૬. રેસ્ટોરન્ટ એન્ડ કાઉન્ટર સર્વિસીઝ

૧. ગુજરાત ઈન્સ્ટિટયૂટ ઓફ હોટલ મેનેજમેન્ટ, બૌદ્ધિગ્રામ
૨. વિવેકાનંદ ઈન્સ્ટિટયૂટ ઓફ ટૂરિઝમ મેનેજમેન્ટ, બૌદ્ધિગ્રામ, કુચિયાદડ-રાજકોટ
૦૨૮૧-૩૨૦૩૦૦૬/૮૮૬૬૨૫૦૦૪૯/૫૦
www.vihtm.com
૩. એશિયા પેસિફિક ઈન્સ્ટિટ્યૂટ, અમદાવાદ www.apimindid.net

૩૧ જળ સામુદ્રિક વિજ્ઞાન (મરીન સાયન્સ) ક્ષેત્રે ઉચ્ચ અભ્યાસની તકો

– રમેશચંદ્ર ભાયાણી

આજે દરેક યુવાન પોતાની કારકિર્દીની પસંદગી કેવી રીતે કરવી તે અંગે મુંઝવણ અનુભવતો હોય છે. આને કારણે કોઈવાર મળતી સલાહો કે બીજાની દોરવણીથી દોરવાઈ ખોટી કારકિર્દી પસંદ કરે છે જેને લીધે આખી જિંદગી અફસોસ કરે છે. તેને બદલે કોઈપણ ક્ષેત્રમાં કારકિર્દીના નિર્માણ અંગેની સમજ હોવી જોઈએ. કારણ કે આ અંગેનો નિર્ણય લેવાનો હોય તેની અસર સમગ્ર જીવન પર પડવાની પૂરી સંભાવના છે. આથી કારકિર્દી એવી પસંદ કરો કે તમને મજા પડે. આવી જ કારકિર્દીનું ક્ષેત્ર છે મરીન એન્જિનિયરિંગ અને મરીન સાયન્સ.

મરીન એન્જિનિયરિંગ અને મરીન સાયન્સ સમુદ્રના પાણીમાં તરતા જહાજો, ક્રુઝશીપ તથા ઉદ્યોગોને મદદરૂપ થતા વિવિધ પ્રકારના માલવાહક જહાજો વગેરે માટે તેમની ડિઝાઈન તૈયાર કરવી, તેનું ઉત્પાદન કરવું તેની જાળવણી કરવી, ઓઈલ પ્લેટફોર્મ તૈયાર કરવાં તેમજ તેમાં વપરાતાં બળતણોનો અભ્યાસ, જ્યારે મરીન સાયન્સમાં સમુદ્રની સપાટીમાં થતા ફેરફારો, તાપમાનમાં થતા ફેરફારો, સમુદ્રમાં રહેતા વિવિધ પ્રકારના જીવો જેને મરીન બાયોલોજી કહેવાય સમુદ્રના પાણીમાં રહેલા વિવિધ રસાયણો, પરવાળાઓ વગેરેનો અભ્યાસ કરવામાં આવે છે.

મરીન સાયન્સ અને મરીન એન્જિનિયરિંગના અભ્યાસ માટે ધો. ૧૦+૨ વિજ્ઞાન પ્રવાહ ભૌતિકશાસ્ત્ર, રસાયણશાસ્ત્ર અને ગણિતશાસ્ત્રના વિષયો હોવા જોઈએ તેમજ તેમાં ૬૦ ટકા ગુણ હોવા જોઈએ. ઉપરાંત અંગ્રેજી વિષયમાં ૫૦ ટકા ગુણ હોવા જરૂરી છે. અનુસ્નાતક કક્ષાના અભ્યાસક્રમમાં જોડાવા માટે સ્નાતક કક્ષાના એન્જિનિયરિંગ તેમજ બી. એસસી. હોવું જરૂરી છે. આ ઉપરાંત JEE મેઈન તથા એન્જિનિયરિંગ ક્ષેત્રમાં લેવાતી GATE વગેરે જાહેર પરીક્ષા પાસ કરવી જરૂરી બને છે.

મરીન એન્જિનિયરિંગ અભ્યાસ માટે ખાસ પ્રકારની શારીરિક ક્ષમતા મેડિકલના નિયમો પ્રમાણે હોવી જરૂરી છે. ઉંમર ૧૭ થી ૨૫ વર્ષની હોવી જોઈએ. પછાત તેમજ અનુસૂચિત જાતિના વિદ્યાર્થીઓને ૫ ટકા ગુણની છૂટ આપવામાં આવે છે. ઉપરાંત રંગઅંધતા, સાંભળવાની ક્ષતિ ન હોવી જોઈએ. ઊંચાઈ ૧૫૦ સે.મી. અને વજન ૪૫ કિ.ગ્રા. હોવું જોઈએ. માનસિક શક્તિ પ્રબળ કૌશલ્યતા પણ હોવી જોઈએ. પસંદગી પામેલ વિદ્યાર્થીએ મેડિકલની પરીક્ષામાં પાસ થવું જરૂરી છે. છેલ્લી પસંદગી સમયે વિદ્યાર્થી અવિવાહિત હોવો જોઈએ.

મરીન એન્જિનિયરિંગ અભ્યાસમાં કોઈપણ શીપની સિસ્ટિમની જાણકારીનું જ્ઞાન આપવામાં આવે છે. સ્ટીયરિંગ શીપની કંટ્રોલ સિસ્ટિમ, તેમાં વપરાતાં બળતણો, ગેસ ટર્બાઈન ડિઝલ એન્જિન તેમજ ન્યુક્લિયર રિએક્ટર વગેરેનો સમાવેશ થાય છે.

મરીન એન્જિનિયરિંગનો અભ્યાસ પૂરા થયા બાદ તરત નોકરી મળી જાય છે. તેઓને ખાસ કરીને શીપિંગ કંપનીઓ, ઈન્ડિયન નેવીમાં, શીપયાર્ડમાં, એન્જિનની ડિઝાઈન બનાવતી કંપનીમાં, વિવિધ વિશ્વવિદ્યાલયમાં આઈ.આર. એમ.ઓફ સોર, મરીન એન્જિનિયરિંગ પ્રા.લિ., વાનસોન એન્જિનિયરિંગ પ્રા.લિ., વ્હીલમેન મેરીટાઈમ સર્વિસ પ્રા.લિ., આ ઉપરાંત વિદેશી કંપનીઓમાં નોકરી કરવાની તક મળે છે.

મરીન એન્જિનિયરિંગ ક્ષેત્ર તેમજ મરીન સાયન્સમાં ઉચ્ચ અભ્યાસક્રમ કર્યા બાદ વાર્ષિક લગભગ રૂ. ૩.૫૮ લાખથી રૂ. ૩૭.૦૩ લાખ જેટલો પગાર મળે છે.

મરીન સાયન્સમાં મરીન બાયોલોજિસ્ટનો અભ્યાસક્રમ પણ ચાલે છે. જેમાં મરીન બાયોલોજિસ્ટનું મૂળ કામ સમુદ્રની અંદરની વનસ્પતિ (દા. આલ્ગી-લીલ-સેવાળ) અને જળચર પ્રાણીઓનો અભ્યાસ, સંરક્ષણ અને તે અંગેની વ્યવસ્થા કરવાનું હોય છે.

અભ્યાસના સ્થળો :

ક્રમ	સંસ્થા	અભ્યાસક્રમ	પ્રવેશ લાયકાત
૧	આંધ્ર યુનિવર્સિટી વિશાખાપટ્ટનમ www.andhrauniversity.com	મરીન બાયોલોજિસ્ટ	બી.એસસી. સાયન્સ (સંબંધિત વિષયમાં)
૨	અન્નામલાઈ યુનિવર્સિટી www.annamalaiuniversity.ac.in	મરીન બાયોલોજિસ્ટ	ઉપર મુજબ
૩	કોચીન યુનિવર્સિટી, કોચી www.cusat.ac.in	મરીન બાયોલોજિસ્ટ	ઉપર મુજબ
૪	મેંગ્લોર યુનિવર્સિટી, મેંગલોરૂ, કર્ણાટક	મરીન બાયોલોજિસ્ટ	ઉપર મુજબ

મરીન એન્જિનિયરિંગ

ક્રમ	સંસ્થા	અભ્યાસક્રમ	પ્રવેશ લાયકાત
૧	ભાવનગર યુનિવર્સિટી ડિપાર્ટમેન્ટ ઓફ મરીન એન્જિનિયરિંગ www.mbhavuni.in	એમ.એસ.સી.મરીન સાયન્સ	બી.એસસી. સાયન્સ
૨	બી.કે. સ્કૂલ ઓફ મેનેજમેન્ટ ગુજરાત યુનિવર્સિટી, અમદાવાદ www.gujaratuniversity.org.in	પોસ્ટ ગ્રેજ્યુએટ ડિપ્લોમા ઈન પોર્ટ મેનેજમેન્ટ	બીઈ/બી.એસસી., બી.કોમ. ૫૫ ટકા પ્રવેશ મેરિટ પ્રમાણે
૩	મરીન યુનિવર્સિટી કોલેજ, ગાંધીધામ-કચ્છ, ગુજરાત	બી.ઈ. (મરીન એન્જિનિયરિંગ)	૧૦+૨ વિજ્ઞાન પ્રવાહ PCM (૪ વર્ષ)
૪	ગોવા યુનિવર્સિટી ડિપાર્ટમેન્ટ ઓફ મરીન સાયન્સ, ગોવા www.unigoa.ac.in	મરીન સાયન્સ (એમ. એસસી.) એમ.ફીલ, પીએચ.ડી.	સ્નાતક મરીન સાયન્સ
૫	મહારાષ્ટ્ર એકેડેમી ઓફ નેવલ એજ્યુકેશન એન્ડ ટ્રેનિંગ, પુના www.manetpune.com	બી.ટેક.(મરીન એન્જિ. બી.એસસી., નોટિકલ સાયન્સ	૧૦+૨ વિજ્ઞાન પ્રવાહ, PCM ૬૦ટકા અંગ્રેજીમાં ૫૦ ટકા
૬	તોલાની મેરીટાઈમ ઈન્સ્ટિટ્યૂટ, ઈન્દુરી, તલેગાંવ, પુના www.tolani.edu/tmi.com	બી.એસસી. મરીન એન્જિનિયરિંગ (૪વર્ષ)	૧૦+૨ વિજ્ઞાન પ્રવાહ, PCM ૫૦ ટકા અંગ્રેજીમાં ૫૦ ટકા
૭	મરીન એન્જિનિયરિંગ એન્ડ રિસર્ચ ઈન્સ્ટિટ્યૂટ, મુંબઈ	મરીન એન્જિનિયરિંગ	
૮	સી.વી. રામન કોલેજ ઓફ એન્જિનિયરિંગ, ભૂવનેશ્વર, ઓરિસ્સા	બી.ટેક મરીન એન્જિનિયરિંગ	ધો.૧૦+૨ વિજ્ઞાનપ્રાહ PCM, JEE Main
૯	શાંતિલાલ શાહ એન્જિનિયરિંગ કોલેજ, ભાવનગર, ન્યુસિદસર, કેમ્પસ, વરતેજ સિદસર ભાવનગર, ગુજરાત www.ssgec.ac.in	બી.ઈ.મરીન એન્જિનિયરિંગ	ધો.૧૦+૨ વિજ્ઞાનપ્રવાહ PCB મેરીટ પ્રમાણે
૧૦	પાર્ક કોલેજ ઓફ એન્જિનિયરિંગ એન્ડ ટેકનોલોજી, કોઈમ્બ્તુર, તામિલનાડુ	મરીન એન્જિનિયરિંગ	વિજ્ઞાનપ્રવાહ ૧૦+૨ PCM સાથે
૧૧	GKM કોલેજ ઓફ એન્જિનિયરિંગ એન્ડ ટેકનોલોજી, ચેન્નાઈ, તામિલનાડુ	બી.ઈ. મરીન એન્જિનિયરિંગ	સમયગાળો ૩ થી ૪ વિજ્ઞાન પ્રવાહ PCM સાથે

૧૨	PSN કોલેજ ઓફ એન્જિનિયરિંગ એન્ડ ટેકનોલોજી, તિરૂનવેલ્લી, તામિલનાડુ	બી.ઈ. મરીન એન્જિનિયરિંગ	૩-૪ વર્ષ, વિજ્ઞાન પ્રવાહ PCM સાથે
૧૩	ઈન્ટરનેશન મેરિટાઈમ એકેડેમી, ચેન્નાઈ	બી.ટેક. મરીન એન્જિનિયરિંગ	ધો.૧૦+૨ વિજ્ઞાન પ્રવાહ PCM ૬૦ ટકા, અંગ્રેજી ૫૦%
૧૪	નન્ધાનમ કોલેજ ઓફ એન્જિનિયરિંગ એન્ડ ટેકનોલોજી-વેલ્લોર, તામિલનાડુ	બી.ઈ.મરીન એન્જિનિયરિંગ	વિજ્ઞાન પ્રવાહ ૧૦+૨ PCM ૬૦ ટકા, અંગ્રેજી ૫૦ ટકા
૧૫	SAMS કોલેજ ઓફ એન્જિનિયરિંગ એન્ડ ટેકનોલોજી, ચેન્નાઈ, તામિલનાડુ	બી.ઈ.મરીન એન્જિનિયરિંગ	ધો.૧૦ + ૨ વિજ્ઞાન પ્રવાહ, PCM૬૦ ટકા, અંગ્રેજી ૫૦%
૧૬	સ્કૂલ ઓફ મેરીટાઈમ સાયન્સ એન્ડ એન્જિનિયરિંગ, ચેન્નાઈ, તામિલનાડુ	બી.ઈ. મરીન એન્જિનિયરિંગ	ધો. ૧૦+૨ વિજ્ઞાન પ્રવાહ PCM ૬૦ટકા, અંગ્રેજી ૫૦%
૧૭	મોહમદ સાથક એન્જિનિયરિંગ કોલેજ, ચેન્નાઈ, તામિલનાડુ	બી.ઈ. એન્જિનિયરિંગ	વિજ્ઞાન પ્રવાહ ૧૦+૨, PCM ૬૦ ટકા, અંગ્રેજી ૫૦ ટકા
૧૮	વેલ્વ ઈન્સ્ટિટ્યૂટ ઓફ સાયન્સ ટેકનોલોજી એન્ડ એડવાન્સ સ્ટડીઝ, ચેન્નાઈ, તામિલનાડુ	બી.ઈ. એન્જિનિયરિંગ	વિજ્ઞાન પ્રવાહ ૧૦+૨, PCM ૬૦ ટકા, અંગ્રેજી ૫૦ ટકા
૧૯	ડિપાર્ટમેન્ટ ઓફ શીપ ટેકનોલોજી, કોચીન યુનિવર્સિટી ઓફ સાયન્સ એન્ડ ટેકનોલોજી, કોચીન, કોચી, કેરાલા	બી.ટેક. મરીન એન્જિનિયરિંગ (નેવલ આર્કિટેકચર એન્ડ શીપ બિલ્ડિંગ)	ધો. ૧૦+૨ વિજ્ઞાન પ્રવાહ PCM ૬૦ ટકા, અંગ્રેજી ૫૦ ટકા
૨૦	સ્કૂલ ઓફ એન્જિનિયરિંગ, કોચીન યુનિવર્સિટી	બી.ટેક મરીન એન્જિનિયરિંગ	ધો. ૧૦+૨ વિજ્ઞાન પ્રવાહ, PCM ૬૦ ટકા, અંગ્રેજી ૫૦ ટકા
૨૧	મહારાષ્ટ્ર એકેડેમી નેવલ એન્ડ ટ્રેનિંગ (MANET), પુના	બી.ટેક. મરીન એન્જિનિયરિંગ	ધો. ૧૦+૨ વિજ્ઞાન પ્રવાહ PCM ૬૦ ટકા, અંગ્રેજી ૫૦ ટકા
૨૨	શ્રીનિવાસન ઈન્સ્ટિટયૂટ ઓફ ટેકનોલોજી, મેંગ્લોર, કર્ણાટક	બી.ઈ. મરીન એન્જિનિયરિંગ	ધો. ૧૦+૨ વિજ્ઞાન પ્રવાહ, PCM ૬૦ ટકા, અંગ્રેજી ૫૦ ટકા
૨૩	યશવંતરાવ ચવાણ મહારાષ્ટ્ર ઓપન યુનિવર્સિટી, નાસિક, મહારાષ્ટ્ર	બી.ટેક, મરીન એન્જિનિયરિંગ	ધો. ૧૦ + ૨ વિજ્ઞાન પ્રવાહ, PCM ૬૦ ટકા, અંગ્રેજી ૫૦ ટકા
૨૪	દેશ ભગત યુનિવર્સિટી, મંડી, ગોવિંદગઢ, પંજાબ	બી.ટેક, મરીન એન્જિનિયરિંગ	વિજ્ઞાન પ્રવાહ, ૧૦+૨ PCM ૬૦ ટકા, અંગ્રેજી ૫૦ ટકા
૨૫	AMET મરીન એન્જિનિયરિંગ એન્ડ રિસર્ચ ઈન્સ્ટિટ્યૂટ કોલકત્તા, વેસ્ટ બંગાલ	બી.ટેક. મરીન એન્જિનિયરિંગ	વિજ્ઞાન પ્રવાહ, ધો. ૧૦+૨, PCM ૬૦ ટકા, અંગ્રેજી ૫૦ ટકા JEE MAIN

૨૬	યુ.વી. પટેલ કોલેજ ઓફ એન્જિનિયરિંગ ડિપાર્ટમેન્ટ ઓફ મરીન એન્જિનિયરિંગ, ગણપત યુનિવર્સિટી, વિદ્યાનગર, મહેસાણા, ગુજરાત www.marine.guu.ac.in	બી.ટેક મરીન એન્જિ. નિવાસી, ડિગ્રી અભ્યાસક્રમ ૪૦ જગ્યા	ધો.૧૦+૨ પાસ, PCM ૬૦ ટકા સાથે અંગ્રેજીમાં ૫૦ ટકા

સ્કૂલ ઓફ નોટિકલ સ્ટડીઝ

ક્રમ	કોલેજ	સ્થળ	અભ્યાસક્રમ
૧	ડિપ્લોમા નોટિકલ સાયન્સ લીડિંગ ટુ બી. એસસી.નોટિકલ સાયન્સ	ચેન્નાઈ, મુંબઈ, કોલકત્તા, કોચીન, કંડલા પોર્ટ	ધો.૧૦+૨ વિજ્ઞાન પ્રવાહ, PCM ૬૦ ટકા, અંગ્રેજીમાં ૫૦ ટકા
૨	બી.એસસી. નોટિકલ સાયન્સ(૩ વર્ષ)	ચેન્નાઈ, મુંબઈ	ઉપર મુજબ
૩	બી.એસસી. મરીન સાયન્સ (૩ વર્ષ)	મુંબઈ	ઉપર મુજબ

સ્કૂલ ઓફ મરીન એન્જિનિયરિંગ

ક્રમ	કોલેજ	સ્થળ	અભ્યાસક્રમ
૧	બી.ટેક મરીન એન્જિનિયરિંગ	મુંબઈ, કોલકત્તા	ધો.૧૦ +૨ વિજ્ઞાન પ્રવાહ, PCM અંગ્રેજી ૫૦ ટકા
૨	પી.જી. ડિપ્લોમા ઈન મરીન એન્જિનિયરિંગ (૧ વર્ષ)	મુંબઈ, કોચીન	બી.ઈ. મિકેનિકલ, મરીન એન્જિનિયરિંગ સાથે ૫૦ ટકા
૩	બી.ટેક. બેચલર એન્ટ્રીમરીન એન્જિનિયરિંગ (૩ વર્ષ)	ચેન્નાઈ, કોલકત્તા	એન્જિ.ડિપ્લોમા હોલ્ડર ઈન મિકેનિકલ, ઈલેક્ટ્રિકલ, મરીન

સ્કૂલ ઓફ નેવલ આર્કિટેક્ચર એન્ડ ઓશન એન્જિનિયરિંગ

ક્રમ	કોલેજ	સ્થળ	અભ્યાસક્રમ
૧.	બી.ટેક નેવલ આર્કિટેક્ચર એન્ડ ઓશન એન્જિનિયરિંગ (૪ વર્ષ)	વિશાખાપટ્ટનમ્	ધો. ૧૦+૨ વિજ્ઞાન પ્રવાહ, PCM ૫૫ ટકા, અંગ્રેજીમાં ૫૦ ટકા
૨	એમ.ટેક. નેવલ આર્કિટેક્ચર એન્ડ ઓશન એન્જિનિયરિંગ (૨ વર્ષ)	વિશાખાપટ્ટનમ્	ગ્રેજયુએટ ઈન મિકેનિકલ/ સિવિલ મરીન/ એરોનોટિકલ એન્ડ નેવલ આર્કિટેક્ચર ૬૦ ટકા
૩	બી.એસસી. શીપ બિલ્ડિંગ એન્ડ રિપેર(૩ વર્ષ)	કોચી	ધો. ૧૦ +૨ વિજ્ઞાન પ્રવાહ PCM ૫૫ ટકા, અંગ્રેજી ૫૦ ટકા

સ્કૂલ ઓફ મેરીટાઈમ મેનેજમેન્ટ

ક્રમ	કોલેજ	સ્થળ	અભ્યાસક્રમ
૧	એમ.બી.એ. પોર્ટ એન્ડ શીપિંગ મેનેજમેન્ટ	ચેન્નાઈ, કોચીન	સ્નાતક કક્ષાએ ૫૦ ટકા
૨	એમ.બી.એ. લોજિસ્ટિક	ચેન્નાઈ, કોચીન, કોલકત્તા	સ્નાતક ૫૦ ટકા

સ્કૂલ ઓફ મેરીટાઈમ લો

ક્રમ	કોલેજ	સ્થળ	અભ્યાસક્રમ
૧	એલ.એલ.એમ. (લૉ)	ચેન્નાઈ	લૉ ગ્રેજ્યુએટ ૫૦ ટકા

આમ આપણા દેશમાં મરીન એન્જિનિયરિંગ ક્ષેત્રે શિક્ષણ આપતી ઘણી સંસ્થાઓ છે. આ ક્ષેત્રનો પણ હવે ખૂબ વિકાસ થઈ રહ્યો છે ત્યારે આ ક્ષેત્રે કારકિર્દીને ઘડતર કરી શકાય.

નિયામકશ્રી, પ્રાદેશિક લોક વિજ્ઞાન કેન્દ્ર,
રાજકોટ-૩૬૦૦૦૧

૩૨ ક્રિએટિવ કરીઅર એટલે ગ્રાફિક્સ ડિઝાઈનિંગ

– કિશન જોષી

જ્યારે તમે ગ્રાફિક ડિઝાઇન વિશે વિચારો છો, ત્યારે તમારા વિચારોમાં ગ્રાફિકલ જાહેરાતો, ગ્રાફિક્સ વાળી વેબસાઈટ, કોઈ મેગેઝિનનાં આકર્ષક પેજ, ફિલ્મનાં પોસ્ટરો, બિઝનેસ માટેના વિઝિટિંગ કાર્ડ્સ આ બધી ડિઝાઈનિંગ વસ્તુઓ મગજમાં આવશે. અને સાથે થોડા સવાલો પણ થશે. જેમકે ગ્રાફિક ડિઝાઇન છે શું? ગ્રાફિક ડિઝાઇનર થવા માટે શું અભ્યાસ જોઈએ? એક ગ્રાફિક ડિઝાઇનરનું કાર્ય શું? ગ્રાફિક ડિઝાઈનિંગ કર્યા બાદ નોકરી ક્યાં મળી શકે છે? તો તમારા મનમાં આવતા બધા સવાલોના જવાબ અહીયાં હાજર છે.

ગ્રાફિક ડિઝાઈનિંગ સમજવા માટે પહેલા ગ્રાફિક ડિઝાઈનિંગનો ભૂતકાળ પણ સમજવો જોઈએ. ગ્રાફિકસની શરૂઆત એમ તો થઇ હતી જયારે જૂના જમાનામાં લોકો ગુફાઓમાં ચિત્રો દોરતા. ત્યાર બાદ પથ્થરયુગમાં લોકો ગુફાની સાથે દીવાલો પર અને એ જ ગ્રાફિકની મદદ દ્વારા મૂર્તિઓ પણ બનાવવા લાગ્યા. રોમન સામ્રાજ્ય આનું એક સરસ ઉદાહરણ છે. સમયનું ચક્ર ચાલતું રહ્યું એમ ગ્રાફિકની દુનિયામાં પણ ફેરફારો થવા લાગ્યા.

સમયની સાથે લોકો ગ્રાફિક પ્રત્યે વધારે જાગૃત થવા લાગ્યા. ગ્રાફિકની જરૂરિયાતો લોકોને સમજાવા લાગી. પ્રિન્ટ મીડિયાનાં સૂર્યોદયથી ન્યૂઝ પેપરમાં ગ્રાફિકલ જાહેરાતો આવવા લાગી અને સાથે અલગ અલગ યુનિવર્સિટીઓમાં ફાઈન આર્ટ્સના કોર્સ પણ સામેલ થવા લાગ્યા. આમ ગ્રાફિક ડિઝાઈનિંગએ લોકોના જીવનનું અભિન્ન અંગ બની ગયું.

ગ્રાફિક ડિઝાઇનિંગ એટલે શું?

ગ્રાફિક ડિઝાઈનિંગ એટલે કોઈ સમસ્યા કે પછી તમારી કોઈ વાત કે તમારી પ્રોડક્ટની ઓળખ દર્શાવવા માટે કોઈ ટાઇપોગ્રાફી, છબી, અને રંગો સાથેની વિઝ્યુઅલ રચનાઓના ઉપયોગ દ્વારા વિચારોનો સંપર્ક કરવામાં આવે એને કહેવાય છે ''ગ્રાફિક ડિઝાઈનિંગ''. આવું કરવાની કોઈ એક રીત નથી, અને તેથી જ ગ્રાફિક ડિઝાઇનના ઘણા પ્રકારો છે, દરેક પોતાના ક્ષેત્રમાં વિશેષતા ધરાવે છે. તો ચાલો ગ્રાફિક ડિઝાઈનિંગના પ્રકારો પણ જાણી લઈએ.

૧) વિઝ્યુઅલ ઓળખ ગ્રાફિક ડિઝાઇનઃ

કોઈ બ્રાન્ડ કે વ્યક્તિની ઓળખ આપવા માટે જે વિઝ્યુઅલ દ્વારા ડિઝાઇન બનાવવામાં આવે છે એને કહેવાય છે ''વિઝ્યુઅલ ઓળખ ગ્રાફિક ડિઝાઇન''. આ સાથે આ ડિઝાઈનમાં વિઝ્યુઅલ ઈફેક્ટ અને આંખે વળગે એવી બ્રાન્ડની ઓળખ પણ આપવામાં આવે છે. આનું એક સરસ ઉદાહરણ છે કોઈ કંપની કે વ્યક્તિનું વિઝિટિંગ કાર્ડ.

૨) માર્કેટિંગ અને જાહેરાત ગ્રાફિક ડિઝાઇનઃ

જ્યારે મોટાભાગના લોકો ગ્રાફિક ડિઝાઇન વિશે વિચારે છે, ત્યારે તેઓ માર્કેટિંગ અને જાહેરાત માટે બનાવેલી ડિઝાઇનનો વિચાર કરે છે. કંપનીઓ સફળ માર્કેટિંગ ડીસીઝન પર આધાર રાખે છે. માર્કેટિંગ ડિઝાઇનર્સ માર્કેટિંગ વ્યૂહરચનાઓ બનાવવા માટે કંપનીના માલિકો, ડિરેક્ટર, મેનેજર્સ અથવા માર્કેટિંગ પ્રોફેશનલ્સ સાથે કામ કરે છે. અને કંપનીની પ્રોડક્ટના બ્રાન્ડિંગ માટે એક સરસ માર્કેટિંગ અને જાહેરાતની ગ્રાફિક ડિઝાઇન તૈયાર કરવામાં આવે છે.

માર્કેટિંગ અને જાહેરાત ગ્રાફિક ડિઝાઇનનાં ઉદાહરણો છે જેમકે પોસ્ટર, બેનર, વાહનો ઉપરની ડિઝાઈન, ઈન્ફોગ્રાફિક, બ્રોશર, અને મેગેઝિન કે બીલબોર્ડ.

૩) યુઝર ઇન્ટરફેસ ગ્રાફિક ડિઝાઇનઃ

યુઝર ઈન્ટરફેસ (UI) એ છે કે યુઝર કેવી રીતે ઉપકરણ અથવા કોઈ એપ્લિકેશન સાથે સંપર્ક કરે છે. યુઆઇ ડિઝાઈન એ ઈન્ટરફેસોના ડિઝાઈનિંગની પ્રક્રિયા છે જેનો ઉપયોગ કરવા માટે અને યુઝર મૈત્રીપૂર્ણ અનુભવ પ્રદાન કરવા માટે તેમને સરળ બનાવે છે.

યુઝર ઈન્ટરફેસ (UI)માં ઈમેજ, કલર, બટન્સ, મેનુ અને ઘણું બધું ધ્યાન રાખવાનું હોઈ છે. UI ડિઝાઈનર ડેસ્કટોપ એપ્લિકેશન, મોબાઈલ એપ્લિકેશન, વેબ એપ્લિકેશન કે ગેમ બનાવવામાં માહેર હોય છે. અને તેઓ UI ડેવલોપરો સાથે કામ કરે છે.

ડેસ્કટોપ એપ્લિકેશન, મોબાઈલ એપ્લિકેશન, વેબ એપ્લિકેશન કે ગેમ યુઝર ઈન્ટરફેસ ગ્રાફિક ડિઝાઈનનાં સૌથી સરસ ઉદાહરણ છે.

૪) પ્રકાશન (પબ્લિકેશન) ગ્રાફિક ડિઝાઇનઃ

પ્રકાશન ક્ષેત્રે પણ સમયાંતરે ઘણા ફેરફારો થયા છે. પબ્લિકેશનના ક્ષેત્રમાં પણ હવે ગ્રાફિક ડિઝાઈનનો ઉપયોગ થવા લાગ્યો છે. ગ્રાફિક ડિઝાઈનનો નોવેલ, બુક્સ, ન્યુઝ્પપેર, કે મેગેઝિનના પ્રિન્ટીંગમાં ખાસ્સો ઉપયોગ કરવામાં આવે છે.

૫) પેકેજિંગ ગ્રાફિક ડિઝાઇનઃ

મોટાભાગના ઉત્પાદનોને સ્ટોરેજ, વિતરણ અને વેચાણ માટે બચાવવા અને તૈયાર કરવા માટે કેટલાંક પ્રકારના પેકેજિંગની આવશ્યકતા હોય છે. પરંતુ પેકેજિંગ ડિઝાઈન ગ્રાહકો સાથે પણ સીધી વાતચીત કરી શકે છે, જે તેને એક અત્યંત મૂલ્યવાન માર્કેટિંગ ટૂલ બનાવે છે.

કોઈપણ પ્રોડક્ટના પેકેજની ડિઝાઈન એ પ્રોડક્ટની ઓળખ બની જાય છે. પેકેજિંગનું ડિઝાઈન બનાવવા માટે ઔદ્યોગિક અને માર્કેટિંગની પૂરેપૂરી જાણકારી હોવી જરૂરી છે.

૬) મોશન ગ્રાફિક ડિઝાઇનઃ

મોશન ગ્રાફિક ડિઝાઈન એટલે જે ઈમેજ કે ગ્રાફિક કોઈ મોશનમાં કે ગતિમાં હોય એને મોશન ગ્રાફિક ડિઝાઈન કહે છે. મોશન ગ્રાફિક ડિઝાઈનમાં ઓડિઓ, એનિમેશન, અને ઈફેક્ટનો પણ સમાવેશ કરી શકીએ છીએ. ગ્રાફિક ડિઝાઈનનો આ પ્રકાર ખૂબ પ્રચલિત છે ખાસ કરીને આજના જમાનામાં.

GIFs, પ્રેઝન્ટેશન, વેબસાઈટ, મુવીના ટ્રેલર, કે વીડિઓ ગેમ્સમાં મોશન ગ્રાફિક ડિઝાઈનનો ભરપૂર ઉપયોગ કરવામાં આવે છે.

૭) એન્વાયરમેન્ટલ ગ્રાફિક ડિઝાઇનઃ

એન્વાયરમેન્ટલ ગ્રાફિક ડિઝાઈન એ કોઈ જગ્યા પર કરવામાં આવતું ગ્રાફિક ડિઝાઈન વર્ક છે. પબ્લિક ને એ જગ્યા માટે સારો અને સકારાત્મક અનુભવ થાય એ માટે આ પ્રકારનું ગ્રાફિક ડિઝાઈન કરવામાં આવે છે. જેમકે કોઈ ફાર્મા કંપનીના એક્ઝિબિશન માટે સ્ટેજને ફાર્મા રિલેટેડ ગ્રાફિકલી ડિઝાઈન કરવું. કોઈ ઓફિસનું બ્રાન્ડિંગ, કોઈ ઈવેન્ટ કે કોન્ફરન્સ માટેનું સ્ટેજ, કે પછી કોઈ રિટેલ સ્ટોર આનાં ઉદાહરણો છે.

૮) આર્ટ અને ચિત્ર (Illustration) **ગ્રાફિક ડિઝાઇનઃ**

ગ્રાફિક આર્ટ અને Illustration બંને અલગ હોવા છતાં એક રીતે બંને સરખા જ છે. ગ્રાફિક્સ ડિઝાઈન માટે આર્ટ અને Illustration બંનેની મદદથી ગ્રાફિક ડિઝાઈનર એક એવી ડિઝાઈન બનાવે છે કે જેની રચના દ્વારા કસ્ટમરની સમસ્યાઓનું નિરાકરણ આસાનીથી મળી જાય છે. આ આર્ટવર્કની અદદથી ડિઝાઈનર ઘણું બધું સમજાવી શકે છે.

આર્ટ અને ચિત્ર (Illustration) ગ્રાફિક ડિઝાઈનનો ઉપયોગ ટી-શર્ટ પ્રિન્ટિંગ, વીડિઓ ગેમ્સ, વેબસાઈટ, ઈન્ફોગ્રાફિક, કોમિક બુક, અને બૂક કવર કે આલ્બમ આર્ટમાં કરવામાં આવે છે.

ગ્રાફિક ડિઝાઇનર બનવા માટે કયો અભ્યાસ જરૂરી છે?

ગ્રાફિક ડિઝાઈનર થવા માટે સૌથી તમારી ક્રીએટીવિટિ અને તમારી ડિઝાઈન પ્રત્યેની ધગશ અગત્યની છે. અને આ સિવાય તમે ૧૨ ધોરણ પછી પણ ગ્રાફિક ડિઝાઈનનું

પ્રશિક્ષણ લઈ તમે નોકરી અથવા પોતાનું કામ એટલે કે ફ્રીલાન્સ કામ પણ શરૂ કરી શકો છો. પણ જો તમારે કોઈ મોટી કંપનીમાં કે મલ્ટીનેશનલ કંપનીમાં નોકરી કરવાની ઈચ્છા છે તો કમ્પ્યુટર કે ITમાં સ્નાતક અથવા માસ્ટર કરી શકો છો.

આ સિવાય તમે ડિઝાઇન ક્ષેત્રના અલગ અલગ સર્ટિફિકેટ કોર્સ પણ કરી શકો છે એ તમારા કરીઅરના ગ્રોથ માટે બહુજ ઉપયોગી છે. આ સિવાય તમારી પાસે કોમ્યુનિકેશન, બિઝનેસ, સેલ્ફ લર્નિંગ સ્કીલ્સ હોવી જરૂરી છે. આ બધી સ્કીલ્સ તમારા કરીઅરના વિકાસ માટે ખૂબ ઉપયોગી છે.

ગ્રાફિક ડિઝાઇનરનું કોઈ કંપનીમાં કે ફ્રીલાન્સર તરીકે કાર્ય શું ?

પોતાની ટીમ સાથે રહીને કંપની માટે કે કોઈ કસ્ટમર માટે એમની ઈમેજિનેશન મુજબ પોતાના ક્રિએટિવ ઈનપુટ આપીને ડિઝાઈનર પોતાનું કામ કરી શકે છે. વેબસાઈટ ડિઝાઈન, પ્રોમોશનલ વીડિઓ, કંપની લોગો, અને કન્ઝ્યુમરના આઈડિયાને એક ડિઝાઈનમાં ઢાળવાનું કામ ગ્રાફિક ડિઝાઈનર કરે છે.

ગ્રાફિક ડિઝાઈન કંપનીમાં જુનિયર ગ્રાફિક ડિઝાઈનર, સિનિયર ગ્રાફિક ડિઝાઈનર, ડિજિટલ ગ્રાફિક ડિઝાઈનર, ટીમ લીડર ઓફ ગ્રાફિક ડિપાર્ટમેન્ટ, કે પ્રોજેક્ટ મેનેજર ઓફ ગ્રાફિક ડિઝાઈનર તરીકે અલગ અલગ પોસ્ટ માટે કામ કરી શકો છો. થોડા વર્ષના અનુભવ બાદ તમે કોઈ મોટી મલ્ટીનેશનલ કંપનીમાં કે કોઈ મોટી ગ્રાફિક ડિઝાઈન કંપનીમાં અલગ અલગ પોસ્ટ માટે એપ્લાઈ કરી અને સારા એવા પગાર-ધોરણથી જોડાઈ શકો છો અને તમારું કરીઅર બનાવી શકો છો.

ગ્રાફિક ડિઝાઇનરને નોકરી ક્યાં મળી શકે છે અને પગાર ધોરણ કેટલું હોય છે?

ગ્રાફિક ડિઝાઈનિંગના અભ્યાસ બાદ કોઈ પણ IT કંપનીમાં કે પછી કોઈ ડિઝાઈનિંગ ઇન્સ્ટિટ્યૂટમાં કે સ્ટુડીઓ કે પછી વેબ ડિઝાઈન કંપનીમાં એપ્લાઇ કરી શકો છો. ઇન્ટરનેશનલ લેવલ પર પણ ડિઝાઈનનું મહત્ત્વ વધતું જાય છે તો તમે એબ્રોડની સારી એવી કંપનીમાં પણ અપ્લાઈ કરી અને વિદેશોમાં નોકરી મેળવી શકો છો અને અપવર્ક, ફાઈવર, ફ્રીલાન્સર જેવા ફ્રીલાન્સ પ્લેટફોર્મ દ્વારા તમે ઘરે બેસીને પણ કોઈ કંપની માટે કામ કરી શકો છો અને સારી એવી ઇન્કમ કરી શકો છો.

ગ્રાફિક ડિઝાઈનિંગ ક્ષેત્રના દરેક લેવલ પર પગાર ધોરણનો સ્કેલ અલગ હોઈ છે ફ્રેશર લેવલ પર કે શરૂઆતના સમયમાં તમને મહિને ૧૦,૦૦૦ થી ૧૫,૦૦૦ની નોકરી મળી શકે છે અને આ પગાર ધોરણ કંપની પ્રમાણે અલગ-અલગ હોય છે. જેમ જેમ તમે અનુભવ મેળવતા જશો એમ તમારા પગાર ધોરણનો સ્કેલ પણ વધતો જશે.

બસ તો મિત્રો, તમને જો ડિઝાઈનિંગ ક્ષેત્રમાં રુચિ છે તો પોતાનું જ્ઞાન વધારતા રહો કેમ કે ટેકનોલોજીના આ જમાનામાં ડિઝાઈનિંગ સોફ્ટવેર પણ અપડેટ થતા હોય છે. તો પોતાને પણ અપડેટ કરતા રહો. ડિઝાઈનિંગ ક્ષેત્રનું ઉજ્જવળ ભવિષ્ય તમારી સામે છે.

QA એન્જિનિયર,
ગોતા, અમદાવાદ.

33 ફિલ્મ અને ડોક્યુમેન્ટરી મેકિંગ – ઉજ્જવળ ભવિષ્યની તકો

– યોગેશ પંડ્યા

ડોક્યુમેન્ટરી ફિલ્મ મેકિંગ- શું છે?

ડોક્યુમેન્ટરી ફિલ્મ મેકિંગ- એટલે કે દસ્તાવેજી ફિલ્મો બનાવવી. આ ફિલ્મ મેકિંગનો જ એક પ્રકાર છે. આજના સમયમાં ડોક્યુમેન્ટરી ફિલ્મ મેકર બનવું એ ખૂબ જ પડકારજનક પરંતુ રોમાંચક કાર્ય છે. આ ક્ષેત્રમાં જવા માટે તમારામાં વાસ્તવિકતાને સમજવાની ક્ષમતા, રચનાત્મકતા અને ટેકનિકલ બાબતોને સમજવાની શક્તિ વગેરેનું સચોટ મિશ્રણ હોવું જરૂરી છે. ફિલ્મ મેકિંગના વ્યવસાયમાં સફળ થવા માટે કોઈપણ વ્યક્તિમાં રચનાત્મકતા, નવીનતા, નિર્ણાયકતા, ખુલ્લું દિમાગ અને ટેકનોલોજી તરફનો ઝુકાવ હોવો ખૂબ જ જરૂરી છે.

એ જ રીતે ડોક્યુમેન્ટરી ફિલ્મ મેકરે એક ફિલ્મ પ્રોજેક્ટનો કન્સેપ્ટ સમજીને તેને પાત્રો કે કલાકારો દ્વારા શૂટ કરાયેલ વિભિન્ન દૃશ્યોને એવી રીતે સાંકળવાના હોય છે કે તે ડોક્યુમેન્ટરી ફિલ્મ કે ફાઈનલ પ્રોડક્ટના રૂપમાં બહાર આવી શકે. ડોક્યુમેન્ટરી ફિલ્મ મેકરનું કાર્ય ફિલ્મ કે ટીવી પ્રોડક્શનના કાર્યમાં સંકળાયેલ કલાકારો અને કાર્ય કરનારાઓનું વ્યવસ્થાપન કરવું, કલાકારો કે ટેકનિકલ કાર્ય માટે લોકોની નિમણૂક કરવી કે કામ પર બોલાવવા, ફિલ્મ કે ટીવી માટે કાર્ય કરતા કલાકારોને દોરવણી આપવી, નાણાંની વ્યવસ્થા કરવી, દસ્તાવેજોનો અભ્યાસ કરવો તેમજ સબંધિત કે ખૂટતી માહિતી મેળવવી વગેરે કાર્યોનો સમાવેશ થાય છે. આમ સફળ ડોક્યુમેન્ટરી ફિલ્મ મેકર એ વાસ્તવિકતાનું રચનાત્મક અર્થઘટન કરી શકે તેવો વિઝનરી કે દીર્ઘદૃષ્ટા હોવો જોઈએ.

ડોક્યુમેન્ટરી ફિલ્મમેકર બનવા માટેની લાયકાત :

ડોક્યુમેન્ટરી ફિલ્મમેકર બનવા માટે મીડિયા કે સમૂહ માધ્યમના કોઈ મુખ્ય વિષય સાથે સ્નાતકની પદવી મેળવેલી હોવી જોઈએ અથવા આ માટેનો કોઈ પ્રોફેશનલ કોર્સ પણ ખુબજ ફાયદાકારક સાબિત થઇ શકે છે.આ ઉપરાંત ડોક્યુમેન્ટરી ફિલ્મમેકર એ એવું કાર્ય છે કે તે ફિલ્મ નિર્માણ માટેના અનેકવિધ ક્ષેત્રમાં જરૂરી એવા કૌશલ્યનો વિકાસ કરે છે.

ડોક્યુમેન્ટરી ફિલ્મમેકર કે કોઈ પણ પ્રકારના ફિલ્મ નિર્માતા બનવા માટે જરૂરી શૈક્ષણિક યોગ્યતા આ પ્રમાણે ગણી શકાય.

- કોઈપણ વિદ્યા શાખામાં ધોરણ ૧૨ની બોર્ડની પરીક્ષા પાસ કરેલી હોવી જરૂરી છે. જેના આધાર પર એફ.ટી.આઈ.આઈ. એટલે કે ફિલ્મ એન્ડ ટેલિવિઝન ઈન્સ્ટિટ્યૂટ ઓફ ઈન્ડિયા કે નેશનલ સ્કૂલ ઓફ ડ્રામા – એન.એસ.ડી. ના ટેકનિકલ કોર્સ માટેની પ્રવેશ પરીક્ષા આપી શકાય છે. જોકે ટેકનિકલ કોર્સ સિવાયના અન્ય કોર્સ માટે પાયાની શૈક્ષણિક લાયકાત સ્નાતક છે.
- ઉમેદવારે ફિલ્મ સાથેના સંબંધિત વિષયમાં સ્નાતકની પદવી મેળવેલી હોવી જોઈએ. આ ઉપરાંત ફિલ્મ નિર્માતાના કાર્ય માટે જ્ઞાન અને કૌશલ્ય પ્રાપ્ત કરવા ઉમેદવાર ફિલ્મ અને ટેલિવિઝન પ્રોડક્શનના સ્નાતક કાર્યક્રમમાં પણ જોડાઈ શકે છે.
- માસ્ટર ડિગ્રીના કોર્સ માટે જે ઉમેદવારે ફિલ્મ કે ટેલિવિઝન પ્રોડક્શનમાં કોઈપણ માન્ય યુનિવર્સિટીમાંથી ડિગ્રી કે ડિપ્લોમા પૂર્ણ કરી લીધો હોય તે માસ્ટર ડિગ્રી કે કોર્સમાં પ્રવેશ માટે પાત્ર બને છે.
- જે ઉમેદવાર ફિલ્મ કે ટેલિવિઝન પ્રોડક્શન કે નિર્માણમાં અનુસ્નાતક કે પી.જી.ડિપ્લોમા કરવા ઈચ્છતા હોય તેમણે ફિલ્મ કે ટેલિવિઝન પ્રોડક્શનના સંબંધિત વિષયમાં સ્નાતકની ડિગ્રી મેળવેલી હોવી જરૂરી છે.

અત્રે એ યાદ રાખવું જરૂરી છે કે આપણા દેશમાં અનેક યુનિવર્સિટીઓ અને શૈક્ષણિક સંસ્થાઓ ફિલ્મ અને ટેલિવિઝનના ક્ષેત્રમાં એનિમેશન, પ્રોડક્શન, ડાયરેક્શન, એડિટિંગ, સિનેમેટોગ્રાફી , ફિલ્મ પ્રોસેસિંગ, એક્ટિંગ, સાઉન્ડ એન્જિનિયરિંગ, મેક-અપ ફોટોગ્રાફી વગેરે વિષયો ઉપર સ્પેશ્યલાઇઝેશન સાથેના અભ્યાસક્રમો પણ પૂરા પાડે છે. ઉમેદવારોએ એ વાત યાદ રાખવી જરૂરી છે કે દરેક યુનિવર્સિટી અને સંસ્થામાં તમે કયો કોર્સ પસંદ કરો છો તેના ઉપર તેના સમયગાળાનો આધાર હોય છે.

ડોક્યુમેન્ટરી ફિલ્મ મેકર માટે ઉપલબ્ધ વિભિન્ન કાર્ય કે ભૂમિકાઓઃ

આ માટે અનેક કાર્યો કે ભૂમિકાઓ ઉપલબ્ધ છે અને ઉમેદવાર તેમના રસ મુજબ તેની પસંદગી કરી શકે છે.

● ડોક્યુમેન્ટરી પ્રોડ્યુસર :

ડોક્યુમેન્ટરી પ્રોડ્યુસરનું સૌથી મોટું કાર્ય ફિલ્મ બનાવવામાં માટે નાણાં ઊભાં કરવાનું છે. તેનું કાર્ય સમગ્ર ફિલ્મના નિર્માણ ઉપર નજર રાખવાનું અને કલાકારો અને કર્મચારીઓ સાથે ફિલ્મના બજેટ ઉપર ધ્યાન રાખવાનું છે. ફિલ્મ નિર્માણમાં મદદ માટે ડાયરેક્ટર સાથે મળીને પ્રોડક્શન સ્ટાફને કામ ઉપર રાખવાનું કાર્ય પણ તે કરે છે.

● ડોક્યુમેન્ટરી ડાયરેક્ટર :

ડોક્યુમેન્ટરી ડાયરેક્ટરની ભૂમિકામાં ફિલ્મના નિર્માણ પહેલાનું કાર્ય, ફિલ્મના નિર્માણનું કાર્ય, એડિટિંગ અને ફિલ્મ નિર્માણ પછી પોસ્ટ પ્રોડક્શનના કાર્યનો સમાવેશ થાય છે. તેના કાર્યમાં ફિલ્મ નિર્માણનું સમયપત્રક તૈયાર કરવું, ફિલ્મના તૈયાર ફૂટેજ એકત્ર કરવા, તસવીર, દસ્તાવેજો વગેરે નિર્માણની સામગ્રી તૈયાર કરવી અને ફિલ્મની સ્ક્રીપ્ટ તૈયાર કરવી વગેરે ગણી શકાય.

● કાર્યક્રમ સંશોધક- પ્રોગ્રામ રિસર્ચર :

તેનું કામ નવા નવા કાર્યક્રમોની વિચારણા કરવાનું, ખર્ચના હિસાબો રાખવા, યોગ્ય લોકો સાથે બેઠકો યોજવી અને તેમના ઇન્ટરવ્યૂ રાખવા વગેરેનો સમાવેશ થાય છે. તે યોજનાઓને અમલમાં મૂકે છે અને સંબંધિત સંશોધન હાથ ધરીને ફિલ્મના નિર્માણનું સંકલન કરે છે.

● ડોક્યુમેન્ટરી સાઉન્ડ ડિઝાઈનર :

તેનું મુખ્ય કાર્ય ફિલ્મ, ટીવી કે ડોક્યુમેન્ટરીના અવાજના કાર્યની સંપૂર્ણ સંભાળ લેવાનું છે. તે સંગીત પસંદ કરવું, એડિટ કરવું કે રિમિક્સ કરવું વગેરેનું ધ્યાન રાખે છે. તે થિયેટરમાં જીવંત સંગીત આપતા સંગીતકારો સાથે કાર્ય કરે છે અથવા તો નવા સંગીતનું સર્જન કરતા મ્યુઝિક કમ્પોઝર સાથે પણ કાર્ય કરે છે.

● લેખક :

ડોક્યુમેન્ટરી લેખકનું કાર્ય ફિલ્મના નિર્દેશક અને એડિટર સાથે કાર્ય કરીને ફિલ્મ કે ટીવી શોની સમગ્ર કથા વસ્તુને એક આકાર આપવાનો હોય છે. તેનામાં એ સમજણ હોવી જોઈએ કે ફિલ્મ કે ટીવી શો દર્શકો કે શ્રોતાઓને કેવી રીતે જકડી રાખે છે. તેનામાં ફિલ્મની કથા વસ્તુની ઊંડી સમજ, કથાનો પ્લોટ અને તે દર્શકો ઉપર કઈ રીતે પ્રભાવ પાડે છે તેની ઊંડી સમજ હોવી જોઈએ.

ડોક્યુમેન્ટરી ફિલ્મમેકર માટે રોજગારીની તકોઃ

આ એક આવું બહુઆયામી અને પડકારજનક ક્ષેત્ર છે કે તેમાં રોજગારી માટે રોજ રોજ નવી નવી તકો સર્જાતી રહે છે. ડોક્યુમેન્ટરી ફિલ્મ નિર્માતા માટે રોજગારની તકો અનેકગણી છે.

આ ક્ષેત્રમાં ઘણા લોકો પોતાનો સ્વતંત્ર બિઝનેસ શરૂ કરવાનો કે સ્વતંત્ર રીતે ફિલ્મ નિર્માણ કરવાનું પણ પસંદ કરે છે. અને ઘણા લોકો ફિલ્મ નિર્માણ માટે વિદેશમાં નોકરી શોધી લેતા હોય છે. ડોક્યુમેન્ટરી ફિલ્મ મેકરના કામ માટે સૌથી વધુ જરૂર પડતી હોય તેવા કેટલાક ટોચના ક્ષેત્રો આ પ્રમાણે છે.

- ફિલ્મ સ્ટુડિયો
- ટીવી ચેનલો
- પ્રોડક્શન કંપનીઓ
- જાહેરખબર એજન્સીઓ
- ઓનલાઈન ચેનલો
- સોશિયલ મીડિયા/ યુ ટ્યૂબ લાઇવ ચેનલ
- એન.જી.ઓ. કે બિનસરકારી સંસ્થાઓ
- ટેલિવિઝન પ્રોડક્શન કંપની
- કોલેજ અને યુનિવર્સિટીઓ
- થિયેટર

- ઈવેન્ટ મેનેજમેન્ટ કંપનીઓ

ડોક્યુમેન્ટરી ફિલ્મમેકર માટે પે સ્કેલ/ પગાર ધોરણ :

ફિલ્મ મેકર કે ડોક્યુમેન્ટરી મેકર માટે કોઈ નિશ્ચિત પગારધોરણો હોતાં નથી. તેઓ પોતાના ફિલ્મ કે ડોક્યુમેન્ટરી પ્રોજેક્ટને આધારે આવક મેળવે છે. આ ઉપરાંત તેમની આવક કે પગાર પણ તેમની ક્ષમતા, તેમનું કૌશલ્ય કે તેમના અનુભવ પર આધારિત હોય છે.

ફિલ્મમેકર કે ડોક્યુમેન્ટરી મેકર બનવા માટે પુસ્તકો અને અન્ય વાચન સામગ્રીઃ

ડોક્યુમેન્ટરી ફિલ્મ બનાવવી એ કૌશલ્ય આધારિત વ્યવસાય હોવાને કારણે આ ક્ષેત્રમાં આગળ વધવા ઈચ્છતા યુવાનોએ ટેકનિકલ જાણકારીની સાથે તેની કલાના પાસાઓ શીખવાની પણ ખૂબ જરૂર હોય છે. તેમનામાં નિર્માણ અને ડાયરેકશન માટે કોમ્યુનિકેશનની કળા, અન્ય લોકોમાં પ્રતિભા શોધી કાઢવાની ક્ષમતા, નેતૃત્વના ગુણો, રચનાત્મક પ્રતિભા સાથે પ્રબંધન અને વહીવટી ક્ષમતા હોવી પણ ખૂબ જરૂરી છે. આ બહુ આયામી એવા કારકિર્દીના આ ક્ષેત્ર માટે કોઈ ચોક્કસ પુસ્તક કે વાચન સામગ્રીની ભલામણ કરી શકાય નહિ.

આમ છતાં આ ક્ષેત્રમાં માર્ગદર્શન માટે કેટલાક શ્રેષ્ઠ ફિલ્મ નિર્માતાઓ કે નિર્દેશકોના પુસ્તકોની માહિતી મેળવીને તેનો ઉપયોગ રેફરન્સ બુક તરીકે અવશ્ય કરી શકાય.

ફિલ્મ કે ડોક્યુમેન્ટરી નિર્માતા તરીકે કારકિર્દીના ફાયદા અને ગેરફાયદાઓઃ

● ડોક્યુમેન્ટરી ફિલ્મમેકર તરીકે વ્યક્તિએ પોતાના ફિલ્મ પ્રોજેક્ટ ઉપર પોતાના સમયે જ કાર્ય કરવાનું હોય છે. આ વ્યવસાયમાં પોતાના કાર્યનો સમય વ્યક્તિ પોતે જ નક્કી કરી શકે છે. આ ક્ષેત્રના અન્ય વ્યવસાયિકો સાથે સંપર્ક અને બેઠકોથી નવી તકો મળતી રહે છે. આ ક્ષેત્રમાં સારું કાર્ય કરવાથી ફિલ્મ ઉદ્યોગમાં પણ નામના મળે છે.

● જયારે આ ક્ષેત્રના કેટલાક ગેરફાયદાઓ પણ છે ફિલ્મ નિર્માણના વ્યવસાયમાં ગળાકાપ સ્પર્ધા છે, અને હંમેશાં અને સતત કામ મળતું રહે એમ ન પણ બને. ડોક્યુમેન્ટરી ફિલ્મ મેકરે દિવસ રાત લાંબા કલાકો સુધી કાર્ય કરવું પડતું હોય છે અને ઘણી વખત તો સાપ્તાહિક રજાઓમાં પણ કાર્ય પૂરું કરવા માટે વ્યસ્ત રહેવું પડે છે. ડોક્યુમેન્ટરી ફિલ્મમેકર ઉપર અગાઉ કહ્યું તેમ ઘણી જવાબદારી હોય છે, જેમાં ટેકનિકલ, નાણાકીય તેમજ વહીવટી કાર્ય વગેરેનો સમાવેશ થાય છે.

સમાપનઃ

અહી ડોક્યુમેન્ટરી ફિલ્મમેકર એટલે કે દસ્તાવેજી ફિલ્મ નિર્માતા માટે આપને માહિતી રજૂ કરી છે, પરંતુ ફિલ્મ નિર્માતા માટે કે ટૂંકી કે શોર્ટ ફિલ્મ નિર્માણમાં રસ ધરાવનારા માટે પણ આ માહિતી ઉપયોગી સાબિત થશે. ફિલ્મ કે ડોક્યુમેન્ટરી નિર્માણના અભ્યાસ માટે કેટલીક નામાંકિત કોલેજોની યાદી આ પ્રમાણે છે.

- નેશનલ સ્કૂલ ઓફ ડ્રામા
- ઈન્ડિયન ઈન્સ્ટિટ્યૂટ ઓફ માસ કોમ્યુનિકેશન – દિલ્હી
- ફિલ્મ એન્ડ ટેલિવિઝન ઈન્સ્ટિટ્યૂટ ઓફ ઈન્ડિયા – પુણે
- ઝેવિયર્સ ઈન્સ્ટિટ્યૂટ ઓફ કોમ્યુનિકેશન, મુંબઈ
- સીમ્બ્યોસીસ ઈન્સ્ટિટ્યૂટ ઓફ મીડિયા એન્ડ કોમ્યુનિકેશન – પુણે
- વ્હીશલિંગ વૂડ ઈન્ટરનેશનલ – મુંબઈ
- અન્નપૂર્ણા ઈન્ટરનેશનલ સ્કૂલ ઓફ ફિલ્મ એન્ડ મીડિયા – હૈદરાબાદ
- એશિયન કોલેજ ઓફ જર્નાલિઝમ – ચેન્નાઈ
- ઝી ઈન્સ્ટિટયૂટ ઓફ મીડિયા આર્ટ્સ- મુંબઈ

સહાયક નિદેશક (સમાચાર)
પ્રાદેશિક સમાચાર વિભાગ,
આકાશવાણી, અમદાવાદ.
newsonradio@gmail.com

૩૪ TOP ENGINEERING COLLEGES ALL OVER INDIA

IITs (23), NITs (31), IIIT (25), IIEST + GFTI (28) - Total 107 Colleges
All India IITs, NITs, IIITsColleges Admission Website - www.josaa.nic.in
Includes 5 Colleges of Gujarat ->IIT Gandhinagar, NIT Surat, IIIT Vadodara, IIIT Surat, IITRAM Ahmedabad

IITs City with State	Short Form	IITs City with State	Short Form
IIT Gandhinagar, Gujarat	IITGN	IIT Tirupati, Andhra Pradesh	IITTP
IIT Bombay, Mumbai	IITB	IIT Kanpur, Uttar Pradesh	IITK
IIT Indore, Madhya Pradesh	IITI	IIT Hyderabad, Telangana	IITH
IIT Jodhpur, Rajasthan	IITJ	IIT Kharagpur,West Bengal	IITKgp
IIT (BHU) Varanasi, Uttar Pradesh	IIT (BHU)	IIT Madras, (Chennai) Tamil Nadu	IITM
IIT Dharwad, Karnataka	IITDharwad	IIT Mandi, Himachal Pradesh	IITMandi
IIT Delhi	IITD	IIT Palakkad, Kerala	IITPKD
IIT Goa	IITGoa	IIT Patna, Bihar	IITP
IIT Bhilai, Chhattisgarh	IITBhilai	IIT Roorkee, Uttarakhand	IITR
IIT Guwahati, Assam	IITG	IIT Ropar, Rupnagar, Punjab	IITRPR
IIT Bhubaneswar, Odisha	IITBBS	IIT Jammu, Jammu & Kashmir	IITJammu
IIT (ISM) Dhanbad, Jharkhand	IIT (ISM)	TOTAL 23 IITs allover India 1 in Gujarat IIT Gandhinagar	

NITs City with State	NITs City with State	NITs City with State
SardarVallabhbhai NIT, Surat, Gujarat	NIT Calicut, Kozhikode, Kerala	NIT Kurukshetra, Haryana
Visvesvaraya NIT, Nagpur, Maharashtra	NIT Manipur	NIT Hamirpur, Himachal Pradesh
Malaviya NIT Jaipur, Rajasthan	NIT Agartala, Tripura	NIT Mizoram
Maulana Azad NIT, Bhopal, Madhya Pradesh	NIT Meghalaya	NIT Rourkela, Odisha
Motilal Nehru NIT Allahabad, Uttar Pradesh	NIT Nagaland	NIT Silchar, Assam
Dr. B R Ambedkar NIT, Jalandhar, Punjab	NIT Patna	NIT Srinagar, Jammu and Kashmir
NIT Surathkal, Karnataka	NIT Puducherry	NIT Tiruchirappalli, Tamil Nadu
NIT Andhra Pradesh	NIT Durgapur, West Bengal	NIT Uttarakhand

NIT Goa	NIT Sikkim	NIT Warangal, Telangana
NIT Delhi	NIT Arunachal Pradesh	**TOTAL – 31 NITs allover India 1 in Gujarat NIT Surat**
NIT Raipur, Chhattisgarh	NIT Jamshedpur, Jharkhand	

IIITs City with State		IIITs City with State	
1.	IIIT Vadodara, Gujarat	14.	IIIT Sri City, Chittoor, Andhra Pradesh
2.	IIIT Surat, Gujarat	15.	IIIT Allahabad, Prayagraj, Uttar Pradesh
3.	IIIT Pune, Maharashtra	16.	IIIT Lucknow, Uttar Pradesh
4.	IIIT Nagpur, Maharashtra	17.	IIIT Guwahati, Assam
5.	IIIT Kota, Rajasthan	18.	IIIT Una, Himachal Pradesh
6.	IIIT Bhopal, Madhya Pradesh	19.	IIIT Bhagalpur, Bihar
7.	IIIT Raichur, Karnataka	20.	IIIT Kalyani, West Bengal
8.	IIIT Dharwad, Karnataka	21.	IIIT Manipur
9.	Dwarka Prasad Mishra IIIT, Design & Manufacture Jabalpur, Madhya Pradesh	22.	IIIT Kilohrad, Sonepat, Haryana
10.	AtalBihari Vajpayee IIIT & Management Gwalior, Madhya Pradesh	23.	IIIT Kottayam, Kerala
11.	IIIT Design & Manufacturing, Kancheepuram, Tamil Nadu	24.	IIIT Ranchi, Jharkhand
12.	IIIT Srirangam, Tiruchirappalli, Tamil Nadu	25.	IIIT Agartala, Tripura
13.	IIIT Design & Manufacturing Kurnool, Andhra Pradesh		TOTAL - 25 IIITs allover India 2 in Gujarat

IIESTShibpur

1. Indian Institute of Engineering Science and Technology, Shibpur, Howrah, West Bengal

GFTI's List – Government Funded Technical Institutes

1. IIT-RAM Institute of Infrastructure, Technology, Research and Management, Ahmedabad, Gujarat
2. Central University of Rajasthan, Kishangarh, Ajmer, Rajasthan
3. National Institute of Electronics and Information Technology, Aurangabad, Maharashtra
4. School of Planning & Architecture, Bhopal, Madhya Pradesh
5. Birla Institute of Technology, Mesra, Ranchi, Jharkhand
6. National Institute of Foundry & Forge Technology, Hatia, Ranchi, Jharkhand
7. School of Planning & Architecture, New Delhi
8. Jawaharlal Nehru University, Delhi
9. Indian Institute of Carpet Technology, Bhadohi, Uttar Pradesh
10. J K Institute of Applied Physics & Technology, University of Allahabad, Allahabad, Uttar Pradesh
11. School of Planning & Architecture: Vijayawada, Andhra Pradesh
12. HNB Garhwal University, Srinagar, Uttarakhand
13. Gurukula Kangri Vishwavidyalaya, Haridwar, Uttarakhand
14. Institute of Technology, Guru Ghasidas Vishwavidyalaya, Bilaspur, Chhattisgarh
15. International Institute of Information Technology, Naya Raipur, Chattisgarh
16. Punjab Engineering College, Chandigarh

17. SantLongowal Institute of Engineering and Technology, Longowal, Punjab
18. National Institute of Food Technology Entrepreneurship and Management, Sonepat, Haryana
19. Ghani Khan Choudhary Institute of Engineering and Technology, Malda, West Bengal
20. Assam University, Silchar, Assam
21. Central institute of Technology Kokrajar, Assam
22. School of Engineering, Tezpur University, Napaam, Tezpur, Assam
23. Shri Mata Vaishno Devi University, Katra, Jammu & Kashmir
24. University of Hyderabad, Telangana
25. International Institute of Information Technology, Bhubaneswar, Orissa
26. Pondicherry Engineering College, Puducherry
27. Mizoram University, Aizawl, Mizoram

TOTAL – 28 GFTIs (27 GFTIs + 1 IIEST)

allover India 1 in Gujarat IITRAM in Ahmedabad.

Top MBBSColleges Allover India

AIIMS Colleges in India

AIIMS Delhi ->https://aiims.edu -> All India Best College for MBBS

AIIMS Bhubaneswar	https://aiimsbhubaneswar.nic.in
AIIMS Jodhpur	www.aiimsjodhpur.edu.in
AIIMS Patna	https://aiimspatna.org
AIIMS Raipur	www.aiimsraipur.edu.in
AIIMS Rishikesh	http://aiimsrishikesh.edu.in/aiims
AIIMS Bhopal	www.aiimsbhopal.edu.in

***There are many other Medical Colleges Best all-over India.**

Top B. Sc. Colleges Allover India – IIST, IISc., NISER, ISI, IISER

BS / B.Sc. – Bachelor of Science (3 Years)BS + MS / B.Sc. + M.Sc. (5 Years Integrated Course)

IIST - Indian Institute of Space Science & Technology, Thiruvananthapuram, Kerala,	B. Tech.Aerospace Engineering B. Tech. Electronics & Communication Engineering (Avionics)
0471-2568 477 / 478 www.iist.ac.in Admission on basis of JEE Marks Apply on www.admission.iist.ac.in	B. Sc. + M. Sc. Astronomy and Astrophysics B. Sc. + M. Sc. Solid State Physics B. Tech. + M. Tech. Earth System Science B. Tech. + M. Tech. Optical Engineering
ISI Indian Statistical Institute, Kolkata & Bangalore Admission on basis of Entrance Test by College www.isical.ac.in/~admission	ISI Kolkata, www.isical.ac.in - B. Statistics (Honors) ISI Bangalore, www.isibang.ac.in - B. Mathematics (Honors)

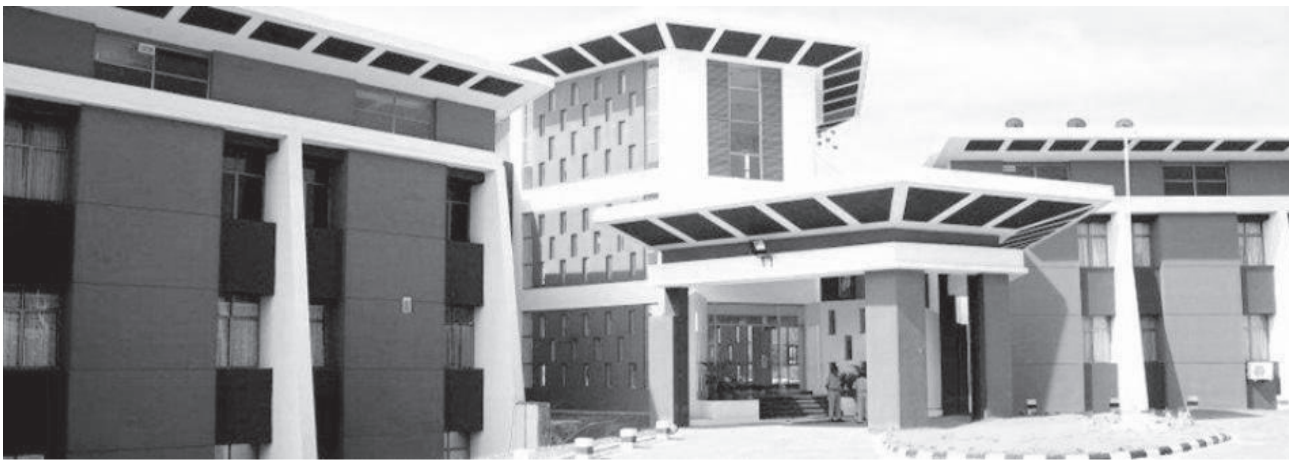

IISc - Indian Institute of Science, Bangalore, Karnataka 080-22933400, www.iisc.ac.in Admission on basis of KVPY Exam Marks KVPY - Kishore Vaigyanik Protsahan Yojana, www.kvpy.iisc.ernet.in (080) 22932975 / 76, 23601008, 22933536	B. Sc. (Research) Physics B. Sc. (Research) Chemistry B. Sc. (Research) Mathematics B. Sc. (Research) Biology B. Sc. (Research) Environmental Science B. Sc. (Research) Materials
NISER - National Institute of Science Education and Research, Bhubaneswar, Odisha – 752050 +91-674-2494002/4003/4005 www.niser.ac.in	B. Sc. + M. Sc. Earth & Planetary Science B. Sc. + M. Sc. Humanities & Social Science B. Sc. + M. Sc. Physical Sciences B. Sc. + M. Sc. Chemical Science B. Sc. + M. Sc. Mathematics B. Sc. + M. Sc. Biological Science

IISER - Indian Institute of Science Education and Research Colleges
For Admission or Entrance Test – Apply on www.iiseradmission.in
Admission on basis of KVPY or JEE Advance or IISER Aptitude Test (IAT)

IISER Kolkata, West Bengal Mohanpur, Nadia - 741 246, Ph. 033 6136 0022 www.iiserkol.ac.in	B. Sc. + M. Sc. Biological Science B. Sc. + M. Sc. Chemical Science B. Sc. + M. Sc. Geological Science B. Sc. + M. Sc. Mathematics B. Sc. + M. Sc. Physical Sciences
IISER Mohali, Punjab Manauli, PO 140306 Telefax: 2240 266/124 www.iisermohali.ac.in IISER Berhampur, Odisha, Ph. 0680 2227 707 www.iiserbpr.ac.in	BS + MS Biological Sciences BS + MS Chemical Sciences BS + MS Mathematics BS + MS Physical Sciences
IISER, Pune, Maharashtra Dr. Homi Bhabha Road, Pashan, Ph. 020 25908000 www.iiserpune.ac.in IISER, Tirupati, Andhra Pradesh Mangalam P.O. - 517507. Ph. 0877 2500400 www.iisertirupati.ac.in IISER Thiruvananthapuram (TVM), Kerala Maruthamala PO, Vithura, 695551, Ph. 0471-2778009, 8044, 8028 www.iisertvm.ac.in	B. Sc. + M. Sc. Biology B. Sc. + M. Sc. Chemistry B. Sc. + M. Sc. Mathematics B. Sc. + M. Sc. Physics B. Sc. + M. Sc. Earth & Environmental Sciences

IISER Bhopal, Madhya Pradesh Bhopal Bypass Road, Bhauri, 462 066 www.iiserb.ac.in	BS Data Science & Engineering BS Electrical Engineering BS Computer Science BS Humanities & Social Science Disc. (Economic Sciences) BSChemical Engineering	BS + MS Earth & Environmental Sciences BS + MS Physics BS + MS Chemistry BS + MS Mathematics BS + MS Biology

Top Footwear Design Colleges allover India

1.	Footwear Design & Development Institute	Ankleshwar, Gujarat	7572887773, 9661177706 www.fddiindia.com	
2.	Footwear Design & Development Institute	Noida, Uttar Pradesh	0120-4500100	www.fddiindia.com

3.	Central Footwear Training Institute	Chennai, Tamil Nadu	044 2250 1529	www.cftichennai.in
4.	College of Leather Technology	Kolkata, West Bengal	033 2335 6977	www.gcelt.gov.in
5.	Alagappa College of Technology	Chennai, Tamil Nadu	044 2235 9101	www.annauniv.edu

Top Law Colleges allover India

Law Courses (B.Sc. LLB, BBA LLM, B.Com LLB, BA LLB, BSW LLB,BLS LLB)

1. GNLU – Gujarat National Law University, Gandhinagar
2. National Law School of India University, Bangalore
3. National Law University, Delhi
4. National Academy of Legal Study & Research (NALSAR) University of Law, Hyderabad
5. The West Bengal National University of Juridical Sciences, Kolkata
6. National Law University, Jodhpur
7. Rajiv Gandhi National University of Law, Patiala
8. National Law Institute University, Bhopal
9. Hidayatullah National Law University, Raipur
10. Dr. Ram Manohar Lohiya National Law University, Lucknow
11. National Law University Odisha, Cuttack
12. Dharmashastra National Law University, Jabalpur
13. Maharashtra National Law University, Mumbai
14. Maharashtra National Law University, Nagpur
15. Maharashtra National Law University, Aurangabad
16. Chanakya National Law University, Patna
17. National University of Advanced Legal Studies, Kochi
18. National University of Study & Research in Law, Ranchi
19. National Law University & Judicial Academy, Assam
20. Damodaram Sanjivayya National Law University (DSNLU) Visakhapatnam
21. The Tamil Nadu National Law School, Tiruchirapalli
22. Himachal Pradesh National Law University, Shimla
23. Dr B R Ambedkar National Law University Sonipat, Haryana

To get admission in these 23 Law Universities you need to appear for CLAT (Common Law Admission Test) Exam For more details Check - www.clat.ac.in or www.mrgoks.com

૩૫ સપનું : સરકારી નોકરી

– જયેશ વાઘેલા

કારકિર્દીની ગાડી સડસડાટ દોડે એવા અનેક સપનાઓ વચ્ચે કેટલાક વિદ્યાર્થીઓનું સપનું હોય છે, સરકારી નોકરી, માત્ર વિદ્યાર્થીઓ જ નહીં, ઘણા બધા વાલીઓને પણ રસ હોય છે કે મારી દીકરી કે દીકરો ભવિષ્યમાં ડેપ્યૂટી કલેક્ટર બને, પ્રોફેસર બને, IPS બને, તલાટી બને કે બેંકમાં ક્લાર્ક, મેનેજર કે ઓફિસર બને. કોઈ તો વળી આર્મી, નેવી કે એરફોર્સમાં પણ જોડાવા ઈચ્છતા હોય છે. બસ, એક સરકારી નોકરી ...! વાત પણ સાચી, આવા સપનાંઓ કેમ ન હોય! સરકારી નોકરી મળતાની સાથે અમુક બાબતો ઊડીને આંખે વળગે છે. જેમકે,

- સેવા કરવાની ઉત્તમ તક
- સેવાના ભાગ રૂપે ઉત્તમ પગાર, સાથે સાથે સરકારી સવલતો.
- સમાજમાં માન, પ્રતિષ્ઠા

વિચાર કરો, એક તો તમે સમગ્ર નોકરી દરમિયાન લોકોની સેવા કરવાની તક મેળવો છો, સાથે-સાથે તેના જ માટે તમને સારું એવું વેતન પણ મળી રહ્યું છે...અન્ય રજાઓના લાભ,ઘરભાડું, મોંઘવારી એલાઉન્સ, LTC, વિશેષ લોન... એવું કંઈ કેટલું !

સૌથી પહેલું તો એ વિચારવું પડશે કે 'મારે સરકારી નોકરી જોઈએ છે, શું કામ?' કેમ કે કારકિર્દીને સમગ્ર જીવન સાથે લેવાદેવા છે અને કોઈ નિર્ણય પર આવો એ પહેલા જ બધું 'વિચારી લેવું' અત્યંત આવશ્યક છે. જે પોસ્ટ માટે તમે વિચારી રહ્યા છો, એ પ્રમાણે તમારા સ્વભાવનું મેચિંગ છે ખરું? કેમ કે અહીં 'સ્વભાવ' અને 'સામૂહિક હિત' બહુ મહત્ત્વના હું ગણું છું. તમારી કલ્પનાને પણ જોડી શકો છો.

મિત્રો, તમે સમજી રહ્યા છો જ કે કારકિર્દી અંગે તમે કરેલી એક ખોટી પસંદગી તમારા જીવનની મજા તો ઉડાડશે, પણ એ પદ સાથે જોડાયેલા સમાજના અન્ય લોકો પણ કારણ વિનાના 'અસરગ્રસ્ત'ની વ્યાખ્યામાં આવી જશે!!

તો પછી? સિમ્પલ, પસંદગી બાબતે જાતને થોડા સવાલો પૂછી નાખો, જેમકે તમને શું આકર્ષે છે? પગાર? પદ? પ્રતિષ્ઠા? કેમ કે ડુંગર દૂરથી રળિયામણા જ લાગતા હોય છે. બેંક મેનેજરને એસી ચેમ્બરમાં બેઠેલા જોઈએ કે પછી તેઓની માત્ર સેલેરી સ્લીપ જોઈને નક્કી ન કરી લેવાય કે મારે બેંક મેનેજર બનવું છે! તેમને મળો..બધું જ જાણો.. કેવા પ્રકારની નોકરી છે...ટાઈમિંગ, જવાબદારીઓ, જરૂરી સ્કિલ, ભવિષ્યમાં આગળ વધવાની તકો...વગેરે વગેરે.. આ બધું શક્ય છે. તમારા ઓળખીતા, સગાંવહાલાં કે અન્ય રેફરન્સથી મળીને એ પોસ્ટની વિગતવાર માહિતી માંગી લો.. પછી તમારો રસ્તો વધુ ચોખ્ખો, અને દોડવાનું મન થાય તેવો બની જશે!!

મિત્રો, સરકારી ભરતીની સમયાંતરે જાહેરાત આવતી હોય છે, ત્યારે લાખોની સંખ્યામાં ભરાયેલા ફોર્મ જોઈને રણયુદ્ધના અર્જુન જેવી દશા થઈ શકે છે...! અહીં બે પ્રકારના વિચાર ઉદ્ભવે.. જાત સાથે વાત કરવાનું મન થાય.. 'રહેવા દે ને આ બધા લોકોને નોકરીની વધુ જરૂરિયાત લાગે છે' ને પછી ફોર્મ જ ન ભરે ને કોઈ વિચારે, માત્ર એક જગ્યાની ભરતી આવે તો પણ હું જ એ પોસ્ટ પર ગમે તેમ કરીને, મહેનત કરીને હોઈશ જ! ને ફોર્મ ભરી દે. આમ જુઓ તો અહીંથી જ કસોટીની શરૂઆત થઈ જતી હોય છે..!! જી, હા માનસિક મક્કમતાની કસોટી.

મિત્રો અહીં સ્માર્ટવર્ક એ જ છે કે ઘણું બધું જોઈશે. સાથે જોઈશે માનસિક મક્કમતા, માહિતી, મોટીવેશન, મદદ, માળખું, મહેનત... બધું જ મેળારૂપે મળી જશે, ને નોકરી પણ મળી જશે...!!

આ શક્ય છે..ખાસ કરીને ડિજિટલ ઈન્ડિયાના સમયમાં આપણે છીએ, ત્યારે..વળી યુવાનો ટેકનોલોજીનો ભરપૂર ઉપયોગ જાણે છે, ત્યારે ઘેર ઘેર મોબાઈલ અને નેટ પહોંચી ગયા છે, ત્યારે સાવ સરળ છે. મિત્રો, ઘણા પ્રશ્નો વણજારરૂપે ઊમટી રહ્યા હશે..આવો, પ્રશ્નોતરીથી જ મહત્ત્વના મુદ્દાઓમાં નજર કરીએ તો !?

આવી સ્પર્ધાત્મક પરીક્ષાઓમાં મુખ્ય વાતો કઈ ?

- બે જ વાતો મુખ્ય. ઝડપ અને વધુ ગુણ લાવવા.

ક્યારથી તૈયારી શરૂ કરી શકાય ?

- પૂર્ણ આધાર તમારા પર, બિહાર જેવા રાજ્યમાં તો પાંચમા ધોરણથી વિદ્યાર્થીઓ તૈયારી શરૂ કરી દેતા

હોય છે !! તો હવે તો કરાય જને ! કરી જ દો.

ખબર કેમ પડે કે કઈ જગ્યાઓ(પોસ્ટ) બહાર પડી છે?

- વેબસાઈટ, (અહીં યાદી જ મૂકવાનો પ્રયાસ છે.) સમયાંતરે દરેક વિભાગોની યાદી, પોસ્ટ-વિશે નોટિફિકેશન બહાર પડતા હોય છે. આ સિવાય ન્યૂઝપેપર્સમાં, GPSC, SSC જેવી વેબસાઈટમાં સમગ્ર વર્ષનું કેલેન્ડર અગાઉથી બહાર પાડી દેતા હોય છે. (વ્યક્તિગતરૂપે પણ વ્હોટ્સએપ ગ્રૂપ, ટેલિગ્રામ ચેનલ, યુટ્યુબ ચેનલ, ફેઈસબુકમાં પણ માહિતી આવે છે. અહીં ઉલ્લેખ એટલે કર્યો કે કોઈપણ જાહેરાતની ખરાઈ કર્યા વિના લિન્કમાં જવું નહીં.) યોગ્ય વેબસાઈટ દ્વારા જ ફોર્મ ભરવા.
- કેન્દ્ર સરકાર, ગુજરાત સરકાર આર્મી વગેરે માટેની વેબસાઈટની થોડી યાદી કઈ ?
- ઓનલાઈન રોજગાર સમાચાર સમયાંતરે વાંચતા રહેવું અથવા તો લાયબ્રેરીમાં પણ ઉપલબ્ધ હોય છે, જેમાં નવી જગ્યાઓની વિગતોની જાહેરાત હોય છે. યાદી આ રીતે છે.

થોડી અગત્યની વેબસાઈટ યાદી -

અગત્યની વેબસાઈટ - ગુજરાત સરકારની વિવિધ ભરતીઓ માટે

- ઓજસ વેબસાઈટ (OJAS) www.ojas.gujarat.gov.in
- ગુજરાત જાહેર સેવા આયોગ (GPSC) www.gpsc.gujarat.gov.in
- ગુજરાત ગૌણ સેવા પસંદગી મંડળી (GSSSB) www.gsssb.gujarat.gov.in
- ભારત સરકારની IAS / IFS / IPS પરીક્ષાઓ માટે www.upsc.gov.in
- સ્ટાફ સિલેક્શનની ભારત સરકારની ભરતી માટે www.ssc.nic.in
- આર્મીમાં જોડાવવા માટે www.joinindianarmy.nic.in
- કેન્દ્ર સરકારની શાળાઓ માટે www.ctet.nic.in
- બેંકિંગ માટે www.ibps.in, www.sbi.co.in, www.rbi.org.in
- સ્પીપા સેન્ટર માટે www.spipa.gujarat.gov.in
- એરફોર્સ માટે www.careerindianairforce.nic.in
- નેવી માટે www.joinindiannavy.gov.in

વિશેષ : દરેક માહિતી એક જગ્યાએ જોવા માટે

- કેન્દ્રીય રોજગાર સમાચાર www.employmentnews.gov.in
- ગુજરાત રોજગાર સમાચાર www.gujaratinformation.net

આ બંને પર અવશ્ય નજર રાખો.

- મુખ્યત્વે કયા વિષયો પર ફોક્સ કરવું ?
- નોટિફિકેશનમાં જ જણાવેલું હોય છે. તેમ છતાં સામાન્ય રીતે ૪ વિષયો ખૂબ મહત્ત્વના હોય છે, જે લગભગ તમામ પરીક્ષાઓને લાગુ પડતા હોય છે. મેથ્સ (ગણિત), રિઝનીંગ(તર્ક), અંગ્રેજી અને જનરલ નોલેજ. જો ગુજરાત સરકારની પરીક્ષા હોય તો 'ગુજરાતી' વિષયનું પણ મહત્ત્વ હોય છે. શબ્દભંડોળ, વ્યાકરણ અને સાહિત્ય.

વિષયોમાં કેટલું ઊંડું જવું?

- જો વર્ગ ૩ની તૈયારી કરી રહ્યા છો તો દસમા ધોરણ સુધીના પાઠ્યપુસ્તકોનો અભ્યાસક્રમ આવરી લેવો. પણ વર્ગ-૨ કે વર્ગ-૧ સુધી જવા માટે ધોરણ-૧૨ સુધી અને ઈતર વાચનનો સહારો પણ લેવો જરૂરી.
- કેટલો સમય દિવસનો આપવો?
- સ્પર્ધાની વાત છે, ત્યારે સ્વાભાવિક છે, તમામ, હા વિષયો બદલાવતા રહેવા, જેથી તમને ચેન્જ મળશે ને મન થાકશે પણ નહીં.

કેટલા ગુણનું પેપર અને સમય અવધિ?

- નોટિફિકેશનમાં જણાવેલું હોય છે. ઉદાહરણ રૂપે વર્ગ-૩ની ભરતીમાં ૧૦૦ ગુણનું પેપર અને ૧ કલાકનો સમય હોય છે. જ્યારે વર્ગ-૧માં પ્રિલિ. મેઈન્સ અને ઈન્ટરવ્યૂ જેવા તબક્કા હોય છે. દરેક પરીક્ષામાં જુદા જુદા ગુણ અને જુદી જુદી સમય અવધિ હોય છે. વર્ગ-૩માં ઈન્ટરવ્યૂ નથી, હાલ કમ્પ્યૂટર ક્ષમતાની કસોટી પરિણામ પછી લેવામાં આવતી હોય છે.

પેપર પદ્ધતિ કેવી?

- હાલ MCQ પ્રકારની અમુક પરીક્ષામાં વર્ણનાત્મક પણ આવે જે નોટિફિકેશન મુજબ.
- માઈનસ પદ્ધતિ ખરી? કોઈ કોઈ પરીક્ષામાં હોય છે. એ નોટિફિકેશનમાં જણાવેલું હોય તેને અનુસરવું.

પરીક્ષાનું માધ્યમ?

આ પણ નોટિફિકેશનમાં જણાવેલ હોય છે. ગુજરાતની

તમામ પરીક્ષાઓમાં ગુજરાતી હોય જ, સ્વાભાવિક રીતે સ્ટાફ સિલેક્શનમાં અંગ્રેજી અને હિન્દી બે ભાષામાંથી વિકલ્પ મળી શકે છે.

કઈ ઉંમરના અરજી કરી શકે?

જે તે પોસ્ટ પ્રમાણે ૧૮ વર્ષથી શરૂ કરી ક્યારેક ક્યારેક ૪૦ વર્ષ સુધીના પણ અરજી કરી શકે છે. જે બધું નોટિફિકેશન મુજબ હોય છે. યાદ રહે CTET જેવી પરીક્ષામાં તો ઉંમરની મર્યાદા જ નથી. કેટેગરી પ્રમાણે છૂટછાટ પણ હોય છે.

કેવી રીતે તૈયારી કરી શકાય ?

આ પ્રશ્નનો જવાબ વિસ્તૃત રીતે આપી શકાય. 'તૈયારી' તમે અનેક રીતે કરી શક્શો. હાલના ટેકનોલોજીના યુગમાં બધું જ હાથવગું છે. ઘણું માર્ગદર્શન ઓનલાઈન પણ મેળવી શકો છો. સરકારના હાલના અભ્યાસક્રમના પાઠ્યપુસ્તકોને પાયો બનાવી, જાતે નોટ તૈયાર કરી શકો છો. સરકારી મેગેઝિન, સરકારી વેબસાઈટ, સરકારી યોજનાઓની માહિતીનો આધાર લઈ નોંધો તૈયાર કરી શકો છો. ઉપરાંત, ન્યૂઝપેપર્સમાં વર્તમાનપ્રવાહોનાં અલગ મુદ્દાઓ ટપકાવી રિવિઝનરૂપે નજર ફેરવતા રહેવું. UPSC જેવી પરીક્ષા આપવા માંગતા હો, તો સરકાર દ્વારા જ SPIPA સેન્ટરની પરીક્ષામાં પાસ થઈ, એક વર્ષના કોર્સમાં જોડાઈ શકો છો. આ સિવાય ઘણું બધું સાહિત્ય યુટ્યુબ, ટેલિગ્રામ, ફેઈસબુક તથા વ્હોટ્સએપ ગ્રૂપમાંથી પણ મળી શકે છે. બજારમાં અન્ય પુસ્તકો કે સાહિત્ય પણ વિશેષ ઉપલબ્ધ હોય છે. ખાનગી કોચિંગ સેન્ટર પણ મદદરૂપ થઈ શકે છે. તેઓની ફી પણ અમુક કેટેગરીમાં આવતા વિદ્યાર્થીઓને સરકાર તરફથી આંશિક કે પૂર્ણ (યોજનાના ભાગ રૂપે) મળતી હોય છે. જેના માટે જે-તે કચેરીનો કે વેબસાઈટનો સહારો લેવો.

મિત્રો સો વાતની એકવાત, જો તમારું સપનું સરકારી નોકરી હોય તો તૈયારીની શરૂઆત અત્યારથી જ કરી દો.. આ જ સમય છે કંઈક કરી બતાવવાનો, આ જ સમય છે તમારી ભરપૂર ઊર્જાને કામે લગાડવાનો. આ જ સમય છે, જિંદગીને સાચી દિશા આપવાનો. યાદ રહે, આનંદ કરતાં કરતાં, નોલેજ વધારતા વધારતા નોકરી મળી જ શકે છે. બસ, તમારું લક્ષ્ય સ્પષ્ટ હોવું જોઈએ અને દિલથી સેવેલું હોવું જોઈએ, મદદ તો ચારેય દિશામાંથી તૈયાર જ છે.

છેલ્લે એક મહત્ત્વની વાત. આ બધી પ્રોસેસમાં વાત છે. નોલેજ વધારવાની. તમે જાણો જ છો કે આજનો જમાનો જ 'Knowledge is power'થી ગતિ પકડી રહ્યો છે.. આ નોલેજ તમને કોઈપણ જગ્યાએ કામ આવી શકે છે...

આમ જુઓ તો આ સરકારી નોકરીની તૈયારી એ માત્ર એક બે ફૂલો નહીં પણ આખાય બાગની સુગંધ લાવીને તમને ધરી દેશે.

"ફૂલને બદલે આખો આખો બાગ મળે તો શું કરવું ?
ધગધગતી ઈચ્છાઓમાં જો આગ ભળે તો શું કરવું?
જીકે, રિઝનિંગ, ઈંગ્લિશ વચ્ચે મેથ્સ ઊભું સ્મિત કરતું
મોજમસ્તી ને આનંદ વચ્ચે 'નોકરી' મળે તો શું કરવું?"

સગા સંબંધી મિત્રોને બોલાવવા, પણ સાથે સાથે તમારા જ માર્ગદર્શનથી તેઓને પણ નોકરી હાથવગી કરાવી આપો.. ને તમે ? આગળ વધવાની તૈયારીમાં લાગી જાઓ... તો wish you all the Best!

ઋતમ્ - ૩૨, સ્વામિનારાયણનગર,
હાલાર હાઉસ પાસે, જામનગર.

૩૬ બોર્ડના પરિણામો બાદ પ્રવેશ માટે મહત્ત્વની વેબસાઈટ્સ

(૧) એન્જિનિયરિંગ (ડિગ્રી, પોસ્ટ ગ્રેજ્યુએટ, ડિપ્લોમા ટુ ડિગ્રી), આર્કિટેક્ચર હોટલ અને ટુરિઝમ મેનેજમેન્ટ, ફાર્મસી (ડિગ્રી ટુ ડિપ્લોમા), મેનેજમેન્ટ (MBA)માં પ્રવેશ માટે વેબસાઈટ :
http://www.jacpcldce.ac.in/

(૨) ઉપર દર્શાવેલ કેટેગરી પૈકી કોઈમાં પણ પ્રવેશ માટે રજિસ્ટ્રેશન માટે નીચે દર્શાવેલ વેબ સાઈટની મુલાકાત લો.
http://gujacpc.nic.in/

(૩) વિવિધ યુનિવર્સિટીની જાણકારી માટે યુનિવર્સિટી ગ્રાંટ કમિશનની વેબસાઈટ :
http://www.ugc.ac.in/

(૪) દેશભરમાં આવેલી એન્જિનિયરીંગ ઈન્સ્ટિટ્યૂટની વિગતો માટે AICTE ની વેબસાઈટ :
http://www.aicte-india.org/

(૫) દેશભરમાં આવેલી ફાર્મસી ઈન્સ્ટિટ્યૂટની વિગતો માટે ફાર્મસી કાઉન્સિલ ઓફ ઈન્ડિયાની વેબસાઈટ :
http://www.pci.nic.in/

(૬) દેશભરમાં આવેલી આર્કિટેકચર ઈન્સ્ટિટ્યૂટની વિગતો જાણવા માટે કાઉન્સિલ ઓફ આર્કિટેકચર ઑફ ઈન્ડિયાની વેબસાઈટ :
http://www.coa.gov.in/

(૭) ટેકનિકલ એજ્યુકેશન માટેની ફી રેગ્યુલેટરી ઓથોરિટીની માહિતી મેળવવા માટે :
http://www.frctech.ac.in/

(૮) ગુજરાત સરકારના શિક્ષણ વિભાગની વેબસાઈટ :
http://gujarat-education.gov.in/education/

(૯) કમિશનર ઑફ ટેકનિકલ એજ્યુકેશન, શિક્ષણ વિભાગ, ગુજરાત રાજ્યની વેબસાઈટ :
http://dte.gswan.gov.in/

(૧૦) ગુજરાત ટૅક્નોલૉજીકલ યુનિવર્સિટીની વેબસાઈટ :
www.gtu.ac.in

(૧૧) મેડિકલ, ડેન્ટલ, ફિઝિયોથેરાપી, નર્સિંગ, આયુર્વેદિક, હોમિયોપેથી, ઓપ્ટોમેટ્રી, ઓર્થોટિક્સ, ઓડિયોલોજી, નેચેરોપથી વગેરે અભ્યાસક્રમોમાં પ્રવેશ માટે :
http://www.medadmgujarat.org

(૧૨) CEPT યુનિવર્સિટીની વેબસાઈટ :
http://www.cept.ac.in/

(૧૩) ડિપ્લોમા એન્જિનિયરીંગમાં પ્રવેશ સંબંધી માહિતી માટે વેબસાઈટ :
http://www.acpdc.in/

(૧૪) એલ.ડી. કોલેજ ઑફ એન્જિનિયરિંગની વેબસાઈટ :
http://ldceahd.org/

(૧૫) ગુજરાત સેકન્ડરી બોર્ડની વેબસાઈટ :
http://www.gseb.org/

(૧૬) સેન્ટ્રલ બોર્ડની વેબસાઈટ :
http://cbse.nic.in/

કટ ઑફ લિસ્ટ જાણવા માટે :

- ડિગ્રી એન્જિનિયરીંગ અને ડિગ્રી/ડિપ્લોમા ફાર્મસીના કટ્સ ઑફ માર્કસ જોવા માટે વેબસાઈટ : **http://www.jacpcldce.ac.in/be.asp** અથવા નીચે દર્શાવેલ ફાઈલ ડાઉનલોડ કરવી.
- વિવિધ ડિપ્લોમા એન્જિનિયરીંગના કટ્સ ઑફ માર્કસ જોવા માટે નીચે દર્શાવેલ ફાઈલ ડાઉનલોડ કરવી. **http://www.acpdc.in/First_Year/Closure.pdf**
- ધોરણ-૧૨ સાયન્સ પછી બી-ગ્રુપમાં ઉપલબ્ધ બધા મેડિકલ-પેરા મેડિકલ કોર્સનું કટ્સ ઑફ લિસ્ટ જોવા માટે વેબસાઈટ : **http://www.medadmgujarat.org**

૩૭ અગત્યની વેબસાઈટ્સ

પ્રતિષ્ઠિત શૈક્ષણિક સંસ્થાઓ :

CEPT University	www.cept.ac.in
NIFT Gandhinagar	www.nift.ac.in
NID	www.nid.edu
Dhirubhai Ambani Institute - Gandhinagar	www.daiict.ac.in
Dharmashi Desai University - Nadiad	www.ddu.ac.in
NIRMA University	www.nirmauni.ac.in
Institute of Teachers Education - Gandhinagar	www.iite.ac.in
National Law University - Gandhinagar	www.gnlu.ac.in
Ahmedabad Management Association	www.amaindia.org
Indian Institute of Management	www.iimahd.ernet.in
Physical Research Laboratory	www.prl.res.in
PDPU Gandhinagar	www.pdpu.ac.in
Universities of Gujarat State	
Bhavnagar University, Bhavnagar	www.mkbhavani.edu.in
Veer Narmad South Gujarat University, Surat	www.sgu.emet.in
Nirma University, Ahmedabad	www.nirmauni.ac.in
Saurashtra University, Rajkot	www.saurashtrauniversity.edu
Ganpat University, Mehsana	www.ganpatuniversity.ac.in
Hemchandracharya North Gujarat University, Patan	www.ngu.ac.in
Sardar Patel University, Vallabh Vidhyanagar	www.spuvvn.edu
Maharaja Sayajirao University, Baroda	www.msubaroda.ac.in
Gujarat University	www.gujaratuniversity.org.in
Gujarat Vidyapith, Ahmedabad	www.gujaratvidyapith.org
Gujarat Agriculture University, Dantiwada	www.sday.edu.in
Gujarat Ayurved University, Janinagar	www.ayurveduniversity.com
Anand Agriculture Univesity, Anand	www.aau.in
Junagadh Agriculture University, Junagadh	www.jau.in
Navsari Agriculture University,Navsari	www.nau.in
Sardar Vallabhbhai National Institute & Tecnology ,Surat	www.svnit.ac.in
Centre for Environmental Planning & Technology, Ahmedabad	www.cept.ac.in
Councils of India	
University Grant Commission, New Delhi.	www.ugc.ac.in
National Assessment & Acreditation Council, New Delhi	www.naacindia.org
Dental Council of India, New Delhi	www.dciindia.org
Medical Council of India, New Delhi	www.mciindia.org
All India Council of Technical Education, New Delhi	www.aicte-india.org
National Council for Teacher Education, Bhopal	www.ncte-in.org
Bar Council of India, New Delhi	www.barcouncilofindia.nic.in
Bar Council of Gujarat, Gandhinagar	www.barcouncilofgujarat.org
Pharmacy Council of India, New Delhi	www.pci.nic.in
Distance Education Council, New Delhi	www.ugc.ac.in
Central Council for Indian Medicine, New Delhi	www.ccindia.org
Indian Council for agricultural Research, New Delhi	www.icar.org.in

ગુજરાત રોજગાર સમાચાર સાપ્તાહિક

- માહિતી ખાતા દ્વારા પ્રતિ બુધવારે પ્રસિધ્ધ થતું રોજગારલક્ષી માહિતી આપતું સાપ્તાહિક.
- શહેરી વિસ્તારો તેમજ રાજ્યના અંતરિયાળ ગ્રામ્ય વિસ્તારોમાં રોજગાર અને ભરતી વિષયક જાહેરાતોની અધિકૃત માહિતી પહોંચાડતું અસરકારક માધ્યમ.
- રાજ્યભરમાં રોજગાર વાંચ્છુઓ માટેનું વિશ્વસનીય સાપ્તાહિક.
- રોજગાર-સ્વરોજગાર વિષયક વિપુલ માહિતીનો ભંડાર.
- રાજ્ય સરકારના વિવિધ વિભાગો, સ્થાનિક સ્વરાજની સંસ્થાઓ, ગુજરાત જાહેર સેવા આયોગ, ગૌણ સેવા પસંદગી મંડળ, પંચાયત સેવા પસંદગી બોર્ડ સહિત કેન્દ્ર સરકારના વિવિધ મંત્રાલયો, નિગમો, જાહેર સાહસો, બેંક, રેલવે રિક્રુટમેન્ટ બોર્ડ, સંરક્ષણ દળોમાં ભરતી વિષયક જાહેરાતોનું સંકલન.
- વાર્ષિક લવાજમ માત્ર **₹ 30/-**
- લવાજમ : કોઇપણ કોમ્પ્યુટરાઈઝ પોસ્ટ ઓફિસમાં અથવા જિલ્લા માહિતી કચેરીઓ ખાતે ભરી શકાશે.

પ્રકાશક : માહિતી નિયામક, ગુજરાત રાજ્ય, ગાંધીનગર. ● પ્રોસેસિંગ અને મુદ્રણ - સરકારી ફોટો લીથો પ્રેસ, અમદાવાદ.